SJÖBO KOMMUN
Kommunstyrelsen
Kommunledningsförvaltningen

KALLELSE

Till sammanträde med	Kommunstyrelsen
Dag	onsdagen den 13 maj 2026
Tid	klockan 09.00
Plats	Sessionssalen i Sjöbo

OBS! Heldag!

Magnus Weberg (M), ordförande

Patrik Lindelöf, sekreterare

På sammanträdet utses en ledamot att tillsammans med ordföranden justera protokollet.

En ledamot som inte kan delta i hela sammanträdet ska snarast anmäla detta till kansliavdelningen, som kallar ersättare.

E-POST: kansliavdelningen@sjobo.se
TELEFON: 0416-273 15

SJÖBO KOMMUN

ÄRENDELISTA

	Ärendemening	Sida
	Inledning	
1	Val av justeringspersoner	
2	Godkännande av föredragningslistan	
3	Information - Utredning Gång och Cykelväg Hemmestorp-Blentarp - Kamilla Danielsson kl. 10.00	4 - 5
4	Information - Lokalförsörjningsplan - Karin Bossner kl. 10.30	
5	Information - Fördjupad översiktsplan - Elin Brudin kl. 14.00	
6	Information - Personal och hälsobokslut - Dan Sivnert kl. 14.30	
	Beslutsärenden	
7	Delegationsbeslut maj 2026	6 - 7
8	Rapporter, beslut och meddelanden maj 2026	8 - 82
9	Möte med Familjenämnden kl. 09.00	83 - 88
10	Möte med samhällsbyggnadsnämnden kl. 11.00	89 - 94
11	Möte med vård- och omsorgsnämnden kl 13.00	95 - 100
12	Möte med tekniska nämnden kl. 15.00	101 - 106
13	Omdisponering av medel, gång- och cykelväg Hemmestorp–Blentarp	107 - 110
14	Kommunassurans årsstämma 2026	111 - 175
15	Uppföljning enligt riktlinjer för Sjöbo kommuns bostadsförsörjning	176 - 189
16	Årlig uppföljning av det systematiska arbetsmiljöarbetet 2025	190 - 241
17	Personal- och hälsobokslut 2025	242 - 282
18	Initiativärende (M) - Kameraövervakning i aktivitetsparken	283
	Beredning till KF	
19	Årsredovisning 2025 Sydöstra Skånes Räddningstjänstförbund, SÖRF	284 - 352
20	Årsredovisning 2025 för IT Kommuner i Skåne AB	353 - 418
21	Fråga om ansvarsfrihet för Östra Skånes Hjälpmedelsnämnd 2024	419 - 456
22	Fråga om ansvarsfrihet för Östra Skånes Hjälpmedelsnämnd 2025	457 - 503

SJÖBO KOMMUN

ÄRENDELISTA fortsättning

23	Lokalförsörjningsplan för Sjöbo kommun 2025-2034	504 - 524
24	Fördjupad översiktsplan för Sjöbo tätort	525 - 854
25	Strategi för arbetsmarknadsinsatser i Sjöbo kommun kopplade till aktivitetskravet.	855 - 879

Diarienummer 2025/272

§ 141

Utredning av gång- och cykelväg Hemmestorp–Blentarp

Fullmäktiges beslut

1. 1 000 000 kr tillskjuts kommunstyrelsens utvecklingsavdelning för att utreda:
    a. sträckningen av gång- och cykelvägen Hemmestorp–Blentarp,
    b. dialog med markägare för att få tillträde till marken,
    c. kostnad att genomföra projektet,
    d. hur det framtida underhållet kan hanteras,
    e. möjlighet till samfinansiering med Trafikverket.
2. Utredningen finansieras från budgeten för kommunstyrelsens medel för oförutsedda utgifter 2025, vilken därmed minskas till totalt 4 418 000 kr.
3. Utredningen presenteras för kommunstyrelsen den 13 maj 2026.

Sammanfattning av ärendet

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige att satsa 1 miljon kronor på att utreda cykelvägens fortsättning mellan Blentarp och Veberöd för att förbättra trafiksäkerheten, främja hållbart resande och möta invånarnas långvariga önskemål.
Den föreslagna satsningen syftar till att finansiera en utredning som ska kartlägga möjligheterna att bygga klart den saknade sträckan, särskilt mellan Hemmestorp och Veberöd, där trafiksituationen idag är både farlig och otillfredsställande.

Yrkanden

Magnus Weberg (M) yrkar att kommunfullmäktige ska besluta:

1. 1 000 000 kr tillskjuts kommunstyrelsens utvecklingsavdelning för att utreda:
    a. sträckningen av gång- och cykelvägen Hemmestorp–Blentarp
    b. dialog med markägare att få köpa marken
    c. kostnad att genomföra projektet

   d. hur det framtida underhållet kan hanteras
   e. möjlighet till samfinansiering
2. Utredningen finansieras från budgeten för kommunstyrelsens medel för oförutsedda utgifter 2025, vilken därmed minskas till totalt 4 418 000 kr.
3. Utredningen presenteras för kommunstyrelsen den 13 maj 2026.

André af Geijerstam (SD) och Lars Lundberg (KD) yrkar bifall till Magnus Webergs (M) beslutsförslag.

Beslutsgång

Ordföranden ställer kommunstyrelsens beslutsförslag mot Magnus Webergs (M) beslutsförslag och finner att kommunfullmäktige beslutat enligt Magnus Webergs (M) beslutsförslag.

Underlag för beslutet

Kommunstyrelsens beslut den 8 oktober 2025, § 144
Initiativärende daterat den 3 oktober 2025

Beslutet ska skickas till

Kommunstyrelsen, ekonomiavdelningen
Kommunstyrelsen, utvecklingsavdelningen

SJÖBO KOMMUN
Kommunstyrelsen

TJÄNSTESKRIVELSE

Kommunledningsförvaltningen
KANSLIAVDELNINGEN

DATUM 6 maj 2026
ÄRENDENUMMER 2026/2

HANDLÄGGARE
Patrik Lindelöf
patrik.lindelof@sjobo.se

TILL
Kommunstyrelsen

Delegationsbeslut 2026

Kommunledningsförvaltningens förslag till beslut

Redovisningen av delegationsbesluten godkänns och läggs till handlingarna.

Sammanfattning

Kommunstyrelsen har överlåtit en del av sin beslutanderätt till arbetsutskott, ordföranden och tjänstepersoner enligt en av antagen delegationsordning. Dessa beslut ska redovisas till kommunstyrelsen. Redovisningen innebär inte att kommunstyrelsen få ompröva eller fastställa delegationsbesluten. Däremot kan kommunstyrelsen återkalla lämnad delegering.

Reg.datum	Id	Beskrivning	Ärendenummer	Kategori
2026-04-10	2026.531	KS Ordförandebeslut - Ansökan om tobakstillstånd Coop Sydöst AB	KANSLI 2026/130	10.5 Kommunstyrelsens ordförande
2026-04-20	2026.626	KS Ordförandebeslut - Ansökan om tobakstillstånd ICA Nära Vollsjö (Islet & Branch AB)	KANSLI 2026/97	10.5 Kommunstyrelsens ordförande
2026-04-15	2026.752	Upphandling - avropsanmälan mot samordnad upphandling - Säkerhetsteknik - system och konsulter	KANSLI 2026/131	7.2.2 Ekonomichef
2026-04-17	2026.753	Tilldelningsbeslut Företagshälsovård	KANSLI 2026/131	7.2.2 Ekonomichef

Underlag för beslutet

Kommunledningsförvaltningens tjänsteskrivelse den 6 maj 2026

Beslutet ska skickas till

Kommunledningsförvaltningen

Patrik Lindelöf	Lars Wästberg
Nämndsekreterare	Kanslichef

SJÖBO KOMMUN
Kommunstyrelsen

TJÄNSTESKRIVELSE

Kommunledningsförvaltningen
KANSLIAVDELNINGEN

DATUM 6 maj 2026
ÄRENDENUMMER 2026/1

HANDLÄGGARE
Patrik Lindelöf
patrik.lindelof@sjobo.se

TILL
Kommunstyrelsen

Rapporter, beslut och meddelanden 2026

Kommunledningsförvaltningens förslag till beslut

Informationen läggs till handlingarna.

Sammanfattning

Kommunledningsförvaltningen har sammanställt rapporter, beslut och meddelanden till kommunstyrelsen sedan föregående möte. Rapporter, beslut och meddelanden till kommunstyrelsen redovisas enligt följande:

Reg. Datum	Id	Beskrivning	Avsändare/Mottagare
2026-04-21	2026.652	SBN beslut 2026-04-14 Uppföljning av Miljömålsbokslut 2025 - Hållbart Sjöbo 2034	Samhällsbyggnadsnämnden
2026-04-21	2026.653	Miljömålsbokslut 2025	Samhällsbyggnadsnämnden
2026-04-23	2026.657	Östra Skånes Hjälpmedelsnämnds protokoll 2026-02-25	Östra Skånes hjälpmedelsnämnd
2026-04-22	2026.658	Verksamhetsberättelse 2025 för Sydöstra Skånes överförmyndarnämnd	Sydöstra Skånes Överförmyndarnämnd
2026-04-22	2026.659	Beslut ÖFN 2026-04-09 § 13 Verksamhetsberättelse 2025 för Sydöstra Skånes överförmyndarnämnd	

2026-04-27	2026.697	Beslut FAMN 2026-04-23 Uppföljning av kommunal avtalssamverkan samt integrerade verksamheter inom individ- och familjeomsorgen 2025	Familjenämnden
2026-04-27	2026.698	Informationsärende – uppföljning av kommunal avtalssamverkan samt integrerade verksamheter inom Individ- och familjeomsorgen 2025	Familjenämnden
2026-04-27	2026.699	Beslut FAMN 2026-04-23 Primärt samverkansavtal yrkesinriktad vuxenutbildning	Familjenämnden
2026-04-27	2026.700	Avtal om primärsamverkan för yrkesinriktad vuxenutbildning södra Skåne (SSSV)	Familjenämnden
2026-04-27	2026.702	Beslut FAMN 2026-04-23 Fastställande av programutbud för Malenagymnasiet för läsåret 2027/2028	Familjenämnden
2026-04-27	2026.703	Rapport - aktivitetskravet - beskrivning av kommunens uppdrag och förutsättningar	Familjenämnden
2026-04-27	2026.704	Beslut FAMN 2026-04-23 Rapport - Aktivitetskravet - beskrivning av kommunens uppdrag och förutsättningar	Familjenämnden
2026-05-05	2026.759	Beslut ang. förlängd serveringstid för alkohol under fotbolls-VM	Ystad-Österlenregionens miljöförbund

Underlag för beslutet

Kommunledningsförvaltningens tjänsteskrivelse den 6 maj 2026

Bilaga maj 2026

Beslutet ska skickas till

Kommunledningsförvaltningen

Patrik Lindelöf	Lars Wästberg
Nämndsekreterare	Kanslichef

SJÖBO KOMMUN

Samhällsbyggnadsnämnden

Sammanträdesprotokoll
Datum
2026-04-14

§26

Ärendenr STRA.2026.496

Uppföljning av Miljömålsbokslut 2025 - Hållbart Sjöbo 2034

Samhällsbyggnadsnämndens beslut
Samhällsbyggnadsnämnden beslutar att godkänna uppföljningen av miljöbokslut 2025.

_____

Sammanfattning
Information om den årliga uppföljningen av Sjöbo kommuns lokala miljömål.

Beskrivning av ärendet
I november 2022 antogs ”Hållbart Sjöbo 2034 - Lokala miljömål” och detta miljömålsbokslut utgör den tredje uppföljningen av beslutade indikatorer som fastställts i "Del 1.2 Prioriteringar". Syftet med miljömålsbokslutet är att följa upp arbetet med miljömålen samt att säkerställa att det implementeras i kommunorganisationen och de kommunala bolagen.

Tidigare beslut
Samhällsbyggnadsnämnden beslutade 2025-04-08, §35 att godkänna uppföljningen av miljöbokslut för 2024.

Andra dokument att förhålla sig till
Hållbart Sjöbo 2034 - Lokala miljömål del 1, del 1.1, del 1.2.

Bilagor
Hållbart Sjöbo 2034. Miljömålsbokslut 2025

Beslut skickas för kännedom till
Kommunstyrelsen
Kommunfullmäktige
Familjenämnden
Samhällsbyggnadsnämnden
Tekniska nämnden
Vård- och omsorgsnämnden
AB Sjöbohem

Ankom: 2026-04-21 Ärende: STRA.2026.496 Handling: 650217

SJÖBO KOMMUN

Sammanträdesprotokoll

Datum
2026-03-14

Samhällsbyggnadsnämnden

Sjöbo Elnät AB

Ankom: 2026-04-21 Ärende: STRA.2026.496 Handling: 650217

Hållbart Sjöbo 2034

Miljömålsbokslut 2025

Tillhör nämndsbeslut 2026-04-14 SBN § 26 STRA.2026.496

SJÖBO KOMMUN

Sida 1 av 37

Innehåll

Vad är ett miljömålsbokslut?.....3

Är vi på rätt väg?.....3

Hållbara samhällen.....4

Hållbar mark- och vattenanvändning.....5

Hållbar produktion och konsumtion.....6

Tillhör nämndsbeslut 2026-04-14 SBN § 26 STRA.2026.496

Projektledare
Emelie Willsäter, miljöstrateg

Projektansvarig
Tommy Danielsson , tf. förvaltningschef samhällsbyggnadsförvaltningen

På uppdrag av
Samhällsbyggnadsnämnden

För lokala miljömölen i sin helhet se www.sjobo.se

Vad är ett miljömålsbokslut?

Ett miljömålsbokslut är en rapport som sammanfattar och utvärderar framstegen som genomförts mot de miljömål som fastställts. I november 2022 antogs ”Hållbart Sjöbo 2034”, vilket är en lokal plan för miljömål i Sjöbo kommun.

”Hållbart Sjöbo 2034” är uppdelat i tre delar: Del 1, som innehåller mål för arbetet fram till år 2034; Del 1.1, som är en beskrivning av miljöläget från år 2022; och Del 1.2, som anger prioriteringar för kommunens arbete under den första perioden. Under 2027 kommer indikatorerna i del 1.2 revideras istället för under 2025 som först var tanken. Anledningen till det är att man samtidigt kollar över folkhälsoplanen och ser om dessa två styrdokument kan samköras och arbetas ihop för att förenkla processen med uppföljning etc. De indikatorer som inte är aktuella i detta miljömålsprogram kommer utgå och ersättas av andra mer lämpliga.

Är vi på rätt väg?

Trenden fortsätter att vara övervägande positiv eller neutral för samtliga indikatorer. Några indikatorer visar på en negativ utveckling men det är en liten skillnad jämfört med tidigare och fortfarande en positiv utveckling jämfört med startåret 2022.

Anledningen till att vissa indikatorer visar neutral trend är densamma som föregående år – det kan dröja innan statistiken uppdateras, vilket är fallet med exempelvis *1.5 Krontäckningsgrad* som först uppdateras år 2027. Andra indikatorer kan visa neutral trend på grund av att de har utgått, som *1.1 Andelen miljöbilar i kommunorganisationen och de kommunala bolagen*, vilket kräver justeringar vid nästa revidering. Neutral trend kan också bero på att organisationen ännu inte har hittat en lämplig metod för att mäta indikatorn eller att målet redan är uppnått.

Även i år har andelen areal skyddad natur* ökat som det gjort de senaste åren och i Sjöbo kommun finns just nu totalt 3,5% natur med formelt skydd. EU har beslutat att 30 procent av land- och havsytan ska vara skyddad natur senast 2030 för att bevara biologisk mångfald. Även om mycket av naturen i Sjöbo kommun inte har ett formellt skydd så finns här mycket natur med höga naturvärden. Det är dock en lång väg kvar innan vi uppnår de mål som EU satt.

Andelen icke godkända avlopp har minskat med hela 6 procentenher och är nere på 19% nu. Utsläpp från inköpta livsmedel ligger fortsatt på en bra nivå en bra bit under utsatt mål.

*Med skyddad natur avses område inom nationalpark, naturreservat, naturvårdsområden och biotopskyddsområde.

Tillhör nämndsbeslut 2026-04-14 SBN § 26 STRA.2026.496

Tillhör nämndsbeslut 2026-04-14 SBN § 26 STRA.2026.496

HÅLLBARA SAMHÄLLEN

Miljömål 2034	Indikator	Mål	Ingångsvärde 2022	2023	2024	Uppföljning 2025	Trend 2025	Ansvarig
Klimatsmarta transporter till alla	1.1 Andel miljöbilar i kommunorganisationen och de kommunala bolagen	100 %	År 2020 13 %	År 2023 Nyckeltal utgått*	År 2024 Nyckeltal utgått*	År 2025 Nyckeltal utgått*	→	Tekniska nämnden Familjenämnden AB Sjöbohem Sjöbo elnät AB
Klimatsäkrad kommun	1.2 Nya detaljplaner innehållande dokumenterade klimatanpassningsåtgärder	100 %	År 2021 0 %	År 2023 100%	År 2024 100%	År 2025 100 %	↗	Samhällsbygnadsnämnden
Klimatkunskap	1.3 Aktiviteter med syfte att öka klimatkunskapen hos barn och unga	Genomförs enligt läroplan	År 2021 100 %	År 2023 100%	År 2024 100%	År 2025 100 %	→	Familjenämnden
God tillgång till grönområden för alla	1.4 Areal skyddad natur	Öka	År 2021 3,1 %	År 2023 3,3%	År 2024 3,3%	År 2025 3,5 %	↗	Samhällsbyggnadsnämnden
Frisk luft, god strål- och ljudmiljö	1.5 Krontäckningsgrad*	30 %	År 2021 Sjöbo tätort: 25 % Blentarp: 29 % Vollsjö: 13 % Lövestad: 9 %	År 2023	År 2024	År 2025 *Uppföljning sker år 2027	→	AB Sjöbohem Tekniska nämnden Samhällsbyggnadsnämnden

Källa:
1.1 Kolada (U00437). Avser bilar som enligt vägtrafikregistret är registrerade på kommunen och dess majoritetsägda bolag. *Nyckeltal utgått. Vid revideringen av ”Hållbart Sjöbo 2034. Del 1.2 Prioriteringar 2022-2025” kommer indikator och nyckeltal ses över.
1.2 Samhällsbyggnadsförvaltningen. Andel nya detaljplaner från och med år 2024 som innehåller listade klimatanpassningsåtgärder.
1.3 Familjeförvaltningen.
1.4 Kolada (N85054). Uppdateras en gång per år (maj). Med skyddad natur avses område inom nationalpark, naturreservat, naturvårdsområden och biotopskyddsområde.
1.5 Stadsträd.se. Samhällsbyggnadsförvaltningen ansvarar för att en ny krontäckningsgrad beräknas fram inför varje revidering av Hållbart Sjöbo Del 1.2 Prioriteringar.
*Krontäckningsgraden ska öka på den kommunala marken samt på AB Sjöbohems markinnehav. Krontäckningsgrad är den andel yta som skuggas av trädens kronor.

Tillhör nämndsbeslut 2026-04-14 SBN § 26 STRA.2026.496

HÅLLBAR MARK- & VATTENANVÄNDNING

Miljömål 2034	Indikator	Mål	Ingångsvärde 2022	2023	2024	Uppföljning 2025	Trend 2025	Ansvarig
Giftfri miljö	2.1 Andel upphandlade produkter* med krav på märkning eller hållbarhetscertifiering	Öka	År 2021 0 st	År 2023 0 st	År 2024 0 st	År 2025 0 st		Kommunstyrelsen
Bevarade och utvecklade natur- och kulturmiljövärden	2.2 Antal inventeringar av främmande invasiva arter*	Öka	År 2021 0 st	År 2023 1 st	År 2024 1 st	År 2025 1 st		Samhällsbyggnadsnämnden Tekniska nämnden
	2.3 Antal inventeringar av kulturhistoriskt värdefulla miljöer	Öka	År 2021 5 st	År 2023 6 st	År 2024 7 st	År 2025 7 st		Samhällsbyggnadsnämnden
Friskt vatten	2.4 Andel icke godkända avlopp	Minska	År 2021 27 %	År 2023 25 %	År 2024 25%	År 2025 19 %		Samhällsbyggnadsnämnden
	2.5 Andel personer med dricksvatten från skyddade kommunala dricksvattentäkter	95 %	År 2021 79 %	År 2023 79 %	År 2024 79%	År 2025 79 %		Tekniska nämnden

Källa:
2.1 Kommunstyrelsen. *Livsmedel ej inkluderat i produkter.
2.2 Samhällsbyggnadsförvaltningen, tekniska förvaltningen. *Antal inventerade EU-listade främmande invasiva arter, som finns i Sjöbo kommun, på kommunal mark. Totala antalet redovisas med start 2022.
2.3 Samhällsbyggnadsförvaltningen. Totala antalet redovisas med start 2021.
2.4 Samhällsbyggnadsförvaltningen.
2.5 Tekniska förvaltningen. Värde baserat på andel personer som är anslutna till kommunalt vatten och som får det från vattentäkt med skyddsområde.

Tillhör nämndsbeslut 2026-04-14 SBN § 26 STRA.2026.496

HÅLLBAR PRODUKTION & KONSUMTION

Miljömål 2034	Indikator	Mål	Ingångsvärde 2022	2023	2024	Uppföljning 2025	Trend 2025	Ansvarig
Hållbara lantbruk	3.1 Vattenstatus i kommunens sjöar (näringsämnen)	Förbättrad	År 2021 Hög: - God: - Måttlig: - Otillfredställande: - Dålig: 100 %	År 2023 Se 2021	År 2024 Se 2021	År 2025 Hög: - God: - Måttlig: - Otillfredställande: - Dålig: 100 %	→	Samhällsbyggnadsnämnden
	3.2 Vattenstatus i kommunens vattendrag (näringsämnen)	Förbättrad	År 2021 Hög: - God: 9 % Måttlig: 64 % Otillfredställande: 18 % Dålig: 9 %	År 2023 Se 2021	År 2024 Se 2021	År 2025 Hög: - God: 9 % Måttlig: 64 % Otillfredställande: 18 % Dålig: 9 %	→	Samhällsbyggnadsnämnden
Hållbar konsumtion	3.3 Andel svenska/ lokala livsmedel i kommunens verksamheter*	Över 64 %	År 2021 68 %	År 2023 67 %	År 2024 69 %	År 2025 67 %	↘	Vård- och omsorgsnämnden
	3.4 CO_2e-utsläpp* från inköpta livsmedel	Under 1,97 CO_2e/kg	År 2021 CO_2e/kg: 2,07	År 2023 1,6	År 2024 1,5	År 2025 CO_2e/kg: 1,5	→	Vård- och omsorgsnämnden
Minskat avfall	3.5 Matsvinn i kommunens verksamheter	Minska	År 2021 Förskola/skola/gymnasie: 12 % Äldreomsorg: 30 %	År 2023 12 % 11,5 %	År 2024 8,46 % 13,2 %	År 2025 Förskola/skola/gymnasie: 14 % Äldreomsorg: 11 %	→	Vård- och omsorgsnämnden
Hållbar energi	3.6 Energianvändning inom offentlig verksamhet	115 kWh/m²	År 2021 Fastigheter: 135 kWh/m²*	År 2023 128	År 2024 119	År 2025 Fastigheter: 124 kWh/m²*	↘	AB Sjöbohem Tekniska nämnden
	3.7 Energianvändning inom offentlig verksamhet	Minska	År 2021 Gatubelysning: 284 kWh/punkt*	År 2023 262	År 2024 233	År 2025 Gatubelysning: 272 kWh/punkt*	↘	AB Sjöbohem Tekniska nämnden

Källa: se nästa sida.

Tillhör nämndsbeslut 2026-04-14 SBN § 26 STRA.2026.496

Källa:
3.1 Vatteninformationssystem Sverige (VISS). Områdesstatistik, vattentyp - sjö, näringsämnen.
3.2 Vatteninformationssystem Sverige (VISS). Områdesstatistik, vattentyp - vattendrag, näringsämnen.
3.3 Vård- och omsorgsförvaltningen. *Total mängd inköpta livsmedel som är odlat/uppfött/tillverkat i Sverige.
3.4 Vård- och omsorgsförvatningen. Per kilo livsmedel genererade de offentliga livsmedelsinköpen utsläpp av växthusgaser motsvarande i genomsnitt 1,97 kg CO_2e 2019. https://www.upphandlingsmyndigheten.se/nyheter/2021/minskad-klimatpaverkan-fran-livsmedelsinkop/ *Olika växthusgasutsläpp ger olika uppvärmningseffekter, därför räknas de om till koldioxidekvivalenter (CO_2e) för att lättare kunna räkna ut klimatpåverkan.
3.5 Vård- och omsorgsförvaltningen. *Total andel tillagad/serverad mat.
3.6 AB Sjöbohem, tekniska förvaltningen. *I energianvändningen för fastigheter ingår uppvärmning, tappvatten och fastighetsel.
3.7 AB Sjöbohem, tekniska förvaltningen. 2021: 1 249 421/4400=284 kWh per *belysningspunkt. 2023: 1 154 481/4400=262 kWh per belysningspunkt. 2024: 1 022 070/4400=233 kWh per belysningspunkt. 2025: 1 196 076/4390=272 kWh per belysningspunkt.

Tillhör nämndsbeslut 2026-04-14 SBN § 26 STRA.2026.496

SJÖBO
KOMMUN

Verksamhetsberättelse 2025

Överförmyndarnämnden

Sida 201 av 879

Innehållsförteckning

Ansvarsområde....3

Händelser av väsentlig betydelse....4

Verksamhetsrisker....5

Livskvalitet och klimat....6

Styrning och uppföljning av den kommunala verksamheten....7

Intern kontroll....7

Privata utförare....7

Avtalssamverkan....8

Mål och resultat....9

Uppföljning av nämndmål....9

Väsentliga personalförhållanden....10

Rekrytera....10

Avsluta....10

Behålla....10

Övriga väsentliga personalförhållanden....10

Förväntade händelser av väsentlig betydelse....11

Ekonomi....12

Rättstvister och skadeståndskrav....13

Ansvarsområde

• Hantera ansökningar om god man och förvaltare
• Rekrytera ställföreträdare
• Utbilda och kompetensutveckla ställföreträdare
• Utöva tillsyn över ställföreträdare
• Granska ställföreträdarnas ekonomiska redovisningshandlingar
• Pröva, besluta om och administrera arvoden och kostnadsersättningar till ställföreträdare
• Pröva behov, följa upp och vid behov verka för ändring eller upphörande av ställföreträdarskap
• Korrekt och rättssäker handläggning av ärenden enligt föräldrabalken, lag om god man för ensamkommande barn samt lag om framtidsfullmakter
• Ge service, information och vägledning till huvudmän, ställföreträdare och andra berörda
• Samverka med socialtjänst, hälso- och sjukvård, domstolar och andra myndigheter
• Redovisa statistik och lämna uppgifter till länsstyrelsen och andra tillsynsmyndigheter
• Företräda nämnden i domstol
• Skriva yttranden till Justitieombudsmannen, länsstyrelsen, domstol och andra tillsyns- och rättsinstanser

Händelser av väsentlig betydelse

Väsentlig händelse som inträffat under året	Påverkan på ekonomin	Påverkan på verksamheten
Under 2025 har överförmyndarnämndens verksamhet fortsatt påverkats av brist på ideella ställföreträdare. Samtidigt har arbete bedrivits för att säkerställa kvalitet, rättssäkerhet och kontinuitet i uppdragen.	Ingen direkt påverkan	Ökad arbetsbelastning
En rekryteringskampanj för ideella ställföreträdare har genomförts och har lett till ett ökat intresse för uppdraget samt nya intresseanmälningar. Bristen på ideella ställföreträdare kvarstår dock.	Ingen direkt påverkan	Ökad arbetsbelastning
Under året har fler professionella ställföreträdare behövt anlitas, främst i ärenden med hög komplexitet.	Ökade kostnader för att säkerställa en rättssäker handläggning.	Minskad arbetsbelastning för egen personal.

Verksamhetsrisker

Verksamhetsrisk	Påverkan på ekonomi	Påverkan på verksamhet	Hantering av risk
Den största risken för verksamheten är fortsatt brist på ideella ställföreträdare.	Ökade kostnader när professionella ställföreträdare behöver anlitas.	Detta kan leda till längre väntetider och högre arbetsbelastning.	Samarbetskommunerna utreder frågan om kommunal förvaltarenhet
Demografiska förändringar, med fler äldre och ökad psykisk ohälsa.	Ökade kostnader i form av arvoden.	Fler ärenden och ökade krav på både personal och ställföreträdare.	Risken hanteras genom en restriktiv behovsprövning. Ställföreträdarskap avstyrks eller avslutas när behov saknas eller har upphört.
Samhällsutvecklingen med ökad kriminalitet kan innebära risk för hot eller otillbörlig påverkan, vilket kan kräva förstärkt tillsyn.	Sannolikt ingen påverkan	Ökad arbetsbelastning i form av noggrannare kontroller.	Genomgång av rutiner, i synnerhet avseende granskning av redovisningar

Livskvalitet och klimat

Aktivitet 2025	Mål i livskvalitets- och/eller klimatprogram	Förväntad effekt

Aktivitet 2026	Mål i livskvalitets- och/eller klimatprogram	Förväntad effekt

Styrning och uppföljning av den kommunala verksamheten

Intern kontroll

Frågor om intern kontroll	Svar på frågor om intern kontroll
Har riskanalys genomförts?	Ja
Har intern kontrollplan för 2025 antagits av nämnden?	Ja
Har uppföljning skett enligt plan?	Ja
Har större avvikelser identifierats? Ange vilka!	Nej
Ange vilka åtgärder som har vidtagits eller kommer att vidtas om större avvikelser har identifierats.	-

Privata utförare

Frågor om privata utförare	Svar på frågor om privata utförare
Har en plan för uppföljning och kontroll av privata utförare antagits för 2025 av nämnden?	
Har uppföljning skett enligt plan?	
Har större avvikelser identifierats? Ange vilka!	
Ange vilka åtgärder som har vidtagits eller kommer att vidtas om större avvikelser har identifierats.	

Privata utförare	Kostnader 2025 (mnkr)	Verksamhet

Avtalssamverkan

Samverkanspart	Typ av avtalssamverkan

Mål och resultat

Uppföljning av nämndmål

Målområde	Kommunfull-mäktigemål	Nämndmål	Status	Kommentar
1. Hållbar utveckling	1 :1 Invånarnas grundläggande behov tillgodoses med hänsyn till kommande generationer			
	1 :2 Utveckling sker med hänsyn till klimat och miljö	Under mandatperioden 2023-2026 ska ärendehantering en digitaliseras.		Digitaliseringen fortgår enligt plan, från 2025 har alla nya ärenden varit helt digitala.
2. Delaktighet och egenmakt	2 :1 Delaktigheten i samhället ökar och invånarna upplever att de kan påverka sin vardag	Missnöjesyttring ar från ställföreträdare och huvudmän ska tas på stort allvar.		Befintliga rutiner har utvärderats och bedöms vara tillräckliga för att uppfylla målet
	2 :2 Livslångt lärande och invånarnas möjlighet till egen försörjning underlättas	Tillse att godmanskap enbart anordnas i de fall då det är behövligt för att främja individers självständighet.		Verksamheten har fortsatt driva arbetet med en mer stringent och strikt hållning avseende anordnande av godmanskap.
3. Trygghet och hälsa	3 :1 Tryggheten är och upplevs som god	Tillse att ställföreträdare har adekvat utbildning för sin egen och sina huvudmäns trygghet.		En utbildning för ställföreträdare har genomförts under hösten 2025, med särskilt fokus på ämnet.
	3 :2 Förutsättningar ges till god livskvalitet	Öka rekrytering av ställföreträdare med olika bakgrund och erfarenheter.		En rekryteringskampanj har genomförts och har resulterat i nya ställföreträdare. Behovet är dock fortfarande stort och målet bedöms därför ej vara helt uppfyllt.

Väsentliga personalförhållanden

Rekrytera

Inga rekryteringar under året.

Avsluta

Inga avslut under året.

Behålla

Verksamheten har under året arbetat med att upprätthålla en hållbar arbetsmiljö och en rimlig arbetsbelastning i syfte att behålla befintlig kompetens.

Övriga väsentliga personalförhållanden

Inga väsentliga förändringar av personalförhållanden under året.

Förväntade händelser av väsentlig betydelse

Förväntad väsentlig händelse	Påverkan på ekonomin	Påverkan på verksamheten
Lagstiftningsändringar inom ställföreträdarskap väntas 1 juli 2026.	Kan medföra behov av ökade resurser och högre kostnader	Ökat uppdrag och behov av fler tjänster samt nytt samverkansavtal
Fortsatt brist på ideella ställföreträdare	Ökade arvodeskostnader	Ökad arbetsbelastning och längre väntetider
Demografiska förändringar med fler äldre	Risk för ökade kostnader på sikt	Fler ärenden och ökade krav på handläggning

Ekonomi

Driftredovisning (mnkr)	Bokslut 2024	Bokslut 2025	Budget 2025	Budget-avvikelse
Intäkter	7,0	7,2	7,4	-0,2
Kostnader	-9,6	-10,2	-10,6	0,4
Summa	**-2,6**	**-3,0**	**-3,2**	**0,2**

Överförmyndarnämnden redovisar ett mindre överskott för 2025 jämfört med budget. Verksamheten bedrivs inom ramen för samarbetsavtalet mellan Tomelilla, Sjöbo, Simrishamn och Ystad kommuner, där kostnaderna fördelas mellan kommunerna utifrån antal ärenden. Intäkterna från samverkanskommunerna följer därför kostnadsutvecklingen – lägre kostnader medför lägre intäkter och vice versa – vilket innebär att verksamheten i praktiken ska utgöra ett nollsummespel.
Under året har både övriga verksamhetskostnader och personalkostnader blivit något lägre än budgeterat. Detta har samtidigt medfört motsvarande lägre intäkter från samverkanskommunerna, i enlighet med kostnadsfördelningsmodellen. Den positiva budgetavvikelsen som ändå uppstår är marginell och förklaras huvudsakligen av en budgetteknisk effekt kopplad till kompensation för löneökningar som betalades ut retroaktivt. Avvikelsen innebär därmed inte någon faktisk förändring i verksamhetens kostnadsnivå eller effektivitet utan är av teknisk karaktär.
Ekonomin som redovisas avser överförmyndarkansliets budget. Kostnader för arvoden till ställföreträdare redovisas separat i respektive samverkanskommun.

Rättstvister och skadeståndskrav

Typ av ärende	Kort beskrivning	Status vid årets slut	Belopp (mnkr)
-	-	-	-
-	-	-	-
-	-	-	-
-	-	-	-
-	-	-	-

Öfn § 13 Dnr ÖFN 2025/23

Verksamhetsberättelse 2025 för Sydöstra Skånes överförmyndarnämnd

Sydöstra Skånes Överförmyndarnämnds beslut

Sydöstra Skånes överförmyndarnämnd beslutar godkänna verksamhetsberättelse för helåret 2025.

Ärendebeskrivning

I reglementet för ekonomistyrning framgår att kommunstyrelsen ska överlämna årsredovisningen till kommunfullmäktige och revisorerna senast 15 april året efter det år som redovisningen avser. I verksamhetsberättelsen beskrivs nämndens ansvarsområde, händelser av väsentlig betydelse, verksamhetsrisker samt nämndens ekonomi.

Sydöstra Skånes överförmyndarnämnd uppvisar ett överskott om 0,2 mnkr för helåret 2025, vilket innebär att verksamheten sammantaget bedrivits inom tilldelad budgetram.

Ekonomiska konsekvenser

Sydöstra Skånes överförmyndarnämnd uppvisar ett överskott om 0,2 mnkr för helåret 2025, vilket innebär att verksamheten sammantaget bedrivits inom tilldelad budgetram.

Barnperspektivet

Överförmyndarnämndens verksamhet påverkar barnperspektivet främst genom att säkerställa rättssäkra och kontinuerliga ställföreträdarinsatser för barn som behöver god man.

Medborgarperspektivet

Överförmyndarnämndens verksamhet säkerställer att invånare som behöver stöd från en ställföreträdare får en rättssäker och kvalitativ insats. Digitaliseringen av ärendehanteringen förbättrar tillgängligheten och gör det enklare för medborgare att följa sina ärenden. Nämndens arbete med att ta tillvara synpunkter och missnöjesyttringar bidrar till ökad delaktighet och transparens.

§ 13 forts.

Miljöperspektivet
Överförmyndarnämndens påverkan på miljöperspektivet märks främst genom den pågående digitaliseringen av ärendehanteringen. Övergången till helt digitala ärenden minskar pappersförbrukningen och därmed verksamhetens klimatavtryck.

Uppföljning
Verksamhetsberättelsen är den sista uppföljningen för helåret 2025. Ingen ytterligare uppföljning planeras.

Förvaltningens förslag till beslut
Sydöstra Skånes överförmyndarnämnd beslutar godkänna verksamhetsberättelse för helåret 2025.

Beslutsunderlag
Tjänsteskrivelse samordnare kansli Anna Silver, handlingsid: ÖFN 2026.68.

Verksamhetsberättelse 2025 för Sydöstra Skånes överförmyndarnämnd, handlingsid: ÖFN 2026.69.

Beslutet skickas till:

Ekonomichef Fredrik Rakar

Kommunstyrelsen i Tomelilla, Sjöbo, Ystad och Simrishamns kommuner för kännedom

Hjälpmedelscentrum Östra Skåne

SAMMANTRÄDESPROTOKOLL

Sammanträdesdatum

Östra Skånes hjälpmedelsnämnd 2026-02-25

Plats och tid	Hjälpmedelscentrum 13:30-14:32		
Beslutande	Michel Anefur (KD), Kristianstads kommun Kristina Lindbåge (S), Kristianstads kommun Gunvor Olsson, Tomelilla kommun (C)	Kristina Anderson (M), Skurups kommun Emine Hamza (M), Östra Göinge kommun Elisabeth Stenberg Michalski (S), Bromölla kommun	Monica Engebo (M), Simrishamns kommun Margareta Rud (S), Hässleholms kommun
Ersättare	Håkan Englund, Kristianstads kommun (SD) Susanne Svensson, Bromölla kommun (Alt)	Berit Lundström (S), Sjöbo kommun Margaretha Lindquist, Hässleholms kommun (KD)	Margaretha Lindquist (KD), Hässleholms kommu Eva Mellerström (M), Hörby kommun
Övriga närvarande	Kristina Björnlund, Hjälpmedelschef Katrin Nilsson, enhetschef	Lejla Smailagic, ekonom	Ulf Friberg, nämndssekreterare
Utses att justera	Kristina Anderson		
Justeringens tid och plats	Digital justering		

Sekreterare — Paragrafer 1-5

Ulf Friberg

Ordförande

Michael Anefur

Justerare

Kristina Anderson

Signature reference: 6d7da6ef-cd41-4e96-a33b-63097d95394b

Östra Skånes Hjälpmedelsnämnd

Sammanträdesdatum
2026-02-25

ÖSHN § 1

Fastställande av dagordning

Beslut

- Dagordningen fastställs

Signature reference: 6d7da6ef-cd41-4e96-a33b-63097d95394b

Östra Skånes Hjälpmedelsnämnd

Sammanträdesdatum
2026-02-25

ÖSHN § 2

Val av justerare

Beslut

- Kristina Anderson utses att justerare

Signature reference: 6d7da6ef-cd41-4e96-a33b-63097d95394b

Östra Skånes Hjälpmedelsnämnd

Sammanträdesdatum
2026-02-25

ÖSHN § 3

Informationer 2026

Ärnr HMN 2026/5

Beslut

- Informationen läggs till handlingarna

Sammanfattning

Informationsärendet gäller protokoll från ledningsgruppen, protokoll från lokal samverkan, samt HÖSbladet.

Därtill framförs det av ledamot i nämnden att i vissa av kommunerna förekommer diskussioner med en förväntan att HÖS eller lokala politikiska instanser ska besluta i så kallade ”hur”-frågor.

HÖS-nämnden är eniga i att politiken inte ska gå in i verksamhetsfrågor. Gränsdragningen är principiellt betydelsefull. Politiska beslut avser ”vad” medan förvaltningsbeslut avser ”hur”.

Beslutsunderlag

Protokoll från LGR möte 2025-11-19

Protokoll från LGR möte 2025-12-17

Protokoll från LGR möte 2026-01-21

Protokoll lokal samverkan 2025-11-25

Årlig uppföljning SAM på HÖS 2025

HÖSbladet november 2025

Signature reference: 6d7da6ef-cd41-4e96-a33b-63097d95394b

Östra Skånes Hjälpmedelsnämnd

Sammanträdesdatum
2026-02-25

HÖSbladet december 2025

HÖSbladet januari 2026

HÖS personuppgiftsregister 260109

Ledningsgruppens syfte uppdrag varför

Beslut ÖSHNAU 2026-02-11 Informationer

Signature reference: 6d7da6ef-cd41-4e96-a33b-63097d95394b

Östra Skånes Hjälpmedelsnämnd

Sammanträdesdatum
2026-02-25

ÖSHN § 4

Intern kontrollplan 2026

Ärnr HMN 2026/6

Beslut

- Anta plan för uppföljning av intern kontroll 2026, bilaga 1
- Godkänna HÖS Riskanalys intern kontroll 2026, bilaga 2

Sammanfattning

Kristianstads kommun, Kommunfullmäktige 2001-12-11 (§ 138) beslutade att styrelser och nämnder årligen ska anta planer för uppföljning av den interna kontrollen. Reglementet reviderades och ett nytt reglemente för internkontroll i Kristianstads kommun fastställdes av kommunfullmäktige i Kristianstads kommun 2019-12-10 § 280. Det nya styrdokumentet gäller fr o m 2020.

Intern kontrollarbetet för Hjälpmedelscentrum Östra Skåne (HÖS) har sedan år 2009 en egen internkontrollplan.

Internkontrollgruppens sammansättning 2026 består av hjälpmedelschef, två enhetschefer och ekonom. Två interna kontrollanter som ingick i gruppen under 2025 valde att avsäga sig sina uppdrag. Gruppen ansvarar för arbete med riskanalyser, framtagning av internkontrollplan samt uppföljning och resultat av arbete med intern kontroll. Under 2026 är målet att involvera fler från personalen att granska och utföra kontroller enligt internkontrollplan.

Följande eget valda kontrollområden föreslås utgöra Hjälpmedelscentrum Östra Skånes interna kontrollplan 2026:

1. Rekond, retursprocess: Hantering av returer som kommer från hemtransport, lastbil (distribution) och räddningstjänsten. Risk att avrapporteringen blir felaktig/uteblir.

Signature reference: 6d7da6ef-cd41-4e96-a33b-63097d95394b

2. Rekond, returprocess, lagerplats ”Återlämna”: Hantering av returmottagna artiklar och inventarier för vidare till huvudlager.

Urval av egna kontrollområden har gjorts utifrån genomfört riskanalys, (bilaga 2). Kristianstad kommuns anvisningar för internkontroll har används som underlag i arbetet med riskanalys och framtagning av internkontrollplan 2026.

Utöver eget valda kontrollområden, arbetar HÖS även utifrån Kommunstyrelsens beslut om obligatoriska kontrollområde för internkontroll respektive år. Kontrollområden som är obligatoriska under år 2026 för samtliga nämnder och bolag inom Kristianstads kommun är ännu inte fastställda. Så fort kontrollområden har kommunicerats ut av Kommunstyrelsen, kommer de att integreras i internkontrollplan och i Hjälpmedelscentrum Östra Skånes arbete med internkontroll 2026.

Hjälpmedelscentrum Östra Skånes förslag till Östra Skånes Hjälpmedelsnämnd

- Anta plan för uppföljning av intern kontroll 2026, bilaga 1
- Godkänna HÖS Riskanalys intern kontroll 2026, bilaga 2

Beslutsunderlag

1. Tjänsteutlåtande 2026-01-19
2. Intern kontrollplan 2026, bilaga 1
3. HÖS riskanalys intern kontroll 2026, bilaga 2
4. Beslut ÖSHNAU 2026-02-11 Intern kontrollplan 2026

Signature reference: 6d7da6ef-cd41-4e96-a33b-63097d95394b

Östra Skånes Hjälpmedelsnämnd

Sammanträdesdatum
2026-02-25

ÖSHN § 5

Bokslut 2025 inklusive styrkortsuppföljning

Ärnr HMN 2026/7

Beslut

- Godkänna föreliggande årsredovisning 2025
- Besluta att 2025 årsresultat fördelas enligt avtal

Sammanfattning

Hjälpmededelscentrum Östra Skåne (HÖS) drift redovisade resultat på 1 952 tkr, uteserviceverksamheten redovisade ett resultat på - 124 tkr, transportverksamheten ett resultat på 170 tkr och verksamheten för hemtransport ett resultat på 538 tkr. HÖS lagerekonomi redovisade ett resultat på - 402 tkr. Det sammanlagda resultatet är 2 134 tkr.

Hjälpmedelscentrum Östra Skånes förslag till Östra Skånes hjälpmedelsnämnd

- Godkänna föreliggande årsredovisning 2025
- Besluta att 2025 årsresultat fördelas enligt avtal

Beslutsunderlag

Hjälpmedelscentrum Östra Skåne tjänsteutlåtande 2026-01-23

Bilaga 1a - 1c, Statistik inköp-försäljning 2025

Bilaga 1d, inköp-försäljning 2025 per kommun

Bilaga 2a, Uppföljning styrkort 2025

Signature reference: 6d7da6ef-cd41-4e96-a33b-63097d95394b

Sammanträdesdatum

Östra Skånes Hjälpmedelsnämnd 2026-02-25

Bilaga 2b, Avvikelser 2025

Bilaga 2c, Avfallsrapport 2025

Bilaga 3, Bokslut 2025

Bilaga 4, Fördelning av resultat 2025

Bilaga 5, Uteservice 2023 - 2025

Bilaga 6-6a, Hemtransport 2023 - 2025

Beslut ÖSHNAU 2026-02-11 Bokslut 2025 inklusive styrkortsuppföljning

Signature reference: 6d7da6ef-cd41-4e96-a33b-63097d95394b

Kristianstads kommun

Signerat dokument

Detta dokument är elektroniskt signerat av nedanstående och juridiskt bindande.

Signed by: IVE OSCAR MICHAEL ANEFUR
Date: 2026-03-10 13:21:55
BankID refno: 019cd7b1-f57d-7c22-b0c7-705b7d620505

Michael Anefur

Signed by: Ulf Lars-Henry Friberg
Date: 2026-03-10 13:21:07
BankID refno: 019cd7b1-7897-7e53-afab-a0aaa50d960c

Ulf Friberg

Signed by: HILDA ELSA KRISTINA ANDERSSON
Date: 2026-03-10 13:46:32
BankID refno: 019cd7c8-b190-7361-b9c6-f1de763bffda

Kristina Andersson

Signature reference: 6d7da6ef-cd41-4e96-a33b-63097d95394b

SJÖBO KOMMUN

Familjenämnden

Sammanträdesprotokoll

Sammanträdesdatum
2026-04-23

FAM 2026/14
FAM 2026.1206

2026-04-27

§ 42

Diarienummer
2026/14

Uppföljning av kommunal avtalssamverkan samt integrerade verksamheter inom individ- och familjeomsorgen 2025

Familjenämnden beslutar

Familjenämnden har tagit del av uppföljningen och lägger den till handlingarna.
Uppföljning av kommunal avtalssamverkan översänds till kommunstyrelsen för kännedom.

Sammanfattning av ärendet

Denna skrivelse innehåller information och uppföljning av de verksamheter som under 2025 bedrivits genom kommunal avtalssamverkan mellan Sjöbo kommun som uppdragsgivare och annan kommun som utförare. Informationen syftar till att ge insyn i dessa verksamheter och därigenom uppfylla kravet på uppsiktsplikt för kommunstyrelsen enligt 6 kap 1 § kommunallagen (KL).

Skrivelsen innehåller också information och uppföljning av de så kallade integrerade verksamheterna som under 2025 bedrivits av Sjöbo kommun och Region Skåne gemensamt enligt den lokala överenskommelsen (LÖK). Integrerad verksamhet innebär att personal från region och kommun arbetar samordnat och samlokaliserade inom samma enhet.

Förvaltningens förslag till familjenämnden

Familjenämnden har tagit del av uppföljningen och lägger den till handlingarna.
Uppföljning av kommunal avtalssamverkan översänds till kommunstyrelsen för kännedom.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse 2026-04-13
Verksamhetsberättelser 2025 – Sociala jouren syd, Jourhemsorganisationen, Familjerätten, Familjerådgivningen, Mariamottagningen, Familjecentralen Björken

Beslut skickas till:

Kommunstyrelsen
Socialchef

SJÖBO KOMMUN

Datum
2025-04-13

Ärendenr.
FAM 2026/14
FAM 2026.1207

2026-04-27

Tjänsteskrivelse

Handläggare:
Rasmus Anderberg
rasmus.anderberg@sjobo.se

Familjenämnden

Informationsärende – uppföljning av kommunal avtalssamverkan samt integrerade verksamheter inom Individ- och familjeomsorgen 2025

Förslag till beslut

Familjenämnden har tagit del av uppföljningen och lägger den till handlingarna.
Uppföljning av kommunal avtalssamverkan översänds till kommunstyrelsen för kännedom.

Sammanfattning av ärendet

Denna skrivelse innehåller information och uppföljning av de verksamheter som under 2025 bedrivits genom kommunal avtalssamverkan mellan Sjöbo kommun som uppdragsgivare och annan kommun som utförare. Informationen syftar till att ge insyn i dessa verksamheter och därigenom uppfylla kravet på uppsiktsplikt för kommunstyrelsen enligt 6 kap 1 § kommunallagen (KL).

Skrivelsen innehåller också information och uppföljning av de så kallade integrerade verksamheterna som under 2025 bedrivits av Sjöbo kommun och Region Skåne gemensamt enligt den lokala överenskommelsen (LÖK). Integrerad verksamhet innebär att personal från region och kommun arbetar samordnat och samlokaliserade inom samma enhet.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse 2026-04-13
Verksamhetsberättelser 2025 – Sociala jouren syd, Jourhemsorganisationen, Familjerätten, Familjerådgivningen, Mariamottagningen, Familjecentralen Björken

Beslut skickas till

Kommunstyrelsen
Socialchef

Ärendebeskrivning

Kommunal avtalssamverkan

Enligt 9 kap 37 § KL får en kommun ingå avtal om att någon av dess uppgifter helt eller delvis ska utföras av en annan kommun. Avtalssamverkan är en juridisk driftsform och innebär

större möjligheter för kommuner att kunna dra nytta av de fördelar samverkan innebär i vissa frågor och uppgifter. Sjöbo kommun har avtalat om att nedanstående verksamheter inom socialtjänsten ska drivas av annan kommun utifrån att det finns samordningsvinster i just dessa verksamheter. Utförarkommunen skickar varje år en verksamhetsberättelse eller annan dokumentation som beskriver arbetet under senaste året och utgör underlag för avtalsuppföljningen. Verksamhetsberättelserna är bilagor till denna skrivelse.

Sociala jouren Syd – Vellinge kommun

Social jour syd ansvarar för att hantera akuta socialtjänstärenden utanför ordinarie kontorstid för nio samverkande kommuner i Skåne med ett sammanlagt befolkningsunderlag på cirka 235 000 invånare. Uppdraget omfattar akuta insatser med särskild prioritet på barn och unga, missbruk, våld i nära relationer samt akuta försörjningsbehov. Verksamheten är bemannad med två socionomer under kvällar, nätter och helger och har även tillgång till en vikariepool.

Vellinge kommun utför uppdraget åt Sjöbo kommun och ytterligare 8 andra kommuner i södra Skåne. Sjöbo kommuns kostnader för sociala jouren under 2025 var 429 tkr, fördelat utifrån antal kommuninvånare i anslutna kommuner.

Avtalsuppföljning samt viktiga händelser 2025:

- Revidering av samverkansavtalet för att anpassa uppdraget till det nya regelverket enligt den nya socialtjänstlagen som trätt i kraft 1 juli. Justeringar har bland annat handlat om tillgänglighet och borttagande av gamla laghänvisningar.
- Markant ökat ärendeinflöde under året, särskilt från polisen till följd av snabbare lagföring av ungdomsbrott. Även ökning gällande barn- och familjeärenden samt ärenden kopplade till missbruk och ekonomiskt bistånd.
- Alla mål för inställelsetider och dokumentation har uppnåtts under 2025, inklusive handläggning inom 30 minuter och skyddsbedömning på plats inom två timmar.
- Hantering av 8 avvikelser och 3 klagomål, som följts upp systematiskt och rapporterats till styrgruppen.
- Införande av läsbehörighet i två pilotkommuners verksamhetssystem, efter beslut i styrgruppen. Genomförd utvärdering har bland annat visat på bättre skyddsbedömningar och ökad rättssäkerhet i komplexa ärenden.
- Sociala jouren har hanterat 176 ärenden åt Sjöbo kommun under 2025 vilket motsvarar 7% av social jourens totala ärendemängd. Detta ligger också väldigt nära Sjöbos andel av befolkningen i de anslutna kommunerna, vilket är 8%.

Tjänsteskrivelse

Familjerätten – Ystad kommun
Sjöbo kommuns familjerätt bedrivs av Ystad kommun genom kommunal avtalssamverkan. Familjerätten arbetar bland annat med samarbetssamtal när vårdnadshavarna har svårt att komma överens i frågor rörande gemensamma barn vid separation eller skilsmässa, avtal gällande vårdnad, boende och umgänge, faderskaps- och föräldraskapsutredningar samt adoptioner. Sjöbos kostnader för familjerätten var ca 1,3 mkr under 2025.

Avtalsuppföljning samt viktiga händelser 2025:

- Ökat antal samarbetssamtal som förordnats av tingsrätten. Inflödet av ärenden från domstolen har varierat kraftigt under året, vilket periodvis har skapat hög arbetsbelastning och köbildning.
- Arbete med omställning till ny socialtjänstlag, bland annat genom att bidra till genomlysning av insatser och delta i arbetsgruppen för ett gemensamt mottag. Beslut i nämnd gällande att erbjuda insatser utan behovsprövning.
- Utbildningsinsatser till samtliga familjerättssekreterare om våld i nära relationer, både från högskola och från Länsstyrelsen. Har lett till ökad kompetens om våld i arbetet med de familjerättsliga bedömningarna.
- Utökat ledningsstöd för familjerätt och familjerådgivning motsvarande en halv tjänst vilket innebär enhetschef på heltid för dessa verksamheter.
- Under 2025 har 538 ärenden varit aktuella på familjerätten, varav 151 från Sjöbo, vilket ligger i paritet med föregående år.

Jourhemsorganisationen – Ystad kommun
I vissa fall när barn behöver vårdas eller bo i ett annat hem än det egna inleds vården ofta genom att barnet placeras i ett tillfälligt jourhem. Ett barn kan vårdas i ett jourhem under högst sex månader. Sjöbo kommun samt övriga SÖSK-kommuner har avtalat med Ystad kommun om att Ystad kommun ska ansvara för kommunernas tillgång till jourhem för akuta placeringar. Ystad kommun ansvarar för rekrytering, utredning och placeringsmedgivande för jourfamiljehem. Sjöbo kommun ansvarar för alla moment och beslut kopplade till barnet som jourplaceras.

Sjöbo kommun rekryterar, utreder och föreslår också medgivande för jourfamiljehem i egen regi. Till skillnad från jourhemmen som utreds av jourhemsorganisationen används de egna jourfamiljerna främst vid jourplaceringar där behovet bedöms vara en längre placering vilket möjliggör att barnet kan bo kvar i samma familjehem över tid.

Samverkanskommunerna delar på personalkostnaden för familjehemssekreterare. Kostnader kopplade till placering, arvode och omkostnader till jourhemmen bekostar respektive kommun själv. Sjöbos andel av personalkostnaden under 2025 var 203 tkr.

Avtalsuppföljning samt viktiga händelser 2025:

- Personalresurserna har utökats motsvarande 0,4 tjänst till totalt 1,4 jourhemssekreterare.
- Avtalet har reviderats inför 2026 med syfte att uppdraget ska matcha de resurser som avsatts. Fortsatt arbete att diskutera balansen mellan uppdrag och resurser.
- Antalet vårddygn i jourhem från Sjöbo under 2025 var 339 dygn av totalt 3459 dygn inom SÖSK.

Familjerådgivningen – Ystad kommun
Familjerådgivningen tar emot par och andra närstående relationer som söker stöd i att förbättra sin relation, hantera konflikter eller genomföra en hållbar separation. Ystad kommun utför även detta uppdrag åt Sjöbo kommun.Familjerådgivningen har tre personer anställda, sammanlagt 280% tjänster. Sjöbos kostnader för familjerådgivningen under 2025 var ca 700 tkr.

Avtalsuppföljning samt viktiga händelser 2025:

- Skurups kommun har lämnat samarbetet inför 2025 vilket har inneburit förändringar i verksamheten.
- Verksamheten har arbetat bort köerna genom att ha infört ett nytt prioriteringssystem och ändrade arbetssätt.
- Det förebyggande arbetet har ökat genom besök på familjecentraler, BVC-utbildningar och samarbete med budget- och skuldrådgivning.
- Arbete med omställning till ny socialtjänstlag, bland annat genom att bidra till genomlysning av insatser och delta i arbetsgruppen för ett gemensamt mottag. Beslut i nämnd gällande att erbjuda insatser utan behovsprövning.
- Ökat antal samtal för Sjöbos räkning 2025 total 233 samtal, motsvarande siffra 2024 var 149.
- Utökat ledningsstöd för familjerätt och familjerådgivning motsvarande en halv tjänst vilket innebär enhetschef på heltid för dessa verksamheter.

Integrerade verksamheter

Integrerade verksamheter innebär samlokalisering för ökad samverkan där region och kommun har olika uppdrag och ansvar gentemot en gemensam målgrupp. Samverkan mellan region och kommun regleras av den lokala överenskommelsen som tecknats av Region Skåne och Simrishamn, Sjöbo, Skurup, Ystad och Tomelillas kommuner. De integrerade verksamheterna inkluderas inte av kommunstyrelsens uppsiktsplikt.

Integrerade verksamheter regleras av samverkansavtal som beskriver hur samverkan och samordning av insatser ska bedrivas. Kommunen överlämnar inget kommunalt ansvarsområde till dessa verksamheter.

Mariamottagning

Mariamottagningen är en integrerad öppenvårdsmottagning där Ystad, Sjöbo, Tomelilla, Simrishamns kommuner samverkar med vuxen- respektive barn och ungdomspsykiatrin inom Region Skåne. Målgruppen är unga upp till 25 år som upplever problem kopplade till alkohol eller andra droger och verksamhetens uppdrag är att motivera, vårda, behandla ungdomar och unga vuxna till att bli fria från alkohol, narkotika och/eller skadligt bruk av läkemedel. Huvudmottagningen finns i Ystad och satellit-mottagning finns ibland annat Sjöbo. Maria Skåne Sydost bemannas operativt av 4,3 heltidstjänster. Grundbemanningen är 2 behandlare 100%, 1 sjuksköterska 100%, 1 samordnare 100%, 1 medicinsk sekreterare 20% och 1 läkare 10%. Kostnaden för Mariamottagningen fördelas enligt en fördelningsnyckel och Sjöbo kommuns andel 2025 var 410 tkr.

Avtalsuppföljning samt viktiga händelser 2025:

- Stärkt uppdrag enligt nya socialtjänstlagen och nya arbetssätt. Mariamottagningen kan erbjuda insatser utan behovsprövning såväl som att verkställa biståndsbeslut samt fungera som åtgärd vid åtalsunderlåtelse.
- Fortsatt samverkan med öppenvård i form av satellit-mottagning. Förebyggande och suicidpreventivt arbete bland annat genom deltagande på Sjöbo marknad.
- Informationsinsatser i skolor, på föräldramöten, APT och andra forum, samt deltagande vid Suicidpreventiva dagen.
- Liten minskning av antalet ungdomar som aktualiserats från Sjöbo, 2025 14 ungdomar. Motsvarande siffra 2024 var 20.

Familjecentralen Björken

Familjecentralen Björken bygger på samverkan mellan Region Skåne och Sjöbo kommun. Inom familjecentralen samverkar mödrahälsovården, barnhälsovården, förebyggande socialtjänst och den öppna förskolan. Familjecentralens verksamhet riktar sig till blivande föräldrar, föräldrar, barn och andra viktiga vuxna kring barn 0–6 år. Personalen samverkar för att främja en god och jämlik hälsa hos barn och föräldrar utifrån familjens hela livssituation. Kommunens bemanning på familjecentralen är två föräldrastödjare fördelat på 75% samt en förskolelärare på 75%.

SJÖBO KOMMUN

Datum
2025-04-13

Ärendenr.

Tjänsteskrivelse

Avtalsuppföljning samt viktiga händelser 2025:

- Samordningsfunktionen har övergått från regionen till kommunen
- Arbete med omställning till ny socialtjänstlag, bland annat genom att erbjuda insatser utan behovsprövning
- Införande av modellen Barnsäkert i projektform under våren 2025. BarnSäkert är en metod för BVC att identifiera psykosociala riskfaktorer hos familjer med barn i åldern 0–6 år.
- Resultaten från barnenkäten och besöksenkäten visar mycket positiva omdömen: barn trivs, känner sig lyssnade på och får möjlighet till delaktighet, medan föräldrar upplever hög tillgänglighet, förtroende och information.
- Besöksantalet på öppen förskola ligger på samma nivå som tidigare år, snitt på 411 besökare per månad.
- Enskilda besök till förebyggande socialtjänst ligger på samma nivå som tidigare år, snitt på 19 per månad.

Familjeförvaltningen
Rasmus Anderberg
Utvecklingsstrateg

SJÖBO KOMMUN

Familjenämnden

Sammanträdesprotokoll

Sammanträdesdatum
2026-04-23

FAM 2024/201
FAM 2026.1199

2026-04-27

§ 40

Diarienummer
2024/201

Primärt samverkansavtal yrkesinriktad vuxenutbildning

Familjenämnden beslutar

Familjenämnden godkänner det primära samverkansavtalet för yrkesinriktad vuxenutbildning.

Avtalet signeras av familjenämndens ordförande.

Beslutet skickas till kommunstyrelsen för kännedom.

Sammanfattning av ärendet

Enligt ändring i skollagen (lag 2022:1315) krävs från 1 januari 2025 att varje kommun samverkar med minst två andra kommuner om den kommunala vuxenutbildningen. Samverkan sker genom primärt samverkansavtal avseende planering, dimensionering och erbjudande av utbildning inom yrkesämnen och yrkesutbildningar på gymnasial nivå.

Efter utredning i familjeförvaltningen fattade Kommunstyrelsen 2025-06-04 §116 beslut om att ansöka om inträde i Skåne Sydvästs samverkansavtal (SSSV). Samverkansavtalets syfte är att bidra till uthållig tillväxt, stärkt kompetensförsörjning och ökade utbildningsmöjligheter för parternas kommuninvånare.

Tillsammans med Tomelilla, Ystad och Simrishamn har Sjöbo begärt att få ansluta sig till samverkansavtalet med kommuner i Malmö-Lundregionen. En överenskommelse om nya avtalsparter har godkänts av samtliga tidigare parter inom SSSV.

Ett nytt avtal har tagits fram som gäller från och med 2026-07-01 och tills vidare. Fritt sök inom detta avtals samverkansområde tillämpas på utbildningar som påbörjas från och med 2027-01-01. Följande kommuner är parter i samverkansavtalet: Burlöv, Eslöv, Hörby, Höör, Kävlinge, Lomma, Lund, Malmö, Simrishamn, Sjöbo, Skurup, Staffanstorp, Svedala, Tomelilla, Trelleborg, Vellinge, Ystad.

Förvaltningens förslag till familjenämnden

Familjenämnden godkänner det primära samverkansavtalet för yrkesinriktad vuxenutbildning.
Avtalet signeras av familjenämndens ordförande.

Beslutsunderlag

Beslut KS § 116 Utredning Sjöbo kommuns dimensionering av och samverkan kring yrkesinriktad vuxenutbildning 2025-06-04
Ansökan om anslutning till samverkansavtal 2025-08-19
Nytt avtal om primärsamverkan 2026-02-20
Tjänsteskrivelse Primärt samverkansavtal yrkesinriktad vuxenutbildning, 2026-04-02

Beslut skickas till:

Verksamhetschef Sjöbo utbildningscentrum
Kommunstyrelsen

FAM 2024/201
FAM 2026.1201
2026-04-27

Avtal om primärsamverkan Samverkan södra Skåne vuxenutbildning

Inledning

Kommuner i södra Skåne har tidigare beslutat om att samverka gällande statsbidrag för regional yrkesinriktad vuxenutbildning genom att gemensamt söka statsbidrag; Avtal om primärsamverkan MLR/SSSV 2024-02-01, samt samverkansavtal inom Sydöstra Skåne (SÖSK). Dessa två avtal upphävs i och med att detta avtal träder i kraft, se nedan 6.1.

Genom detta avtal utökas samverkan så att utbildningsutbudet för yrkesämnen och sammanhållna yrkesutbildningar i vuxenutbildning på gymnasial nivå planeras och fastställs gemensamt i ett större geografiskt område (se nedan 1.1). Vidare utökas samverkan så att dagens fria sök omfattar fler kommuner, något som innebär att de som har rätt till utbildning inom kommunal vuxenutbildning i samverkande kommuner (kommuninvånare) har tillgång till det nya samverkansområdets hela utbildningsutbud. Samverkansavtalets syfte är att bidra till uthållig tillväxt, stärkt kompetensförsörjning och ökade utbildningsmöjligheter för parternas kommuninvånare.

Syftet ska uppnås genom:

• utnyttjande av kommunernas samlade utbildningskapacitet för att skapa tillväxtskapande utbildningar,

• ett brett urval av utbildningar som fritt kan sökas av samverkansområdets invånare,

• att samverkande kommuner utifrån Region Skånes prognoser, Skolverkets planeringsunderlag och ekonomiska ramar utifrån statsbidragstilldelning planerar och dimensionerar utbudet utifrån det geografiska samverkansområdets kompetensbehov inom offentlig och privat sektor på kort och lång sikt. I denna planering av utbildningsutbud ingår även samverkan med företrädare för arbetslivet och Arbetsförmedlingen, och

• en god samverkanskultur som präglas av vilja att nå konsensus i samverkansarbetet.

1. Avtalets parter, samverkansgruppen och arbetsgrupper

1.1 Följande kommuner är parter i samverkansavtalet: Burlöv, Eslöv, Hörby, Höör, Kävlinge, Lomma, Lund, Malmö, Simrishamn, Sjöbo, Skurup, Staffanstorp, Svedala, Tomelilla, Trelleborg, Vellinge, Ystad.

1.2 Samtliga kommuner som är parter i detta avtal ingår i samverkansgruppen. Deltagande kommuner utser själva sin/a representant/er som deltagare i samverkansgruppens möten. Samverkansgruppen sammanträder minst fem gånger per år och samtliga deltagande kommuner ska via representant/er delta vid dessa möten, antingen med ordinarie representant eller med

ersättare. Samverkansgruppen fattar samtliga beslut samt ger uppdrag och mandat åt arbetsgrupperna genom bilagornas utformning.

1.3 Samverkansgruppen kan delegera beslut till arbetsgrupper (se vidare 2.5). Samverkansgruppen har flera arbetsgrupper; bland annat planeringsgruppen, finansieringsgruppen, antagningsgruppen och kommunikationsgruppen. Samverkansgruppen kan skapa fler arbetsgrupper och besluta om övergripande principer för arbetet i ny/a grupp/er (se bilaga 2-5). I arbetsgrupperna har de tre befolkningsmässigt största kommunerna möjlighet att ha permanenta platser. Samverkansgruppen ser till att arbetsgrupperna har en lämplig sammansättning utifrån kompetens och utbildningsutbud, samt att arbetsgrupperna har möjlighet att arbeta mot avtalets syfte.

2. Avtalets omfattning

2.1 Avtalets parter är överens om att årligen gemensamt ansöka om statsbidrag för regional yrkesinriktad vuxenutbildning enligt förordning (2016:937) om statsbidrag för regional yrkesinriktad vuxenutbildning (”Förordningen”). Inför ansökan ska kommunerna söka samråda med bland annat Region Skåne och Arbetsförmedlingen och inhämta relevanta underlag för att avtalets syfte ska uppnås och så att förordningens villkor för att få statsbidrag uppfylls.

2.2 Avtalets parter ska anordna utbildning inom yrkesämnen och sammanhållna yrkesutbildningar i vuxenutbildning på gymnasial nivå endast inom ramen för detta avtal. Erbjudande om utbildning till kommuninvånare i primära samverkansområdet omfattar all sådan utbildning som anordnas inom ramen för detta avtal.

2.3 En strävan ska vara att samverkansgruppen enhälligt kan välja en kommun som har ansvar för att samordna och skicka in statsbidragsansökningar för regionalt yrkesvux enligt 2.1 ovan, samt samordna och skicka in redovisningar och rekvisitioner. Vid eventuell oenighet kan samverkansgruppen genom beslut (2.5) utse en kommun att hantera statsbidragen. Övriga kommuner ska förse utsedd kommun med underlag inom de tidsfrister som den samordnande kommunen uppställer utifrån Skolverkets ansöknings- och redovisningsperioder.

2.4 De utbildningar som anordnas av de deltagande kommunerna är fritt sökbara för parternas kommuninvånare. De fritt sökbara utbildningarna framgår av bilaga 1. Förslag på utbildningar, antal studieplatser och omfattning i poäng tas fram av Planeringsgruppen som arbetar på uppdrag av samverkande kommuner. Planeringsgruppens sammansättning och arbetsgång beskrivs i bilaga 2. Innan förändringar sker i utbud genomförs alltid dialog med anordnande kommun. Innan beslut om utbud fattas av samverkansgruppen ska det planerade utbudet skickas ut på remiss till samtliga samverkande kommuner. Vid eventuell oenighet om utbud i planeringsgrupp och/eller samverkande kommuner sker omröstning enligt punkt 2.5.

2.5 Beslut inom detta avtal samt beslut om revision av bilagornas innehåll, förutom de så kallade bärande principerna, fattas i samverkansgruppen med kvalificerad

majoritet om minst 67 av totalt 100 mandat. Varje deltagande kommun i avtalet (samverkansgruppen) förfogar över mandat i proportion till antalet invånare i respektive kommun (2.6). Detta som ett led i att samverkansavtalet ska spegla syftet att tillgodose kommuninvånare och arbetsmarknaden med utbildning utifrån kommuninvånarnas önskemål och arbetsmarknadens behov.

2.6 De 100 mandat som finns i samverkansgruppen fördelas utifrån antalet invånare i respektive kommun utifrån senaste uppdatering av SCB:s befolkningsstatistik, på så sätt att en kommuns procentandel av det totala antalet invånare i samverkansområdet också utgör kommunens procentandel av de 100 mandaten. Omräkning av antalet mandat sker dels när någon kommun lämnar samverkansavtalet eller någon ny tillkommer, dels den 1 mars varje år. Den nya mandatfördelningen ska godkännas av samverkansgruppen.

3. Fördelning av statsbidrag

3.1 Statsbidraget för yrkesvux fördelas utifrån den utbildning som genomförts av eller för respektive elevs hemkommun. Beräkningen ska utgå från antalet för huvudmannens räkning producerade poäng och Förordningen. Statsbidragssökande kommun (se 2.3 ovan) har ansvar för att tillsammans med arbetsgrupperna stämma av genomförd och planerad produktion.

3.2 I de fall, exempelvis avseende kombinationsutbildningar, anordnande kommun erhåller statsbidrag åtar sig hemkommun att kompensera anordnande kommun för de kostnader som statsbidraget inte täcker för genomförd utbildning.

3.3 I det fall den samlade produktionen överstiger antalet statsbidragsbeviljade platser hanteras uppkommen situation enligt överenskommelse om principer vid finansieringsfrågor, bilaga 3. Detta gäller för de utbildningar som har planerats gemensamt inom regionalt yrkesvux.

3.4 I det fall en hemkommun inte har producerat det antal årsstudieplatser som motsvarar utbetalt statsbidrag till hemkommunen, ska återbetalning ske efter att redovisning till Skolverket gjorts. Återbetalning beräknas som mellanskillnaden mellan hemkommunens redovisning och utbetalt statsbidrag. Den av samverkansgruppen utsedda kommunen (2.3) hanterar återbetalning. Skulle Skolverket besluta att återkräva statsbidrag helt eller delvis av annan anledning med stöd av Förordningen, ska återbetalningen slutligt bäras av den hemkommun/de hemkommuner vartill grunden för återbetalning är hänförlig(a).

3.5 Statsbidraget för ersättning till arbetsplatser fördelas till elevernas hemkommuner som genomfört lärlingsutbildning upp till maximalt det sökta beloppet för hemkommunen.

3.6 Statsbidrag för handledarutbildning inom regionalt yrkesvux fördelas i proportion till antalet personer som genomgått handledarutbildning som andel av de statsbidrag som kan rekvireras.

3.7 Samordnande kommun för statsbidragen ersätts ekonomiskt enligt tidigare överenskommelse inom SSSV. Se minnesanteckning i möte 15 oktober 2021 som i korthet innebär att samverkande kommuner ersätter utifrån respektive kommuns invånarantal.

3.8 Samtliga kommuner i samverkansområdet är sammankallande i yrkesråd. Fördelning av yrkesråden sker gemensamt i samverkansgruppen utifrån utbildningsutbud och arbetsmarknad.

4. Hemkommunens ansvar

4.1 Hemkommunen ansvarar för studie- och yrkesvägledning inför ansökan till yrkesämnen och sammanhållna yrkesutbildningar i vuxenutbildning på gymnasial nivå, samt genomför inledande kartläggning. Hemkommunen ansvarar för att det upprättas en individuell studieplan för varje elev, enligt 20 kap 8 § skollagen. I det fall en elev byter folkbokföringskommun, ansvarar den kommun som vid antagningen var hemkommun för kostnaden enligt 4.2.

4.2 Hemkommunen ersätter anordnande kommun med kostnad för fritt sökbara utbildningar. Anordnande kommun fakturerar hemkommunen. För kombinationsutbildningar fakturerar anordnande kommun hemkommunen för de kostnader som överstiger statsbidraget för aktuell utbildning.

4.3 Hemkommunen ansvarar för bevakning av genomförda utbildningsplatser utifrån kommunens egna ekonomiska ramar.

4.4 Hemkommunen ansvarar för eventuell ersättning till anordnande kommun i samband med att elev från hemkommunen avbryter utbildning. Ersättningens omfattning regleras i bilaga 3.

4.5 Vid återantagning för elev när särskilda skäl bedöms föreligga av elevens hemkommun, ska ny ansökan och antagning göras hos anordnande kommun.

5. Anordnande kommuns ansvar

5.1 Anordnande kommun ansvarar för förändringar i studieplan under studierna, rapportering till CSN och övrigt administrativt arbete samt myndighetsutövning som krävs för utbildningens genomförande i enlighet med huvudmannens ansvar enligt gällande författningar.

5.2 Beslut om antagning fattas av anordnande kommun utifrån gemensamt framtagna riktlinjer för ansökan, behörighet, urval och antagning, bilaga 4.

5.3 Efter genomförd antagning ska anordnande kommun meddela eleverna samt hemkommunen vilka personer som antagits till utbildningen. Sådan information gäller även för elever i kombinationsutbildningar.

5.4 Anordnande kommun ansvarar för att ha rutiner för att, i enlighet med gällande lagstiftning, skyndsamt skriva ut elever som varit frånvarande eller av andra skäl inte kan fullfölja utbildningen, samt meddela hemkommunen. Uppföljningar av elevers progression genomförs av anordnande kommun.

5.5 Anordnande kommun ska genomföra effektuppföljning av genomförda utbildningar samt den kvalitet utbildningen håller och presentera dem för samverkande kommuner.

5.6 Anordnande kommun har rätt att ta ut skäliga kostnader för att täcka administration och andra kostnader som finns vid erbjudande om utbildningar inom samverkansområdet. Denna kostnad regleras i bilaga 3.

6. Avtalsperiod, uppföljning och hantering av bilagor

6.1 Avtalet gäller från och med 2026-07-01 och tills vidare. Fritt sök inom detta avtals samverkansområde tillämpas på utbildningar som påbörjas från och med 2027-01-01.[1] Om det under avtalsperioden fattas beslut på nationell nivå som väsentligen ändrar förutsättningarna i detta avtal, ska parterna genom omförhandling åstadkomma nödvändiga förändringar av avtalet.

6.2 Avtalet kan sägas upp av avtalspart per den 31 oktober varje år, med en uppsägningstid på 12 månader. Uppsägningen ska ske skriftligt och sändas till Malmö kommun som förvaltar detta avtal och i sin tur översänder information om denna uppsägning till övriga avtalsparter. Efter uppsägningstidens utgång upphör avtalet att gälla med avseende endast på uppsägande part. Avtalet ska bestå mellan övriga parter med erforderliga förändringar, såvida inte parterna enhälligt kommer överens om annat. Om part beslutar att frånträda avtalet ska hemkommunen fullfölja betalningsansvaret för studerande som påbörjat och fullföljer utbildning i anordnande kommun.

6.3 Anslutning av ytterligare kommun (part till detta avtal) är fastställd till perioden januari-februari vartannat år med början 2028. En ansökan om ingång till samverkansavtalet behandlas och beslutas av samverkansgruppen i enlighet med 2.5. När ytterligare kommun (part) ansluts till detta samverkansavtal tecknas ett nytt avtal med samtliga parter.

6.4 Löpande revidering av avtalets fyra bilagor får ske inom ramen för detta avtal. Samtliga kommuner som ingår i avtal (samverkansgruppen) fattar beslut om revision av bilagor. Vid revision gäller kvalificerad majoritet enligt 2.5.

6.5 Som deltagande kommun i detta samverkansavtal förbinder kommunen sig att följa de gemensamma principer och överenskommelser som samverkansgruppen har

[1] Under övergångsperioden 2026-07-01 till 2026-12-31 gäller tidigare avtalens fritt sök avseende sydvästra respektive sydöstra Skåne.

i relation till andra primära samverkansområden. Beslut om sådana principer och överenskommelser fattas av samverkansgruppen enligt 2.5.

6.6 Som deltagande kommun i detta samverkansavtal förpliktigar kommunen sig att följa de författningar som reglerar kommunal vuxenutbildning inklusive Förordningen.

6.7 Varje deltagande kommun ansvarar för att följa beslutad arbetsordning för antagning, finansiering och utbudsplanering.

7. Force majeure

Om anordnande kommun eller hemkommun inte kan fullgöra ett åtagande på grund av omständigheter som ligger utanför kommunens kontroll (t.ex. arbetskonflikt, eldsvåda, krigshändelse, terrorbrott eller dylikt) bistår övriga kommuner proportionerligt den drabbade kommunen med stöd för utbildningens genomförande. Beslut om bistånd fattas i samverkansgruppen enligt 2.5.

8. Tvist

Tvister hänförliga till detta avtal ska i första hand lösas inom samverkansgruppen. Om samverkansgruppen inte lyckas lösa en viss tvist så ska tvisten i stället avgöras av allmän domstol.

Bilaga 1

- Förteckning över yrkesutbildningar och yrkeskurser samt pris för dessa

Bilaga 2

Planeringsgruppen inom ramen för primärsamverkansavtal SSSV arbetar för att säkerställa att de förutsättningar och riktlinjer rörande planering av utbildning som behövs för ett välfungerande samarbete mellan alla deltagande kommuner tas fram och utvecklas utifrån behov. Beslut om de förslag som arbetsgruppen lägger fram fattas av samverkansgruppen.

Följande bärande principer faller under planeringsgruppens uppdrag:

- Ge alla kommuner möjlighet att behålla och även kunna utöka utbud. Utbudet omfattar sammanhållna yrkesutbildningar och yrkesämnen. De kurser som ingår i yrkesämnena regleras i Skolverkets kurslista avseende statsbidrag för regionalt yrkesvux.

- Ge möjlighet till att snabbt kunna starta utbildning utifrån arbetsmarknadens behov.

- Se till alla kommuners behov av arbetskraft, samt det övergripande behovet i delregion (primär samverkan) och region (ev. sekundär samverkan). Tät kontakt med respektive kommun för att ge möjlighet att starta utbildningar på rätt plats.

- Antalet starter och antagningar för yrkeskurser och sammanhållna yrkesutbildningar samordnas i samverkansgrupp.

- Förkunskapskraven för utbildningar är en bärande parameter i planeringen av utbildningsutbud. Detta i syfte att tillgodose en bredd av utbildningar utifrån kommuninvånarnas skiftande behov.

Bilaga 3

Arbetsgruppen för finansieringsfrågor inom ramen för primärsamverkansavtal SSSV arbetar för att säkerställa att de förutsättningar och riktlinjer rörande finansiering som behövs för ett välfungerande samarbete mellan alla deltagande kommuner tas fram och utvecklas utifrån behov. Beslut om de förslag som arbetsgruppen lägger fram fattas av samverkansgruppen.

Följande områden faller under arbetsgruppen för finansieringsfrågors uppdrag:

- Att utverka principer för ansökan, hantering/fördelning och redovisning av statsbidrag.

- Att arbeta fram en transparent modell och rutiner som säkerställer att prissättning sker på lika grunder för yrkesvux-, lärlings- och kombinationsutbildning samt verksamhetspoäng inom samverkansområdet samt att ansvara för uppdatering av prislista.

- Att utveckla och implementera en finansieringsmodell i syfte att säkerställa ett brett utbildningsutbud inom samverkansområdet genom att hantera kostnader som uppstår för anordnare när fler elever avbryter sin utbildning än överenskommen nödvändig volym.

- Att årligen föreslå rimlig nivå för den administrativa avgift som följer av att anordna utbildning (utifrån antagning, rapportering under utbildningsgång samt effektuppföljning).

Bilaga 4

Arbetsgruppen för antagningsförfarande inom ramen för primärsamverkansavtal SSSV arbetar för att säkerställa att de förutsättningar och riktlinjer rörande antagning som behövs för samarbete mellan alla deltagande kommuner tas fram och utvecklas utifrån behov. Beslut om de förslag som arbetsgruppen lägger fram fattas av samverkansgruppen.

Följande bärande principer faller under antagningsgruppen uppdrag:

- Att skapa, utveckla och förvalta en effektiv, transparent och likvärdig antagningsprocess som förebygger konkurrens och snedfördelning av sökande.

- Att fastställa en rättssäker arbetsordning för antagning som omfattar ansökningsperioder, gemensam tidplan för publicering av utbud, ansökningsförfarande, mottagandebeslut, behörighetsprövning, prioritering, urval, antagningsbeslut, hantering av sena ansökningar, avbrott samt avstämning/återrapportering mellan kommuner.

- Att vid urval ta hänsyn till samtliga kommuninvånares behov av utbildning, förutsättningar att tillgodogöra sig utbildning samt den sökandes ansökningar hos andra huvudmän inom det primära samverkansområdet.

Bilaga 5

Kommunikationsgruppen inom ramen för primärsamverkansavtal SSSV arbetar för att skapa och underhålla en god och tillgänglig kommunikation såväl internt som externt.

Följande bärande principer faller under kommunikationsgruppen uppdrag:

- Att arbeta fram god intern kommunikation med ett gemensamt språk, samt med gemensamma texter och gemensam förståelse för vuxenutbildningens terminologi och uppdrag.
- Att skapa, utveckla och förvalta god kommunikation externt för att synliggöra och informera om yrkesutbildningar, yrkeskurser och kommunal vuxenutbildning, exempelvis genom mässor och kampanjer.
- Att arbeta fram ett fungerande kalendarium för gemensamma informationsinsatser, samt upprätthålla kontakter med andra arenor som exempelvis Region Skåne, Arbetsförmedling och Skånes kommuner.

SJÖBO KOMMUN

Familjenämnden

Sammanträdesprotokoll

Sammanträdesdatum
2026-04-23

FAM 2026/15
FAM 2026.1196

2026-04-27

§ 39

Diarienummer
2026/15

Fastställande av programutbud för Malenagymnasiet för läsåret 2027/2028

Familjenämnden beslutar

Programutbudet för Malenagymnasiet fastställs enligt följande:

Läsåret 2027/2028 erbjuder Malenagymnasiet två nationella program:

- Fordon- och Transportprogrammet, yrkesutgång lastbilsförare
- Bygg- och anläggningsprogrammet, yrkesutgång anläggningsförare eller väg- och anläggningsarbetare

Följande IM-program kommer att anordnas från läsåret 2026/2027;

- IMV Fordon- och Transportprogrammet,
- IMV Bygg- och anläggningsprogrammet,
- IMY Fordon- och Transportprogrammet,
- IMY Bygg- och anläggningsprogrammet,
- Individuellt alternativ mot jobb, Individuellt alternativ mot fortsatt utbildning, Språkintroduktion mot gymnasieprogram samt Språkintroduktion mot annan utbildning.

Beslutet skickas till kommunstyrelsen för kännedom.

Sammanfattning av ärendet

Nämnden skall varje år fastställa programutbud för nästkommande läsår.

Fastställandet av programutbud utgår ifrån delregional planering och dimensionering för att optimera gymnasiernas utbud enligt arbetsmarknadens behov och sökandes efterfrågan. Analysbaserad delregional planering och dimensionering är genomförd enligt gällande regelverk. Det föreslagna programutbudet är således i linje med skollagens krav. En fördjupad analys av behov och utbud genomförs inför nästkommande beslut om programutbud.sww

Arbetsutskottets förslag till familjenämnden

Programutbudet för Malenagymnasiet fastställs enligt följande:

Läsåret 2027/2028 erbjuder Malenagymnasiet två nationella program:

- Fordon- och Transportprogrammet, yrkesutgång lastbilsförare
- Bygg- och anläggningsprogrammet, yrkesutgång anläggningsförare eller väg- och anläggningsarbetare

Följande IM-program kommer att anordnas från läsåret 2026/2027;

- IMV Fordon- och Transportprogrammet,
- IMV Bygg- och anläggningsprogrammet,
- IMY Fordon- och Transportprogrammet,
- IMY Bygg- och anläggningsprogrammet,
- Individuellt alternativ mot jobb, Individuellt alternativ mot fortsatt utbildning, Språkintroduktion mot gymnasieprogram samt Språkintroduktion mot annan utbildning.

Beslutet skickas till kommunstyrelsen för kännedom.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse 2026-04-08
Arbetsutskottets beslutsförslag 2026-04-14 § 27

Beslut skickas till:

Verksamhetschef Sjöbo utbildningscentrum
Kommunstyrelsen

Sjöbo kommun
Familjeförvaltningen

Karin Lindén, enhetschef myndighetsenheten vuxen
Per-Daniel Olsson, enhetschef arbetsmarknadsenheten

FAM 2026/167
FAM 2026.1191

2026-04-27

AKTIVITETSKRAVET – beskrivning av kommunens uppdrag och förutsättningar

Sammanfattning
Den 1 juli 2026 träder lagändringen om aktivitetskrav i kraft som en del av regeringens drivkraftsreform. För Sjöbo kommun innebär detta ett utökat ansvar att planera och erbjuda arbetslivsinriktade aktiviteter som, utifrån individens förmåga, motsvarar heltid (40 timmar/vecka, alternativt 30 timmar för föräldrar med barn under 8 år). Syftet är att minska biståndsberoendet genom att tydligare koppla rätten till ekonomiskt bistånd till deltagande i kompetenshöjande insatser. Från och med juli 2027 kan IVO påföra kommunen sanktionsavgifter på upp till 10 miljoner kronor vid systematiska brister i tillämpningen.

Målgruppen i kommunen beräknas omfatta cirka 64 arbetslösa samt 40 sjukskrivna individer utan sjukpenninggrundande inkomst (SGI) per månad. För den sistnämnda gruppen krävs fördjupad samverkan med sjukvården och medicinska underlag för att fastställa aktivitetsförmågan. Barnperspektivet ska beaktas genom individuella barnkonsekvensanalyser, och kommunen ansvarar för att erbjuda nödvändig barnomsorg så att föräldrar kan delta i sina anvisade aktiviteter.

För att möta reformens krav utvecklar kommunen nya arbetssätt, däribland den forskningsbaserade BIP-modellen, tvärprofessionella team för komplexa behov och praktiska verksamheter som den hydroponiska odlingen "Trädgårn". Implementeringen stöds även av ekonomiska incitament som en statlig jobbpremie, där individer som går från bistånd till arbete får behålla 15 procent av sin arbetsinkomst före skatt i upp till 18 månader.

Inledning

Beslut om införandet av aktivitetskrav är en del av regeringens drivkraftsreform för personer som uppbär ekonomiskt bistånd. Lagändringen träder i kraft den 1 juli 2026 med första tillämpning den 1 oktober samma år och innebär en tydligare koppling mellan rätten till ekonomiskt bistånd och den enskildes deltagande i aktiviteter som syftar till att stärka möjligheterna till egen försörjning. Reformen är en del av statens arbete för att minska långvarigt biståndsberoende och skapa en mer likvärdig tillämpning av försörjningsstödet i landet. Socialstyrelsen har fått i uppdrag att stödja kommuner och regioner i implementeringen av aktivitetskravet.
För kommunen innebär aktivitetskravet ett utökat ansvar för att erbjuda, planera och

följa upp arbetslivsinriktade aktiviteter. Kommunen ska säkerställa att personer som beviljas försörjningsstöd ges tillgång till individuellt anpassade insatser som, så långt det är möjligt utifrån aktivitetsförmåga, motsvarar heltid. Det ställer krav på utvecklade arbetssätt, meningsfulla och kompetenshöjande aktiviteter, ökad samverkan med Arbetsförmedlingen och andra aktörer samt en tydlig struktur för planering, dokumentation och uppföljning.

För den enskilde innebär aktivitetskravet att deltagande i planerade aktiviteter blir en central del av rätten till försörjningsstöd. Aktivitetskravet aktualiseras som huvudregel efter tre månader med försörjningsstöd. Den som har arbetsförmåga förväntas aktivt medverka i insatser som syftar till att öka möjligheterna till arbete eller studier. Aktiviteterna ska anpassas utifrån individens förutsättningar, behov och eventuella hinder. Om den enskilde utan godtagbara skäl inte deltar i planerade aktiviteter kan detta påverka rätten till ekonomiskt bistånd.

Aktiviteten ska motsvara 40 timmar per vecka. För arbetslösa med barn under 8 år (årskurs 1 eller lägre) är kravet reducerat till 30 timmar per vecka.

Aktivitetskravet omfattar främst personer i arbetsför ålder som uppbär försörjningsstöd och som bedöms ha förmåga att delta i aktiviteter. Det gäller både personer som står nära arbetsmarknaden och personer med mer omfattande hinder, såsom begränsade kunskaper i svenska, låg utbildningsnivå, social problematik eller ohälsa.

Samtidigt finns det grupper som kan undantas eller få ett anpassat aktivitetskrav, exempelvis personer med dokumenterad sjukdom, omfattande social problematik eller andra särskilda skäl. Bedömningen ska alltid göras individuellt och utifrån den enskildes förutsättningar.

Sammantaget innebär Aktivitetskravet att den tidigare gemensamma målgruppen mellan AME och IFO kommer att utökas med individer som ska fylla ut aktiviteter anordnade av till exempel Arbetsförmedlingen med aktiviteter upp till heltid, samt med gruppen sjukskrivna utan SGI som ska ha aktivitetskrav utifrån aktivitetsförmåga. Särskilt den senaste målgruppen bedöms ha behov som kräver förberedelser, samverkan och anpassningar som behöver förberedas och byggas upp inom Arbetsmarknadsenheten.

I denna rapport redovisas nuläget för försörjningsstödet i Sjöbo kommun, med särskilt fokus på den arbetslösa målgruppen som är aktuell för arbetslivsinriktade insatser från kommunens Arbetsmarknadsenhet. Rapporten belyser både omfattning, sammansättning och komplexitet i målgruppen, samt vilka utmaningar och behov som framträder. Rapporten syftar även till att redogöra för de arbetssätt och insatser som riktas till den arbetslösa målgruppen som uppbär försörjningsstöd. Därtill presenteras en framåtblickande beskrivning av verksamheternas förberedelser inför den kommande aktivitetskravsreformen.

Definitioner och roller

Försörjningsstöd/ ekonomiskt bistånd
Ekonomiskt bistånd även kallat försörjningsstöd är en behovsprövad insats som regleras i socialtjänstlagen (SoL 2025:400) och syftar till att garantera en skälig levnadsnivå för individer och hushåll som saknar andra möjligheter till egen försörjning. Kommunen har ett yttersta ansvar för att pröva rätten till försörjningsstöd och att ge stöd som kan bidra till att den enskilde på sikt blir självförsörjande. Biståndet är villkorat på så vis att det krävs att den enskilde aktivt medverkar till att närma sig egen försörjning.

Aktivitetshinder pga medicinska eller sociala skäl och undantag från aktivitetskravet
Aktivitetshinder är omständigheter som tillfälligt eller varaktigt begränsar individens aktivitetsförmåga. Försörjningsstödstagare kan undantas från aktivitetskravet om de saknar förmåga på grund av fysisk eller psykisk sjukdom, pågående behandling för beroendeproblematik eller andra särskilda skäl. Socialtjänsten kartlägger den enskildes förutsättningar och gör en samlad bedömning av förutsättningarna att tillämpa aktivitetskravet. Undantag från aktivitetskravet ska grundas på en individuell bedömning, vara väldokumenterad och styrkas med underlag från sjukvården. Vid nedsättning av aktivitetskravet förutsätts att den enskilde medverkar till att undanröja hindret för att på sikt stå till arbetsmarknadens förfogande och omfattas av aktivitetskravet.

Samverkan och informationsöverföring mellan Arbetsförmedlingen och kommunen
Arbetsförmedlingen (AF) har ett primärt ansvar för arbetsmarknadspolitiska insatser. Kommunens aktivitetskrav ska inte ersätta statliga insatser utan komplettera dem. För att aktivitetskravet ska få avsedd effekt är samverkan mellan kommunen och Arbetsförmedlingen en viktig del.

Inför införandet av aktivitetskravet ökar behovet av ett effektivt och rättssäkert informationsutbyte mellan Arbetsförmedlingen och kommunen. Nya möjligheter till informationsöverföring har därför utvecklats, bland annat genom Säker digital kommunikation (SDK), som möjliggör säker överföring av sekretessbelagda uppgifter mellan myndigheter.

Utöver detta har sekretessreglerna förändrats för att underlätta samverkan mellan myndigheter. Den nya bestämmelsen i offentlighets- och sekretesslagen (OSL 10 kap. 15 a §) innebär att myndigheter i större utsträckning kan dela uppgifter när det behövs för att planera insatser, motverka felaktiga utbetalningar och säkerställa att rätt stöd ges. Genom förbättrad informationsöverföring skapas bättre förutsättningar för samordning mellan Arbetsförmedlingen och kommunen, vilket minskar risken för motstridiga krav på den enskilde och stärker möjligheten att planera ändamålsenliga aktiviteter inom ramen för aktivitetskravet.

Målgrupper, statistik

Personer som får beviljat försörjningsstöd delas in i kategorier enligt *Socialstyrelsens instruktioner för registrering av ekonomiskt bistånd.* I Sjöbo kommun identifieras i huvudsak två grupper som utgör den största delen av försörjningsstödstagarna. Den arbetslösa målgruppen och den sjukskrivna målgruppen som saknar SGI (sjukpenninggrundande inkomst). Barn som lever i hushåll med försörjningsstöd är inte inräknade i matris nedan. Antal individer har ökat något under åren men fördelningen över kategorierna är relativt jämn. Det är framför allt gruppen arbetslösa som stått för ökningen.

	2023	2024	2025
Arbetar	8	10	12
Arbetslös	46	60	64
Sjukskriven med läkarintyg	42	41	45
Sjuk- eller aktivitetsersättning	4	6	5
Pension	3	3	2
Föräldraledig	4	2	2
I etablering	10	5	5
Utan försörjningshinder	1	2	1
Arbetshinder, sociala skäl	18	12	17
Totalt antal individer	**136**	**141**	**153**

I denna rapport belyses särskilt den del av den *arbetslösa* målgruppen som omfattas av aktivitetskravet (64 individer per månad under 2025). Drygt hälften av denna målgrupp har varit aktuell för insats på Arbetsmarknadsenheten medan den andra hälften i gruppen arbetslösa har insatser från andra aktörer, framför allt Arbetsförmedlingen.

I målgruppen *Arbetshinder, sociala skäl* finns personer som ofta har en nedsatt aktivitetsförmåga till följd av skadligt bruk och beroende. I målgruppen finner vi också gymnasiestuderande ungdomar där ett aktivitetskrav ej ska tillämpas. Antalet hushåll och individer som uppbär försörjningsstöd har under de senaste åren legat på en relativt stabil nivå, varierande mellan cirka 130 och 160 individer per månad. Gruppen av biståndsmottagare är inte konstant. En genomsnittlig månad 2025 var det runt 10 nya individer som beviljats bistånd samtidigt som runt 10 individer avslutade sitt försörjningsstöd

Målgruppens komplexitet

Som nämns ovan identifieras i huvudsak två grupper som utgör den största delen av försörjningsstödstagarna. Den arbetslösa målgruppen och den sjukskrivna målgruppen som saknar SGI (sjukpenninggrundande inkomst)

I denna rapport belyses särskilt den arbetslösa målgruppen som kommer att omfattas av aktivitetskravet och därmed har behov av arbetslivsinriktade insatser från kommunens Arbetsmarknadsenhet. Den aktuella målgruppen utgörs av personer vars försörjning helt eller delvis är beroende av ekonomiskt bistånd. Gruppen omfattar individer med skiftande bakgrund, ålder, utbildningsnivå och livssituation. Det gemensamma kännetecknet är avsaknaden av egen försörjning genom arbete eller andra inkomster.

Samtliga målgrupper uppvisar i många fall en sammansatt problematik där avsaknaden av ett arbete inte är det enda hindret för självförsörjning. Följande hinder kan särskilt identifieras:

Hälsorelaterade hinder

- Psykisk ohälsa såsom depression, ångest, posttraumatiska besvär eller annan psykiatrisk problematik
- Fysiska sjukdomar, skador eller funktionsnedsättningar som begränsar arbetsförmågan
- Missbruks- och beroendeproblematik

Utbildnings- och kompetensmässiga hinder

- Avsaknad av fullföljd skolgång eller gymnasieutbildning
- Begränsad yrkeskompetens eller utbildning som inte motsvarar arbetsmarknadens krav
- Otillräcklig digital kunskap

Språk- och integrationsrelaterade hinder

- Otillräckliga kunskaper i svenska språket
- Begränsad kännedom om arbetsmarknadens strukturer, normer och förväntningar

Ekonomiska och sociala hinder

- Instabil boendesituation/ risk för hemlöshet
- Kriminalitet
- Barn med ohälsa och utökat behov av omvårdnad
- Utsatthet för våld i nära relationer
- Social isolering och svagt nätverk
- Överskuldsättning och bristande förmåga att hantera ekonomin

Arbetsmarknadsrelaterade hinder

- Långvarig arbetslöshet medförande brist på arbetslivserfarenhet, referenser samt försämrad motivation och självtillit
- Avsaknad av vardagliga rutiner och kontinuitet

Barn i ekonomisk utsatthet

I drygt vart fjärde hushåll som beviljats försörjningsstöd under 2025 finns det minderåriga barn och unga där majoriteten är stadigvarande bosatta, dvs inte umgängesbarn. Barn i familjer med mycket låg inkomst eller där familjen uppbär ekonomiskt stöd har i genomsnitt sämre hälsa, lägre skolprestationer, och högre risk för psykosociala problem än barn i högre inkomstgrupper. Detta har visats i flera studier och rapporter från bland annat Socialstyrelsen och Folkhälsomyndigheten.

Antal minderåriga barn 0-17 år	2023	2024	2025
Exkl. gymnasiestuderande 18-21	80	71	74

Ekonomisk utsatthet begränsar barns möjligheter till social delaktighet och meningsfull fritid, samtidigt som föräldrars långvariga arbetslöshet kan medföra ökad psykisk belastning och otrygghet i hemmet. Aktivitetskravet ska därför tillämpas med särskild hänsyn till barnets bästa. Socialtjänsten har ett ansvar att säkerställa att avslagsbeslut till följd av att en förälder ej medverkar i aktivitetskravet inte får oproportionerliga konsekvenser för barnens levnadsvillkor. En barnkonsekvensanalys ska dokumenteras i varje biståndsbeslut som rör barn. För föräldrar till barn under 8 år reduceras aktivitetskravet till 30 timmar per vecka.

I hushåll som uppbär försörjningsstöd vid en ögonblicksbild (april 2026) finns barn och unga i olika åldersgrupper.

Ålder	Antal	Procent av total
0-8	16	16 %
9-12	30	30 %
13-17	31	31%
18-21 (gymnasiestuderande i förälders försörjningsplikt)	24	24%
Totalt	101	100 %

Gymnasiestuderande ungdomar i åldern 18–21 år omfattas av föräldrarnas försörjningsplikt enligt föräldrabalken (7 kap. 1 § FB). Trots att dessa ungdomar är myndiga ingår de därmed i hushållets beräkning av försörjningsstöd och är beroende av föräldrarnas rätt till bistånd.

Detta innebär att även gymnasiestuderande ungdomar indirekt påverkas av aktivitetskravet. Om föräldrarna omfattas av aktivitetskravet och deras rätt till

försörjningsstöd förändras, kan detta få konsekvenser för hela hushållets ekonomi och därmed även för ungdomar i åldern 18–21 år.

Kommunens uppdrag att erbjuda barnomsorg

Aktivitetskravsreformen innebär att kommunen behöver säkerställa tillgång till barnomsorg för att möjliggöra föräldrars deltagande i planerade aktiviteter. Försörjningsstödet har dock inte varit kravlöst före införandet av aktivitetskravet. Krav på deltagande i aktiviteter har därför redan tidigare förekommit, vilket innebär att majoriteten av barn över ett år redan är inskrivna i kommunens barnomsorg.

Bedömningen är att reformen inte kommer att innebära någon betydande ökning av *antalet* barn i barnomsorg. Däremot kan behovet av *utökade tider* i barnomsorgen öka i takt med att aktivitetskravet införs.

Inom ramen för aktivitetskravet finns möjlighet till upp till fyra veckors uppehåll från aktiviteter per kalenderår. Antalet barn i hushållen följs kvartalsvis inom verksamheten. Därutöver sker en löpande uppföljning av barnens situation inom ramen för individärenden, i enlighet med barnperspektivet.

Återaktualisering och fortsatt biståndsbehov trots arbete

Det förekommer, men är relativt ovanligt, att ett hushåll fortsatt är i behov av ekonomiskt bistånd efter att en av hushållsmedlemmarna har inträtt på arbetsmarknaden. Detta är aktuellt i cirka 8 procent av hushållen som uppbär försörjningsstöd (april 2026). Situationen uppstår oftast i hushåll där två vuxna, gifta eller sammanboende, lever tillsammans med barn.

En förklaring är att hushållets samlade utgifter överstiger den arbetsinkomst som tillförs. Flera faktorer kan bidra till detta, såsom deltidsanställningar, visstidsanställningar eller låg timlön. Höga boendekostnader, särskilt för barnfamiljer, kan också leda till att inkomsten inte är tillräcklig för att täcka hushållets grundläggande behov.

Det förekommer även att individer som blivit självförsörjande genom arbete återaktualiseras för ekonomiskt bistånd efter en period av egen försörjning. Detta kan exempelvis bero på att anställningen upphör, inkomsten minskar eller att nya ekonomiska belastningar tillkommer. Av det totala antalet avslutade ärenden inom ekonomiskt bistånd år 2024 återaktualiserades 18 procent inom ett år *(Kolada)*. I detta mått ingår samtliga återaktualiseringar, oavsett avslutsorsak. Det har inte genomförts ytterligare mätningar av återaktualiseringar efter 2024, men den tidigare statistiken bedöms ge en relevant nulägesbild.

För att minska risken för återaktualiseringar behöver socialtjänsten och arbetsmarknadsenheten arbeta långsiktigt och samordnat med insatser som stärker individens etablering på arbetsmarknaden. Detta innebär att arbetsmarknadsrelaterat

Sida 701 av 873

stöd ofta behöver kombineras med parallella insatser utifrån en helhetssyn på individens situation. Ett sådant arbetssätt kan bidra till mer stabil och varaktig självförsörjning över tid.

Jobbpremie

Jobbpremien är en del av regeringens drivkraftsreform och syftar till att stärka incitamenten för personer som uppbär eller har uppburit försörjningsstöd att gå från bidrag till arbete. Jobbpremien är en statlig ersättning som beslutas och administreras av Försäkringskassan och innebär att personer som börjar arbeta kan få en ekonomisk ersättning utöver sin arbetsinkomst under en begränsad period.

Ersättningen uppgår till 15 procent av arbetsinkomsten före skatt, upp till ett fastställt tak, och kan lämnas under maximalt 18 månader. Jobbpremien riktar sig till personer som haft försörjningsstöd under en längre tid och som därefter påbörjar arbete. Syftet är att göra det mer ekonomiskt fördelaktigt att ta steget från försörjningsstöd till egen försörjning samt att underlätta etableringen på arbetsmarknaden.

Tillsyn av Inspektionen för vård och omsorg, IVO

Från och med den 1 juli 2027 får tillsynen av aktivitetskravet en tydligare och mer skarp utformning genom att Inspektionen för vård och omsorg (IVO) ges möjlighet att besluta om sanktionsavgifter mot kommuner som inte uppfyller lagens krav. Tillsynen omfattar bland annat kommunens skyldighet att erbjuda aktiviteter, göra individuella bedömningar, följa upp insatser samt att rapportera och redovisa arbetet med aktivitetskravet. Om IVO bedömer att det finns systematiska brister i kommunens tillämpning eller i rapporteringen kan myndigheten besluta om en sanktionsavgift. Avgiften kan uppgå till mellan 100 000 kronor och 10 000 000 kronor, och får sättas ned helt eller delvis om det finns särskilda skäl. Syftet med sanktionerna är att säkerställa en likvärdig tillämpning av aktivitetskravet i landet samt att stärka kommunernas ansvar för att lagstiftningen efterlevs.

Arbetsgång och process – krav på dokumentation och avslut

Arbetsgången från socialtjänstens beslut enligt 12 kap. 4 § socialtjänstlagen (SoL) om arbetslivsinriktad aktivitet till genomförande av insats inom Arbetsmarknadsenheten (AME) regleras genom en gemensam och dokumenterad process.

Socialsekreteraren ansvarar, i samverkan med arbetsmarknadscoach och vid behov arbetsterapeut eller annan relevant kompetens, för att utreda den enskildes arbets- och aktivitetsförmåga, planera aktiviteter samt säkerställa att den enskildes tid fylls med meningsfulla och ändamålsenliga insatser i enlighet med aktivitetskravet. Gemensam dokumentation sker i verksamhetssystemet Lifecare som sedan år 2025 har möjliggjort digital remittering och uppföljning genom modulen ”Uppdrag Arbetsmarknad”.

Aktivitetskravet aktualiseras som huvudregel efter tre månader med försörjningsstöd genom beslut enligt 12 kap 4 § SoL. Inför att aktivitetskravet inträder ansvarar socialsekreteraren för att genomföra en kartläggning och utredning av den enskildes förutsättningar för deltagande i aktiviteter. Kartläggningen innefattar bedömning av arbets- och aktivitetsförmåga, behov av stödinsatser samt samverkan med relevanta aktörer. Det finns dock inget hinder för att anvisa den enskilde till aktiviteter tidigare än efter tre månader, om det bedöms lämpligt utifrån den enskildes situation och förutsättningar.

Planeringen ska vara individuell, tidsatt och följas upp regelbundet. Dokumentationen ska tydligt visa sambandet mellan identifierade behov, beslutade aktiviteter och förväntad progression mot arbete, studier eller annan form av egen försörjning. Av dokumentationen ska även framgå hur uppföljning och återrapportering sker, med vilken intervall samt vilka parallella insatser som kan behöva initieras, exempelvis rehabiliterande, behandlande eller kompetenshöjande åtgärder.

Processen tydliggör också ansvarsfördelningen mellan socialtjänsten och Arbetsmarknadsenheten, där socialtjänsten ansvarar för beslut och uppföljning medan AME ansvarar för genomförandet av beslutade aktiviteter och löpande återkoppling till ansvarig socialsekreterare. Dokumentation och rapportering är en förutsättning för rättssäker handläggning, likvärdig tillämpning och möjlighet till uppföljning av insatsernas resultat.

Processen tydliggör även i vilka situationer ett ärende kan avslutas inom aktivitetskravet och inom kommunens arbetsmarknadsenhet. Avslut kan aktualiseras när den enskilde uppnår varaktig egen försörjning, övergår till arbete eller studier, eller när den enskilde övergår till annan ersättning eller insats som innebär att aktivitetskravet inte längre är aktuellt. Avslut kan även bli aktuellt när betydande sociala eller medicinska arbetshinder konstateras som omöjliggör deltagande, eller när individen inte längre är bosatt i kommunen.

Samtliga avslut ska dokumenteras och följas upp för att säkerställa en rättssäker och korrekt tillämpning av aktivitetskravet.

Om den enskilde avböjer eller uteblir från aktivitet enligt 12 kap 4 § SoL ska biståndet sättas ned eller avslås helt enligt bestämmelser i 12 kap 5 § SoL. Detta beslut är överklagningsbart.

Den aktuella arbetsprocessen kan komma att revideras i takt med att Aktivitetskravet tar form ger kommunerna praxis och vägledning.

Internt arbetssätt och utvecklingsarbete - *Team på Tvärs*

Ett arbetssätt som påbörjades under hösten 2025 är ”Team på tvärs”. Arbetssättet utvecklades efter att verksamheten identifierat en språksvag målgrupp med låg progression och ett långvarigt behov av försörjningsstöd. För dessa individer bedömdes insatserna ofta bli mindre effektiva när de planerades var för sig inom respektive verksamhet. För att stärka progressionen och skapa mer samordnade insatser beslutades därför att samla kompetenser från olika verksamheter för gemensam kartläggning och planering utifrån individens behov.

”Team på tvärs” innebär ett tvärprofessionellt arbetssätt där ett multikompetent team samlas kring individer med komplexa behov. Arbetssättet bygger på reflexiv praktik och har utvecklats genom verksamheternas gemensamma arbete med Beskæftigelses Indikator Projektet (BIP). BIP är en forskningsbaserad modell från Danmark som fokuserar på faktorer som främjar individens progression mot arbete eller studier. Personal inom arbetsmarknadsenheten och socialtjänsten har gemensamt utbildats i BIP-modellen för att skapa samsyn, gemensamma arbetssätt och en strukturerad uppföljning av individens utveckling.

Inledningsvis har arbetssättet riktats mot en grupp individer med försörjningsstöd som under en längre tid varit inskrivna i vuxenutbildningens SFI-undervisning.

En socialsekreterare som genomgått nyckelpersonsutbildning inom BIP leder det reflexiva samtalet tillsammans med individens socialsekreterare, arbetsmarknadscoach och SFI-lärare samt andra kompetenser vid behov. Syftet är att tillsammans med individen identifiera hinder, formulera delmål och fastställa mål som på sikt leder till arbete och egen försörjning.

Arbetssättet ”Team på tvärs” har visat goda resultat och bedöms bidra till ökad samordning, tydligare planering och förbättrad progression. Arbetssättet planeras därför att implementeras även för andra målgrupper under 2026.

Volym och dimensionering av aktivitetskravet

Kommunens ansvar blir, som tidigare nämnts, att erbjuda individer med försörjningsstöd en meningsfull sysselsättning på heltid, alltså 40 timmar i veckan med ledigt 4 veckor om året. Aktiviteterna ska förstärka individens möjlighet att arbeta och studera och delas in i fyra kategorier. *Se Innehåll i aktivitetskravet.*

Beräknat på nuläget är bedömningen att Arbetsmarknadsenheten kommer att ha mellan 30 och 40 aktiva deltagare löpande från målgruppen arbetslösa som inte har heltidsaktivitet via Arbetsförmedlingen.

Utöver dessa individer beskrivs en utökad målgrupp i nästa stycke som efter bedömning av sjukvården kan omfattas av aktivitetskravet, *se Utökad målgrupp - sjukskrivna utan Sjukpenninggrundande inkomst (SGI)*

Deltagarantalet kan uppskattningsvis öka ytterligare med ca 20 individer med anledning av att Arbetsförmedlingen (AF) planerar att arbeta mer aktivt med ”uttömda resurser” för inskrivna utan progression utifrån nya och tydligare processer. AF planerar att förbättra sin slutdokumentation över AF:s insatser som lämnas över till t ex kommunen och vars aktivitetsansvar inträder om individen går över i kommunens ansvar. Sannolikt kan ett skäl för uttömda resurser vara att individen står för långt från arbetsmarknaden och behöver någon form av yrkesutbildning, yrkessvenska eller grundläggande vuxenutbildning för att komma vidare (eftersom AF också gått ut med att utbildning är vägen till arbete). Fortsatt samverkan med Arbetsförmedlingen är av vikt inom lokal överenskommelse (LÖK) om individsamverkan.

Utökad målgrupp - sjukskrivna utan Sjukpenninggrundande inkomst (SGI)

Utöver den arbetslösa målgruppen, som beskrivs ovan, kan aktivitetskravet även bli aktuellt för en utökad målgrupp bestående av personer som idag är sjukskrivna utan sjukpenning men som trots detta bedöms kunna delta i aktiviteter i någon omfattning. Det kan exempelvis handla om personer med fysisk eller psykisk ohälsa, social problematik eller andra förhållanden som begränsar arbetsförmågan, men där det ändå finns förutsättningar för anpassade aktiviteter som på sikt kan stärka möjligheten till egen försörjning. Denna målgrupp innebär en förändring jämfört med den inledande inriktningen av reformen, där fokus främst låg på arbetslösa personer.

Socialstyrelsen har fått i uppdrag att stödja kommuner och regioner i implementeringen av aktivitetskravet för denna målgrupp. Inom ramen för uppdraget kommer Socialstyrelsen att ta fram stödmaterial för kommunernas arbete samt utveckla ett underlag för medicinsk bedömning som kan användas av Primärvård och specialistvård. Dessa medicinska underlag ska utgöra en del av beslutsunderlaget när kommunen prövar den enskildes förutsättningar att omfattas av aktivitetskravet. Socialtjänsten ska därefter göra en samlad bedömning utifrån tillgängliga underlag, där både medicinska, sociala och arbetsmarknadsrelaterade faktorer vägs samman.

Den utökade målgruppen innebär att ytterligare krav ställs på kommunens förberedelser inför införandet av aktivitetskravet den 1 juli 2026. Volymen av individer som kan komma att omfattas ökar, samtidigt som behovet av anpassade aktiviteter och särskild kompetens i verksamheten förväntas bli större. För denna målgrupp krävs ofta mer individanpassade insatser och en nära samverkan mellan socialtjänsten, regionen och andra aktörer. I nuläget uppskattas den utökade målgruppen omfatta cirka 40 individer. Det är dock i dagsläget oklart hur många av dessa som har förutsättningar att omfattas av aktivitetskravet. För att kunna göra denna bedömning krävs en fördjupad samverkan med sjukvården på individnivå, där medicinska underlag och bedömningar kan ligga till grund för socialtjänstens samlade bedömning av den enskildes förutsättningar att delta i aktiviteter.

Deltagare på Arbetsmarknadsenheten

Vid remiss till Arbetsmarknadsenheten skrivs deltagarna t o m april 2026 in på Framtidsprojektet, EMIC (ett ESF-projekt som sträcker sig till 260430) samt IRIS (FINSAM-projekt där verksamheten successivt ska övergå i ordinarie verksamhet genom att kommunerna tar över 50 % av finansieringen under 2027 och helt fr o m 2028). I Emic ingår bara deltagare som har försörjningsstöd remitterade inom kommunen, men i Framtidsprojektet och IRIS ingår även deltagare med externa remittenter. Från och med maj 2026 kommer alla deltagare med försörjningsstöd, och när det träder i kraft aktivitetskrav, att remitteras till Arbetsmarknadsenheten där en lämplig handlingsplan med för individen meningsfulla aktiviteter upprättas. Detta kan vara aktiviteter som tidigare har förekommit inom såväl Framtidsprojektet som Emic och som implementerats i ordinarie verksamhet. Till projektet IRIS kommer deltagare att remitteras direkt.

Under våren 2026 kommer Emic att upphöra som projekt och IRIS påbörja en förändring som innebär att kommunen tar över finansieringen stegvis, varför rapporten inte kommer att belysa projektperspektivet i andra fall än där det är motiverat. Avgränsningen i statistik gäller den gemensamma målgruppen, alltså arbetslösa individer med försörjningsstöd i Sjöbo kommun. Genom den utökade målgruppen med aktivitetskrav på deltid samt gruppen sjukskrivna med aktivitetsförmåga kommer den gemensamma målgruppen att växa med ett ännu okänt antal individer eftersom gränsdragningen kommer att göras utifrån riktlinjer som ännu inte existerar och i dialog mellan kommunen och andra aktörer.

Även om antalet individer i den gemensamma målgruppen inte ökar, så kommer kvantiteten tid som arbetsmarknadsenheten ska erbjuda deltagarna att öka då flertalet deltagare i dagsläget inte har aktiviteter som fullt ut motsvarar heltid. Hur mycket verksamheten behöver utökas i tid är emellertid oklart eftersom riktlinjer för hur aktivitetsförmåga ska bedömas fortfarande saknas.

Från och med januari 2026 och fullt utbyggt under våren tillkommer dessutom ESF-projektet Frö till framtid och den praktiska verksamheten “Trädgårn”, som är en hydroponisk inomhusodling, som ska drivas som en egen praktisk verksamhet med låg tröskel under projekttiden som varar t o m 30 juni 2028. Den kommer att vara tillgänglig för deltagare som står långt från arbetsmarknaden varav en del kommer in via aktivitetskravet.

Beskrivning av den målgruppen utifrån statistik från inskrivning vid Arbetsmarknadsenheten

Diagrammen syftar till att ge en bild av sammansättningen av AME:s målgrupp med försörjningsstöd. Statistiken omfattar 65 individer med försörjningsstöd som under ett

år är inskrivna vid AME. Bedömningen är att proportionerna mellan olika gruppen är ungefär desamma vid införandet av ett aktivitetskrav, men att antalet individer som omfattas när aktivitetskravet införs växer.

Av deltagarna är cirka två tredjedelar män, vilket överensstämmer med statistik som visar att kvinnor i högre grad väljer utbildning och sålunda är inskrivna på till exempel Vuxenutbildningen.

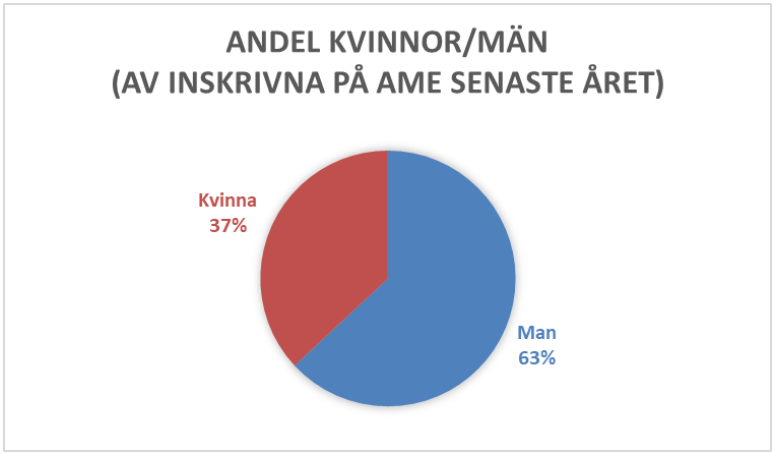

Det är stor variation i åldrar där de olika åldersgrupperna utgör ungefär lika stora delar. Det innebär att förutsättningarna att komma ut i arbete för deltagarna varierar mellan att vara 20 och ännu inte haft chans att etablera sig i arbetslivet till att vara över 60 och blivit arbetslös.

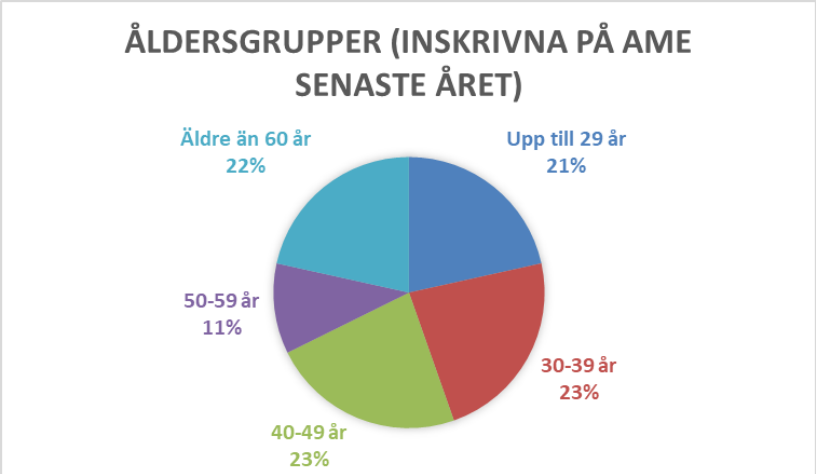

Deltagarna har också varit utan arbete/studier i varierande grad. Nära hälften av deltagarna har varit arbetslösa mellan några månader och upp till två år. Övriga har varit arbetslösa från tre år och uppåt med ett fåtal som varit arbetslösa längre – i yttersta fallet hela 17 år.

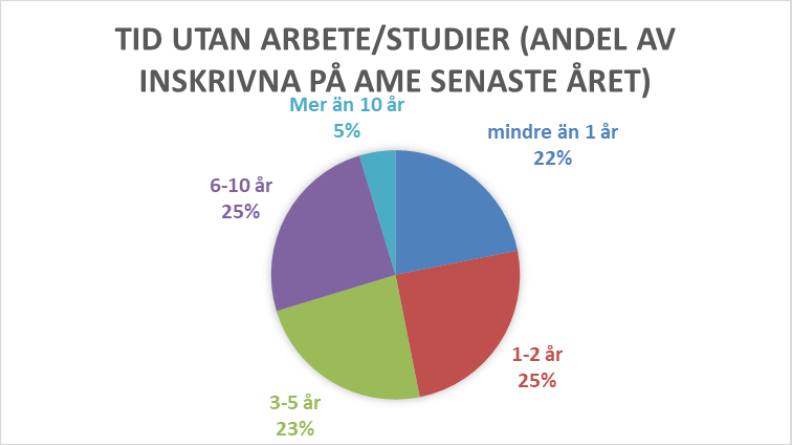

Bilden av målgruppen som är inskriven vid Arbetsmarknadsenheten bekräftar och förstärker bilden av målgrupper med en komplex problematik som när demografiska faktorer också läggs på medför att det är svårt att hitta uppenbara samband. Arbetsmarknadsenheten behöver därför ha ett flexibelt upplägg baserat på individens förutsättningar och förflyttningar under perioden som individen är inskriven.

Genomsnittstiden för dem som varit inskrivna det senaste året är 253 kalenderdagar, med ett intervall på 9 – 998 dagar. Median 202 dagar, alltså en mindre grupp individer med långa inskrivningstider som drar upp genomsnittet.

Arbetsmarknadsenhetens aktiviteter

- Individuell coachning – alla deltagare får en personlig coach som de träffar regelbundet. Coachens roll är att stegvis stötta deltagare i sin förflyttning mot arbete/studier. De gör till exempel övningar för självskattning, BIP, jobbar med motiverande samtal, stöttar i kontakter med arbetsgivare, förbereder eller följer med på anställningsintervjuer, matchar mot praktikplatser, stöttar i kontakter med vården eller andra myndigheter.

- Gruppaktiviteter
    - Grupphandledning i övningar som till exempel handlar om självkännedom, samspel med andra, motivation mm.
    - Regler, förutsättningar mm på arbetsmarknaden – teman om till exempel krav och villkor vid anställning, anställningsförhållandet, arbetsmiljö, söka jobb/skriva cv/personligt brev. Bristyrken, Arbetsförmedlingen, a-kassa och fackföreningarnas roll.
    - Studiebesök på arbetsplatser, myndigheter etc för att bredda individens omvärldskännedom.

- Social praktik – vanligaste praktikplatsen är på ett företag i eller i närheten av Sjöbo kommun. Det finns ett stort engagemang bland företagarna i Sjöbo och ett arbete har i skrivande stund initierats för att skapa möjligheter till fler sociala praktikplatser i kommunens regi. Under den sociala praktiken övar deltagarna på de spelregler som gäller på en arbetsplats, till exempel det sociala samspelet eller att ta sig till och från arbetsplatsen i rätt tid, tränar sin arbetsförmåga och att skala upp tiden på arbetsplatsen.

- Praktiska verksamheter i AME:s regi
    - Fritidsbiblioteket – att ta mot skänkt fritidsmaterial, snygga till och låna ut det till kommuninvånare och andra kommunala verksamheter. Öppet 6 timmar i veckan fördelat på två halvdagar.
    - Möbellagret Ge & Få – kommunens återbruksprojekt av kontorsmöbler.
    - *Verkstan* (utemiljöprojekt) – började som samarbete med Tekniska förvaltningen om att måla kommunens parkbänkar, men har utvecklats till att omfatta andra utemiljöer som lekplatser. Har haft öppet 11 timmar/vecka och kommer att få utökad öppettid under våren 2026 som ett led i att förbereda för aktivitetskravet. Finns intresse för att bygga ut verksamheten mot till exempel skolors utemiljö, möbler som behöver renoveras mm.
    - *Trädgårn* – ESF-projektet ”Frö till framtid” där en hydroponisk odling ska startas och drivas som en lågtröskelinsats för deltagare som står långt från arbetsmarknaden och behöver arbetsträna, öva språk och ingå i en social gemenskap under arbetsplatsliknande former.

- Häng med oss ut – Friluftsfrämjandets koncept för att utveckla välmående i grupper med psykisk ohälsa etc.

- Anpassningar och strategier med hjälp av arbetsterapeut–arbetsterapeutrollen är väsentlig för att kunna ge reellt stöd till individen att komma vidare i arbete. Arbetsterapeuten arbetar lika mycket med vägen till arbetet, från att man vaknar till att man checkar in på jobbet, då ett vanligt arbetshinder är att uppleva utmaningar med att gå hemifrån och ta sig till jobbet. Planen är att utveckla arbetsterapeutrollen inom AME:s praktiska verksamheter för helhetssyn. Likaså är bedömningen att arbetsterapeuten får en nyckelroll i och med den sjukskrivna målgruppens aktivitetskrav där individen trots sjukskrivning ska delta i aktiviteter motsvarande aktivitetsförmåga

- Studie- och yrkesvägledning – genom Emic har ett samarbete med kommunens studie- och yrkesvägledare förstärkts genom att rollen har ingått i projektet. Kompetensen att utveckla individens valkompetens och tilltro till sin förmåga att studera är ett viktigt perspektiv för att individen ska komma vidare.

- Språkutvecklande aktiviteter för deltagare där språkliga hinder föreligger, till exempel den svensksvaga målgruppen vars främsta arbetshinder är språket. Såväl gruppaktiviteter som de egna praktiska verksamheterna ska integrera språkutbildande moment i samarbete med lärare med kompetens inom svenska som andraspråk samt under 2026 på försök utveckla arbetet med appen Lingio, yrkessvenska på olika språk, som AME beviljats utvecklingsmedel för.

- Prova på studier-modul i samarbete med Vuxenutbildningen. Aktiviteter som innebär att deltagaren får öva på att utföra vanliga uppgifter inom den tänkta studieinriktningen, kan få stöd av lärare eller specialpedagog att hantera frågor om studiestrategier, att planera sina studier eller att göra studiebesök på utbildningar av intresse i kombination med studie- och yrkesvägledning.

Avslutande reflektion

Aktiviteterna ska bestå av:

- Aktiviteter för att öka den enskildes förmåga att arbeta eller studera
- Aktiviteter som förbättrar språkkunskaperna för att komma närmare arbete eller studier

- Arbetsplatsförlagda aktiviteter, till exempel praktik eller praktiskt genomförande av olika former av samhällsnyttiga insatser

- Jobbsökaraktiviteter.

Som rapporten visar är Sjöbo kommun väl förberedda på att aktivitetskravet ska träda i kraft genom att ha ett välutvecklat utbud av egna praktiska lågtröskelaktiviteter inom områden som utgör stora näringar i kommunen (främst bygg genom Verkstan och lantbruk genom Trädgårn) och ett välutbyggt samarbete med näringslivet för praktikplatser. Målet är att en individ som deltar i en praktisk verksamhet ska förstärka sin stegvisa förflyttning mot en bransch som kan erbjuda praktikplats och i förlängningen arbete. Samtidigt har AME en vana att arbeta med olika målgrupper som står olika långt från arbetslivet. För att vara rustade för nya målgrupper och att ta mot deltagare med mer komplexa förutsättningar har kompetens inom arbetsterapi och specialpedagogik rekryterats.

Bedömningen är att antalet deltagare kommer att öka då nya målgrupper som sjukskrivna och deltagare som går i annan deltidsinsats kommer att öka. Likaså är bedömningen att mängden tid AME ska erbjuda inom aktivitetskravet är större än idag. Hur målgrupper och tid kommer att förändras exakt är inte möjligt att veta i nuläget eftersom myndigheter och andra aktörer just nu arbetar med att ta fram sådan information. En uppskattning utifrån nuläget i Sjöbo kommun är att omfattningen på AME:s verksamhet kan öka med mellan 30 och 40 procent under 2026-2027.

SJÖBO KOMMUN

Familjenämnden

Sammanträdesprotokoll

Sammanträdesdatum
2026-04-23

FAM 2026/167
FAM 2026.1189

2026-04-27

§ 37

Diarienummer
2026/167

Rapport - Aktivitetskravet - beskrivning av kommunens uppdrag och förutsättningar

Familjenämnden beslutar

Familjenämnden har tagit del av rapporten och lägger informationen till handlingarna. Beslutet skickas till kommunstyrelsen för kännedom.

Sammanfattning av ärendet

Den 1 juli 2026 träder lagändringen om aktivitetskrav i kraft som en del av regeringens drivkraftsreform. För Sjöbo kommun innebär detta ett utökat ansvar att planera och erbjuda arbetslivsinriktade aktiviteter som, utifrån individens förmåga, motsvarar heltid (40 timmar/vecka, alternativt 30 timmar för föräldrar med barn under 8 år). Syftet är att minska biståndsberoendet genom att tydligare koppla rätten till ekonomiskt bistånd till deltagande i kompetenshöjande insatser. Från och med juli 2027 kan IVO påföra kommunen sanktionsavgifter på upp till 10 miljoner kronor vid systematiska brister i tillämpningen.

Målgruppen i kommunen beräknas omfatta cirka 64 arbetslösa samt 40 sjukskrivna individer utan sjukpenninggrundande inkomst (SGI) per månad. För den sistnämnda gruppen krävs fördjupad samverkan med sjukvården och medicinska underlag för att fastställa aktivitetsförmågan. Barnperspektivet ska beaktas genom individuella barnkonsekvensanalyser, och kommunen ansvarar för att erbjuda nödvändig barnomsorg så att föräldrar kan delta i sina anvisade aktiviteter.

För att möta reformens krav utvecklar kommunen nya arbetssätt, däribland den forskningsbaserade BIP-modellen, tvärprofessionella team för komplexa behov och praktiska verksamheter som den hydroponiska odlingen "Trädgårn". Implementeringen stöds även av ekonomiska incitament som en statlig jobbpremie, där individer som går från bistånd till arbete får behålla 15 procent av sin arbetsinkomst före skatt i upp till 18 månader.

Förvaltningens förslag till familjenämnden

Familjenämnden har tagit del av rapporten och lägger informationen till handlingarna. Beslutet skickas till kommunstyrelsen för kännedom.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse 2026-04-13
Rapport aktivitetskravet – beskrivning av kommunens uppdrag och förutsättningar

Beslut skickas till:

Verksamhetschef Sjöbo utbildningscentrum
Socialchef
För kännedom till kommunstyrelsen

Ystad-Österlenregionens miljöförbund

Sammanträdesprotokoll

2026-04-28

DIR §39

Dnr ADM.2026.2185

Direktionen - Alkoholservering

Beslut

Direktionen för Ystad-Österlenregionens miljöförbund ställer sig positiv till förlängd serveringstid för alkohol under fotbolls-VM 2026.

Direktionen för Ystad-Österlenregionens miljöförbund ställer sig positiv till servering av alkohol för hotell med restaurang som har befintligt tillstånd kl. 07.00–11.00.

Besluten fattades enhälligt.

Sammanfattning av ärendet

I samband med större internationella idrottsevenemang, såsom fotbolls-VM, aktualiseras frågan om tillfälligt förlängda serveringstider för att möjliggöra visning av matcher som spelas nattetid eller tidigt på morgonen svensk tid. Det har i pågående regelutveckling och vägledning lyft att kravet på matservering i samband med serveringstillstånd föreslås tas bort. Mot denna bakgrund behöver direktionens ställningstagande till tillfälliga förlängningar av serveringstider göras med beaktande av såväl evenemangets särskilda förutsättningar som den pågående förändringen av regelverket.

Förbundet har så som andra kommuner i Sverige fått förfrågan om att även kunna servera alkohol till frukosten i samband med hotellvistelse. Även i detta fall kan bedömningen påverkas av pågående regelutveckling i Sverige.

§ 5

Slutligt beslut i ärende 2025/289

Kommunstyrelsens möten med nämnder m.m. 2026

KOMMUNSTYRELSENS BESLUT

1. Kommunstyrelsen kallar nämnder, helägda bolag, kommunalförbund och gemensam nämnd till möte med kommunstyrelsen enligt följande:

   Onsdagen den 11 mars

   09.00 AB Sjöbohem

   11.00 Sjöbo Elnät AB och Sjöbo Elnät Service AB

   13.00 Sydöstra Skånes Räddningstjänstförbund

   14.00 Ystad-Sjöbo-Tomelilla överförmyndarnämnd

   15.00 IT-kommuner i Skåne AB (Unikom)

   Onsdagen den 13 maj

   09.00 Familjenämnden

   11.00 Samhällsbyggnadsnämnden

   13.00 Vård- och omsorgsnämnden

   15.00 Tekniska nämnden

2. Dialogen med respektive bolag och nämnder fokuserar vid dessa tillfällen på tre huvudfrågor enligt nedan. För varje bolag/nämnd är 50 minuter avsatta. Presentationen från nämnden/bolaget bör inte överstiga 25 minuter för att säkerställa tillräcklig tid för dialog och frågor.

De frågor som ska förberedas är följande:

a. **Året som gått (2025)**
Presentera årsredovisning/årsbokslut med fokus på måluppfyllelse, ekonomiskt resultat och väsentliga händelser under året.
b. **Förändringar i verksamhet och organisation**
Redogör för större förändringar i nämndens/bolagets organisation som har skett eller förväntas ske de närmaste ett till två åren

c. **Riskanalyser**
Beskriv hur nämnden/bolaget arbetar med riskanalyser. Redogör för nämnden/bolagets tre största risker som kan påverka möjligheten att nå uppsatta mål.

3. Respektive nämnd/bolag/förbund förutsätts delta med minst ordförande och ledande tjänsteperson (förvaltningschef, verkställande direktör eller motsvarande).

Sammanfattning av ärendet

Som ett led i fullgörandet av sin lagstadgade uppsiktsplikt över kommunens nämnder, bolag, kommunalförbund och gemensamma nämnder bjuder kommunstyrelsen in dessa till möten.

Tidigare beredning

- Förvaltningen har föreslagit att styrelsen beslutar

1. Kommunstyrelsen kallar nämnder, helägda bolag, kommunalförbund och gemensam nämnd till möte med kommunstyrelsen enligt följande:

<u>Onsdagen den 11 mars</u>

09.00 AB Sjöbohem

11.00 Sjöbo Elnät AB och Sjöbo Elnät Service AB

13.00 Sydöstra Skånes Räddningstjänstförbund

14.00 Ystad-Sjöbo-Tomelilla överförmyndarnämnd

15.00 IT-kommuner i Skåne AB (Unikom)

Onsdagen den 13 maj

09.00 Familjenämnden

11.00 Samhällsbyggnadsnämnden

13.00 Vård- och omsorgsnämnden

15.00 Tekniska nämnden

2. Dialogen med respektive bolag och nämnder fokuserar vid dessa tillfällen på tre huvudfrågor enligt nedan. För varje bolag/nämnd är 50 minuter avsatta. Presentationen från nämnden/bolaget bör inte överstiga 25 minuter för att säkerställa tillräcklig tid för dialog och frågor.

   De frågor som ska förberedas är följande:

   a. **Året som gått (2025)**
      Presentera årsredovisning/årsbokslut med fokus på måluppfyllelse, ekonomiskt resultat och väsentliga händelser under året.
   b. **Förändringar i verksamhet och organisation**
      Redogör för större förändringar i nämndens/bolagets organisation som har skett eller förväntas ske de närmaste ett till två åren

   c. **Riskanalyser**
      Beskriv hur nämnden/bolaget arbetar med riskanalyser. Redogör för nämnden/bolagets tre största risker som kan påverka möjligheten att nå uppsatta mål.

3. Respektive nämnd/bolag/förbund förutsätts delta med minst ordförande och ledande tjänsteperson (förvaltningschef, verkställande direktör eller motsvarande).

- Arbetsutskottet har föreslagit att styrelsen beslutar

1. Kommunstyrelsen kallar nämnder, helägda bolag, kommunalförbund och gemensam nämnd till möte med kommunstyrelsen enligt följande:

Onsdagen den 11 mars

09.00 AB Sjöbohem

11.00 Sjöbo Elnät AB och Sjöbo Elnät Service AB

13.00 Sydöstra Skånes Räddningstjänstförbund

14.00 Ystad-Sjöbo-Tomelilla överförmyndarnämnd

15.00 IT-kommuner i Skåne AB (Unikom)

Onsdagen den 13 maj

09.00 Familjenämnden

11.00 Samhällsbyggnadsnämnden

13.00 Vård- och omsorgsnämnden

15.00 Tekniska nämnden

2. Dialogen med respektive bolag och nämnder fokuserar vid dessa tillfällen på tre huvudfrågor enligt nedan. För varje bolag/nämnd är 50 minuter avsatta. Presentationen från nämnden/bolaget bör inte överstiga 25 minuter för att säkerställa tillräcklig tid för dialog och frågor.

   De frågor som ska förberedas är följande:

   a. **Året som gått (2025)**
      Presentera årsredovisning/årsbokslut med fokus på måluppfyllelse, ekonomiskt resultat och väsentliga händelser under året.
   b. **Förändringar i verksamhet och organisation**
      Redogör för större förändringar i nämndens/bolagets organisation som har skett eller förväntas ske de närmaste ett till två åren

   c. **Riskanalyser**
      Beskriv hur nämnden/bolaget arbetar med riskanalyser. Redogör för nämnden/bolagets tre största risker som kan påverka möjligheten att nå uppsatta mål.

3. Respektive nämnd/bolag/förbund förutsätts delta med minst ordförande och ledande tjänsteperson (förvaltningschef, verkställande direktör eller motsvarande).

Beslutsunderlag

Kommunstyrelsens arbetsutskotts beslut den 21 januari 2026 § 6
Kommunledningsförvaltningens tjänsteskrivelse den 17 december 2025
Kommunstyrelsens arbetsutskotts beslut den 5 november 2025 § 156
Kommunstyrelsens arbetsutskotts beslut den 25 november 2025 § 135

Beslutet ska skickas till

AB Sjöbohem
Sjöbo Elnät AB
Sjöbo Elnät Service AB
Sydöstra Skånes Räddningstjänstförbund
Sydöstra Skånes överförmyndarnämnd
IT-kommuner i Skåne AB
Familjenämnden
Samhällsbyggnadsnämnden
Vård- och omsorgsnämnden
Tekniska nämnden

Kommunens nämnder:

Hur förhåller sig nämnden till de styrdokument som antagits i kommunfullmäktige under mandatperioden?

Här kommer ett urval av policys och riktlinjer som antagits i kommunfullmäktige. Alla styrdokument kanske inte berör er nämnd och då kan det bli ert svar:

Reglemente för styrelsen och övriga nämnder
Arbetsmiljöpolicy
Brandskyddspolicy
Drogpolicy gällande anställda i Sjöbo kommun
Exploateringspolicy
Finanspolicy
Folkhälsoplan
Handlingsplan mot våldsbejakande extremism
Handlingsplan vid kränkande särbehandling och trakasserier
Inköps- och upphandlingspolicy
Investeringspolicy
Kommunikationspolicy
Krishanteringsplan för Sjöbo kommun 2023-2026
Lokalbehovsplan
Lokalförsörjningsplan för Sjöbo kommun 2024-2033
Pensionspolicy
Personalpolitiska programmet
Plan fri från våld
Plan för lokalförsörjning
Policy fakturering och kravhantering
Policy för alkohol, narkotika, doping, tobak och spel om pengar, ANDTS
Policy för att stärka barns rättigheter och möjligheter
Policy och riktlinjer mot våld och hot om våld
Riktlinjer för betalning av leverantörsfakturor
Riktlinjer för bostadsförsörjning 2022-2026
Riktlinjer för god ekonomisk hushållning
Riktlinjer för uppvaktning
Styrdokument Sjöbo kommuns arbete med krisberedskap mandatperioden 2023-2026
Tillgänglighetspolicy för Sjöbo kommun.

§ 5

Slutligt beslut i ärende 2025/289

Kommunstyrelsens möten med nämnder m.m. 2026

KOMMUNSTYRELSENS BESLUT

1. Kommunstyrelsen kallar nämnder, helägda bolag, kommunalförbund och gemensam nämnd till möte med kommunstyrelsen enligt följande:

   Onsdagen den 11 mars

   09.00 AB Sjöbohem

   11.00 Sjöbo Elnät AB och Sjöbo Elnät Service AB

   13.00 Sydöstra Skånes Räddningstjänstförbund

   14.00 Ystad-Sjöbo-Tomelilla överförmyndarnämnd

   15.00 IT-kommuner i Skåne AB (Unikom)

   Onsdagen den 13 maj

   09.00 Familjenämnden

   11.00 Samhällsbyggnadsnämnden

   13.00 Vård- och omsorgsnämnden

   15.00 Tekniska nämnden

2. Dialogen med respektive bolag och nämnder fokuserar vid dessa tillfällen på tre huvudfrågor enligt nedan. För varje bolag/nämnd är 50 minuter avsatta. Presentationen från nämnden/bolaget bör inte överstiga 25 minuter för att säkerställa tillräcklig tid för dialog och frågor.

De frågor som ska förberedas är följande:

a. **Året som gått (2025)**
Presentera årsredovisning/årsbokslut med fokus på måluppfyllelse, ekonomiskt resultat och väsentliga händelser under året.
b. **Förändringar i verksamhet och organisation**
Redogör för större förändringar i nämndens/bolagets organisation som har skett eller förväntas ske de närmaste ett till två åren

c. **Riskanalyser**
Beskriv hur nämnden/bolaget arbetar med riskanalyser. Redogör för nämnden/bolagets tre största risker som kan påverka möjligheten att nå uppsatta mål.

3. Respektive nämnd/bolag/förbund förutsätts delta med minst ordförande och ledande tjänsteperson (förvaltningschef, verkställande direktör eller motsvarande).

Sammanfattning av ärendet

Som ett led i fullgörandet av sin lagstadgade uppsiktsplikt över kommunens nämnder, bolag, kommunalförbund och gemensamma nämnder bjuder kommunstyrelsen in dessa till möten.

Tidigare beredning

- Förvaltningen har föreslagit att styrelsen beslutar

1. Kommunstyrelsen kallar nämnder, helägda bolag, kommunalförbund och gemensam nämnd till möte med kommunstyrelsen enligt följande:

<u>Onsdagen den 11 mars</u>

09.00 AB Sjöbohem

11.00 Sjöbo Elnät AB och Sjöbo Elnät Service AB

13.00 Sydöstra Skånes Räddningstjänstförbund

14.00 Ystad-Sjöbo-Tomelilla överförmyndarnämnd

15.00 IT-kommuner i Skåne AB (Unikom)

Onsdagen den 13 maj

09.00 Familjenämnden

11.00 Samhällsbyggnadsnämnden

13.00 Vård- och omsorgsnämnden

15.00 Tekniska nämnden

2. Dialogen med respektive bolag och nämnder fokuserar vid dessa tillfällen på tre huvudfrågor enligt nedan. För varje bolag/nämnd är 50 minuter avsatta. Presentationen från nämnden/bolaget bör inte överstiga 25 minuter för att säkerställa tillräcklig tid för dialog och frågor.

   De frågor som ska förberedas är följande:

   a. **Året som gått (2025)**
      Presentera årsredovisning/årsbokslut med fokus på måluppfyllelse, ekonomiskt resultat och väsentliga händelser under året.
   b. **Förändringar i verksamhet och organisation**
      Redogör för större förändringar i nämndens/bolagets organisation som har skett eller förväntas ske de närmaste ett till två åren

   c. **Riskanalyser**
      Beskriv hur nämnden/bolaget arbetar med riskanalyser. Redogör för nämnden/bolagets tre största risker som kan påverka möjligheten att nå uppsatta mål.

3. Respektive nämnd/bolag/förbund förutsätts delta med minst ordförande och ledande tjänsteperson (förvaltningschef, verkställande direktör eller motsvarande).

- Arbetsutskottet har föreslagit att styrelsen beslutar

1. Kommunstyrelsen kallar nämnder, helägda bolag, kommunalförbund och gemensam nämnd till möte med kommunstyrelsen enligt följande:

Onsdagen den 11 mars

09.00 AB Sjöbohem

11.00 Sjöbo Elnät AB och Sjöbo Elnät Service AB

13.00 Sydöstra Skånes Räddningstjänstförbund

14.00 Ystad-Sjöbo-Tomelilla överförmyndarnämnd

15.00 IT-kommuner i Skåne AB (Unikom)

Onsdagen den 13 maj

09.00 Familjenämnden

11.00 Samhällsbyggnadsnämnden

13.00 Vård- och omsorgsnämnden

15.00 Tekniska nämnden

2. Dialogen med respektive bolag och nämnder fokuserar vid dessa tillfällen på tre huvudfrågor enligt nedan. För varje bolag/nämnd är 50 minuter avsatta. Presentationen från nämnden/bolaget bör inte överstiga 25 minuter för att säkerställa tillräcklig tid för dialog och frågor.

   De frågor som ska förberedas är följande:

   a. **Året som gått (2025)**
      Presentera årsredovisning/årsbokslut med fokus på måluppfyllelse, ekonomiskt resultat och väsentliga händelser under året.
   b. **Förändringar i verksamhet och organisation**
      Redogör för större förändringar i nämndens/bolagets organisation som har skett eller förväntas ske de närmaste ett till två åren

   c. **Riskanalyser**
      Beskriv hur nämnden/bolaget arbetar med riskanalyser. Redogör för nämnden/bolagets tre största risker som kan påverka möjligheten att nå uppsatta mål.

3. Respektive nämnd/bolag/förbund förutsätts delta med minst ordförande och ledande tjänsteperson (förvaltningschef, verkställande direktör eller motsvarande).

Beslutsunderlag

Kommunstyrelsens arbetsutskotts beslut den 21 januari 2026 § 6
Kommunledningsförvaltningens tjänsteskrivelse den 17 december 2025
Kommunstyrelsens arbetsutskotts beslut den 5 november 2025 § 156
Kommunstyrelsens arbetsutskotts beslut den 25 november 2025 § 135

Beslutet ska skickas till

AB Sjöbohem
Sjöbo Elnät AB
Sjöbo Elnät Service AB
Sydöstra Skånes Räddningstjänstförbund
Sydöstra Skånes överförmyndarnämnd
IT-kommuner i Skåne AB
Familjenämnden
Samhällsbyggnadsnämnden
Vård- och omsorgsnämnden
Tekniska nämnden

Kommunens nämnder:

Hur förhåller sig nämnden till de styrdokument som antagits i kommunfullmäktige under mandatperioden?

Här kommer ett urval av policys och riktlinjer som antagits i kommunfullmäktige. Alla styrdokument kanske inte berör er nämnd och då kan det bli ert svar:

Reglemente för styrelsen och övriga nämnder
Arbetsmiljöpolicy
Brandskyddspolicy
Drogpolicy gällande anställda i Sjöbo kommun
Exploateringspolicy
Finanspolicy
Folkhälsoplan
Handlingsplan mot våldsbejakande extremism
Handlingsplan vid kränkande särbehandling och trakasserier
Inköps- och upphandlingspolicy
Investeringspolicy
Kommunikationspolicy
Krishanteringsplan för Sjöbo kommun 2023-2026
Lokalbehovsplan
Lokalförsörjningsplan för Sjöbo kommun 2024-2033
Pensionspolicy
Personalpolitiska programmet
Plan fri från våld
Plan för lokalförsörjning
Policy fakturering och kravhantering
Policy för alkohol, narkotika, doping, tobak och spel om pengar, ANDTS
Policy för att stärka barns rättigheter och möjligheter
Policy och riktlinjer mot våld och hot om våld
Riktlinjer för betalning av leverantörsfakturor
Riktlinjer för bostadsförsörjning 2022-2026
Riktlinjer för god ekonomisk hushållning
Riktlinjer för uppvaktning
Styrdokument Sjöbo kommuns arbete med krisberedskap mandatperioden 2023-2026
Tillgänglighetspolicy för Sjöbo kommun.

§ 5

Slutligt beslut i ärende 2025/289

Kommunstyrelsens möten med nämnder m.m. 2026

KOMMUNSTYRELSENS BESLUT

1. Kommunstyrelsen kallar nämnder, helägda bolag, kommunalförbund och gemensam nämnd till möte med kommunstyrelsen enligt följande:

   Onsdagen den 11 mars

   09.00 AB Sjöbohem

   11.00 Sjöbo Elnät AB och Sjöbo Elnät Service AB

   13.00 Sydöstra Skånes Räddningstjänstförbund

   14.00 Ystad-Sjöbo-Tomelilla överförmyndarnämnd

   15.00 IT-kommuner i Skåne AB (Unikom)

   Onsdagen den 13 maj

   09.00 Familjenämnden

   11.00 Samhällsbyggnadsnämnden

   13.00 Vård- och omsorgsnämnden

   15.00 Tekniska nämnden

2. Dialogen med respektive bolag och nämnder fokuserar vid dessa tillfällen på tre huvudfrågor enligt nedan. För varje bolag/nämnd är 50 minuter avsatta. Presentationen från nämnden/bolaget bör inte överstiga 25 minuter för att säkerställa tillräcklig tid för dialog och frågor.

De frågor som ska förberedas är följande:

a. **Året som gått (2025)**
Presentera årsredovisning/årsbokslut med fokus på måluppfyllelse, ekonomiskt resultat och väsentliga händelser under året.
b. **Förändringar i verksamhet och organisation**
Redogör för större förändringar i nämndens/bolagets organisation som har skett eller förväntas ske de närmaste ett till två åren

c. **Riskanalyser**
Beskriv hur nämnden/bolaget arbetar med riskanalyser. Redogör för nämnden/bolagets tre största risker som kan påverka möjligheten att nå uppsatta mål.

3. Respektive nämnd/bolag/förbund förutsätts delta med minst ordförande och ledande tjänsteperson (förvaltningschef, verkställande direktör eller motsvarande).

Sammanfattning av ärendet

Som ett led i fullgörandet av sin lagstadgade uppsiktsplikt över kommunens nämnder, bolag, kommunalförbund och gemensamma nämnder bjuder kommunstyrelsen in dessa till möten.

Tidigare beredning

- Förvaltningen har föreslagit att styrelsen beslutar

1. Kommunstyrelsen kallar nämnder, helägda bolag, kommunalförbund och gemensam nämnd till möte med kommunstyrelsen enligt följande:

<u>Onsdagen den 11 mars</u>

09.00 AB Sjöbohem

11.00 Sjöbo Elnät AB och Sjöbo Elnät Service AB

13.00 Sydöstra Skånes Räddningstjänstförbund

14.00 Ystad-Sjöbo-Tomelilla överförmyndarnämnd

15.00 IT-kommuner i Skåne AB (Unikom)

Onsdagen den 13 maj

09.00 Familjenämnden

11.00 Samhällsbyggnadsnämnden

13.00 Vård- och omsorgsnämnden

15.00 Tekniska nämnden

2. Dialogen med respektive bolag och nämnder fokuserar vid dessa tillfällen på tre huvudfrågor enligt nedan. För varje bolag/nämnd är 50 minuter avsatta. Presentationen från nämnden/bolaget bör inte överstiga 25 minuter för att säkerställa tillräcklig tid för dialog och frågor.

   De frågor som ska förberedas är följande:

   a. **Året som gått (2025)**
      Presentera årsredovisning/årsbokslut med fokus på måluppfyllelse, ekonomiskt resultat och väsentliga händelser under året.
   b. **Förändringar i verksamhet och organisation**
      Redogör för större förändringar i nämndens/bolagets organisation som har skett eller förväntas ske de närmaste ett till två åren

   c. **Riskanalyser**
      Beskriv hur nämnden/bolaget arbetar med riskanalyser. Redogör för nämnden/bolagets tre största risker som kan påverka möjligheten att nå uppsatta mål.

3. Respektive nämnd/bolag/förbund förutsätts delta med minst ordförande och ledande tjänsteperson (förvaltningschef, verkställande direktör eller motsvarande).

- Arbetsutskottet har föreslagit att styrelsen beslutar

1. Kommunstyrelsen kallar nämnder, helägda bolag, kommunalförbund och gemensam nämnd till möte med kommunstyrelsen enligt följande:

Onsdagen den 11 mars

09.00 AB Sjöbohem

11.00 Sjöbo Elnät AB och Sjöbo Elnät Service AB

13.00 Sydöstra Skånes Räddningstjänstförbund

14.00 Ystad-Sjöbo-Tomelilla överförmyndarnämnd

15.00 IT-kommuner i Skåne AB (Unikom)

Onsdagen den 13 maj

09.00 Familjenämnden

11.00 Samhällsbyggnadsnämnden

13.00 Vård- och omsorgsnämnden

15.00 Tekniska nämnden

2. Dialogen med respektive bolag och nämnder fokuserar vid dessa tillfällen på tre huvudfrågor enligt nedan. För varje bolag/nämnd är 50 minuter avsatta. Presentationen från nämnden/bolaget bör inte överstiga 25 minuter för att säkerställa tillräcklig tid för dialog och frågor.

   De frågor som ska förberedas är följande:

   a. **Året som gått (2025)**
      Presentera årsredovisning/årsbokslut med fokus på måluppfyllelse, ekonomiskt resultat och väsentliga händelser under året.
   b. **Förändringar i verksamhet och organisation**
      Redogör för större förändringar i nämndens/bolagets organisation som har skett eller förväntas ske de närmaste ett till två åren

   c. **Riskanalyser**
      Beskriv hur nämnden/bolaget arbetar med riskanalyser. Redogör för nämnden/bolagets tre största risker som kan påverka möjligheten att nå uppsatta mål.

3. Respektive nämnd/bolag/förbund förutsätts delta med minst ordförande och ledande tjänsteperson (förvaltningschef, verkställande direktör eller motsvarande).

Beslutsunderlag

Kommunstyrelsens arbetsutskotts beslut den 21 januari 2026 § 6
Kommunledningsförvaltningens tjänsteskrivelse den 17 december 2025
Kommunstyrelsens arbetsutskotts beslut den 5 november 2025 § 156
Kommunstyrelsens arbetsutskotts beslut den 25 november 2025 § 135

Beslutet ska skickas till

AB Sjöbohem
Sjöbo Elnät AB
Sjöbo Elnät Service AB
Sydöstra Skånes Räddningstjänstförbund
Sydöstra Skånes överförmyndarnämnd
IT-kommuner i Skåne AB
Familjenämnden
Samhällsbyggnadsnämnden
Vård- och omsorgsnämnden
Tekniska nämnden

Kommunens nämnder:

Hur förhåller sig nämnden till de styrdokument som antagits i kommunfullmäktige under mandatperioden?

Här kommer ett urval av policys och riktlinjer som antagits i kommunfullmäktige. Alla styrdokument kanske inte berör er nämnd och då kan det bli ert svar:

Reglemente för styrelsen och övriga nämnder
Arbetsmiljöpolicy
Brandskyddspolicy
Drogpolicy gällande anställda i Sjöbo kommun
Exploateringspolicy
Finanspolicy
Folkhälsoplan
Handlingsplan mot våldsbejakande extremism
Handlingsplan vid kränkande särbehandling och trakasserier
Inköps- och upphandlingspolicy
Investeringspolicy
Kommunikationspolicy
Krishanteringsplan för Sjöbo kommun 2023-2026
Lokalbehovsplan
Lokalförsörjningsplan för Sjöbo kommun 2024-2033
Pensionspolicy
Personalpolitiska programmet
Plan fri från våld
Plan för lokalförsörjning
Policy fakturering och kravhantering
Policy för alkohol, narkotika, doping, tobak och spel om pengar, ANDTS
Policy för att stärka barns rättigheter och möjligheter
Policy och riktlinjer mot våld och hot om våld
Riktlinjer för betalning av leverantörsfakturor
Riktlinjer för bostadsförsörjning 2022-2026
Riktlinjer för god ekonomisk hushållning
Riktlinjer för uppvaktning
Styrdokument Sjöbo kommuns arbete med krisberedskap mandatperioden 2023-2026
Tillgänglighetspolicy för Sjöbo kommun.

§ 5

Slutligt beslut i ärende 2025/289

Kommunstyrelsens möten med nämnder m.m. 2026

KOMMUNSTYRELSENS BESLUT

1. Kommunstyrelsen kallar nämnder, helägda bolag, kommunalförbund och gemensam nämnd till möte med kommunstyrelsen enligt följande:

   Onsdagen den 11 mars

   09.00 AB Sjöbohem

   11.00 Sjöbo Elnät AB och Sjöbo Elnät Service AB

   13.00 Sydöstra Skånes Räddningstjänstförbund

   14.00 Ystad-Sjöbo-Tomelilla överförmyndarnämnd

   15.00 IT-kommuner i Skåne AB (Unikom)

   Onsdagen den 13 maj

   09.00 Familjenämnden

   11.00 Samhällsbyggnadsnämnden

   13.00 Vård- och omsorgsnämnden

   15.00 Tekniska nämnden

2. Dialogen med respektive bolag och nämnder fokuserar vid dessa tillfällen på tre huvudfrågor enligt nedan. För varje bolag/nämnd är 50 minuter avsatta. Presentationen från nämnden/bolaget bör inte överstiga 25 minuter för att säkerställa tillräcklig tid för dialog och frågor.

De frågor som ska förberedas är följande:

a. **Året som gått (2025)**
Presentera årsredovisning/årsbokslut med fokus på måluppfyllelse, ekonomiskt resultat och väsentliga händelser under året.
b. **Förändringar i verksamhet och organisation**
Redogör för större förändringar i nämndens/bolagets organisation som har skett eller förväntas ske de närmaste ett till två åren

c. **Riskanalyser**
Beskriv hur nämnden/bolaget arbetar med riskanalyser. Redogör för nämnden/bolagets tre största risker som kan påverka möjligheten att nå uppsatta mål.

3. Respektive nämnd/bolag/förbund förutsätts delta med minst ordförande och ledande tjänsteperson (förvaltningschef, verkställande direktör eller motsvarande).

Sammanfattning av ärendet

Som ett led i fullgörandet av sin lagstadgade uppsiktsplikt över kommunens nämnder, bolag, kommunalförbund och gemensamma nämnder bjuder kommunstyrelsen in dessa till möten.

Tidigare beredning

- Förvaltningen har föreslagit att styrelsen beslutar

1. Kommunstyrelsen kallar nämnder, helägda bolag, kommunalförbund och gemensam nämnd till möte med kommunstyrelsen enligt följande:

<u>Onsdagen den 11 mars</u>

09.00 AB Sjöbohem

11.00 Sjöbo Elnät AB och Sjöbo Elnät Service AB

13.00 Sydöstra Skånes Räddningstjänstförbund

14.00 Ystad-Sjöbo-Tomelilla överförmyndarnämnd

15.00 IT-kommuner i Skåne AB (Unikom)

Onsdagen den 13 maj

09.00 Familjenämnden

11.00 Samhällsbyggnadsnämnden

13.00 Vård- och omsorgsnämnden

15.00 Tekniska nämnden

2. Dialogen med respektive bolag och nämnder fokuserar vid dessa tillfällen på tre huvudfrågor enligt nedan. För varje bolag/nämnd är 50 minuter avsatta. Presentationen från nämnden/bolaget bör inte överstiga 25 minuter för att säkerställa tillräcklig tid för dialog och frågor.

   De frågor som ska förberedas är följande:

   a. **Året som gått (2025)**
      Presentera årsredovisning/årsbokslut med fokus på måluppfyllelse, ekonomiskt resultat och väsentliga händelser under året.
   b. **Förändringar i verksamhet och organisation**
      Redogör för större förändringar i nämndens/bolagets organisation som har skett eller förväntas ske de närmaste ett till två åren

   c. **Riskanalyser**
      Beskriv hur nämnden/bolaget arbetar med riskanalyser. Redogör för nämnden/bolagets tre största risker som kan påverka möjligheten att nå uppsatta mål.

3. Respektive nämnd/bolag/förbund förutsätts delta med minst ordförande och ledande tjänsteperson (förvaltningschef, verkställande direktör eller motsvarande).

- Arbetsutskottet har föreslagit att styrelsen beslutar

1. Kommunstyrelsen kallar nämnder, helägda bolag, kommunalförbund och gemensam nämnd till möte med kommunstyrelsen enligt följande:

Onsdagen den 11 mars

09.00 AB Sjöbohem

11.00 Sjöbo Elnät AB och Sjöbo Elnät Service AB

13.00 Sydöstra Skånes Räddningstjänstförbund

14.00 Ystad-Sjöbo-Tomelilla överförmyndarnämnd

15.00 IT-kommuner i Skåne AB (Unikom)

Onsdagen den 13 maj

09.00 Familjenämnden

11.00 Samhällsbyggnadsnämnden

13.00 Vård- och omsorgsnämnden

15.00 Tekniska nämnden

2. Dialogen med respektive bolag och nämnder fokuserar vid dessa tillfällen på tre huvudfrågor enligt nedan. För varje bolag/nämnd är 50 minuter avsatta. Presentationen från nämnden/bolaget bör inte överstiga 25 minuter för att säkerställa tillräcklig tid för dialog och frågor.

   De frågor som ska förberedas är följande:

   a. **Året som gått (2025)**
      Presentera årsredovisning/årsbokslut med fokus på måluppfyllelse, ekonomiskt resultat och väsentliga händelser under året.
   b. **Förändringar i verksamhet och organisation**
      Redogör för större förändringar i nämndens/bolagets organisation som har skett eller förväntas ske de närmaste ett till två åren

   c. **Riskanalyser**
      Beskriv hur nämnden/bolaget arbetar med riskanalyser. Redogör för nämnden/bolagets tre största risker som kan påverka möjligheten att nå uppsatta mål.

3. Respektive nämnd/bolag/förbund förutsätts delta med minst ordförande och ledande tjänsteperson (förvaltningschef, verkställande direktör eller motsvarande).

Beslutsunderlag

Kommunstyrelsens arbetsutskotts beslut den 21 januari 2026 § 6
Kommunledningsförvaltningens tjänsteskrivelse den 17 december 2025
Kommunstyrelsens arbetsutskotts beslut den 5 november 2025 § 156
Kommunstyrelsens arbetsutskotts beslut den 25 november 2025 § 135

Beslutet ska skickas till

AB Sjöbohem
Sjöbo Elnät AB
Sjöbo Elnät Service AB
Sydöstra Skånes Räddningstjänstförbund
Sydöstra Skånes överförmyndarnämnd
IT-kommuner i Skåne AB
Familjenämnden
Samhällsbyggnadsnämnden
Vård- och omsorgsnämnden
Tekniska nämnden

Kommunens nämnder:

Hur förhåller sig nämnden till de styrdokument som antagits i kommunfullmäktige under mandatperioden?

Här kommer ett urval av policys och riktlinjer som antagits i kommunfullmäktige. Alla styrdokument kanske inte berör er nämnd och då kan det bli ert svar:

Reglemente för styrelsen och övriga nämnder
Arbetsmiljöpolicy
Brandskyddspolicy
Drogpolicy gällande anställda i Sjöbo kommun
Exploateringspolicy
Finanspolicy
Folkhälsoplan
Handlingsplan mot våldsbejakande extremism
Handlingsplan vid kränkande särbehandling och trakasserier
Inköps- och upphandlingspolicy
Investeringspolicy
Kommunikationspolicy
Krishanteringsplan för Sjöbo kommun 2023-2026
Lokalbehovsplan
Lokalförsörjningsplan för Sjöbo kommun 2024-2033
Pensionspolicy
Personalpolitiska programmet
Plan fri från våld
Plan för lokalförsörjning
Policy fakturering och kravhantering
Policy för alkohol, narkotika, doping, tobak och spel om pengar, ANDTS
Policy för att stärka barns rättigheter och möjligheter
Policy och riktlinjer mot våld och hot om våld
Riktlinjer för betalning av leverantörsfakturor
Riktlinjer för bostadsförsörjning 2022-2026
Riktlinjer för god ekonomisk hushållning
Riktlinjer för uppvaktning
Styrdokument Sjöbo kommuns arbete med krisberedskap mandatperioden 2023-2026
Tillgänglighetspolicy för Sjöbo kommun.

§ 54

Beredning av ärende 2026/141
till kommunstyrelsen

Omdisponering av medel, gång- och cykelväg Hemmestorp–Blentarp

Arbetsutskottet föreslår att kommunstyrelsen beslutar

1. 700 000 kr tillskjuts kommunstyrelsens utvecklingsavdelning för att färdigställa utredningen om gång- och cykelväg mellan Hemmestorp och Blentarp. Utredning gäller fortsatt:
    a. sträckningen av GC-vägen Hemmestorp- Blentarp
    b. dialog med markägare att få köpa marken
    c. kostnad att genomföra projektet
    d. hur det framtida underhållet kan hanteras
    e. möjlighet till samfinansiering
2. Utredningen finansieras från budgeten för kommunstyrelsens medel för oförutsedda kostnader 2026, vilken därmed minskas till totalt 3 974 000 kr.

3. Utredningen ska, likt tidigare beslut, presenteras för KS den 13 maj 2026

Sammanfattning av ärendet

Kommunfullmäktige beslutade den 22 oktober 2025 (§ 141) att tillskjuta 1 000 000 kronor till kommunstyrelsens utvecklingsavdelning för att utreda förutsättningarna för en gång- och cykelväg mellan Hemmestorp och Blentarp.

Utredningen kunde inte färdigställas under återstående del av 2025, och endast cirka 300 000 kronor av de tilldelade medlen förbrukades under året.

För att slutföra utredningen föreslås därför att kommunstyrelsens utvecklingsavdelning tillförs resterande medel om 700 000 kronor under 2026. Finansiering föreslås ske via kommunstyrelsens pott för oförutsedda kostnader 2026.

Förvaltningens förslag

1. 700 000 kr tillskjuts kommunstyrelsens utvecklingsavdelning för att färdigställa utredningen om gång- och cykelväg mellan Hemmestorp och Blentarp. Utredning gäller fortsatt:
    a. sträckningen av GC-vägen Hemmestorp- Blentarp
    b. dialog med markägare att få köpa marken
    c. kostnad att genomföra projektet
    d. hur det framtida underhållet kan hanteras
    e. möjlighet till samfinansiering
2. Utredningen finansieras från budgeten för kommunstyrelsens medel för oförutsedda kostnader 2026, vilken därmed minskas till totalt 3 974 000 kr.
3. Utredningen ska, likt tidigare beslut, presenteras för KS den 13 maj 2026

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse kommunledningsförvaltningen, daterad 2026-04-29

Slutligt beslut i ärendet ska skickas till

Ekonomiavdelningen

Utvecklingsavdelningen

SJÖBO KOMMUN
Kommunstyrelsen

TJÄNSTESKRIVELSE

Kommunledningsförvaltningen
EKONOMIAVDELNINGEN

DATUM 23 april 2026
ÄRENDENUMMER 2026/141

HANDLÄGGARE
Alexander Carlsson
alexander.carlsson@sjobo.se

TILL
Kommunstyrelsen

Omdisponering av medel Gång och cykelväg Hemmestorp-Blentarp

Kommunledningsförvaltningens förslag till beslut

1. 700 000 kr tillskjuts kommunstyrelsens utvecklingsavdelning för att färdigställa utredningen om gång- och cykelväg mellan Hemmestorp och Blentarp. Utredning gäller fortsatt:
    a. sträckningen av GC-vägen Hemmestorp- Blentarp
    b. dialog med markägare att få köpa marken
    c. kostnad att genomföra projektet
    d. hur det framtida underhållet kan hanteras
    e. möjlighet till samfinansiering
2. Utredningen finansieras från budgeten för kommunstyrelsens medel för oförutsedda kostnader 2026, vilken därmed minskas till totalt 3 974 000 kr.

3. Utredningen ska, likt tidigare beslut, presenteras för KS den 13 maj 2026

Sammanfattning

Kommunfullmäktige beslutade den 22 oktober 2025 (§ 141) att tillskjuta 1 000 000 kronor till kommunstyrelsens utvecklingsavdelning för att utreda förutsättningarna för en gång- och cykelväg mellan Hemmestorp och Blentarp.

Utredningen kunde inte färdigställas under återstående del av 2025, och endast cirka 300 000 kronor av de tilldelade medlen förbrukades under året.

För att slutföra utredningen föreslås därför att kommunstyrelsens utvecklingsavdelning tillförs resterande medel om 700 000 kronor under 2026. Finansiering föreslås ske via kommunstyrelsens pott för oförutsedda kostnader 2026.

Underlag för beslutet

Tjänsteskrivelse kommunledningsförvaltningen, daterad 2026-04-29

Beslutet ska skickas till

Ekonomiavdelningen

Utvecklingsavdelningen

Alexander Carlsson

Ekonomichef

§ 55

Beredning av ärende 2026/112
till kommunstyrelsen

Kommunassurans årsstämma 2026

Arbetsutskottet föreslår att kommunstyrelsen beslutar

1. Årsredovisningen för Kommunassurans Försäkring AB läggs till handlingarna

2. Utse kommunstyrelsens ordförande, eller den som denne genom fullmakt sätter i sitt ställe, till ägarombud vid Kommunassurans Försäkring ABs årsstämma 2026.

3. Ägarombudet får i uppdrag att tillstyrka styrelsens/valberedningens förslag till beslut enligt utsända handlingar

4. Fastställa att Kommunassurans Försäkring AB:s verksamhet under 2025 har bedrivits enligt de ändamål som framgår av bolagsordningen samt att bolaget har följt de kommunalrättsliga principer som gäller för bolaget.

5. Redovisa ställningstagandet enligt punkt 4 ovan till kommunfullmäktige.

Sammanfattning av ärendet

Kommunassurans Försäkring AB har inkommit med årsredovisning för räkenskapsåret 2025 samt kallat delägarna till ordinarie årsstämma. I ärendet finns även bl a revisionsberättelse, lekmannarevisorernas granskningsrapport samt styrelsens uttalande om verksamheten 2025.

SJÖBO KOMMUN

Förvaltningens förslag

1. Årsredovisningen för Kommunassurans Försäkring AB läggs till handlingarna

2. Utse kommunstyrelsens ordförande, eller den som denne genom fullmakt sätter i sitt ställe, till ägarombud vid Kommunassurans Försäkring ABs årsstämma 2026.

3. Ägarombudet får i uppdrag att tillstyrka styrelsens/valberedningens förslag till beslut enligt utsända handlingar

4. Fastställa att Kommunassurans Försäkring AB:s verksamhet under 2025 har bedrivits enligt de ändamål som framgår av bolagsordningen samt att bolaget har följt de kommunalrättsliga principer som gäller för bolaget.

5. Redovisa ställningstagandet enligt punkt 4 ovan till kommunfullmäktige.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse, kommunledningsförvaltningen daterad 2026-04-22

Kallelse till årsstämma med tillhörande bilaga 1-8

Uttalande av Kommunassurans styrelse inför kommunens prövning av ändamål

Slutligt beslut i ärendet ska skickas till

Kommunstyrelsens ordförande

Ekonomichef

SJÖBO KOMMUN
Kommunstyrelsen

TJÄNSTESKRIVELSE

Kommunledningsförvaltningen
EKONOMIAVDELNINGEN

DATUM 22 april 2026
ÄRENDENUMMER 2026/112

HANDLÄGGARE
Alexander Carlsson
alexander.carlsson@sjobo.se

TILL
Kommunstyrelsen

Kommunassurans årsstämma 2026

Kommunledningsförvaltningens förslag till beslut

1. Årsredovisningen för Kommunassurans Försäkring AB läggs till handlingarna

2. Utse kommunstyrelsens ordförande, eller den som denne genom fullmakt sätter i sitt ställe, till ägarombud vid Kommunassurans Försäkring ABs årsstämma 2026.

3. Ägarombudet får i uppdrag att tillstyrka styrelsens/valberedningens förslag till beslut enligt utsända handlingar

4. Fastställa att Kommunassurans Försäkring AB:s verksamhet under 2025 har bedrivits enligt de ändamål som framgår av bolagsordningen samt att bolaget har följt de kommunalrättsliga principer som gäller för bolaget.

5. Redovisa ställningstagandet enligt punkt 4 ovan till kommunfullmäktige.

Sammanfattning

Kommunassurans Försäkring AB har inkommit med årsredovisning för räkenskapsåret 2025 samt kallat delägarna till ordinarie årsstämma. I ärendet finns även bl a revisionsberättelse, lekmannarevisorernas granskningsrapport samt styrelsens uttalande om verksamheten 2025.

Underlag för beslutet

Tjänsteskrivelse, kommunledningsförvaltningen daterad 2026-04-22

Kallelse till årsstämma med tillhörande bilaga 1-8

Uttalande av Kommunassurans styrelse inför kommunens prövning av ändamål

Beslutet ska skickas till

Kommunstyrelsens ordförande

Ekonomichef

Alexander Carlsson

Ekonomichef

Malmö den 30 mars 2026 Till aktieägande kommuner

Kallelse till årsstämma 2026 i Kommunassurans Försäkring AB samt information om möjlighet att poströsta

Styrelsen för Kommunassurans Försäkring AB kallar delägarna till årsstämma den 6 maj 2026.

Tid:	Onsdagen den 6 maj 2026 kl. 10:00-12:00
Plats:	Elite Hotel Savoy i Malmö. Norra Vallgatan 62, 211 22 Malmö (nära Malmö C)

Årsstämman 2026 hålls fysiskt på plats i Malmö, där ombud har möjlighet att rösta. Vänligen notera att det inte är möjligt att rösta vid själva årsstämman om deltagande sker enbart via teams (det går dock utmärkt att kombinera poströstning på förhand med deltagande via teams). Länk till teams-mötet skickas dagen innan stämman till de deltagare som har anmält deltagande via teams.

Vid årsstämman 2026 har ombud som inte deltar på plats i Malmö möjlighet att avlägga poströst på förhand. Mer information om röstningsförfarandet finns nedan i denna handling. Vid stämman 2026 kommer det inte finnas möjlighet att rösta på distans vid själva stämman.

Efter stämman bjuder Kommunassurans på lunch på Hotel Savoy.

Vänligen meddela snarast via bolaget@kommunassurans.se

a. namn,
b. befattning,
c. e-post-adress och
d. mobiltelefonnummer

till det stämmoombud respektive ersättare som är utsedda att företräda er kommun vid Kommunassurans årsstämma och ska delta vid stämman antingen

- fysiskt på plats,
- via teams och/eller
- som företrädare för poströstande ägare.

Senast två dagar innan stämman behöver Kommunassurans även information om huruvida

e. ombudet och eventuell annan person från kommunen önskar teamslänken till stämman.

Till denna kallelse hör följande bilagor. De bilagor som är *kursiverade* föreligger ännu inte, men skickas ut så snart de är klara samt publiceras på Kommunassurans webbplats, www.kommunassurans.se.

Bilaga 1	Förslag till dagordning.
Bilaga 2a	*Valberedningens förslag om ordförande för stämman, sekreterare vid stämman, justerare vid stämman, antalet styrelseledamöter, styrelsens ordförande, vice ordförande, försäkringssakkunnig, övriga ledamöter, suppleanter till styrelsen, ordningen för suppleanternas inträde som tjänstgörande i styrelsen, revisor, revisorssuppleant, lekmannarevisorer och lekmannarevisorssuppleanter.*
Bilaga 2b	*Valberedningens förslag till arvodesregler.*
Bilaga 3	Årsredovisning 2024.
Bilaga 4	Revisionsberättelse 2024.
Bilaga 5	Granskningsrapport 2024 (Lekmannarevisorernas granskning).
Bilaga 6	*Största ägarens förslag till valberedning 2025-2026.*
Bilaga 7	Förslag till förnyat bemyndigande för styrelsen att anta nya delägare samt att besluta om nyemission.
Bilaga 8	Poströstningsformulär.

Information om möjlighet att poströsta

Bakgrund
Nuvarande bolagsordning ger möjlighet för styrelsen att besluta om poströstning och hybridstämma. Styrelsen i Kommunassurans har den 19 mars 2026, § 32, beslutat att vid årsstämma i Kommunassurans 2026 får aktieägarna i försäkringsaktiebolaget utöva sin rösträtt per post.

Poströstning
Bilagt denna kallelse finns poströstningsformulär (bilaga 8). Formuläret finns även tillgängliga via Kommunassurans webbplats, www.kommunassurans.se, till och med den 6 maj 2026.

För att poströsta fyller ombud eller ersättare i poströstningsformuläret, skriver under och återsänder formuläret jämte kommunens beslut om ombud/ersättare till

a. e-post bolaget@kommunassurans.se (vänligen ange ”Poströsningsformulär, [kommun]” i ämnesraden) eller
b. Kommunassurans Försäkring AB
   Grynbodgatan 14
   211 33 Malmö

Poströster jämte kommunens beslut måste vara Kommunassurans tillhanda senast den 6 maj 2026 kl. 09:59.

Som ovan
På uppdrag av styrelsen i Kommunassurans Försäkring AB

Anders Ramäng, VD

Bilaga 1

Förslag till dagordning, årsstämma i Kommunassurans den 6 maj 2026

§ 1. Stämman öppnas av styrelsens ordförande eller, vid förfall för denne, vice ordförande
§ 2. Val av ordförande och sekreterare för stämman, *bilaga 2a*
§ 3. Val av två justeringsmän, *bilaga 2a*
§ 4. Upprättande och godkännande av röstlängd
§ 5. Dagordningens fastställande
§ 6. Prövning av om stämman blivit behörigen sammankallad
§ 7. Framläggande av årsredovisning, *bilaga 3,* revisionsberättelse, *bilaga 4,* och lekmannarevisorernas granskningsrapport, *bilaga 5*
§ 8. Beslut om
   a. fastställelse av förvaltningsberättelse, resultaträkning och balansräkning
   b. disposition av bolagets vinst eller förlust
   c. ansvarsfrihet åt styrelseledamöterna och verkställande direktören
§ 9. Fastställande av arvoden åt styrelsen, revisor och lekmannarevisor med suppleanter, *bilaga 2b*
§ 10. Beslut om antalet styrelseledamöter, *bilaga 2a*
§ 11. Val av ordförande och vice ordförande till styrelsen, *bilaga 2a*
§ 12. Val av oberoende ledamot (tidigare benämnd försäkringssakkunnig), *bilaga 2a*
§ 13. Val av övriga ledamöter till styrelsen, *bilaga 2a*
§ 14. Val av suppleanter till styrelsen, *bilaga 2a*
§ 15. Fastställande av ordningen för suppleanternas inträde som tjänstgörande i styrelsen, *bilaga 2a*
§ 16. Val av revisorer och revisorssuppleant, *bilaga 2a*
§ 17. Val av lekmannarevisorer och suppleanter, *bilaga 2a*
§ 18. Val av valberedning, *bilaga 6*
§ 19. Bemyndigande för styrelsen att anta nya delägare samt beslut om nyemission, *bilaga 7*
§ 20. Beslut att gällande ägardirektiv, antaget av bolagsstämman den 16 november 2022, ska gälla även fram till nästa årsstämma
§ 21. Avslutning

Bilaga 2a

Malmö den 9 april 2026

Valberedningens förslag inför årsstämma i Kommunassurans Försäkring AB den 6 maj 2026

Valberedningen lämnar härmed följande förslag inför årsstämman den 6 maj 2026.

Stämmoordförande, protokollförare och protokolljusterare (§§ 2 och 3)
Valberedningen föreslår stämman att utse

- Johan Svahnberg, Höör, som stämmoordförande
- Fredrik Omdal, Kommunassurans vVD, att skriva protokollet samt
- Ilko Corkovic, Borgholm, och Bert Larsson, Lomma, att justera protokollet

Bestämmelser om arvoden åt styrelsen, revisor och lekmannarevisorer med suppleanter (§ 9)
Valberedningen föreslår stämman att
oförändrade regler för arvoden skall gälla. Förslaget framgår av bilaga 2b.

Styrelsens storlek (§ 10)
Valberedningen föreslår stämman att
styrelsen skall bestå av åtta ledamöter, varav en oberoende ledamot (tidigare benämnd försäkringssakkunnig), och två suppleanter.

Ordförande och vice ordförande i styrelsen (§ 11)
Valberedningen föreslår stämman
att till ordförande intill slutet av nästa årsstämma utse

- Anna Westerling, ekonomidirektör, Malmö stad, född 1968, (nyval) och

att till vice ordförande intill slutet av nästa årsstämma utse

- Lars Niklasson, Malmö, född 1945 (omval, invald 2010).

Övriga ledamöter i styrelsen (§§ 12 och 13)
Valberedningen föreslår stämman
att intill slutet av nästa årsstämma, utöver ordförande och vice ordförande, utse följande ledamöter till styrelsen.

- Kjell Rosenlöf, f.d. kanslichef, Alvesta kommun, född 1958 (omval, invald 2009)
- Iréne Robertsson, kommunchef, Olofströms kommun, född 1967 (omval, invald 2017)
- Jan Willgård, oberoende ledamot (tidigare benämnt försäkringssakkunnig), född 1963 (omval, invald 2021)
- Malin Ekblad, säkerhetschef, Trelleborgs kommun, född 1977 (omval, invald 2022)
- Helena Steffansson Carlsson, ekonomichef, Malung-Sälens kommun, född 1973 (omval, invald 2024)
- Tove Möller Andersson, bolagsstrateg, Lunds kommun, född 1965 (nyval som ledamot, tidigare suppleant, invald 2022)

Suppleanter i styrelsen (§ 14)
Valberedningen föreslår stämman
att till suppleanter i styrelsen intill slutet av nästa årsstämma utse följande.

- Ann-Christin Walméus, ekonomichef, Vellinge kommun, född 1961 (omval, invald 2017)
- Stefan Tengberg, f.d. ekonomidirektör, Varbergs kommun, född 1955 (omval, invald 2027)

Ordningen för styrelsesuppleanternas inträde som tjänstgörande i styrelsen (§ 15)
Valberedningen föreslår stämman besluta
att vid förfall för Anna Westerling, Lars Niklasson, Kjell Rosenlöf, Iréne Robertsson, Jan Willgård, Malin Ekblad, Helena Steffansson Carlsson och Tove Möller Andersson inträder i första hand Ann-Christin Walméus och i andra hand Stefan Tengberg.

Auktoriserad revisor (§ 16)
Valberedningen föreslår stämman
att till revisor intill slutet av nästa bolagsstämma utse

- KPMG med auktoriserade revisorn Gunilla Wernelind som huvudansvarig revisor.

Huvudavtalet löper ut vid datum för stämman och löper därefter årsvis. Det föreligger möjlighet att handla upp revisorstjänsten.

Lekmannarevisorer och suppleanter (§ 17)

Lekmannarevisorer och suppleanter är valda för mandatperioden. En revisor (Sylve Qvillberg, Skurup) och en suppleant (Bruno Andersson, Ystad) har dock meddelat att de inte är tillgängliga för tjänstgöring i lekmannarevision under kommande period. Fyllnadsval behöver därför göras i dessa delar.

Valberedningen föreslår stämman
att besluta om följande lekmannarevision.

- Åke Christiansson, Malmö, född 1954 (vald för mandatperioden, inget val vid årsstämman 2026, ursprungligen vald 2023) och
- Bengt Wallin, Sölvesborg, född 1946 (tidigare suppleant, ursprungligen vald 2019).

samt som suppleanter

- Anders Karlsson, Skurup, född 1959 (fyllnadsval) och
- Berit Nilsson, Markaryd, född 1949 (fyllnadsval).

På valberedningens vägnar

Björn Gudmundsson
Valberedningens sammankallande

Bilaga 2b

Förslag till regler för arvoden och ersättningar för styrelseledamöter m.fl. 2026-2027 i Kommunassurans Försäkring AB

Dessa regler gäller för de personer som av årsstämman valts att inneha uppdrag inom Kommunassurans Försäkring AB.

Med ibb nedan avses inkomstbasbelopp.

- Till styrelsens ordförande utgår årsarvode motsvarande 1,7 ibb.
- Till styrelsens vice ordförande utgår årsarvode motsvarande 0,85 ibb.

- Till styrelseledamot (utom oberoende ledamot) utgår årsarvode motsvarande 0,2 ibb.
- Till styrelsesuppleant (utom oberoende ledamot) utgår årsarvode motsvarande 0,1 ibb.
- Till styrelseledamot som tillika är oberoende ledamot utgår arvode motsvarande 1,5 ibb.
- Till styrelsesuppleant som tillika är oberoende ledamot utgår arvode motsvarande 0,75 ibb.
- Till styrelseledamot och närvarande suppleant (utom oberoende ledamot) utgår dessutom ett sammanträdesarvode motsvarande 0,02 ibb per bevistat sammanträde.
- Till representant från styrelsen utgår arvode med 0,017 ibb per timme då uppdrag utförs för bolagets räkning som ligger utanför normalt styrelsearbete.

- Till auktoriserad revisor/revisionsbolag utgår arvode enligt godkänd räkning. Styrelsens ordförande bemyndigas att teckna överenskommelse.

- Till lekmannarevisor och tjänstgörande ersättare utgår årsarvode motsvarande 0,1 respektive 0,05 ibb samt ett sammanträdesarvode motsvarande 0,02 ibb per bevistat sammanträde.

- Till ledamöter av valberedningen utgår ett sammanträdesarvode motsvarande 0,02 ibb per bevistat sammanträde. För fritidspolitiker utgår 0,03 ibb.

Traktamente och reseersättning utgår i enlighet med vid varje tidpunkt gällande bestämmelser för kommunalt anställda (AB 20).

Utbetalning av årsarvoden sker kvartalsvis i efterskott med lika stor del vid varje tillfälle. Utbetalning av sammanträdesarvoden utbetalas månaden efter varje sammanträde. Ersättning för kostnad i samband med förrättning – resekostnader, övernattning och dylikt – utbetalas efter faktura.

Dessa bestämmelser tillämpas från och med den 6 maj 2026.

På valberedningens vägnar
Malmö den 9 april 2026
Björn Gudmundsson
Valberedningens sammankallande

Årsredovisning 2025
Kommunassurans Försäkring AB
516406-0294

Addo Sign ID-nummer: 699316ac-a20a-4cfd-8562-0876808b58f7

Kommunassurans Försäkring
Grynbodgatan 14, 211 33 Malmö
040-611 22 00 • info@kommunassurans.se • kommunassurans.se

Kommunassurans Försäkring AB, 516406-0294 • F-skattsedel • Försäkringsaktiebolagets säte är i Lund

Kommunassurans ägs av en fjärdedel av landets kommuner och bistår ägarkommunerna i risk- och försäkringsfrågor.

Innehåll

Året i korthet ... 3
Styrelsens ordförande ... 4
VD har ordet ... 5
Styrelse ... 6
Personal ... 7
Förvaltningsberättelse ... 8
- Ägarstruktur ... 8
- Verksamheten ... 8
- Styrelsens utlåtande om bolagets verksamhet i enlighet med 6 kap. 9 § kommunallagen ... 9
- Organisation ... 9
- Resultat och skadeutfall ... 10
- Väsentliga händelser under året ... 10
- Förväntningar avseende den framtida utvecklingen ... 10
- Hållbarhetsupplysning ... 10
- Förslag till disposition beträffande försäkringsföretagets vinst eller förlust ... 11

Femårsöversikt ... 12
Resultatanalys ... 13
Resultaträkning ... 14
Balansräkning ... 15
Förändringar i eget kapital ... 16
Redovisningsprinciper och risker ... 17
- Not 1 Redovisningsprinciper ... 17
- Not 2 Risker och riskhantering ... 23

Noter till finansiella poster ... 27
- Not 3 Premieinkomst före avgiven återförsäkring ... 27
- Not 4 Kapitalavkastning överförd från finansrörelsen ... 27
- Not 5 Utbetalda försäkringsersättningar för egen räkning ... 27
- Not 6 Driftskostnader ... 28
- Not 7 Medeltal anställda samt löner och ersättningar ... 29
- Not 8 Revisionsuppdrag ... 30
- Not 9 Kapitalavkastning, intäkter ... 30
- Not 10 Kapitalavkastning, kostnader ... 30
- Not 11 Orealiserade värdeförändringar på placeringstillgångar ... 30
- Not 12 Skatter ... 31
- Not 13 Obligationer och andra räntebärande värdepapper ... 31
- Not 14 Kategorisering av finansiella tillgångar och skulder ... 32
- Not 15 Immateriella tillgångar ... 33
- Not 16 Materiella tillgångar ... 33
- Not 17 Övriga förutbetalda kostnader och upplupna intäkter ... 33
- Not 18 Avsättning för oreglerade skador ... 33
- Not 19 Övriga skulder ... 33
- Not 20 Övriga upplupna kostnader och förutbetalda intäkter ... 34
- Not 21 Ställda säkerheter, ansvarsförbindelser och åtaganden ... 34
- Not 22 Förväntade återvinningstidpunkter för tillgångar och skulder ... 34
- Not 23 Tilläggsupplysningar om resultaträkningens poster per försäkringsrisk ... 34
- Not 24 Derivat ... 35
- Not 25 Väsentliga händelser efter balansdagen ... 35
- Not 26 Vinstdisposition ... 35

Addo Sign ID-nummer: 699316ac-a20a-4cfd-8562-0876808b58f7

Året i korthet

Resultat för år 2025 uppgick till 102,4 Mkr före dispositioner och skatt. Placeringstillgångarnas orealiserade värdeförändringar var för året +5,6 Mkr, att jämföra med 2024 då värdeförändringen var +15,5 Mkr.

Premier för egen räkning uppgår till 117,2 Mkr, vilket motsvarar en ökning med 9,6 Mkr jämfört med 2024. Bruttopremieinkomsten ökade med 11,5 Mkr på grund av tillkomsten av nya försäkrade och nya objekt, samt på grund av ett bredare produkterbjudande i form av olycksfallsförsäkring. Samtidigt ökade premier för avgiven återförsäkring med 1,8 Mkr, huvudsakligen relaterat till den nya produktlinjen olycksfallsförsäkring.

Försäkringsersättningar för egen räkning uppgår till 13,1 Mkr vilket är 48,2 Mkr lägre än för år 2024.

Under året har bolaget tecknat 71 försäkringsavtal för 71 av totalt 76 ägarkommuner samt ett försäkringsavtal för ett kommunalförbund. Många av ägarkommunerna har även kommunala bolag och kommunalförbund medförsäkrade i sina kommunförsäkringar.

Årets avsättning till säkerhetsreserven uppgår till 605 tkr, vilket utgör maximal tillåten avsättning.

Styrelsen föreslår även avseende 2025 att inte lämna aktieutdelning mot bakgrund att bolagets verksamhet inte syftar till att bereda vinst åt aktieägarna utan att tillhandahålla aktieägande kommuner, regioner och deras organisationer tjänster inom risk- och försäkringsområdet.

Samtliga av bolagets försäkringstagare har valt internupphandling enligt bestämmelserna i 3 kap. LOU.

Addo Sign ID-nummer: 699316ac-a20a-4cfd-8562-0876808b58f7

Styrelsens ordförande

Kommunassurans står starka.

Egenandelsprogrammet ger de effekter som förväntades bl a minskar kostnaderna för återförsäkring.

Av våra 76 delägare har 71 valt att ingå i egenandelsprogrammet. Programmet ger möjligheter till att flytta risker från återförsäkrare till Kommunassurans till kommunen, i syfte att uppnå en mer välavvägd riskaptit för kommunsektorn och respektive kommun. Om man är beredd att ta större risk i den egna kommunen eller inom ramen för egenandelsprogrammet kan återförsäkringskostnaden minska vilket innebär att pengarna stannar inom kommunen eller inom egenandelsprogrammet. Detta förutsätter att man är beredd att stå för större andel av skadekostnaderna själv men också att det utgår en lägre premie utanför organisationen. Vi ser också en ökad medvetenhet om försäkringsriskerna och fördelning av riskerna från delägarna och att försäkring inte bara är en kostnad som ska konkurrensutsättas. Egenandelsprogrammet ger också möjlighet att lägga in fler försäkringsområden som bostadsbolag, kollektiv olycksfallsförsäkring för elever och andra grupper eller andra kommunala bolag i programmet. Denna förändring måste ske i samverkan med Kommunassurans så att kompetens och resurser kan möta behoven från delägarna.

I takt med att vi kan ta hem effekterna av egenandelsprogrammet kommer ekonomin att stärkas ytterligare. Vilket på sikt ger möjligheten att sänka premierna till egenandelarna. Vi har valt att låta resultatet stanna i Kommunassurans som en del i att kunna sänka premierna framöver förutsatt att det inte uppstår många stor-skador. Ju större reserver bolaget har desto större andel av kommande skador kan bolaget bära och därmed kunna minska ägarkommunernas gemensamma premiekostnad för återförsäkring hos externa försäkringsbolag.

Kommunassurans står starka med en SCR-kvot på 400% vilket är ett mått på bolagets beredskap att möta eventuella kommande skador.

Kommunassurans organisation har utvecklats mot att klara större delen av skaderegleringen i egen regi, kundtjänstfunktionen byggs upp för att klara delägarnas behov av service inom sina försäkringsområden, det skadeförebyggande arbetet utvecklas också vilket är en förutsättning för att hindra skador.

Bolaget står starkt både ekonomiskt och organisatoriskt att möte 2026 och kommande år.

Jan-Åke Troedsson
Styrelseordförande

Addo Sign ID-nummer: 699316ac-a20a-4cfd-8562-0876808b58f7

VD har ordet

Verksamhetsåret 2025 har uppvisat ett mycket positivt skadeutfall hos Kommunassurans delägarkommuner och därmed även för bolaget. Samtidigt har de positiva ekonomiska effekterna av egenandelsprogrammet nu på allvar börjat synas i resultatet. Sammantaget ger dessa två omständigheter ett mycket positivt resultat, som gör att bolagets förmåga att bära risk för ägarkommunernas räkning stärks ytterligare – helt i linje med strategin och egenandelsprogrammets syfte.

Den produktstruktur som löpande har etablerats i försäkringsvillkor och försäkringsbrev kommer inom kort att även börja tillämpas i Kommunassurans analyser, vilket medför att vi på sikt kan lämna ännu mer detaljerad information till kommunerna om deras riskbild.

Fler och fler kommuner nyttjar Kommunassurans tjänster inom olika områden och numera internupphandlar alla kommuner som köper sitt försäkringsskydd hos bolaget. Den ökade flexibiliteten och den sänkta kostnadsbilden anges som tungt bärande skäl för internupphandling, men även den omfattande riskvägledning som ägarkommunerna får genom att samarbeta så nära med det egna försäkringsbolaget.

Den kraftigt ökade efterfrågan från delägarkommunernas sida på Kommunassurans tjänster har medfört att bolagets personalgrupp har utökats. I slutet av 2025 och början av 2026 har Kommunassurans för första gången insourcat både egna skaderegleringsresurser och egen analyskapacitet. Dessutom har kapaciteten avseende det skadeförebyggande arbetet utökats och vi har fått en ny risk- och försäkringsrådgivare inom kundteamet. Samarbetet med våra kompetenta konsulter är viktigt, men när omfattningen på verksamheten ökar ser vi även stora fördelar att kunna hantera ärenden helt internt inom kommunsektorn. I detta sammanhang bör särskilt nämnas att det är en fördel att kunna hantera för kommunsektorn principiellt viktiga frågor med kommunsektoranställd personal.

Anders Ramäng
Verkställande direktör

Addo Sign ID-nummer: 699316ac-a20a-4cfd-8562-0876808b58f7

Styrelse

Jan-Åke Troedsson
Styrelsens ordförande
F.d. ekonomidirektör i Malmö stad

Lars Niklasson
Vice ordförande
F.d. ekonomidirektör i Lunds kommun

Kjell Rosenlöf
Ledamot
F.d. kanslichef och kommunstrateg m.m. i Alvesta kommun

Iréne Robertsson
Ledamot
Kommunchef i Olofströms kommun

Malin Ekblad
Ledamot
Säkerhetschef i Trelleborgs kommun

Jan Willgård
Ledamot
F.d. VD S:t Erik Försäkring

Helena Steffansson Carlson
Ledamot
Ekonomichef i Malung-Sälens kommun

Ann-Christin Walméus
Suppleant
Ekonomichef i Vellinge kommun

Stefan Tengberg
Suppleant
F.d. ekonomidirektör i Varbergs kommun

Tove Möller Andersson
Suppleant
Bolagsstrateg i Lunds kommun

Addo Sign ID-nummer: 699316ac-a20a-4cfd-8562-0876808b58f7

Personal

Maria Carlson
Kundansvarig

Andreas Forsén
Ekonomi- och analyschef

Karl Helgesson
Skadereglerare

Brittmarie Elg Hjörneby
Senior konsult

Ann-Louise Möller
Kundansvarig

Martin Möller
Risk- och brandingenjör

Annie Olsen
Skadereglerare

Fredrik Omdal
Skadechef

Anders Ramäng
VD

David Ringdahl
Handläggare

Stephanie Wilson
Handläggare,
skadeförebyggande

Mathias Årup
Kundansvarig

Charlotta Östberg
Skadereglerare

Addo Sign ID-nummer: 699316ac-a20a-4cfd-8562-0876808b58f7

Förvaltningsberättelse

Styrelsen och verkställande direktören i Kommunassurans Försäkring AB (”Kommunassurans”), organisationsnummer 516406-0294, med säte i Lund, Skåne län, avger härmed årsredovisning för 2025.

Ägarstruktur

Kommunassurans bildades år 2005 och ägs av 76 kommuner från olika delar av Sverige.

Kommunassurans bildades år 2005 som ett kommunsektorinternt försäkringsföretag, ibland kallat kommuncaptive. De ursprungliga delägarkommunerna var 30 av de 33 skånska kommunerna och försäkringsaktiebolagets stiftare var Kommunförbundet Skåne (numera Skånes kommuner). Den skånska kopplingen är inte längre lika tydlig, sedan delägargruppen har vuxit betydligt och numera innefattar drygt 25 % av landets kommuner, för närvarande 76 till antalet. Huvuddelen av ägarkommunerna finns i södra halvan av Götaland, men även kommuner längre norrut förekommer. I den befintliga ägargruppen finns ett tiotal kommuner från mer nordliga landsdelar, vilka anslöt till Kommunassurans i samband med avvecklingen av kommuncaptivet Förenade Småkommuners Försäkrings AB.

Inget privat ägarintresse förekommer i Kommunassurans.

Ägargruppen består i dagsläget av de kommuner som anges på sista sidan.

Verksamheten

Kommunassurans har tillstånd att bedriva försäkringsrörelse för att till sina ägare och deras kommunkoncerner meddela direkt försäkring i följande försäkringsklasser.

- Olycksfall
- Spårfordon
- Luftfartyg
- Fartyg
- Godstransport
- Brand och naturkrafter
- Annan sakskada
- Luftfartyg
- Fartygsansvar
- Allmän ansvarighet
- Annan förmögenhetsskada
- Rättsskydd

Kommunassurans har även tillstånd gällande mottagen återförsäkring för samma försäkringsklasser.

Addo Sign ID-nummer: 699316ac-a20a-4cfd-8562-0876808b58f7

Styrelsens utlåtande om bolagets verksamhet i enlighet med 6 kap. 9 § kommunallagen

Styrelsen har vid sitt möte den 5 februari 2026 fastställt att den verksamhet som bolaget bedrivit under föregående kalenderår varit förenlig med det fastställda kommunala ändamålet och utförts inom ramen för de kommunala befogenheterna som är tillämpliga för bolaget. Styrelsens uttalande har tillställts respektive ägarkommuns kommunstyrelsen den 11 februari 2026. Uttalandet lyder i dess helhet som följer.

Styrelsens uttalande om verksamheten i Kommunassurans år 2025 med anledning av ägarkommunernas kommunstyrelsers årliga beslut angående kommunal verksamhet i bolagsform
Kommunassurans dnr. K2026.0005

Styrelsen i det kommunala försäkringsaktiebolaget Kommunassurans Försäkring AB (516406-0294) har vid styrelsemöte den 5 februari 2026 beslutat att göra följande uttalande beträffande den verksamhet som har bedrivits i bolaget under år 2025.

Samtliga delägarkommuner i det kommunala försäkringsbolaget tillställs uttalandet. Uttalandet kan utgöra underlag för kommunstyrelsernas årliga beslut angående kommunal verksamhet i bolagsform.

1. Verksamhetens drift, utveckling och befogenheter
Verksamheten i Kommunassurans har bedrivits och utvecklats i enlighet med det fastställda ändamålet med verksamheten och i enlighet med de kommunala befogenheter som utgör ram för verksamheten, såsom de är angivna i gällande bolagsordning och ägardirektiv. Bolagsordning och ägardirektiv har efterlevts.

2. Styrdokument
Kommunassurans nu gällande bolagsordning antogs av bolagsstämman den 21 juni 2023 och godkändes av Finansinspektionen den 17 oktober 2023 respektive registrerades av Bolagsverket den 18 oktober 2023. I ett försäkringsaktiebolag är bolagsordningen först gällande när den har registrerats av Bolagsverket.

Kommunassurans nu gällande ägardirektiv antogs av bolagsstämman den 16 november 2022.

3. Bolagsstruktur
Kommunassurans har inte bildat eller förvärvat dotterbolag under år 2025. Bolaget har heller inte avyttrat eller likviderat dotterbolag under år 2025. Bolaget ingår inte i någon koncernstruktur.

4. Styrelsens arbete
Enligt styrelsens arbetsordning, antagen den 8 maj 2025, ska styrelsen hålla minst fem ordinarie sammanträden, dock bör minst sju sammanträden hållas.

Styrelsen har under år 2025 hållit åtta protokollförda sammanträden, varav merparten via teams och ett per capsulam.

5. Ärenden till delägarkommunernas kommunfullmäktige
Enligt kommunallagen ska kommunfullmäktige få ta ställning innan ett kommunalägt bolag fattar beslut som är av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt. Under år 2025 har inte något ärende från Kommunassurans överlämnats till delägarkommunernas kommunfullmäktige.

6. Rapportering
Årsredovisning 2025, kallelse till årsstämma 2026, revisionsberättelse och granskningsrapport kommer att tillställas respektive delägarkommun i enlighet med vad som stadgas i ägardirektivet.

Årsstämmoprotokoll kommer att tillställas respektive delägarkommun efter att årsstämman har avhållits i maj månad 2026

Organisation

Vid ordinarie bolagsstämma den 8 maj 2025 beslutades omval av Jan-Åke Troedsson (ordförande), Lars Niklasson (vice styrelseordförande), Iréne Robertsson, Kjell Rosenlöf, Jan Willgård (försäkringssakkunnig, i den nya bolagsordningen istället benämnd oberoende ledamot), Malin Ekblad och Helena Steffansson Carlsson, att utgöra bolagets styrelse. Till suppleanter i styrelsen omvaldes Ann-Christin Walméus, Stefan Tengberg och Tove Möller Andersson. Styrelsen hade åtta sammanträden under verksamhetsåret 2025.

Bolagets ledningsgrupp har under verksamhetsåret bestått av VD, vice VD och teamledare inom riskavdelningen.

Addo Sign ID-nummer: 699316ac-a20a-4cfd-8562-0876808b58f7

För att uppfylla kraven på företagsstyrning har Kommunassurans erforderliga centrala funktioner för intern styrning och kontroll. Arbetet inom de centrala funktionerna utförs till betydande del av externa leverantörer då bolagets verksamhet och storlek inte motiverar egen personal för dessa funktioner. För varje central funktion finns en av styrelsen utsedd beställaransvarig, vilka samtliga har hämtats från styrelsen.

Vid utgången av 2025 hade bolaget totalt nio anställda varav fyra kvinnor och fem män. Principer för ersättningar och förmåner behandlas under not 7 till balans- och resultaträkningen.

Resultat och skadeutfall

Årets resultat före bokslutsdispositioner och skatt uppgick till 102 418 tkr (59 461tkr). Bolaget avsatte till säkerhetsreserven 605 tkr (29 856 tkr). Resultatet efter skatt uppgick till 61 046 tkr (20 402 tkr).

Premieintäkterna för egen räkning uppgick till 117 162 tkr (107 538 tkr). Skadekostnaderna för egen räkning uppgick till 13 190 tkr (61 344 tkr), vilket motsvarar en minskning med 48 155 tkr jämfört med år 2024. Under 2025 har bolagets finansiella placeringar ökat i värde med 5 563 tkr (15 530 tkr) och vidare har vinster vid värdepappersförsäljningar realiserats med 1 073 tkr (2 426 tkr).

Väsentliga händelser under året

Under 2025 introducerade bolaget olycksfallsförsäkringar och försäkring för kommunala bostadsbolag, och tre kommuner valde att teckna olycksfallsförsäkring hos bolaget. Inför år 2026 har ytterligare en kommun tecknat olycksfallsförsäkring i bolaget.

Den enskilt största skadan under 2025 var en brand, vilket de flesta år är den skadetyp som utgör den största enskilda skadan. Vidare uppjusterades reserven för en brandskada som inträffade under 2022 markant, vilket innebar att bolagets fordran på återförsäkrarna ökade i motsvarande utsträckning.

Bolaget har under året åtnjutit återförsäkringsavtal till fortsatt bra kostnadsnivå, mycket tack vare att många kunder deltar i egenandelsprogrammet.

I slutet av året påbörjades insourcing av skadereglering och riskanalysarbete. Dessutom utökades arbetet med skadeförebyggande åtgärder.

Förväntningar avseende den framtida utvecklingen

Kommunassurans uppdrag består i att tillhandahålla försäkringslösningar som är anpassade till kommunernas försäkringsbara risker och förutsättningar. Arbetet med att utveckla försäkringslösningarna sker kontinuerligt och under 2026 fortsätter översyn och harmonisering av bolagets egendomsförsäkringar.

Försäkringsportföljen vad avser kommunförsäkring förväntas vara fortsatt stabil men kan variera något över tid beroende på omfattningen av medförsäkrade bolag. Avseende olycksfallsportföljen förväntas den öka kraftigt de kommande åren.

Hållbarhetsupplysning

Hållbarhet för Kommunassurans inkluderar ekonomiska, sociala, miljömässiga och affärsetiska frågor. Kommunassurans stödjer de Globala målen ’Agenda 2030’ och FN-direktivet Global Compacts principer för ansvarsfullt företagande som inkluderar områdena mänskliga rättigheter, arbetsvillkor, miljö och anti-

Addo Sign ID-nummer: 699316ac-a20a-4cfd-8562-0876808b58f7

korruption. Hållbarhetsarbetet inom Kommunassurans sker i dialog med intressenter såsom ägare, kunder, anställda, leverantörer, samarbetspartners, bransch- och intresseorganisationer och myndigheter.

Ansvarsfullt företagande innebär att Kommunassurans integrerar hållbarhet i affärsverksamheten. Det innebär bl.a. att god regelefterlevnad och god affärsetik ska genomsyra alla verksamhetsdelar och att motsvarande hållbarhetskrav som ställs på bolagets medarbetare även ska ställas på bolagets intressenter.

Bolaget upprättar styrdokument för att främja efterlevnaden av de lagkrav, regelverk och hållbarhetskrav som bolaget och dess verksamhet omgärdas av. Styrdokumenten innehåller bl.a. riktlinjer för intressekonflikter, hantering av personuppgifter, försäkringstekniska beräkningar, försäkringsdistribution, uppdragsavtal, klagomålshantering och riktlinjer för arbetet i de centrala funktionerna.

Kommunassurans har ambitionen att vara en ansvarsfull och attraktiv arbetsgivare där en god företagskultur och sunda värderingar skapar förutsättningar för alla medarbetare att trivas och utvecklas. Mångfald, jämställdhet, kompetensutveckling, lärande, hälsa, arbetsmiljö och trygghet lyfts här fram som särskilt viktiga områden. Bolaget arbetar aktivt med systematiskt arbetsmiljöarbete för att uppnå tillfredsställande arbetsmiljö och för att förebygga ohälsa och olycksfall i arbetet.

Kommunassurans verkar för att minska verksamhetens direkta och indirekta miljöpåverkan, såväl avseende bolaget som dess försäkringstagare och andra intressenter. Som utpräglat tjänsteföretag är resor ett av de områden som har direkt miljöpåverkan, och därför utnyttjas digitala verktyg i största möjliga utsträckning för att hantera samarbetet med bolagets intressenter på distans. Ett annat område med direkt miljöpåverkan är pappers- och posthantering som minimeras genom digitaliserade verksamhetsprocesser och digitaliserade skadeanmälningsprocesser.

Utöver försäkringslösningar och skadereglering omfattar bolagets uppdrag också att bistå försäkringstagarna i deras skadeförebyggande arbete. Genom att med information och kunskap verka för minskat antal bränder har Kommunassurans viss möjlighet att indirekt påverka risken för utsläpp av koldioxid, giftiga ämnen och föroreningar till följd av brand.

Förslag till disposition beträffande försäkringsföretagets vinst eller förlust

Till bolagsstämmans förfogande står enligt balansräkningen i bolaget fritt eget kapital om sammanlagt 129 0850 006 kr:

Balanserad vinst	60 004 961 kr
Överkursfond	8 631 995 kr
Årets resultat	61 046 440 kr
	129 683 396 kr

Styrelsen föreslår att belopp disponeras enligt följande:

I ny räkning överförs 129 683 396 kr.

Bolagets resultat och ställning framgår av efterföljande redovisningshandlingar med belopp angivna i tusental kronor.

Addo Sign ID-nummer: 699316ac-a20a-4cfd-8562-0876808b58f7

Femårsöversikt

	2025	2024	2023	2022	2021
Resultat					
Premieinkomst för egen räkning	117 162	107 538	63 573	57 603	42 839
Kapitalavkastning överförd från finansrörelsen	6 774	9 722	3 331	0	1 738
Försäkringsersättningar för egen räkning	-13 190	-61 344	-37 162	-28 187	-33 223
Återbäring och rabatter	-2 963	-4 004	-3 819	-6 933	-7 721
Driftskostnader	-20 524	-20 677	-17 693	-15 830	-10 516
Försäkringsrörelsens tekniska resultat	87 260	31 235	8 230	6 653	-6 883
Årets resultat	61 046	20 402	10 615	-20 324	8 081
Ekonomisk ställning					
Placeringstillgångar	227 654	288 484	242 654	221 434	213 557
Försäkringstekniska avsättningar för egen räkning	82 420	95 961	55 237	50 734	47 112
Konsolideringskapital	313 589	227 475	172 521	152 401	157 846
Varav uppskjuten skatt	22 080	16 916	10 000	8 141	
Kapitalbas	303 926	216 485	166 183	151 267	152 275
varav primärkapital	303 926	216 485	166 183	151 267	152 275
varav tilläggskapital	-	-	-	-	-
Minimikapitalkrav	43 234	45 946	47 310	44 513	37 954
Solvenskapitalkrav	75 946	78 394	51 893	52 436	51 559
SCR-kvot	400%	276%	320%	288%	258%
Nyckeltal					
Skadeförsäkringsrörelse					
Skadeprocent, f.e.r	11,3%	57,0%	58,5%	48,9%	77,6%
Driftskostnadsprocent, f.e.r	17,5%	19,2%	27,8%	27,5%	24,5%
Totalkostnadsprocent, f.e.r	28,8%	76,3%	86,3%	76,4%	102,1%
Kapitalförvaltning					
Direktavkastning	6,0%	7,8%	7,2%	3,5%	3,0%
Totalavkastning	8,6%	14,6%	7,6%	-8,7%	4,5%
Ekonomisk ställning					
Konsolideringsgrad	267,7%	211,5%	271,4%	264,6%	368,5%

Definitioner

Konsolideringskapital beräknas som summan beskattat eget kapital och obeskattade reserver.

Skadeprocent är beräknad som försäkringsersättningar i procent av premieintäkterna.

Driftkostnadsprocent är beräknad som försäkringsrörelsens driftskostnader i procent av premieintäkterna.

Totalkostnadsprocent är beräknad som summan av skadekostnads- och driftskostnadsprocenten.

Direktavkastning är beräknad som kapitalavkastning, intäkter, i förhållande till genomsnittligt verkligt värde på posterna Placeringstillgångar.

Totalavkastning är beräknad som direktavkastning jämte orealiserade och realiserade värdeförändringar på placeringstillgångar i förhållande till genomsnittligt verkligt värde på posterna Placeringstillgångar.

Konsolideringsgrad är beräknad som konsolideringskapitalet i procent av premieinkomsten för egen räkning.

Kapitalbas är beräknad som det tillgängliga kapitalet, i förevarande fall det egna kapitalet med tillägg för obeskattad reserv.

För egen räkning (f e r) definieras som belopp efter avgiven återförsäkring.

Addo Sign ID-nummer: 699316ac-a20a-4cfd-8562-0876808b58f7

Resultatanalys

	Not	Total	Sjuk- och olycksfall	Företag och fastighet
Skadeförsäkringsrörelsens tekniska resultat				
Premieintäkter (efter avgiven återförsäkring)	(a)	117 162	1 163	116 000
Kapitalavkastning överförd från finansrörelsen		6 774	30	6 744
Försäkringsersättningar (efter avgiven återförsäkring)	(b)	-41 622	-611	-41 010
Förändring i Avsättning för oreglerade skador (efter avgiven återförsäkring)		28 432	-316	28 748
Återbäring och rabatter		-2 963	0	-2 963
Driftskostnader		-20 524	-499	-20 025
Skadeförsäkringsrörelsens tekniska resultat		**87 260**	**-233**	**87 493**
Avvecklingsresultat		**-18 834**	**0**	**-18 834**
Försäkringstekniska avsättningar, före avgiven återförsäkring				
Oreglerade skador		164 975	-4 102	-160 873
Summa försäkringstekniska avsättningar, före avgiven återförsäkring		**164 975**		**-160 873**
Återförsäkrares andel av försäkringstekniska avsättningar				
Oreglerade skador		93 899	3 786	90 113
Summa återförsäkrares andel av försäkringstekniska avsättningar		**93 899**	**3 786**	**90 113**

Noter till Resultatanalys för skadeförsäkringsrörelse

(a)	*Premieintäkter (efter avgiven återförsäkring)*			
	Premieinkomst (före avgiven återförsäkring)	170 932	4 152	166 780
	Premier för avgiven återförsäkring	-53 770	-2 989	-50 780
(b)	*Försäkringsersättningar (efter avgiven återförsäkring)*			
	Utbetalda försäkringsersättningar			
	Före avgiven återförsäkring	-41 850	-839	-41 010
	Återförsäkrares andel	228	228	0
	Förändring i oreglerade skador			
	Före avgiven återförsäkring	-14 915	-2 751	-12 164
	Återförsäkrares andel	43 347	2 435	40 912

Addo Sign ID-nummer: 699316ac-a20a-4cfd-8562-0876808b58f7

Resultaträkning

TEKNISK REDOVISNING AV SKADEFÖRSÄKRINGSRÖRELSE	Not	2025	2024
Premieintäkter (efter avgiven återförsäkring)			
Premieinkomst (före avgiven återförsäkring)	3	170 093	159 887
Premier för avgiven återförsäkring		-53 770	-51 911
Förändring i avsättning för ej intjänade premier		839	-438
Summa premieintäkter (efter avgiven återförsäkring)		**117 162**	**107 538**
Kapitalavkastning överförd från finansrörelsen	4	6 774	9 722
Försäkringsersättningar (efter avgiven återförsäkring)			
Utbetalda försäkringsersättningar			
Före avgiven återförsäkring	5	-41 850	-39 946
Återförsäkrares andel	5	228	1 698
Förändring i Avsättning för oreglerade skador (efter avgiven återföräkring)			
Före avgiven återförsäkring		-14 915	-13 526
Återförsäkrares andel		43 347	-9 570
Summa försäkringsersättningar (efter avgiven återförsäkring)		**-13 190**	**-61 344**
Återbäring och rabatter		-2 963	-4 004
Driftskostnader	6,7,8	-20 524	-20 677
Skadeförsäkringsrörelsens tekniska resultat		**87 260**	**31 235**
ICKE-TEKNISK REDOVISNING			
Skadeförsäkringsrörelsens tekniska resultat		87 260	31 235
Kapitalavkastning, intäkter	9	16 030	21 858
Kapitalavkastning, kostnader	10	0	-111
Orealiserad värdeförändring på placeringstillgångar	11	5 563	15 530
Kapitalavkastning överförd till skadeföräkringsrörelsen	4	-6 774	-9 722
Övriga intäkter		340	671
Resultat före bokslutsdispositioner och skatt		**102 418**	**59 461**
Förändring av säkerhetsreserv		-605	-29 856
Avsättning periodiseringsfond		-24 463	-3 715
Resultat före skatt		**77 350**	**25 890**
Skatt på årets resultat	12	-16 304	-5 488
ÅRETS RESULTAT		**61 046**	**20 402**

Rapport över totalresultat	2025	2024
Årets resultat	61 046	20 402
ÅRETS TOTALRESULTAT	**61 046**	**20 402**

Addo Sign ID-nummer: 699316ac-a20a-4cfd-8562-0876808b58f7

Balansräkning

TILLGÅNGAR	Not	2025-12-31	2024-12-31
Placeringstillgångar			
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	13	227 654	288 484
Återförsäkrares andel av Försäkringtekniska avsättningar			
Oreglerade skador		93 899	55 809
Fordringar			
Fordringar avseende direkt försäkring		65 193	71 218
Övriga fordringar		270	295
		65 463	**71 513**
Andra tillgångar			
Immateriella tillgångar	15	2 429	0
Materiella tillgångar	16	728	266
Kassa och bank		289 162	149 474
Aktuell skattefordran		0	3 365
Uppskjuten skattefordran		2 496	3 642
		294 814	**156 747**
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter			
Upplupna ränteintäkter		3 955	4 269
Övriga förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	17	1 129	574
		5 084	**4 843**
SUMMA TILLGÅNGAR		**686 914**	**577 396**

EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER	Not	2025-12-31	2024-12-31
Eget kapital			
Bundet eget kapital			
Aktiekapital		76 720	76 720
Reservfond		1	1
Fritt eget kapital			
Överkursfond		8 632	8 632
Balanserad vinst eller förlust		60 005	39 603
Årets resultat		61 046	20 402
		206 404	**145 358**
Obeskattade reserver			
Säkerhetsreserv		71 912	71 307
Periodiseringsfond		35 273	10 810
Försäkringstekniska avsättningar			
Ej intjänade premier och kvardröjande		3 401	4 240
Oreglerade skador	18	164 975	142 402
Återbäring och rabatter		7 943	5 128
		176 319	**151 770**
Skulder			
Skatteskuld		9 423	0
Derivat		-850	14 420
Övriga skulder	19	12 795	15 079
		21 367	**29 499**
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter			
Övriga upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	20	175 639	168 652
SUMMA EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER		**686 914**	**577 396**

Addo Sign ID-nummer: 699316ac-a20a-4cfd-8562-0876808b58f7

Förändringar i eget kapital

	Bundet eget kapital			Fritt eget kapital		
	Aktie-kapital	Reserv-fond	Överkurs-fond	Balanserat resultat	Årets resultat	Summa eget kapital
Ingående balans 2025	76 720	1	8 632	39 603	20 402	145 358
Fördelning fg års resultat				20 402	-20 402	0
Årets resultat/totalresultat					61 046	61 046
Utgående balans 2025	**76 720**	**1**	**8 632**	**60 005**	**61 046**	**206 404**

	Bundet eget kapital			Fritt eget kapital		
	Aktie-kapital	Reserv-fond	Överkurs-fond	Balanserat resultat	Årets resultat	Summa eget kapital
Ingående balans 2024	76 260	1	8 111	28 988	10 615	123 975
Nyemission	460		521			981
Fördelning fg års resultat				10 615	-10 615	
Årets resultat/totalresultat					20 402	20 402
Utgående balans 2024	**76 720**	**1**	**8 632**	**39 603**	**20 402**	**145 358**

Addo Sign ID-nummer: 699316ac-a20a-4cfd-8562-0876808b58f7

Redovisningsprinciper och risker

Not 1 Redovisningsprinciper

Företagsinformation
Denna årsredovisning avseende perioden 2025-01-01 - 2025-12-31 för Kommunassurans Försäkring AB har upprättats och godkänts för utfärdande av styrelse och verkställande direktören och kommer att föreläggas årsstämman den 8 maj 2026 för fastställande.

Bolaget är ett svenskt försäkringsaktiebolag med säte i Lund, Skåne län. Huvudkontorets adress är Grynbodgatan 14, 211 33 Malmö.

Överensstämmelse med normgivning och lag
Årsredovisningen är upprättad enligt lag om årsredovisning i försäkringsföretag (ÅRFL), Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd om årsredovisning i försäkringsföretag FFFS 2019:23 samt Rådet för hållbarhets- och finansiell rapporteringsrekommendation RFR 2 redovisning för juridisk person. Bolaget tillämpar så kallad lagbegränsad IFRS. Detta innebär att samtliga av EU godkända IFRS och uttalanden tillämpas så långt det är möjligt inom ramen för svensk lag och med hänsyn till sambandet mellan redovisning och beskattning. Föreskrifter från Finansinspektionen hänvisar med vissa undantag och begränsningar till IFRS.

Bedömningar och uppskattningar i de finansiella rapporterna

Viktiga bedömningar vid tillämpningar av företagets redovisningsprinciper
Att upprätta de finansiella rapporterna i enlighet med IFRS kräver att företagsledningen gör bedömningar och uppskattningar samt gör antaganden som påverkar tillämpningen av redovisningsprinciperna och de redovisade beloppen av tillgångar, skulder, intäkter och kostnader. Uppskattningarna och antagandena är baserade på historiska erfarenheter och ett antal andra faktorer som under rådande förhållanden synes vara rimliga. Det verkliga utfallet kan avvika från dessa uppskattningar och bedömningar.

De viktigaste bedömningar som gjorts under året avser de försäkringstekniska avsättningarna.
Avsättningarna kontrolleras och utvärderas löpande i det ordinarie bokslutsarbetet. Eventuellt överskott eller underskott i avsättningen för oreglerade skador, exklusive innevarande skadeår, redovisas i sin helhet i resultaträkningen som ett avvecklingsresultat.

Värderingen av de finansiella tillgångarna baseras på observerbara marknadspriser. Placeringstillgångarna har varit placerade i bank, kommun- och företagsobligationer samt andra räntebärande värdepapper i enlighet med bolagets placeringspolicy.

Ändringar av uppskattningar redovisas i den period ändringen görs om ändringen endast påverkat denna period, eller i den period ändringen görs och i framtida perioder om ändringen påverkar både aktuell period och framtida perioder.

Nya redovisningsregler som ännu inte börjat tillämpas
Det finns inga nya eller kommande IFRS standarder som bedöms ha väsentliga effekter på Bolagets finansiella rapporter.

Addo Sign ID-nummer: 699316ac-a20a-4cfd-8562-0876808b58f7

Valuta
Bolagets funktionella valuta är svenska kronor, vilket även utgör rapporteringsvaluta.

Transaktioner med närstående
Bolaget klassificerar närstående parter enligt följande:

A Nyckelpersoner i ledande ställning
B Familjemedlemmar till nyckelpersoner i ledande ställning
C Andra parter än A och B som, direkt eller indirekt, har betydande eller bestämmande inflytande över företaget och kan påverka företagets finansiella och operativa strategier.

Nyckelpersoner i ledande ställning omfattar styrelseledamöter, VD och vice VD. Några övriga närstående parter har inte identifierats. Inga transaktioner med närstående har skett under året.

Finansiella tillgångar
Finansiella tillgångar klassificeras i kategorierna Finansiella tillgångar, värderade till verkligt värde via resultaträkningen, samt Lånefordringar och Kundfordringar. Klassificeringen är beroende av för vilket syfte den finansiella tillgången förvärvades. Klassificeringen av de finansiella tillgångarna har fastställts vid det första redovisningstillfället.

Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde via resultaträkningen
Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde via resultaträkningen är finansiella tillgångar som initialt identifierats att tillhöra denna kategori. Tillgångar i denna kategori utgörs av andra finansiella placeringstillgångar.

Redovisning och värdering
Köp och försäljning av finansiella tillgångar redovisas på affärsdagen, det datum då bolaget förbinder sig att köpa eller sälja tillgången. Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde via resultaträkningen redovisas första gången till verkligt värde, medan hänförliga transaktionskostnader redovisas i resultaträkningen. Finansiella tillgångar tas bort från balansräkningen när rätten att erhålla kassaflöden från instrumentet har löpt ut eller överförts och bolaget har överfört i stort sett alla risker och förmåner som är förknippade med äganderätten. Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde via resultaträkningen redovisas efter anskaffningstidpunktens till verkligt värde. Lånefordringar och kundfordringar redovisas till upplupet anskaffningsvärde med tillämpning av effektivräntemetoden. I balansräkningen utgörs lånefordringar och kundfordringar av posterna övriga fordringar samt övriga förutbetalda kostnader, upplupna intäkter samt kassa och bank.

Vinster och förluster till följd av förändringar i verkligt värde avseende kategorin finansiella tillgångar värderade till verkligt värde, resultatredovisas i den period då de uppstår och ingår i resultaträkningens poster Orealiserade vinster respektive Orealiserade förluster på placeringstillgångar. Utdelningsintäkter från värdepapper i kategorin finansiella tillgångar värderade till verkligt värde via resultaträkningen redovisas i resultaträkningen i Kapitalavkastning intäkter, vinster när bolagets rätt att erhålla betalning har fastställts.

Ränta på lånefordringar och kundfordringar redovisas i resultaträkningen som en del av kapitalavkastning, intäkter.

Addo Sign ID-nummer: 699316ac-a20a-4cfd-8562-0876808b58f7

Finansiella skulder
Finansiella skulder avser posten Skulder. Finansiella skulder klassificeras som kategorierna Finansiella skulder, värderade till verkligt värde via resultaträkningen, och Övriga finansiella skulder. Klassificeringen är beroende av för vilket syfte den finansiella skulden förvärvades. Klassificeringen av de finansiella skulderna har fastställts vid det första redovisningstillfället.

Finansiella skulder värderade till verkligt värde via resultaträkningen
Finansiella skulder som är värderade till verkligt värde via resultaträkningen är finansiella skulder som initialt identifierats till denna kategori. Förändring i verkligt värde redovisas i resultaträkningen och ingår i Orealiserade vinster respektive Orealiserade förluster på placeringstillgångar.

Övriga finansiella skulder
Övriga finansiella skulder värderas till upplupet anskaffningsvärde och avser posterna övriga skulder samt upplupna kostnader och förutbetalda intäkter.

Materiella tillgångar
Materiella tillgångar avser kontorsinventarier. De redovisas till anskaffningsvärde med avdrag för ackumulerade avskrivningar och nedskrivningar. Avskrivningarna redovisas i resultaträkningen linjärt över fem år.

Immateriella tillgångar
Immateriella tillgångar avser systemlicenser för IT-system. Dessa redovisas till anskaffningsvärde med avdrag för ackumulerade avskrivningar och nedskrivningar. Avskrivningarna redovisas i resultaträkningen linjärt över åtta år.

Försäkringsavtal
Försäkringsavtal är avtal där bolaget åtar sig en betydande försäkringsrisk för försäkringstagaren genom att förbinda sig att kompensera försäkringstagaren om en förutbestämd försäkrad händelse skulle inträffa. Samtliga tecknade försäkringsavtal har utvärderats och klassificerats som försäkringsavtal.

Premieinkomst/intäkt
Som premieinkomst redovisas den totala bruttopremien för direkt försäkring som inbetalts eller kan tillgodoföras företaget för försäkringsavtal där försäkringsperioden påbörjats före räkenskapsårets utgång.

Med bruttopremie menas den avtalsbestämda premien för hela försäkringsperioden efter avdrag för eventuella kundrabatter. Annullationer reducerar premieinkomsten så snart beloppet är känt.

Som premieintäkten redovisas den del av premieinkomsten som är hänförlig till redovisningsperioden. Den del av premieinkomsten från försäkringskontrakt som avser tidsperioder efter balansdagen redovisas som Försäkringstekniska avsättningar. Beräkning av avsättningen för ej intjänade premier sker genom att premieinkomsten periodiseras utifrån det underliggande försäkringskontraktets löptid, vilket i bolagets fall är på ett år. Även återförsäkrares andel av premieinkomsten periodiseras och den del som hänför sig till efter balansdagen redovisas som en fordran, Återförsäkrares andel av ej intjänade premier.

Försäkringsersättningar
Försäkringsersättningar motsvarar under redovisningsperioden utbetalda försäkringsersättningar och förändringar i avsättningar för oreglerade skador. I försäkringsersättningarna ingår förutom skadeersättningar även kostnader för skadereglering.

Addo Sign ID-nummer: 699316ac-a20a-4cfd-8562-0876808b58f7

Förändring av försäkringstekniska avsättningar för försäkringsavtal redovisas över resultaträkningen under respektive rubrik. Som utbetalda försäkringsersättningar redovisas utbetalningar till försäkringstagare under räkenskapsåret på grund av försäkringsavtal eller inträffade försäkringsskador, oberoende av när skadan inträffat.

Försäkringstekniska avsättningar

Försäkringstekniska avsättningar utgörs av ej intjänade premier och kvardröjande risker samt oreglerade skador och motsvarar förpliktelser enligt ingångna försäkringsavtal. Alla förändringar i försäkringstekniska avsättningar redovisas över resultaträkningen.

Ej intjänade premier och kvardröjande risker

Avsättning för ej intjänade premier avser att täcka den förväntade skade- och driftskostnaden under den återstående löptiden på redan ingångna försäkringsavtal. Avsättningen beräknas tidsproportionellt baserat på premieinkomsten (pro rata temporis beräkning). En uppskattning görs av de förväntade kostnaderna under den återstående löptiden för redan ingångna försäkringsavtal. Uppskattning av driftskostnader bygger på företagets tidigare erfarenhet med hänsyn till förväntade förändringar i kostnadsutvecklingen.

I det fall premienivån för redan ingångna försäkringsavtal bedöms som otillräcklig, och det finns en risk att ersättningskrav och kostnader för försäkringsavtal inte kommer att kunna täckas av ej intjänade och förväntade premier efter räkenskapsårets utgång, görs en avsättning för kvardröjande risker.

Oreglerade skador

Avsättning för oreglerade skador avser att täcka uppskattade slutliga kostnader för att tillgodose alla krav som beror på händelser som har inträffat före räkenskapsårets utgång, med avdrag för vad som redan utbetalats.

Avsättning för kända men oreglerade skador har gjorts med de belopp som är kända vid årsskiftet.
Avsättning för inträffade, men ännu ej rapporterade skador (IBNR) har beräknats med vedertagna aktuariella metoder med beaktande av en skattning av företagets erfarenhet av fördröjning av rapporterade försäkringsfall.

Återförsäkring

Som premie för avgiven återförsäkring redovisas belopp som betalats ut under räkenskapsåret eller belopp som tagits upp som en skuld till försäkringsföretag som mottagit återförsäkring enligt ingångna återförsäkringsavtal. Premierna periodiseras så att kostnaden fördelas till den period som försäkringsskyddet avser. Återförsäkrares andel av försäkringstekniska avsättningar motsvarar återförsäkrares ansvar för försäkringstekniska avsättningar enligt ingångna avtal och redovisas som en tillgång. Övriga tillgångar avseende avgiven återförsäkring består av fordran på återförsäkrare beroende av förväntade skadeanspråk enligt återförsäkringsavtalet. Nedskrivningsbehov föreligger när det bedöms som sannolikt att återförsäkraren inte kommer att infria sina åtaganden enligt återförsäkringsavtalen.

Driftskostnader

Driftskostnader avseende skadereglering redovisas under Försäkringsersättningar och övriga administrativa kostnader under posten Driftskostnader.

De totala driftskostnaderna avser både direkta och indirekta kostnader och funktionsindelas i not 6.

Addo Sign ID-nummer: 699316ac-a20a-4cfd-8562-0876808b58f7

Övrig redovisning i resultaträkningen
Resultatet redovisas i två huvuddelar. Skadeförsäkringens tekniska resultat samt ett icke tekniskt resultat som omfattar den del av kapitalförvaltningen som återstår efter överförd avkastning till försäkringsrörelsen. Posterna som ingår i det tekniska resultatet avser hela verksamheten som försäkringsgivare.

Kapitalavkastning överförd från finansrörelsen
Avkastning på den del av kapitalet som funnits tillgänglig för placeringar hänförligt till försäkringsverksamheten. Gäller skador som är reservsatta, för egen räkning.

Kapitalavkastningen i försäkringsrörelsen har beräknats på den genomsnittliga summan av kapital i försäkringsrörelsen att placera till en kalkylränta på 6,0% (7,8%).

Kapitalavkastning, intäkter
Posten kapitalavkastning, intäkter avser avkastning på placeringstillgångar och omfattar utdelningar, ränteintäkter och realisationsvinster.

Kapitalavkastning, kostnader
Under kapitalavkastning, kostnader redovisas kostnader för placeringstillgångar. Posten omfattar kapitalförvaltningskostnader, räntekostnader samt realisationsförluster.

Realiserade och orealiserade värdeförändringar
För placeringstillgångar som värderas till verkligt värde är realisationsvinsten den positiva skillnaden mellan försäljningspris och anskaffningsvärde. För räntebärande värdepapper är anskaffningsvärdet det upplupna anskaffningsvärdet. Vid försäljning av placeringstillgångar förs tidigare orealiserade värdeförändringar som justeringspost under posterna orealiserade vinster på placeringstillgångar respektive orealiserade förluster på placeringstillgångar.

Ersättningar till anställda
Kortfristiga ersättningar till anställda beräknas utan diskontering och redovisas som kostnad när de relaterade tjänsterna erhålls. Ingen rörlig ersättning utgår till anställda eller styrelse.

Bolaget har avgiftsbestämda pensionsplaner. Som avgiftsbestämda pensionsplaner klassificeras de planer där företagets förpliktelse är begränsad till de avgifter företaget åtagit sig att betala. I sådant fall beror storleken på den anställdes pension på de avgifter som företaget betalar till ett försäkringsbolag och den kapitalavkastning som avgifterna ger. Bolagets förpliktelser avseende avgifter till avgiftsbestämda planer redovisas som en kostnad i årets resultat i den takt de intjänas genom att de anställda utfört tjänster åt företaget under en period. Företagets pensionsplaner för kollektivavtalade tjänstepensioner är tryggade genom försäkringsavtal.

Skatt
Inkomstskatter utgörs av aktuell skatt och uppskjuten skatt. Inkomstskatter redovisas i resultaträkningen, i övrigt totalresultat alternativt direkt i eget kapital beroende på var den underliggande transaktionen redovisas. Aktuell skatt är skatt som ska betalas eller erhållas avseende aktuellt år, med tillämpning av de skattesatser som är beslutade eller i praktiken beslutade per balansdagen, hit hör även justering av aktuell skatt hänförlig till tidigare perioder.

Addo Sign ID-nummer: 699316ac-a20a-4cfd-8562-0876808b58f7

Obeskattade reserver
Förändringar av obeskattade reserver redovisas över resultaträkningen som bokslutsdispositioner. Obeskattade reserver kvittas i förekommande fall mot skattemässiga förlustavdrag eller blir föremål för beskattning när de löses upp. Säkerhetsreserven utgör en kollektiv säkerhetsbetingad förstärkning av de försäkringstekniska avsättningarna. Åtkomsten är begränsad och kräver i vissa fall myndighetstillstånd. Upplösning kan endast ske mot förluster i försäkringsrörelsen eller vid minskad volym i försäkringsrörelsen. I obeskattade reserver ingår också avsättning till periodiseringsfond.

Återbäring och rabatter
Bolaget har ett system för premieåterbäring där de kommuner som under året har ett gynnsamt skadeutfall kan få återbäring på inbetald premie.

Derivat
Bolaget har endast derivatinstrument vid valutasäkring för att eliminera valutaexponering.

Addo Sign ID-nummer: 699316ac-a20a-4cfd-8562-0876808b58f7

Not 2 Risker och riskhantering

Risk och riskhantering är en central del av verksamheten i försäkringsföretag, och förmågan att identifiera, förebygga och hantera risker är av fundamental vikt. Risker som hanteras på rätt sätt kan leda till nya möjligheter och värdeskapande medan risker som inte hanteras rätt kan leda till skador och stora kostnader.

Bolaget har inrättat ett riskhanteringssystem vilket är en integrerad del av företagsstyrningssystemet. Syftet med bolagets riskhanteringssystem är att säkerställa att bolagets risker blir löpande identifierade, bedömda, prioriterade och hanterade på ett enhetligt sätt för att uppnå bolagets fastlagda mål. Ytterst är målet att säkerställa en fortlöpande uthållig verksamhet genom att skydda bolagets anställda, dess tillgångar och åtaganden samt ytterst dess anseende och förtroende.

Styrelsen för Kommunassurans har det yttersta ansvaret för riskhanteringssystemet och har utfärdat centrala styrdokument för intern kontroll och riskhantering, riskhanteringsfunktionen samt för den löpande egna risk- och solvensutvärderingen (ORSA). Bolaget upprätthåller de fyra centrala funktioner som, inom respektive funktions ansvarsområde, i enlighet med externa regelverk och interna riktlinjer bistår styrelse och VD i riskhanteringsarbetet. Dessa funktioner utgörs av riskhanteringsfunktionen, regelefterlevnadsfunktionen, aktuariefunktionen och internrevision. De tre förstnämnda rapporterar till både styrelse och VD medan internrevisionen arbetar självständigt direkt på styrelsens uppdrag.

I riskhanteringssystemet har bolaget delat upp de väsentliga riskerna i de fyra huvudgrupperna försäkringsrisker, finansiella risker, operativa risker samt affärsrisker. Samtliga risker omfattas av bolagets process för identifiering och hantering av risker. För försäkringsrisker och finansiella risker finns kvantitativa risktoleranser fastställda som följs löpande. Operativa risker identifieras och värderas strukturerat inom bolagets samtliga processer minst vartannat år och i samband med större förändringar. De mest betydande operativa riskerna och status för eventuella åtgärder för att hantera dessa återrapporteras minst årligen till styrelsen. Affärsrisker analyseras främst inom den årliga ORSA-processen.

I riskhanteringssystemet ingår av styrelsen fastställda toleransnivåer och limiter som också omfattar mål och toleransnivåer för kapitalkvoter. Målet för bolagets SCR-kvot enligt Solvens II-regelverket är 200 procent. Solvenskapitalkravet beräknas härvid enligt regelverkets standardformel. Bolaget har i ORSA-processen under året utvärderat kapitaliseringen under en förväntad utveckling liksom i ett antal mer negativa scenarier. Slutsatsen är att bolaget har tillräckligt kapital för att möta sina risker även vid en kraftigt negativ utveckling under prognosperioden.

Kapitalsituation enligt Solvens II

	2025	2024
Kapitalbas, tkr	303 926	216 485
Solvenskapitalkrav, tkr	75 946	78 394
SCR-kvot	400%	276%

Försäkringsrisker

Storleken på det försäkringsåtagande som bolaget får ikläda sig, totalt och per riskgrupp, är begränsat enligt interna riktlinjer vilka endast får frångås efter beslut från styrelsen. Ett centralt verktyg i hantering och begränsning av riskkoncentrationer från försäkringsrisker utgörs av bolagets återförsäkringsprogram som tecknas för respektive riskgrupp och med ett antal återförsäkringsföretag med god kreditvärdighet.

Addo Sign ID-nummer: 699316ac-a20a-4cfd-8562-0876808b58f7

För 2025 gäller utöver försäkringstagarnas självrisk ett självbehåll om 25 Mkr per skada avseende egendom och den totala kostnaden för egendomsskador som ersätts av bolaget, aggregerat, var maximerad till 35 Mkr. För ansvarsskador var självbehållet 2 Mkr per skadehändelse och maximerat till 6 Mkr per år. Dessutom har en mindre egen exponering för bolaget om 0,1 Mkr per skada förelegat avseende återförsäkringsskydd för terrorism.

Bolagets känslighet för förändringar i parametrar relaterade till försäkringsriskerna är enligt följande, allt annat lika, avseende ett helårsresultat:

Riskparameter	Förändring	Påverkan på försäkringstekniskt resultat (kkr.)
Skadeprocent	+10 procentenheter	-11 176
Skadeinflation	+1 procentenhet	-132

Bolagets försäkringsaffär är i huvudsak kortsvansad, de försäkringstekniska avsättningarna har en medelduration om 1,4 år.

Skadekostnad – Före avgiven återförsäkring

	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	
Uppskattad skadekostnad:											
i slutet av skadeåret	27 473	96 929	16 609	37 528	74 806	37 516	89 313	56 334	60 653	44 297	
ett år senare	53 294	89 673	15 840	34 962	87 959	29 732	80 233	52 856	53 316		
två år senare	40 769	82 006	13 502	29 039	83 960	26 606	80 639	58 421			
tre år senare	40 899	81 715	13 739	28 251	70 092	24 124	103 793				
fyra år senare	40 663	80 582	12 088	27 142	69 014	22 031					
fem år senare	40 129	80 871	12 081	26 985	68 263						
sex år senare	40 146	80 861	12 010	27 311							
sju år senare	40 145	80 805	11 994								
åtta år senare	40 089	80 796									
nio år senare	40 084										
Nuvarande skattning av total skadekostnad	40 084	80 796	11 994	27 311	68 263	22 031	103 793	58 421	53 316	44 297	
Totalt utbetalt	40 084	80 791	11 977	26 278	61 103	21 230	41 849	33 115	27 416	1 488	
Avsättning i balansräkning	**0**	**5**	**17**	**1 033**	**7 161**	**801**	**61 944**	**25 306**	**25 900**	**42 809**	**164 975**

Skadekostnad – Efter avgiven återförsäkring

	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	
Uppskattad skadekostnad:											
i slutet av skadeåret	20 146	34 000	16 605	26 533	30 460	35 000	35 294	40 020	51 598	31 851	
ett år senare	19 847	34 512	14 861	27 223	31 962	28 307	35 975	42 770	43 378		
två år senare	21 886	34 643	12 418	22 814	32 295	26 020	35 964	43 488			
tre år senare	22 016	34 445	12 939	22 027	32 561	23 965	38 675				
fyra år senare	21 780	33 311	12 064	20 917	32 613	22 031					
fem år senare	21 246	33 386	12 064	20 761	32 692						
sex år senare	21 264	33 375	12 010	21 086							
sju år senare	21 262	33 320	11 994								
åtta år senare	21 206	33 310									
nio år senare	21 202										
Nuvarande skattning av total skadekostnad	21 202	33 310	11 994	21 086	32 692	22 031	38 675	43 488	43 378	31 851	
Totalt utbetalt	21 202	33 306	11 977	20 053	25 601	21 230	35 082	33 136	25 997	1 046	
Avsättning i balansräkning	**0**	**5**	**17**	**1 033**	**7 092**	**801**	**3 592**	**10 352**	**17 381**	**30 805**	**71 076**

Finansiella risker

Finansiella risker består av marknadsrisker, motpartsrisker antingen i likvida medel eller från återförsäkring samt likviditetsrisker.

Addo Sign ID-nummer: 699316ac-a20a-4cfd-8562-0876808b58f7

Marknadsrisker och motpartsrisker i likvida medel

Bolagets exponering mot marknadsrisker bedöms som relativt begränsad, då placeringar enligt bolagets riktlinjer företrädesvis ska ske i följande instrument.

- Obligationer, certifikat och andra skuldförbindelser, utgivna av svenska staten, svensk kommun, svensk region eller därmed jämförlig samfällighet inom Europeiska gemenskaperna.
- Obligationer, certifikat, efterställt kapital (förlagslån eller motsvarande) och andra skuldförbindelser utgivna av ett publikt aktiebolag.
- Bostadsobligationer.
- Aktier och andra värdepapper, vilka getts ut av publikt aktiebolag, som kan jämställas med aktier utan kapitalgaranti.
- Strukturerade produkter.
- Inlåning på konto i bank

Bolaget har ingen exponering mot valutakursrisker och har inga finansiella skulder.

Känslighetsanalystabell på placeringar

	2025		2024	
	ökade marknads-räntor	allmän kreditrisk (förändring i spread)	ökade marknads-räntor	allmän kreditrisk (förändring i spread)
Förändring	1%	0,5%	1%	0,5%
Förändring i resultaträkningen	767	1 158	767	1 464
Förändring i eget kapital	767	1 158	767	1 464

Löptidsanalystabell

	2025					2024				
	<3 mån	3 mån - 1 år	1 - 5 år	>5 år	Totalt	<3 mån	3 mån - 1 år	1 - 5 år	>5 år	Totalt
Tillgångar										
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	28 928	21 567	177 159		227 654	-	70 051	218 433	-	288 484
Återförsäkrares andel av försäkringstekniska avsättningar	18 771	56 312	15 639		93 899	9 633	28 898	16 090	1 189	55 809
Upplupen ränteintäkt	3 955				3 955	4 269	-	-	-	4 269
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	1 129				1 129	574	-	-	-	574
Skulder										
Försäkringstekniska avsättningar	34 679	100 637	27 477	5 583	168 376	25 120	75 374	41 734	4 414	146 642
Derivat	404	-113	-1 142		-850		2 138	12 282	-	14 420
Övriga skulder	12 795				12 795	15 079	-	-	-	15 079
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	175 639				175 639	168 652	-	-	-	168 652
Summa finansiella tillgångar och skulder samt försäkringstekniska åtaganden	276 300	178 403	219 133	5 583	682 596	223 326	176 461	288 539	5 603	693 929

Motpartsrisk i återförsäkring

Motpartsriskerna i återförsäkringen begränsas genom att flera olika återförsäkrare används över de olika programmen och i vissa fall även inom programmen. Återförsäkrare ska ha en extern rating om A- eller bättre enligt Standard & Poor's, eller motsvarande från annat ratinginstitut.

Valutarisk

Valutarisk uppkommer när tillgångar och skulder i samma utländska valuta inte överensstämmer storleksmässigt. Bolaget har inga affärer i utländsk valuta. I de fall bolaget köper värdepapper utställda i annan valuta så valutasäkras dessa till svenska kronor i samband med köpet.

Addo Sign ID-nummer: 699316ac-a20a-4cfd-8562-0876808b58f7

Operativa risker
Operativa risker identifieras och värderas strukturerat årligen inom bolagets samtliga processer och även i samband med större förändringar i verksamheten. Identifiering och värdering sker vid särskilda workshoppar i form av en självutvärdering av ansvariga i verksamheten, vid behov med stöd av riskhanteringsfunktionen. Operativa risker klassificeras i olika typer och värderas utifrån sannolikhet och konsekvens. För risker som överstiger av styrelsen fastställda toleransnivåer beroende på typ av risk ska åtgärder genomföras, för risker inom toleransnivåerna genomförs åtgärder i den mån det är kostnadseffektivt. De mest betydande operativa riskerna och status för eventuella åtgärder för att hantera dessa återrapporteras minst årligen till styrelsen.

Affärsrisker
Affärsrisker innefattar intjäningsrisker, strategiska risker och ryktesrisker. Bolagets uppdrag innefattar att hantera affärsrisker relaterade till försäkringsmarknaden för kunderna tillika ägarnas räkning. Affärsrisker analyseras inom ramen för processerna för affärsplanering och ORSA. Styrelsen är involverad i processerna varför separat återrapportering inte är nödvändig.

Finansiella risker
Bolagets placeringspolicy reglerar vilka värdepapper som bolaget ska placera i.

Bolagets finansiella instrument, som värderas till verkligt värde, utgörs av värdepapper (se not 14 för mer information) vilka är klassificerade enligt tillgängliga för försäljning, innebärande att de värderas till verkligt värde över övrigt totalresultat. Dessa värdepapper är värderade enligt priser som är noterade på en aktiv marknad, vilket innebär att de har nivåtillhörighet 1. Bolaget har i allt väsentligt finansiella instrument värderade inom nivå 1 och 2.

Likviditetsrisk
Likviditetsrisken bedöms vara begränsad. Bolagets skulder utgörs främst av förutbetalda premier och avsättningar för oreglerade skulder, utbetalning av dessa måste matchas mot tillgång till likvida medel. Bolaget placerar sina likvida medel i olika värdepapper med en spridning i förfall. Många av papperna är också likvida såtillvida att det finns en andrahandsmarknad.

Koncentrationsrisk
Här avses risken för koncentrationer av risk på tillgångs- eller skuldsidan som kan leda till förluster eller negativ resultatutveckling vid ogynnsamma marknadsförhållanden eller händelser. Förutom själva marknadsriskerna bedöms övriga koncentrationsrisker som låga främst genom den diversifiering som uppkommer genom bolagets placeringsinriktning. Placeringarna ska användas för skuldtäckning vilket också innebär att risken för allt för stora enhandsengagemang hålls låg

Addo Sign ID-nummer: 699316ac-a20a-4cfd-8562-0876808b58f7

Noter till finansiella poster

Not 3 Premieinkomst före avgiven återförsäkring

	2025	2024
Premieinkomst	170 093	159 887
Summa premieinkomst före avgiven återförsäkring	**170 093**	**159 887**

All premieinkomst härör från Sverige

Not 4 Kapitalavkastning överförd från finansrörelsen

Kapitalavkastning som överförs till försäkringsrörelsen har beräknats på den genomsnittliga summan av kapital i försäkringsrörelsen att placera till en kalkylränta på 6,0% (7,8%)
Ingen flytt görs på grund av minusränta.

	2025	2024
Ingående avsättning för oreglerade skador	142 402	126 675
Ingående premiereserv	4 240	3 802
	146 642	**130 477**
Utgående avsättning för oreglerade skador	163 474	142 402
Utgående premiereserv	3 401	4 240
	166 875	**146 642**
Genomsnittlig avsättning	156 759	138 560
Kalkylränta	**6,0%**	**7,8%**
Avkastning	**6 774**	**9 722**

Not 5 Utbetalda försäkringsersättningar för egen räkning

	2025	2024
Utbetalda försäkringsersättningar före avgiven återförsäkring	-36 898	-35 892
Utbetalda skaderegleringskostnader	-4 951	-4 054
Summa utbetalda försäkringsersättningar före avgiven återförsäkring	**-41 850**	**-39 946**
Återförsäkrares andel av utbetalda försäkringsersättningar	228	1 698
Återförsäkrares andel av utbetalda skaderegleringskostnader	0	0
Summa utbetalda försäkringsersättningar för egen räkning	**-41 622**	**-38 248**

Addo Sign ID-nummer: 699316ac-a20a-4cfd-8562-0876808b58f7

Not 6 Driftskostnader

	2025	2024
Administration		
Administrationskostnader	-20 524	-20 677
Summa driftskostnader i försäkringsrörelsen	**-20 524**	**-20 677**
Övriga driftskostnader		
Skaderegleringskostnader	-4 951	-4 054
Summa totala driftskostnader, funktionsindelning	**-25 475**	**-24 731**
Totala driftskostnader, per kostnadsslag		
Personalkostnader	-12 901	-10 497
Lokalkostnader	-660	-600
Avskrivningar	-383	-125
Övriga driftskostnader	-6 581	-9 455
Summa totala driftskostnader, kostnadsindelning	**-25 475**	**-24 731**

Addo Sign ID-nummer: 699316ac-a20a-4cfd-8562-0876808b58f7

Not 7 Medeltal anställda samt löner och ersättningar

	2025	2024
Medelantalet anställda, Sverige		
Män	**6**	**6**
Kvinnor	**5**	**5**
	11	**11**
Löner och andra ersättningar samt sociala kostnader, övriga medarbetare		
Löner och andra ersättningar	**7 483**	**6 607**
Sociala kostnader*)	**3 344**	**3 185**
	10 826	**9 792**
*) -varav pensionskostnader	**915**	**1 081**
Rörlig ersättning har ej utgått till övriga medarbetare.		
Antal kvinnor bland ledande befattningshavare		
Styrelse	**3**	**4**
VD	**0**	**0**
Vice VD	**0**	**0**

Ersättningar till styrelse och ledande befattningshavare

Styrelse*)	**2025**	**2024**
Löner och andra ersättningar	351	452
Sociala avgifter	73	95
Övriga pensionskostnader	-	-
VD		
Löner och andra ersättningar	1 518	1 519
Sociala avgifter	506	507
Övriga pensionskostnader	369	391
Vice VD		
Löner och andra ersättningar	997	993
Sociala avgifter	324	323
Övriga pensionskostnader	130	199
	4 269	**4 479**

*) **Styrelseledamöter under 2025**

	Löner och andra ersättningar	Sociala avgifter	Övriga pensions-kostnader	Summa
Jan-Åke Troedsson	103	10	-	113
Lars Niklasson	74	8	-	82
Malin Ekblad	18	6	-	24
Jan Willgård	91	28	-	119
Iréne Robertsson	22	7	-	28
Kjell Rosenlöf	22	7	-	29
Helena Steffansson Carlsson	22	7	-	28
	351	**73**	**-**	**424**

Addo Sign ID-nummer: 699316ac-a20a-4cfd-8562-0876808b58f7

*) **Styrelseledamöter under 2024**

	Löner och andra ersättningar	Sociala avgifter	Övriga pensions-kostnader	Summa
Jan-Åke Troedsson	130	13	-	143
Lars Niklasson	93	9	-	102
Malin Ekblad	29	9	-	38
Jan Willgård	114	36	-	150
Iréne Robertsson	30	9	-	39
Kjell Rosenlöf	29	9	-	38
Helena Steffansson Carlsson	15	5	-	20
Catarina Willman	12	4	-	16
	452	**95**	**-**	**547**

Ingen styrelseledamot är anställd i bolaget. Styrelsearvode beslutas årligen av bolagsstämman. Inga andra ersättningar eller förmåner har utgått till styrelsemedlemmarna. Ersättning till VD och vice VD har utgjorts av lön, andra ersättningar samt pensionskostnad.
Utöver styrelsen, VD och vice VD finns inga ledande befattningshavare. Bolaget har inga incitamentsprogram.
Bolaget har i övrigt antagit en ersättningspolicy som anger att ingen rörlig ersättning skall utgå till någon befattningshavare.
Avgångsvederlag för VD
Vid uppsägning från VD är uppsägningstiden 6 månader. Vid uppsägning från företagets sida är uppsägningstiden 12 månader och ett avgångsvederlag erhålls som uppgår till 12 månadslöner. Avgångsvederlaget avräknas mot andra inkomster.

Not 8 Revisionsuppdrag

	2025	**2024**
Ersättning till revisorer för revisionsuppdrag		
Ersättning till KPMG AB	-786	-915
Summa ersättning till revisorer	**-786**	**-915**

Med revisionsuppdrag avses lagstadgad revision av årsredovisningen och bokföringen samt styrelses och verkställande direktörs förvaltning samt revision och annan granskning utförd i enlighet med överenskommelse eller avtal. Detta inkluderar övriga arbetsuppgifter som det ankommer på bolagets revisor att utföra samtrådgivning eller annat biträde som föranleds av iakttagelser vid sådan granskning eller genomförandet av sådana övriga arbetsuppgifter.

Not 9 Kapitalavkastning, intäkter

	2025	**2024**
Ränteintäkter		
Realisationsvinster Obligationer och andra räntebärande papper	1 073	1 992
Ränteintäkter	14 957	19 866
Summa ränteintäkter	**16 030**	**21 858**

Not 10 Kapitalavkastning, kostnader

	2025	**2024**
Övriga räntekostnader	0	-111
Summa kapitalavkastning, kostnader	**0**	**-111**

Not 11 Orealiserade värdeförändringar på placeringstillgångar

	2025	**2024**
Obligationer och andra räntebärande papper	5 563	15 530
Summa orealiserade förluster på placeringstillgångar	**5 563**	**15 530**

Addo Sign ID-nummer: 699316ac-a20a-4cfd-8562-0876808b58f7

Not 12 Skatter

	2025	2024
Uppskjuten skattefordran		
Uppskjuten skatt avseende temporära skillnader	-1 186	-3 192
Aktuell skattekostnad		
Årets skattekostnad	-15 118	-2 296
Total redovisad skattekostnad	**-16 304**	**-5 488**
Resultat före skatt	77 350	25 890
Skatt enligt gällande skattesats	-15 934	-5 333
Skatteeffekt av:		
- ej avdragsgilla kostnader	2	4
- skatt hänförlig till tidigare år	-40	7
- schablonränta på säkerhetsreserv	-332	-167
Redovisad effektiv skatt	**-16 304**	**-5 488**

Not 13 Obligationer och andra räntebärande värdepapper

	Upplupet anskaffn.värde 2025	Verkligt värde 2025	Upplupet anskaffn.värde 2024	Verkligt värde 2024
Noterade värdepapper				
Svenska kommuner	4 006	3 859	9 171	8 729
Företagsobligationer och räntebevis	203 064	197 267	249 188	252 895
Strukturerade produkter och fonder	27 000	26 528	27 000	26 861
Summa obligationer och andra räntebärande värdepapper	**234 070**	**227 654**	**285 359**	**288 484**

Addo Sign ID-nummer: 699316ac-a20a-4cfd-8562-0876808b58f7

Not 14 Kategorisering av finansiella tillgångar och skulder

	Finansiella tillgångar/ skulder värderade till verkligt värde via resultaträkningen	Lånefordringar och kundfordringar/ Övriga finansiella skulder	Icke finansiella tillgångar/ skulder	Summa
2025				
Tillgångar				
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	227 654	-	-	227 654
Övriga fordringar	-	75 013	-	75 013
Övriga förutbet. kostnader och				
Övriga förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	-	1 129	-	1 129
Kassa och bank	-	289 162	-	289 162
Summa	**227 654**	**365 304**	**-**	**592 958**
Skulder				
Övriga skulder	-	39 257	-	39 257
Derivat	850	-		850
Övriga upplupna kostnader och	-	-	-	-
Övriga upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	-	175 639	-	175 639
Summa	**850**	**214 896**	**-**	**215 746**
Resultat av finansiella tillgångar/skulder:				
Nettovinst (+) resp nettoförlust (-)	377 212	-	-	377 212
Ränteintäkter för finansiella tillgångar som kategoriseras som lånefordringar och kundfordringar	-	-	-	-

Marknadsvärdet är lika med det redovisade värdet

	Finansiella tillgångar/ skulder värderade till verkligt värde via resultaträkningen	Lånefordringar och kundfordringar/ Övriga finansiella skulder	Icke finansiella tillgångar/ skulder	Summa
2024				
Tillgångar				
Obligationer och andra värdepapper	288 484	-	-	288 484
Övriga fordringar	-	81 341	-	81 341
Övriga förutbet. kostnader och			-	
upplupna intäkter	-	574	-	574
Kassa och bank	-	149 474	-	149 474
Summa	**288 484**	**231 389**	**-**	**519 873**
Skulder				
Övriga skulder	-	26 747	-	26 747
Derivat	14 420	-	-	14 420
Övriga upplupna kostnader och	-	-	-	0
förutbetalda intäkter	-	168 651	-	168 651
Summa	**14 420**	**195 398**	**-**	**209 818**
Resultat av finansiella tillgångar/skulder:				
Nettovinst (+) resp nettoförlust (-)	310 055	-		310 055
Ränteintäkter för finansiella tillgångar som kategoriseras som lånefordringar och kundfordringar	-	-		-

Marknadsvärdet är lika med det redovisade värdet

Då bolaget tillämpar IFRS 7 för finansiella instrument som värderats till verkligt värde i balansräkningen krävs upplysningar om värdering till verkligt värde per nivå i följande värdehierarki, där nivåerna är enligt IFRS 13:

- Noterade priser (ojusterade) på aktiva marknader för identiska tillgångar eller skulder (nivå 1)
- Andra observerbara data för tillgången eller skulden noterade priser inkluderade i nivå 1, antingen direkt (dvs som prisnoteringar) eller indirekt (dvs härledda från prisnoteringar) (nivå 2).
- Data för tillgången eller skulden som inte baseras på observerbara marknadsdata (dvs ej observerbara data) (nivå 3)

Följande tabell visar bolagets tillgångar och skulder värderade till verkligt värde per 31 december 2025.

Tillgångar	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Summa
Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde via resultaträkningen				
Obligationer och andra värdepapper	222 774	4 879	-	**227 654**
Skulder				
Derivat	-850	-	-	**-850**

Addo Sign ID-nummer: 699316ac-a20a-4cfd-8562-0876808b58f7

Not 15 Immateriella tillgångar

	2025	2024
Ingående ackumulerade anskaffningsvärden	-	-
Inköp under året	2 680	-
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	**2 680**	**-**
Ingående ackumulerade avskrivningar	-	-
Återförda avskrivningar på utrangeringar	-	-
Årets avskrivningar	-251	-
Utgående ackumulerade avskrivningar	-251	-
Utgående balans	**2 429**	**-**

Not 16 Materiella tillgångar

	2025	2024
Ingående ackumulerade anskaffningsvärden	808	772
Inköp under året	592	36
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	**1 400**	**808**
Ingående ackumulerade avskrivningar	-542	-417
Återförda avskrivningar på utrangeringar	-	-
Årets avskrivningar	-130	-125
Utgående ackumulerade avskrivningar	-672	-542
Utgående balans	**728**	**266**

Not 17 Övriga förutbetalda kostnader och upplupna intäkter

	2025	2024
Förutbetalda försäkringspremier	40	0
Övriga förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	1 089	574
Summa övriga förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	**1 129**	**574**

Not 18 Avsättning för oreglerade skador

	2025	2024
Inträffade och rapporterade skador	141 694	123 274
Inträffade men ej rapporterade skador (IBNR)	23 281	19 128
Summa avsättning för oreglerade skador	**164 975**	**142 402**

	2025	2024
Ingående balans	142 402	126 675
Förväntad kostnad för skador som inträffat under den innevarande perioden	34 157	40 543
Utbetalt/förändringar av skador som inträffat tidigare år	-11 584	-24 815
Summa avsättning för oreglerade skador	**164 975**	**142 402**

Not 19 Övriga skulder

	2025	2024
Leverantörsskulder	2 713	1 408
Skuld klientmedel	9 472	12 967
Personalskatt	192	231
Lagstadgade sociala avgifter	196	211
Särskild löneskatt	222	262
Summa övriga skulder	**12 795**	**15 079**

Addo Sign ID-nummer: 699316ac-a20a-4cfd-8562-0876808b58f7

Not 20 Övriga upplupna kostnader och förutbetalda intäkter

	2025	2024
Förutbetalda premier	171 874	166 941
Semesterlöneskuld	807	536
Sociala kostnader	254	168
Övriga upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	2 705	1 007
Summa övriga upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	**175 639**	**168 652**

Not 21 Ställda säkerheter, ansvarsförbindelser och åtaganden

	2025	2024
För försäkringstekniska avsättningar (f e r) registerförda tillgångar		
Aktier	-	-
Obligationer	74 282	90 638
Kassatillgångar	-	-
Övriga placeringar	-	-
Summa ställda säkerheter, ansvarsförbindelser och åtaganden	**74 282**	**90 638**
Övriga ställda panter och jämförliga säkerheter	Inga	Inga
Ansvarsförbindelser	Inga	Inga
Åtaganden	Inga	Inga

Not 22 Förväntade återvinningstidpunkter för tillgångar och skulder

	2025			2024		
	Högst 1 år	Längre än 1 år	Totalt	Högst 1 år	Längre än 1 år	Totalt
Tillgångar						
Obligationer och andra räntebärande papper	54 275	173 379	227 654	70 051	218 433	288 484
Återförsäkrares andel av försäkringstekninska avsättningar	74 876	19 023	93 899	38 531	17 278	55 809
Övriga fordringar	65 463	2 496	67 959	74 878	3 642	78 520
Immateriella tillgångar	2 429		2 429			
Materiella tillgångar	728	-	728	266	-	266
Kassa och bank	289 162	-	289 162	149 474	-	149 474
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	5 084	-	5 084	4 843	-	4 843
Summa tillgångar	**492 017**	**194 898**	**686 914**	**338 043**	**239 353**	**577 396**

	2025			2024		
	Högst 1 år	Längre än 1 år	Totalt	Högst 1 år	Längre än 1 år	Totalt
Skulder						
Försäkringstekniska avsättningar	134 954	33 422	168 376	100 494	46 148	146 642
Derivat	-291	-559	-850	2 138	12 282	14 420
Obeskattade reserver	-	107 185	107 185	-	82 117	82 117
Återbäring och rabatter	7 943	-	7 943	5 128	-	5 128
Övriga skulder	12 795	-	12 795	15 079	-	15 079
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	175 639	-	175 639	168 652	-	168 652
Summa skulder	**331 040**	**140 048**	**471 087**	**291 491**	**140 547**	**432 038**

Not 23 Tilläggsupplysningar om resultaträkningens poster per försäkringsrisk

	Total	Sjuk- och olycksfall	Företag och fastighet
Premieintäkt, brutto	170 932	4 152	166 780
Försäkringsersättningar, brutto	-56 764	-3 590	-53 174
Kapitalavkastning överförd från finansrörelsen	6 774	30	6 744
Återbäring och rabatter	-2 963	0	-2 963
Driftskostnader, brutto	-20 524	-499	-20 025
Resultat av avgiven återförsäkring	-10 195	-326	-9 869
Resultat	**87 260**	**-233**	**87 493**
Premieinkomst, brutto	170 093	4 152	165 941

Addo Sign ID-nummer: 699316ac-a20a-4cfd-8562-0876808b58f7

Not 24 Derivat

	Anskaffnings-värde 2025	Verkligt värde 2025	Anskaffnings-värde 2024	Verkligt värde 2024
Derivat				
Valutaswappar	0	-850	0	14 420
Summa derivat	**0**	**-850**	**0**	**14 420**

Not 25 Väsentliga händelser efter balansdagen

Inga väsentliga händelser har inträffat efter balansdagen.

Not 26 Vinstdisposition

Till bolagsstämmans förfogande står följande medel:

Från tidigare år balanserat	60 004 961 kr
Överkursfond	8 631 995 kr
Årets resultat	61 046 440 kr
	129 683 396 kr

Styrelsen föreslår att belopp disponeras enligt följande:
I ny räkning balanseras 129 683 396 kr.

Addo Sign ID-nummer: 699316ac-a20a-4cfd-8562-0876808b58f7

Kommunassurans Försäkring AB

Årsredovisningen har fastställts av styrelsen den 19 mars 2025.
Malmö, den dag som framgår av elektronisk underskrift

Jan-Åke Troedsson, Ordförande	Lars Niklasson, Vice ordförande
Kjell Rosenlöf	Iréne Robertsson
Jan Willgård	Malin Ekblad
Helena Steffansson Carlsson	Anders Ramäng Verkställande direktör

Vår revisionsberättelse har avlämnats den dag som framgår av vår elektroniska underskrift.
KPMG AB

Gunilla Wernelind
Auktoriserad revisor

Vår granskningsrapport har lämnats den dag som framgår av vår elektroniska underskrift.

Åke Christiansson Lekmannarevisor	Sylve Qvillberg Lekmannarevisor

Addo Sign ID-nummer: 699316ac-a20a-4cfd-8562-0876808b58f7

Kommunassurans Försäkring AB
Grynbodgatan 14
211 33 Malmö

516406-0294

040-611 22 00
info@kommunassurans.se

Alvesta kommun
Bjuvs kommun
Borgholms kommun
Bromölla kommun
Burlövs kommun
Båstads kommun
Eslövs kommun
Eda kommun
Essunga kommun
Grästorps kommun
Halmstads kommun
Hjo kommun
Hultsfreds kommun
Hässleholms kommun
Högsby kommun
Hörby kommun
Höörs kommun
Jokkmokks kommun
Karlshamns kommun
Karlskrona kommun
Kinda kommun
Klippans kommun
Kristianstads kommun
Kävlinge kommun
Laholms kommun
Landskrona stad
Lekebergs kommun
Lessebo kommun
Ljungby kommun
Lomma kommun
Lunds kommun
Malmö stad
Malung-Sälens kommun
Markaryds kommun
Mellerud kommun
Mönsterås kommun
Olofströms kommun
Osby kommun
Ovanåkers kommun
Perstorps kommun
Ronneby kommun
Simrishamns kommun
Sjöbo kommun
Skinnskattebergs kommun
Skurups kommun
Smedjebackens kommun
Staffanstorps kommun
Surahammar kommun
Svalövs kommun
Svedala kommun
Sävsjö kommun
Sölvesborgs kommun
Tibro kommun
Tingsryds kommun
Tomelilla kommun
Tranemo kommun
Trelleborgs kommun
Uddevalla kommun
Uppvidinge kommun
Vadstena kommun
Valdemarsviks kommun
Vansbro kommun
Varberg kommun
Vellinge kommun
Vetlanda kommun
Vänersborg kommun
Ydre kommun
Ystads kommun
Åstorps kommun
Åtvidabergs kommun
Älmhults kommun
Älvdalens kommun
Älvsbyns kommun
Ödeshögs kommun
Örkelljunga kommun
Östra Göinge kommun

Addo Sign ID-nummer: 699316ac-a20a-4cfd-8562-0876808b58f7

Signaturerna i detta dokument är juridiskt bindande. Dokumentet är signerat med Addo Sign säkra digitala signatur.
Undertecknarens identitet registreras fysiskt i det elektroniska PDF-dokumentet och visas nedan.
Alla tider anges i koordinerad universell tid (Coordinated Universal Time, UTC).

Undertecknare

Jan Åke Thomas Troedsson
Ordförande
e2jxrG16BzkPXK2QKWaPNA *2026-03-19 10:59:44Z*

LARS NIKLASSON
Vice ordförande
SITZdLvdlRPhcDMNQwwR0Q *2026-03-19 11:27:14Z*

Kjell Olof Rosenlöf
Ledamot
NBOGy04UB0xTmLzvL7nT4w *2026-03-19 12:01:30Z*

IRÉNE ROBERTSSON
Ledamot
iInT1w7syQjUxFEMV0K8xA *2026-03-19 12:39:14Z*

Jan Arne Willgård
Ledamot
hkHDnutST10Aote0tc60EQ *2026-03-19 13:14:48Z*

Malin Elisabeth Ekblad
Ledamot
yoGqCfRYwAekzpaT9xLm0Q *2026-03-19 14:31:27Z*

Ingrid Helena Carlsson
Ledamot
HqhVg6qOmMA+WRWFP7GDFg *2026-03-19 15:01:23Z*

Anders Ramäng
Verkställande direktör
63VYidarqJdEIuVMmIjy/g *2026-03-19 15:14:07Z*

Addo Sign ID-nummer: 699316ac-a20a-4cfd-8562-0876808b58f7

Addo Sign

Dokumentet signeras digitalt med den säkra signeringstjänsten Addo Sign. Signaturbeviset i dokumentet säkras och valideras med det matematiska hashvärdet för originaldokumentet.

Dokumentet är låst för ändringar och tidsstämplat med ett certifikat från en betrodd tredje part. Alla kryptografiska signeringsbevis är inbäddade i PDF-dokumentet ifall de ska användas för validering i framtiden.

Hur man verifierar dokumentets äkthet
Dokumentet är skyddat med ett Adobe CDS-certifikat. När dokumentet öppnas i Adobe Reader ser det ut att vara signerat genom Addo Sign signeringstjänst.

Signaturerna i detta dokument är juridiskt bindande. Dokumentet är signerat med Addo Sign säkra digitala signatur.
Undertecknarens identitet registreras fysiskt i det elektroniska PDF-dokumentet och visas nedan.
Alla tider anges i koordinerad universell tid (Coordinated Universal Time, UTC).

Undertecknare

GUNILLA WERNELIND
Auktoriserad revisor
ziCZG3hPyESiMk2udFaKIQ *2026-03-19 15:25:51Z*

Åke Christiansson
Lekmannarevisor
eF8/2XAyTyttZ4nd/rVKcg *2026-03-26 10:47:53Z*

SYLVE QVILLBERG
Lekmannarevisor
Y0Rko9nMCIVLjAWoM2n0AQ *2026-03-26 10:52:49Z*

Dokument i försändelsen

Kommunassurans årsredovisning 2025.pdf *SHA256:*
b851cc74d821989c5eae184e26328ead0ee2f34835ad427d087a78741e3987b7

Addo Sign ID-nummer: 699316ac-a20a-4cfd-8562-0876808b58f7

Addo Sign

Dokumentet signeras digitalt med den säkra signeringstjänsten Addo Sign. Signaturbeviset i dokumentet säkras och valideras med det matematiska hashvärdet för originaldokumentet.

Dokumentet är låst för ändringar och tidsstämplat med ett certifikat från en betrodd tredje part. Alla kryptografiska signeringsbevis är inbäddade i PDF-dokumentet ifall de ska användas för validering i framtiden.

Hur man verifierar dokumentets äkthet
Dokumentet är skyddat med ett Adobe CDS-certifikat. När dokumentet öppnas i Adobe Reader ser det ut att vara signerat genom Addo Sign signeringstjänst.

Revisionsberättelse

Till bolagsstämman i Kommunassurans Försäkring AB, org. nr 516406-0294

Rapport om årsredovisningen

Uttalanden

Vi har utfört en revision av årsredovisningen för Kommunassurans Försäkring AB för år 2025. Bolagets årsredovisning ingår på sidorna 8-36 i detta dokument.

Enligt vår uppfattning har årsredovisningen upprättats i enlighet med lagen om årsredovisning i försäkringsföretag och ger en i alla väsentliga avseenden rättvisande bild av Kommunassurans Försäkring ABs finansiella ställning per den 31 december 2025 och av dess finansiella resultat för året enligt lagen om årsredovisning i försäkringsföretag. Förvaltningsberättelsen är förenlig med årsredovisningens övriga delar.

Vi tillstyrker därför att bolagsstämman fastställer resultaträkningen och balansräkningen.

Våra uttalanden i denna rapport om årsredovisningen är förenliga med innehållet i den kompletterande rapport som har överlämnats till styrelsen i enlighet med revisorsförordningens (537/2014) artikel 11.

Grund för uttalanden

Vi har utfört revisionen enligt International Standards on Auditing (ISA) och god revisionssed i Sverige. Vårt ansvar enligt dessa standarder beskrivs närmare i avsnittet Revisorns ansvar. Vi är oberoende i förhållande till Kommunassurans Försäkring AB enligt god revisorssed i Sverige och har i övrigt fullgjort vårt yrkesetiska ansvar enligt dessa krav. Detta innefattar att, baserat på vår bästa kunskap och övertygelse, inga förbjudna tjänster som avses i revisorsförordningens (537/2014) artikel 5.1 har tillhandahållits det granskade bolaget eller, i förekommande fall, dess moderföretag eller dess kontrollerade företag inom EU.

Vi anser att de revisionsbevis vi har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för våra uttalanden.

Särskilt betydelsefulla områden

Särskilt betydelsefulla områden för revisionen är de områden som enligt vår professionella bedömning var de mest betydelsefulla för revisionen av årsredovisningen för den aktuella perioden. Dessa områden behandlades inom ramen för revisionen av, och i vårt ställningstagande till, årsredovisningen som helhet, men vi gör inga separata uttalanden om dessa områden.

Avsättning för oreglerade skador inom försäkringstekniska avsättningar

Se redovisningsprinciper i not 1 och andra relaterade upplysningar om försäkringstekniska avsättningar i not 2 samt not 18 för detaljerade upplysningar och beskrivningar av området

Beskrivning av området

Bolagets avsättning för oreglerade skador inom försäkringstekniska avsättningar uppgår till 164 975 tkr per 31 december 2025.

Detta är ett område som innefattar betydande bedömningar avseende osäkra framtida utfall, främst avseende tidpunkt och storlek för inträffade skador.

Bolaget använder aktuariella metoder för beräkningarna av avsättningen för oreglerade skador. Modellens komplexitet ger upphov till risk för fel på grund av otillräcklig/ofullständig data eller felaktig utformning eller tillämpning.

Bolagets avsättning för oreglerade skador består av ett fåtal olika produkter med olika karaktär såsom avvecklingstid och skademönster, vilket är viktiga indata för att uppskatta avsättningarna.

Hur området har beaktats i revisionen

Vi har bedömt de aktuariella antaganden i reserveringsmetoderna genom att jämföra mot tidigare år och följt upp avvecklingsresultat.

Vi har kontrollerat att bokningen görs korrekt i huvudboken.

Vi har använt våra interna specialister på aktuariella frågor för att utmana de metoder och antaganden som använts. Vidare har vi via kontrollberäkningar verifierat att avsättningen är rimlig.

Vi har också kontrollerat fullständigheten i de underliggande fakta och omständigheter som presenteras i upplysningarna i årsredovisningen och bedömt om informationen är tillräckligt omfattande för att förstå företagsledningens bedömningar.

Annan information än årsredovisningen

Detta dokument innehåller även annan information än årsredovisningen och återfinns på sidorna 3-7. Det är styrelsen och verkställande direktören som har ansvaret för denna andra information.

Vårt uttalande avseende årsredovisningen omfattar inte denna information och vi gör inget uttalande med bestyrkande avseende denna andra information.

I samband med vår revision av årsredovisningen är det vårt ansvar att läsa den information som identifieras ovan och överväga om informationen i väsentlig utsträckning är oförenlig med årsredovisningen. Vid denna genomgång beaktar vi även den kunskap vi i övrigt inhämtat under revisionen samt bedömer om informationen i övrigt verkar innehålla väsentliga felaktigheter.

Om vi, baserat på det arbete som har utförts avseende denna information, drar slutsatsen att den andra informationen innehåller en väsentlig felaktighet, är vi skyldiga att rapportera detta. Vi har inget att rapportera i det avseendet.

Styrelsens och verkställande direktörens ansvar

Det är styrelsen och verkställande direktören som har ansvaret för att årsredovisningen upprättas och att den ger en rättvisande bild enligt lagen om årsredovisning i försäkringsföretag. Styrelsen och verkställande direktören ansvarar även för den interna kontroll som de bedömer är nödvändig för att upprätta en årsredovisning som inte innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller misstag.

Vid upprättandet av årsredovisningen ansvarar styrelsen och verkställande direktören för bedömningen av bolagets förmåga att fortsätta verksamheten. De upplyser, när så är tillämpligt, om förhållanden som kan påverka förmågan att fortsätta verksamheten och att använda antagandet om fortsatt drift. Antagandet om fortsatt drift tillämpas dock inte om styrelsen och verkställande direktören

Penneo dokumentnyckel: 1SQ72-RPPB3-9PDY0-JZUTG-ODYQ3-M2BV7

avser att likvidera bolaget, upphöra med verksamheten eller inte har något realistiskt alternativ till att göra något av detta.

Revisorns ansvar

Våra mål är att uppnå en rimlig grad av säkerhet om huruvida årsredovisningen som helhet inte innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller misstag, och att lämna en revisionsberättelse som innehåller våra uttalanden. Rimlig säkerhet är en hög grad av säkerhet, men är ingen garanti för att en revision som utförs enligt ISA och god revisionssed i Sverige alltid kommer att upptäcka en väsentlig felaktighet om en sådan finns. Felaktigheter kan uppstå på grund av oegentligheter eller misstag och anses vara väsentliga om de enskilt eller tillsammans rimligen kan förväntas påverka de ekonomiska beslut som användare fattar med grund i årsredovisningen.

Som del av en revision enligt ISA använder vi professionellt omdöme och har en professionellt skeptisk inställning under hela revisionen. Dessutom:

- identifierar och bedömer vi riskerna för väsentliga felaktigheter i årsredovisningen, vare sig dessa beror på oegentligheter eller misstag, utformar och utför granskningsåtgärder bland annat utifrån dessa risker och inhämtar revisionsbevis som är tillräckliga och ändamålsenliga för att utgöra en grund för våra uttalanden. Risken för att inte upptäcka en väsentlig felaktighet till följd av oegentligheter är högre än för en väsentlig felaktighet som beror på misstag, eftersom oegentligheter kan innefatta agerande i maskopi, förfalskning, avsiktliga utelämnanden, felaktig information eller åsidosättande av intern kontroll.
- skaffar vi oss en förståelse av den del av bolagets interna kontroll som har betydelse för vår revision för att utforma granskningsåtgärder som är lämpliga med hänsyn till omständigheterna, men inte för att uttala oss om effektiviteten i den interna kontrollen.
- utvärderar vi lämpligheten i de redovisningsprinciper som används och rimligheten i styrelsens och verkställande direktörens uppskattningar i redovisningen och tillhörande upplysningar.
- drar vi en slutsats om lämpligheten i att styrelsen och verkställande direktören använder antagandet om fortsatt drift vid upprättandet av årsredovisningen. Vi drar också en slutsats, med grund i de inhämtade revisionsbevisen, om huruvida det finns någon väsentlig osäkerhetsfaktor som avser sådana händelser eller förhållanden som kan leda till betydande tvivel om bolagets förmåga att fortsätta verksamheten. Om vi drar slutsatsen att det finns en väsentlig osäkerhetsfaktor, måste vi i revisionsberättelsen fästa uppmärksamheten på upplysningarna i årsredovisningen om den väsentliga osäkerhetsfaktorn eller, om sådana upplysningar är otillräckliga, modifiera uttalandet om årsredovisningen. Våra slutsatser baseras på de revisionsbevis som inhämtas fram till datumet för revisionsberättelsen. Dock kan framtida händelser eller förhållanden göra att ett bolag inte längre kan fortsätta verksamheten.
- utvärderar vi den övergripande presentationen, strukturen och innehållet i årsredovisningen, däribland upplysningarna, och om årsredovisningen återger de underliggande transaktionerna och händelserna på ett sätt som ger en rättvisande bild.

Vi måste informera styrelsen om bland annat revisionens planerade omfattning och inriktning samt tidpunkten för den. Vi måste också informera om betydelsefulla iakttagelser under revisionen, däribland de eventuella betydande brister i den interna kontrollen som vi identifierat.

Vi måste också förse styrelsen med ett uttalande om att vi har följt relevanta yrkesetiska krav avseende oberoende, och ta upp alla relationer och andra förhållanden som rimligen kan påverka vårt oberoende, samt i tillämpliga fall åtgärder som har vidtagits för att eliminera hoten eller motåtgärder som har vidtagits.

Av de områden som kommuniceras med styrelsen fastställer vi vilka av dessa områden som varit de mest betydelsefulla för revisionen av årsredovisningen, inklusive de viktigaste bedömda riskerna för väsentliga felaktigheter, och som därför utgör de för revisionen särskilt betydelsefulla områdena. Vi beskriver dessa områden i revisionsberättelsen såvida inte lagar eller andra författningar förhindrar upplysning om frågan.

Rapport om andra krav enligt lagar och andra författningar

Uttalanden

Utöver vår revision av årsredovisningen har vi även utfört en revision av styrelsens och verkställande direktörens förvaltning för Kommunassurans Försäkring AB för år 2025 samt av förslaget till dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust.

Vi tillstyrker att bolagsstämman disponerar vinsten enligt förslaget i förvaltningsberättelsen och beviljar styrelsens ledamöter och verkställande direktören ansvarsfrihet för räkenskapsåret.

Grund för uttalanden

Vi har utfört revisionen enligt god revisionssed i Sverige. Vårt ansvar enligt denna beskrivs närmare i avsnittet Revisorns ansvar. Vi är oberoende i förhållande till Kommunassurans Försäkring AB enligt god revisorssed i Sverige och har i övrigt fullgjort vårt yrkesetiska ansvar enligt dessa krav.

Vi anser att de revisionsbevis vi har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för våra uttalanden.

Styrelsens och verkställande direktörens ansvar

Det är styrelsen som har ansvaret för förslaget till dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust. Vid förslag till utdelning innefattar detta bland annat en bedömning av om utdelningen är försvarlig med hänsyn till de krav som bolagets verksamhetsart, omfattning och risker ställer på storleken av bolagets egna kapital, konsolideringsbehov, likviditet och ställning i övrigt.

Styrelsen ansvarar för bolagets organisation och förvaltningen av bolagets angelägenheter. Detta innefattar bland annat att fortlöpande bedöma bolagets ekonomiska situation och att tillse att bolagets organisation är utformad så att bokföringen, medelsförvaltningen och bolagets ekonomiska angelägenheter i övrigt kontrolleras på ett betryggande sätt.
Verkställande direktören ska sköta den löpande förvaltningen enligt styrelsens riktlinjer och anvisningar och bland annat vidta de åtgärder som är nödvändiga för att bolagets bokföring ska fullgöras i överensstämmelse med lag och för att medelsförvaltningen ska skötas på ett betryggande sätt.

Revisorns ansvar

Vårt mål beträffande revisionen av förvaltningen, och därmed vårt uttalande om ansvarsfrihet, är att inhämta revisionsbevis för att med en rimlig grad av säkerhet kunna bedöma om någon styrelseledamot eller verkställande direktören i något väsentligt avseende:

- företagit någon åtgärd eller gjort sig skyldig till någon försummelse som kan föranleda ersättningsskyldighet mot bolaget, eller
- på något annat sätt handlat i strid med aktiebolagslagen, försäkringsrörelselagen, lagen om årsredovisning i försäkringsföretag eller bolagsordningen.

Vårt mål beträffande revisionen av förslaget till dispositioner av bolagets vinst eller förlust, och därmed vårt uttalande om detta, är att

Penneo dokumentnyckel: 1SQ72-RPPB3-9PDY0-JZUTG-ODYQ3-M2BV7

med rimlig grad av säkerhet bedöma om förslaget är förenligt med aktiebolagslagen.

Rimlig säkerhet är en hög grad av säkerhet, men ingen garanti för att en revision som utförs enligt god revisionssed i Sverige alltid kommer att upptäcka åtgärder eller försummelser som kan föranleda ersättningsskyldighet mot bolaget, eller att ett förslag till dispositioner av bolagets vinst eller förlust inte är förenligt med aktiebolagslagen.

Som en del av en revision enligt god revisionssed i Sverige använder vi professionellt omdöme och har en professionellt skeptisk inställning under hela revisionen. Granskningen av förvaltningen och förslaget till dispositioner av bolagets vinst eller förlust grundar sig främst på revisionen av räkenskaperna. Vilka tillkommande granskningsåtgärder som utförs baseras på vår professionella bedömning med utgångspunkt i risk och väsentlighet. Det innebär att vi fokuserar granskningen på sådana åtgärder, områden och förhållanden som är väsentliga för verksamheten och där avsteg och överträdelser skulle ha särskild betydelse för bolagets situation. Vi går igenom och prövar fattade beslut, beslutsunderlag, vidtagna åtgärder och andra förhållanden som är relevanta för vårt uttalande om ansvarsfrihet. Som underlag för vårt uttalande om styrelsens förslag till dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust har vi granskat om förslaget är förenligt med aktiebolagslagen.

KPMG AB, Box 382, 101 27, Stockholm, utsågs till Kommunassurans Försäkring ABs revisor av bolagsstämman den 8 maj 2025. KPMG AB eller revisorer verksamma vid KPMG AB har varit bolagets revisor sedan 2022.

Stockholm den 19 mars 2026

KPMG AB

Gunilla Wernelind
Auktoriserad revisor

Penneo dokumentnyckel: 1SQ72-RPPB3-9PDY0-JZUTG-ODYQ3-M2BV7

PENNEO

Signaturerna i detta dokument är juridiskt bindande. Dokumentet är signerat genom Penneo™ för säker digital signering. Tecknarnas identitet har lagrats, och visas nedan.

"Med min signatur bekräftar jag innehållet och alla datum i detta dokumentet."

GUNILLA WERNELIND
Auktoriserad revisor
Serienummer: ee06ca12ee7e34[…]2d77213fb7e1b
IP: 195.84.xxx.xxx
2026-03-19 15:22:56 UTC

Penneo dokumentnyckel: 1SQ72-RPPB3-9PDY0-JZUTG-ODYQ3-M2BV7

Detta dokument är undertecknat digitalt via **Penneo.com**. De signerade uppgifternas integritet är validerad med hjälp av ett beräknat hashvärde för originaldokumentet. Alla kryptografiska bevis är inbäddade i denna PDF, vilket säkerställer både autenticitet och möjlighet till framtida validering.

Detta dokument är försett med ett kvalificerat elektroniskt sigill. För mer information om Penneos kvalificerade betrodda tjänster, se **https://eutl.penneo.com**.

Så här verifierar du dokumentets äkthet:
När du öppnar dokumentet i Adobe Reader kan du se att det är certifierat av **Penneo A/S**. Detta bekräftar att dokumentets innehåll förblir oförändrat sedan tidpunkten för undertecknandet. Bevis för de enskilda undertecknarnas digitala signaturer bifogas dokumentet.

De kryptografiska bevisen kan kontrolleras med hjälp av Penneos validator, **https://penneo.com/validator**, eller andra valideringsverktyg för digitala signaturer.

Till årsstämman i
Kommunassurans Försäkring AB (org.nr 516406-0294)

Granskningsrapport för 2025
Vi, av årsstämman utsedda lekmannarevisorer, har granskat Kommunassurans Försäkring AB:s (org.nr 516406-0294) verksamhet.

Styrelse och VD ansvarar för att verksamheten bedrivs enligt gällande bolagsordning, aktieägaravtal, ägardirektiv och de föreskrifter som gäller för verksamheten. Lekmannarevisorernas uppgift är att granska om bolagets verksamhet har skötts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt samt pröva den interna kontrollen och om verksamheten bedrivits enligt ägarnas uppdrag och mål.

Granskningen har utförts enligt aktiebolagslagen, kommunallagen, god revisionssed i kommunal verksamhet och fastställda ägardirektiv. Granskningen har genomförts med den inriktning och omfattning som behövs för att ge rimlig grund för prövning och bedömning.

Vid vår granskning har vi samrått med våra ersättare Bruno Andersson, Ystad, och Bengt Wallin, Sölvesborg.

Vi bedömer sammantaget att bolagets verksamhet i allt väsentligt har skötts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt.

Vi bedömer att den interna kontrollen har varit tillräcklig.

Vi bedömer att verksamheten bedrivits enligt fastställt ägardirektiv och inom de kommunala befogenheter som gäller för bolaget.

Någon grund för anmärkning mot styrelsens eller verkställande direktörens förvaltning föreligger därmed inte.

Malmö 2026-03-26

Åke Christiansson, Malmö
Av årsstämman utsedda lekmannarevisorer

Sylve Qvillberg, Skurup

Addo Sign ID-nummer: f21c62ba-e047-4e49-82d1-78a3c8475e34

Signaturerna i detta dokument är juridiskt bindande. Dokumentet är signerat med Addo Sign säkra digitala signatur.
Undertecknarens identitet registreras fysiskt i det elektroniska PDF-dokumentet och visas nedan.
Alla tider anges i koordinerad universell tid (Coordinated Universal Time, UTC).

Undertecknare

Åke Christiansson
Lekmannarevisor
eF8/2XAyTyttZ4nd/rVKcg *2026-03-26 13:23:25Z*

SYLVE QVILLBERG
Lekmannarevisor
Y0Rko9nMCIVLjAWoM2n0AQ *2026-03-26 13:29:03Z*

Dokument i försändelsen

Granskningsrapport 2025_lekmannarevisionen.pdf *SHA256: ba1e04870f795f10b481dc767b8bd5860e0f5fde0598184b6994444f984329fa*

Addo Sign ID-nummer: f21c62ba-e047-4e49-82d1-78a3c8475e34

Addo Sign

Dokumentet signeras digitalt med den säkra signeringstjänsten Addo Sign. Signaturbeviset i dokumentet säkras och valideras med det matematiska hashvärdet för originaldokumentet.

Dokumentet är låst för ändringar och tidsstämplat med ett certifikat från en betrodd tredje part. Alla kryptografiska signeringsbevis är inbäddade i PDF-dokumentet ifall de ska användas för validering i framtiden.

Hur man verifierar dokumentets äkthet
Dokumentet är skyddat med ett Adobe CDS-certifikat. När dokumentet öppnas i Adobe Reader ser det ut att vara signerat genom Addo Sign signeringstjänst.

Malmö den 2 april 2026 Kommunassurans årsstämma

Största ägarens förslag till valberedning inför årsstämma den 6 maj 2026 i Kommunassurans Försäkring AB

Enligt aktieägaravtalet ska största ägaren initiera förslag till valberedning. Malmö stad som största ägare föreslår Kommunassurans årsstämma den 6 maj 2026 att välja följande.

Valberedningen - fem ledamöter, varav en sammankallande, samt fem ersättare

Valberedningens ledamöter

- Björn Gudmundsson, Malmö,
- Camilla Brunsberg, Karlskrona,
- Lars Altgård, Lessebo,
- Fredrik Ljunghill, Lund, och
- Björn Mårtensson, Ovanåker

(omval på samtliga).

Ersättare

- Anders Johnsson, Simrishamn,
- Magnus Gunnarsson, Ljungby,
- Johan Svahnberg, Höör,
- Ilko Corkovic, Borgholm och
- Ian Fernheden, Kristianstad

(omval på samtliga).

Sammankallande
Malmö stad föreslår att till sammankallande utses Björn Gudmundsson (omval).

På största ägarens, Malmö stad, vägnar

Henrik Loveby
Avdelningschef, Avdelningen för bolag och kommunalförbund, Malmö stad

Malmö den 30 mars 2026 Kommunassurans årsstämma 2026

§ 19 Bemyndigande för styrelsen att antaga nya delägare samt att besluta om nyemission

För det fall kommuner visar intresse för att bli delägare i Kommunassurans Försäkring AB föreslår bolagets styrelse årsstämman att styrelsen får ett begränsat bemyndigande att antaga nya delägare samt besluta om nyemission riktade till dessa.

Styrelsen föreslår årsstämman att längst intill tiden för nästa årsstämma, vid ett eller flera tillfällen och utan företrädesrätt för aktieägarna, besluta om emission av högst tjugo miljoner (20 000 000) kronor genom utgivande av högst 20 000 nya aktier och att emissionen får riktas till kommuner inom Sverige.

Styrelsen föreslår årsstämman 2026 att fatta följande beslut.

Årsstämman beslutar

att bemyndiga styrelsen, längst intill tiden för nästa årsstämma, att vid ett eller flera tillfällen och utan företrädesrätt för aktieägarna, besluta om emission av högst tjugo miljoner (20 000 000) kronor genom utgivande av högst 20 000 nya aktier samt,

att rätt att teckna nya aktier endast ska tillkomma nya delägare som biträder gällande ägardirektiv, aktieägaravtal och villkor i övrigt.

Som ovan
Kommunassurans Försäkring

Styrelsen

Bilaga 8

Poströstningsformulär
vid årsstämma 2026 i Kommunassurans Försäkring AB

Röstande kommun:	

Ovan nämnda kommun får härmed rösta enligt följande vid årsstämma 2026 i Kommunassurans Försäkring AB.

Kommunens poströst avges genom att ges in till Kommunassurans senast 2026-05-06 kl. 09:59 (via bolaget@kommunassurans.se – se i övrigt kallelsen).

§ 2 Val av ordförande och sekreterare för stämman

Valberedningen föreslår som mötesordförande Johan Svahnberg, Höör, och som sekreterare för mötet Fredrik Omdal, bolagets vice VD.

☐ Kommunen röstar ja till valberedningens förslag
☐ Kommunen röstar nej till valberedningens förslag
☐ Kommunen avstår från att rösta.

☐ Om Johan Svahnberg och/eller Fredrik Omdal har fått förhinder att närvara vid årsstämman godtar kommunen – istället för ovan avgiven röst – det förslag till stämmoordförande och/eller sekreterare för mötet som närvarande ombud enas kring.

§ 3 Val av två justeringspersoner

Valberedningen föreslår som justeringspersoner Ilko Corkovic, Borgholm, och Bert Larsson, Lomma.

☐ Kommunen röstar ja till valberedningens förslag
☐ Kommunen röstar nej till valberedningens förslag
☐ Kommunen avstår från att rösta

☐ Om Ilko Corkovic och/eller Bert Larsson har fått förhinder att närvara vid årsstämman godtar kommunen – istället för ovan avgiven röst – det förslag till justeringspersoner som närvarande ombud enas kring.

§ 4 Upprättande och godkännande av röstlängd

Som röstlängd föreslås användas dels den närvarolista som påtecknas av ombud och fullmaktshavare vid ankomst till årsstämman och dels inkomna poströster.

☐ Kommunen godkänner den röstlängd som upprättas under årsstämman
☐ Kommunen godkänner inte den röstlängd som upprättas under årsstämman
☐ Kommunen avstår från att rösta

§ 5 Dagordningens fastställande

Se bilaga 1 till kallelsen för förslag till dagordning.

☐ Kommunen röstar ja till att föreslagen dagordning ska godkännas
☐ Kommunen röstar nej till att föreslagen dagordning ska godkännas
☐ Kommunen avstår från att rösta

§ 6 Prövning av om stämman blivit behörigen sammankallad

Enligt bolagsordningen ska information om frågor av större vikt skickas ut senast två månader innan bolagsstämma. Inga frågor av större vikt har anmälts.

Enligt ägardirektivet ska färdig årsredovisning presenterats för ägarna senast den 30 mars. Signerad årsredovisning, revisionsberättelse och granskningsrapport skickades till ägarkommunerna, med kopia till respektive ekonomichef, via e-post den 27 mars 2026.

Enligt bolagsordningen ska kallelse med brev eller e-post ske tidigast sex veckor och senast fyra veckor före årsstämman. Kallelse till årsstämma den 6 maj 2026 med slutliga handlingar, exklusive valberedningens förslag samt störste ägarens förslag till ny valberedning, utsändes den 30 mars 2026 via e-post. Valberedningens förslag samt störste ägarens förslag till ny valberedning utsändes den 13 april 2026 via e-post.

☐ Kommunen röstar för att stämman ska förklara att stämman har blivit behörigen sammankallad
☐ Kommunen röstar för att stämman ska förklara att stämman inte har blivit behörigen sammankallad
☐ Kommunen avstår från att rösta

§ 7 Framläggande av årsredovisning, revisionsberättelse och lekmannarevisorernas granskningsrapport

Handlingar i enlighet med ovanstående har sänts ut tillsammans med kallelsen enligt följande.

- Årsredovisning 2025: Bilaga 3 till kallelsen
- Revisionsberättelse: Bilaga 4 till kallelsen
- Granskningsrapport: Bilaga 5 till kallelsen

☐ Kommunen röstar för att handlingarna har framlagts för stämman
☐ Kommunen röstar för att handlingarna inte har framlagts för stämman
☐ Kommunen avstår från att rösta

§ 8 Beslut om

a. fastställelse av förvaltningsberättelse, resultaträkning och balansräkning

☐ Kommunen röstar för att framlagd förvaltningsberättelse ska fastställas
☐ Kommunen röstar för att framlagd förvaltningsberättelse inte ska fastställas
☐ Kommunen avstår från att rösta

☐ Kommunen röstar för att framlagd resultaträkning ska fastställas
☐ Kommunen röstar för att framlagd resultaträkning inte ska fastställas
☐ Kommunen avstår från att rösta

☐ Kommunen röstar för att framlagd balansräkning ska fastställas
☐ Kommunen röstar för att framlagd balansräkning inte ska fastställas
☐ Kommunen avstår från att rösta

b. disposition av bolagets vinst eller förlust

Styrelsen föreslår att utdelning inte ska genomföras. Styrelsen föreslår årsstämman att i ny räkning ska balanseras 129 683 396 kronor.

☐ Kommunen röstar ja till styrelsens förslag
☐ Kommunen röstar nej till styrelsens förslag
☐ Kommunen avstår från att rösta

c. ansvarsfrihet åt styrelseledamöterna och verkställande direktören

☐ Kommunen röstar för att styrelsens ledamöter och verkställande direktören beviljas ansvarsfrihet för 2025 års verksamhet
☐ Kommunen röstar för att styrelsens ledamöter och verkställande direktören inte beviljas ansvarsfrihet för 2025 års verksamhet
☐ Kommunen avstår från att rösta

§ 9 Fastställande av arvoden åt styrelsen, revisor och lekmannarevisor med suppleanter

Valberedningens förslag framgår av bilaga 2b till kallelsen (ingen ändring).

☐ Kommunen röstar ja till valberedningens förslag
☐ Kommunen röstar nej till valberedningens förslag
☐ Kommunen avstår från att rösta

§ 10 Beslut om antalet styrelseledamöter

Valberedningens förslag framgår av bilaga 2a till kallelsen. Valberedningen föreslår att styrelsen skall bestå av åtta ledamöter, varav en oberoende ledamot (tidigare benämnd försäkringssakkunnig), och två suppleanter.

☐ Kommunen röstar ja till valberedningens förslag
☐ Kommunen röstar nej till valberedningens förslag
☐ Kommunen avstår från att rösta

§ 11 Val av

a. ordförande

Valberedningens förslag framgår av bilaga 2a till kallelsen. Valberedningen föreslår årsstämman att till ordförande intill slutet av nästa årsstämma utse

- Anna Westerling, ekonomidirektör, Malmö stad, född 1968, (nyval, förslag att ordförande väljs med förbehåll om godkänd extern lämplighetsprövning av Finansinspektionen)

Intern lämplighetsprövning av Anna Westerling som ordförande har genomförts innan årsstämman, med preliminärt internt lämplighetsprövningsbeslut fattat av vice ordförande Lars Niklasson. Under förutsättning av godkänt preliminärt internt lämplighetsprövningsbeslut har fattats av vice ordförande så föreslår valberedningen stämman att godkänna den interna lämplighetsprövningen.

☐ Kommunen röstar ja till valberedningens förslag att godkänna den interna lämplighetsprövningen avseende Anna Westerling
☐ Kommunen röstar nej till valberedningens förslag att godkänna den interna lämplighetsprövningen avseende Anna Westerling
☐ Kommunen avstår från att rösta avseende den interna lämplighetsprövningen

---

☐ Kommunen röstar ja till valberedningens förslag att utse Anna Westerling till ordförande, med förbehåll om godkänd extern lämplighetsprövning av Finansinspektionen
☐ Kommunen röstar nej till valberedningens förslag att utse Anna Westerling till ordförande
☐ Kommunen avstår från att rösta avseende val av ordförande

b. vice ordförande till styrelsen

Valberedningens förslag framgår av bilaga 2a till kallelsen. Valberedningen föreslår årsstämman att till vice ordförande intill slutet av nästa årsstämma utse

- Lars Niklasson, Malmö, född 1945 (omval, invald 2010).

☐ Kommunen röstar ja till valberedningens förslag
☐ Kommunen röstar nej till valberedningens förslag
☐ Kommunen avstår från att rösta

§ 12 Val av oberoende ledamot, tidigare benämnd försäkringssakkunnig

Valberedningens förslag framgår av bilaga 2a till kallelsen. Valberedningen föreslår årsstämman att till oberoende ledamot intill slutet av nästa årsstämma utse

- Jan Willgård, född 1963 (omval, invald 2021).

☐ Kommunen röstar ja till valberedningens förslag
☐ Kommunen röstar nej till valberedningens förslag
☐ Kommunen avstår från att rösta

§ 13 Val av övriga ledamöter till styrelsen

Valberedningens förslag framgår av bilaga 2a till kallelsen. Valberedningen föreslår årsstämman att till ledamot intill slutet av nästa årsstämma utse

- Kjell Rosenlöf, f.d. kanslichef, Alvesta kommun, född 1958 (omval, invald 2009)
- Iréne Robertsson, kommunchef, Olofströms kommun, född 1967 (omval, invald 2017)
- Malin Ekblad, säkerhetschef, Trelleborgs kommun, född 1977 (omval, invald 2022)
- Helena Steffansson Carlsson, ekonomichef, Malung-Sälens kommun, född 1973 (omval, invald 2024)
- Tove Möller Andersson, bolagsstrateg, Lunds kommun, född 1965 (nyval som ledamot, tidigare suppleant, invald 2022)

Intern lämplighetsprövning av Tove Möller Andersson som ledamot har genomförts innan årsstämman, med preliminärt internt lämplighetsprövningsbeslut fattat av ordförande Jan-Åke Troedsson. Under förutsättning av godkänt preliminärt internt lämplighetsprövningsbeslut har fattats av ordförande så föreslår valberedningen stämman att godkänna den interna lämplighetsprövningen.

☐ Kommunen röstar ja till valberedningens förslag att godkänna den interna lämplighetsprövningen avseende Tove Möller Andersson
☐ Kommunen röstar nej till valberedningens förslag att godkänna den interna lämplighetsprövningen avseende Tove Möller Andersson
☐ Kommunen avstår från att rösta avseende den interna lämplighetsprövningen

---

☐ Kommunen röstar ja till valberedningens förslag
(såvitt avser Tove Möller Andersson med förbehåll om godkänd extern lämplighetsprövning av Finansinspektionen)
☐ Kommunen röstar nej till valberedningens förslag
☐ Kommunen avstår från att rösta

§ 14 Val av suppleanter till styrelsen

Valberedningens förslag framgår av bilaga 2a till kallelsen. Valberedningen föreslår årsstämman att till suppleant intill slutet av nästa årsstämma utse

- Ann-Christin Walméus, ekonomichef, Vellinge kommun, född 1961 (omval, invald 2017)
- Stefan Tengberg, f.d. ekonomidirektör, Varbergs kommun, född 1955 (omval, invald 2017)

☐ Kommunen röstar ja till valberedningens förslag
☐ Kommunen röstar nej till valberedningens förslag
☐ Kommunen avstår från att rösta

§ 15 Fastställande av ordningen för suppleanternas inträde som tjänstgörande i styrelsen

Valberedningens förslag framgår av bilaga 2a till kallelsen. Valberedningen föreslår stämman att besluta att vid förfall för Anna Westerling, Lars Niklasson, Kjell Rosenlöf, Iréne Robertsson, Jan Willgård, Malin Ekblad, Helena Steffansson Carlsson och Tove Möller Andersson inträder i första hand Ann-Christin Walméus och i andra hand Stefan Tengberg.

☐ Kommunen röstar ja till valberedningens förslag
☐ Kommunen röstar nej till valberedningens förslag
☐ Kommunen avstår från att rösta

§ 16 Val av revisorer och revisorssuppleant

Valberedningens förslag framgår av bilaga 2a till kallelsen. Valberedningen föreslår stämman att till revisor intill slutet av nästa bolagsstämma utse

- KPMG med auktoriserade revisorn Gunilla Wernelind som huvudansvarig revisor.

☐ Kommunen röstar ja till valberedningens förslag
☐ Kommunen röstar nej till valberedningens förslag
☐ Kommunen avstår från att rösta

§ 17 Val av lekmannarevisorer och suppleanter

Lekmannarevisorer och suppleanter är valda för mandatperioden, men fyllnadsval krävs vid årsstämman 2026. Valberedningen föreslår stämman att besluta om följande lekmannarevision.

Ordinarie
- Åke Christiansson, Malmö, född 1954 (vald för mandatperioden, inget val vid årsstämman 2026, ursprungligen vald 2023) och
- Bengt Wallin, Sölvesborg, född 1946 (fyllnadsval 2026, tidigare vald som suppleant för mandatperioden, ursprungligen vald 2019).

Ersättare
- Anders Karlsson, Skurup, född 1959 (fyllnadsval 2026) och
- Berit Nilsson, Markaryd, född 1949 (fyllnadsval 2026).

☐ Kommunen röstar ja till valberedningens förslag
☐ Kommunen röstar nej till valberedningens förslag
☐ Kommunen avstår från att rösta

§ 18 Val av valberedning

Enligt ägardirektivet skall störste ägaren, Malmö stad, initiera förslag till valberedning.

Malmö stad har presenterat förslag till valberedning enligt bilaga 6 (ingen ändring).

☐ Kommunen godtar störste ägarens förslag
☐ Kommunen godtar inte störste ägarens förslag
☐ Kommunen avstår från att rösta

§ 19 Bemyndigande för styrelsen att antaga nya delägare samt beslut om nyemission

Styrelsen föreslår stämman att det bemyndigande som framgår av bilaga 7 till kallelsen förnyas.

☐ Kommunen röstar ja till styrelsens förslag
☐ Kommunen röstar nej till styrelsens förslag
☐ Kommunen avstår från att rösta

§ 20 Beslut att gällande ägardirektiv, antaget av bolagsstämman den 16 november 2022, ska gälla även fram till nästa årsstämma

Årsstämman behöver bekräfta att antaget ägardirektiv som har gällt under verksamhetsåret 2025 ska gälla även fram till nästa årsstämma.

- ☐ Kommunen röstar ja till att gällande ägardirektiv, antaget av bolagsstämman den 16 november 2022, ska gälla även fram till nästa årsstämma
- ☐ Kommunen röstar nej till att gällande ägardirektiv, antaget av bolagsstämman den 16 november 2022, ska gälla även fram till nästa årsstämma
- ☐ Kommunen avstår från att rösta

För (kommun)	
Ort, datum	
Underskrift	
Namnförtydligande	
Titel/funktion	

§ 56

Beredning av ärende 2021/223
till kommunstyrelsen

Uppföljning enligt riktlinjer för Sjöbo kommuns bostadsförsörjning

Arbetsutskottet föreslår att kommunstyrelsen beslutar

Uppföljningen enligt riktlinjer för Sjöbo kommuns bostadsförsörjning godkänns och läggs till handlingarna.

Sammanfattning av ärendet

Årlig uppföljning av Sjöbo kommuns bostadsförsörjning, framtagen av samhällsbyggnadsnämnden.

Förvaltningens förslag

Uppföljningen enligt riktlinjer för Sjöbo kommuns bostadsförsörjning godkänns.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse, kommunledningsförvaltningen

Samhällsbyggnadsnämndens beslut den 10 mars 2026, § 19

Rapport, uppföljning av bostadsförsörjningsprogrammet

Slutligt beslut i ärendet ska skickas till

Samhällsbyggnadsnämnden

SJÖBO KOMMUN
Kommunstyrelsen

TJÄNSTESKRIVELSE

Kommunledningsförvaltningen
KANSLIAVDELNINGEN

DATUM 14 april 2026
ÄRENDENUMMER 2021/223

HANDLÄGGARE
Jesper Bryngemark
Jesper.Bryngemark@sjobo.se

TILL
Kommunstyrelsen

Uppföljning enligt riktlinjer för Sjöbo kommuns bostadsförsörjning

Kommunledningsförvaltningens förslag till beslut

Uppföljningen enligt riktlinjer för Sjöbo kommuns bostadsförsörjning godkänns.

Sammanfattning

Årlig uppföljning av Sjöbo kommuns bostadsförsörjning, framtagen av samhällsbyggnadsnämnden.

Ärendets behandling

Kommunfullmäktige antog den 30 november 2022 riktlinjer för Sjöbo kommuns bostadsförsörjning. Riktlinjerna ska följas upp årligen i ett PM, framtaget av samhällsbyggnadsnämnden, som godkänns av kommunstyrelsen i samband med årsredovisningen.

Samhällsbyggnadsnämnden har i beslut den 10 mars 2026 fastställt 2025 års uppföljning och översänt den till kommunstyrelsen för godkännande.

EKONOMISKA ÖVERVÄGANDEN

Förvaltningen har inte funnit några särskilda ekonomiska aspekter av frågan.

MILJÖ- OCH KLIMATKONSEKVENSER

Förvaltningen har inte funnit några särskilda konsekvenser av beslutet ur miljö- och klimathänsyn.

KONSEKVENSER FÖR BARN

Kommunledningsförvaltningen bedömer att frågan inte särskilt påverkar barns rättigheter.

Underlag för beslutet

Tjänsteskrivelse, kommunledningsförvaltningen

Samhällsbyggnadsnämndens beslut den 10 mars 2026, § 19

Rapport, uppföljning av bostadsförsörjningsprogrammet

Tidplan för beredning och beslut

Beredning

Ordförandeberedning den 22 april 2026
Arbetsutskottet den 6 maj 2026

Beslut

Kommunstyrelsen den 13 maj 2026

Beslutet ska skickas till

Samhällsbyggnadsnämnden

Jesper Bryngemark	Lars Wästberg
Kommunsekreterare	Kanslichef

Mål och åtgärder

Nedan följer ett övergripande mål för bostadsförsörjningen med ett antal delmål kopplade till sig. Varje delmål kopplas till förslag på åtgärder med ansvarig part som redovisas i en handlingsplan.

Mål för bostadsförsörjningen

Säkra förutsättningarna för att bygga mellan 45 och 70 nya bostäder per år, samt arbeta aktivt för att främja attraktivitet, hälsa och jämställdhet i bostadsutvecklingen.

Kommunens ambition är att ha en befolkningstillväxt på 0,5–0,8 procent per år, vilket är i linje med den genomsnittliga befolkningsökningen under de senaste 20 åren. På så vis skapas bättre förutsättningar för att utbyggnad av kommunal service ska kunna hålla samma takt som befolkningsökningen. En befolkningsökning på 0,5–0,8 procent motsvarar ungefär 45–70 nya bostäder per år. Befolkningsprognoserna varierar över åren, och 45–70 nya bostäder kan anses vara en rimlig siffra utifrån de spann som de olika prognoserna har, samt utifrån det faktum att det behövs en bostads- och planreserv för att kunna hantera oväntade fluktuationer på bostadsmarknaden. Det är viktigt att de bostäder som byggs bidrar till ett mer varierat bostadsbestånd, för att tillgodose de behov som finns hos framför allt den växande äldre befolkningen, men även bland den yngre. På kommunalägd mark kan kommunen styra hur många byggklara bostadstomter som finns, och på så sätt främja en utveckling som går i linje med kommunens ambition. Det är även viktigt att det finns en beredskap för utökad kommunal service, om det skulle krävas för att möta efterfrågan.

Delmål

1. Mer samordnad och tydlig hantering av bostadsförsörjningen som en övergripande kommunal fråga.
2. Mer varierat bostadsutbud i alla kommundelar.
3. Ökad valfrihet för äldre.
4. Ökad tillgänglighet i det befintliga bostadsbeståndet.
5. Minskat behov av bostadsanpassning i nyproduktion.
6. Bättre förutsättningar för god hälsa och välbefinnande i boendemiljön.
7. Förbättrade möjligheter för unga vuxna att få eget boende.
8. Tillgodosett behov av särskilda boenden (enligt socialtjänstlagen och LSS) i tillgängliga lägen anpassade efter verksamheten.
9. Förbättrade möjligheter att få tillgång till bostadssociala kontrakt och bostäder för nyanlända, i syfte att kunna erbjuda kontrakt i ett varierat utbud av bostadsstorlekar, med god tillgång till kollektivtrafik, integrerat i övrigt bostadsbestånd.

Tillhör nämndsbeslut 2026-03-10 SBN § 19 STRA.2025.2327

Handlingsplan

I tabellen finns ansvarig nämnd angiven. Medverkande eller utförande parter står angivna inom parantes. I vissa fall är den lokalförsörjningsplan som ska tas fram för kommunen ett medel för genomförandet varpå kommunstyrelsen står som ansvarig.

KS = Kommunstyrelsen. SBN = Samhällsbyggnadsnämnden. TN = Tekniska nämnden. VoO = Nämnden för vård och omsorg. FN = Familjenämnden.

ÅTGÄRD	BESKRIVNING	ANSVAR	KOPPLING TILL DELMÅL	UPPFÖLJNING 2024 (JA/PÅBÖRJAT/NEJ + KOMMENTAR)	UPPFÖLJNING 2025 (JA/PÅBÖRJAT/NEJ + KOMMENTAR)
Förbättra och/eller anpassa planberedskapen på kommunal mark i kommunens alla delområden för att bättre kunna möta lokala behov.	På kommunal mark kan kommunen styra hur många byggklara bostadstomter som finns, och på så sätt främja en utveckling som går i linje med det övergripande målet för bostadsförsörjning. Planberedskapen behöver möjliggöra ett varierat utbud av bostadstyper och upplåtelseformer. Det finns ett behov av fler bostads- och hyresrätter, mindre lägenhetsstorlekar och olika bostadstyper såsom radhus, kedjehus och flerfamiljshus. Det är även viktigt att det finns en planberedskap för utökad kommunal service om det skulle krävas för att möta efterfrågan.	KS (SBN, TN).	2. Mer varierat bostadsutbud i alla kommundelar. 3. Ökad valfrihet för äldre. 7. Förbättrade möjligheter för unga vuxna att få eget boende. 9. Förbättrade möjligheter att få tillgång till bostadssociala kontrakt och bostäder för nyanlända, i syfte att kunna erbjuda kontrakt i ett varierat utbud av bostadsstorlekar, med god tillgång till kollektivtrafik, integrerat i övrigt bostadsbestånd.	**Påbörjad, detaljplaner pågår. Främst Sjöbo tätort och Blentarp. Blandad bebyggelse med olika bostadstyper. Ökad kommunal service i form av planbesked för Ängsbyn. Tittas på möjligheter till nytt LSS.**	**Påbörjad, detaljplaner pågår. Främst Sjöbo tätort och Blentarp. Blandad bebyggelse med olika bostadstyper. Detaljplan för Grimstofta är nära antagande. Ökad kommunal service i form av uppstartad detaljplan för Ängsgården.**
Ta fram en övergripande intern processbild över bostadsförsörjnings-processen.	För att förtydliga processen och skapa förutsättningar för en tydligare arbetsgång och dialog.	KS (SBN, TN).	1. Mer samordnad och tydlig hantering av bostadsförsörjningen som en övergripande kommunal fråga.	**Påbörjad.**	**Påbörjad.**
Ta fram en lokalförsörjningsplan.	Beskriver rutiner, processer och samband för lokalförsörjning, inklusive kommunägda bostäder. Planen konkretiserar behov och planering för nybyggnation samt intern samverkan och rutiner.	KS.	1. Mer samordnad och tydlig hantering av bostadsförsörjningen som en övergripande kommunal fråga.	**Påbörjad.**	**Ja. Uppdateras regelbundet.**

Tillhör nämndsbeslut 2026-03-10 SBN § 19 STRA.2025.2327

ÅTGÄRD	BESKRIVNING	ANSVAR	KOPPLING TILL DELMÅL	UPPFÖLJNING 2024 (JA/PÅBÖRJAT/NEJ + KOMMENTAR)	UPPFÖLJNING 2025 (JA/PÅBÖRJAT/NEJ + KOMMENTAR)
			8. Tillgodosett behov av särskilda boenden (enligt socialtjänstlagen och LSS) i tillgängliga lägen anpassade efter verksamheten.		
Utveckla planberedskap för särskilda boenden.	Lokalisering anpassad efter verksamhetens behov. För LSS-boende ligger fokus på centrala lägen med god tillgång till kollektivtrafik, för särskilda boenden enligt socialtjänstlagen ligger fokus på samlokalisering med befintliga boenden med stora tillagningskök. Det finns behov av att var fjärde år se över den långsiktiga planeringen. Planeringen måste sedan uppdateras kontinuerligt eftersom förutsättningarna kan ändras snabbt, till exempel genom lagändringar eller liknande. Åtgärden ska genomföras inom ramen för kommunens lokalförsörjningsplanering. Vid nybyggnation bör målgruppens ekonomiska möjligheter beaktas. Kostsamma boenden kan föranleda att individerna hamnar i ett långvarigt beroende av försörjningsstöd för att kunna betala hyran. Försörjningsstödet är tänkt som ett tillfälligt stöd och bör inte vara nödvändigt för att tillgodose en hyra som är kopplad till stödinsatser.	KS (KS, VoO, via lokal-försörjnings-plan, SBN).	1. Mer samordnad och tydlig hantering av bostadsförsörjningen som en övergripande kommunal fråga. 8. Tillgodosett behov av särskilda boenden (enligt socialtjänstlagen och LSS) i tillgängliga lägen anpassade efter verksamheten.	**Påbörjad. Ökad kommunal service i form av planbesked för Ängsbyn. Tittas på möjligheter till nytt LSS.**	**Påbörjad. Ökad kommunal service i form av uppstartad detaljplan för Ängsgården. Bevakar behovet/möjligheten till kommunal service i alla pågående detaljplaner på kommunal mark.**
Ta fram en ny fördjupad översiktsplan (FÖP) för Sjöbo tätort.	Som grund för nya detaljplaner, förtätning av tätorten och uppdatering av detaljplaner behöver den fördjupade översiktsplanen (FÖP) för Sjöbo tätort ses över.	KS (SBN).	2. Mer varierat bostadsutbud i alla kommundelar. 3. Ökad valfrihet för äldre. 7. Förbättrade möjligheter för unga vuxna att få eget boende.	**Påbörjad, snart granskningsbeslut.**	**Påbörjad, planerat antagande till sommaren 2026.**

Tillhör nämndsbeslut 2026-03-10 SBN § 19 STRA.2025.2327

ÅTGÄRD	BESKRIVNING	ANSVAR	KOPPLING TILL DELMÅL	UPPFÖLJNING 2024 (JA/PÅBÖRJAT/NEJ + KOMMENTAR)	UPPFÖLJNING 2025 (JA/PÅBÖRJAT/NEJ + KOMMENTAR)
Se över äldre detaljplaner inom arbetet med FÖP Sjöbo.	Översyn av befintlig markanvändning och detaljplaner i Sjöbo tätort, i syfte att möjliggöra förtätning där så lämpligt (och klimatanpassa där mindre lämpligt), samt öka möjligheterna till byggrätter för ett bredare bostadsutbud.	SBN.	2. Mer varierat bostadsutbud i alla kommundelar.	**Ja.**	**Ja.**
Utöka den kommunala markreserven.	Genomföra markinköp i strategiska lägen. Ger bättre förutsättningar för kommunen att påverka bostadsbyggande i form av exempelvis markanvisning.	KS (TN).	2. Mer varierat bostadsutbud i alla kommundelar.	**Påbörjad.**	**Påbörjad. Under 2025 har kommunen införskaffat mark i Grimstofta.**
Utveckla markanvisning som styrmedel.	I syfte att styra mot en mer varierad och kompletterande bostadsbebyggelse, utifrån till exempel bostadsstorlekar, upplåtelseform och hyresnivå.	KS (TN).	2. Mer varierat bostadsutbud i alla kommundelar.	**Påbörjad. En markanvisning om verksamhetsmark och nytt underlag till markanvisnings-tävling för kvarteret Bränneriet.**	**Påbörjad. Nytt underlag till markanvisnings-tävling för kvarteret Bränneriet.**
Pröva möjligheten att använda markanvisning för samarbetsavtal för upplåtelse av bostäder för kommunala kontrakt.	Syftar till att öka tillgången till bostäder, med tillgång till kollektivtrafik samt integrerat i övrigt bostadsbestånd, och undersöka möjligheten att styra mot rimliga hyreskostnader.	KS.	9. Förbättrade möjligheter att få tillgång till bostadssociala kontrakt och bostäder för nyanlända, i syfte att kunna erbjuda kontrakt i ett varierat utbud av bostadsstorlekar, med god tillgång till kollektivtrafik, integrerat i övrigt bostadsbestånd.	**Nej.**	**Nej.**
Höja attraktiviteten i delområde Vollsjö, Lövestad och Bjärsjölagård.	Med hjälp av riktade insatser och marknadsföring, samt förbättrade möjligheter till mobilitet och kollektivtrafik, för att på sikt skapa bättre investeringsmöjligheter vad gäller nybyggnation. I förlängningen är målet att främja ett mer varierat bostadsbestånd som skapar goda förutsättningar för social hållbarhet, flyttkedjor och kollektivtrafikförsörjning.	KS (KS, SBN, TN).	2. Mer varierat bostadsutbud i alla kommundelar. 6. Bättre förutsättningar för god hälsa och välbefinnande i boendemiljön.	**Påbörjad, Flexbuss Skånetrafiken (SkåneFlex). Landsbygdsprojektet för ökad attraktivitet. Säkra slingan i Vollsjö.**	**Påbörjad. Färdigställd park i Vollsjö. Fortsatt Flexbuss. Renovering/ uppfräschning av idrottsplats samt påbörjat planering inför renovering av Fränningebadet. Även insatser på Lövestad IP,**

Tillhör nämndsbeslut 2026-03-10 SBN § 19 STRA.2025.2327

ÅTGÄRD	BESKRIVNING	ANSVAR	KOPPLING TILL DELMÅL	UPPFÖLJNING 2024 (JA/PÅBÖRJAT/NEJ + KOMMENTAR)	UPPFÖLJNING 2025 (JA/PÅBÖRJAT/NEJ + KOMMENTAR)
					tillsammans med ett uppdaterat elljusspår.
Säkra flexibel användning i detaljplanering.	För flexibel markanvändning, men också för att säkra förutsättningar för flexibel användning av ny bebyggelse, såsom förutsättningar för att växla mellan boende och verksamhetslokaler.	SBN.	2. Mer varierat bostadsutbud i alla kommundelar.	**Påbörjad. Alltid perspektiv multifunktionell yta eller möjlighet till multianvändning, flera användnings-bestämmelser där möjligt.**	**Påbörjad. Det är ett förhållningssätt som alltid finns med i detaljplanering.**
Utreda underlaget till studentbostäder i Sjöbo kommun.	Som ett sätt att minska bostadsbristen för unga vuxna och utnyttja Sjöbos goda pendlingsläge.	SBN.	7. Förbättrade möjligheter för unga vuxna att få eget boende.	**Nej.**	**Nej.**
Främja utvecklingen av ungdomslägenheter.	Stötta omvandling av vindar och utbyggnad av mindre komplementbostäder, så som attefallshus, exempelvis i form av utvecklat informationsmaterial.	SBN.	7. Förbättrade möjligheter för unga vuxna att få eget boende.	**Nej.**	**Nej. Främjas dock av ändringen av PBL som trädde i kraft i december 2025.**
Undersöka hur äldre vill bo.	Med äldre menas här äldre befolkningsgrupper i samhället (till exempel 70 år och äldre) med fokus på villaägare. Bostadsrätter för äldre efterfrågas av Pensionärsrådet.	SBN.	3. Ökad valfrihet för äldre.	**Ja.**	**Ja.**
Låta kunskapsunderlag om ekosystemtjänster vara vägledande vid placering av äldres boende vid fysisk planering.	På så sätt kan påfrestningar från värmeböljor minska. Närhet till grönska, rekreation och mötesplatser ökar såväl livskvalitén som möjligheterna till livslång hälsa. Klimatanpassning behöver gå hand i hand med tillgänglighet vid utformning av utemiljöer.	SBN.	3. Ökad valfrihet för äldre. 6. Bättre förutsättningar för god hälsa och välbefinnande i boendemiljön.	**Ja.**	**Ja.**
Motverka ofrivillig ensamhet bland äldre, bland annat genom att	Detta är särskilt viktigt i områden där andelen ensamhushåll bland äldre är hög	SBN, TN (AB Sjöbohem).	6. Bättre förutsättningar för god hälsa och välbefinnande i boendemiljön.	**Påbörjad. Senior sports school. Landsbygds-projekten, exv.**	**Påbörjad. BID och centrumutvecklings-projekt. Även uppstartad detaljplan för**

Tillhör nämndsbeslut 2026-03-10 SBN § 19 STRA.2025.2327

ÅTGÄRD	BESKRIVNING	ANSVAR	KOPPLING TILL DELMÅL	UPPFÖLJNING 2024 (JA/PÅBÖRJAT/NEJ + KOMMENTAR)	UPPFÖLJNING 2025 (JA/PÅBÖRJAT/NEJ + KOMMENTAR)
tillskapa fler mötesplatser/-lokaler.	och utbudet av service och kollektivtrafik är lågt.			**utegym. Skapas även förutsättningar för fler mötesplatser i FÖP:en**	**Ängsgården. Utveckling av befintliga mötesplatser, bland annat Malenas park. Sjöbohem har gjort upphandling till ombyggnation av Blentarpsgården för att skapa ett tillsammansboende om 15 lgh med gemensamhetsutrymme.**
Rikta informationsinsats till pensionärer om vikten av att se över sin boendesituation i tid.	Faktorer som kan påverka individens möjlighet att bo kvar i sin bostad livet ut kan till exempel vara närhet till kollektivtrafik och service, hur tillgänglighetsanpassad bostaden är, och så vidare.	KS (KS, VoO).	3. Ökad valfrihet för äldre.	**Nej.**	**Nej.**
Ta fram en informationsbroschyr om universell utformning av utemiljöer och bostäder.	Universell utformning innebär att vid ny-, om- eller tillbyggnation utforma bostäder och miljöer på ett användbart sätt för en så stor del av befolkningen som möjligt. Broschyren bör rikta sig till byggherrar som stöd i bygglov och dialog med fastighetsägare.	SBN.	4. Ökad tillgänglighet i det befintliga bostadsbeståndet.	**Nej.**	**Nej.**
AB Sjöbohem inventerar tillgänglighet i utemiljöer, entréer och allmänna utrymmen i sitt bostadsbestånd.	I samverkan med tillgänglighetskompetens från kommunen, i syfte att identifiera behov av åtgärder för att uppnå en god tillgänglighet.	AB Sjöbohem.	4. Ökad tillgänglighet i det befintliga bostadsbeståndet.	**Ja.**	**Ja.**
Öka intern samverkan mellan tillgänglighets-rådgivare och bostadsanpassnings-	Undvika behov av kommunala kostnader för bostadsanpassningsbidrag i nybyggnation genom att utnyttja intern kompetens för att säkerställa att lagkrav och praxis följs vid	SBN.	5. Minskat behov av bostadsanpassning i nyproduktion.	**Påbörjad.**	**Inget svar.**

Tillhör nämndsbeslut 2026-03-10 SBN § 19 STRA.2025.2327

ÅTGÄRD	BESKRIVNING	ANSVAR	KOPPLING TILL DELMÅL	UPPFÖLJNING 2024 (JA/PÅBÖRJAT/NEJ + KOMMENTAR)	UPPFÖLJNING 2025 (JA/PÅBÖRJAT/NEJ + KOMMENTAR)
handläggare vid bygglovshandläggning för flerbostadshus.	bygglov, tekniskt samråd och slutbesiktning. Fokus på utformning av entréer och hygienutrymmen i flerbostadshus.				
Se över ansvarsfördelning för kommunala delansvar för bostadsförsörjning i kommunens organisation.	Översynen behöver visa hur bostadsförsörjningen kan hanteras som en kommunövergripande fråga, samt tydliggöra vilka ansvarsområden som ligger inom vilka förvaltningar.	KS.	1. Mer samordnad och tydlig hantering av bostadsförsörjningen som en övergripande kommunal fråga.	**Inget svar.**	**Påbörjad. I arbetet för etableringsgruppen ses både bostadsförsörjning och verksamhets-etablering över. Detaljplaner beställs utefter behov.**
Tydliggöra information om kommunens ansvar och vart bostadssökande ska vända sig, genom utveckling av kommunens hemsida och kontaktcenter.	I syfte att underlätta för familjeförvaltningen, som i nuläget får frågor från allmänheten inom områden som ligger utanför förvaltningens egentliga ansvarsområde, exempelvis bostadsförfrågningar från unga vuxna.	KS.	1. Mer samordnad och tydlig hantering av bostadsförsörjningen som en övergripande kommunal fråga.	**Inget svar.**	**Påbörjat arbete med Kontaktcenters upp gifter. I Kontakt-centers utökade arbetsområde ses frågor över där information kan ges direkt till medborgaren. Frågan om bostäder för unga är ett bra exempel på en sådan uppgift.**
Stärka samarbete mellan kommun, AB Sjöbohem och privata hyresvärdar.	Dialog om aktuella behov och möjligheter att utveckla samverkansrutiner. Även dialog om möjligheter att utveckla befintligt bostadsbestånd. Vidare finns ett behov av att föra dialog om inkomsttyp som krav för ett förstahandskontrakt.	KS (FN).	1. Mer samordnad och tydlig hantering av bostadsförsörjningen som en övergripande kommunal fråga. 2. Mer varierat bostadsutbud i alla kommundelar. 7. Förbättrade möjligheter för unga vuxna att få eget boende. 9. Förbättrade möjligheter att få tillgång till bostadssociala kontrakt och bostäder för nyanlända, i syfte att kunna erbjuda kontrakt i ett varierat utbud av bostadsstorlekar, med god tillgång till kollektivtrafik, integrerat i övrigt bostadsbestånd.	**Inget svar.**	**Påbörjad. Pågående dialog mellan kommunen och Sjöbohem. Se åtgärd ”Upprätta reglerande avtal för förnyelse av sociala kontrakt.” Det finns också ett riktat samarbete kring stadigvarande boende för våldsutsatta personer mellan socialtjänsten och AB Sjöbohem. Men även**

Tillhör nämndsbeslut 2026-03-10 SBN § 19 STRA.2025.2327

ÅTGÄRD	BESKRIVNING	ANSVAR	KOPPLING TILL DELMÅL	UPPFÖLJNING 2024 (JA/PÅBÖRJAT/NEJ + KOMMENTAR)	UPPFÖLJNING 2025 (JA/PÅBÖRJAT/NEJ + KOMMENTAR)
					med en del privata fastighetsägare. Det sistnämnda utifrån regeringens uppdrag (2022–2025) till kommunerna när det gäller att stärka arbetet med att hjälpa våldsutsatta till stadigvarande boende.
AB Sjöbohem ser över möjligheter att utveckla en större variation i befintligt bestånd.	Syftar till att möta behov av mer varierade bostadsstorlekar och större billiga lägenheter, genom till exempel sammanslagning av lägenheter eller ändrad användning från lokal till bostäder.	AB Sjöbohem.	2. Mer varierat bostadsutbud i alla kommundelar. 9. Förbättrade möjligheter att få tillgång till bostadssociala kontrakt och bostäder för nyanlända, i syfte att kunna erbjuda kontrakt i ett varierat utbud av bostadsstorlekar, med god tillgång till kollektivtrafik, integrerat i övrigt bostadsbestånd.	**Ja (ser dock att det inte går att göra så mycket mer med befintliga bostäder/fastigheter) .**	**Ja (ser dock att det inte går att göra så mycket mer med befintliga bostäder/fastigheter).**
Upprätta en rutin för krishantering och god beredskap vid förhöjt flyktingmottagande.	I syfte att ge ett bra beslutsunderlag, exempelvis vad gäller extra personalbehov, inventering av tillgängliga bostadslokaler och så vidare.	KS (FN).	9. Förbättrade möjligheter att få tillgång till bostadssociala kontrakt och bostäder för nyanlända, i syfte att kunna erbjuda kontrakt i ett varierat utbud av bostadsstorlekar, med god tillgång till kollektivtrafik, integrerat i övrigt bostadsbestånd.	**Påbörjad. Det finns ett pågående arbete och under 2024 har kontinuitetsplaner tagits fram för verksamheten där man tar höjd för olika kriser eller störningar. Det finns bland annat en planering för omdisponering av personalresurser vid stor frånvaro eller höjda behov i någon del av verksamheten. Detta arbete är inte specifikt inriktat mot**	**Ej påbörjad för arbete specifikt inriktat mot flyktingmottagande.**

Tillhör nämndsbeslut 2026-03-10 SBN § 19 STRA.2025.2327

ÅTGÄRD	BESKRIVNING	ANSVAR	KOPPLING TILL DELMÅL	UPPFÖLJNING 2024 (JA/PÅBÖRJAT/NEJ + KOMMENTAR)	UPPFÖLJNING 2025 (JA/PÅBÖRJAT/NEJ + KOMMENTAR)
				flyktingmottagande utan för all motsvarande verksamhet.	
Upprätta reglerande avtal för förnyelse av sociala kontrakt.	För att lösa behovet av en rutin vid övergång från socialt kontrakt till förstahandskontrakt.	FN (AB Sjöbohem).	9. Förbättrade möjligheter att få tillgång till bostadssociala kontrakt och bostäder för nyanlända, i syfte att kunna erbjuda kontrakt i ett varierat utbud av bostadsstorlekar, med god tillgång till kollektivtrafik, integrerat i övrigt bostadsbestånd.	**Påbörjad.** **Pågående dialog med Sjöbohem gällande avtalets innehåll och utformning.** **Viljeinriktning avseende samverkan kring stadigvarande boende för våldsutsatta har upprättats i mars 2024.**	**Ja. Upprättad 2025-07-31. Samarbete kring bostadssociala insatser för alla målgrupper inkl. nyanlända.**
Ta fram riktlinjer/kriterier för placering av sociala kontrakt.	Inkluderar exempelvis bostadstyper och storlekar, tillgång till kollektivtrafik och så vidare.	FN.	9. Förbättrade möjligheter att få tillgång till bostadssociala kontrakt och bostäder för nyanlända, i syfte att kunna erbjuda kontrakt i ett varierat utbud av bostadsstorlekar, med god tillgång till kollektivtrafik, integrerat i övrigt bostadsbestånd.	**Påbörjad.** **Pågående dialog med Sjöbohem gällande avtalets innehåll och utformning.**	**Ja. Beslut § 2025/130-FAMN.**
Genomföra en kartläggning av boendesituationen för utsatta grupper.	Kartläggningen kan exempelvis innehålla aktuell statistik kring antal vräkningar, antal pågående bostadssociala kontrakt, antal bostadssociala kontrakt som har övergått till förstahandskontrakt, tillfälliga boenden, och så vidare. Kartläggningen kommer att utgöra en viktig kunskapskälla för arbetet med nästkommande bostadsförsörjningsprogram, och bör där presenteras som en del av underlaget.	FN.	9. Förbättrade möjligheter att få tillgång till bostadssociala kontrakt och bostäder för nyanlända, i syfte att kunna erbjuda kontrakt i ett varierat utbud av bostadsstorlekar, med god tillgång till kollektivtrafik, integrerat i övrigt bostadsbestånd.	**Påbörjad.**	**Påbörjad.** **Planeras att vara färdigställd under våren 2026.**

Tillhör nämndsbeslut 2026-03-10 SBN § 19 STRA.2025.2327

Tillhör nämndsbeslut 2026-03-10 SBN § 19 STRA.2025.2327

SJÖBO KOMMUN

Samhällsbyggnadsnämnden

Sammanträdesprotokoll
Datum
2026-03-10

§19

Ärendenr STRA.2025.2327

Uppföljning av riktlinjer för bostadsförsörjning 2025

Samhällsbyggnadsnämndens beslut

Samhällsbyggnadsnämnden föreslår kommunstyrelsen att godkänna 2025 års uppföljning av Sjöbo kommuns riktlinjer för bostadsförsörjning 2022–2026.

_____

Sammanfattning av ärendet

Under 2022 togs nya riktlinjer för bostadsförsörjning fram i kommunen , beslutade i kommunfullmäktige 2022-11-30. I riktlinjerna står angivet att de åtgärder som föreslås ska följas upp årligen. En sådan uppföljning ägde rum under hösten 2025. Riktlinjerna följdes även upp under hösten 2023 och 2024.

Beslutsunderlag

Rapport - Uppföljning av riktlinjer för bostadsförsörjning 2025

Ärendebeskrivning

För att kunna arbeta strategiskt och långsiktigt med frågor om bostadsförsörjning ska kommunfullmäktige varje mandatperiod anta riktlinjer för bostadsförsörjningen. Riktlinjerna visar vad kommunen vill med det befintliga bostadsbeståndet och hur bostadsplaneringen ser ut.

Kommunens roll är bland annat att löpande utvärdera läget på bostadsmarknaden och skapa förutsättningar för den önskade utvecklingen.

Under 2022 togs nya riktlinjer för bostadsförsörjning fram i kommunen, beslutade i kommunfullmäktige 2022-11-30. I riktlinjerna står angivet att de åtgärder som föreslås ska följas upp årligen. En sådan uppföljning ägde rum under hösten 2025. Riktlinjerna följdes även upp under hösten 2023 och 2024.

Beslut skickas till

Kommunstyrelsen
Tekniska nämnden
Familjenämnden
Vård- och omsorgsnämnden

§ 58

Beredning av ärende 2026/42
till kommunstyrelsen

Årlig uppföljning av det systematiska arbetsmiljöarbetet 2025

Arbetsutskottet föreslår att kommunstyrelsen beslutar

Redovisningen av det årliga systematiska arbetsmiljöarbetet godkänns och läggs till handlingarna.

Sammanfattning av ärendet

Enligt Arbetsmiljöverkets föreskrifter om systematiskt arbetsmiljöarbete (AFS 2023:1) 14 § ska arbetsgivare årligen göra en uppföljning av det systematiska arbetsmiljöarbetet. Sjöbo kommuns nämnder genomför därför varje år en arbetsmiljöenkät där det systematiska arbetsmiljöarbetet redovisas. Kommunstyrelsen ska säkerställa att nämnderna följer de lagar och regler som gäller för arbetsmiljö vilket dels görs genom att ta del av uppföljningen.

Den årliga uppföljningen visar att kommunen i stort uppfyller föreskrifternas krav på systematiskt arbetsmiljöarbete. Resultaten indikerar en gemensam struktur för hur lagkraven hanteras. Samtidigt identifieras även utvecklingsområden.

Andelen chefer som uppger att de har tillräckliga befogenheter och resurser för sina arbetsmiljöuppgifter minskade till 66 procent under 2024. År 2025 ökade andelen till 87,3 procent. Arbetet med arbetsmiljömål har också utvecklats. År 2025 uppgav 71,4 procent av enheterna att de har upprättat arbetsmiljömål på enhetsnivå, jämfört med 55 procent året innan.

År 2025 infördes nya frågor om friskfaktorer och våld i nära relationer. Uppföljningen visar att majoriteten av enheterna har behandlat våld i nära relationer på arbetsplatsträffar. Färre chefer har tagit upp frågan i PLUS-samtal, en anledning som anges till detta är att alla inte genomfört samtalen vid

enkättillfället. Vidare uppger 65,1 procent att de arbetat med friskfaktorer på APT. Flera anger att tidsbrist och chefsbyten påverkat möjligheten att prioritera detta arbete.

Utvecklingsområden enligt uppföljningen är att bli bättre på att följa upp att genomförda åtgärder har fått önskad effekt och att systematiskt följa upp sammanställningar av inrapporterade arbetsskador och tillbud.

Förvaltningens förslag

Redovisningen av det årliga systematiska arbetsmiljöarbetet läggs till handlingarna.

Beslutsunderlag

Kommunledningsförvaltningens tjänsteskrivelse den 23 april 2026
Årlig uppföljning av SAM -Kommunledningsförvaltningen
VON § 27/2026-03-24 Årlig uppföljning av det systematiska arbetsmiljöarbetet
VON - Bilaga 1 Redovisning av facklig synpunkt på årlig förvaltningsövergripande sammanställning av systematiskt arbetsmiljöarbetet.
Beslut TKN 2026-02-26 Årlig uppföljning av det systematiska arbetsmiljöarbetet 2025
Årlig uppföljning av det systematiska arbetsmiljöarbetet 2025 - Tekniska nämnden
Arbetsmiljömål 2026 - Tekniska nämnden
SAM samtliga svar tekniska nämnden
Beslut Famn 2026-02-24 Redovisning av det systematiska arbetsmiljöarbetet (SAM) 2025
Familjenämnden Redovisning av det systematiska arbetsmiljöarbetet (SAM) 2025
SBN beslut 2025-02-03 Årlig uppföljning av det systematiska arbetsmiljöarbetet 2025
SBN - Årlig uppföljning av det systematiska arbetsmiljöarbetet - SBN

Slutligt beslut i ärendet ska skickas till

HR-avdelningen
Tekniska nämnden
Familjenämnden
Vård- och omsorgsnämnden
Samhällsbyggnadsnämnden

SJÖBO KOMMUN
Kommunstyrelsen

TJÄNSTESKRIVELSE

Kommunledningsförvaltningen
HR-AVDELNINGEN

DATUM 23 april 2026
ÄRENDENUMMER 2026/42

REDOVISNINGEN AV DET ÅRLIGA SYSTEMATISKA ARBETSMILJÖARBETET LÄGGS TILL HANDLINGARNA. HANDLÄGGARE

Dan Sivnert
Dan.Sivnert@sjobo.se

TILL

Kommunstyrelsen

Årlig uppföljning av det systematiska arbetsmiljöarbetet 2025

Kommunledningsförvaltningens förslag till beslut

Redovisningen av det årliga systematiska arbetsmiljöarbetet läggs till handlingarna.

Sammanfattning

Enligt Arbetsmiljöverkets föreskrifter om systematiskt arbetsmiljöarbete (AFS 2023:1) 14 § ska arbetsgivare årligen göra en uppföljning av det systematiska arbetsmiljöarbetet. Sjöbo kommuns nämnder genomför därför varje år en arbetsmiljöenkät där det systematiska arbetsmiljöarbetet redovisas. Kommunstyrelsen ska säkerställa att nämnderna följer de lagar och regler som gäller för arbetsmiljö vilket dels görs genom att ta del av uppföljningen.

Den årliga uppföljningen visar att kommunen i stort uppfyller föreskrifternas krav på systematiskt arbetsmiljöarbete. Resultaten indikerar en gemensam struktur för hur lagkraven hanteras. Samtidigt identifieras även utvecklingsområden.

Andelen chefer som uppger att de har tillräckliga befogenheter och resurser för sina arbetsmiljöuppgifter minskade till 66 procent under 2024. År 2025 ökade andelen till 87,3 procent. Arbetet med arbetsmiljömål har också utvecklats. År

2025 uppgav 71,4 procent av enheterna att de har upprättat arbetsmiljömål på enhetsnivå, jämfört med 55 procent året innan.

År 2025 infördes nya frågor om friskfaktorer och våld i nära relationer. Uppföljningen visar att majoriteten av enheterna har behandlat våld i nära relationer på arbetsplatsträffar. Färre chefer har tagit upp frågan i PLUS-samtal, en anledning som anges till detta är att alla inte genomfört samtalen vid enkättillfället. Vidare uppger 65,1 procent att de arbetat med friskfaktorer på APT. Flera anger att tidsbrist och chefsbyten påverkat möjligheten att prioritera detta arbete.

Utvecklingsområden enligt uppföljningen är att bli bättre på att följa upp att genomförda åtgärder har fått önskad effekt och att systematiskt följa upp sammanställningar av inrapporterade arbetsskador och tillbud.

EKONOMISKA ÖVERVÄGANDEN
Förvaltningen har inte funnit några särskilda ekonomiska aspekter av frågan.

MILJÖ- OCH KLIMATKONSEKVENSER
Förvaltningen har inte funnit några särskilda konsekvenser av beslutet ur miljö- och klimathänsyn.

Underlag för beslutet
Kommunledningsförvaltningens tjänsteskrivelse den 23 april 2026
Årlig uppföljning av SAM -Kommunledningsförvaltningen
VON § 27/2026-03-24 Årlig uppföljning av det systematiska arbetsmiljöarbetet
VON - Bilaga 1 Redovisning av facklig synpunkt på årlig förvaltningsövergripande sammanställning av systematiskt arbetsmiljöarbetet.

Beslut TKN 2026-02-26 Årlig uppföljning av det systematiska arbetsmiljöarbetet 2025
Årlig uppföljning av det systematiska arbetsmiljöarbetet 2025 - Tekniska nämnden
Arbetsmiljömål 2026 - Tekniska nämnden
SAM samtliga svar tekniska nämnden

Beslut Famn 2026-02-24 Redovisning av det systematiska arbetsmiljöarbetet (SAM) 2025
Familjenämnden Redovisning av det systematiska arbetsmiljöarbetet (SAM) 2025

SBN beslut 2025-02-03 Årlig uppföljning av det systematiska arbetsmiljöarbetet 2025
SBN - Årlig uppföljning av det systematiska arbetsmiljöarbetet - SBN

Beslutet ska skickas till

HR-avdelningen
Tekniska nämnden
Familjenämnden
Vård- och omsorgsnämnden
Samhällsbyggnadsnämnden

Dan Sivnert

HR-chef

Årlig uppföljning av det systematiska arbetsmiljöarbetet

Förvaltning: Kommunledningsförvaltningen

Verksamhetsår: 2025

Sammanfattning

Ge en kort sammanfattning i punktform av arbetsmiljöfrågor som din förvaltning har hanterat under året:

- Arbetsmiljöarbetet är en integrerad del av den dagliga verksamheten. Det finns kunskap om verksamhetens risker och man följer i huvudsak de centrala rutinerna i årshjulet.
- Arbetsmiljöfrågor behandlas kontinuerligt på arbetsplatsträffar. Avdelningarna har under året arbetat eller planerar att arbeta med friskfaktorer i detta forum. En del avdelningar har även påbörjat arbetet med att lyfta frågor om våld i nära relationer på arbetsplatsträffar.
- Avdelningarna har under året genomfört skyddsronder för att undersöka den fysiska och psykosociala arbetsmiljön samt för att identifiera och åtgärda risker.

Goda exempel

Beskriv minst tre goda exempel på genomförda förbättringsåtgärder och resultatet av dem:

1. HR-avdelningen har genom gemensamma luncher och middagar utanför arbetstid stärkt den interna samhörigheten, vilket har medfört en mer lättsam och trygg arbetsmiljö.
2. Arbetet med friskfaktorer upplevs fungera väl, arbetet med friskfaktorer syftar till att stärka de förutsättningar som får medarbetare att må bra och prestera väl.
3. Kansliavdelningen har under året haft ett särskilt fokus på att stärka den organisatoriska och sociala arbetsmiljön och har därför prioriterat dessa frågor vid flera arbetsplatsträffar.
4. Ekonomiavdelningen och upphandlingsenheten genomför numera gemensamma arbetsplatsträffar till följd av en organisationsförändring, vilket har fungerat mycket väl.

Systematiskt arbetsmiljöarbete

Utifrån det som framkommit i enkätundersökningen av det systematiska arbetsmiljöarbetet på enheter kommer vi arbeta med följande förbättringsområde

1. Kommunens arbetsmiljöpolicy behöver fortsatt göras mer känd på avdelningarna.
2. Stärka det systematiska arbetet med arbetsmiljöhändelser, både genom att medarbetare rapporterar in händelser och genom att dessa utreds, åtgärdas och följs upp.
3. Samtliga avdelningar inom förvaltningen behöver genomföra övergripande skriftliga riksinventeringar och riskbedömningar av arbetsmiljön.

Arbetsmiljöutmaningar

Beskriv kort arbetsmiljöbrister i punktform som din förvaltning inte har kunnat åtgärda eller behöver arbeta vidare med. Beskriv även kortfattat orsaker till att åtgärderna inte har kunnat genomföras:

- Sammanhållning på förvaltningen behöver fortsatt förbättras. Vi är en spretig förvaltning, vilket gör att det kan vara svårt att få en ”vi-känsla” mellan alla avdelningar.
- En fortsatt utmaning som anses svår att åtgärda är tidsbristen.
- Planerad kameraövervakning i väntrummet i anslutning till kontaktcenter är en åtgärd som ännu inte har genomförts.

Övergripande prioriteringar i förvaltningen

Beskriv övergripande arbetsmiljöprioriteringar din förvaltning kommer att arbeta med under kommande år (2026):

1. Fortsatt förbättra sammanhållningen och ”vi-känslan” inom förvaltningen.
2. Fortsatt arbeta aktivt med att stärka friskfaktorerna.
3. Arbeta med de förbättringsområde som finns i det systematiska arbetsmiljöarbetet.

Årlig uppföljning av det systematiska arbetsmiljöarbetet

Vård- och omsorgsnämnden beslutar

Vård- och omsorgsnämnden godkänner rapporten för den årliga uppföljningen av det systematiska arbetsmiljöarbetet (SAM) för år 2025.

Rapporten skickas till kommunstyrelsen tillsammans med detta beslut.

Sammanfattning av ärendet

Enligt föreskrifterna i AFS 200:1 (§ 11) är arbetsgivaren skyldig att följa upp det systematiska arbetsmiljöarbetet minst en gång per år.

Vid uppföljning ska det bedömas om de centrala delarna av arbetsmiljöarbetet är närvarande och fungerar effektivt i verksamheten. De centrala delarna är:

- Hur samverkan fungerar
- Om det systematiska arbetsmiljöarbetet (SAM) är en naturlig del i den dagliga verksamheten
- Arbetsmiljöpolicy, mål och rutiner
- Uppgiftsfördelning
- Om det finns tillräckliga kunskaper om arbetsmiljö och arbetsmiljöarbetet
- Rutiner för arbetsmiljöarbetet
- Undersökning, riskbedömning, åtgärder/handlingsplan och uppföljning
- Företagshälsovård
- Årlig uppföljning

Enkäten om uppföljning av det systematiska arbetsmiljöarbetet skickades ut till samtliga chefer i förvaltningen (26 st.) och samtliga besvarade enkäten.

Enkäten har delvis besvarats i samarbete med skyddsombud och medarbetare inom nämndens ansvarsområde.

Rapporten är samverkad på förvaltningsnivå den 18 februari 2026.

Förslag till beslut

Vård- och omsorgsnämnden godkänner rapporten för den årliga uppföljningen av det systematiska arbetsmiljöarbetet (SAM) för år 2025.

Rapporten skickas till kommunstyrelsen tillsammans med detta beslut.

Beslutsunderlag

Systematiskt arbetsmiljöarbete (AFS 2001:1), föreskrifter.
Enkätresultat för årlig uppföljning SAM 2025.
Rapport - Uppföljning av det systematiska arbetsmiljöarbetet (SAM) på förvaltningsnivå, vård och omsorg.
Tjänsteskrivelse av förvaltningschef Irini Papadopoulou, daterad 23 mars 2026.

Beslut skickas till:

Kommunstyrelsen

SJÖBO KOMMUN

Datum 2026-02-23

Ärendenr.

Handlingsid

Yttrande

Handläggare:
Irini Papadopoulou
0416-270 00
irini.papadopoulou@sjobo.se

Vård- och omsorgsnämnden

Bilaga 1 – Redovisning av facklig synpunkt på årlig förvaltningsövergripande sammanställning av systematiskt arbetsmiljöarbete (SAM) 2025

Beskrivning av yrkande

Kommunal har framfört att de inte är nöjda med formuleringen:

”Arbetet med riskinventeringar och handlingsplaner har blivit mer systematiskt och mer likvärdigt mellan verksamheterna”.

Skälet som anges är att uppgiften inte bedöms stämma med nuläget. Enligt Kommunal befinner sig arbetet fortfarande i en utvecklings- och uppbyggnadsfas. Det pågår arbete med att ta fram rutiner för hur riskinventeringar ska genomföras, vem som ansvarar för genomförandet samt vilken kompetens som krävs. Arbetet kan därför enligt Kommunal inte beskrivas som systematiskt och likvärdigt mellan verksamheterna.

Hantering inom ramen för samverkan

Yrkandet har behandlats inom ramen för förvaltningsövergripande samverkan (FSAM) den 18 februari 2026.

Förvaltningens bedömning

Förvaltningen har gått igenom den aktuella formuleringen i rapporten och gjort följande bedömning.

Förvaltningen bedömer att formuleringen syftar på en positiv utvecklingsriktning snarare än ett fullt uppnått läge och finner därför inte skäl att ändra skrivningen.

Arbetet med att ta fram och implementera rutiner för riskinventeringar och handlingsplaner kommer att följas upp inom ramen för det systematiska arbetsmiljöarbetet under 2026. Uppföljning redovisas i kommande arbetsmiljörapport.

Irini Papadopoulou
Förvaltningschef

Årlig uppföljning av det systematiska arbetsmiljöarbetet 2025

Tekniska nämnden beslutar

Nämnden beslutar att godkänna redovisningen av uppföljningen av det systematiska arbetsmiljöarbetet 2025 samt prioriteringar för 2026.

Sammanfattning av ärendet

Systematiskt arbetsmiljöarbete SAM innebär att man kontinuerligt i det dagliga arbetet uppmärksammar både psykologiska och sociala förhållanden och arbetsmiljöfrågor av fysisk karaktär. Samt att i det dagliga arbetet fatta beslut och genomföra åtgärder så att de anställda varken skadas eller blir sjuka.

Enligt AFS 2001:1 ska arbetsgivaren årligen göra en uppföljning av det systematiska arbetsmiljöarbetet.

Beslutsunderlag

Förvaltningens tjänsteskrivelse, daterad 30 januari 2026
Analysrapport för arbetsmiljöenkät 2025
Årlig uppföljning av det systematiska arbetsmiljöarbetet 2025 samt prioriteringar för 2026
Förvaltningens arbetsmiljömål för 2026

Beslut skickas till:

Kommunstyrelsen, HR-avdelningen

Årlig uppföljning av det systematiska arbetsmiljöarbetet

Tekniska förvaltningen

Förvaltning: Tekniska förvaltningen

Verksamhetsår: 2025

Sammanfattning

Ge en kort sammanfattning i punktform av arbetsmiljöfrågor som din förvaltning har hanterat under året:

- Fortsatt arbete med värdegrundsarbete och självledarskap på förvaltningsövergripande nivå, sammanflätas med friskfaktorer och hälsofrämjande ledarskap
- Stora investeringsprojekt som löper över flera år som kommer lyfta den fysiska arbetsmiljön på flera av kommunens anläggningar: Friluftsbad, reningsverk och vattenverk.
- Fortsatt arbete med att Införande av robotgräsklippare har skapat mindre stress bland personalen

Goda exempel

Beskriv minst tre goda exempel på genomförda förbättringsåtgärder och resultatet av dem:

1. Fritidsverksamheten har fortsatt sitt arbete med att införa robotgräsklippare på idrottsplatser. Resultatet är frigjort tid (mindre stress).
2. Renoveringen av friluftsbad (Oran) skapar bättre arbetsmiljöförhållande. Ett tungt och stressigt arbete med att måla bassängerna varje år försvinner i och med installation av liner i bassänger. Utrivning av 50 år gammal utrustning och installation av nytt reningsverk och kemikaliedoseringsutrustning ger bättre arbetsmiljö.
3. Generellt pågår ett arbete på va-verksamheten med översyn av bassängräcke och lyftanordningar med förbättringar och uppgraderingar. Säkrare och tryggare arbetsmiljö.
4. Nytt järnkloridhus på Sjöbo avloppsreningsverk skapar bättre och säkrare kemikaliehantering och ger bättre arbetsmiljö för personalen, renare och tillgängligare.
5. Park har infört måndagsmöte där man har stående diskussioner kring arbetsmiljö, risker och tillbud. Har gett resultat med fler anmälda tillbud och riskobservationer från gruppen.

Systematiskt arbetsmiljöarbete

Utifrån det som framkommit i enkätundersökningen av det systematiska arbetsmiljöarbetet på enheter kommer vi arbeta med följande förbättringsområde

1. I och med fastställda övergripande arbetsmiljömå (2025) kan verksamheterna/enheten arbeta vidare med egna arbetsmiljömål. Fortsätta arbeta med den övergripande rutinen förstahjälp och krisstöd.
2. Verksamheterna ska arbeta med den övergripande riskinventeringen/bedömningen (kvarstår sedan 2023). Är ett fortlöpande arbete.
3. Kvarstår sedan tidigare år att få upp antalet anmälda tillbud. Antalet är lågt i en förvaltning som vår.

Arbetsmiljöutmaningar

Beskriv kort arbetsmiljöbrister i punktform som din förvaltning inte har kunnat åtgärda eller behöver arbeta vidare med. Beskriv även kortfattat orsaker till att åtgärderna inte har kunnat genomföras:

- Centrala dokument, mål och rutiner inom förvaltningen.
- Stora investerings och utredningsprojekt kräver stora resurser, pengar personal och tid. Att hitta balans mellan projekt och den ordinarie dagliga driften. Det är lätt att de stora projekten äter upp alla tillgängliga resurser på bekostnad av den dagliga driften.
- Tid som den resurs som saknas mest för att utföra delar av arbetsmiljöarbetet. Begränsade personalresurser med hög arbetsbelastning och höga mål och krav på framdrift. Tydliggöra kopplingen mål – resurs.
- Fortsätta arbetet inom förvaltning och arbetsgrupp att förbättra samarbetsklimatet. Öka förståelsen för sitt självledarskap och att man är en del i den gemensamma arbetsmiljön.

Övergripande prioriteringar i förvaltningen
Beskriv övergripande arbetsmiljöprioriteringar din förvaltning kommer att arbeta med under kommande år (2026):

1. Prioriterat är arbete med den grundläggande styrningen och uppföljningen inom arbetsmiljöområdet, förvaltningscentrala dokument och rutiner ska tas fram
2. Fortsatt arbete med hela förvaltningen gällande roller, uppdrag och att vi alla är delar (viktiga) i något större. All personal har en viktig roll att spela som länken i kedjan som skapar bästa möjliga vardag för våra kommuninvånare.
3. Att få upp antalet anmälda tillbud/riskobservationer, dessa ligger tillgrund för förbättringsåtgärder för arbetsmiljön.

SJÖBO KOMMUN	Tekniska förvaltningen	2025-12-04
	Övergripande	Jesper Andersson
	Arbetsmiljömål	Flik Avsnitt

ARBETSMILJÖPOLICY FÖR SJÖBO KOMMUN

Sjöbo kommun har en arbetsmiljöpolicy som reviderades av kommunfullmäktige 19 juni 2024 § 86.

Policyn peka ut ett antal centrala mål och åtgärder för arbetsmiljöarbetet.

Sjöbo kommun ska utifrån ett proaktivt förhållningssätt verka för:

- *Ett hållbart arbetsliv med arbetsförhållande som möjliggör arbete fram till pensionen*
- *Delaktighet, utvecklingsmöjligheter och samverkan så att alla medarbetare upplever sig sedda, hörda, respekterade och medskapande*
- *Arbetsplatser med fokus på friskfaktorer där varje medarbetare känner arbetsglädje och stolthet, lust att lära och vilja att utveckla verksamheten*
- *Inga anställda ska utsättas för kränkande särbehandling som t ex mobbning, psykiskt våld, social utstötning eller trakasserier*
- *Tydlig arbetsmiljöorganisation för medarbetare och elever*

Vidare säger policyn att - *respektive förvaltning/nämnd har att utifrån de övergripande målen formulera konkreta och uppföljningsbara mål. De ska följa den övergripande arbetsmiljö-policyn och innehålla såväl fysiska som organisatoriska och sociala arbetsmiljömål.*

Varje arbetsställe ska göra handlingsplaner med konkreta åtgärder för den egna verksamheten som syftar till att uppnå kommunfullmäktige och nämndens mål.

ARBETSMILJÖMÅL FÖR TEKNISKA FÖRVALTNINGEN

Område	**Vad ska göras/Mål**	**Hur följer vi upp? Indikator**	**Ingående värde 2025**	**Målvärde 2026**	**Utfall 2026**
Sjukfrånvaro					
Kortsikt	Sjukfrånvaron ska hållas stabil under målvärde	%, tillsvidare.	4,74	<3,0	
Lång (5 år)	Sjukfrånvaron ska minska	%, löpande medelvärde över 5 år, tillsvidare	4,12	<4,0	
Frisknärvaro					
	Öka andelen friska medarbetare	%, tillsvidare	41,38	>50	

Personal-omsättning					
	Minskad personalomsättning eller stabilt under målvärde, genom att ökad trivsel	%, alla inkl. pension/ sjukersättning, tillsvidare anställd	27,26	<8	
Tillbud och riskobservationer					
	Antalet anmälningar av tillbud och riskobservationer ska öka	Antalet anmälningar av tillbud och riskobservationer i KIA-systemet per tillsvidare anställd	0,45	1	
OSA					
	Ta fram konkreta arbetsmiljöaktiviteter för respektive arbetsplats	Finns/finns inte (5 arbetsplatser*)	1	5	
	Ta fram lönekriterier, förvaltningsövergripande	Finns/finns inte	0	1	
	Mål/aktiviteter för respektive arbetsplats/verksamhet utifrån tekniska nämndens verksamhetsplan ska vara kända i verksamheten	Finns/finns inte	5	5	

*Ommavägen 30, Ommavägen 20, Hammargränd 4, Sjöbo simanläggning och Reningsverksvägen.

Årlig uppföljning av det systematiska arbetsmiljöarbetet

Vilken förvaltning arbetar du i?

Namn	Antal	%
Familjeförvaltningen	0	0
Kommunledningsförvaltningen	0	0
Samhällsbyggnadsförvaltningen	0	0
Tekniska förvaltningen	6	100
Vård- och omsorgsförvaltningen	0	0
Total	**6**	**100**

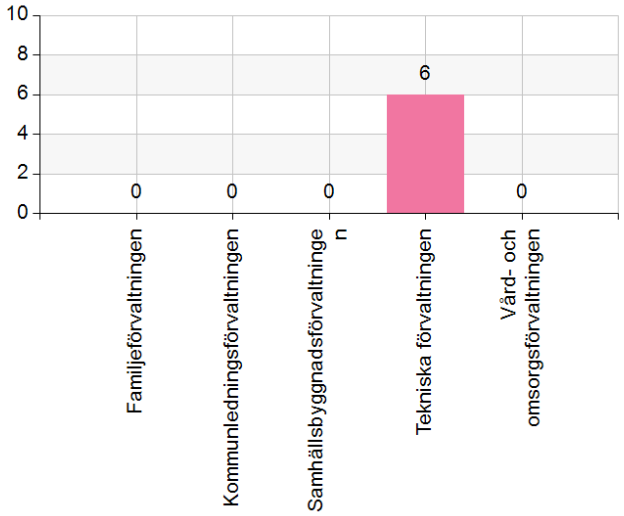

Svarsfrekvens
100% (6/6)

Familjeförvaltningen - jag arbetar i:

Namn	Antal	%
Ledning/Admin/Stab familjeförvaltningen	0	0
Kultur o Fritid-verksamhet/ledning/admin	0	0
Bibliotek	0	0
Fritid	0	0
Kulturskolan	0	0
Allmänkultur	0	0
Malenagymnasiet	0	0
StabUtbCentrum/SYV	0	0
Vuxenutb	0	0
AME	0	0
Ledning/stab Individ/Familj/Elevhälsa	0	0
Råd o Stöd Elevhälsa	0	0
Råd o Stöd Öppenvård	0	0
Myndighet Barn o Familj	0	0
Myndighet Vuxen o Integration	0	0
Stab/Ledning Grund o Förskola	0	0
Förskolepool	0	0
Emanuelskolan	0	0
Anpassad grundskola	0	0
DBV	0	0

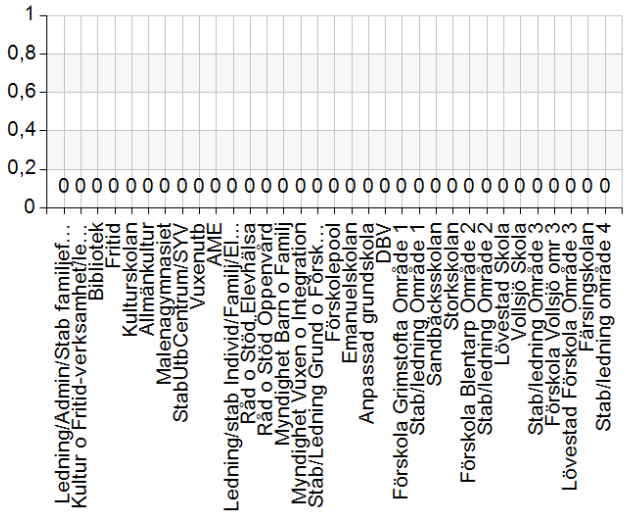

Förskola Grimstofta Område 1	0	0
Stab/ledning Område 1	0	0
Sandbäcksskolan	0	0
Storkskolan	0	0
Förskola Blentarp Område 2	0	0
Stab/ledning Område 2	0	0
Lövestad Skola	0	0
Vollsjö Skola	0	0
Stab/ledning Område 3	0	0
Förskola Vollsjö omr 3	0	0
Lövestad Förskola Område 3	0	0
Färsingskolan	0	0
Stab/ledning område 4	0	0
Total	**0**	**0**

Svarsfrekvens
0% (0/0)

Kommunledningsförvaltningen - jag arbetar i:

Namn	Antal	%
Kommunledningsförvaltningen	0	0
Ledning/administration KLF	0	0
Kansliavdelningen	0	0
HR-avdelningen	0	0
Utvecklingsavdelning	0	0
Ekonomi/Upphandling	0	0
Total	**0**	**0**

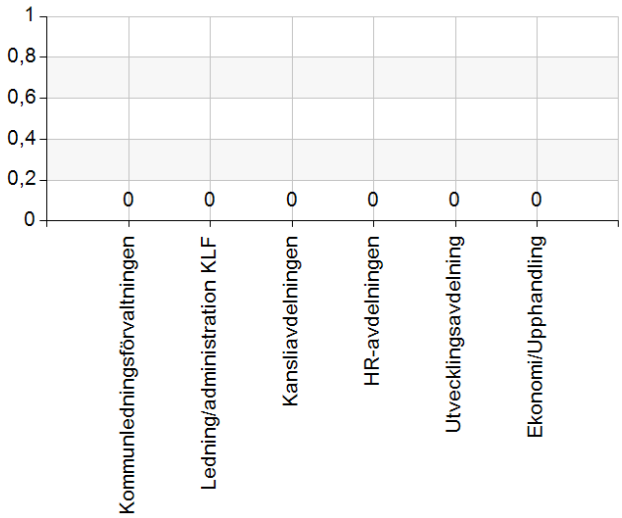

Svarsfrekvens
0% (0/0)

Samhällsbyggnadsförvaltningen - jag arbetar i:

Namn	Antal	%
Bygglovsenhet	0	0
Miljöenhet	0	0
Ledn Bygg Miljö Strategi	0	0
Strategienhet	0	0
Total	**0**	**0**

Svarsfrekvens
0% (0/0)

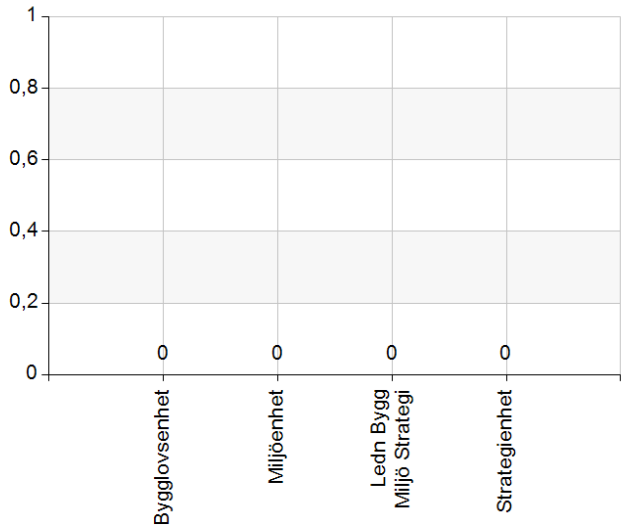

Tekniska förvaltningen - jag arbetar i:

Namn	Antal	%
Offentlig utemiljö	1	16,7
Samhällstjänster/VA	1	16,7
Ledning/stab Teknik	1	16,7
Fritid/förening	2	33,3
Simanläggning/friluftsbad	0	0
Serviceenheten	1	16,7
Total	**6**	**100**

Svarsfrekvens
100% (6/6)

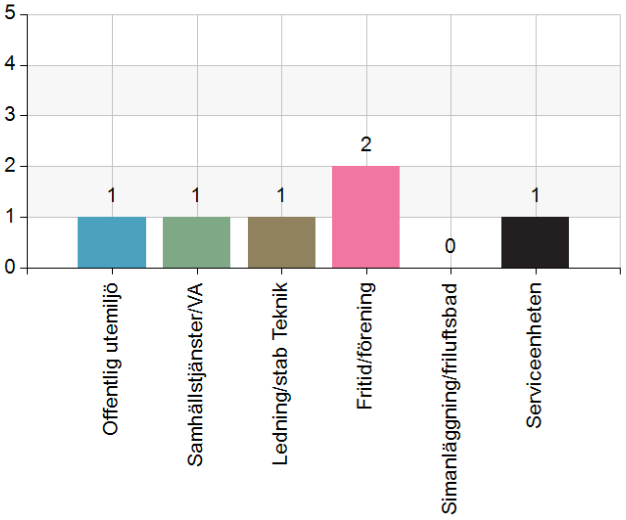

Vård- och omsorgsförvaltningen- jag arbetar i:

Namn	Antal	%
Stab/Ledning Vård- och omsorg	0	0
Admin enhet vård omsorg	0	0
Måltidsverksamhet	0	0
Kök Förskola skola	0	0
Kök Äldreomsorg	0	0
Ledning/stab LSS- verksamhet	0	0
LSS-boende Långdansgatan	0	0
LSS-boende Stapelgränd 3A	0	0
Socialpsykiatri	0	0
LSS-boende Redskapsgatan	0	0

Korttidsvistelse LSS	0	0
LSS-boende Badgatan	0	0
LSS-boende Södergatan	0	0
LSS-boende Björkvägen	0	0
LSS Avlösare/Ledsagare	0	0
Daglig verksamhet	0	0
LSS-boende Schottisgatan	0	0
LSS-boende Stapelgränd 3B	0	0
Ledning/stab Äldreomsorg Hemtjänst	0	0
Hemtjänst Blentarp Nattpatrullen	0	0
Hemtjänst Lövestad Vollsjö	0	0
KTV HUR Björkb Natt	0	0
Hemtjänst Sjöbo 1-2	0	0
Hemtjänst Sjöbo 3-4	0	0
Hemsjukvård Rehab/kommunal primärvård	0	0
Handläggarenhet - LSS, Bistånd	0	0
Stab Ledning Särskilt boende	0	0
Särskilt boende Björkbacken, sjöbo	0	0
Särskilt boende Rosenlund, Lövestad	0	0
Särskilt boende Solkullen, Vollsjö	0	0
Särskilt boende Sandbäcksgården, Sjöbo	0	0
Särskilt boende Ängsgården, sjöbo	0	0
Bemanningsenheten/pool Vård omsorg	0	0
Bemanning/rekrytering Vård omsorg	0	0
Total	**0**	**0**

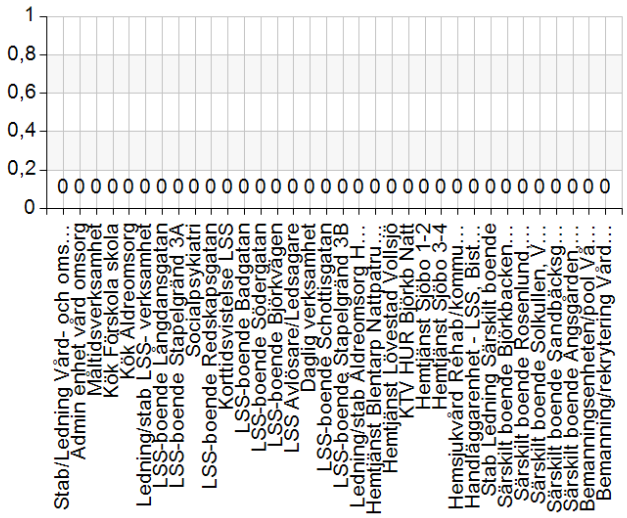

Svarsfrekvens
0% (0/0)

Ange vilka personer som varit med vid besvarande av enkäten och era roller.

Patrik Larsson . Simhallschef. Jonni Walter, Fritidstekniker
Jesper Andersson FC och Malin Mandin Skyddsombud/Ombud Vision
Malin Mandin TF enhetschef
Håkan Andersson
Sanna Lynghed, verksamhetschef samt Malin Mandin, skyddsombud
Peter Hellichius

Arbetsmiljöarbetet ingår som en naturlig del i den dagliga verksamheten.

Namn	Antal	%
JA	6	100
NEJ	0	0
DELVIS	0	0
Total	**6**	**100**

Svarsfrekvens
100% (6/6)

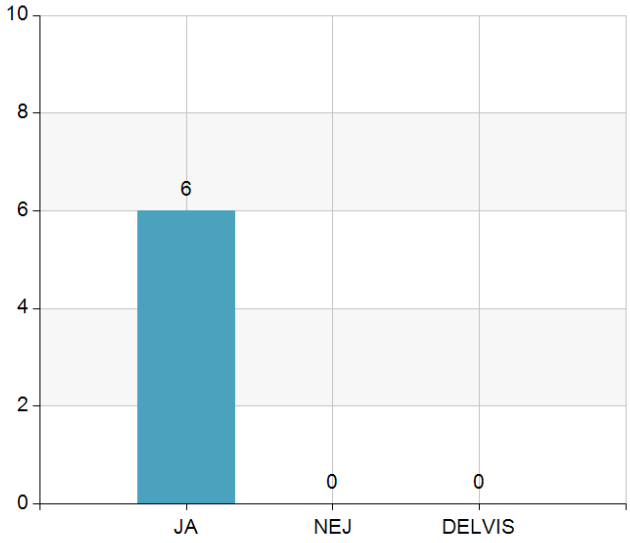

Varför valde du/ni att svara "NEJ"/"DELVIS"?

Sjöbo Kommuns arbetsmiljöpolicy är känd på enheten/enheterna.

Namn	Antal	%
JA	6	100
NEJ	0	0
DELVIS	0	0
Total	**6**	**100**

Svarsfrekvens
100% (6/6)

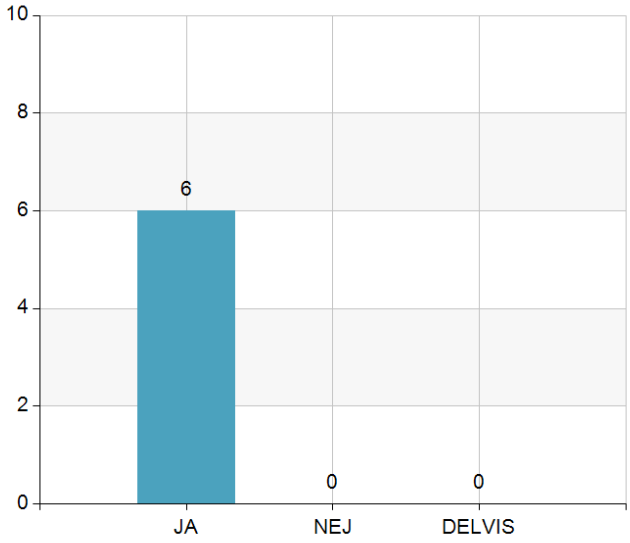

Varför valde du/ni att svara "NEJ"eller "DELVIS"?

Enheten/enheterna har konkreta mål för arbetsmiljön, som omfattar såväl den fysiska som organisatoriska och sociala arbetsmiljön.

Namn	Antal	%
JA	4	66,7
NEJ	0	0
DELVIS	2	33,3
Total	**6**	**100**

Svarsfrekvens
100% (6/6)

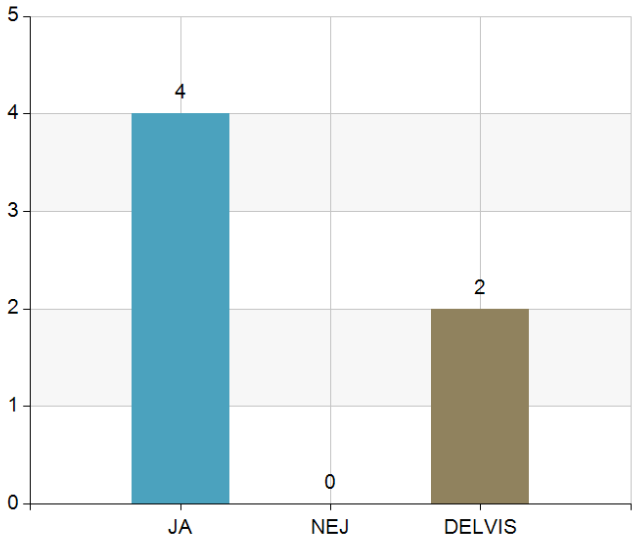

Varför valde du/ni att svara "NEJ"eller "DELVIS"?

Behöver ses över
Finns på förvaltningsnivå men inte nedbruten till enheten. Vi arbetar med målen på APT.

Jag som chef har fått en skriftlig fördelning av mina arbetsmiljöuppgifter.

Namn	Antal	%
JA	5	83,3
NEJ	1	16,7
DELVIS	0	0
Total	**6**	**100**

Svarsfrekvens
100% (6/6)

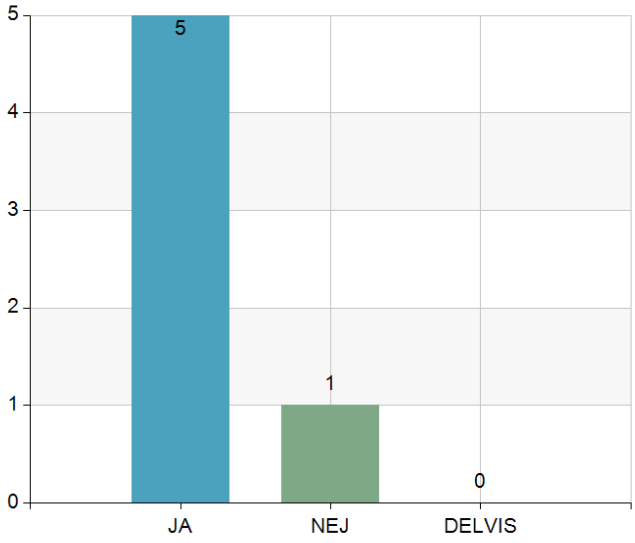

Varför valde du/ni att svara "NEJ"eller "DELVIS"?

Har inte fått fördelningen skriftlig än

Jag har skriftligen fördelat arbetsmiljöuppgifter vidare i min organisation

Namn	Antal	%
JA	3	50
NEJ	2	33,3
DELVIS	1	16,7
Total	**6**	**100**

Svarsfrekvens
100% (6/6)

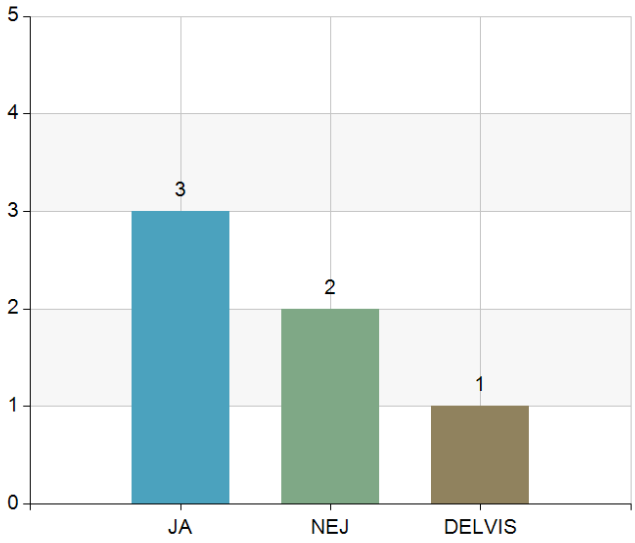

Varför valde du/ni att svara "NEJ"eller "DELVIS"?

Som första linje chef så har jag ansvar för medarbetarnas arbetsmiljö.
Tf chef serviceenheten har inte ännu fått fördelning
Har själv inte fått fördelningen, men ska inte dela vidare

Arbetsmiljöarbetet sker i samverkan med medarbetare och skyddsombud.

Namn	Antal	%
JA	6	100
NEJ	0	0
DELVIS	0	0
Total	**6**	**100**

Svarsfrekvens
100% (6/6)

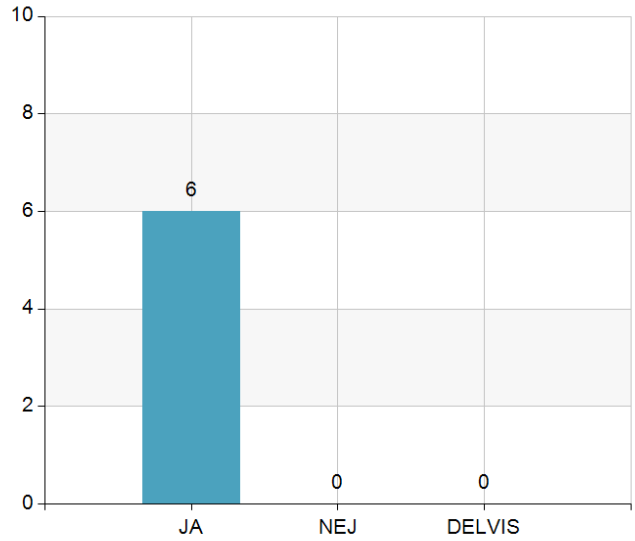

Varför valde du/ni att svara "NEJ"eller "DELVIS"?

Enheten/enheterna har regelbundet arbetsplatsträffar och arbetsmiljö är alltid en punkt på dagordningen.

Namn	Antal	%
JA	6	100
NEJ	0	0
DELVIS	0	0
Total	**6**	**100**

Svarsfrekvens
100% (6/6)

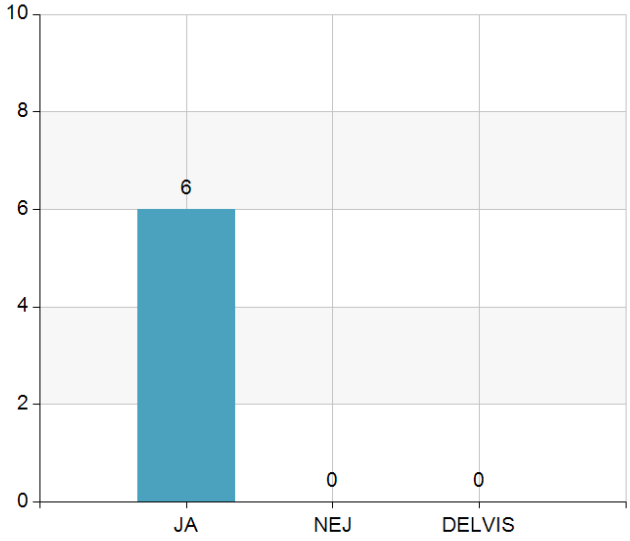

Varför valde du/ni att svara "NEJ"eller "DELVIS"?

Vi har tillräckliga kunskaper om riskerna i arbetet och vad som främjar en god arbetsmiljö.

Namn	Antal	%
a) Chef	6	100
b) Skyddsombud	5	83,3
c) Medarbetare	5	83,3
Total	**16**	**266,7**

Svarsfrekvens
100% (6/6)

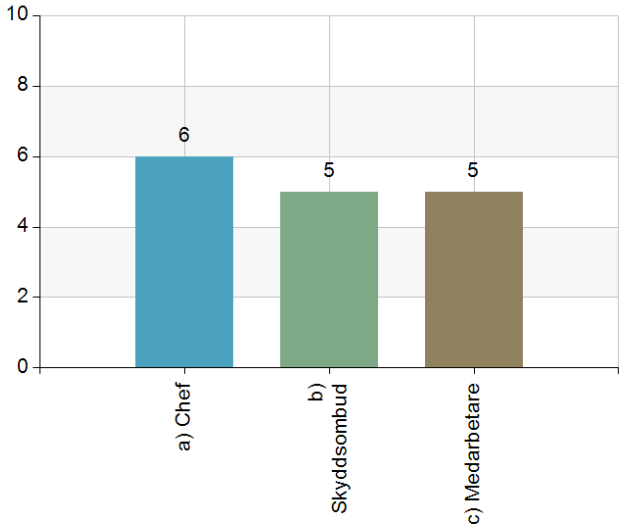

Rehabiliteringsutredningar vid upprepande korttidsfrånvaro och sjukdomsfall längre än en månad utförs alltid.

Namn	Antal	%
JA	6	100
NEJ	0	0
DELVIS	0	0
Total	**6**	**100**

Svarsfrekvens
100% (6/6)

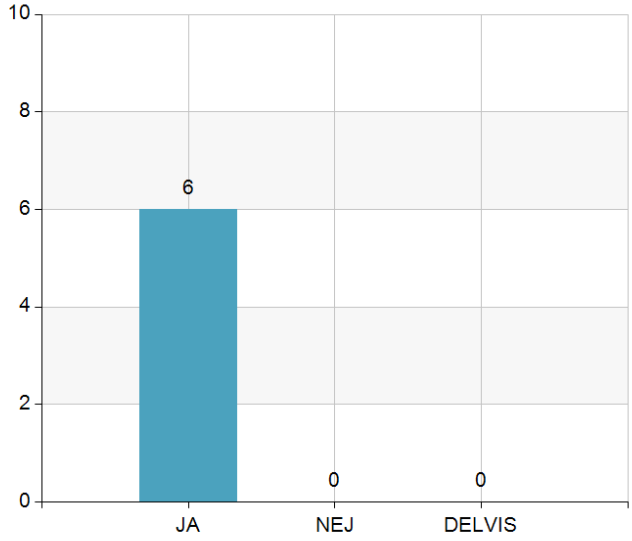

Varför valde du/ni att svara "NEJ"eller "DELVIS"?

Vi känner till och efterlever kommunens centrala rutiner för det systematiska arbetsmiljöarbetet (Årshjulet).

Namn	Antal	%
JA	4	66,7
NEJ	0	0
DELVIS	2	33,3
Total	**6**	**100**

Svarsfrekvens
100% (6/6)

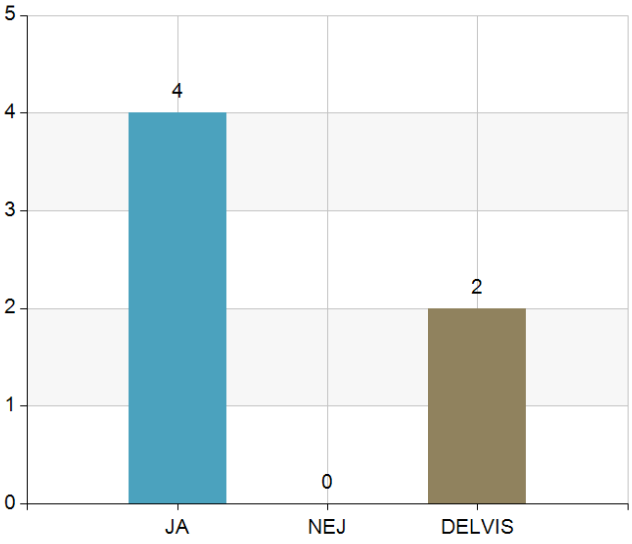

Varför valde du/ni att svara "NEJ"eller "DELVIS"?

TF chef, men ska titta mer på det
Känner till det men efterlever inte alla delar

Din enhet/enheter har och tillämpar rutiner för:

Namn	Antal	%
a) Alkohol och droger	5	83,3
b) Introduktion	6	100
c) Arbetsanpassning och rehabilitering	5	83,3
d) Arbetsskador och tillbud	6	100
e) Första hjälpen och krisstöd	6	100
f) Hot & Våld	6	100
g) Ensamarbete	4	66,7
h) Gravida och ammande arbetstagare	4	66,7
i) Kränkande särbehandling	6	100
j) Aktiva åtgärder enligt diskrimineringslagen	6	100
k) Medicinska kontroller (enligt regleringar från arbetsmiljöverket)	2	33,3
Total	**56**	**933,3**

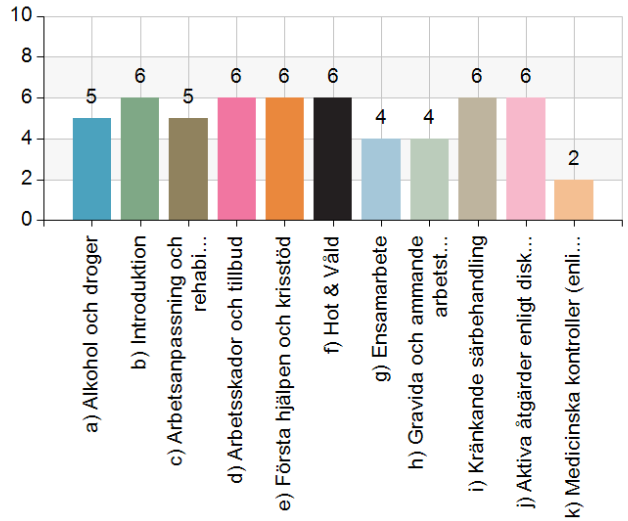

Svarsfrekvens
100% (6/6)

Ni har arbetat fram egna rutiner för det systematiska arbetsmiljöarbetet för enheten/enheterna.

Namn	Antal	%
JA	2	33,3
NEJ	2	33,3
DELVIS	2	33,3
Total	**6**	**100**

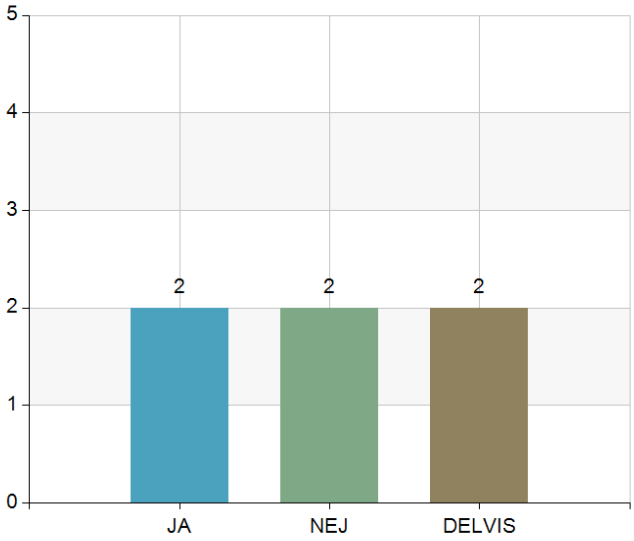

Svarsfrekvens
100% (6/6)

Varför valde du/ni att svara "NEJ"eller"DELVIS"?

Vi följer Sjöbo kommuns övergripande rutin
Finns gamla, men behöver ses över
Rutiner och riskbedömningar gås igenom inför säsongsarbete.
Vi har inga egna rutiner för detta

Enheten/enheterna har en övergripande riskinventering/riskbedömning av arbetsmiljön där vi dokumenterar och bedömer de risker som finns på enheten/enheterna (fysiska, organisatoriska och sociala risker)

Namn	Antal	%
JA	5	83,3
NEJ	0	0
DELVIS	1	16,7
Total	**6**	**100**

Svarsfrekvens
100% (6/6)

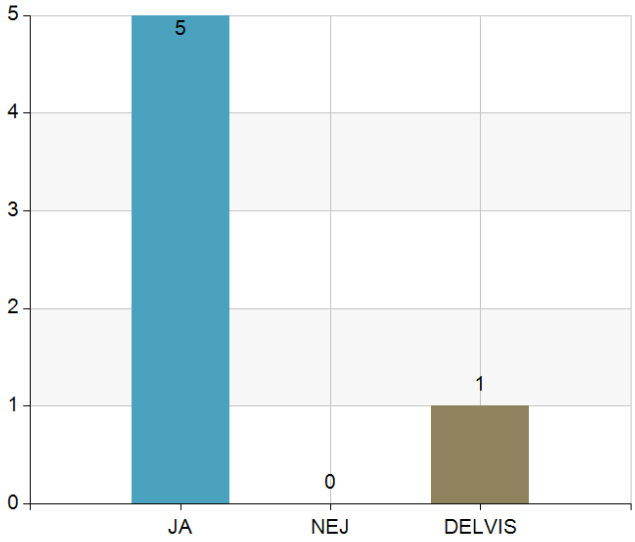

Varför valde du/ni att svara "NEJ"eller "DELVIS"?

Utfört på Stab/ledning. Arbetet är uppstartat på Ommavägen 20.

Utifrån framkomna risker (Ovanstående fråga) har vi gjort åtgärder och upprättat handlingsplaner

Namn	Antal	%
JA	4	66,7
NEJ	0	0
DELVIS	2	33,3
Total	**6**	**100**

Svarsfrekvens
100% (6/6)

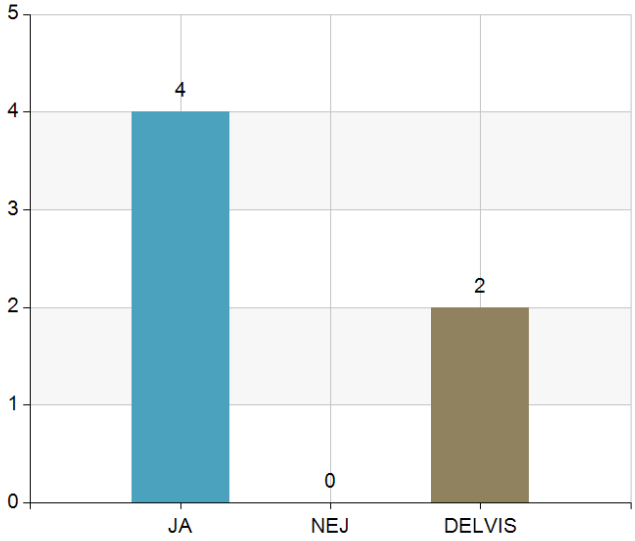

Varför valde du/ni att svara "NEJ"eller "DELVIS"?

Där det finns behov

Det genomförs årligen skyddsrond på enheten/enheterna

Namn	Antal	%
JA	6	100
NEJ	0	0
DELVIS	0	0
Total	**6**	**100**

Svarsfrekvens
100% (6/6)

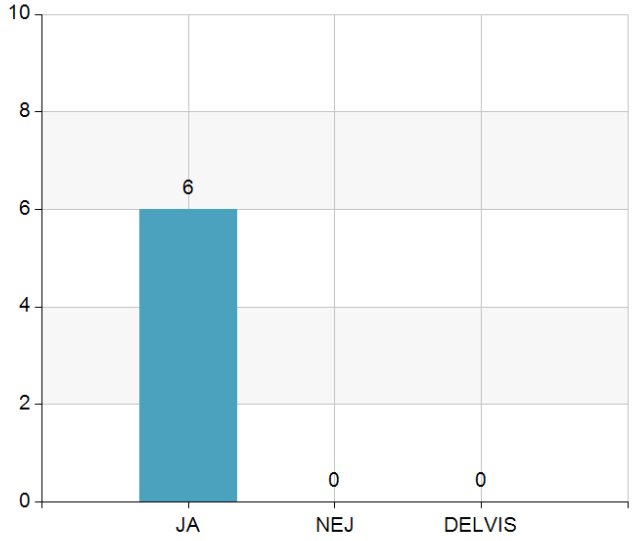

Varför valde du/ni att svara "NEJ"eller "DELVIS"?

Jag som chef genomför årliga PLUS-samtal med mina medarbetare

Namn	Antal	%
JA	5	83,3
NEJ	0	0
DELVIS	1	16,7
Total	**6**	**100**

Svarsfrekvens
100% (6/6)

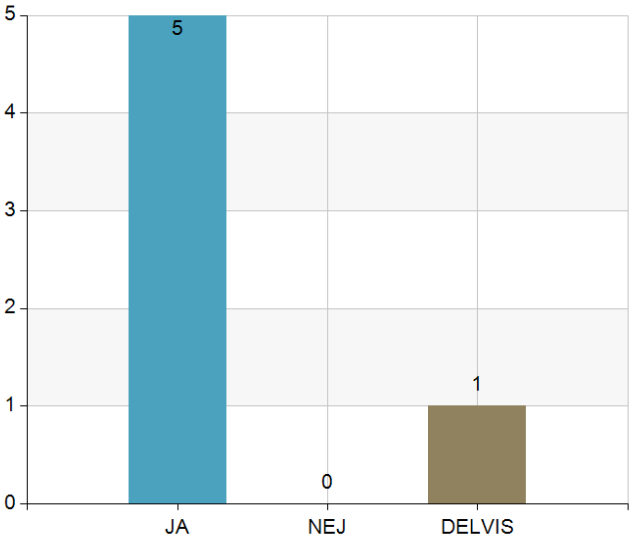

Varför valde du/ni att svara "NEJ"eller "DELVIS"?

Vet ej om jag har denna rollen när det är dags för PLUS-samtal. Men om jag har det så ska de givetvis genomföras

Vi undersöker den organisatoriska och sociala arbetsmiljön

Namn	Antal	%
JA	6	100
NEJ	0	0
DELVIS	0	0
Total	**6**	**100**

Svarsfrekvens
100% (6/6)

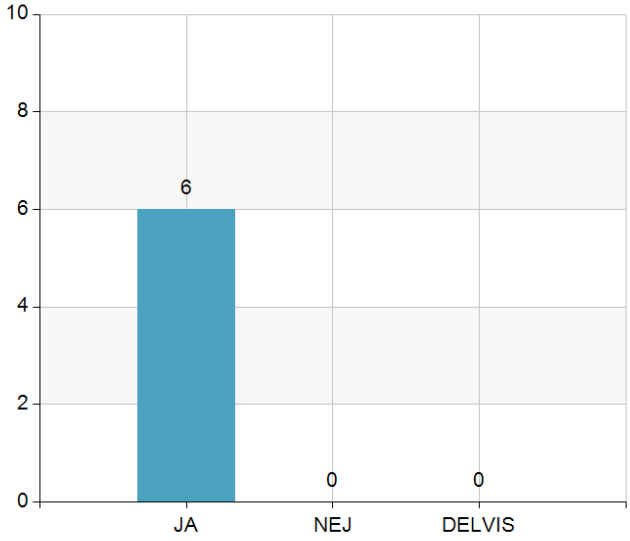

Varför valde du/ni att svara "NEJ"eller "DELVIS"?

Vi undersöker verksamhetsspecifika risker

Namn	Antal	%
JA	6	100
NEJ	0	0
DELVIS	0	0
Total	**6**	**100**

Svarsfrekvens
100% (6/6)

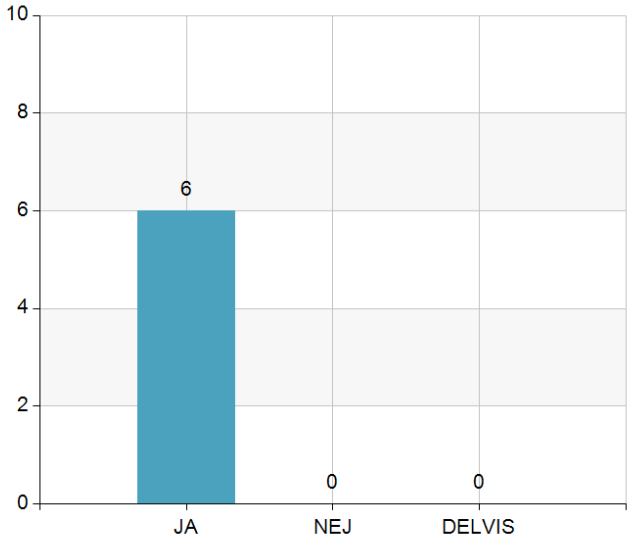

Varför valde du/ni att svara "NEJ"eller "DELVIS"?

Vi genomför undersökning och skriftlig riskbedömning:

Namn	Antal	%
a) Vid förändringar	6	100
b) Genom regelbunden översyn (enligt årsplan)	4	66,7
c) När något hänt (T.ex. tillbud eller arbetsskada)	6	100
Total	**16**	**266,7**

Svarsfrekvens
100% (6/6)

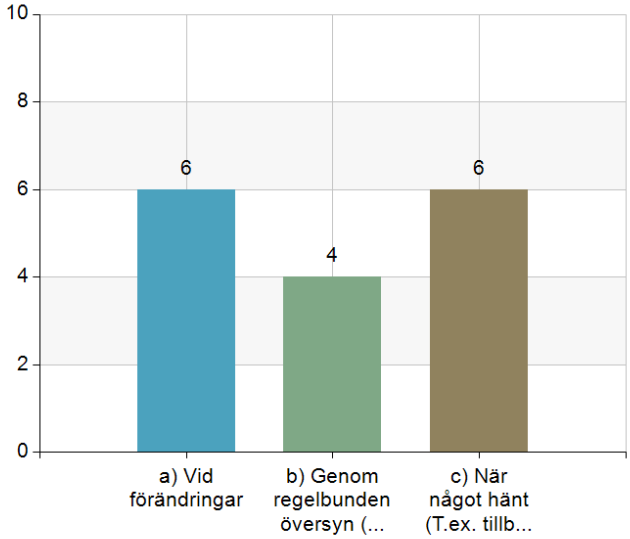

Vi åtgärdar risker som framkommer i riskbedömning och gör handlingsplaner för de åtgärder som inte genomförs omedelbart

Namn	Antal	%
JA	6	100
NEJ	0	0
DELVIS	0	0
Total	**6**	**100**

Svarsfrekvens
100% (6/6)

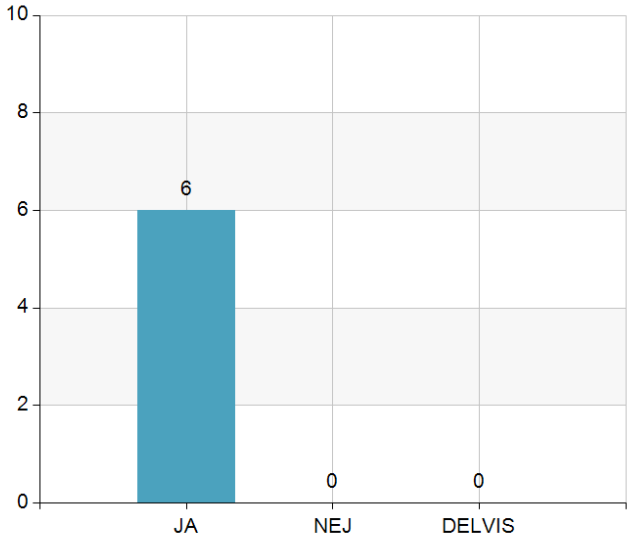

Varför valde du/ni att svara "NEJ"eller "DELVIS"?

Vi följer upp att genomförda åtgärder har fått önskad effekt

Namn	Antal	%
JA	3	50
NEJ	0	0
DELVIS	3	50
Total	**6**	**100**

Svarsfrekvens
100% (6/6)

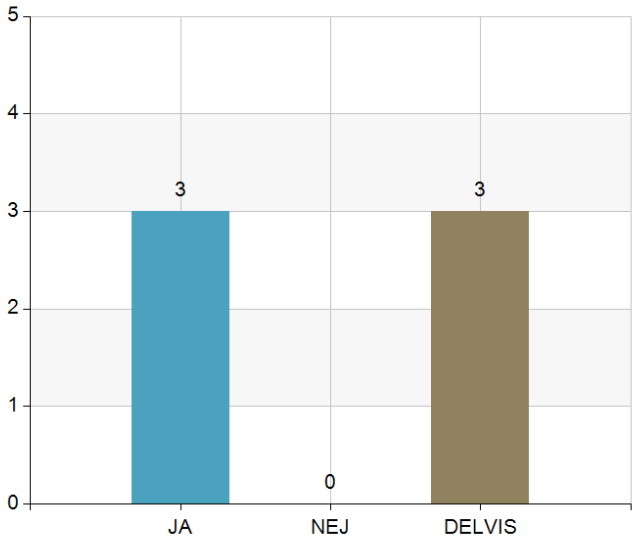

Varför valde du/ni att svara "NEJ"eller "DELVIS"?

kan bli bättre på uppföljning av handlingsplaner och deras effekter
Kan bli bättre på uppföljningar

Vi rapporterar tillbud och arbetsskador i KIA

Namn	Antal	%
JA	4	66,7
NEJ	0	0
DELVIS	2	33,3
Total	**6**	**100**

Svarsfrekvens
100% (6/6)

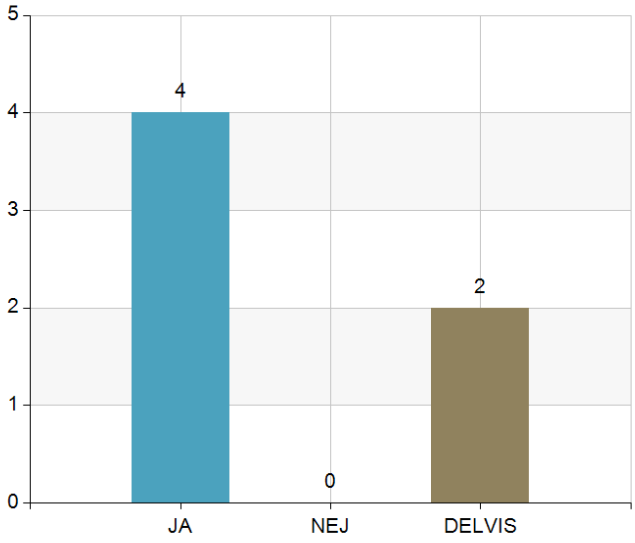

Varför valde du/ni att svara "NEJ"eller "DELVIS"?

Tillbud kunde rapporteras oftare
Det läggs in händelser och tillbud men inte i den omfattning som önskas.

Vi utreder, åtgärdar och följer upp orsakerna till tillbud, ohälsa och olycksfall för att förebygga att det inte händer igen

Namn	Antal	%
JA	6	100
NEJ	0	0
DELVIS	0	0
Total	**6**	**100**

Svarsfrekvens
100% (6/6)

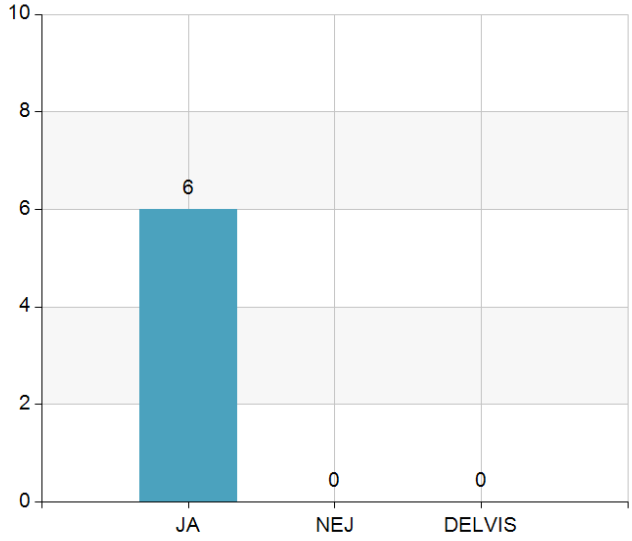

Varför valde du/ni att svara "NEJ"eller "DELVIS"?

Vi gör en sammanställning av arbetsskador och tillbud

Namn	Antal	%
JA	5	83,3
NEJ	1	16,7
DELVIS	0	0
Total	**6**	**100**

Svarsfrekvens
100% (6/6)

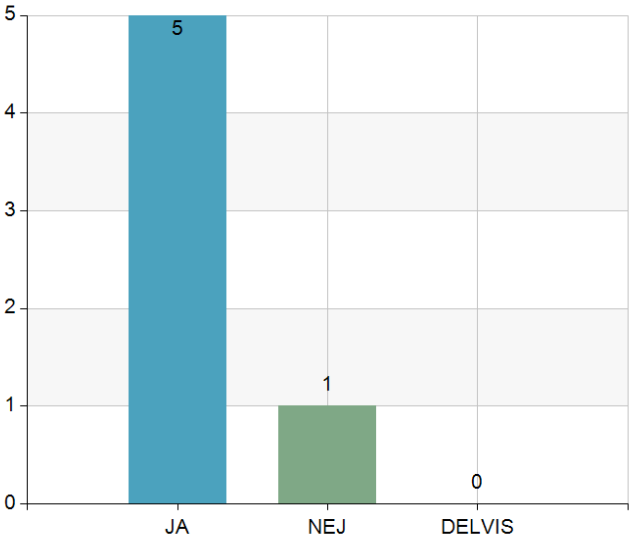

Varför valde du/ni att svara "NEJ"eller"DELVIS"?

det är relativt få men de tas upp på apt och veckomöten.

Vi anmäler alltid arbetsskador till försäkringskassan

Namn	Antal	%
JA	5	83,3
NEJ	0	0
DELVIS	1	16,7
Total	**6**	**100**

Svarsfrekvens
100% (6/6)

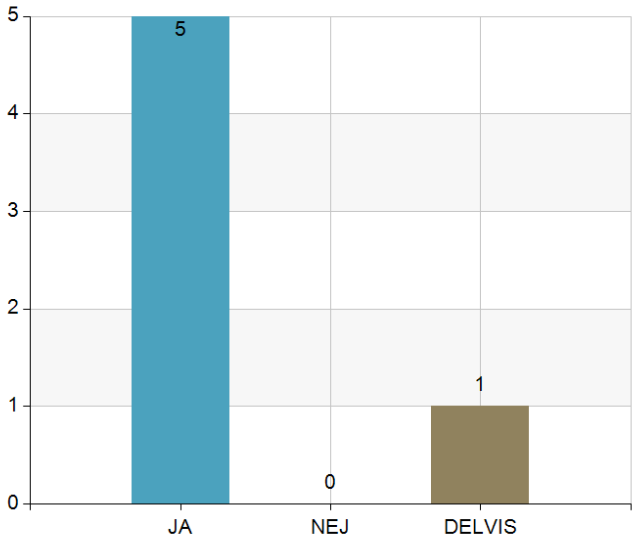

Varför valde du/ni att svara "NEJ"eller "DELVIS"?

Kan har missat någon, ska kontrolleras.

Vi anmäler allvarliga tillbud och allvarliga olycksfall till arbetsmiljöverket

Namn	Antal	%
JA	6	100
NEJ	0	0
DELVIS	0	0
Total	**6**	**100**

Svarsfrekvens
100% (6/6)

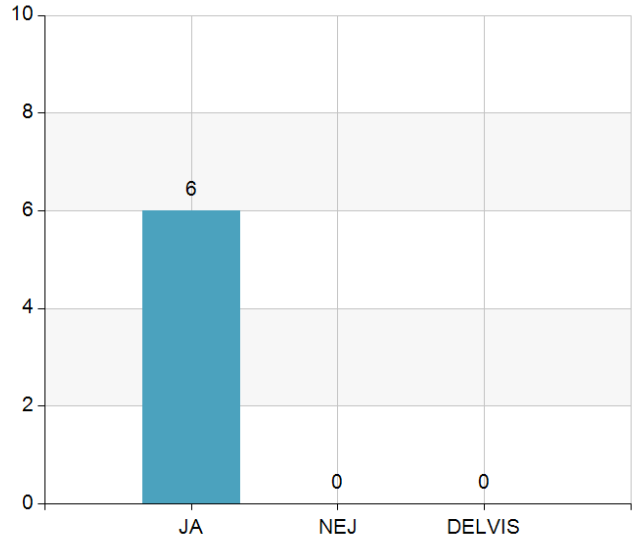

Varför valde du/ni att svara "NEJ"eller "DELVIS"?

Enheten/enheterna har en aktuell förteckning över arbetsmiljölagar och föreskrifter som gäller för vår verksamhet.

Namn	Antal	%
JA	2	33,3
NEJ	1	16,7
DELVIS	3	50
Total	**6**	**100**

Svarsfrekvens
100% (6/6)

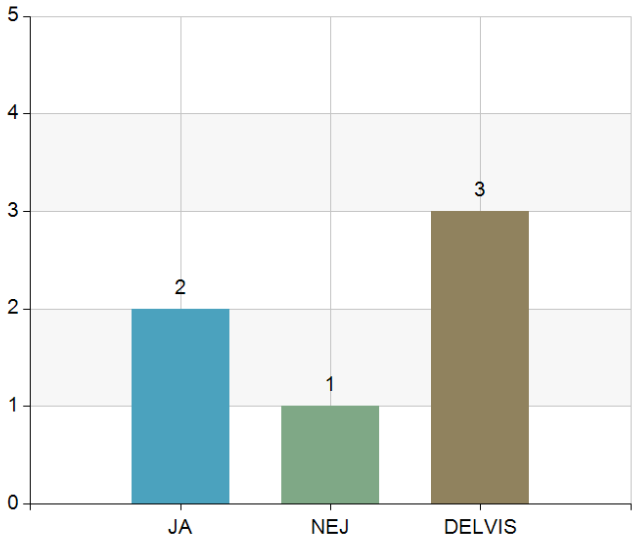

Varför valde du/ni att svara "NEJ"eller "DELVIS"?

har inte alla och behovet har inte funnits.
Det finns ingen sammanställning, men kunskap finns om var dessa hittas på resp myndighet tex AFSAR
Det finns att hitta på myndighetens hemsida och då får man även uppdateringarna rätt
Vi har ingen förteckning men medarbetarna vet var de kan hittas.

Vi nyttjar extern sakkunskap inom arbetsmiljöområdet när det behövs, t.ex. företagshälsovården.

Namn	Antal	%
JA	6	100
NEJ	0	0
DELVIS	0	0
Total	**6**	**100**

Svarsfrekvens
100% (6/6)

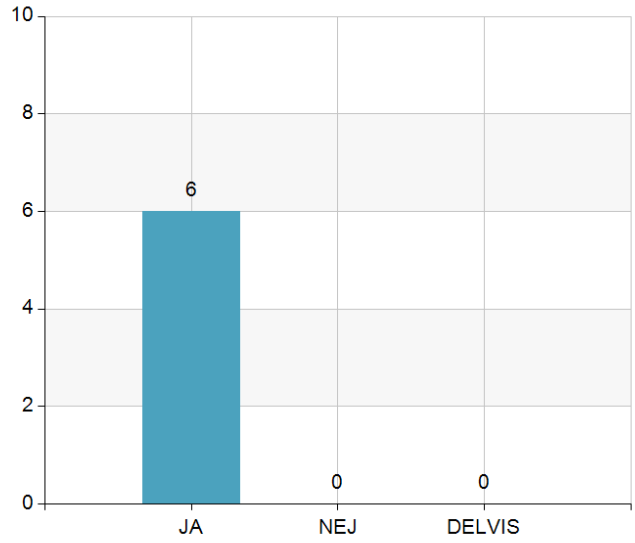

Varför valde du/ni att svara "NEJ"eller "DELVIS"?

Jag som chef har befogenheter och resurs för att kunna utföra tilldelade arbetsmiljöuppgifter

Namn	Antal	%
JA	5	83,3
NEJ	1	16,7
DELVIS	0	0
Total	**6**	**100**

Svarsfrekvens
100% (6/6)

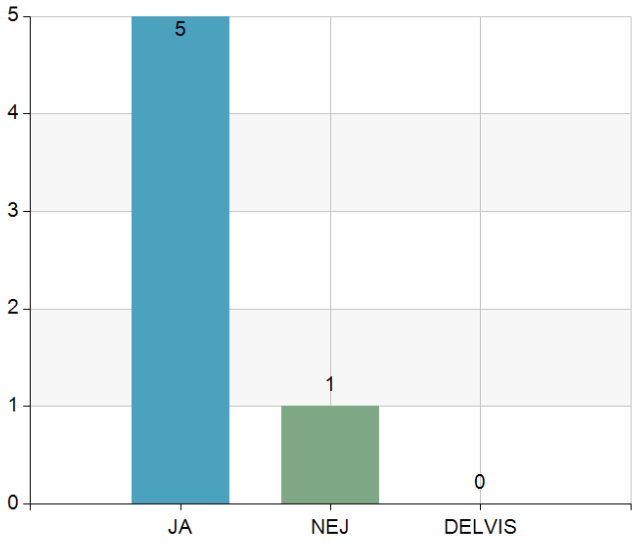

Varför valde du/ni att svara "NEJ"eller "DELVIS"?

Har inte fått det fördelat till mig så känner inte att jag har rätt befogenheter

Om befogenheter eller resurser skulle saknas vet jag hur en sådan fråga förs vidare

Namn	Antal	%
JA	6	100
NEJ	0	0
DELVIS	0	0
Total	**6**	**100**

Svarsfrekvens
100% (6/6)

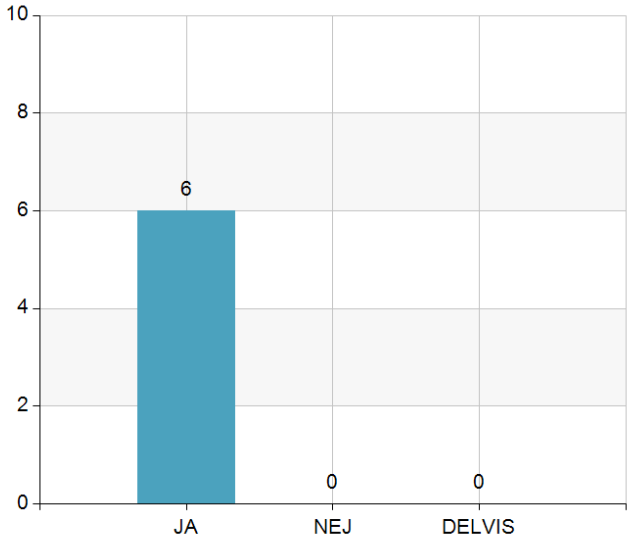

Varför valde du/ni att svara "NEJ"eller "DELVIS"?

Vi har lyft frågan om våld i nära relationer på APT någon gång under året

Namn	Antal	%
JA	3	50
NEJ	3	50
DELVIS	0	0
Total	**6**	**100**

Svarsfrekvens
100% (6/6)

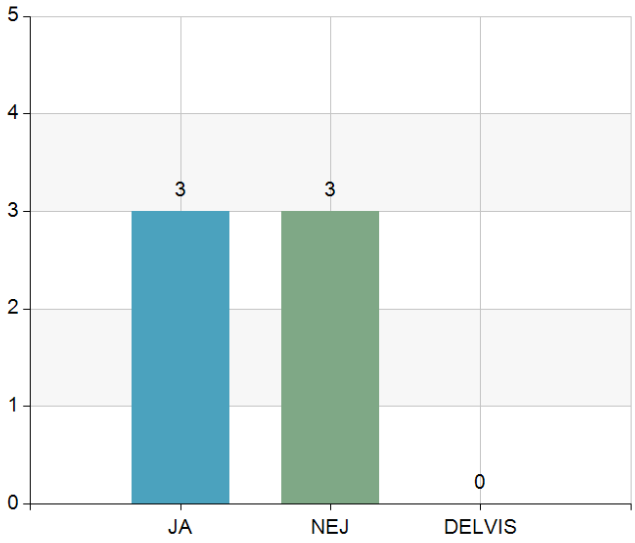

Varför valde du/ni att svara "NEJ"eller "DELVIS"?

har inte gjort ännu, kommer under året.
Det har inte blivit aktuellt, kommer att tas upp på individnivå i och med ny mall PLUS-samtal
För att vi har ny TF chef och frågan är hyfsat ”ny”

Jag som chef har lyft frågan om våld i nära relationer på PLUS-Samtal

Namn	Antal	%
JA	0	0
NEJ	6	100
DELVIS	0	0
Total	**6**	**100**

Svarsfrekvens
100% (6/6)

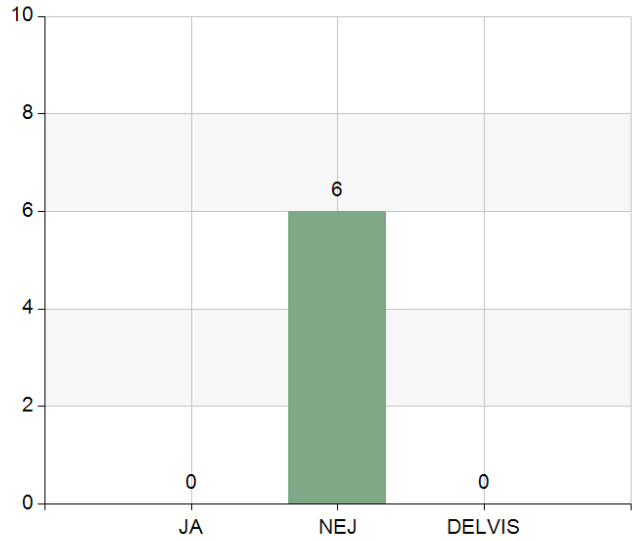

Varför valde du/ni att svara "NEJ"eller "DELVIS"?

punkten är ny till kommande säsong
se svar ovan
Precis infört i PLUS-samtalen så jag är säker på att det kommer i nästa omgång
Kommer att göra det vid nästa Plus-samtal
Kommer på nästa PLUS-samtal i början av 2026.
Tas vid nästa PLUS-samtal

Vi har arbetat med friskfaktorer på APT under året

Namn	Antal	%
JA	4	66,7
NEJ	1	16,7
DELVIS	1	16,7
Total	**6**	**100**

Svarsfrekvens
100% (6/6)

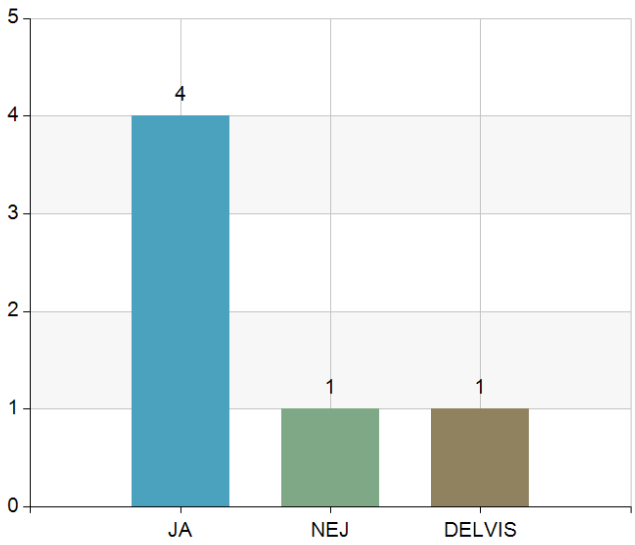

Varför valde du/ni att svara "NEJ"eller "DELVIS"?

Vissa verksamheter/enheter har arbetat med detta inte alla. Förvaltningsövergripande arbete med värdegrunder och självledarskap
Turbulent år på Serviceenheten, hoppas på lugn att arbeta framöver

Beskriv en eller flera saker ni tycker ni har gjort bra under året kopplat till arbetsmiljö och varför det blev bra: Det kan t.ex. vara en förbättringsåtgärd ni genomfört, en riskbedömning som blev extra bra, en samverkan som fungerat eller utbildning eller satsning ni genomfört.

robot gräsklippare
Förvaltningsövergripande träffar för att öka gemenskapen, uppskattat. Diskussioner kring värdegrunder och individens påverkan.
Har inte svaren som TF.
Organisationsförändring där medarbetarna får ta ett större ansvar har bidragit till ökad arbetsglädje
Med anledning av pågående förändringsarbete satsas det extra på arbetsmiljöarbetet, där medvetet fokus är OSA.
Kan inte komma på något

Åtgärder som inte har kunnat genomföras fullt ut och orsaker till dessa: • Åtgärder som är påverkningsbara för oss, som vi behöver jobba vidare med: • Åtgärder som inte är påverkningsbara för oss, som behöver lyftas vidare i organisationen:

motoriserat lock till bubbelpool på simanläggning. krävs investering av fastighetsbolag
Fortsätta arbetet med vissa rutiner och planer,
Äger inte frågan om lokalerna då vi inte är ägare
Utmaningen att få medarbetare att göra fler tillbudsanmälningar
Trångboddhet på Ommavägen 30.
Kan inte komma på något

Övrigt/Kommentarer:

Lokalerna ägs av annan part som måste vara med på förbättringsåtgärder. Lite slimmad organisation där mycket hänger på individnivå.
Vi äger inte våra egna lokaler, vilket påverkar vad man kan göra.

SJÖBO KOMMUN

Familjenämnden

Sammanträdesprotokoll

Sammanträdesdatum
2026-02-24

FAM 2026/10
FAM 2026.468
2026-02-27

§ 6

Diarienummer
2026/10

Redovisning av systematiska arbetsmiljöarbetet (SAM) 2025

Familjenämnden beslutar

Arbetsmiljörapport 2025 fastställs och översänds till kommunstyrelsen.

Sammanfattning av ärendet

Familjenämnden har enligt beslut 2005-02-17, § 21, slagit fast att delegera arbetsmiljöansvaret till förvaltningschefen. Enligt Arbetsmiljöverkets författningssamling, AFS 2001:1 § 11, skall arbetsgivaren årligen göra en uppföljning av det systematiska arbetsmiljöarbetet.

Utifrån uppföljningarna framgår det att det systematiska arbetsmiljöarbetet är väl etablerat och systematiserat. Alla chefer och skyddsombud har besvarat arbetsmiljöenkäten och merparten av tillsvidareanställda medarbetare (386 svarande) har besvarat enkät om hållbart medarbetarengagemang (HME). Det finns genomtänkta strukturer för APT, medarbetarsamtal, skyddsronder och riskbedömningar och arbetsmiljö är en stående punkt på agendan. Friskfaktorer, kommunikation, delaktighet och ledarskap lyfts fram som prioriterade områden. Hållbart medarbetarengagemang (HME) visar höga skattningar för ledarskap, motivation och styrning. Samtidigt finns det utmaningar kring arbetsbelastning, återhämtning och organisatorisk mognad inom förvaltningen.

Sjukfrånvaron pekar åt rätt håll och har minskat i flera verksamheter, vilket speglar en förbättrad arbetsmiljö men också behov av fortsatt uppföljning. Hot och våld är ett prioriterat område och arbetet är successivt integrerat i vardagen genom workshops, analyser av KIA-statistik och reviderade handlingsplaner.

Arbetsutskottets förslag till familjenämnden

Arbetsmiljörapport 2025 fastställs och översänds till kommunstyrelsen.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse 2026-01-29
Redovisning av systematiska arbetsmiljöarbetet
Bilaga SAM 2025 Förskola Grundskola
Bilaga SAM 2025 IFO elevhälsa

Bilaga SAM 2025 Kultur och fritid
Bilaga SAM 2025 Sjöbo utbildningscentrum
Arbetsutskottets beslutsförslag 2026-02-10 § 8

Beslut skickas till:

Kommunstyrelsen

SJÖBO KOMMUN

Datum 2026-01-19
Ärendenr 2026/10
Handlingsid FAM 2026.470

FAM 2026/10

2026-02-27

Rapport

Handläggare:
Kristin Skoog
0416-273 46
kristin.skoog@sjobo.se

Familjenämnden

Redovisning av det systematiska arbetsmiljöarbetet (SAM) 2025

Inledning

Med systematiskt arbetsmiljöarbete (SAM) menas arbetsgivarens arbete med att undersöka, genomföra och följa upp verksamheten på ett sådant sätt att ohälsa och olycksfall i arbetet förebyggs och en tillfredsställande arbetsmiljö uppnås. Regler om det systematiska arbetsmiljöarbetet finns i Arbetsmiljöverkets föreskrift Systematiskt arbetsmiljöarbete (AFS 2023:1).

De centrala aktiviteterna i SAM är att arbetsgivaren regelbundet ska undersöka arbetsmiljön, genomföra de åtgärder som krävs för att minska eller ta bort risker och att sedan kontrollera att genomförda åtgärder får effekt. För att detta ska göras på ett effektivt sätt ställer föreskriften också krav på:

- att arbetsmiljöarbetet drivs i samverkan med arbetstagare/ skyddsombud
- att det finns kunskaper för arbetsmiljöarbetet
- att det är tydligt vem som ska göra vad
- att det finns rutiner, det vill säga i förväg bestämda tillvägagångssätt som beskriver hur det systematiska arbetsmiljöarbetet ska bedrivas

Denna rapport visar hur familjenämnden, som har det yttersta arbetsmiljöansvaret (delegerat till förvaltningschef genom beslut 2005-02-17, § 21) har arbetat med det systematiska arbetsmiljöarbetet år 2025. Rapporten ger en samlad bild av förvaltningens systematiska arbetsmiljöarbete baserat på årsuppföljningarna för samtliga verksamhetsområden inom förvaltningen. Årsuppföljningarnas struktur följer från och med denna redovisning Suntarbetsliv och är specifikt framtagen för att ge familjenämnden en fördjupad och kvalitativ rapportering. Begrepp och förkortningar som används i rapporten definieras i rapportens sista del.

Sammanfattning

Utifrån uppföljningarna framgår det att det systematiska arbetsmiljöarbetet är väl etablerat och systematiserat. Alla chefer och skyddsombud har besvarat arbetsmiljöenkäten och

merparten av tillsvidareanställda medarbetare (386 svarande) har besvarat enkät om hållbart medarbetarengagemang (HME). Det finns genomtänkta strukturer för APT, medarbetarsamtal, skyddsronder och riskbedömningar och arbetsmiljö är en stående punkt på agendan. Friskfaktorer, kommunikation, delaktighet och ledarskap lyfts fram som prioriterade områden. Hållbart medarbetarengagemang (HME) visar höga skattningar för ledarskap, motivation och styrning. Samtidigt finns det utmaningar kring arbetsbelastning, återhämtning och organisatorisk mognad inom förvaltningen.

Sjukfrånvaron pekar åt rätt håll och har minskat i flera verksamheter, vilket speglar en förbättrad arbetsmiljö men också behov av fortsatt uppföljning. Hot och våld är ett prioriterat område och arbetet är successivt integrerat i vardagen genom workshops, analyser av KIA-statistik och reviderade handlingsplaner.

Del A – Fysisk arbetsmiljö

Uppföljningarna visar på både styrkor och brister i den fysiska miljön. Det systematiska arbetsmiljöarbetet i form av skyddsronder och stående punkt på APT-dagordning fungerar väl. Enheter inom flera verksamheter upplever brister i den fysiska miljön med lokaler som inte fullt motsvara verksamhetens behov, där åtgärdande insatser behöver hanteras i samverkan med fastighetsägaren.

Skyddsronder har genomförts utan att nya risker har identifierats, men trångboddhet och otillräckliga lokaler har uppmärksammats. Trångboddhet gör att sekretess och enskilda samtal är svåra att ordna inom socialtjänsten. Inom förskola och grundskola bedöms den fysiska miljön i stort som tillfredsställande, men återkommande brister syns kopplat till lokaler, ventilation och temperatur vilka ofta ligger utanför den egna verksamhetens kontroll och kräver samverkan med andra förvaltningar. Inom delar av utbildningscentrums verksamhetslokaler upplevs bristande luftkvalitet och otillräckligt utrymme.

Inom individ- och familjeomsorg och elevhälsa har ergonomiska bedömningar av datorarbetsplatser genomförts med 46 av cirka 70 medarbetare och snabba åtgärder har skett vid upptäckta brister. Vid Utbildningscentrum pågår målning, uppfräschning och inköp av ny möblering i vissa lokaler. Handlingsplaner för bättre ventilation har tagits fram, samtidigt som tillgänglighetsanpassningar saknas i utrymmena på Norregatan. Inom kultur- och fritid har inköp av nya möbler och instrument gett en förbättrad fysisk miljö.

Del B – Digital arbetsmiljö

Förbättringsarbete för den digitala arbetsmiljön är ett återkommande tema i alla verksamheter.

Inom IFO och elevhälsa bedriver man ett pågående arbete med funktionell teknik och utveckling av verksamhetssystem. Man har även tillsatt en samordningsgrupp för nya digitala system. En digirond planeras för att undersöka den digitala arbetsmiljön ytterligare. Inom utbildningsverksamheten har ett nytt mer strukturerat intranät lanserats med tydligare

struktur för styrdokument och rutiner, vilket väntas minska den administrativa belastningen. Utbildningscentrum håller på att byta lärplattform och följer upp inkörningsproblem samt planerar fortbildning i plattformen och i AI under 2026. Inom kultur och fritid har fortbildning i nytt elevsystem genomförts och en förstudie kring hur AI kan bidra till minskad administration och arbetsbelastning har genomförts. Man har också ett forum för kontinuerlig dialog kring tekniska stöd och förbättringsbehov.

Del C – Organisatorisk och social arbetsmiljö

På APT är arbetsmiljö med som stående punkt och det har genomförts OSA-enkäter. HME-enkäten visar goda resultat där det förvaltningsövergripande medianvärdet på frågorna hamnar inom spannet 4,03–4,57 på den femgradiga skalan. Resultatet har redovisats till nämnd i oktober och chefer har analyserat och kommunicerat resultat på verksamhets-respektive enhetsnivå.

A Mitt arbete känns meningsfullt	4,57
B Jag lär nytt och utvecklas i mitt dagliga arbete	4,25
C Jag ser fram emot att gå till arbetet	4,15
D Min närmaste chef visar uppskattning för mina arbetsinsatser	4,08
E Min närmaste chef visar förtroende för mig som medarbetare	4,32
F Min närmaste chef ger mig förutsättningar att ta ansvar i mitt arbete	4,24
G Jag är insatt i min arbetsplats mål	4,44
H Min arbetsplats mål följs upp och utvärderas på ett bra sätt	4,03
I Jag vet vad som förväntas av mig i mitt arbete	4,43

Enkätsvaren visar en ökad känsla av trygghet, vi-känsla och högt medarbetarengagemang, samtidigt som utvecklingsområden som balans mellan krav och resurser och hög arbetsbelastning kvarstår, särskilt för skolledare.

Enheter inom IFO och elevhälsa har aktivt arbetat med psykologisk trygghet och trivsel genom gemensamma dagar, sociala aktiviteter och friskvård. Utbildningscentrum genomför Arbetsmiljötempen varje månad och arbetar med grupputveckling, kultur och oro för verksamhetsförändringar. Inom kultur och fritid har samarbete och dialog skapat bättre teamkänsla, men problem kvarstår med deltidsanställda som missar gemensamma möten.

Familjeförvaltningen har lägre sjukskrivningstal och lägre personalomsättning än kommunen som helhet när statistik hämtas ur Hypergene. Det insatser som verksamheterna gjort och det arbete som sker inom ramen för FF-resan med tillsammansdagar, fokus på psykologisk trygghet och kommunikation förmodas ha haft effekt då såväl personalomsättning och sjukskrivningstal sjunkit de tre senaste åren.

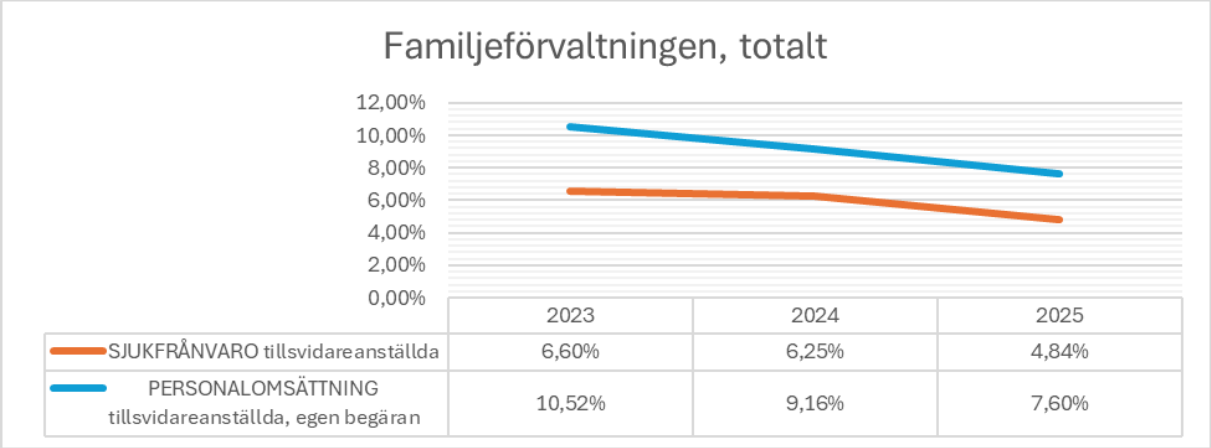

Personalomsättningen analyseras kontinuerligt inom IFO och elevhälsa; även om den 2025 var högre (11,3 %, nio medarbetare) är den jämnare fördelad mellan enheter och alla uppsägningar följs upp i avslutningssamtal. Inom förskola och grundskola har hög arbetsbelastning och brist på återhämtning uppmärksammats, samtidigt som sjukfrånvaron sjunker. OSA-mål är framtagna på samtliga enheter.

Del D – Utveckling och lärande

Lärande och utveckling är grundläggande i det systematiska arbetsmiljöarbetet. Förvaltningen påbörjade en övergripande process kallad FF-resan 2023 där alla medarbetare tog del av tolv tillfällen där olika begrepp och förhållningssätt lyftes, vilket mynnade ut i ett gemensamt önskemål om fördjupning i psykologisk trygghet. I januari 2024 samlades all personal för en kompetensdag kring just psykologisk trygghet och under 2024–2025 har varje verksamhet arbetat vidare inom de områden som identifierat vid APT:er.

IFO-enheterna har fortsatt arbetet med en lärande organisation och genomför tillsammansdagar och kurser som stärker vi-känslan. Teman som medarbetarskap och kommunikation har lyfts, och personalen erbjuds extern handledning för att hantera sekundär traumatisering. Inom förskola och grundskola görs långsiktiga satsningar på främjande friskfaktorer enligt Suntarbetslivs modell, gemensamma definitioner och forum för reflektion och kollegialt lärande. Utbildningscentrum har satsat på fortbildning i verksamhetssystem och läroplan GY25, vilket stabiliserat dokumentation och skapat strukturella förändringar. Utbildningscentrum planerar fortsatt utbildning på system under 2026. Kultur- och fritid har gemensamma dagar, regionala utbildningsdagar och pedagogiska forum varannan vecka som bidragit till trygghet i att lära nytt och skapar utrymme för professionell utveckling.

Del E – Hot och våld

Hot och våld är ett prioriterat arbetsmiljöområde i alla förvaltningens verksamheter. På alla samverkansnivåer följs rapporterade händelser och risker upp i skyddskommittéer.

Förskola och grundskola genomför workshops två gånger per år, gör kartläggningar av risker och reviderar handlingsplaner samt analyserar KIA-statistik. Detta har lett till färre rapporterade hot- och våldstillbud (45 av 177 tillbud 2025 jämfört med 52 av 150 2024 och 93 av 294 2023). Utbildningscentrum har uppdaterat kris- och beredskapsplaner enligt ny lagstiftning, installerat ny larmutrustning och planerar krisutbildningar, samtidigt som KIA-ärenden hanteras med samtal och uppföljning där kränkningar upphört i flertalet fall. Inom IFO och elevhälsa pågår tre insatser för att uppmärksamma säkerhetsmedvetenhet och regelbundna tester av larm görs liksom utbildningar i krisstöd. Kultur och fritid har reviderat handlingsplanen för pågående dödligt våld, gått igenom policy för hot och våld på APT, uppdaterat krispärm och larmrutiner samt förbereder rollspel och scenarier för ensamarbete.

Del F – Tillbud och arbetsolyckor

KIA-rapportering och incidenthantering är en viktig del i systematiskt arbetsmiljöarbete och HR-specialist deltar kontinuerligt i analyser av inrapporterade händelser och riskobservationer på förvaltningsövergripande nivå. Gemensamt med HR-enheten försöker förvaltningen underlätta administrationen kring inrapportering i systemet.

Inom IFO sker veckovisa möten mellan handläggare och närmaste chef för riskanalyser vilka dokumenteras i ett eget system. För att undvika dubbel administration och i överenskommelse med fackförbunden rapporteras inte de risker som identifieras i dessa möten in i KIA-systemet.

Inom IFO och elevhälsa rapporterades 21 händelser under året (20 tillbud och 1 olycksfall), med tre anmälningar till Arbetsmiljöverket och två polisanmälningar för hot mot tjänsteman. I kultur och fritid har fem KIA-anmälningar registrerats, med samtal med den skadade och uppföljning av arbetsförmågan. Inom förskolan och grundskolan redovisas 177 tillbud, varav 45 handlar om hot och våld, och en kontinuerlig ökning av rapporteringsgraden noteras. På utbildningscentrum finns separata siffror för olika verksamheter: vuxenutbildning har 2 KIA-anmälningar, arbetsmarknadsenheten 1, Malenagymnasiet 6. Rapporteringen via KIA-systemet löper på och åtgärder följs upp kontinuerligt för att förebygga upprepade incidenter.

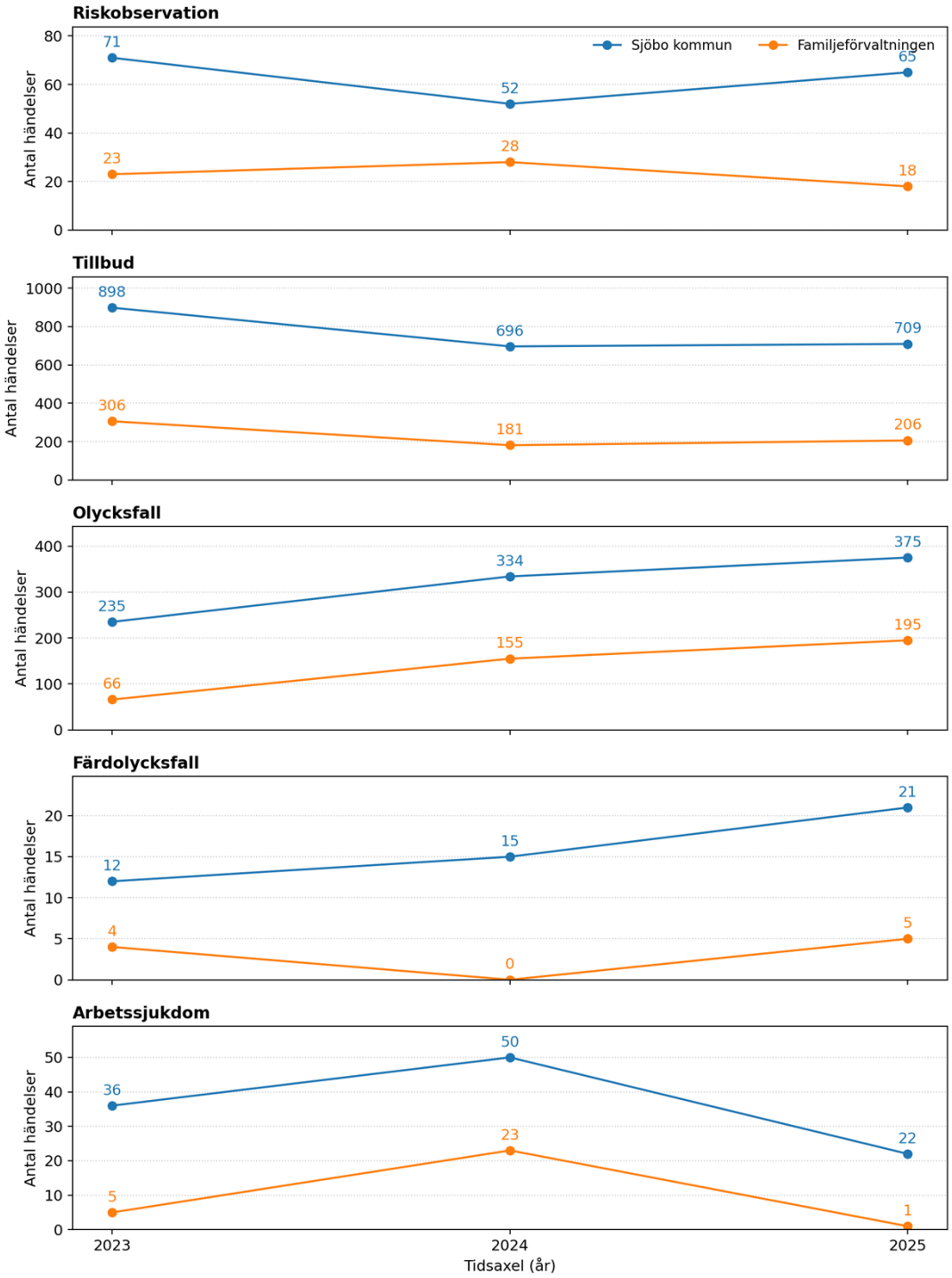

Tabell ur KIA som visar händelser och riskobservationer över tid. Ett aktivt arbete för att öka rapporteringsgraden tros ligga bakom i vart fall en del av ökningen av inrapporterade tillbud och olycksfall. Varför färre riskobservationer gjorts 2025 än föregående år behöver analyseras närmare för att se om insatser för att höja antalet riskobservationer krävs.

Övergripande prioriteringar

För kommande år pekar uppföljningarna inom samtliga verksamheter på ett antal gemensamma prioriteringar:

- **Stärka den organisatoriska och sociala arbetsmiljön**
  - Arbetsbelastning och återhämtning är ett återkommande utvecklingsområde i *alla* verksamheter.
  - Behov av fortsatt arbete med psykologisk trygghet, samsyn, delaktighet och lokalt anpassade OSA-insatser.
  - Kompetensförsörjning, nya medarbetare och förändrade lagkrav påverkar gruppklimat och stabilitet.
- **Fysiska förutsättningar och lokalfrågor**
  - Flera verksamheter beskriver trångboddhet, bristande arbetsrum, brister i ventilation, tillgänglighet samt behov av mer ändamålsenliga lokaler.
  - Lokalfrågor ligger ofta utanför verksamhetens direkta kontroll och kräver förvaltningsövergripande prioritering, investeringar och dialog med fastighetsägare.
- **Digital arbetsmiljö och systemstöd**
  - Övergång till nya system (lärplattformar, elevhanteringssystem, biblioteksystem m.fl.) skapar tillfälliga belastningstoppar.
  - Behov av digitalt stöd, fortbildning, digironder samt att skapa mer sammanhängande digitala strukturer.
  - AI lyfts fram som potentiellt stöd för att minska administrativ belastning.
- **Hot, våld och säkerhetsarbete**
  - Hot- och våldssituationer är ett uttalat prioriterat område i flera verksamheter och kräver fortsatt struktur, utbildning och praktiska övningar.
  - Ökad rapporteringsgrad i KIA ses som positiv men kräver systematisk uppföljning och återkoppling.
- **Utveckling, lärande och kultur**
  - Förvaltningen arbetar redan aktivt med friskfaktorer, lärande organisation och gemensamma utvecklingsdagar.
  - Detta bör fördjupas och fortsatt knytas tätare till arbetsmiljöstrategierna.

Slutsatser

Arbetsmiljöarbetet genomsyras av en hög grad av delaktighet och struktur. Enheterna arbetar aktivt med både förebyggande och främjande insatser, och det finns en tydlig rörelse mot utvecklad systematik samt ökat fokus på hälsa, trygghet och lärande. Detta är särskilt tydligt i arbetet med friskfaktorer, där förvaltningen på bred front använder gemensamma modeller och verktyg. Minskad sjukfrånvaro, goda enkätresultat och förbättrad rapporteringsgrad visar en positiv trend, samtidigt ställer komplexiteten i verksamheterna höga krav på systematisk uppföljning för långsiktig och hållbar utveckling av arbetsmiljön.

De samlade resultaten visar att det systematiska arbetsmiljöarbetet är väl etablerat och utvecklas positivt, med strukturer som APT, skyddsronder, arbetsmiljöenkäter, OSA-arbete och friskfaktorer som är integrerade i vardagen. Samtidigt finns gemensamma och återkommande utmaningar:

- **Arbetsbelastning och återhämtning** – Trots minskad sjukfrånvaro i vissa verksamheter kvarstår en hög belastning, särskilt inom skolområdet och vissa enheter inom socialtjänsten.
- **Fysiska lokaler påverkar arbetsmiljön tydligt** – Trångboddhet, ventilation, arbetsrum och tillgänglighet är återkommande hinder som inte kan lösas enbart i verksamheterna. Detta kräver strategiska beslut och prioriteringar i samverkan med andra förvaltningar och kommunala bolag.
- **Digitala system är både möjligheter och utmaningar** – Pågående systembyten och digitala förändringsresor bidrar till högre krav på kompetens, tydlighet och stöd. Digital arbetsmiljö behöver fortsatt följas genom digironder och kompetensutveckling.
- **Hot och våld – arbetet blir mer systematiskt, men behöver fortsätta utvecklas** – Ökad rapporteringsgrad ses som tecken på en mer trygg och öppen rapporteringskultur. Samtidigt behöver åtgärder, uppföljning och övningar kvalitetssäkras ytterligare.
- **Kultur, lärande och delaktighet är tydliga framgångsfaktorer** – Där verksamheter investerat i gemensamma dagar, tydligare kommunikation och strukturer för lärande syns även en starkare vi-känsla och högre engagemang i medarbetarundersökningar.

Kristin Skoog
Utredningsstrateg
Familjeförvaltningen

BEGREPPSLISTA

SAM – Systematiskt arbetsmiljöarbete

Suntarbetsliv – nationell samverkansorganisation gemensamt driven av de fackliga organisationerna samt arbetsgivarorganisationerna SKR och Sobona.

HME – Hållbart medarbetarengagemang, ett standardiserat index och en enkätmodell framtagen av Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) och RKA (Rådet för främjande av kommunala analyser) för att mäta hur engagerade medarbetare är i sitt arbete på ett långsiktigt och hållbart sätt.

APT – Arbetsplatsträff, sker i frekvens och med dagordning framtagen i samverkansavtal mellan de fackliga organisationerna och Sjöbo kommun

Friskfaktorer - Friskfaktorer är förhållanden i arbetsmiljön som gör att medarbetare mår bra, trivs och kan prestera väl. Fackliga organisationer och Sjöbo kommun har gemensamt beslutat att friskfaktorer utifrån Suntarbetslivs modell ska ingå i alla samverkansmöten.

Digirond – ett verktyg framtaget av Suntarbetsliv för att undersöka och förbättra den digitala arbetsmiljön.

AI – Artificiell intelligens

OSA – Organisatorisk och social arbetsmiljö, ingår som en del av SAM regleras av Arbetsmiljöverkets föreskrifter.

Psykologisk trygghet – en arbetsmiljö där det är tryggt att vara sig själv och ta sociala risker. Det gör att team lär sig mer, presterar bättre och mår bättre – och betraktas idag som grundpelare i moderna, hållbara och innovativa arbetsplatser.

Pågående dödligt våld – PDV, ett svenskt begrepp som beskriver en akut situation där en eller flera gärningspersoner aktivt försöker skada eller döda så många människor som möjligt, ofta på kort tid och med hög intensitet. Det kan handla om skjutningar, knivattacker, attacker i skolor, på arbetsplatser eller i offentliga miljöer.

Hypergene – Sjöbo kommuns nuvarande system för planering, uppföljning, analys och verksamhetsstyrning.

KIA – Kommunernas Informationssystem om Arbetsmiljö. Det är ett webbaserat system som används av kommuner för att rapportera, hantera och följa upp tillbud, risker, olyckor och arbetsskador. Systemet är utvecklat av Afa Försäkring i samarbete med arbetsmarknadens parter och används i kommuner över hela Sverige.
- aj/oj
-händelse/tillbud/olycksfall
- vad anmäls vart?

SJÖBO KOMMUN

Samhällsbyggnadsnämnden

Sammanträdesprotokoll
Datum
2026-02-03

§6

Ärendenr ALL.2026.70

Årlig uppföljning av det systematiska arbetsmiljöarbetet 2025

Samhällsbyggnadsnämndens beslut

Samhällsbyggnadsnämnden beslutar godkänna redovisningen av uppföljningen av det systematiska arbetsmiljöarbetet 2025.

_____

Sammanfattning

Uppföljning av det systematiska arbetsmiljöarbetet sker årligen i form av en analys av förvaltningschefen. Sammanställningen ska ge en helhetsbild av arbetsmiljöfrågor som förvaltningen har hanterat och arbetsmiljöfrågor som sticker ut och är betydelsefulla att lyfta fram. Förvaltningens redovisning behandlas på förvaltningens samverkansmöte (F-sam). Redovisningen inklusive protokoll från samverkansgruppen behandlas i nämnden och skickas sedan vidare till kommunstyrelsen.

Beslutsunderlag

· Årlig uppföljning av det systematiska arbetsmiljöarbetet - analys av förvaltningschef 2025.
· Protokoll från samverkansgrupp på förvaltningsnivå för samhällsbyggnadsförvaltningen (FSAM) 2026-01-26

Beslutet skickas till

· HR-avdelningen
· Kommunstyrelsen

Årlig uppföljning av det systematiska arbetsmiljöarbetet

Mall för analys – förvaltningschef

Förvaltning: Samhällsbyggnadsförvaltningen

Verksamhetsår: 2025

Sammanfattning

Ge en kort sammanfattning i punktform av arbetsmiljöfrågor som din förvaltning har hanterat under året:

• Total sjukfrånvaro i förhållande till tillgänglig tid var lågt på förvaltningen under året, 2,8 %, (kommungenomsnitt är 7,8 %).

• Arbetat med friskfaktorlabbet, vilket har ökat medvetenheten om friskfaktorer och hur de påverkar arbetsmiljön.

• Frekventa avstämningar mellan chef-medarbetare ger bättre relationer och inblick. Chefen blir också uppdaterad kring medarbetares arbetsmiljö.

• Utbildning i hjärt- lungräddning är genomförd.

• Genomfört en utvecklingsdag med fokus på arbetsmiljö, samarbete och gruppdynamik på bygglovsenheten.

• Reviderat introduktionsrutiner på strategienheten.

• Stor fördel att hela förvaltningen kan samlas samtidigt på en gemensam arbetsplatsträff ca 1 ggr/månad. Det underlättar kommunikation om den sker direkt mellan förvaltningsledning och medarbetare, missförstånd kan undvikas och frågor kan hanteras direkt. Arbetsmiljöfrågor finns med som en stående punkt på varje arbetsplatsträff.

• Revidering av rutiner som hanterar reception och besök på Ommavägen har påbörjats men är ännu inte klart. Det är gemensamma rutiner för samhällsbyggnadsförvaltningen och tekniska förvaltningen. Arbetet kommer att avslutas under 2026.

Goda exempel

Beskriv minst tre goda exempel på genomförda förbättringsåtgärder och resultatet av dem:

1.Ett flertal mindre aktiviteter genomförda som främjar samhörigheten och god gemenskap. Små insatser som betyder väldigt mycket för den allmänna trivseln, t ex att fira vid olika

Tillhör nämndsbeslut 2026-02-03 SBN § 6 ALL.2026.70

tillfällen. En ”Guldtavla” är uppsatt, vilket innebär att när något bra inträffat så sätts det upp en post-it -lapp på en tavla. Vid tio stycken lappar firas det.

2. Vi har jobbat med friskfaktorlabbet aktivt och det arbetet har varit positivt och uppskattat.

3. HLR-utbildning för medarbetarna.

Systematiskt arbetsmiljöarbete

Utifrån det som framkommit i enkätundersökningen av det systematiska arbetsmiljöarbetet på enheter kommer vi arbeta med följande förbättringsområde

1. Vidhålla den positiva stämningen och arbetsmiljön genom olika aktiviteter. En av de viktigaste är att fortsätta med en tydlig kommunikation mellan varandra och mellan ledning/medarbetare. Arbetsplatsträffarna där samtliga medarbetare på förvaltningen samlas är här ett viktigt moment. Vidare kommer vi att fortsätta med ett flertal mindre aktiviteter som främjar samhörigheten och god gemenskap.

2. Färdigställa gemensamma rutiner tillsammans med tekniska förvaltningen avseende hur besökare omhändertas och ges service på Ommavägen.

3. I samband med arbetsplatsträff ska vi repetera de rutiner som finns gällande arbetsmiljö, så samtliga medarbetare har kunskap omkring dem. Nödvändigt för både nya medarbetare och även en påminnelse för de som varit på förvaltningen lite längre.

Tillhör nämndsbeslut 2026-02-03 SBN § 6 ALL.2026.70

Arbetsmiljöutmaningar

Beskriv kort arbetsmiljöbrister i punktform som din förvaltning inte har kunnat åtgärda eller behöver arbeta vidare med. Beskriv även kortfattat orsaker till att åtgärderna inte har kunnat genomföras:

- Färdigställa gemensamma rutiner tillsammans med tekniska förvaltningen avseende besöksmottagning på Ommavägen. Frågor som måste klargöras är i vilken omfattning förvaltningarna ska hantera besökande och vilken nivå på service som ska ges. Frågan hänger intimt samman med kontaktcenters verksamhet på kommunhuset och samverkan måste ske med dem. Ett utvecklingsarbete pågår och intentionen är bland annat att de AI-verktyg som samhällsbyggnadsförvaltningen utvecklar ska skynda på processen och underlätta arbetet för alla parter.

- Påminna alla medarbetare om att upprätta rapport i KIA-systemet vid alla tillbud, olyckor, skador och risker i arbetsmiljön. Även anmälan av kränkande särbehandling, diskriminering och trakasserier/sexuella trakasserier ska göras i KIA-systemet.

Övergripande prioriteringar i förvaltningen

Beskriv övergripande arbetsmiljöprioriteringar din förvaltning kommer att arbeta med under kommande år (2026):

1. Färdigställa gemensamma rutiner tillsammans med tekniska förvaltningen avseende besöksmottagning på Ommavägen.

2. Vidhålla den positiva stämningen och arbetsmiljön genom olika aktiviteter. En av de viktigaste är att fortsätta med en tydlig kommunikation mellan varandra och mellan ledning/medarbetare. Arbetsplatsträffarna där samtliga medarbetare på förvaltningen samlas är här ett viktigt moment. Vidare kommer vi att fortsätta med ett flertal mindre aktiviteter som främjar samhörigheten och god gemenskap.

3. Fortsatt förvaltningsgemensam utbildning i kommunikationsfrågor. Dessa frågor behöver ständigt hållas aktuella så att vi som myndighetsförvaltning kan möta våra kommunmedborgare på ett professionellt sätt.

4. Påminna medarbetare om att upprätta rapport i KIA-systemet vid alla tillbud, olyckor, skador och risker i arbetsmiljön. Även anmälan av kränkande särbehandling, diskriminering och trakasserier/sexuella trakasserier ska göras i KIA-systemet.

Tillhör nämndsbeslut 2026-02-03 SBN § 6 ALL.2026.70

§ 57
Slutligt beslut i ärende 2026/143

Personal- och hälsobokslut 2025

KOMMUNSTYRELSENS ARBETSUTSKOTTS BESLUT
Ärendet hänskjuts till kommunstyrelsen den 13 maj 2026

Sammanfattning av ärendet
Sedan 2023 (avseende 2022 års uppgifter) redovisas kommunen utveckling inom personalområdet genom ett Personal- och Hälsobokslut. Bokslutet ger en översikt över nyckeltal kopplade till de anställdas hälsoläge och innefattar analys över utvecklingen.

Personal- och hälsobokslutet, som en del av kommunstyrelsens tillsynsplikt, kan användas av nämnderna för att få en tydlig bild av hälsoläget inom organisationen. De redovisade slutsatserna fungerar även som underlag för åtgärder som syftar till att förbättra hälsan på arbetsplatsen och öka verksamhetens attraktivitet.

Beslutsunderlag
Kommunstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse den 24 april 2026
Personal- och hälsobokslut 2025

Beslutet ska skickas till
Familjenämnden
Vård- och omsorgsnämnden
Samhällsbyggnadsnämnden
Tekniska nämnden
Kommunfullmäktige
HR-avdelningen

SJÖBO KOMMUN
Kommunstyrelsen

TJÄNSTESKRIVELSE

Kommunledningsförvaltningen
HR-AVDELNINGEN

DATUM 23 april 2026
ÄRENDENUMMER 2026/143

HANDLÄGGARE
Dan Sivnert
Dan.Sivnert@sjobo.se

TILL
Kommunstyrelsen

Personal och Hälsobokslut 2025

Kommunledningsförvaltningens förslag till beslut

Personal och hälsobokslut för 2025 läggs till handlingarna.

Sammanfattning

Kommunens HR-avdelning sammanställer statistik och nyckeltal för hela Kommunen och analyserar utvecklingen i ett Personal- och hälsobokslut.

Om ärendet

Sedan 2023 (avseende 2022 års uppgifter) redovisas kommunen utveckling inom personalområdet genom ett Personal- och Hälsobokslut. Bokslutet ger en översikt över nyckeltal kopplade till de anställdas hälsoläge och innefattar analys över utvecklingen.

Personal- och hälsobokslutet, som en del av kommunstyrelsens tillsynsplikt, kan användas av nämnderna för att få en tydlig bild av hälsoläget inom organisationen. De redovisade slutsatserna fungerar även som underlag för åtgärder som syftar till att förbättra hälsan på arbetsplatsen och öka verksamhetens attraktivitet.

EKONOMISKA ÖVERVÄGANDEN
Förvaltningen har inte funnit några särskilda ekonomiska aspekter av frågan.

MILJÖ- OCH KLIMATKONSEKVENSER
Förvaltningen har inte funnit några särskilda konsekvenser av beslutet ur miljö- och klimathänsyn.

KONSEKVENSER FÖR BARN
Kommunledningsförvaltningen bedömer att frågan inte särskilt påverkar barns rättigheter.

Underlag för beslutet

Kommunstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse den 24 april 2026
Personal- och hälsobokslut 2025

Beslutet ska skickas till

Familjenämnden
Vård- och omsorgsnämnden
Samhällsbyggnadsnämnden
Tekniska nämnden
Kommunfullmäktige
HR-avdelningen

Dan Sivnert

HR-chef

PERSONAL- OCH HÄLSOBOKSLUT 2025

Sjöbo Kommun

INTRODUKTION

Sjöbo kommuns personal- och hälsobokslut är en årlig redovisning av nyckeltal kopplade till medarbetarnas hälsoläge och arbetsmiljö. Bokslutet är en del av kommunstyrelsens tillsynsansvar och kan användas av nämnderna för att få en bättre bild av hälsoläget i organisationen. De slutsatser som presenteras kan även ligga till grund för åtgärder som syftar till att förbättra hälsan på arbetsplatsen och göra kommunen till en mer attraktiv arbetsgivare.

HR-avdelningen

Innehåll

Syfte ... 4
Attraktiv arbetsgivare ... 4
Stora utmaningar för framtiden ... 4
Personalstruktur ... 5
Anställda i Sjöbo kommun ... 5
Antal anställda ... 5
Kön ... 6
Ålder ... 6
Sysselsättningsgrad ... 6
Hel och deltid ... 6
Fördelning per nämnd ... 8
Heltid som norm ... 8
Genomförda insatser från handlingsplanen för heltid som norm ... 9
Ökad andel heltidsanställningar för en hållbar och effektiv verksamhet ... 10
Effekt av 2 timmar mer/mindre per vecka (Vård- och omsorg) ... 10
Fördelar med heltidsanställningar ... 10
Utmaningar vid införandet av heltidsorganisationer ... 10
Lösningar och strategiska åtgärder ... 10
Långsiktig betydelse ... 10
Personalkostnader och tidsanvändning ... 11
Semesterlöneskuld ... 12
Pensionsavgångar ... 12
Kommande pensionsavgångar ... 12
Personal och kompetensförsörjning ... 13
Lediga tjänster ... 13
Personalomsättning ... 14
Anställda 20 år eller längre i Sjöbo kommun ... 15
Avgångssamtal och avgångsenkät ... 15
Sjukfrånvaro ... 16
Sjukfrånvaro – yrken och förvaltningar ... 17
Sjukfrånvaron följer nationella reformer och kriser över tid ... 18
Företagshälsovård ... 19
Hälsofrämjande arbetsplats ... 23
Friskvård ... 24
Medarbetarnas syn på Sjöbo kommun som arbetsgivare ... 25
Jämförelse med andra kommuner ... 26
Fritextsvar ... 26

slutversion

Systematiskt arbetsmiljöarbete 27
Årlig uppföljning av det systematiska arbetsmiljöarbetet 27
Arbetsskador och tillbud 27
Förebyggande arbetsmiljöarbete 30
Kränkande särbehandling och utredning av händelser 30
Jämställdhet och mångfald 31
Lönekartläggning 31
Arbete för mer jämställda löner 32
Sjöbos löner i förhållande till andra kommuner 32
Ledarskap - en avgörande faktor för attraktiva arbetsplatser 33
Chefernas roll och ansvar 33
Organisatoriska förutsättningar och arbetsmiljö 33
Chefsspann och dess påverkan 35
Framtidens arbetsplats – ett viktigt vägval 36
Minska arbetsrelaterad sjukfrånvaro och skapa hälsofrämjande arbetsplatser 36
Attraktiv arbetsgivare i en konkurrens om begränsad arbetskraft 37
Främja återhämtning och hållbart arbetsliv 37
Vägen framåt 37

Slutversion

Syfte

Syftet med personal- och hälsobokslutet är att ge en helhetsbild av hälsoläget och arbetsmiljön i Sjöbo kommun. Detta görs genom att presentera statistik och nyckeltal för hela organisationen, samt genom att belysa förändringar över tid och skillnader mellan olika verksamheter.

Genom att samla information om hälsa och arbetsmiljö från olika system och källor – exempelvis medarbetarenkäter – i ett enda dokument, skapar vi en sammanhållen bild av relevanta hälso- och arbetsmiljöaspekter. Personal- och hälsobokslutet kan därmed fungera som ett värdefullt beslutsunderlag vid planering av nya insatser eller justeringar av pågående aktiviteter, med målet att förbättra hälsan och öka kommunens attraktivitet som arbetsgivare.

Attraktiv arbetsgivare

Under 2024 antog Sjöbo kommun ett reviderat personalpolitiskt program: *En arbetsplats vi skapar tillsammans.* Bakgrunden till revideringen var att kommunen under flera år haft höga sjuktal, vilket krävde ett ökat fokus på hälsofrämjande arbete. Under 2025 har kommunen fortsatt att implementera programmet.

Programmet innehåller både en personalpolitisk vision och kommunens värdegrund, som styr inriktningen för bland annat utbildningsinsatser för medarbetarna. Visionen är att kommunen ska erbjuda goda arbetsplatser där varje medarbetare känner arbetsglädje och stolthet, har inflytande, lust att lära och möjlighet att utvecklas – både i arbetet och som individ. Målet är att göra Sjöbo kommun till en attraktiv arbetsgivare och skapa hälsosamma arbetsplatser.

En god personalpolitik är avgörande för att kommunen ska kunna leverera välfärd av hög kvalitet till medborgarna. Medarbetarna möter dagligen invånarnas behov, och medarbetare som trivs och känner engagemang bidrar till en högre kvalitet i det arbete som utförs.

Det personalpolitiska programmet bygger på höga ambitioner och tydliga mål. Som arbetsgivare ska Sjöbo kommun:

- Vara en attraktiv arbetsgivare.
- Skapa hälsosamma arbetsplatser och minska ohälsan.
- Ge medarbetarna möjlighet att utvecklas i sina roller.
- Bidra till utveckling av verksamheter och tjänster.
- Vara så bra att medarbetarna rekommenderar kommunen som arbetsplats.
- Erbjuda konkurrenskraftiga löner.

Stora utmaningar för framtiden

Sjöbo kommun står inför betydande utmaningar när det gäller personalförsörjning. Många pensionsavgångar inom offentlig sektor, fortsatt hög sjukfrånvaro och ett växande välfärdsuppdrag – särskilt inom äldreomsorgen – gör att bristen på utbildad personal blir alltmer påtaglig. Konkurrensen om arbetskraften ökar, både för medarbetare med gymnasieutbildning och högskoleutbildning.

För att möta dessa utmaningar är det avgörande att minska personalomsättningen och behålla kompetenta medarbetare. Insatser för att stärka arbetsplatsens attraktivitet och skapa goda arbetsvillkor är därför centrala i kommunens fortsatta arbete.

Slutversion

Personalredovisning

Personalstruktur

Sjöbo kommun har i huvudsak en kvinnodominerad personalstruktur. Av de tillsvidareanställda är 83 procent kvinnor. Majoriteten av medarbetarna arbetar inom kvinnodominerade verksamheter, främst vård och omsorg samt skola och förskola. Den kommunala organisationen omfattar samtidigt en stor bredd av verksamheter och yrkesroller. Sammantaget finns cirka 155 olika befattningar inom Sjöbo kommun.

Anställda i Sjöbo kommun

Sjöbo kommun är kommunens största arbetsgivare. Alla de tio största yrkesgrupperna i kommunen sysselsätts inom sektorerna för vård och omsorg och skola och barnomsorg. Några av de vanligaste yrkesgrupperna är undersköterskor, vårdbiträde, stödassistenter, lärare, förskollärare och barnskötare.

Antal anställda

Totalt visar statistiken att antalet anställda minskade under år 2025, däremot ökade antalet tillsvidareanställda. Tabellen visar även en minskning av antalet intermittenta anställningar. Denna förändring speglar dock inte den faktiska utvecklingen. Vid uttaget av statistik för 2024 var anställningar som borde ha avslutats fortfarande registrerade som aktiva i personalsystemet. Detta innebär att redovisningen för 2024 inkluderar anställningar som inte längre var aktuella. Den till synes kraftiga minskningen mellan 2024 och 2025 förklaras därmed av skillnader i statistikunderlaget, inte av en faktisk minskning av antalet intermittenta anställningar. För hur en jämförelse över hur personalomfattningen förändrats under året, se stycket ”Personalkostnader och tidsanvändning”.

I Sjöbo kommun har befolkningsutvecklingen de senaste åren varit svag. Antalet invånare minskade under 2023 och 2024 från 19 549 till 19 337 personer. Under 2025 noterades dock en mindre ökning med 60 personer, vilket innebar att folkmängden vid årets slut uppgick till 19 397 invånare.

*Tabell 1: Antalet anställda personer i Sjöbo kommun och anställningsform**

Sysselsättningsgrupp	2023	2024	2025
Tillsvidareanställda inkl. vilande*	1351	1322	**1345**
Tidsbegränsat anställda	135	170	**174**
Intermittent anställda	311	329	**253**
Totalt	1797	1821	**1772**

Justversion

*Tabell 2: Antalet tillsvidare anställda kvinnor och män i Sjöbo kommun i respektive nämnd**

Nämnd	2023			2024			2025		
	Kv	Män	Tot	Kv	Män	Tot	**Kv**	**Män**	**Tot**
Familjenämnden	431	88	519	411	82	493	**430**	**81**	**511**
Kommunstyrelsen	40	11	51	38	11	49	**38**	**12**	**50**
Samhällsbyggnadsnämnden	18	9	27	18	7	25	**18**	**7**	**25**
Tekniska nämnden	25	30	55	25	30	55	**25**	**25**	**50**
Vård och Omsorgsnämnden	580	85	665	559	84	643	**562**	**94**	**656**
Kommunen totalt	1094	223	1317	1051	214	1265	**1073**	**219**	**1292**

*Förklaring av *: Tabell 1 och 2 är inte helt jämförbara. Antalet tillsvidareanställda skiljer sig mellan tabell 1 och tabell 2 eftersom siffrorna är uttagna ur system vid olika tidpunkter och är alltid en ögonblicksbild. Tabell 1 är inkluderat vilande anställningar, vilket inte omfattas i tabell 2.*

Kön

Könsfördelningen bland tillsvidareanställda är fortsatt ojämn. Under året utgjorde män 17 procent av de tillsvidareanställda, vilket motsvarar samma nivå som föregående år. Fördelningen påverkas av verksamhetsstrukturen i kommunen. De största nämnderna, vård- och omsorgsnämnden samt familjenämnden, verkar inom verksamhetsområden som är kvinnodominerade även på nationell nivå. Den tekniska nämnden har fortsättningsvis den jämnaste könsfördelningen i kommunen, där andelen kvinnor och män är lika stor.

Ålder

Medelåldern för anställda 2025 är 45,4 år, en minimal ökning har skett från föregående år. Enligt statistik från SKR är medelåldern för 2025 45,6 år i Sveriges kommuner.

Tabell 3: Medelåldern på månadsavlönade kvinnor och män i Sjöbo kommun senaste tre åren

Medelålder	2023	2024	2025
Alla	45,0	45,3	**45,4**
Kvinnor	45,2	45,7	**45.6**
Män	44,1	43,9	**44.6**

Sysselsättningsgrad

Hel och deltid

Sjöbo kommun arbetar aktiv med att få fler att arbeta mer. Detta arbete är helt nödvändigt med tanke på kommande pensionsavgångar och de utmaningar inom kompetensförsörjning kommunen har. Enligt Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) behöver välfärdssektorn i Sverige rekrytera cirka 181 000 nya medarbetare under perioden 2024–2034 för att möta ökade behov, vilket motsvarar en ökning med cirka 13 200 anställda per år. Utöver detta förväntades cirka 347 000 medarbetare gå i pension under samma period, vilket innebär ett totalt rekryteringsbehov på cirka 528 000personer fram till 2034. Senare prognoser indikerar ett ännu större behov

Signerad version

Diagram 1: Förändringen av andel heltidstjänster i hela kommunen sedan 2015

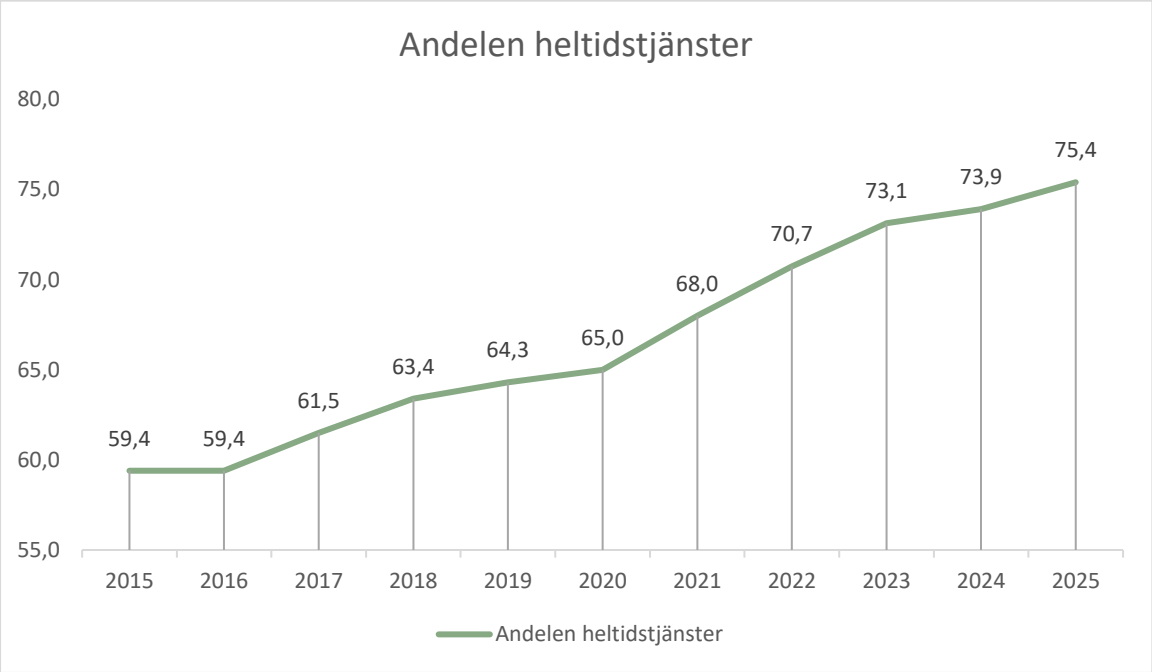

På tio år har andelen heltidsanställda i Sjöbo kommun ökat tydligt.

Utvecklingen visar att allt fler har valt att arbeta heltid. Andelen har stigit från 59,4 procent år 2015 till 75,4 procent år 2025. Det tyder på en långsiktig och stabil förflyttning mot heltid som norm i kommunen.

För att "fylla upp" nuvarande deltider till heltid Vård- och omsorg motsvarar det cirka 56,38 heltidsekvivalenter. Med en genomsnittlig månadslön för undersköterska på 32 000 kr (≈ 47 680 kr/mån inkl. sociala avgifter) blir den teoretiska merkostnaden cirka 2,69 mnkr per månad eller 32,26

Slutversion

Fördelning per nämnd

Tabell 4: Fördelning av heltid och deltid för tillsvidareanställd personal per förvaltning

		Kvinnor		Män		Totalt	Andel	Om helårs tj	Sys.gr.snitt
		Heltid	Deltid	Heltid	Deltid				heltid%
Familjenämnden	**2025**	**384**	**47**	**73**	**8**	**512**	**89,26%**	**493,78**	**96,44%**
	2024	370	41	77	5	493	90,67%	480,33	97,43%
	2023	386	45	83	5	519	90,37%	505,58	97,41%
	2022	376	48	85	9	518	89,00%		97,36%
Kommunstyrelsen	**2025**	**36**	**2**	**12**	**0**	**50**	**96,00%**	**49,35**	**98,70%**
	2024	36	2	11	0	49	95,92%	48,25	98,47%
	2023	37	3	11	0	51	94,12%	49,95	97,94%
	2022	32	3	10	0	45	93,33%		97,83%
Samhällsbyggnads	**2025**	**17**	**1**	**6**	**1**	**25**	**92,00%**	**24,63**	**98,52%**
nämnden	2024	17	1	6	1	25	92,00%	24,63	98,50%
	2023	17	1	8	1	27	92,59%	26,63	98,61%
	2022	16	3	7	1	27	85,19%		96,20%
Tekniska	**2025**	**22**	**3**	**25**	**0**	**50**	**94,00%**	**49,30**	**98,60%**
nämnden	2024	22	3	30	0	55	94,55%	54,30	98,73%
	2023	22	3	30	0	55	94,55%	54,30	98,73%
	2022	22	2	29	0	53	96,23%		99,06%
Vård- och	**2025**	**321**	**241**	**79**	**15**	**656**	**60,98%**	**599,62**	**91,41%**
omsorgsnämnden	2024	298	261	68	16	643	56,92%	584,68	90,93%
	2023	305	275	64	21	665	55,49%	601,02	90,38%
	2022	297	300	61	21	679	52,72%		89,69%
Kommunen totalt	**2025**	**780**	**294**	**195**	**24**	**1293**	**75,41**	**1222,10**	**94,52%**
	2024	743	308	192	22	1265	73,91%	1192,18	93,96%
	2023	767	327	196	27	1317	73,12%		93,96%
	2022	743	356	192	31	1322	70,73%		93,48%

Tabellen visar en positiv utveckling för kommunen totalt, där andelen heltid har ökat från 70,73 % (2022) till 75,41 % (2025), vilket tyder på en fortsatt förflyttning mot heltid som norm. Flera nämnder ligger stabilt på en mycket hög heltidsandel, särskilt kommunstyrelsen (93–96 %) och tekniska nämnden (94–96 %), vilket indikerar en väl etablerad heltidsstruktur i dessa verksamheter. Samtidigt kvarstår en tydlig utmaning inom vård- och omsorgsnämnden, där heltidsandelen visserligen har ökat från 52,72 % (2022) till 60,98 % (2025) men fortfarande är avsevärt lägre än övriga nämnder och därmed får stor påverkan på kommunens totalresultat.

Heltid som norm

Sjöbo kommun arbetar efter en handlingsplan för att uppnå heltid som norm vilket fullmäktige beslutade om 2020-04-08. Målet var att alla förvaltningar skall ha uppnått önskad sysselsättningsgrad inom alla yrken och verksamheter i Sjöbo kommun, ett mål som bara delvis är uppfyllt då det fortfarande tillskapas deltidstjänster.

Genomförda insatser från handlingsplanen för heltid som norm

Genomförda insatser från handlingsplanen för Heltid som norm som nu är en del i löpande verksamhet:

- Alla kommunens annonser ska vara på heltid med möjlighet till deltid efter överenskommelse (undantag kräver facklig samverkan)
- Samordningen av deltid till heltid genom schemaläggning och planering
- Deltidsanställda kan ange önskemål om ändrad sysselsättningsgrad. Målsättningen är att inom sex månader erbjuda ny sysselsättningsgrad.
- Information om rätten att önska sysselsättningsgrad finns i personalhandboken
- Chefshandboken har fått ett eget kapitel om planen.

Det finns ett system för att registrera ofrivilliga deltidsanställningar för de som inte kan få sitt önskemål tillgodosett med detsamma. I medarbetarundersökningen följdes intresset för förändrad sysselsättningsgrad upp. De flesta arbetar redan enligt undersökningen önskad sysselsättningsgrad.

Tabell 5: Intresset för förändrad sysselsättningsgrad i medarbetarundersökningen.

	Jag är nöjd med min nuvarande sysselsättningsgrad			Jag vill arbeta på en lägre sysselsättningsgrad			Jag vill arbeta på högre sysselsättningsgrad		
	2020	2022	**2024**	2020	2022	**2024**	2020	2022	**2024**
Familjenämnden	91 %	91 %	**91%**	4 %	6 %	**6%**	5 %	3 %	**4%**
Kommunstyrelsen	86 %	90 %	**91%**	6 %	8 %	**4%**	9 %	2 %	**7%**
Samhällsbyggnadsnämnden	95 %	96 %	**84%**	6 %	4 %	**12%**	0 %	0 %	**0%**
Tekniska nämnden	95 %	90 %	**89%**	2 %	10 %	**11%**	2 %	0 %	**0%**
Vård- och omsorgsnämnden	87 %	91 %	**87%**	4 %	5 %	**7%**	9 %	4 %	**8%**
Kommunen totalt	89 %	91 %	**89%**	4 %	6 %	**7%**	7 %	3 %	**6%**

Frågan om sysselsättningsgrad undersöks regelbundet i kommunens medarbetarundersökning, som genomförs vartannat år. Resultaten visar att önskemålen om förändrad sysselsättningsgrad är få, trots återkommande information om möjligheten att anpassa sysselsättningsgraden efter individuella behov. I undersökningen noteras att en del medarbetare både vill arbeta på en lägre, samt en högre sysselsättningsgrad, varför det totala svaret blir mer än 100 %. Det finns även ett begränsat stöd bland deltidsanställda för en övergång till en heltidsorganisation. Därtill är de fackliga organisationerna eniga i att förändringar av sysselsättningsgraden inte bör ske mot den anställdes vilja.

Kommunens strategi och riktlinjer är tydliga; en övergång till en heltidsorganisation ska baseras på bildning, medarbetarnas egna val och frivillighet. Tvingande åtgärder anses inte vara en hållbar väg framåt.

I fritextsvaren från medarbetarundersökningen framkommer flera förklaringar till varför deltidsarbete inte alltid väljs, även när det är önskvärt. Bland administrativ personal är uppfattningen att det krävs en heltidsinsats för att hinna med arbetsuppgifterna, vilket gör det svårt att gå ner i arbetstid. Inom vård och omsorg framkommer önskemål om att deltidsarbete skulle innebära färre arbetsdagar per vecka, snarare än det nuvarande upplägget där deltidsarbete innebär samma antal arbetsdagar men med kortare arbetspass. Detta skulle, enligt medarbetarna, skapa bättre förutsättningar för återhämtning och en mer meningsfull fritid. Den kanske mest avgörande faktorn som framkommer är dock ekonomisk. Många medarbetare är inte beredda att minska sin inkomst, även om en lägre sysselsättningsgrad skulle kunna erbjuda andra fördelar.

Ökad andel heltidsanställningar för en hållbar och effektiv verksamhet

Att öka andelen heltidsanställningar inom kommunal verksamhet är en strategisk åtgärd som syftar till att stärka kvaliteten i tjänsterna, förbättra arbetsvillkoren för medarbetarna och säkerställa en långsiktigt hållbar kompetensförsörjning. För att uppnå detta krävs en omställning av arbetsorganisationen och en anpassning av arbetsmiljön för att möta både verksamhetens och medarbetarnas behov.

Effekt av 2 timmar mer/mindre per vecka (Vård- och omsorg)

Om en heltidstjänst i vård och omsorg motsvarar 37 timmar per vecka innebär en förändring med 2 timmar per vecka för alla deltidsanställda en tydlig skillnad i bemanning. Om samtliga deltidsanställda arbetar 2 timmar mer per vecka motsvarar det cirka 13,8 heltidstjänster (avrundat cirka 14 heltidstjänster). Det skulle samtidigt innebära att den genomsnittliga sysselsättningsgraden ökar från 91,41 % till cirka 93,5 % (cirka +2,1 procentenheter). Om arbetstiden i stället minskar med 2 timmar per vecka för samma grupp behöver verksamheten, för att behålla samma bemanning, tillsätta ungefär 14 heltidstjänster genom nyrekrytering eller andra bemanningslösningar.

Fördelar med heltidsanställningar

Heltidsanställningar erbjuder flera fördelar, både för medarbetarna och för verksamheten. För medarbetarna innebär heltidsarbete en stabilare inkomst och ökad ekonomisk självständighet, vilket minskar risken för ekonomisk utsatthet under arbetslivet och efter pensionering. Ur ett jämställdhetsperspektiv är en ökad andel heltidsanställningar också av stor betydelse. Deltidsarbete är vanligare inom kvinnodominerade yrken, såsom vård och omsorg, vilket bidrar till ojämlika arbetsvillkor mellan kvinnor och män. Genom att erbjuda fler heltidsanställningar kan skillnaderna mellan könen minska och mer rättvisa arbetsvillkor skapas. För verksamheten bidrar heltidsanställningar till kontinuitet och högre kvalitet i tjänsterna, då medarbetare som arbetar heltid får bättre möjligheter att utveckla sin kompetens och bygga långsiktiga relationer med kunderna.

Utmaningar vid införandet av heltidsorganisationer

Trots de många fördelarna med heltidsanställningar finns det flera utmaningar som behöver hanteras. En av de största utmaningarna är att arbetet inom vissa yrken, särskilt inom vård och omsorg, kan vara fysiskt och psykiskt krävande. Detta kan göra det svårt för medarbetare att arbeta heltid utan att arbetsvillkoren först förändras. Dessutom kan det vara svårt för vissa medarbetare att kombinera heltidsarbete med privatlivet och ansvar i hemmet.

En annan strukturell utmaning är att många verksamheter har en lång tradition av deltidsarbete. Personalintensiva perioder är ofta korta och ojämnt fördelade, vilket försvårar införandet av heltidsorganisationer. För att möjliggöra en övergång till heltidsarbete krävs en omstrukturering av arbetsuppgifterna, så att dessa kan fördelas jämnare över tid och bemanningen anpassas till en heltidsorganisation.

Lösningar och strategiska åtgärder

För att hantera dessa utmaningar krävs en hållbar arbetsmiljö där medarbetarna får rätt stöd och förutsättningar för att orka arbeta heltid. Detta inkluderar åtgärder för att minska arbetsbelastningen, förbättra arbetsmiljön och skapa möjligheter för medarbetarna att kombinera arbete med privatliv. På organisatorisk nivå behöver arbetssätt och bemanningsmodeller ses över för att möjliggöra en jämnare fördelning av arbetsuppgifter och resurser. Detta kan innebära förändringar i schemaläggning, arbetsfördelning och rekryteringsstrategier.

Långsiktig betydelse

Att öka andelen heltidsanställningar är inte bara en fråga om att förbättra arbetsvillkoren för medarbetarna. Det är också en nödvändig åtgärd för att säkerställa att framtidens behov av välfärdstjänster kan mötas. Genom att investera i medarbetarnas arbetsvillkor och kompetens skapas en mer effektiv och hållbar organisation som kan leverera tjänster av hög kvalitet till

Slutversion

invånarna.

Denna satsning kräver både politiskt stöd och organisatoriska förändringar, men är en långsiktig investering i både medarbetarna och kommunens framtid.

Personalkostnader och tidsanvändning

Tidsanvändningen visar på all tid som funnits i Sjöbo kommun under 2025 och hur den har fördelats. Detta visas både som kostnader och som antal heltidsarbetare. Syftet med mätningen är bland annat att kunna koppla kostnader i upp och nedgång av personalstyrka och hur det påverkar till exempel frånvaro, övertid och behov av timavlönad över tid.

Faktiskt tillgänglig tid = all tid som funnits till förfogande under året. Det vill säga både arbetad tid och frånvaro.

Arbetad tid = Den tid av den faktiskt tillgängliga tiden som utgörs av arbete. En del av denna tid innefattar även arbete som är utöver den ordinarie arbetstiden såsom övertid.

Frånvaro = Den tid av den faktiskt tillgängliga tiden som utgörs av frånvaro. Frånvaro består av till exempel både sjukdom som arbetsgivaren till viss del kan påverka och av lagstadgad semester och tjänstledigheter.

I denna sammanställning mäts tid för hela året och inte vid en specifik mätpunkt.

Tabell 6: Tidsanvändning i miljontals kronor och antal heltidsarbetare de senaste 3 åren

	2023		2024		2025	
	Belopp mnkr	Heltids-arbetare	Belopp mnkr	Heltids-arbetare	**Belopp mnkr**	**Heltids-arbetare**
Faktisk tillgänglig tid	578,9	1 489,8	572,9	1 470,3	**599,9**	**1 473,7**

	2023		2024		2025	
ARBETAD TID TOTAL	**486**	**1 100,9**	**479,7**	**1086,4**	**504,4**	**1102,7**
Månadslön	413,9	1016,9	419,4	990,5	443,7	1011
Timlön	22	69,3	24,5	79,5	24,9	78,3
*Fyllnadslön/Övertid**	9,9	14,7	10,6	16,2	10,2	13,4
OB/Jour/Beredskap mm	40,2	--	25,2	--	25,6	--

	2023		2024		2025	
FRÅNVARO TOTAL	**92,9**	**388,8**	**93,1**	**383,9**	**95,5**	**371**
Semester/ferie/uppeh	75	147,9	74,8	144,1	78,4	146,2
Sjukdom	13,7	115,7	13,6	118,8	12,8	104,7
Föräldraledig/VAB	1	71,5	0,9	61,8	1	65,3
Övrig frånvaro	3,2	53,7	3,8	59,2	3,3	54,8

Den faktiskt tillgängliga tiden har ökat med drygt 3 heltidsarbetare från 2024 till 2025. Av den faktiskt tillgängliga tiden hat betydligt större andel utnyttjats till arbetad tid än tidigare år och den arbetade tiden har ökat med 16 heltidsarbetare. Dessa består uteslutande av en ökning av månadsanställd personal i tjänst medan övertid och till viss del användandet av timavlönade har minskat.

Samtidigt som den arbetade tiden ökat så har frånvaron minskat med 13 heltidsarbetare. Det är främst sjukskrivningarna som minskat med 14,7 heltidsarbetare samtidigt som uttag av semester, föräldraledighet och VAB har ökat något.

Den övriga frånvaron består av bland annat tjänstledighet för studier, kompledighet, närståendevård, enskild angelägenhet och facklig frånvaro utan lön.

*Fyllnadslön slutade att vara en övertidsform från och med 1 april 2025 och numera finns endast enkel- och kvalificerad övertid.

Semesterlöneskuld

Semesterlöneskulden är den skuld Sjöbo kommun har till sina medarbetare i ej uttagen semester. En låg semesterlöneskuld är att föredra ur hälsoperspektiv för den enskilde medarbetaren då de har rätt till sin återhämtning. Det är också att föredra ur ett kostnadsperspektiv för kommunen då semesterlöneskulden ökar i takt med att lönerna ökar. Under 2022-2024 minskade semesterskulden med cirka 2000 dagar vilket berodde på att antalet möjliga dagar för en medarbetare att spara minskade från 40 till 30 semesterdagar. Att vi nu 2025 ser en ökning på nästan 600 dagar beror till viss del på en högre andel månadsanställd personal som kan spara semester men också en minskad personalomsättning där färre slutar i kommunen och får sina sparade semesterdagar utbetalda.

Tabell 7: Semesterlöneskuld och antal kvarstående semesterdagar per den siste december de senaste 3 åren[1]

Semesterlöne-skuld	2023		2024		2025	
	Skuld i mnkr	Kvarstående semesterdagar	Skuld i mnkr	Kvarstående semesterdagar	**Skuld i mnkr**	**Kvarstående semesterdagar**
Sjöbo kommun	23	13725	22,8	12782	**23,2**	**13368**

Pensionsavgångar

Under 2025 har antalet som avgått med pension eller fått sjukersättning ökat i jämförelse med året innan. 33 personer avgick med pension och enligt prognosen i förra personal och hälsobokslutet 2024 beräknades 16 personer gå i pension, om de valde att gå det år de fyllde 65. Enligt beräkningar på framtida kommande pensionsavgångar inom Sjöbo kommun ser trenden ut att på sikt öka igen.

Tabell 8: Antal pensionsavgångar under 2023–2025.

ÅR	2023	2024	2025
Antal	9	25	**33**

Kommande pensionsavgångar

Fram till år 2030 beräknas omkring 178 medarbetare gå i pension, under förutsättning att de väljer att avsluta sin anställning det år de fyller 65. Många väljer dock att lämna arbetslivet tidigare; den genomsnittliga pensionsåldern i Sveriges kommuner ligger på 64,2 år. De största pensionsavgångarna väntas inom vård- och omsorgsarbete samt inom skola och barnomsorg.

Under de kommande fem åren uppskattas 91 medarbetare inom vård, omsorg och boendestöd samt 34 inom skola- och barnomsorgsarbete gå i pension. Inom ledningsfunktioner väntas 14 personer avgå, och inom handläggar- och administratörsroller 16 personer. Inom kök och måltid är pensionsavgångarna något färre.

[1] Från och med 2023 års Personal och Hälsobokslut redovisar vi enbart semesterlöneskuld och kvarstående dagar för semestergrupp 1. Utöver dessa har vi även ferie- och uppehållsanställda som bidrar till den totala skulden. Dessa medarbetare tar dock alltid ut sina dagar under ferie respektive uppehåll varför det blir missvisande att ha med dom i denna tabell och jämförelse.

Med förändrad pensionsålder kan tidpunkten för avgångarna komma att förskjutas. Trenden visar att pensionsåldern successivt har ökat över tid, både i kommuner och regioner.

Tabell 9: Antal tillsvidareanställda som fyller 65 år 2026 – 2030 per befattningsområde.

Befattningar	2026	2027	2028	2029	2030	Totalt
Skol- och barnomsorgsarbete	5	9	4	8	8	34
Vård/omsorgsarbete/Boendestöd	9	13	30	23	16	91
Handläggare och administratör	3	2	1	7	3	16
Köks- och måltidsarbete	1	1	3	1	6	12
Teknikarbete	-	1	1	1	1	4
Ledningsarbete	3	2	3	4	1	13
Övrigt	-	1	-	5	2	8
Alla befattningar	21	29	42	49	37	178

Personal och kompetensförsörjning

Lediga tjänster

Antalet utannonserade tjänster var 396, en liten ökning från 2024.
Det är främst vård och omsorgsförvaltningen och kommunledningsförvaltningen som står för ökningen, i jämförelse med tidigare år.
Andel annonser inom familjeförvaltningen och tekniska förvaltning ligger på ungefär samma nivå som under förra året. Samhällsbyggnadsförvaltningen har inte annonserat några tjänster alls under året.

Antalet tillsvidaretjänster som utannonserats 2025 var 136 stycken vilket är en markant minskning jämfört med tidigare år. Vi kan se att minskningen av utannonserade tillsvidareanställningar har skett inom vård och omsorgsförvaltningen.
Av dessa var flertalet heltidstjänster; 118 st och restende hade en sysselsättningsgrad på minst 75 procent, med texten att du har möjlighet att förändra din sysselsättningsgrad. Arbetet med heltid som norm innebär bland annat att utöka sysselsättningsgraden för de som idag arbetar deltid och sen 2021 ska som regel alla utannonsera samtliga tjänster på heltid.

Vidare utannonserades 260 tidsbegränsade anställningar med varierande sysselsättningsgrad, vilket är en ökning. Många av de tidsbegränsade anställningarna är sommarvikariat, främst i vård och omsorg, visstidsanställningar inom förskola och skola. Utöver dessa är det flertalet säsongsanställning inom park och grönyteskötsel, camping och personal till friluftsbaden under sommarsäsongen.

Kommunen ökade sin närvaro på Linkedin, vilket resulterade i bättre spridning av platsannonser och fler följare. Vårt Facebookkonto med Lediga jobb i Sjöbo kommun, har under 2025 fått något fler följare.

Tabell 10: Antalet utannonserade tjänster per verksamhet senaste tre åren.

Nämnd	2023		2024		2025	
	Antal tjänster	Varav tillsvidare	Antal tjänster	Varav tillsvidare	Antal tjänster	Varav tillsvidare
Familjenämnden	133	83	109	60	**107**	**60**
Kommunstyrelsen	12	11	3	3	**6**	**3**

Samhällsbyggnadsnämnden	1	1	3	1	**-**	**-**
Tekniska nämnden	37	8	37	6	**34**	**6**
Vård- och omsorgsnämnden	240 *	96	236	91	**249**	**67**
Kommunen totalt	423	199	388	161	**396**	**136**

Personalomsättning

Med personalomsättning menas i detta sammanhang hur många medarbetare som byter anställning, antingen inom kommunen eller som helt lämnar organisationen, i förhållande till befintlig personalstyrka.

Personalrörlighet i sig kan bidra till att både organisationen och individen utvecklas. Intern rörlighet kan ge medarbetare möjlighet att få nya tjänster och pröva nya arbetsuppgifter. Men en hög personalomsättning kan också leda till försämrad kontinuitet i verksamheter samt kompetensförlust. En annan konsekvens kan vara höga kostnader såsom rekryteringskostnader och kostnader för upplärning och introduktion. För stor omsättning av chefer kan också leda till en försämrad arbetsmiljö och sämre kontinuitet för medarbetare.

Personalomsättningen bland tillsvidareanställda ser ut till att ha stabiliserats och ligger nu på liknande nivå som förra året. I jämförelse med 2024 har antalet medarbetare som slutar på egen begäran minskat ytterligare från 10,3 %. och ligger nu på 8,4 %. En förklaring till personalomsättning på egen begäran sett till anledning/orsak så beror omsättningen även på intern omorganisation eller att anställd erhållit annan tjänst inom kommunen.

Under 2025 syns ökningen främst inom kommunledningsförvaltningen och tekniska förvaltningen. Det beror främst på ändrade befattningar/titelbyten, utöver det så har även tekniska förvaltningen genomfört en omorganisation och avveckling.
Inom både familjeförvaltningen och Vård och omsorg har personalomsättningen stabiliserats och ligger kvar på liknande siffror som förra året, likaså gäller för Samhällsbyggnadsförvaltningen.

Tabell 11-13: Personalomsättning av tillsvidareanställda i % uppdelat på år och nämnd

Nämnd	**2025**			
	Avgångar	**Personalomsättning inkl. pension/sjukersättning**	**Personalomsättning egen begäran**	**Nyanställda**
Familjenämnden	67	12,7 %	7,7 %	74
Kommunstyrelsen	8	15,7 %	3,9 %	8
Samhällsbyggnads-nämnden	2	8,2	-	2
Tekniska nämnden	14	27,2 %	5,8 %	10
Vård och Omsorgsnämnden	133	19,6 %	9,7 %	122
Sjöbo kommun totalt	224	16,8 %	8,4 %	216

Nämnd	**2024**

slutversion

	Avgångar	Personalomsättning inkl. pension/sjukersättning	Personalomsättning egen begäran	Nyanställda
Familjenämnden	200	12,6 % *(38,1 %)	9,1 %	168
Kommunstyrelsen	5	10,3 %	8,2 %	5
Samhällsbyggnads-nämnden	2	7,6 %	-	-
Tekniska nämnden	3	5,4 %	3,6 %	2
Vård och Omsorgsnämnden	137	20,1 %	12,0 %	117
Sjöbo kommun totalt	347	16,0 % * (26,0%)	10,3 %	292

*Titelbytet inom familjeförvaltningen berörde ca 130 personer, vid omräkning blev det 12,6 %.

Nämnd	2023			
	Avgångar	Personalomsättning inkl. pension/sjukersättning	Personalomsättning egen begäran	Nyanställda
Familjenämnden	93	18,4 %	10,5 %	81
Kommunstyrelsen	14	28,8 %	18,5 %	15
Samhällsbyggnads-nämnden	5	17,8 %	10,7 %	1
Tekniska nämnden	7	13,4 %	11,5 %	8
Vård och Omsorgsnämnden	141	20,2 %	12,1 %	101
Sjöbo kommun totalt	260	19,5 %	11,7 %	206

Anställda 20 år eller längre i Sjöbo kommun

Under 2025 var det 22 medarbetare som uppnått 20 år som tillsvidareanställda i Sjöbo kommun

Av dessa jobbar 12 personer på Vård och Omsorgsförvaltningen inom LSS och äldreomsorg. 6 personer jobbar inom skola/förskola och 4 personer arbetar i administrativa/stödjande uppdrag.

Avgångssamtal och avgångsenkät

Sen flera år tillbaka har kommunen rutiner för avgångssamtal och avgångsenkät. Ett avgångssamtal ska hållas mellan chef och medarbetare när en tillsvidareanställd slutar. Syftet med samtalet är att avsluta anställningen på ett bra sätt, att ta tillvara på medarbetarens erfarenheter och upplevelser av verksamheten, och att följa upp anledningen till att medarbetaren slutar. Målet är att dessa erfarenheter ska bidra till att utveckla och förbättra arbetsplatsen, verksamheten och ledarskapet. Avgångsenkäten och avgångssamtalet är ett viktigt redskap i framtida personal- och kompetensförsörjning och i att vara en attraktiv arbetsgivare.

Resultatet av avgångsenkäten har sammanställts av HR-avdelningen på kommunövergripande nivå. Detta i syfte att på ett tydligare sätt identifiera de förbättringsområden som finns inom kommunen och inom respektive förvaltning, men även det som medarbetare har uppgett fungerar mycket bra. Under 2025 ser vi en minskning av andel av de som avslutar sin tjänst som valt att svara på avgångsenkäten, vilken är frivillig att besvara.

Områden i avgångsenkäten som medarbetare lyfter har fungerat mycket bra är att arbetet har känts meningsfullt, bra och engagerade kollegor, ett gott arbetsklimat på arbetsplatsen, korta beslutsvägar och möjlighet till utveckling.

Områden där det finns förbättringsmöjligheter handlar om att man saknar att bli lyssnad på, man önskar mer stöd och återkoppling från arbetsledning, rimligare scheman/ möjligheter att påverka sitt schema samt brist på kommunikation.

Under året har flera kommenterat att man upplevt många större förändringar samtidigt, bristande lyhördhet samt kritik mot schema och samplaneringspass. Andra områden som behöver arbetas vidare med är kommunikation, förankring av kommande beslut och att förbättra den psykosociala arbetsmiljön.

De medarbetare som har svarat på enkäten har uppgett att den främsta orsaken till att de har avslutat sin anställning beror på att man fått annat arbete, bristande ledarskap samt ohälsosam arbetsmiljö. Några uppger att de upplevt ojämlika utvecklingsmöjligheter, konflikter i arbetsgruppen samt brist på återhämtning.

Hälsobokslut

Sjukfrånvaro

Under 2025 minskade sjukfrånvaron i Sjöbo kommun med 13,1 procent, från 8,4 procent år 2024 till 7,3 procent år 2025. Minskningen omfattar såväl den totala sjukfrånvaron som långtidsfrånvaron och återfinns i samtliga åldersgrupper.

Familjenämnden uppvisar en särskilt positiv utveckling, där sjukfrånvaron minskat med 20,7 procent. Samtidigt har långtidsfrånvaron reducerats från 43,8 procent till 36,2 procent. En ökad närvaro bland medarbetarna, i kombination med ett minskat behov av vikarier, har bidragit till en förbättrad arbetssituation med minskad upplevd arbetsbelastning och stärkt arbetsmiljö.

Vård och omsorg är fortsatt den nämnd som har högst sjukfrånvaro, vilket är i linje med nationella förhållanden. I januari 2025 anställdes en verksamhetsutvecklare med särskilt uppdrag att stödja chefer i rehabiliteringsarbetet. Denna insats har haft effekt, vilket återspeglas i en minskning av sjukfrånvaron med 11,4 procent.

Även mindre förvaltningar, såsom Kommunstyrelsen och Samhällsbyggnadsförvaltningen, redovisar tydliga minskningar i sjukfrånvaron. För Samhällsbyggnadsförvaltningen uppgår minskningen till 54,7 procent, vilket motsvarar en sjukfrånvaro om 2,9 procent av tillgänglig arbetstid. I en så pass liten förvaltning är det även enstaka individers tillfrisknande som kan generera en så pass stor förbättring.

Tekniska förvaltningen är den enda förvaltning som redovisar en ökning av sjukfrånvaron, där nivån har fördubblats. Förändringen är dock i hög grad kopplade till enstaka individers frånvaro och bör därför tolkas med försiktighet. De kan inte ensamma ligga till grund för bedömningar av arbetsmiljön.

Det bör vidare beaktas att sjukfrånvaro påverkas av flera faktorer, varav många inte är direkt kopplade till arbetsmiljön eller möjliga att förebygga genom arbetsmiljöåtgärder.

I jämförelse med rikssnittet om 7,2 procent ligger Sjöbo kommun 0,1 procentenheter över, vilket får anses utgöra ett balanserat jämförelseläge på nationell nivå. Samtidigt överstiger kommunens minskning av sjukfrånvaron (13,1 procent) den nationella minskningstakten, vilket indikerar en starkare positiv utveckling i Sjöbo än i riket som helhet.

Tabell 14: Sjukfrånvaron i procent av all tillgänglig arbetstid fördelat per nämnd

Sjukfrånvaro per nämnd	År	Total sjuk-frånvaro	Långtids-frånvaro, mer än 60 dagar	Kvinnor	Män	≤ 29 år	30–49 år	50≤
Familjenämnden	**2025**	**4,6**	**36,2**	**4,9**	**3,2**	**4,1**	**4,2**	**5,2**
	2024	5,8	43,8	6,1	4,5	5,7	4,9	7,1
	2023	6,3	40,3	6,8	4,0	7,5	5,9	6,4
Kommunstyrelsen	**2025**	**4,9**	**69,2**	**5,6**	**2,6**	**0,2**	**9,1**	**2,3**
	2024	5,8	52,6	5,7	6,0	0,0	8,5	4,4

Sjöversion

	2023	6,1	58,3	5,7	7,5	4,9	9,6	2,3
Samhällsbyggnads-nämnden	**2025**	**2,9**	**11,3**	**3,4**	**1,3**	**3,0**	**3,1**	**2,5**
	2024	6,4	35,3	7,0	5,0	2,1	9,0	3,0
	2023	2,8	25,2	2,2	4,4	1,0	3,2	2,4
Tekniska nämnden	**2025**	**4,6**	**18,4**	**4,8**	**4,5**	**3,6**	**3,4**	**6,2**
	2024	2,3	1,4	1,3	3,0	0,4	2,7	2,2
	2023	3,7	22,4	1,5	5,4	0,9	2,5	5,9
Vård- och omsorgs-nämnden	**2025**	**10,1**	**45,5**	**11,2**	**4,0**	**7,2**	**8,8**	**12,2**
	2024	11,4	44,5	12,5	5,0	9,1	9,6	13,8
	2023	10,5	39,7	11,4	5,3	8,3	10,5	11,3
Kommunen totalt	**2025**	**7,3**	**42,5**	**8,2**	**3,6**	**5,9**	**6,5**	**8,6**
	2024	8,4	43,8	9,2	4,6	7,3	7,1	10,0
	2023	8,1	40,0	8,8	4,8	7,6	7,7	8,6
Sveriges kommuner	**2025**	**7,2**	**42,7**	**7,9**	**5,0**	**6,6**	**6,6**	**8,0**
	2024	7,4	44,4	8,2	5,1	6,8	6,9	8,3
	2023	7,5	42,0	8,3	5,2	7,1	7,0	8,3

Sjukfrånvaro – yrken och förvaltningar

Tabell 15 Tabellen visar sjukfrånvaro i procent av tillgänglig arbetstid för samtliga anställda inom ett urval av större yrkesgrupper åren 2023-2025

Befattning	2025	2024	2023
Undersköterska säbo	**14,8**	17,8	17,3
Undersköterska hemtjänst	**14,1**	15,8	15,1
Sjuksköterska	**9,1**	8,1	9,7
Vårdbiträde hemtjänst	**12,5**	11,2	11,2
Vårdbiträde säbo	**11,0**	9,0	9,1
Förskollärare	**7,3**	11,4	9,0
Barnskötare	**4,6**	6,8	7,5
Stödassistent	**7,4**	8,6	7,4
Elevassistent/Skolresurs	**5,8**	6,8	7,2
Lärare F-9 (olika titlar inkl obehörig)	**3,8**	3,8	5,2

Sjukfrånvaron varierar tydligt mellan olika befattningar. En positiv utveckling ses framför allt bland undersköterskor på särskilt boende och inom förskolan, där sjukfrånvaron minskar markant. Samtidigt ökar sjukfrånvaron inom vissa vårdnära yrken, särskilt bland vårdbiträden särskilt boende och sjuksköterskor.

Skolans yrkesgrupper uppvisar fortsatt låga och stabila nivåer. Sammantaget indikerar utvecklingen en förbättring i flera stora personalgrupper, men också kvarstående utmaningar inom delar av omsorgsverksamheten.

Försäkringskassans statistik från augusti 2025 visar att undersköterska är yrket med högst sjukfrånvaro i Sverige, men den visar även att yrken som barnskötare, elevassistenter, sjuksköterskor och vårdbiträden tillhör

de nationella riskyrkena. https://www.forsakringskassan.se/nyhetsarkiv/nyheter-press/2025-08-25-jobben-med-storst-sjukfranvaro---statistik-for-alla-yrken

Sjöbo kommuns sjukfrånvaro per befattning följer i huvudsak den nationella struktur som beskrivs i Försäkringskassans lägesrapport 2026:1, där psykisk ohälsa – särskilt stressrelaterad – är den dominerande orsaken till längre sjukskrivningar och där vård, skola och omsorg är mest utsatta sektorer. Samtidigt visar Sjöbo en positiv utveckling i flera högriskyrken, vilket indikerar att lokala arbetsmiljö- och organisationsinsatser kan ge effekt. De ökningar som ses i vissa omsorgsyrken tyder dock på kvarstående psykosocial belastning och behov av fortsatt riktade åtgärder.

Sjukfrånvaron följer nationella reformer och kriser över tid

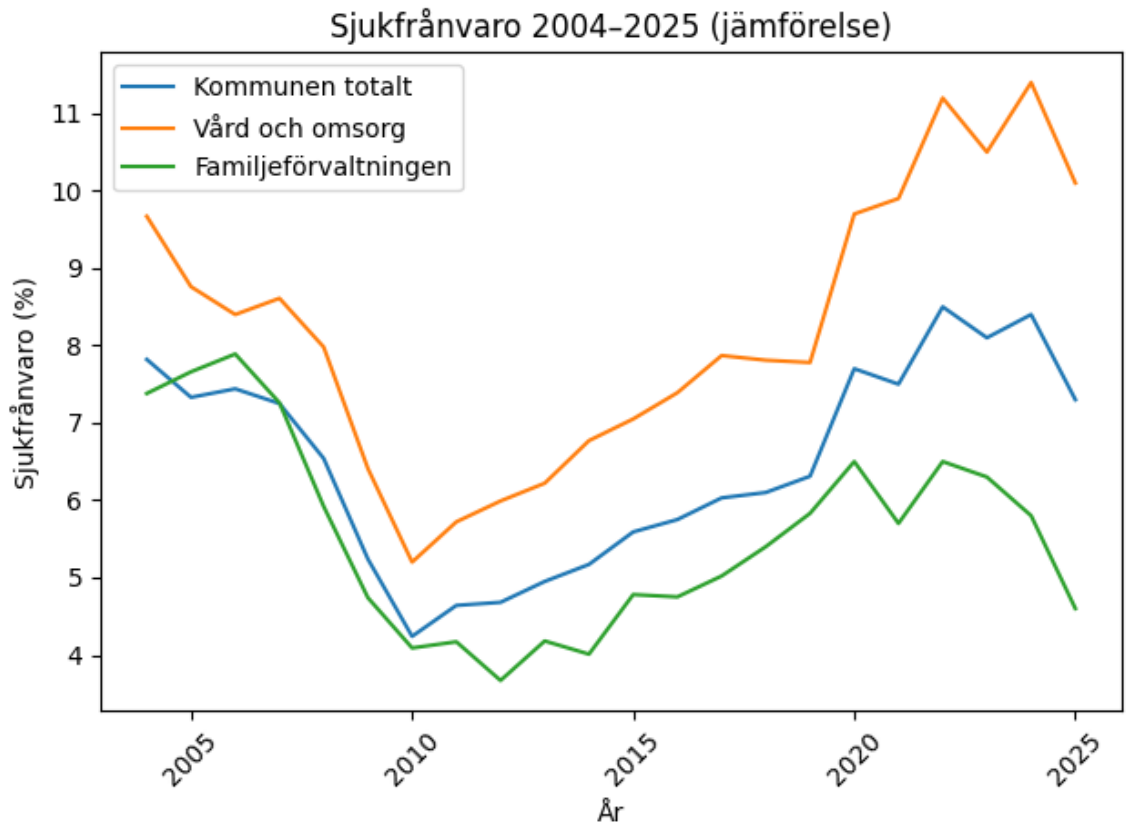

Vid en tillbakablick så synliggörs det att sjukfrånvaron i Sjöbo kommun, följer i stort den nationella utvecklingen i Sverige under perioden.

Under **2004–2008** ligger sjukfrånvaron på relativt höga nivåer, särskilt inom vård och omsorg. Detta överensstämmer med ett nationellt läge där Sverige hade höga sjukskrivningstal och en stor andel långtidssjukskrivningar.

Den tydliga nedgången **2009–2010** syns i samtliga verksamheter och sammanfaller med införandet av ”Rehabiliteringskedjan” samt skärpta regler inom sjukförsäkringen via Försäkringskassan. Nationellt innebar detta kortare sjukfall, färre långtidssjukskrivningar och en kraftig minskning av den totala sjukfrånvaron.

Under perioden **2010–2019** stabiliseras nivåerna både lokalt och nationellt, med en svag uppgång över tid. Skillnader mellan verksamheter kvarstår, där vård och omsorg konsekvent har högre sjukfrånvaro än övriga delar av kommunen, vilket speglar ett generellt mönster i Sverige där kontaktyrken inom välfärden har högre sjukfrånvaro.

Från **2020 och framåt** sker en ny ökning, tydlig i alla tre kurvor. Detta sammanfaller med pandemin COVID-19 pandemin, som nationellt ledde till ökad korttidsfrånvaro och i vissa fall även påverkan på längre sjukskrivningar. Efter toppåren 2021–2022 ses en viss nedgång, men nivåerna ligger fortsatt högre än under 2010-talet.

Ökningen av sjuktalen efter 2020 kan delvis kopplas till de lättnader som införts i sjukförsäkringen sedan 2021. Reglerna har blivit mindre strikta särskilt genom möjligheten att skjuta upp prövningen mot hela arbetsmarknaden och ge mer tid för rehabilitering. Detta har medfört att fler kunnat vara kvar i sjukskrivning längre. Men den ökade sjukfrånvaron efter 2020 kan inte enbart förklaras av förändringar i sjukförsäkringen, utan hänger även samman med en tilltagande belastning i välfärdsyrken. Inom vård, omsorg och socialt arbete har kraven successivt ökat samtidigt som resurserna inte följt med i samma takt. Detta har resulterat i hög arbetsbelastning, svårigheter att hinna med arbetsuppgifter samt begränsade möjligheter till återhämtning.

Samtidigt har personalbrist och kompetensutmaningar förstärkt situationen, vilket innebär att färre medarbetare behöver hantera större arbetsvolymer. Arbetet har även blivit mer psykiskt krävande, med ökad exponering för människor i utsatta situationer och högre emotionella krav.

Sammantaget bidrar dessa faktorer till en ökad stressnivå och fler längre sjukfall, vilket tydligt avspeglas i de högre sjuktalen – särskilt inom vård och omsorg samt familjeförvaltningen.

Företagshälsovård

Under 2025 ökade Sjöbo kommuns nyttjande av företagshälsovård med ca 55 000 kr. Det är framför allt gruppinsatser som ökat och de individpassade förebyggande och främjande insatserna via företagshälsovården är på samma nivå. I de insatser som kategoriseras som förebyggande på gruppnivå har framför allt olika former av grupputveckling utförts i syfte att stärka den sociala och organisatoriska arbetsmiljön. Förebyggande på individnivå syftar till att stärka medarbetaren så att sjukskrivning kan undvikas. Främjande insatser har inte köpts av företagshälsovården under 2024.

Det betyder inte att kommunen inte satsar på dessa främjande insatser, men av olika skäl som kostnad, kompetens, verksamhetens speciella behov har kommunen i högre grad direktupphandlat tjänster från andra leverantörer än företagshälsovården.

HR-avdelningen har även internt utfört ett flertal förebyggande och främjande uppdrag på grupp och organisationsnivå. Det kan handla om utbildningsinsatser, handledningsuppdrag, konflikthantering, grupputveckling, arbetsmiljökartläggningar och andra uppdrag som kan kopplas till organisatorisk – och social arbetsmiljö.

Tabell X: Kostnad och procentfördelning av de utförda insatserna av Falck fhv kategoriserade utifrån rehabiliterande-, förebyggande - och främjande insatser.

Sjöbo kommun **Kostnad för utförda insatser av Falck FHV**					
		Rehabilitera	**Förebygga**	**Främja**	**Totalsumma**
2025	**Organisation**	**0**	**20 518**	**0**	**20 518**
	Grupp	**0**	**160 010**	**0**	**160 010**
	Individ	**545 856**	**523 706**	**0**	**1 069 562**
	Totalsumma	**545 856**	**704 234**	**0**	**1 250 090**
2024	Organisation	0	19 870	0	19 870
	Grupp	0	74 378	0	74 378
	Individ	667 767	433 731	0	1 101 499
	Totalsumma	667 767	527 979	0	1 195 746

Slutversion

2023	Organisation	0	28 556	0	28 556
	Grupp	0	74 000	0	74 000
	Individ	499 471	456 447	30 000	985 918
	Totalsumma	499 471	559 003	30 000	1088 474

Diagram 2: köp av Falck företagshälsovårds tjänster per kompetens.

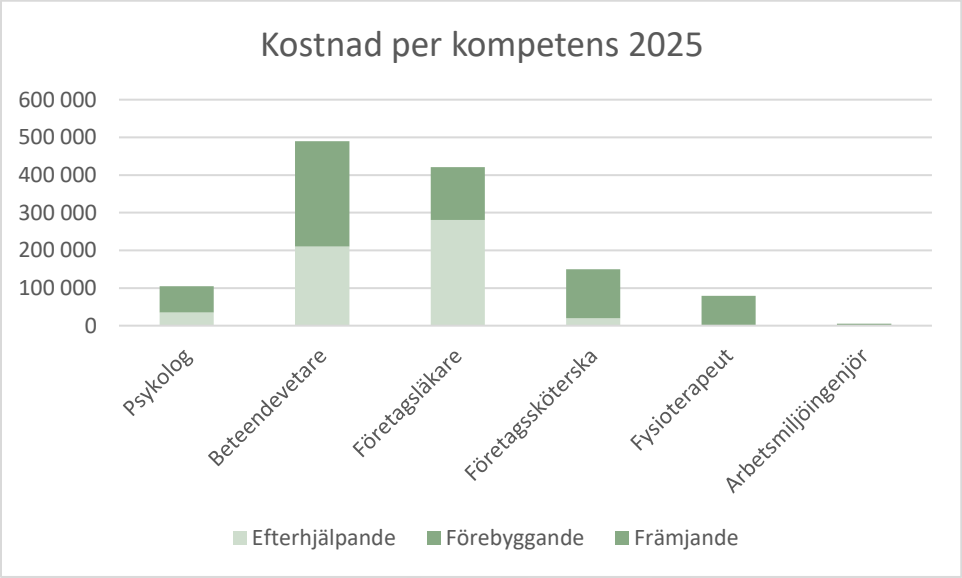

Kostnadsfördelningen per kompetens visar en tydlig förskjutning från 2024 års mer efterhjälpande insatser till ett mer förebyggande och främjande arbetssätt 2025. Särskilt minskar de efterhjälpande medicinska och rehabiliterande insatserna samtidigt som insatser kopplade till beteendevetare, ergonomi och tidiga stödinsatser ökar. Utvecklingen indikerar ett mer strategiskt nyttjande av företagshälsovården och sammanfaller med en minskad sjukfrånvaro.

Diagram 3: De tio största köp av Falck företagshälsovårds tjänster

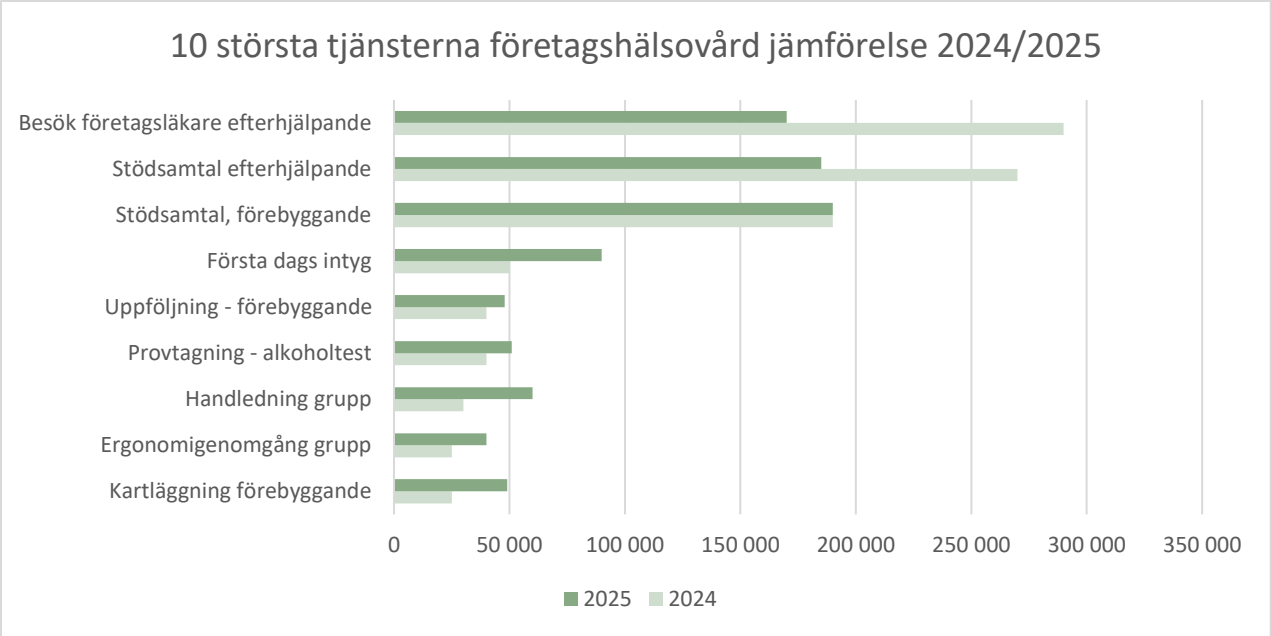

Mellan 2024 och 2025 har nyttjandet av företagshälsovården i Sjöbo kommun utvecklats från ett huvudsakligen efterhjälpande och individinriktat arbetssätt till ett mer förebyggande och organisatoriskt inriktat arbetssätt. Kostnaderna för efterhjälpande insatser, såsom företagsläkarbesök och stödsamtal, har minskat, samtidigt som insatser inom kartläggning, utbildning och grupputveckling har ökat.

Denna förskjutning sammanfaller med en minskning av sjukfrånvaron och indikerar att ett mer proaktivt arbetsmiljöarbete bidrar till en långsiktigt hållbar verksamhet. Som en del i denna utveckling har kommunen stärkt arbetet med tidiga insatser genom en riktad tjänst från företagshälsovården, benämnd ”Hälsoinsats”, inspirerad av arbetssätt från Lunds kommun.

Hälsoinsatsen riktar sig till medarbetare inom vård- och omsorgsförvaltningen och innebär att vid upprepade korttidsfrånvarotillfällen (sex tillfällen) ska behovet av en fördjupad kartläggning via företagshälsovården övervägas inom ramen för rehabiliteringsarbetet. Syftet är att medarbetare, chef och rehabkoordinator gemensamt tar fram en strukturerad handlingsplan för att stärka medarbetarens hälsa och därigenom främja närvaro i arbetet.

Främjande arbetsmiljöinsatser genomförs i stor utsträckning genom interna resurser, såsom HR-avdelningen och verksamheterna själva, samt via externa aktörer och konsulter. Dessa insatser omfattar exempelvis handledning, kompetensutveckling och ledarutvecklingsprogram. Eftersom insatserna genomförs på förvaltningsnivå och av flera olika aktörer saknas i dagsläget en samlad överblick över omfattning och resursanvändning för det främjande arbetet.

Under 2025 genomfördes en kartläggning för att undersöka kundnöjdheten kopplat till Falck FHV. Detta gjordes inför att Sjöbo kommun tillsammans med kommunerna i SÖSK påbörjar en ny upphandling för framtida leverantör av företagshälsovård. Nuvarande avtal löper ut 260930.

Har levererade tjänster motsvarat dina förväntningar?

(Sjöbos resultat jämförs med övriga kommuner I sydöstra Skåne)

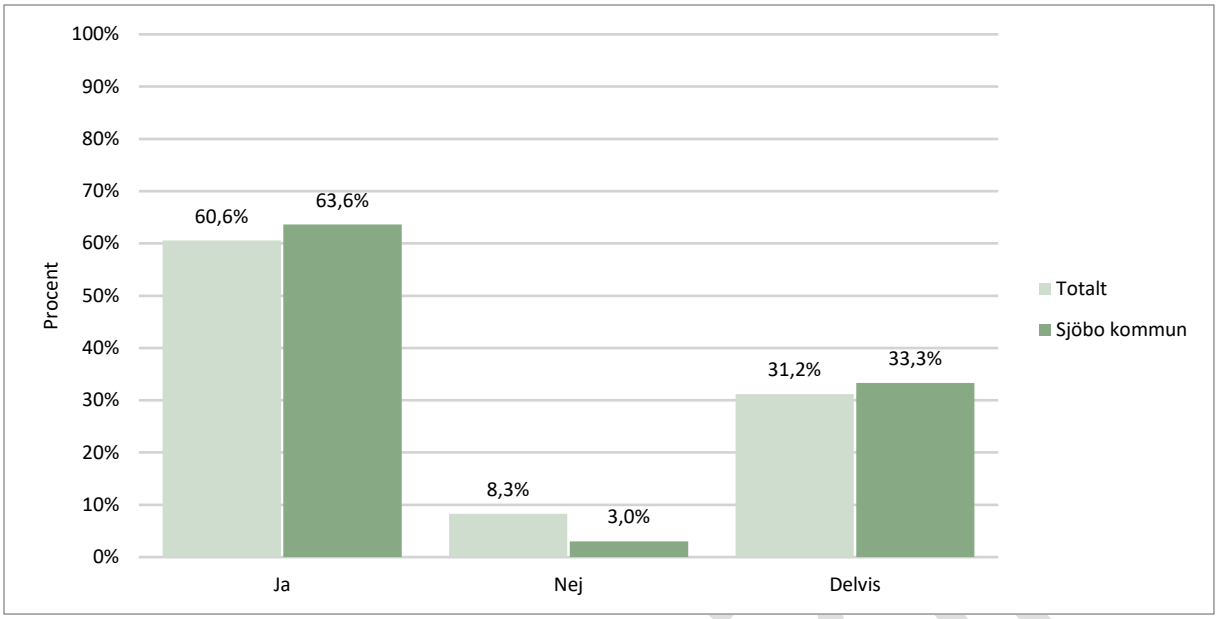

Hur bra stämmer påståendet överens med din upplevelse

(5 bästa resultat)

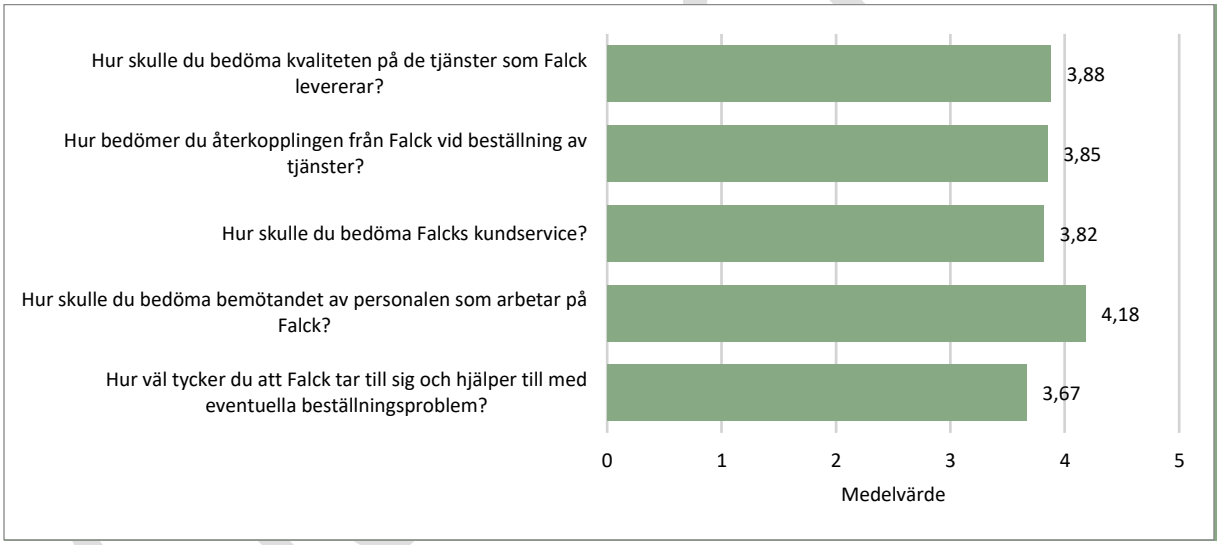

Undersökningen belyser både i vilken utsträckning levererade tjänster motsvarar kundernas förväntningar samt hur olika delar av tjänsteleveransen upplevs kvalitativt.

Resultaten visar att en majoritet av respondenterna anser att tjänsterna motsvarar deras förväntningar. I Sjöbo kommun uppgår andelen som svarat “Ja” till 63,6 procent, vilket är något högre än genomsnittet i SÖSK (60,6 procent). Andelen som svarar “Nej” är samtidigt betydligt lägre i Sjöbo (3,0 procent) jämfört med övriga kommuner (8,3 procent).

En relativt stor andel, cirka en tredjedel (33,3 procent), anger dock “Delvis”, vilket indikerar att det finns en förbättringspotential i att fullt ut möta kundernas förväntningar.

Den kompletterande analysen av kvalitetsdimensioner visar generellt ett gott resultat, där samtliga områden ligger mellan 3,67 och 4,18 på en femgradig skala.

- Bemötande från personalen får högst betyg (4,18), vilket indikerar en tydlig styrka i det personliga mötet och kundrelationen.

- Kvaliteten på levererade tjänster (3,88), återkoppling vid beställning (3,85) och kundservice (3,82) ligger på en stabil och relativt jämn nivå.
- Hantering av beställningsproblem får lägst betyg (3,67), vilket pekar på ett förbättringsområde.

Falck FHV levererar över lag tjänster med god kvalitet och ett starkt kundbemötande i Sjöbo kommun. Kritiken som framförs från chefer är att Falck FHVs tjänster upplevs som kostsamma och risken finns att chefer drar sig för att nyttja företagshälsovård baserat på priset på olika tjänster.

För att ytterligare stärka kundnöjdheten bör fokus framåt ligga på att förbättra processer kring avvikelser och beställningsproblem samt att säkerställa en mer konsekvent leverans som fullt ut motsvarar kundernas förväntningar.

Hälsofrämjande arbetsplats

I samband med avtalsrörelsen 2025 fördjupades samverkan mellan SKR, Sobona och de fackliga organisationerna genom en ny avsiktsförklaring om friskfaktorer i välfärden. Dokumentet utgör en strategisk överenskommelse mellan arbetsgivare och fack inom kommunal sektor, med syfte att stärka arbetsmiljön och minska sjukfrånvaron genom fokus på så kallade friskfaktorer.

Avsiktsförklaringen speglar ett tydligt skifte mot ett mer förebyggande och långsiktigt arbetsmiljöarbete, där hållbara arbetsplatser ses som en förutsättning för att möta välfärdens utmaningar. Den lyfter särskilt sambandet mellan arbetsmiljö, kompetensförsörjning och kvalitet i verksamheten, i en kontext präglad av ekonomiska begränsningar, personalbrist och ökade krav.

Samtidigt beskrivs det att framgången i arbetet är beroende av hur väl insatserna omsätts lokalt samt av att tillräckliga resurser avsätts.

I Sjöbo kommun har det avsatts resurser för att implementera friskfaktorer i arbetslivet. Två representanter från arbetsgivaren har tillsammans med representanter från Kommunal och Sveriges lärare utbildats av Sunt Arbetsliv till att driva processerna med Friskfaktorer i kommunen. Ett APT-material har skapats och lanserats i chefshandboken och alla chefer och skyddsombud fick under våren 2025 en halvdagsutbildning inom ämnet och en genomgång av verktyget i Sunt Arbetsliv.

Under våren jobbade man även fram blanketten ”Friskanalys” som tillsammans med ”Riskanalys” ska användas vid förändringar i verksamheten. Dessa båda ska användas för att belysa vilka friskfaktorer/förbättringar som kan skönjas vid en förändring likväl som vilka risker den kan medföra.

Trots denna viljeinriktning på nationell nivå så framgår det i Försäkringskassans lägesrapport 2026:1 ”Psykisk ohälsa i dagens arbetsliv” att psykisk ohälsa, särskilt stressrelaterad, är den främsta orsaken till längre sjukskrivningar i Sverige. Den står för en stor del av sjukförsäkringens kostnader och leder till både personligt lidande och samhällsekonomiska förluster. Sjukfallen är ofta längre än vid andra diagnoser, och över hälften av sjukskrivningar längre än sex månader beror på psykiatriska diagnoser.

Utvecklingen har ökat över tid, särskilt bland kvinnor i välfärdsyrken som vård & omsorg och skola som utgör majoriteten av de sjukskrivna (cirka 70–80 %). Stressrelaterad ohälsa är den dominerande orsaken, och många upplever att arbetet – främst hög arbetsbelastning och stress – bidragit till sjukskrivningen. Samtidigt påverkar även faktorer i privatlivet, såsom omsorgsansvar eller sociala problem, möjligheten att återgå i arbete.

Arbetsmiljön spelar en central roll. Brister i organisatorisk och social arbetsmiljö, särskilt inom välfärdsyrkena, bidrar till både sjukskrivning och svårigheter att återgå i arbete. Trots att problemen är kända åtgärdas de ibland inte på rätt sätt. Stöd och anpassningar från arbetsgivare är avgörande för återgång i arbete, men upplevs ändå ibland som otillräckliga.

För att minska sjukfrånvaron krävs förbättrad arbetsmiljö, bättre stöd till sjukskrivna och ett mer jämställt ansvar mellan arbete och privatliv.

Slutversion

På nationell nivå skönjas en svag nedgång av antal sjukfall under 2025 (se bild). Analysen är inte fullständig, men det finns indikatorer om att arbetsmiljön och anpassningar vid återgång i arbete förbättrats. En förklaring kan vara att Sveriges arbetsgivare förbättrat sitt hälsofrämjande arbete så färre insjuknar samtidigt som rehabiliteringsarbetet utvecklats och förbättrats.

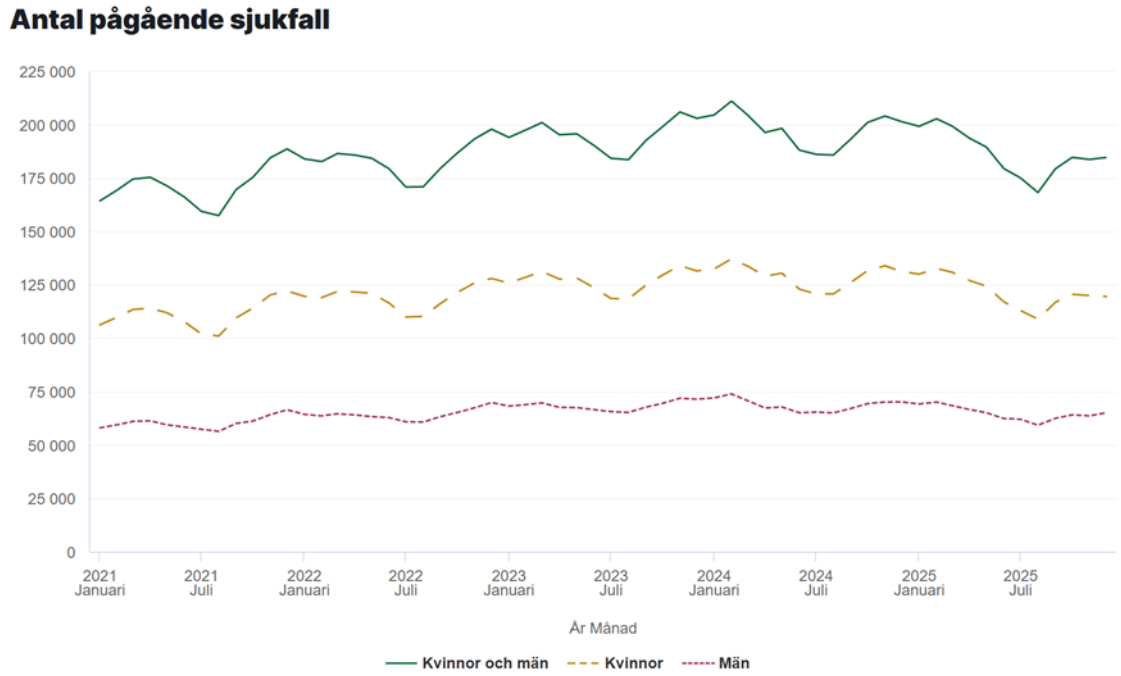

Sjöbo kommun fri från våld

Sjöbo kommun har under 2025 arbetat utifrån den kommunövergripande planen Fri från våld (2024–2027), med målsättning att säkerställa att invånare lever i trygghet utan våld eller hot. Arbetet har haft särskilt fokus på våld i nära relationer samt barns trygghet och har bedrivits förvaltningsövergripande i samverkan, inklusive insatser för att förebygga mäns våld mot kvinnor.

Planen har konkretiserats i handlingsplaner på förvaltningsnivå. Kommunstyrelsen har antagit en handlingsplan med riktade insatser för att bidra till måluppfyllelse.

Under året har flera aktiviteter genomförts. Dessa omfattar bland annat kunskapshöjande insatser om våld, utveckling av stöd till chefer för att identifiera våldsutsatthet hos medarbetare, samt åtgärder för att stärka civilkurage och uppmärksamma kränkningar. Vidare har arbetet inkluderat ökad intern kommunikation och synliggörande av våldsfrågor.

Under våren 2025 genomfördes utbildningsinsatser för samtliga chefer inom området våld i nära relation. HR-enheten har tagit fram stödmaterial och rutiner för att underlätta för chefer att ställa frågor om våld i arbetssituationer. Ett APT-material har även utvecklats för att stödja dialog i arbetsgrupper kring våld och utsatthet. Sedan hösten 2025 ingår frågor om våld i nära relation som en obligatorisk del i PLUS-samtal.

Sjöbo kommuns arbete mot våld i nära relation uppmärksammades av Länsstyrelsen under våren 2025. Kommunen bjöds in som en förebild för kommunalt arbete och medverkade i ett kunskapshöjande webbinarium som sändes digitalt.

Friskvård

Antalet medarbetare som utnyttjar friskvårdssubventionen är stabil men fortsatt låg, med tanke på att alla anställda, oavsett anställningsform eller anställningsgrad har möjlighet att nyttja friskvårdssubvention.

Förutom friskvårdssubventionen har medarbetarna erbjudits olika aktiviteter via friskvårdsgruppens aktivitetshäfte. Under året har friskvårdsgruppen med representanter från alla förvaltningarna träffats vid två tillfällen för workshopsarbete inför kommande aktivitetsperiod.

Det erbjöds lunchdisco i Sessionssalen, boule-turnering, deltagande i kommunutmaning där Sjöbo tävlade mot andra kommuner i olika hälsofrämjande aktiviteter.

Det har även erbjudits yoga, kom igång träning, vandringar, teaterbiljetter, hockeybiljetter, padel-turnering, kransbindning och ljusstöpning. Aktiviteterna har varit både välbesökta och uppskattade av deltagande medarbetare.

Tabell 15: Tabellen visar uttagen frisvårdsubvention för Sjöbo kommun

År	Antal	Summa kr	Snitt per person, kr
2025	**769**	**1 581 720**	**2057**
2024	707	1433 616	2028
2023	693	1 392 867	2010

Medarbetarnas syn på Sjöbo kommun som arbetsgivare

Vartannat år genomför kommunen en medarbetarundersökning där alla anställda får svara på frågor om hur de upplever sin arbetssituation och synen på kommunen som arbetsgivare. Den senaste undersökningen genomfördes i slutet av 2024 och totalt deltog 1 137 medarbetare, vilket är det högsta deltagandet hittills (2022 deltog 1 015 medarbetare). Undersökningen genomförs och administreras av kommunens HR-avdelning.

Överlag visar undersökningen goda resultat, och genomsnittet ligger på nivåer som motsvarar 2022 års resultat. Bland annat svarar medarbetarna att:

De är stolta över sitt yrke (93 %).
Det är roligt att gå till arbetet (83 %).
Arbetsplatserna är trygga (89 %).
Cheferna lyssnar på sina medarbetare (89 %).
Andra positiva resultat är att 78 % av de svarande är mycket nöjda med sin arbetssituation, och hela 94 % menar att deras arbetsplats har en viktig roll i att göra Sjöbo till en bra kommun – en ökning jämfört med 2022 (92 %).

Ett område som följs upp i medarbetarundersökningen är synen på Sjöbo kommun som arbetsgivare. Majoriteten av de anställda är positiva, med en liten ökning jämfört med 2022: 75 % svarar att de tycker att Sjöbo kommun är en bra arbetsgivare (2022 var resultatet 72 %).

Samtidigt visar undersökningen på förbättringsområden med risker för kommunen. Exempelvis har nästan en tredjedel (30 %) av de svarande inte möjlighet till återhämtning i arbetet. Dessutom är det fortsatt en för hög andel (13 %) som upplever att det förekommer trakasserier eller mobbning på arbetsplatsen, och 14 % av de svarande uppger att de själva har blivit utsatta för diskriminering, kränkning, särbehandling eller trakasserier. Detta är oacceptabelt höga siffror.

Kommunen har förtydligat sina rutiner och underlättat för medarbetare att anmäla kränkningar, vilket har gett effekt. Nu är det endast 4 % av de svarande som inte vet var de ska vända sig om mobbning eller trakasserier inträffar på arbetsplatsen.

Jämförelse med andra kommuner

Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) har tagit fram en modell för att utvärdera arbetsgivarpolitiken i kommuner och regioner, kallad Hållbart medarbetarengagemang. Modellen består av nio frågor, och Sjöbo kommun har använt sig av denna i medarbetarundersökningen. Resultatet visar att Sjöbo står sig väl i jämförelse med andra kommuner. På de jämförbara frågorna har Sjöbo ett genomsnittsresultat på 81 (på en skala 0–100), vilket är en liten minskning jämfört med 2022. Alla kommuner redovisar inte sitt resultat i Kolada, men 2025 var genomsnittet för de rapporterande kommunerna 80.

Hållbart medarbetarengagemang (HME)

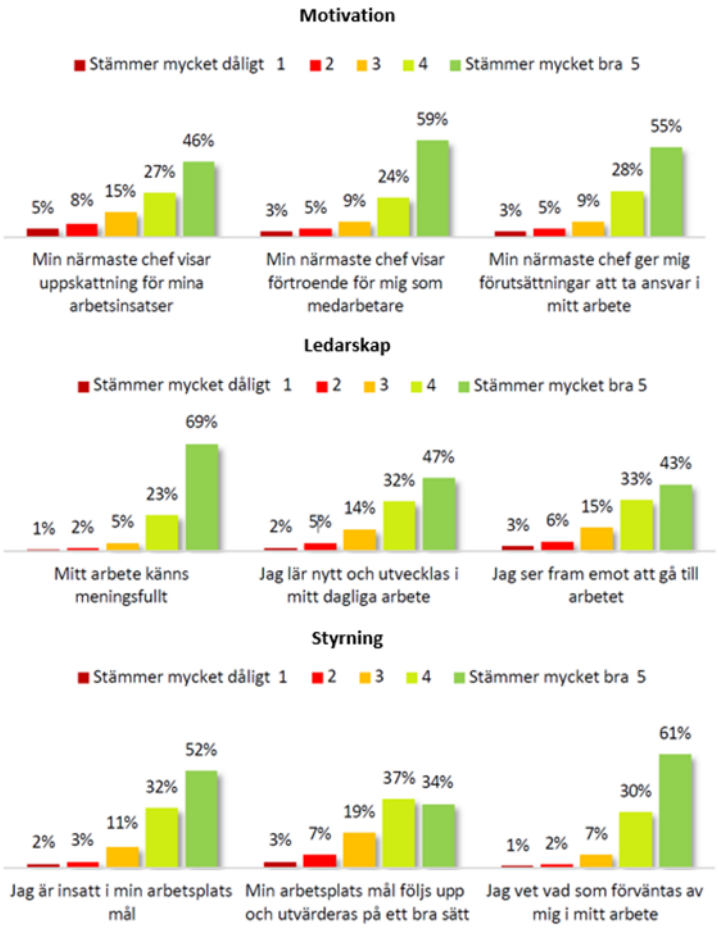

Fritextsvar

I medarbetarundersökningen ges medarbetarna möjlighet att lämna fritextsvar. En av frågorna är: "Vad kan Sjöbo kommun göra för att bli en ännu bättre arbetsgivare?" I de öppna svaren framkommer att anställda inom vård- och omsorgsförvaltningen efterfrågar bättre möjligheter till inflytande över sin arbetstid, arbetsvillkor och schemaläggning, samt att de har svårigheter att planera sin fritid. Inom familjeförvaltningen handlar de kritiska omdömena om en genomförd omorganisation, men det efterfrågas också mer resurser till barn och elever.

En annan fråga rör "Vad som gör Sjöbo kommun till en bra arbetsgivare". Många svar kretsar kring positiva faktorer i den egna arbetsmiljön, som en bra chef, utvecklande arbetsuppgifter eller stöttande kollegor. Den mest återkommande kommentaren rör kommunens insatser inom friskvård, exempelvis de aktiviteter som erbjuds via kommunens aktivitetshäfte, friskvårdssubvention och möjligheten till friskvård på arbetstid.

Systematiskt arbetsmiljöarbete

Årlig uppföljning av det systematiska arbetsmiljöarbetet

Kommunen följer årligen upp det systematiska arbetsmiljöarbetet. Syftet är att säkerställa att arbetet bedrivs i enlighet med gällande föreskrifter, fungerar i praktiken och bidrar till en god arbetsmiljö. Uppföljningen ger underlag för att identifiera brister, styra utvecklingen och bedöma i vilken utsträckning arbetsmiljöarbetet är integrerat i den ordinarie verksamheten.

Uppföljningen genomförs genom en enkät som besvaras av chefer med tilldelade arbetsmiljöuppgifter tillsammans med skyddsombud. Varje nämnd ansvarar för att följa upp förvaltningens arbetsmiljöarbete och fastställa prioriteringar. Förvaltningarnas sammanställningar redovisas även till kommunstyrelsen.

Den årliga uppföljningen visar att kommunen i stort uppfyller föreskrifternas krav på systematiskt arbetsmiljöarbete. Resultaten indikerar en gemensam struktur för hur lagkraven hanteras. Samtidigt identifieras även utvecklingsområden.

Andelen chefer som uppger att de har tillräckliga befogenheter och resurser för sina arbetsmiljöuppgifter minskade till 66 procent under 2024. År 2025 ökade andelen till 87,3 procent. Arbetet med arbetsmiljömål har också utvecklats. År 2025 uppgav 71,4 procent av enheterna att de har upprättat arbetsmiljömål på enhetsnivå, jämfört med 55 procent året innan.

År 2025 infördes nya frågor om friskfaktorer och våld i nära relationer. Uppföljningen visar att majoriteten av enheterna har behandlat våld i nära relationer på arbetsplatsträffar. Färre chefer har tagit upp frågan i PLUS-samtal, en anledning som anges till detta är att alla inte genomfört samtalen vid enkättillfället. Vidare uppger 65,1 procent att de arbetat med friskfaktorer på APT. Flera anger att tidsbrist och chefsbyten påverkat möjligheten att prioritera detta arbete.

Samtidigt som uppföljningen indikerar på ett väl fungerande systematiskt arbetsmiljöarbete visar annan tillgänglig statistik samt återkommande dialoger med medarbetare, skyddsombud, fackliga företrädare och chefer att enkätsvaren inte fullt ut speglar verkliga förhållanden. Det finns en diskrepans mellan hur arbetsmiljöarbetet beskrivs i enkäten och hur det faktiskt bedrivs i verksamheterna.

Enkäten ger i dag ett otillräckligt underlag för att följa upp det systematiska arbetsmiljöarbetets kvalitet, mognad och faktiska tillämpning. Tyngdpunkten ligger på kvantitativa svar, vilket begränsar möjligheten att bedöma hur arbetsmiljöarbetet fungerar i praktiken och hur väl lagkrav och interna riktlinjer efterlevs. Detta försvårar både analys och uppföljning och minskar enkätens värde som styr- och utvecklingsverktyg. Sammantaget finns därför ett behov av att se över metoden för uppföljningen av det systematiska arbetsmiljöarbetet.

Arbetsskador och tillbud

Arbetsgivaren ska utreda orsaker till olyckor, sjukdomar och tillbud. Det kräver ett systematiskt arbete där kommunen analyserar vilka händelser som anmäls, vilka åtgärder som behövs och hur verksamheterna arbetar förebyggande.

Sjöbo kommun använder sedan 2017 incidentrapporteringssystemet IA (KIA). Antalet rapporterade händelser har ökat successivt sedan införandet och har de senaste åren stabiliserats. Detta visar att systemet är etablerat och används brett i organisationen.

År 2024 var antalet rapporterade arbetssjukdomar ovanligt högt. Under 2025 har nivåerna återgått till ett mer normalt läge. Samtidigt har det totala antalet arbetsskador (arbetssjukdomar, färdolycksfall och olycksfall) ökat med 19 anmälningar jämfört med föregående år.

Antalet rapporterade tillbud (nästan-olyckor) och riskobservationer har också ökat. Detta bedöms som positivt eftersom fler inrapporteringar inom kategorierna ger bättre förutsättningar att upptäcka risker i tid och arbeta förebyggande för att förhindra arbetsskador.

Slutversion

Tabell: Antalet inrapporterade händelser per händelsetyp de tre senaste åren för hela Sjöbo Kommun

Typ av händelse	2023	2024	2025
Riskobservationer	67	54	**65**
Tillbud	895	694	**713**
Olycksfall	226	329	**375**
Arbetssjukdomar	34	56	**23**
Färdolycksfall	12	15	**21**
Totalt	1234	1148	**1197**

Majoriteten av de inrapporterade händelserna kommer fortsatt från vård- och omsorgsnämnden, följt av familjenämnden. Övriga förvaltningar står för en väsentligt mindre andel. Att vård- och omsorgsnämnden och familjenämnden står för den största andelen inrapporterade händelser beror till bland annat på att de är kommunens två största nämnder med flest medarbetare.

Tabell: Antalet inrapporterade händelser per nämnd och händelsetyp för 2025.

Nämnd	Riskobservation	Tillbud	Olycksfall	Arbets-sjukdom	Färd-olycksfall	Totalt
Familjenämnden	18	208	194	1	5	426
Kommunstyrelsen	10	2	0	o	1	13
Samhällsbyggnadsnämnden	0	4	0	0	0	4
Tekniska nämnden	3	8	9	0	1	21
Vård och omsorgsnämnden	34	490	169	22	14	729

Hot och våld var 2025 den näst vanligaste orsaken till rapporterade tillbud och den vanligaste orsaken till rapporterade olycksfall. Utvecklingen följer samma mönster som 2024, då antalet tillbud kopplade till hot och våld minskade samtidigt som olycksfallen ökade. Genom analys av händelserna går slutsatsen att dra att händelserna i huvudsak avser situationer där barn i skolan eller brukare inom vård och omsorg uppträtt aggressivt mot personal. Det rör sig ofta om personer som agerar i affekt.

Statistiken speglar däremot inte verkligheten fullt ut. Det finns sannolikt ett mörkertal, särskilt inom individ- och familjeomsorgen (IFO). En möjlig förklaring är att hot- och våldssituationer i viss utsträckning har normaliserats inom yrkesgruppen. Arbetsmiljöproblem kopplade till hot och våld är inte unika för Sjöbo kommun utan delas med stora delar av den offentliga sektorn.

Under 2025 ökade antalet rapporterade riskobservationer kopplade till hot och våld. Det stärker det förebyggande arbetsmiljöarbetet och är en positiv utveckling.

Under året genomförde Arbetsmiljöverket en inspektion av kommunens arbete med hot och våld vid myndighetsutövning. Inspektionen omfattade enheter inom familjeförvaltningen, vård- och omsorgsförvaltningen samt samhällsbyggnadsförvaltningen. Bedömningen var att det systematiska arbetsmiljöarbetet i huvudsak fungerade väl. De synpunkter som lämnades har integrerats i verksamheternas rutiner.

Diagram : Antalet anmälda händelser inrapporterad med skadeorsak/risk Hot och Våld de senaste tre åren.

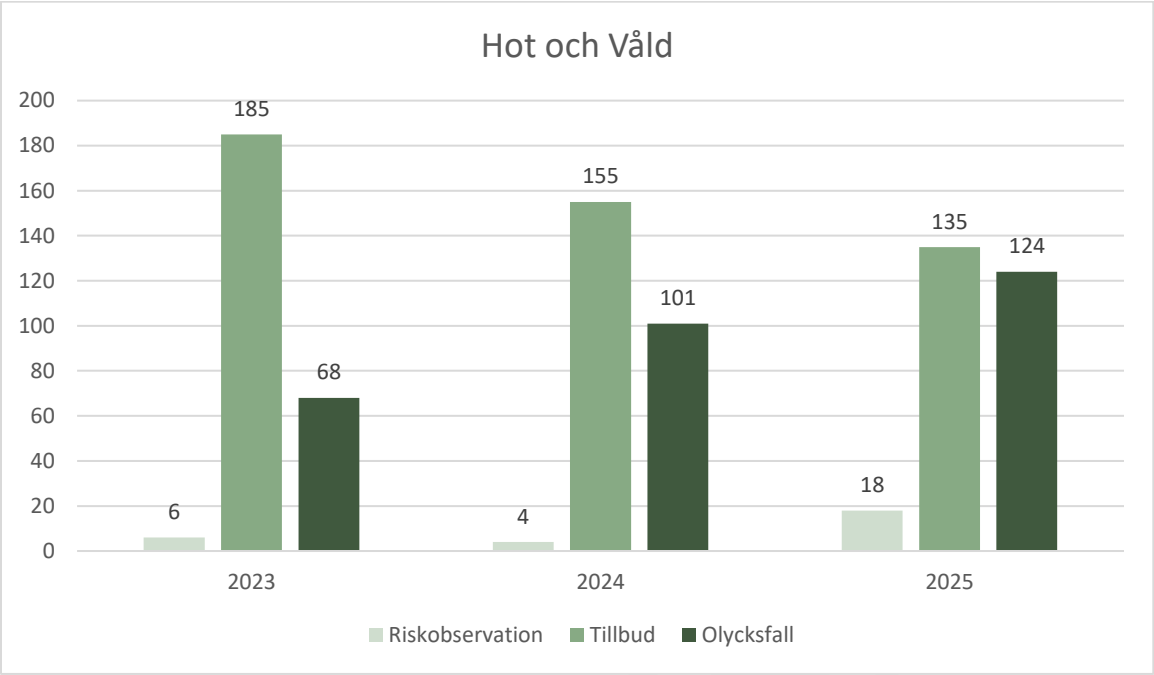

Diagram: Mest valda skadeorsaker/risker för inrapporterade olycksfall, tillbud och riskobservationer

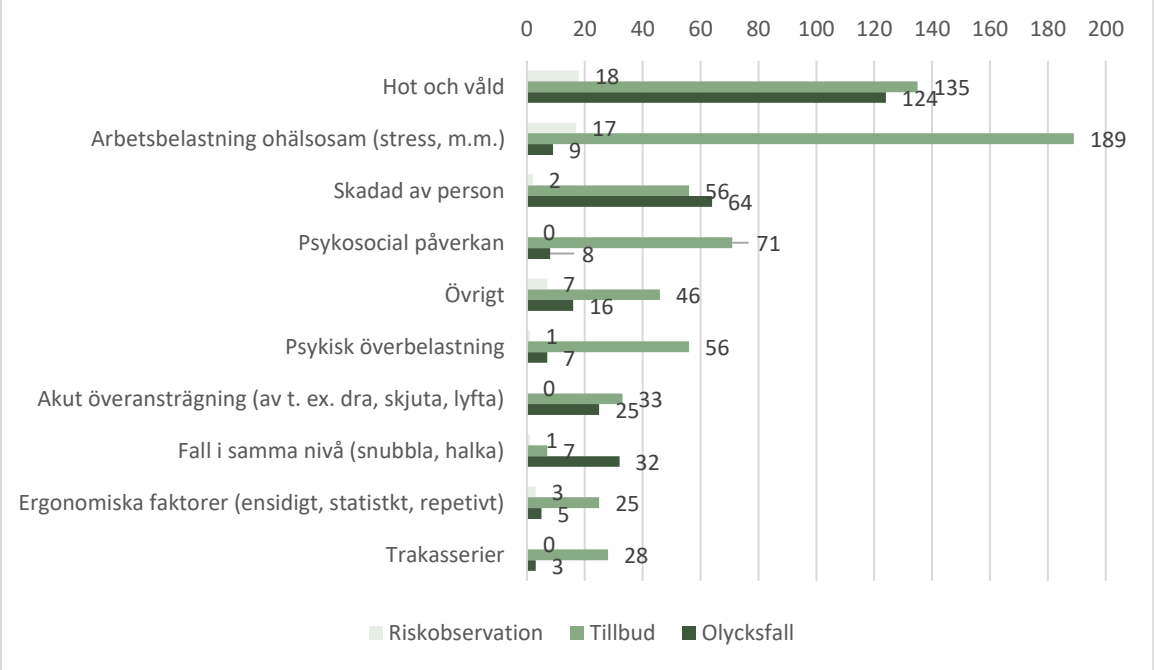

Den vanligaste rapporteringsorsaken för tillbud under 2025 var ohälsosam arbetsbelastning, en trend som går att se över tid. Arbetsmiljöverket rapporterade i november 2025 att nästan 30 procent av arbetstagare inom utbildning samt vård och omsorg uppger att deras arbetsbelastning alltid är för hög. Myndighetens senaste arbetsskaderapport visar dessutom att arbetssjukdomar kopplade till organisatoriska och sociala faktorer ökade med 30 procent mellan 2023 och 2024, framför allt på grund av ohälsosam arbetsbelastning inom dessa sektorer.

I Sjöbo kommun har antalet rapporterade arbetssjukdomar minskat under 2025. Samtidigt visar många tillbudsrapporter att medarbetare fortsatt upplever hög arbetsbelastning. Det tydliggör behovet av att stärka det förebyggande arbetet och följa upp arbetsmiljön mer systematiskt.

Förebyggande arbetsmiljöarbete

Ett systematiskt arbete med riskbedömningar är en central del av det systematiska arbetsmiljöarbetet och en viktig förutsättning för ett förebyggande arbete som minskar risken för ohälsa och olycksfall. Tidigare saknades ett systematiskt arbetssätt för att följa upp genomförda riskbedömningar inom kommunen. I slutet av sommaren 2025 fattades beslut om att samtliga riskbedömningar ska dokumenteras i KIA. Syftet var att möjliggöra en mer strukturerad och systematisk uppföljning av arbetet med riskbedömningar, checklistor och andra undersökningsmetoder. Trots att beslutet är fattat har arbetssättet ännu inte fullt ut etablerats som rutin i alla verksamheter. Det innebär att vissa riskhanteringar fortsatt genomförs och hanteras utanför KIA-systemet.

Under 2025 registrerades totalt 237 riskhanteringar i KIA-systemet. Av dessa är 135 registrerade som planerade. Att en stor andel fortfarande är planerade beror på flera faktorer. Vissa riskhanteringar har lagts in felaktigt och har inte avslutats eller tagits bort. Inom framför allt äldreomsorgen har flera chefer registrerat ett stort antal planerade riskhanteringar kopplade till riskbedömning vid arbete i kundbostäder, vilka ännu inte har genomförts eller färdigställts i systemet. Det finns även brister i kunskap om hanteringen av KIA, vilket bidrar till att riskhanteringar kvarstår som planerade.

Under 2024 fattades ett politiskt beslut om att friskfaktorer ska utgöra en central del av både det personalpolitiska programmet och arbetsmiljöpolicyn. Arbetet med friskfaktorer utgör en viktig grund i det förebyggande arbetsmiljöarbetet. I den årliga uppföljningen av det systematiska arbetsmiljöarbetet, som tidigare redovisats, framgår att många enheter har påbörjat arbetet med friskfaktorer. Samtidigt finns det indikationer som visar att det i flera verksamheter saknas tillräckliga organisatoriska förutsättningar för att bedriva arbetet fullt ut.

Kränkande särbehandling och utredning av händelser

Kränkande särbehandling avser handlingar som riktas mot en eller flera arbetstagare på ett kränkande sätt och regleras i arbetsmiljölagen. Arbetsgivaren ansvarar för att förebygga och motverka kränkande särbehandling samt för att utreda händelser när kännedom om dem uppkommer.

Diskriminering föreligger när en person missgynnas eller kränks och det finns ett samband med någon av diskrimineringsgrunderna. Undantag gäller för sexuella trakasserier, där sådant samband inte krävs. Händelsen ska avse någon av de former av diskriminering som anges i diskrimineringslagen och ha skett inom ett samhällsområde där lagen är tillämplig. Diskriminering får inte förekomma i arbetslivet, och arbetsgivaren är skyldig att förebygga samt utreda misstänkta fall när kännedom uppkommer.

För att underlätta rapportering av kränkande särbehandling och diskriminering använder kommunen KIA-systemet. Systemet möjliggör uppföljning av omfattning och typ av anmälningar. Samtliga anmälningar hanteras av HR-avdelningen, som bedömer vem som är lämplig utredare. Utredningen kan genomföras av chef, HR-specialist eller extern part, exempelvis företagshälsovården. Utredningsarbetet sker i enlighet med fastställda rutiner för hantering av trakasserier, kränkande särbehandling och diskriminering.

Antalet anmälningar som under 2025 bedömdes tillhöra kategorin kränkande särbehandling och diskriminering uppgick till 79, vilket innebär en ökning med 17 anmälningar jämfört med föregående år. Ökningen har skett trots att nya kriterier infördes under 2024 för vilka anmälningar som ska kvarstå inom kategorin.

En förklaring till ökningen är att en väsentlig del av anmälningarna under 2025 har rapporterats från enheten Nattpatrullen. Enheten har under året präglats av organisatorisk instabilitet, med frekventa chefsbyten och långvariga arbetsmiljöutmaningar. Detta har påverkat styrning, samarbete och arbetsklimat samt bidragit till den oro som funnits i arbetsmiljön.

En extern arbetsmiljöutredning genomfördes i mars 2024 och visade på betydande organisatoriska och sociala arbetsmiljöutmaningar. Under 2025 har verksamheten inte fullt ut kommit tillrätta med dessa utmaningar, och situationen har eskalerat samt fått medial uppmärksamhet. Mot denna bakgrund identifierades behovet av en ny, oberoende genomlysning av den organisatoriska och sociala arbetsmiljön. Arbetsgivaren anlitade därför en extern konsult som genomförde en arbetsmiljökartläggning. Kartläggningen utgör grund för det fortsatta arbetsmiljöarbetet inom enheten under 2026.

Under vintern 2025 påbörjade HR-avdelningen en revision av utredningsrutinen för anmälningar inom kategorin kränkande särbehandling och diskriminering. Den nya rutinen planeras att träda i kraft under 2026 och syftar bland annat till att ställa högre krav på utredningsunderlag och säkerställa en samlad dokumentation för hela ärendet i KIA-systemet.

Jämställdhet och mångfald

Lönekartläggning

Sjöbo kommun genomför årligen en kartläggning av kommunens yrkens löner samt en analys av förekommande löneskillnader mellan kvinnor och män som utför arbete som är att betrakta som lika eller likvärdigt. Av Sjöbo kommuns personalpolitiska program framgår att lönerna i kommunen ska vara konkurrenskraftiga samt att löneskillnader mellan kvinnor och män inte ska bero på kön.

För att uppnå de krav som diskrimineringslagen ställer kring bedömningen av likvärdigt arbete arbetsvärderas kommunens befattningar. Därefter placeras de olika befattningarna i grupper från A till O, där befattningar inom samma grupp betraktas som likvärdiga.

Exempel på några av kommunens större yrkesgrupper placeras inom i arbetsvärderingssystemet:

Grupp B: Vårdbiträde inom särskilt boende.

Grupp C: Köksbiträde.

Grupp D: Undersköterska inom särskilt boende.

Grupp E: Stödassistent.

Grupp F: Omsorgshandledare.

Grupp G: Huvuddelen av kommunens läraryrken.

Grupp H: Familjebehandlare.

Grupp I: Socialsekreterare.

Grupp L: Enhetschef

Grupp M: Rektor

Grupp O: Verksamhetschef

Slutversion

Tabell 18: Kvinnor och mäns medellöner i grupperna 2025.

Grupp	Kvinnor	Män	Kv+M	Kvinnors lön – Männens lön	Kvinnors lön i % av M:s
B	27 300	28 108	27 675	-672	98%
C	29 350	28 750	28 750	600	102%
D	32 000	30 975	31 000	1 025	103%
E	31 750	31 700	31 710	50	100%
F	33 475	34 150	33 500	-675	98%
G	41 550	43 000	41 700	-1 450	97%
H	44 300	43 500	43 500	800	98%
I	46 200	48 050	46 200	-1 850	96%
J	49 250	51 950	49 250	-2700	95%
K	55 300	54 950	55 300	350	101%
L	55 200	55 225	55 200	-25	100%
M	63 500	59 000	59 500	-4 500	93%
N					
O	71 900	71 000	71 000	900	100%
Totalt*	34 600	36 000	34 800	-1 400	96%

**I tabellen ovan ingår inte kommundirektören, förvaltnings- och avdelningschefers löner*

Vid en jämförelse av medianlöner visar årets kartläggning att män i genomsnitt har en heltidslön på 36 000 kronor, medan motsvarande siffra för kvinnor är 34 600 kronor. Det innebär en genomsnittlig skillnad på 1 400 kronor per månad, där kvinnor tjänar 96 % av männens löner, vilket är oförändrat jämfört med föregående år.

Utvecklingen inom enskilda yrkesgrupper visar små förändringar, där åtta grupper har minskade eller oförändrade skillnader, medan tre grupper uppvisar ökade skillnader. Den ojämställda lönenivån kan delvis förklaras av att män är överrepresenterade i högavlönade yrken och underrepresenterade i lågavlönade. Dessutom tenderar män att begära högre lön vid nyanställning, vilket får särskilt genomslag när personalomsättningen är hög.

Den ojämnställda löneskillnaden i kommunen går till viss del att härleda till att männen är förhållandevis fler bland de högavlönade grupperna och underrepresenterade i de lågavlönade grupperna. En annan förklaring till skillnaderna är att män ofta har högre löneanspråk vid nyanställning vilket får ett större genomslag när det råder hög personalomsättning.

Arbete för mer jämställda löner

Målbilden för kommunen är att uppnå jämställda löner i alla grupper. På kort sikt innebär det att skillnaderna inom yrkesgrupper och mellan yrkeskategorier ska minska. Uppgiften till kommunens chefer är att vara uppmärksamma på kommunens lönestruktur, särskilt vid nyrekrytering. Här erbjuder kommunens HR-avdelning olika former av stöd, dels med statistik på samt rekommendationer för ingångslöner för en del yrkesgrupper samt rådgivning.

Varje chef rekommenderas att inför löneöversynen göra en genomgång av aktuella kriterier och bedömningsgrunder och så att dessa inte premierar endera kön.

Sjöbos löner i förhållande till andra kommuner

För att följa Sjöbos löneläge görs, efter en överenskommelse med våra fackliga organisationer, en jämförelse gentemot andra kommuner i södra Skåne. I jämförelsen används sammanräknade medianlöner Burlöv,

Kävlinge, Lomma, Lund, Malmö, Simrishamn, Staffanstorp, Skurup, Svedala, Trelleborg, Tomelilla, Vellinge samt Ystads kommun.

Tidigare års strategiska satsningar för konkurrenskraftiga löner har inneburit att Sjöbo kommuns löner idag, för flera yrkesgrupper, är i nivå med genomsnittet för södra Skånes kommuner. Samtidigt innebär den rådande konkurrenssituationen att löneglidningen är stor i flera kommuner då alla kommuner gör satsningar för en god löneutveckling så de kan bibehålla eller attrahera bristkompetens.

I 2025 års lönekartläggning görs jämförelse i de yrkeskategorier där Sjöbo kommun har 5 anställda eller fler, totalt 63 olika yrkeskategorier. Av dessa har Sjöbo kommun 45 yrkeskategorier med lönenivå i nivå med eller högre än i jämförda kommuner. För 18 yrkeskategorier så uppnår Sjöbo inte konkurrenskraftiga löner då lönenivån är minst 300 kronor lägre i jämförelse med övriga kommuner. 2024 var antalet 36 av 55 yrkeskategorier med lönenivå i nivå med eller högre än jämförda kommuner. Sammanfattningsvis visar jämförelsen på att Sjöbo kommun har en liknande lönestruktur som andra kommuner i närområdet och att kommunen står sig väl i konkurrensen för en majoritet av yrkeskategorierna, men att det krävs fler riktade satsningar innan Sjöbo kommun uppnått en konkurrensmässig lönenivå inom samtliga yrkeskategorier.

Ledarskapet i Sjöbo kommun

En avgörande faktor för välfärd och attraktiva arbetsplatser

Ledarskapet i Sjöbo kommun påverkar både resultat och arbetsmiljö. Ett närvarande ledarskap är en viktig förutsättning för att attrahera och behålla kompetenta och engagerade medarbetare inom välfärden. Det är särskilt betydelsefullt i verksamheter nära klienter, kunder, elever och invånare, där ledarskapet märks direkt i vardagen och i kvaliteten på tjänsterna.
Arbetsmiljöverkets sammanställningar (2018) pekar på att ett engagerat och närvarande ledarskap hänger ihop med högre arbetsmotivation, lägre sjukfrånvaro och en bättre arbetsmiljö. För att chefer ska kunna leda på det sättet behöver de rimlig arbetsbelastning och tillgång till stöd i det dagliga arbetet.
Med organisatoriska förutsättningar avses här bland annat rimlig arbetsbelastning, administrativt stöd, regelbunden dialog med närmaste chef, stöd i personal- och ekonomifrågor samt forum för erfarenhetsutbyte.

I Sjöbo kommun är ett stärkt ledarskap prioriterat. Utgångspunkten är att chefer ska ha förutsättningar att leda hållbart och skapa arbetsplatser där både medarbetare och verksamhet kan utvecklas.

Chefernas roll och ansvar

Chefer i kommunal verksamhet har ett brett och komplext uppdrag. Rollen kräver kunskap inom flera områden, till exempel arbetsrätt, arbetsmiljölagstiftning och den lagstiftning som styr respektive verksamhet. Chefer behöver också kunna hantera frågor som sekretess, extern granskning och mediekontakter, vilket ställer krav på tydlig kommunikation och gott omdöme. Samtidigt ger uppdraget goda möjligheter att påverka och utveckla viktiga samhällsfunktioner.
I Sjöbo kommun är cheferna arbetsgivarens företrädare och ansvarar för att leda och utveckla både medarbetare och verksamhet. Ledarskapet utgår från kommunens värdegrund **MÖTE – Medborgarfokus, Öppenhet, Tillit och Engagemang**, som ska prägla arbetet i hela organisationen. Cheferna förväntas vara tydliga i uppdrag och prioriteringar, bidra till ett arbetsklimat med trygghet och delaktighet samt uppmuntra förbättringar och utveckling i verksamheten.
Ett hälsofrämjande ledarskap är prioriterat i Sjöbo kommun. Cheferna ansvarar för att organisera arbetet så att det främjar långsiktig hälsa, engagemang och trygghet. Studier från Karolinska Institutet (2019) lyfter att chefers arbete med att skapa en stödjande arbetsmiljö har betydelse för medarbetares välbefinnande. Uppdraget omfattar bland annat att arbeta med tidiga signaler på ohälsa, rehabilitering och krishantering, samt att bidra till tydlighet och god dialog i arbetsgruppen.

Organisatoriska förutsättningar och arbetsmiljö

Chefers arbetsmiljö påverkas i hög grad av de organisatoriska förutsättningarna. I Sjöbo kommun varierar dessa mellan förvaltningar och verksamheter. Avsnittet belyser särskilt chefsspann, tillgång till stöd och hur dialog och erfarenhetsutbyte är organiserat.

slutversion

SKR:s rapport "Chefer i välfärden" (2021) beskriver sambandet mellan chefers förutsättningar, arbetsmiljö och verksamhetens kvalitet.

I december 2024 hade Sjöbo kommun 71 chefer, med 24 medarbetare per chef i snitt. År 2025 var snittet 22. Fördelningen av personalansvar skiljer sig dock mycket mellan olika verksamheter. Denna variation innebär att möjligheterna till uppföljning, stöd och närvaro i verksamheten ser olika ut, vilket behöver tas i beaktande när man utformar uppdrag, chefsspann och stödresurser.

Tabell 20: Antal tillsvidareanställda per chef 241231, uppdelat per nämnd

Antal tillsvidareanställda per chef (2024-12-31)	Familje-nämnden	Kommun-styrelse	Samhällsbyggnads-nämnden	Tekniska nämnden	Vård och omsorgs nämnden
Antal chefer i förvaltningen	24	7	4	10	26
Genomsnitt tillsvidareanställda per chef	24	7	6	6	27
Chefer med 0–19 medarbetare	11	7	4	10	9
Chefer med 20–29 medarbetare	6	0	0	0	7
Chefer med 30–39 medarbetare	4	0	0	0	6
Chefer med 40–49 medarbetare	1	0	0	0	3
Chefer med 50–59 medarbetare	1	0	0	0	0
Chefer med 60+ medarbetare	1	0	0	0	1

Tabell 21: Antal tillsvidareanställda per chef 251231, uppdelat per nämnd

Antal tillsvidareanställda per chef (2025-12-31)	Familje-nämnden	Kommun-styrelse	Samhällsbyggnads-nämnden	Tekniska nämnden	Vård och omsorgs nämnden
Antal chefer i förvaltningen	23	6	3	8	28
Genomsnitt tillsvidareanställda per chef	20	7	4	6	21
Chefer med 0–19 medarbetare	13	6	3	8	13
Chefer med 20–29 medarbetare	2	0	0	0	8
Chefer med 30–39 medarbetare	5	0	0	0	6
Chefer med 40–49 medarbetare	2	0	0	0	0
Chefer med 50–59 medarbetare	0	0	0	0	0
Chefer med 60+ medarbetare	1	0	0	0	1

Av cheferna har 15 ansvar för fler än 30 tillsvidareanställda medarbetare. Om visstidsanställda inkluderas är det 24 chefer som har fler än 30 medarbetare. Två chefer har ansvar för fler än 50 tillsvidareanställda. Alla chefer med fler än 20 medarbetare återfinns, enligt sammanställningen per december 2025, i personalintensiva verksamheter inom familjeförvaltningen samt vård och omsorg.

Chefsspann och dess påverkan

Stora chefsspann kan påverka både chefers arbetsmiljö och verksamhetens resultat. När en chef har ansvar för många medarbetare minskar ofta möjligheten till nära uppföljning och löpande stöd, vilket i sin tur kan påverka engagemang, sjukfrånvaro och personalomsättning.

Studier från Karolinska Institutet och SKR pekar på att chefers förutsättningar hänger ihop med medarbetares arbetsmiljö och verksamhetens kvalitet. Utifrån detta behöver chefsspann och stödresurser anpassas efter verksamhetens uppdrag och komplexitet.

Uppdraget som första linjens chef har blivit mer komplext, mer gränslöst och mer exponerat

Med första linjens chef avses här chefer med direkt personalansvar nära verksamheten (t.ex. enhetschefer). Sedan år 2000 har uppdraget som första linjens chef i kommunal sektor förändrats i grunden. Rollen har gått från ett relativt avgränsat arbetsledarskap till ett sammansatt uppdrag med höga krav på administration, arbetsmiljöansvar, kommunikation, relationsarbete och hantering av externa krav från medborgare och medier.

Från arbetsledning till administrativ och organisatorisk nyckelroll

Under 2000-talet har styrningen i kommunal sektor präglats av mål- och resultatstyrning samt idéer kopplade till New Public Management. Det har ökat kraven på dokumentation, uppföljning och rapportering, särskilt för första linjens chefer. Studier SNS visar att första linjens chefer i offentlig sektor i stor utsträckning belastas av administrativa uppgifter som tidigare hanterades högre upp i organisationen. Det tar tid från uppgifter som kräver närvaro i verksamheten, till exempel stöd, uppföljning och dialog med medarbetare.

I personalintensiva verksamheter kan första linjens chef ha ansvar för många medarbetare. Forskning och tillsyn kopplar stora personalgrupper till hög arbetsbelastning, rollkonflikter och stress. Arbetsmiljöverket har vid flera tillfällen pekat på att första linjens chefer har ett långtgående ansvar för den organisatoriska och sociala arbetsmiljön, samtidigt som deras egna förutsättningar inte alltid följer med uppdraget. Brist på stöd, otydliga uppdrag och stort personalansvar ökar risken för ohälsa.

Ökade och förändrade krav från medarbetare

Medarbetares syn på arbetslivet har förändrats sedan början av 2000-talet. Forskning pekar på en förskjutning mot:

- större krav på delaktighet och inflytande
- förväntningar på högre tillgänglighet och snabb återkoppling
- lägre tolerans för otydlighet, bristande återkoppling och ohållbar arbetsbelastning

Digitalisering och mer gränslösa arbetssätt har också gjort gränsen mellan arbete och fritid mindre tydlig. Det kan öka kraven på chefen när det gäller tillgänglighet och stöd i vardagen.

Förändrade former för medborgardialog och offentlighet

Kommunal verksamhet bedrivs i dag i ett medielandskap där medborgare inte enbart är brukare, utan också följer och kommenterar verksamheten. Medborgardialog sker ofta i realtid, inte minst i sociala medier. Forskning beskriver att detta kan påverka arbetsvillkoren för både medarbetare och chefer, särskilt när tempo och tonläge är höga. Första linjens chef får ofta hantera följderna i verksamheten även när hen inte själv deltar i kommunikationen. Ett ökat informationsflöde och spridning av felaktiga uppgifter kan dessutom skapa oro

Slutversion

och merarbete, vilket i sin tur ökar belastningen i chefsuppdraget. Det kan innebära att chefen behöver ta ett större ansvar för att informera, reda ut missförstånd och skapa gemensam förståelse, utan att det alltid finns tydliga strukturer eller resurser.

Samlad bedömning

Uppdraget som första linjens chef i kommunal sektor har sedan år 2000 utvecklats till en strategiskt viktig roll. Sammantaget visar underlaget att kombinationen av personal- och arbetsmiljöansvar, administrativa krav och ökade förväntningar från både medarbetare och medborgare ställer höga krav på tydlighet i uppdrag och mandat.
I personalintensiva verksamheter blir detta särskilt tydligt, där uppdraget ofta rymmer:

- omfattande personal och arbetsmiljöansvar
- höga administrativa krav
- ökade förväntningar från både medarbetare och medborgare
- ett mer exponerat uppdrag i ett snabbt informationsflöde

Sammantaget pekar underlaget på behov av tydligare uppdrag, rimliga chefsspann och ett stöd som är dimensionerat efter ansvar och krav.

Framtidens arbetsplats – ett viktigt vägval

Sjöbo kommun står inför ett avgörande vägval när det gäller att forma framtidens arbetsplats. För att leverera välfärdstjänster av hög kvalitet och hållbar utveckling krävs strategiska insatser inom flera områden. Detta bokslut belyser tre centrala utmaningar som vi måste möta för att säkra verksamhetens kvalitet och hållbarhet fram till 2035 och därefter.

Minska arbetsrelaterad sjukfrånvaro och skapa hälsofrämjande arbetsplatser

Även om skillnaden har minskat jämfört med 2024 så har Sjöbo kommun fortsatt ett högre antal sjukdagar jämfört med riksgenomsnittet för kommuner. Detta är en påtaglig utmaning som påverkar både ekonomiska resurser och medarbetarnas arbetsmiljö. Sjukfrånvaron innebär inte bara direkta kostnader i form av sjuklön och vikarier, utan även indirekta kostnader genom produktionsbortfall, ökad arbetsbelastning för kollegor och försämrad kvalitet i verksamheten.
Forskning från Arbetsmiljöverket visar att arbetsplatser som aktivt arbetar med förebyggande insatser och systematiskt arbetsmiljöarbete kan minska sjukfrånvaron med upp till 30 procent. Vi behöver därför utveckla arbetsmiljöer där även personer med vissa hälsoutmaningar kan bidra fullt ut och där förebyggande insatser prioriteras. Detta gäller särskilt för psykisk ohälsa, som enligt Försäkringskassan nu utgör den vanligaste orsaken till långtidssjukskrivning. Genom att implementera flexibla arbetssätt och anpassade arbetsuppgifter kan vi skapa förutsättningar för medarbetare att arbeta även med vissa hälsoutmaningar, inklusive viss psykisk ohälsa eller neuropsykiatriska funktionsnedsättningar (NPF), utan att deras hälsa blir ett arbetshinder. Studier visar att kommuner som lyckas med detta arbete inte bara minskar sjukfrånvaron utan även ökar produktiviteten och arbetsnöjdheten.

Vår erfarenhet visar att tidiga rehabiliteringsinsatser och ett stödjande ledarskap är avgörande faktorer för att förebygga långtidssjukskrivningar och främja återgång i arbete. För att vända trenden med hög sjukfrånvaro krävs ett målmedvetet arbete med att skapa hälsofrämjande arbetsplatser där ohälsa förebyggs och där tidiga tecken på ohälsa fångas upp. Detta inkluderar både fysiska, sociala och organisatoriska arbetsmiljöfaktorer. Genom att se medarbetarnas olika förutsättningar som en tillgång snarare än ett hinder kan vi skapa en mer inkluderande och motståndskraftig organisation. Att arbeta med friskfaktorer, såsom god arbetsmiljö, socialt stöd och möjlighet till återhämtning, är avgörande för att främja medarbetarnas långsiktiga hälsa och välbefinnande och där medarbetare både presterar och mår bra över tid.

Slutversion

Attraktiv arbetsgivare i en konkurrens om begränsad arbetskraft

Demografiska förändringar och ökade behov inom vård och omsorg innebär att arbetskraften inte kommer att räcka till för att möta framtida behov. Enligt prognoser från SKR kommer välfärdssektorn att behöva öka antalet anställda med cirka 13 000 personer per år fram till 2031, samtidigt som pensionsavgångarna är stora och färre unga träder in på arbetsmarknaden.

För att Sjöbo kommun ska kunna leverera välfärdstjänster av hög kvalitet är det avgörande att vi positionerar oss som en attraktiv arbetsgivare. Forskning från Gallup visar att organisationer med hög grad av engagemang hos medarbetarna har 21 procent högre produktivitet och 41 procent lägre sjukfrånvaro. Detta kräver att vi omsätter de visioner och mål som fastslagits i vårt personalpolitiska program till konkret handling. Att erbjuda meningsfulla arbetsuppgifter, goda utvecklingsmöjligheter, konkurrenskraftiga förmåner och en stimulerande arbetsmiljö är grundläggande. Studier från IFAU (Institutet för arbetsmarknads- och utbildningspolitisk utvärdering) att möjligheten till utveckling och inflytande över det egna arbetet är avgörande faktorer för att attrahera och behålla kompetens inom välfärdssektorn. Vi behöver därför satsa på kontinuerlig kompetensutveckling, tydliga karriärvägar och ett ledarskap som främjar delaktighet och förnyelse.

Genom strategisk kompetensförsörjning kan vi identifiera framtida behov och planera för rätt kompetens på rätt plats. Familjeförvaltningen har utformat en kompetensförsörjningsplan baserad på byggstenarna i SKR:s Aruba-modell för att inventera och säkerställa framtida personalförsörjning inom skola, socialtjänst och kultur. Ett liknande arbete har påbörjats inom Vård- och omsorgsförvaltningen, med målsättningen att garantera rätt kompetens för att uppfylla framtida krav och utmaningar. Detta inkluderar både att utveckla befintliga medarbetare och att attrahera nya talanger.

Främja återhämtning och hållbart arbetsliv

Kommunens medarbetarundersökning visar att nästan en tredjedel (30% av svarande i undersökningen) anser att de inte har möjlighet till återhämtning i arbetet, både under arbetsdagen och mellan arbetspassen. Enligt Stressforskningsinstitutet vid Stockholms universitet är återhämtning avgörande för att förebygga stressrelaterad ohälsa. Otillräcklig återhämtning leder över tid till utmattningssyndrom, sömnstörningar och andra hälsoproblem. För att skapa hållbara arbetsvillkor måste vi arbeta systematiskt med den sociala och organisatoriska arbetsmiljön. Forskning från Karolinska Institutet visar att medarbetarinflytande över schemaläggning och arbetsplanering minskar risken för utmattningssyndrom med upp till 78 procent. Det är extra avgörande att vi skapar strukturer för medarbetarinflytande över arbetets uppläggning, inklusive schemaläggning.

För att detta ska fungera krävs närvarande chefer som har förutsättningar att leda dialogen och arbetsmiljöarbetet. Forskning från Linnéuniversitetet visar att chefer med ansvar för fler än 25–30 medarbetare har svårt att utöva ett närvarande ledarskap. Vi behöver därför vara av rimliga gruppstorlekar och tillgång till adekvat stödfunktioner, så att cheferna kan fokusera på sitt ledarskap snarare än att vara experter inom områden som ekonomi, HR eller annan sidolagstiftning. Genom att investera i hälsofrämjande ledarskap och skapa strukturer för delaktighet och inflytande kan vi bygga arbetsplatser där medarbetare både presterar och må bra över tid. Erfarenheter från kommuner som lyckas med detta visar att det leder till både minskad personalomsättning och ökad kvalitet i verksamheten. Dessa forskningsresultat är grunden för Sjöbo kommuns reviderade personalpolitiska program, med fokus på hälsofrämjande insatser och friskfaktorer. Genom att använda forskningsbaserad kunskap i våra strategier och åtgärder kan vi säkerställa en hållbar utveckling för både verksamheten och medarbetarna.

Vägen framåt

De insatser vi gör idag inom dessa tre områden kommer att vara avgörande för Sjöbo kommuns framtid som arbetsgivare och välfärdsleverantör. Genom att koppla samman forskningsbaserad kunskap med systematiskt förbättringsarbete kan vi skapa arbetsplatser som inte bara möter dagens utmaningar utan är rustade för framtidens krav. För att lyckas med detta arbete krävs ett tydligt ledarskap på alla nivåer i organisationen, från politisk ledning till första linjens chefer. Det krävs också ett aktivt medarbetarskap, där allt ansvar för att bidra

till en hälsofrämjande arbetsmiljö och verksamhetsutveckling. Genom att prioritera insatser för minskad sjukfrånvaro, strategisk kompetensförsörjning och hållbara arbetsvillkor med fokus på återhämtning, bygger vi en organisation som är rustad att möta framtidens utmaningar. Att åstadkomma hälsofrämjande arbetsplatser är en förutsättning för att förverkliga visionen om "Sjöbo - en plats vi skapar tillsammans" och säkra en hållbar utveckling för både verksamhet och medarbetare fram till 2035 och bortom.

Slutversion

§ 66

Beredning av ärende 2026/160
till kommunstyrelsen

Initiativärende (M) - Kameraövervakning i aktivitetsparken

Arbetsutskottet föreslår att kommunstyrelsen beslutar

1. Avsätta 200,000 kr för uppsättning av kameror i aktivitetsparken.
2. Uppsättningen finansieras från budgeten för kommunstyrelsens medel för oförutsedda kostnader 2026, vilken därmed minskas till totalt 3 774 000 kr.
3. Kamerorna ska vara på plats senast den 30 juni 2026.
4. Arbetet med parkens aktiviteter fortsätter parallellt för att göra området mer attraktivt för fler målgrupper.

Sammanfattning av ärendet

Magnus Weberg (M) lämnade in ett initiativärende på kommunstyrelsens arbetsutskott den 6 maj 2026. Syftet med kameraövervakningen i aktivitetsplatsen är att konsekvensföra den skadegörelse som sker i parken.

Yrkanden

André af Geijerstam (SD) och Jozefine Nybom (SD) yrkar bifall till initiativärendet.

Slutligt beslut i ärendet ska skickas till

Kommunstyrelsen (civilberedskapssamordnare)

SJÖBO KOMMUN

§ 59

Beredning av ärende 2026/96
till kommunstyrelsen

Årsredovisning 2025 Sydöstra Skånes Räddningstjänstförbund, SÖRF

Arbetsutskottet föreslår att kommunstyrelsen beslutar

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta att:

1. Årsredovisning 2025 för Sydöstra Skånes Räddningstjänstförbund (SÖRF) godkänns.
2. Direktionen och enskilda ledamöter i Sydöstra Skånes räddningstjänstförbund beviljas ansvarsfrihet för verksamhetsåret 2025

Sammanfattning av ärendet

Sydöstra Skånes räddningstjänstförbund har inkommit med sin årsredovisning inklusive revisionsberättelse för 2025. Av revisionsberättelsen framgår att revisorerna tillstyrker att årsredovisningen godkänns och att styrelsen och de enskilda ledamöterna beviljas ansvarsfrihet för räkenskapsåret 2025.

Förbundets redovisade resultat 2025 uppgick till 1,9 mnkr.

Förvaltningens förslag

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta att:

1. Årsredovisning 2025 för Sydöstra Skånes Räddningstjänstförbund (SÖRF) godkänns.
2. Direktionen och enskilda ledamöter i Sydöstra Skånes räddningstjänstförbund beviljas ansvarsfrihet för verksamhetsåret 2025

SJÖBO KOMMUN

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse från kommunledningsförvaltningen daterad 22 april 2026.

Årsredovisning 2025 SÖRF

Revisionsberättelse SÖRF 2025

Det sakkunniga biträdets yttrande SÖRF 2025

SÖRF Granskningsrapport årsbokslut 2025

SÖRF Rapport granskning av god ekonomisk hushållning 2025

Slutligt beslut i ärendet ska skickas till

Sydöstra Skånes Räddningstjänstförbund

Ekonomichef

SJÖBO KOMMUN
Kommunstyrelsen

TJÄNSTESKRIVELSE

Kommunledningsförvaltningen
EKONOMIAVDELNINGEN

DATUM 22 april 2026
ÄRENDENUMMER 2026/96

HANDLÄGGARE
Alexander Carlsson
alexander.carlsson@sjobo.se

TILL
Kommunstyrelsen

Årsredovisning 2025 Sydöstra Skånes Räddningstjänstförbund, SÖRF

Kommunledningsförvaltningens förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta att:

1. Årsredovisning 2025 för Sydöstra Skånes Räddningstjänstförbund (SÖRF) godkänns.
2. Direktionen och enskilda ledamöter i Sydöstra Skånes räddningstjänstförbund beviljas ansvarsfrihet för verksamhetsåret 2025

Sammanfattning

Sydöstra Skånes räddningstjänstförbund har inkommit med sin årsredovisning inklusive revisionsberättelse för 2025. Av revisionsberättelsen framgår att revisorerna tillstyrker att årsredovisningen godkänns och att styrelsen och de enskilda ledamöterna beviljas ansvarsfrihet för räkenskapsåret 2025.

Förbundets redovisade resultat 2025 uppgick till 1,9 mnkr.

Underlag för beslutet

Tjänsteskrivelse från kommunledningsförvaltningen daterad 22 april 2026.

Årsredovisning 2025 SÖRF

Revisionsberättelse SÖRF 2025

Det sakkunniga biträdets yttrande SÖRF 2025
SÖRF Granskningsrapport årsbokslut 2025
SÖRF Rapport granskning av god ekonomisk hushållning 2025

Beslutet ska skickas till

Sydöstra Skånes Räddningstjänstförbund
Ekonomichef

Alexander Carlsson
Ekonomichef

Sydöstra Skånes Räddningstjänst

SAMMANTRÄDESPROTOKOLL
Datum
2026-02-26

Plats och tid	Brandstationen, Metallgatan 2, Ystad klockan 13:00-15:00
Beslutande	Se sidan 2
Övriga närvarande	Lars Lundberg (Sjöbo) (KD), ersättare Jörgen Carlsson (Sjöbo) (S), ersättare Ingrid Ek (Ystad) (S), ersättare Martin Andersson, räddningschef Sebastian Severinsen, verksamhetschef Jimmy Olofsson, verksamhetschef Håkan Andersson, enhetschef Micael Jönsson, verksamhetschef Hanna Meskenna, ekonom § 8-10 Cecilia Walfridsson Hansson, sekreterare
Utses att justera	Sven Gunnarsson (C)
Justeringens plats och tid	Brandstationen, Metallgatan 2, Ystad
Paragrafer:	9-14
Underskrifter	
Sekreterare	…… Cecilia Walfridsson Hansson
Ordförande	…… Stefan Lundgren (M)
Justerare	…… Sven Gunnarsson (C)

ANSLAG/BEVIS
Protokollet är justerat. Justeringen har tillkännagivits genom anslag.

Organ	Sydöstra Skånes Räddningstjänst
Sammanträdesdatum	2026-02-26
Datum då anslaget sätts upp	2026-03-09
Datum när anslaget tas ned	2026-04-04
Förvaringsplats för protokollet	Brandstationen, Metallgatan 2, Ystad

Underskrift .....
Cecilia Walfridsson Hansson

SAMMANTRÄDESPROTOKOLL

Sydöstra Skånes Räddningstjänst	Sammanträdesdatum 2026-02-26

Beslutande	Stefan Lundgren (M), Sjöbo, ordförande Sven Gunnarsson (C), Tomelilla ersätter Peter Boström (S), Tomelilla, vice ordförandee Sven Olof Andersson Hederoth (L), Simrishamn ersätter Lage Engebo (M), Simrishamn Rickard Axtelius (S,) Ystad Titti Swenson, (SD), Sjöbo Sander Dijkstra (M) ,Tomelilla Gunilla Andersson (M), Ystad

Sydöstra Skånes Räddningstjänst

Sammanträdesdatum
2026-02-26

Ärenden vid dagens sammanträde

Paragraf	Ärende	Diarienr	Sida
§ 9	Information om verksamheten		4
§ 10	Årsredovisning för Sydöstra Skånes Räddningstjänstförbund 2025	2026/4	5
§ 11	Information om medarbetarundersökning		6
§ 12	Redovisning av meddelande 2026	2026/5	7
§ 13	Redovisning av delegeringsbeslut	2026/6	8
§ 14	Information		9

Information om verksamheten

Sydöstra Skånes Räddningstjänst

Direktionen tar del av följande information om verksamheten:

- Delar av direktionen har mottagit ett anonymt mail. Detta har med beaktan lagts till handlingarna.
- Rekryteringar:
  - Administratör
  - Verksamhetssamordnare/insatsledare
  - RIB

- Anmält SÖRF till NIS2-direktivet

Föredragande

Räddningschef Martin Andersson

SAMMANTRÄDESPROTOKOLL

Sydöstra Skånes Räddningstjänst

Sammanträdesdatum
2026-02-26

SÖRF § 10

Dnr 2026/4

Årsredovisning för Sydöstra Skånes Räddningstjänstförbund 2025

Sydöstra Skånes Räddningstjänst beslutar

Direktionen för Sydöstra Skånes Räddningstjänstförbund godkänner årsredovisningen för 2025.

Sammanfattning av ärendet

Årsredovisningen är ett dokument där budgeterade eller planerade värden jämförs med verkliga värden inklusive verksamhetsberättelser. Ekonomisk uppföljning är en del av den ekonomiska styrningen.

Protokollsutdrag, årsredovisning samt revisionernas bedömning ska skickas till respektive medlemskommuns kansli för beslut i Kommunstyrelse/Kommunfullmäktige.

Beslutsunderlag

Årsredovisning 2025,
Tjänsteskrivelse av räddningschef Martin Andersson den 18 februari 2026.

Förslag till beslut

Direktionen för Sydöstra Skånes Räddningstjänstförbund godkänner årsredovisningen för 2025.

Föredragande

Räddningschef Martin Andersson
Ekonom Hanna Meskenna
Enhetschef Håkan Andersson
Verksamhetschef Micael Jönsson
Verksamhetschef Sebastian Severinsen
Verksamhetschef Jimmy Olofsson

Beslut skickas till:
Kommunfullmäktige i medlemskommunerna

Sydöstra Skånes Räddningstjänst

Sammanträdesdatum
2026-02-26

SÖRF § 11

Dnr

Information om medarbetarundersökning

Sydöstra Skånes Räddningstjänst

Direktionen tar del av följande information om medarbetarundersökning:

- Heltidspersonalen har gjort medarbetarundersökningen
  - Ledningsgrupp/gruppchef
  - Insatsledare/dagtidspersonal
  - Brandman/styrkeledare
  - Informationen/presentationen bygger på den här undersökningen.

Sydöstra Skånes Räddningstjänstförbund har fem områden att arbeta med:

- Arbetsmiljön
- Ledarskap
- Motivation
- Kompetens
- Arbeta efter mål

Arbetet är påbörjat och kommer att fortsätta under hela 2026 inom samtliga personalgrupper inom heltidspersonal.

Föredragande

Räddningschef Martin Andersson

Sydöstra Skånes Räddningstjänst

Sammanträdesdatum
2026-02-26

SÖRF § 12

Dnr 2026/5

Redovisning av meddelande 2026

Sydöstra Skånes Räddningstjänst beslutar

Direktionen för Sydöstra Skånes Räddningstjänstförbund godkänner redovisningen av meddelande 2026.

Sammanfattning av ärendet

Beslut från kommunstyrelsen Sjöbo kommun den 28 januari 2026 § 5 - Kommunstyrelsens möten med nämnder m.m. 2026

Förslag till beslut

Direktionen för Sydöstra Skånes Räddningstjänstförbund godkänner redovisningen av meddelande 2026.

Föredragande

Räddningschef Martin Andersson

Sydöstra Skånes Räddningstjänst

Sammanträdesdatum
2026-02-26

SÖRF § 13

Dnr 2026/6

Redovisning av delegeringsbeslut

Sydöstra Skånes Räddningstjänst beslutar

Direktionen godkänner redovisningar av delegeringsbeslut till direktionen för perioden den 17 januari till den 16 februari 2026

Sammanfattning av ärendet

Syftet med delegation är att avlasta direktionens beslut i löpande ärende av rutinkaraktär och där igenom effektivisera räddningstjänstens arbete och ge en bättre service. Bestämmelser om delegering av ärenden finns i kommunallagens (SFS 2017:725) 6 kap, §§ 37–40.

Direktionen har överlåtit sin beslutanderätt enligt Sydöstra Skånes Räddningstjänstförbunds delegeringsordning som är daterad 26 november 2018.

Delegeringsbeslut ska redovisas till direktionen vid nästkommande sammanträde.

Beslutsunderlag

Delegationsordning för Sydöstra Skånes Räddningstjänstförbund med räddningschefens vidaredelegation – 26 november 2018, § 49,
Sydöstra Skånes Räddningstjänstförbunds redovisning av delegeringsbeslut till direktionen för perioden
17 januari till den 16 februari 2026,
Tjänsteskrivelse av räddningschef Martin Andersson den 18 februari 2026

Förslag till beslut

Direktionen godkänner redovisningar av delegeringsbeslut till direktionen för perioden den 17 januari till den 16 februari 2026

Föredragande

Räddningschef Martin Andersson

Information

Sydöstra Skånes Räddningstjänst

Räddningschef Martin Andersson kontaktar löneavdelningen för en digital utbildning för de förtroendevalda om deras arvodeshantering i självservice.

Årsredovisning för Sydöstra Skånes Räddningstjänstförbund 2025

Sydöstra Skånes Räddningstjänst beslutar

Direktionen för Sydöstra Skånes Räddningstjänstförbund godkänner årsredovisningen för 2025.

Sammanfattning av ärendet

Årsredovisningen är ett dokument där budgeterade eller planerade värden jämförs med verkliga värden inklusive verksamhetsberättelser. Ekonomisk uppföljning är en del av den ekonomiska styrningen.

Protokollsutdrag, årsredovisning samt revisionernas bedömning ska skickas till respektive medlemskommuns kansli för beslut i Kommunstyrelse/Kommunfullmäktige.

Beslutsunderlag

Årsredovisning 2025,
Tjänsteskrivelse av räddningschef Martin Andersson den 18 februari 2026.

Förslag till beslut

Direktionen för Sydöstra Skånes Räddningstjänstförbund godkänner årsredovisningen för 2025.

Föredragande

Räddningschef Martin Andersson
Ekonom Hanna Meskenna
Enhetschef Håkan Andersson
Verksamhetschef Micael Jönsson
Verksamhetschef Sebastian Severinsen
Verksamhetschef Jimmy Olofsson

Beslut skickas till:
Kommunfullmäktige i medlemskommunerna

Årsredovisning 2025

Sydöstra Skånes Räddningstjänstförbund

Innehållsförteckning

1 Räddningschefen inleder 3

2 Förvaltningsberättelse 4

Den kommunala koncernen 4
Översikt över årets verksamhet 4
Viktiga förhållanden för resultat och ekonomisk ställning 9
Styrning och uppföljning av den kommunala verksamheten 9
God ekonomisk hushållning och ekonomisk ställning 10
Balanskravsresultat 12
Händelser av väsentlig betydelse 12
Väsentliga personalförhållanden 12
Förväntad utveckling 13

3 Räkenskaper 14

Resultaträkning 14
Balansräkning 14
Kassaflödesanalys 15
Redovisningsprinciper 15
Noter (tkr) 16
Driftredovisning 20
Investeringsredovisning 21

1 Räddningschefen inleder

År 2025 präglades svensk räddningstjänst av ökade krav på beredskap, ett fortsatt osäkert omvärldsläge och ett starkt fokus på höjd beredskap och civilförsvar. Räddningstjänsten SÖRF har under året arbetet med en rad utmaningar och arbetsuppgifter för att ur ett kortsiktigt perspektiv lösa de nya uppdragen som åligger räddningstjänsten samt försökt skapa långsiktighet i organisationen för att framöver kunna hantera ökad och mer belastning över tid.

En av de genomgripande uppgifterna under året har varit implementeringen och arbetet med Räddningstjänst under höjd beredskap (RUHB). Detta område har ökat i både betydelse och komplexitet och har påverkat såväl planering som operativ verksamhet. När Carl-Oskar Bolin besökte SÖRF under hösten kunde både ministern och ledningen för förbundet konstatera att arbetet har krävt och kommer fortsatt innebära påfrestningar på organisationen samt samverkan och en fördjupad förståelse för ett förändrat omvärldsläge. Medarbetarna har på ett bra sätt anpassat sig och bidragit med konkreta lösningar. RUHB kommer framöver utgöra en ännu större del av den dagliga driften under 2026 och framåt.

Även internt har 2025 varit ett förändringens år. Införandet av en ny organisation har utgjort en av årets största interna satsningar. Målsättningen har varit att skapa tydligare roller, en mer effektiv styrning och en högre uthållighet i verksamheten både i vardag och i kris. Förändringen har ställt krav på både anpassning och dialog och under kommande år fortsätter arbete med ökad organisationsförståelse och vidare implementering.

Under året har även en förändring kopplat till den operativa heltidspersonalens arbets- och vilotider justerats efter den under hösten beviljade dispensen från arbetstidsnämnden. Efter en lång väntan med en viss frustration både i organisationen och hos personalen kan SÖRF nu anpassa organisationens behov på ett något mer flexibelt sätt än tidigare. Det ställer fortsatt höga krav på långsiktig planering och har skapat sämre förutsättningar än tidigare för organisationsgemensamma aktiviteter.

2025 var också året då Räddningstjänsten SÖRF, trots omfattande förändringar, återställde en ekonomi i balans. Resultatet speglar en stark ekonomisk styrning och ett tydligt ansvarstagande i hela organisationen. Ekonomisk stabilitet är en grundläggande förutsättning för att kunna fortsätta utveckla verksamheten, genomföra långsiktiga investeringar och upprätthålla en trygg och effektiv räddningstjänst för invånarna. Prisökningar på fordon, utrustning och material i kombination med att räddningstjänsten framöver ska bli fler som ska hantera bränder och olyckor i framtida krigsorganisation kräver ytterligare framförhållning och planering för att ta om hand framtidens utmaningar.

Året som gått visar på en organisation som påbörjat och till viss del genomfört betydande förändringar och stärkt sin framtidskraft. Förändringsarbetet har varit omfattande men nödvändigt och har som mål att bidra till att utveckla både struktur och förmåga.

2025 utgör samtidigt ett avstamp inför kommande utvecklingsarbete. Under 2026 fortsätter verksamheten med prioriterade fokusområden som stärker både organisationen och dess roll som samhällsviktig aktör. Arbetet med arbetsmiljö utvecklas vidare med fokus på hållbara arbetssätt, ledarskap och kompetens. Insatserna för en långsiktig och stabil kompetensförsörjning intensifieras och förutsättningarna för räddningspersonal i beredskap (RIB) stärks som en central del av den lokala förmågan.

Vidare utvecklas kvalitet och struktur inom myndighetsutövningen, samtidigt som säkerhetsskyddsarbetet förstärks. Förmågan inom RUHB fortsätter att byggas ut och kommer även under nästa år att vara ett av de mest centrala utvecklingsområdena. Tillsammans samlar dessa fokusområden organisationens utvecklingsinriktning och stärker möjligheterna att skapa trygghet och säkerhet för alla som bor och verkar inom området.

2 Förvaltningsberättelse

Den kommunala koncernen

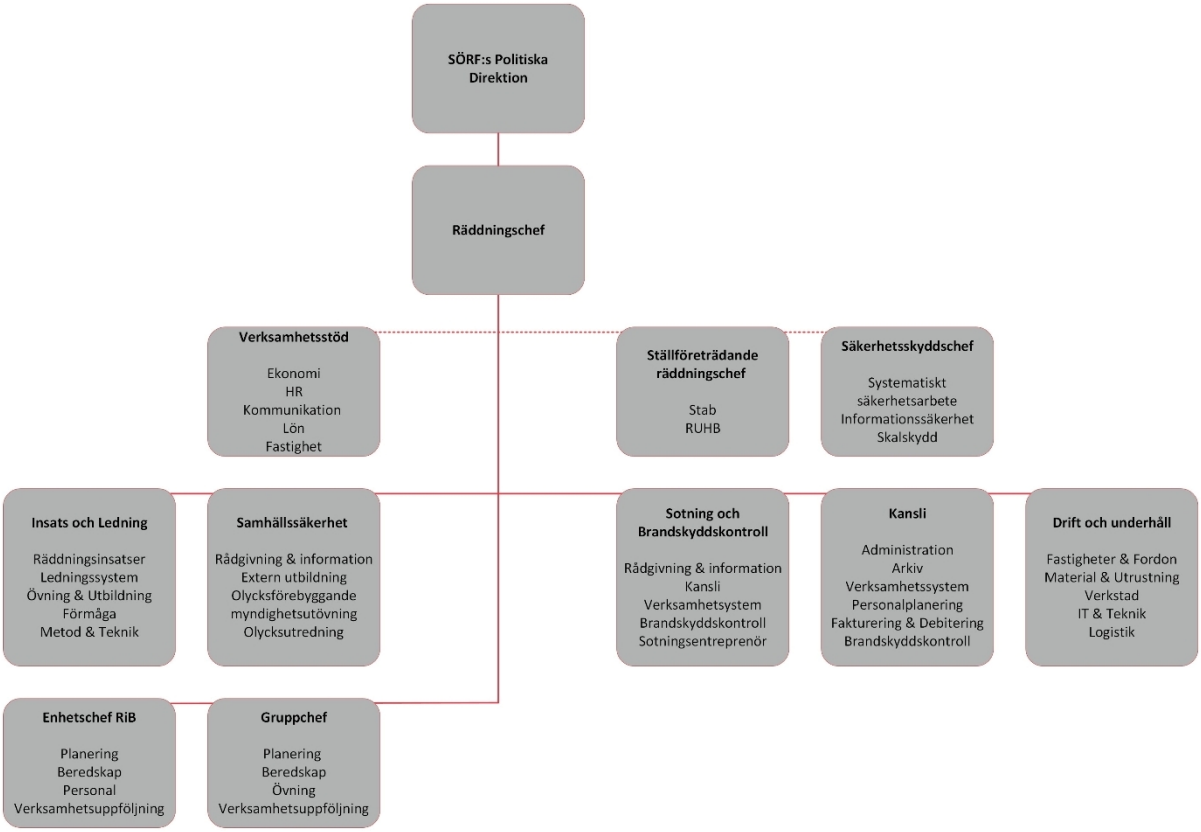

Sydöstra Skånes Räddningstjänst förbund är ett kommunalförbund som bildades år 2000. Det bor drygt 84 000 invånare i medlemskommunerna Simrishamn, Sjöbo, Tomelilla och Ystad. Förbundet har det administrativa sätet i Ystad och operativa styrkor i alla fyra medlemskommuner. För 2025 var uppdelningen av ägarandelarna; Simrishamn 22,50%, Sjöbo 23,03%, Tomelilla 16,24% och Ystad 38,23%.

Översikt över årets verksamhet

Insats och ledning

Inom insats och ledning följer verksamheten den statistiska nivå på antal händelser per år som tidigare år. En liten minskning av automatlarm under året men en ökning inom sjukvårdsrelaterade händelser gör att det totalt hamnar på ungefär samma nivå. Dock syns en viss trend i att brand i byggnad har minskat de senaste fyra åren vilket är positivt men det har inte gått att se orsaken till detta.

Arbete har pågått under 2025 för att lägga en tydligare struktur på sakområde, alltså hur förbundet styr och hanterar alla olika kompetenser och ämnesspecifika område. Under 2026 driftsätts detta fullt ut och strävan är ett produktivt år där det går att klargöra och förtydliga hur resurserna fördelas för att upprätthålla den ambitionsnivå som är politiskt beslutad för organisationen.

Under året har det varit fokus på att se över hur bemanningen på RIB-stationerna ser ut och vilka anpassningar som behöver göras i framtiden för att möta medborgarens behov på ett effektivt sätt. Ett steg är implementeringen av fler mindre resurser likt dem som redan finns i form av FIP (första insatsperson), men med en något bredare utrustnings- och kompetensinriktning. Förhoppningen är att detta ska skapa möjlighet till en bredare rekrytering över ett större geografiskt område och samtidigt komma närmare medborgaren.

RUHB (räddningstjänst under höjd beredskap) har kommunerna (SÖRF) fått som ett stort utbildningsuppdrag vilket startade 2025 och avslutas 2028. Detta innebär cirka 3000 extra utbildningstimmar per år för organisationen utöver ordinarie övnings och utbildningsverksamhet för att upprätthålla den beslutade ambitionsnivå samt klara av statens uppdrag inom höjd beredskap. Viss grundersättning utgår från staten men täckningsgraden är låg då ersättningen inte tar hänsyn till övertid,

centrala avtal om löneersättningar för RIB etcetera. Under 2025 utbildades cirka 200 personer i detta koncept som en uppstart till de kommande tre åren.

Händelsetyper	2025	2024	2023	2022
Brand i byggnad	94	103	123	125
Brand i det fria	115	105	119	129
Trafikolycka	182	173	169	182
Sjukvårdsrelaterade insatser	324	304	304	321
Automatlarm ej brand	274	300	301	274
Övrig räddningstjänst	133	157	140	146
Antal insatser	**1 122**	**1 142**	**1 156**	**1 177**

RIB/Räddningstjänstpersonal i beredskap

Personal

Under året anställdes fem personer och sex avslutade sin anställning vilket innebar att personal-gruppen inom RIB organisationen vid årets slut bestod av 102 manliga och fyra kvinnliga medarbetare vilka hade en medelålder på 47 år.

De nya medarbetarna fann intresse av yrkesrollen genom verksamhetens aktiva riktade rekryteringsarbete i form av bland annat lokalt engagemang samt annonsering inom olika forum.

De avslutade anställningarna 2025 som historiskt sett hamnat på en lägre nivå (se bild 1) har i vanlig ordning följts upp för att tillvarata medarbetarens erfarenheter och synpunkter i syfte att vidareutveckla verksamheten och dess målbild att fortsatt vara en attraktiv arbetsgivare för både befintlig och potentiella framtida medarbetare.

Vid dessa exitsamtal så kan det sammanfattningsvis konstateras att samtliga sex medarbetare avslutade sin anställning på egen begäran och att tre av dessa varit anställda inom kommunal räddningstjänst mellan 35 och 45 år.

Medel anställningstiden för de som avslutade sin anställning var 26 år.

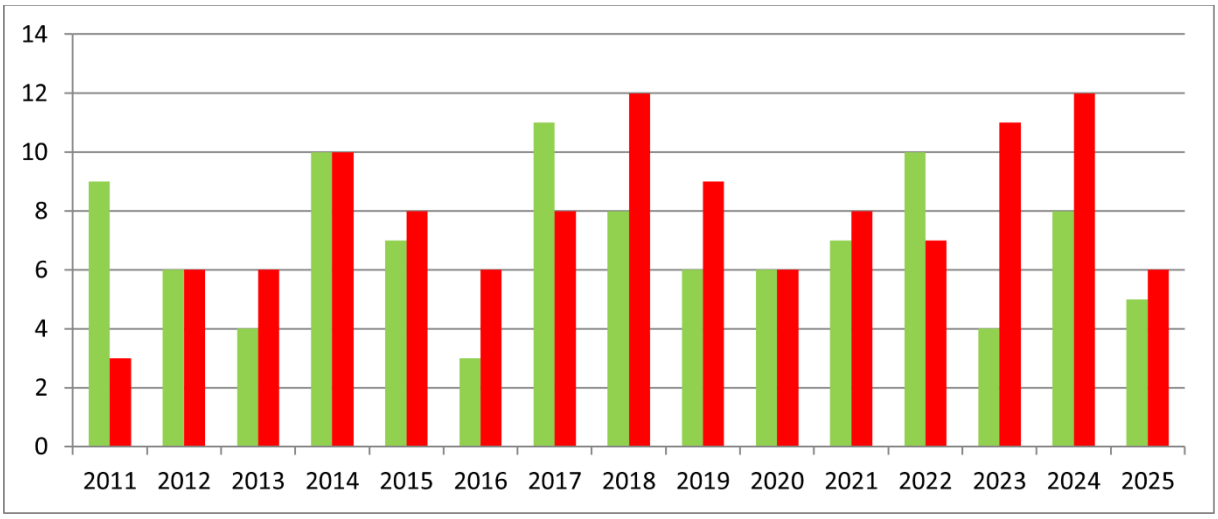

Bild 1. Påbörjade & Avslutade anställningar

Kompetensutveckling

Målbilden att utbilda medarbetare på ett kvalitativt sätt så att alla besitter den kompetens som krävs för att utföra sitt uppdrag på ett effektivt och arbetsmiljömässigt sätt har fortsatt inom RIB organisationen även under 2025. Dessa utbildningsinsatser har genomförts i form av GRIB. (Grundutbildning för Räddningstjänstpersonal i Beredskap) och totalt har 22 personer varit involverade. Personalgruppen har även utvecklats vidare genom att fem nya Arbetsledar-funktioner examinerats efter genomförande av

SÖRF interna Arbetsledarutbildning.

Samhällssäkerhet

Verksamhetsområdet Samhällssäkerhet inledde år 2025 med ett fokuserat och målmedvetet arbete, där tonvikten har legat på utveckling av rutiner för myndighetsutövning samt säkerställande av rättssäkra beslutsprocesser. Detta arbete har fortgått genom bland annat riktade utbildningsinsatser för berörd personal.

I det tillsynsärende som Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) driver mot förbundet har myndigheten under perioden meddelat att de krav som förelades förbundet under våren 2024 avskrivs. Förbundet har därmed en registerhållning som motsvarar lagstiftarens förväntningar.

MSB har, i enlighet med tidigare förväntan, gått vidare med en översyn av den tillsynsvolym som förbundet genomför. Resultatet, som presenterades under sommaren, innebär att förbundet föreläggs att öka omfattningen av tillsyner till cirka 200 per år. Dialogen med MSB präglas av konstruktivitet och förbundet planerar nu ett arbete för att tillmötesgå detta krav. Uppföljningar kommer att ske under åren 2026 och 2027.

Två rekryteringsprocesser har avslutats under 2025.

En internrekrytering har resulterat i att en av förbundets styrkeledare tillträtt en ny befattning som Verksamhetssamordnare/Insatsledare.

En externrekrytering har genomförts till en tjänst som Verksamhetssamordnare med inriktning mot myndighetsutövning och olycksförebyggande arbete. Denna rekrytering innebär att förbundet förstärks med en ny medarbetare under 2026.

Arbetet med nya avtal för automatiska brandlarm har avslutats under 2025. Fokus ligger nu på att etablera nya rutiner för fakturering och kunduppföljning. En central del av arbetet har varit dialog med berörda kunder, där ansvarsfördelningen mellan fastighetsägare och nyttjanderättshavare i vissa fall varit otydlig.

Arbete med externutbildningar som SÖRF erbjuder medlemskommuner och allmänheten har fortgått enligt prognos. För att möta efterfrågan finns dock ett behov av att se över bemanningsplanering och resursutnyttjande. Under sommarmånaderna genomförs få eller inga utbildningar på grund av personalens arbetsschema. Utmaningar kvarstår inom området och kommer att behöva hanteras framöver.

Ärende	2025	2024	2023	2022
Tillsyn LSO	123	96	100	77
Tillsyn LBE	0 *			
Tillstånd LBE	54	50	35	35
Remissärenden	281 *	292 **	263 **	211 **
Orosanmälningar	13 *			
Olycksutredningar	2 *			
Rådgivnings- och informationsärenden	119 *			
Summa	**592**	**438**	**398**	**323**

** Ny kategori*
*** Värdet har sammanställts historiskt trots ny kategori*

Tabellen ovan har uppdaterats med, för året, nya kategorier som på ett bättre sätt ska spegla omfattningen av inkomna och omhändertagna ärenden inom verksamhetsområdet Samhällssäkerhet. Ändrad lagstiftning ligger till grund för de ändringar som görs och hur de prioriteras.

SÖRF:s externa kommunikation har som huvudsyfte att skapa medvetenhet kring olika risker, förebygga olyckor och öka kunskapen om vad enskilda individer kan göra vid en olycka.

Under 2025 har SÖRF genomfört totalt 124 externa utbildningsinsatser, vilket har resulterat i att cirka 1500 personer har utbildats inom områdena Hjärt-och lungräddning (HLR), brand, riskhantering och säkerhetskompetens.

SÖRF har fortsatt att engagera sig i externa evenemang med syftet att sprida kunskap och bedriva uppsökande verksamhet. Återigen har SÖRF bjudit in skolklasser till en säkerhetsmässa, där de har haft möjlighet att träffa räddningstjänsten samt andra samhällsaktörer inom säkerhetsområdet. Dessutom har personalen återigen deltagit vid offentliga evenemang som torgmöten och julskyltningar för att aktivt möta och informera allmänheten.

SÖRF ser med tillförsikt fram emot att fortsätta att stärka sitt engagemang i externa aktiviteter och kontakten med allmänheten. Denna direkta kontakt är en av förbundets styrkor och en viktig kanal för att sprida kunskap och medvetenhet kring olyckor och hur de kan förebyggas.

Sotning och brandskyddskontroll

Verksamhetens utveckling i förbundets medlemskommuner har varit god. SÖRF har fångat upp eldstäder och rökkanaler som inte varit föremål för sotning eller brandskyddskontroll långt över de intervall som är föreskrivna. Arbetet med att uppdatera registret som innehåller rensning och kontrollpliktiga objekt även kallad ”kontrollboken” fortskrider.

Brandskyddskontrollsverksamhetens personalstyrka var under våren 2025 reducerad till följd av längre tids sjukfrånvaro samt att en av brandskyddskontrollanterna genomgått utbildningen tillsyn A under hösten. SÖRFs förmåga att utföra brandskyddskontroller enligt fastställda mål har bibehållts genom den rekrytering som gjordes under år 2024.

Under våren publicerade dåvarande Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, MSB, handboken "Sotning och brandskyddskontroll". Handboken är avsedd att fungera som stöd för kommunernas arbete med att uppfylla sina skyldigheter enligt LSO gällande rengöring (sotning) och brandskyddskontroll. Syftet är både att på en övergripande nivå ge stöd till kommunernas planering och uppföljning av verksamheten, samt att även ge stöd för utförarnas planering, genomförande och uppföljning. Handboken belyser vikten av samverkan och transparens kring dessa frågor, både inom kommunen och mellan kommunen och en eventuell entreprenör. Det övergripande målet är i förlängningen att antalet eldstadsrelaterade bränder och konsekvenserna av dessa ska minska över tid. Ett delmål är att organisation, planering, utförande och uppföljning ska kunna ske så smidigt som möjligt i kommunerna och bland utförarna.

Objekt	Aktiv	Egensotade	Ej aktiva
Fastbränslepannor	622	1 047	2 778
Imkanaler (storkök)	256	77	278
Lokaleldstäder	15 830	8 638	9 551
Oljepannor	349	313	9 108
Summa	**17 057**	**10 075**	**21 715**

Bilden beskriver antal eldstäder, rökkanaler och imkanaler som finns registrerade i kontrollboken. Aktiva är objekt som sotas/rengörs av SÖRF:s entreprenör. Egensotade är objekt där fastighetsägaren är ansvarig för sotning/rengöring. Ej aktiva är objekt som är avställda.

Brandskyddskontroll

Brandskyddskontrollen ska upptäcka fel och brister i anläggningen för att undvika skador till följd av brand. Kontrollen innebär en prövning av att den enskilda anläggningens funktion och egenskaper från brandskyddssynpunkt i huvudsak överensstämmer med de krav som gällde när anläggningen togs i bruk.

Brandskyddskontroll utförs på det som enligt lagen om skydd mot olyckor ska rengöras (sotas). Brandskyddskontrollen är den enda kontroll av brandskyddet som regelbundet sker i bostäder. Brandskyddskontroll utförs av förbundets egen personal.

Under 2025 har SÖRF aviserat 5425 brandskyddskontroller och 4374 har blivit utförda. Anledningar till att cirka 19 procent av aviserade brandskyddskontroller inte blivit utförda är exempelvis,

- Fastighetsägaren meddelar ändring av fristen och förlänger intervallet.
- Fastighetsägaren lämnar inte tillträde till fastigheten, är inte hemma.
- Fastighetsägaren väljer att inte använda eldstaden fortsättningsvis.

Anledningar till ej utfört arbete dokumenteras i kontrollboken

Antal avvikelser kopplade till undersökta delar av objekt

Kategori	Avvikelse
Eldstad	137
Rökkanal/imkanal	254
Tak och uppstigning	2 913
Summa	**3 304**

Under 2025 har 4374 brandskyddskontroller utförts vilket har resulterat i att 3304 avvikelser uppmärksammats och meddelats till berörda fastighetsägare.

Sotning och rengöring

Sotning är en viktig del i arbetet med att förebygga bränder i bostäder. En stor del av alla bränder i bostäder är relaterade till eldstäder och skorstenar. Vid sotning tas brandfarliga beläggningar bort för att minska risken för brand. Sotning har förekommit i Sverige nästan lika länge som det använts eldstäder för uppvärmning och matlagning.
Sotning utförs sedan 2017-10-01 av Räddningstjänstförbundets upphandlade entreprenör, Sotningsväsendet i Lund AB, med undantag för de fastighetsägare som gjort ett aktivt val att själv ta ansvar för sotningen.

Under 2025 har 8639 sotningar aviserats och 6177 blivit utförda.
Anledningar till att cirka 29 procent av aviserade sotningar inte blivit utförda är exempelvis,

- Ej eldat sedan förra gången sotningen utfördes.
- Fastighetsägaren meddelar ändring av fristen och förlänger intervallet.
- Fastighetsägaren lämnar inte tillträde till fastigheten, är inte hemma.
- Fastighetsägaren har fått sotat av annan och då ansökt om egensotning.

Anledningar till ej utfört arbete dokumenteras i kontrollboken.

Drift och underhåll

2025 har varit ett år där verksamheten har arbetat med att få till olika förtydligande inom drift- och underhållsarbetet, fördelning av roller och funktioner, mandat och ansvar. Det ska skapas en bättre tydlighet i hur det ska arbetas med driften under 2026 när rutiner, strukturer och arbetssätt faller på plats.

Justeringar i befintliga serviceavtal påbörjades under 2025 och en del arbete är färdigt men arbetet fortsätter under 2026. Verksamheten ser ett annat behov framöver kring lokalytorna i Ystad primärt med tanke på förändringen som gjorts i organisationen. Samtal förs med fastighetsägare för att se över möjliga anpassningar inför framtiden.

Lokaler har under året fått uppdateringar genom samverkan med fastighetsägare, det har handlat om portar samt tekniska funktioner i Simrishamn och Borrby. Materialhantering på stationerna har setts över för att skapa en mer anpassad arbetsmiljö. Installation av elbil laddning i Sjöbo och Ystad.

Vid avslut av 2025 så hade SÖRF tagit omhand och renoverat och driftsatt en del försvarsmaterial. Totalt har SÖRF fyra bandvagnar varav två nu är i full drift, en äldre men renoverad lastväxlare för transport av material vid höjd beredskap. Under 2026 kommer resterande tilldelad försvarsutrustning ses över för att kunna ta fram en plan för hur förbundet på bästa sätt ska få materialen in i driftorganisationen.

Fordonsflottan har fått nya småbilar under 2025 vilket möjliggjort flyttningar inom organisationen med bland annat fordon till insats och ledning för att täcka upp behovet inom RIB på ett bra sätt. Upphandling av tunga fordon lades ut 2025 och har gått igenom för leverans i december 2026.

Kansli

Kansliet ger stöd och service till SÖRF:s verksamhet, direktion, andra förvaltningar och till allmänheten i medlemskommunerna.

Kansliet administrera uppgifter som exempelvis inkommande ärenden, personalplanering, arbetsplanering, ekonomi och arkiv.

Kansliets förmåga har under 2025 varit nedsatt på grund av långtidssjukskrivning. SÖRF har omfördelat arbetsuppgifter samt utökat kansliet med en 25 procentig tjänst kopplat till ekonomi och fakturahantering.

Viktiga förhållanden för resultat och ekonomisk ställning

Övningsfältet är i stort behov av en revidering och upprustning, både på grund av den ordinarie verksamheten men även med fokus på den kommande verksamheten kring RUHB som ställer krav på materialhantering och lagring men även på utbildning och övning av förstärkningsresurser och civilpliktiga utöver egen personal. Ett pågående arbete för att analysera behovet och ta fram inriktningsplan sker, viss avvaktan på att arbetet med sakområdena ska landa ner innan fortsatt arbetet med övningsfältet. Arbetet i stort handlar om en omfattande anpassning och renovering vilken bör ske under cirka tre år för att balansera arbete och kostnader på ett effektivt sätt.

Under 2025 köptes en leasingbil loss och ett nytt avtal för finansiell leasing ingicks. Totalt hade förbundet finansiella leasingavtal för tre fordon i december 2025.

Pensionskostnaden för 2025 uppgick till cirka 5,5 mkr viket var enligt budget. KPA:s prognos för augusti visade på något lägre kostnad än vad utfallet för året blev.

Pensionsförpliktelse

Pensionsförpliktelse	2025	2024
1. Total pensionsförpliktelse i balansräkningen	**16 857 586**	**17 816 532**
a. Avsättning inkl. särskild löneskatt	16 857 586	17 816 532
b. Ansvarsförbindelse inkl. särskild löneskatt	-	-
2. Pensionsförpliktelse som tryggats i pensionsförsäkring	13 546 728	12 774 358
3. Summa pensionsförpliktelse	**30 404 314**	**30 590 890**

Övriga upplysningar om försäkring	2 025	2 024
A. Totalt pensionsförsäkringskapital	16 816 515	15 479 665
a. Varav överskottsmedel	409 809	236 618

Styrning och uppföljning av den kommunala verksamheten

Sydöstra Skånes Räddningstjänstförbund är ett kommunalförbund bestående av medlemskommunerna Simrishamn, Sjöbo, Tomelilla och Ystad. Förbundet leds av en förbundsdirektion som ansvarar för verksamhet, organisation och ekonomi.

Direktionen består av åtta ledamöter och åtta ersättare, där varje medlemskommun utser två ledamöter och två ersättare. Direktionen väljs för en mandatperiod om fyra år och ordförandeskapet roterar mellan medlemskommunerna enligt förbundsordningen. Styrningen sker genom förbundsordningen samt beslut om mål, budget och verksamhetsinriktning. Verksamheten ska bedrivas i enlighet med förbundets ändamål och med god ekonomisk hushållning.

Budgetprocessen sker i samråd med medlemskommunerna. Samråd om budget ska genomföras senast den 30 april. Direktionen fastställer budgetram för kommande år samt en plan för de två följande åren senast den 30 juni, och detaljbudget senast den 30 november. Uppföljning av ekonomi och verksamhet sker

tertialvis, delårsbokslut och årsredovisning redovisas till medlemskommunerna.

Förbundets verksamhet finansieras huvudsakligen genom bidrag från medlemskommunerna som fördelas mellan kommunerna i proportion till respektive kommuns befolkningstal. Förbundet ska bedriva verksamheten med en ekonomi i balans och följer löpande upp resultat och ekonomisk ställning.

Direktionen har antagit en policy för arbetet med den interna kontrollen. Årligen upprättas en uppföljning av de granskningsinsatser som ska genomföras och eventuella avvikelser återrapporteras. Slutsats vid uppföljning av kontrollmomenten i den interna kontrollplanen 2025 är dokumenterade.

God ekonomisk hushållning och ekonomisk ställning

Verksamhetsmål

Förebyggande verksamhet (enligt LSO)	Indikatorer	Utfall 2025	Utfall 2024	Prognos måluppfyllelse
Utförda brandskyddskontroller	4 000 -5000 brandskyddskontroller/år	4 374	4 027	Uppnått
Utförda tillsyner enligt LSO	180-220	123	96	Ej uppnått

Hänvisning till MSBs tillsynsärende mot förbundet.

Arbetsmiljö	Indikatorer	Utfall 2025	Utfall 2024	Prognos måluppfyllelse
Antalet olycksfall	< 5 / år	6	3	Ej uppnått

Operativ verksamhet	Indikatorer	Utfall 2025	Utfall 2024	Prognos måluppfyllelse
Automatlarm ej brand	Färre än föregående år	274	300	Uppnått
Responstid. Tid från 112 anrop till första resurs är på plats	Ej mätbar för jämförelse	-	-	-
Operativ förmåga	Enligt beslutad förmåga	Uppfyllt	Uppfyllt	Uppnått
Övning/Utbildning	Enligt beslutad förmåga	Uppfyllt	Uppfyllt	Uppnått

Myndigheten har lagt ner databasen för att mäta responstid vilket gör att det inte går att få ut den tiden med hjälp av de system och verktyg som finns att tillgå. Nytt mätbart mål kommer tas fram till 2026.

Operativ förmåga och Övning/utbildning är uppfyllda 2025 men problem finns med arbetstiden på grund av både vilotids och arbetstidsförändringar samt att RUHB trycker på med mer utbildning och övning som framtvingar bland annat övertidsuttag.

Ekonomisk måluppfyllelse

De ekonomiska målen uppfylls för 2025 därmed är direktionens samlade bedömning att förbundet uppnår god ekonomisk hushållning.

Mål	Resultat/måluppfyllelse
Resultat och eget kapital	
SÖRF ska ha en ekonomi i balans. Det egna kapitalet ska vara större än noll. Det årliga resultatet efter avskrivningar och finansiella kostnader ska vara större än noll.	Målen för året är uppfyllda, resultatet för året blev 1 905 tkr och eget kapital uppgick till 4 608 tkr.
Uppföljning och analys	

Uppföljning, analys och prognostisering ska ske löpande under året och ha en direkt koppling till verksamhetsplanen. Avvikelser ska noteras och åtgärder vidtas.	Delårsbokslut sker per april, augusti och årsbokslut per december med presentation på politisk nivå. Ekonomisk uppföljning upprättas med genomgång på ledningsnivå
Investeringar	
Förbundets investeringsplan ska ha god framförhållning. En investeringsplan gällande fordon ska sträcka sig över två mandatperioder.	Investeringsbudgeten för året antogs av direktionen i december 2024. En investeringsplan gällande behovet av nya räddningsfordon är framtagen. Genomförandet är planerat under åren 2024–2028.

Årets resultat

Årets resultat blev ett utfall på + 1,9 mkr vilket är ett överskott mot budget på 1,2 mkr. Det innebär att förbundet återställer resterande del, 0,5 mkr av underskottet från 2023. Överskottet beror främst på ränteintäkter, vakanta tjänster samt högre intäkter inom samhällssäkerhet än budgeterat. Under året har ett fordon sålts med realisationsvinst på 0,2 mkr.

Personalkostnader

Total budgetavvikelse för personalkostnader blev underskott med 0,7 mkr. Inom RIB (räddningstjänstpersonal i beredskap) blev underskottet 0,1 mkr och för heltidspersonalen överskott med 0,1 mkr. Semesterlöneskulden blev 0,6 mkr vilket är 0,5 mkr högre än budgeterat. Även räddningsvärnens utfall blev högre än budgeterat, cirka 0,2 mkr.

Insats och ledning

Insats och ledning gick med cirka 0,1 mkr i överskott. RIB-verksamheten gjorde ett överskott på 0,2 mkr. Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, MSB, ersatte för utbildning inom räddningstjänst under höjd beredskap. Ersättningsprincipen tar inte hänsyn till verksamhetens faktiska kostnader så för 2025 blev det positivt utfall eftersom utbildningarna till stor del kunnat förläggas under kvällar och helger vilket hållit nere kostnader för förlorad arbetsinkomst. Det blev också överskott för externa insatser.

Samhällssäkerhet

Resultatet för samhällssäkerhet blev +2,4 mkr varav 0,6 mkr avser personalkostnader. Intäkterna inom myndighetsutövning, externutbildning och felaktiga automatlarm blev högre än budgeterat och även högre än vad prognosen efter augusti visade. Effektivt utvecklingsarbete under året möjliggjorde att mer tid kunde läggas på myndighetsutövning. Det har varit första hela året med de nya avtalen för felaktiga automatlarm vilket gjort det svårt att prognostisera och det blev inte den minskning som förbundet trodde.

Sotning och brandskyddskontroll

För brandskyddskontrollen blev det ett överskott med 0,3 mkr för året, varav 0,2 mkr avser personalkostnader som beror på sjukskrivning. Trots sjukskrivning och utbildning under året uteblev den befarande minskningen i intäkter.

Kansli

Resultatet för kansli verksamheten blev ett överskott med 0,2 mkr som hänförs till sjukskrivning under året.

Drift och underhåll

Det blev ett underskott med 2,0 mkr för drift och underhåll. Det har gjorts upprustning i material och fordon under året samt har det varit ett par större reparationer inom fordon/verkstad.

Balanskravsresultat

Årets resultat	2025	2024	2023	2022	2021
Årets resultat enligt resultaträkningen	1 905	274	-1 497	558	-2 003
Samtliga realisationsvinst/förluster anläggningstillgångar	-172	-221	-	243	-6
Realisationsvinst enligt undantagsmöjlighet		88	-		
Balanskravsresultat	**1 733**	**141**	**-1 497**	**801**	**-2 009**

Under året har ett fordon sålts med realisationsvinst på 172 tkr.

Balanskravsresultat, ej återställda	2025	2024
Balanskravsresultat	1 733	141
IB ackumulerade ej återställda negativa resultat	-456	-597
Varav från 2023	*-456*	*-597*
Summa	1 277	-456
UB ackumulerade ej återställda negativa resultat	**-**	**-456**

Underskott från 2023 är nu återställt.

Händelser av väsentlig betydelse

Kommunfullmäktige i Sjöbo kommun beslutade i oktober 2025 att begära utträde ur Sydöstra Skånes räddningstjänstförbund per den 31 december 2027. På SÖRF:s medlemsmöte i november var inriktningen från medlemskommunerna att direktionen ska fortsätta bedriva verksamhet som planerat.

Räddningstjänst Under Höjd Beredskap (RUHB) har under året tagit ett stort kliv framåt. Under 2025 har utbildningsinsatser, samverkan och planeringar varit i fokus. Detta är en början på något som kommer ta betydligt större del av verksamheten framöver. För att hantera helheten med RUHB kommer det behöva knytas samman med alla verksamheter i organisationen och bli en naturlig del av det dagliga arbetet.

SÖRF har under året antagit en framtidsstudie med inriktningsbehov på fem till tio år. SÖRF har genomfört en rad arbeten med syfte att möta framtidens utmaningar. Bland annat har förbundet genomfört en omorganisation i syfte att effektivisera ledningsfunktionen i verksamheten och platta till organisationen för medarbetarna. Arbetsuppgifter har brutits ut i specifika verksamhetsområden för att skapa en tydlighet och för att underlätta besluts- och budgetprocesser. Samhällsutvecklingen för med sig förändringar som SÖRF inte kan påverka. Bland annat i form av ändrade lagstiftningar, klimatförändringar, komplexitet, myndighetsutövning, totalförsvaret, internationell samverkan (NATO), med mera.

MSB har meddelat att de krav som förelades förbundet under våren 2024 avskrivs. Förbundet har därmed en registerhållning som motsvarar lagstiftarens förväntningar. De har också gått vidare med en översyn av den tillsynsvolym som förbundet genomför. Resultatet, som presenterades under sommaren innebär att förbundet föreläggs att öka omfattningen av tillsyner till cirka 200 per år.

Väsentliga personalförhållanden

Personalredovisning	2025	2024	2023	2022
Totalt antal anställda	158	154	160	164
varav dagtidspersonal	49	48	47	50
varav räddningspersonal i beredskap (RiB)	109	106	113	118
varav kvinnor	11	11	14	16

varav män	147	143	146	152

Pensionsavgångar	2025	2024	2023	2022
Möjliga pensionsavgångar inom 5 år (heltid)	3	3	2	9
varav i utryckningstjänst	0	0	0	6

Sjukfrånvaro %	2025	2024	2023	2022
Total sjukfrånvaro (månadsanställda)	3,3	3,5	1,6	4,6
Sjukfrånvaro i procent av ordinarie arbetstid				
Åldersgrupp 29 år och yngre	0,5	0	0,1	1
Åldersgrupp 30-49 år	3,5	2,5	1,5	2,5
Åldersgrupp 50 år och äldre	4,2	5,1	2,1	8,8
Sjukfrånvaro överstigande 59 dagar	57,8	38,1	41,2	78,2

Förväntad utveckling

Framtid

Omvärldsläget för svensk räddningstjänst är och kommer fortsatt präglas av instabilitet runt om i världen och på nära håll i Europa. Detta kräver att beredskapen inom räddningstjänsten behöver stärkas upp inom flera områden samt att samverkan med andra myndigheter, samhällsaktörer och privata aktörer fortsätter att utvecklas. MSB driver ett omfattande arbete med att utveckla kommunernas förmåga genom ny utrustning, kompetenshöjning och anpassning till krigets krav. Det är inspirerat av lärdomar från Ukraina och en ny strukturreform som stärkt det civila försvaret. Sydöstra Skånes Räddningstjänstförbund kommer under 2026 fortsätta det planerade arbetet med att utbilda personal och stärka upp organisationen, för att på ett långsiktigt sätt arbeta och utveckla räddningstjänsten för arbete under höjd beredskap samt organisationens egen kontinuitetsplanering.

En viktig del för att nå framgång inom detta, är att organisationen arbetar effektivt och långsiktigt med den egna personal- och kompetensförsörjningen både inom heltidskollektivet och RIB-verksamheten. Att tillvarata befintlig kompetens samtidigt som nya arbetssätt testas och utvärderas, kan komma att vara avgörande för hur organisationen står sig på sikt.

Sydöstra Skånes Räddningstjänstförbund kommer under 2026 fortsätta anpassningen kopplat till organisationsförändringen som trädde i kraft 2025. Prioriteringar mellan verksamheterna kopplat till de förändringar som sker i samhället och inom räddningstjänsten är ett ständigt pågående arbete för att få en hållbar och effektiv organisation. Arbetet fortsätter med att skapa tydlighet och struktur för att varje medarbetare ska få rätt förutsättningar att bidra till de gemensamma målen, samt kunna arbeta under bra förhållande med en god arbetsmiljö.

Förbundet beräknar de årliga investeringarna för 2026 till 15,6 mkr. Investering av två nya släckfordon planeras för 2026, ett under 2027 och ytterligare ett under 2028.

Prisökningar på fordon och räddningsmaterial gör att investeringsbudgeten för släckfordonen är osäker och kan komma att öka.

3 Räkenskaper

Resultaträkning

Resultaträkning	Not	2025	2024
Verksamhetens intäkter	1	88 352	82 887
Verksamhetens kostnader	1,2	-81 211	-77 059
Avskrivningar		-4 454	-4 179
Verksamhetens nettokostnader		**2 687**	**1 649**
Finansiella intäkter	3	373	818
Finansiella kostnader	4	-1 155	-2 193
Årets resultat	**5**	**1 905**	**274**

Balansräkning

Balansräkning, tkr	Not	2025	2024
Tillgångar			
Anläggningstillgångar			
Maskiner och inventarier	6	31 174	31 984
Finansiell leasing	7	675	504
Summa materiella anläggningstillgångar		**31 849**	**32 488**
Omsättningstillgångar			
Kortfristiga fordringar	8	8 474	8 892
Kassa och bank		14 706	12 443
Summa omsättningstillgångar		**23 180**	**21 335**
Summa tillgångar		**55 029**	**53 823**
Eget kapital avsättning och skulder			
Eget kapital		2 703	2 429
Årets resultat		1 905	274
Summa eget kapital	9	**4 608**	**2 703**
Avsättningar			
Avsättning pensionsförpliktelser	10	16 858	17 817
Summa avsättningar		**16 858**	**17 817**
Skulder			
Långfristiga skulder	11	17 092	18 404
Kortfristiga skulder	12	16 471	14 899
Summa skulder		**33 563**	**33 303**
Summa eget kapital och skulder		**55 029**	**53 823**

Kassaflödesanalys

Kassaflödesanalys, tkr	2025	2024
Den löpande verksamheten		
Årets resultat	1 905	274
Justering för av- och nedskrivningar	4 376	4 149
Övrig likviditetspåverkande post		
Ökning/minskning avsättningar	-959	-300
Vinst/förlust försäljning av anläggningstillgångar	-172	-157
Medel från verksamheten före förändr av rörelsekapital	**5 150**	**3 966**
Ökning/minskning kortfristiga fordringar	419	-1 970
Ökning/minskning kortfristiga skulder	1 573	588
Kassaflöde från den löpande verksamheten	**7 142**	**2 584**
Investeringsverksamheten		
Investeringar i materiella anläggningstillgångar	-3 568	-17 801
Försäljning av materiella anläggningstillgångar	172	157
Kassaflöde från investeringsverksamheten	**-3 396**	**-17 644**
Finansieringsverksamheten		
Ökning/minskning långfristiga skulder	-1 312	14 177
Ökning/minskning långfristiga fordringar	-171	72
Kassaflöde från finansieringsverksamheten	**-1 483**	**14 249**
Årets kassaflöde	**2 263**	**-811**
Likvida medel vid årets början	12 443	13 254
Likvida medel vid periodens slut	**14 706**	**12 443**

Redovisningsprinciper

Samma redovisningsprinciper som använts i delårsbokslut har tillämpats vid upprättande av årsbokslut. Definitionerna av tillgång, skuld, intäkt och kostnad måste vara uppfyllda för att en post ska tas in i balans- eller resultaträkningen. Periodisering sker enligt samma principer i både delårsrapporter och årsredovisning.

Pensioner

Pensionsskulden är den beräknade framtida skuld som förbundet har till arbetstagare och pensionstagare. Redovisningen baserar sig på uppgifter från KPA:s prognoser. Pensionsskuldens förändring inkluderar avsättning för särskild avtalspension, förmåns- och avgiftsbestämd ålderspension samt finansiell kostnad, inklusive löneskatt. Basbelopp- och ränteuppräkningen redovisas som en finansiell kostnad. Pensionsåldern i pensionsskuldsberäkningen är beräknad till 58 år respektive 60 år för operativ personal som är berättigad till särskild avtalspension.

Anläggningstillgångar

Anläggningstillgångarna har i balansräkningen upptagits till anskaffningsvärde efter avdrag för avskrivningar. Beloppsgränsen för att klassas som investeringsprojekt uppgår till 50 tkr. Materiella anläggningstillgångar skrivs av planenligt efter tillgångens nyttjandeperiod. Avskrivningstiderna för varje enskild investering bedöms utifrån trolig livslängd och avskrivningarna påbörjas månaden efter att investeringsprojektet är avslutat.

Avskrivningstider

Följande avskrivningstider tillämpas (år):

Utryckningsfordon 10–20

Mindre fordon, båtar 7–10

Räddnings-/skyddsutrustning 5

Kommunikationsutrustning 5

Leasing

Förbundet har tre mindre fordon som leasas genom Nordea Finans och Volkswagen Finans Sverige. Dessa leasingavtal klassificeras som finansiell leasing. I minimileaseavgifterna ingår restvärde, ränta och leasingavgifter.

Övrigt

De anställdas fordran i form av sparade semesterdagar och okompenserad tid skuldbokförs från och med 2024 varje månad.

Noter (tkr)

Not 1

Verksamhetens intäkter	**2025**	**2024**
Medlemsavgifter	74 177	71 324
Myndighetsutövning	1 158	567
Kurser/utbildning	937	1 101
Externa insatser	1 880	2 140
Brandskyddskontroll	4 181	3 667
Automatlarm	2 918	1 604
Projekt Rakel Skåne	1 837	1 712
Realisationsvinster	172	221
Övriga intäkter	1 092	551
Summa	**88 352**	**82 887**

Verksamhetens kostnader	**2025**	**2024**
Personalkostnader	52 682	48 804
Pensionskostnader	3 905	5 598
Köp av verksamhet	4 129	3 358
Lokal- och fastighetskostnader	7 994	8 087
Realisationsförluster/utrangeringar	0	65

Driftprojekt Rakel Skåne	1 837	1 712
Övriga verksamhetskostnader	10 664	9 435
Summa	**81 211**	**77 059**

SÖRF ansvarar för administrationen avseende Rakel Skåne. Det innebär att ekonomiskt handha in-och utbetalningar och kund- och leverantörsfakturor. Det är upplagt som ett driftprojekt och påverkar inte SÖRF:s resultat men ingår i driftsredovisningen.

Medlemsavgifter	**2025**	**2024**
Ystad	28 361	27 105
Simrishamn	16 687	16 106
Tomelilla	12 048	11 603
Sjöbo	17 081	16 510
Totalt	**74 177**	**71 324**

Not 2

Kostnad för räkenskapsrevision	**2025**	**2024**
Sakkunnigt biträde	63	63
Förtroendevalda revisorer	10	10
Summa	**73**	**73**

Räkenskaperna granskas i enlighet med Standard för kommunal räkenskapsrevision. Det sakkunniga biträdets yttrande samt granskningsrapporter avseende bokslut och årsredovisning kommer finnas tillgängliga på förbundets webbplats www.sorf.se

Förbundet gör bedömningen att 80% av de förtroendevalda revisorernas uppdrag avser granskning av räkenskaperna

Not 3

Finansiella intäkter	**2025**	**2024**
Ränteintäkter bankmedel	324	573
Ränta skattekonto	15	35
Dröjsmålsränta kundfordringar	9	7
Överskottsfond	25	203
Summa	**373**	**818**

Not 4

Finansiella kostnader	**2025**	**2024**
Räntekostnad lån	632	612
Räntekostnad pensionsskuld	504	1 560
Övriga räntekostnader	19	21

Summa	**1 155**	**2 193**

Not 5

Årets resultat	**2025**	**2024**	**2023**	**2022**	**2021**
Årets resultat enligt resultaträkningen	1 905	274	-1 497	558	-2 003
Samtliga realisationsvinst/förluster anläggningstillgångar	-172	-221	-	243	-6
Realisationsvinst enligt undantagsmöjlighet	-	88	-		
Balanskravsresultat	**1 733**	**141**	**-1 497**	**801**	**-2 009**

Not 6

Maskiner och inventarier	**2025**	**2024**
Ingående anskaffningsvärde	72 159	56 037
Årets investering	3 568	17 801
Försäljningar	-2 277	-935
Utrangeringar		-744
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	**73 450**	**72 159**
Ingående ackumulerade avskrivningar	-40 175	-37 706
Försäljningar	2 277	935
Utrangeringar		679
Årets avskrivning	-4 378	-4 083
Utgående ackumulerade avskrivningar	**-42 276**	**-40 175**
Summa	**31 174**	**31 984**

Not 7

Finansiell leasing/minimileasavgifter	**2025**	**2024**
Inom ett år	35	72
Senare än ett år, men inom fem år	216	35
Restvärde	424	397
Summa	**675**	**504**

Not 8

Kortfristiga fordringar	**2025**	**2024**
Kundfordringar	4 214	4 353
Mervärdesskattefordringar	2 404	1 961
Interimsfordringar	1 856	2 578
Summa	**8 474**	**8 892**

Not 9

Eget kapital	2025	2024	2023	2022	2021
Ingående värde	2 703	2 429	4 033	4 429	6 432
Årets resultat	1 905	274	-1 604	558	-2 003
Summa eget kapital	**4 608**	**2 703**	**2 429**	**4 987**	**4 429**

Not 10

Avsättning pensioner	2025	2024
Ingående avsättning till pensioner inkl. löneskatt	17 817	18 117
Nyintjänad pension, varav		
- förmånsbestämd ålderspension	7	6
- särskild avtalspension	0	0
- efterlevandepension	8	7
- övrigt	0	0
Årets utbetalningar	-1 302	-1 232
Ränte- och basbeloppsuppräkning	505	1 560
Ändring av försäkringstekniska grunder		
Övrig post	11	-582
Byte av tryggande		
Förändring löneskatt	-187	-59
Summa	**16 858**	**17 817**

Uppbokning sker utifrån underlag från KPA Pension

Not 11

Långfristiga skulder	2025	2024
Kommuninvest	17 900	19 383
Kortfristig del	-1 483	-1 483
Skuld för finansiell leasing	675	504
Summa	**17 092**	**18 404**

Amortering och räntedebitering sker årsvis. Under finansiell leasing är leasingkostnad, ränta och restvärde inkluderat.

Under året har en leasingbil köpts loss och ett nytt leasingavtal har ingåtts för en ny personbil.

Not 12

Kortfristiga skulder	2025	2024
Leverantörsskulder	2 800	2 668
Skuld moms, skatt	842	1 009
Semesterlöne-, löne- och kompskuld	3 197	2 527
Löneskatt och sociala avgifter	2 527	2 186

Avgiftsbestämd ålderspension	1 563	1 480
Övriga interimsskulder	854	822
Driftprojekt Rakel Skåne	3 055	2 724
Förutbetalda statsbidrag	150	
Kortfristig del av långfristiga skulder	1 483	1 483
Summa	**16 471**	**14 899**

Förutbetalda statsbidrag består av ett bidrag från, Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, MSB, gällande utökat stöd inför höjd beredskap 2025-2028. Bidraget ska gå till att stödja den egna räddningstjänsten inför höjd beredskap och krig i frågor som rör förberedande planering. SÖRF tillsätter en ny tjänst för detta med start 2026 varför bidraget periodiseras till 2026.

Driftredovisning

Driftredovisningen är uppdelad efter avdelning med de större kostnaderna specificerade. Under ränta och avskrivningar ingår även kostnaderna för finansiell leasing. Under avsnittet ekonomisk översikt finns förklaring till de större budgetavvikelserna.

Driftsredovisning, tkr	**Utfall 241231**	**Utfall 251231**	**Budget 2025**	**Budget avvikelse**
Revision/Direktion	-359	-589	-585	-4
Medlemsavgifter	71 324	74 177	74 177	0
Räddningschef/SÖRF ledning	-267	-5 011	-4 922	-89
Verksamhetsstöd	-20 306	-16 956	-17 179	223
Isats och ledning	-56 809	-38 910	-39 005	95
Samhällssäkerhet	6 691	-1 440	-3 883	2 443
Sotning och brandsskyddskontroll	-	2 094	1 776	318
Drift och underhåll	-	-9 874	-7 884	-1 990
Kansli	-	-1 586	-1 795	209
Summa	**274**	**1 905**	**700**	**1 205**
Varav				
Personalkostnader	-49 003	-53 056	-52 391	-665
Pensionskostnader	-8 700	-5 460	-5 431	-29
Ränta/avskrivning	-4 812	-5 105	-5 267	162

Räddningschef

Under räddningschef finns ledningsgruppen samt övergripande kostnader.

Verksamhetsstöd

Inom verksamhetsstöd finns gemensamma kostnader såsom pensionskostnader, administration, lokalhyror och företagshälsovård. Administrationen innefattar kostnader för IT-system, kontorsmaterial, köp av tjänster avseende lönehantering och ekonomi.

Insats och ledning

Insats och ledning innefattar den operativa verksamheten. Externa insatser avser sjukvårdsrelaterade insatser, trafikolyckor, akut- och fortsatt restvärde, räddningsvärn och kostnader för kem/rökdykning.

Inom larm och ledning ingår Rakel Skåne och kostnader för SOS.

Samhällssäkerhet

I samhällssäkerhet ingår myndighetsutövning, tillsyner och tillstånd enligt LSO och LBE , rådgivning och information till allmänheten, remisshantering, externutbildning samt automatlam.

Sotning och brandskyddskontroll

Kommunen ansvarar för att brandskyddskontroll utförs på det som enligt lagen om skydd mot olyckor ska rengöras (sotas). Kommunen beslutar egna föreskrifter om hur ofta sotning ska göras. Sotningen utförs av upphandlad entreprenör.

Drift och underhåll

I drift och underhåll ingår lokalvård, drift av fastigheter, skyddsutrustning, kommunikation och fordon/verkstad.

Kansli

Inom kansli finns den administrativa personalen som ger stöd och service här finns också kostnader kopplat till kontor såsom kontorsmaterial och postavgifter.

Investeringsredovisning

De större investeringsprojekten under 2025 har handlar om fordon och räddningsmaterial.

På fordonssidan är det framför allt ett nytt ledningsfordon som byggts och tagits i bruk. Detta fordon utgår ifrån station Ystad och bemannas dygnet runt utav SÖRF:s insatsledare som är den högsta ledningsnivån ute på skadeplats i förbundet.

Under kategorin räddningsmaterial är det främst utrustning kring andningsskydd som fortsatt utvecklas. Detta för samtliga stationer i förbundet. Men även de mindre områdena så som hög höjd, motorsåg, ytlivräddning med flera har gjort nödvändiga investeringar under året.

Investeringsredovisning, tkr	**Utfall 2025**	**Budget 2025**
Fordon	1 985	1 650
Skyddsutrustning	309	320
IT/teknik	137	270
Räddningsutrustning	972	1 120
Fastighetsinventarier	165	140
Summa	**3 568**	**3 500**

Granskningsrapport 2025
Genomförd på uppdrag av revisorerna

PM räddningstjänstens roll vid höjd beredskap

– Ledamöter Sjöbo kommun

SÖRF

Building a better working world

PM gällande räddningstjänstens roll vid höjd beredskap

Datum	2025-09-11
Till	Revisionen SÖRF
Från	Lars Eriksson, EY

Inledning

1.1. Bakgrund

Civil beredskap är ett samlingsnamn för krisberedskap och civilt försvar. Det är kommunernas uppgift att planera för att under höjd beredskap kunna bidra till att värna civilbefolkningen, säkerställa de viktigaste samhällsfunktionerna, upprätthålla en nödvändig försörjning och bidra till det militära försvarets förmåga. Det civila och militära försvaret utgör tillsammans Sveriges totalförsvar.

Kommunernas planering bör dimensioneras för höjd beredskap istället för enbart samhällsstörningar. Tanken bakom detta är, att om man klarar höjd beredskap så klarar kommuner även kriser och samhällsstörningar. Därmed måste kommunens planering ta höjd för bortfall av flera kritiska beroenden som bortfall av el, it, vatten, värme och personal samtidigt och under längre tid. Ukrainakriget begränsar sig inte till militära mål utan riktar sig mot både civilbefolkningen och civil infrastruktur.

Revisorerna i SÖRF bedömer att det finns brister i dialogen och i den gemensamma planeringen mellan räddningstjänsten och kommunerna och att räddningstjänstens operativa förmåga inte tas tillvara på ett ändamålsenligt sätt. Därför vill revisorerna ta del av vad som kännetecknar dialogen mellan Simrishamns ledamöter i SÖRF och kommunledningen.

1.2. Syfte och frågeställningar

Förstudien syftar till att bedöma om Sjöbo kommun använder SÖRF:s kompetens i uppbyggnaden av civil beredskap. I förstudien ska följande revisions-frågor besvaras:

- Tas SÖRF:s kompetens tillvara i kommunens planering i uppbyggnad av det civila försvaret
    - Vilka aspekter av det civila försvaret diskuteras/planeras gemensamt?
    - Vilka kompetenser kan SÖRF bidra med?
        - Avseende el, it, vatten, värme, transporter och personal?
    - Vilka förväntningar har eller kommer försvaret ha på räddningstjänst?
    - Konsekvenser i förhållande till civilplikten?
- I vilken grad har SÖRF engagerats i framtagandet av kommunens risk- och sårbarhetsanalys (RSA).
- Vilken roll har räddningstjänsten i kommunens handlingsplan kopplad till RSA?
- Tillförs räddningstjänsten rimliga resurser för att klara sitt uppdrag eller finns dialogen med medlemskommunerna om kommande behov?
- Vilken samverkan finns mellan direktionen och kommunstyrelsen?

1.3. Genomförande och avgränsning

Förstudien genomför genom intervju av de två ordinarie ledamöterna från Sjöbo kommun.

2. Iakttagelser

2.1. Utgångspunkter för intervjuer

Under den senaste tioårsperioden har ett ökat fokus lagts på samhällets förmåga att hantera kriser ur en rad olika perspektiv. Kris- och hotbilden har under perioden eskalerat och det framförs på högsta politiska nivå att vi befinner oss i en gråzon mellan fred och krig.

Det tas en rad initiativ på olika nivåer i samhället för uppbyggnaden av civilt försvar. På MSB:s hemsida framgår att kommunens organisation för räddningstjänst är en av de viktigaste hörnstenarna i ett modernt totalförsvar. Det betonas från MSB:s sida att det krävs en sammanhängande planering där räddningstjänsten ingår. Det gäller såväl vid samhällsstörningar som höjd beredskap och krig.

I den lagstiftning som styr räddningstjänstverksamheten finns målet att räddningstjänsten ska planeras och organiseras så att räddningsinsatserna kan påbörjas inom godtagbar tid och genomföras på ett effektivt sätt. Detta gäller för såväl fred som vid höjd beredskap.

Lagstiftningen ställer krav på att räddningstjänsten ska kunna vidta åtgärder för skydd mot kärnvapen och kemiska stridsmedel, röjning av rasmassor, hantera oexploderad ammunition och ha tillgång till rätt materiel. Utbildning i dessa frågor är knappast ett kommunalt ansvar, men pekar ändå på de förväntningar som finns på räddningstjänsten redan idag. I regeringen totalförsvarsproposition för åren 2025–2030 betonas räddningstjänstens betydelse för civilbefolkningens skydd. MSB sätter dock som mål att den kommunala räddningstjänsten ska klara till exempel ovan nämnda utmaningar till början av 2030-talet.

Från MSB:s sida rekommenderas att räddningstjänsten initialt utvecklar sin kontinuitetsplanering vid förhöjd beredskap och det kan gälla vid strömavbrott, bränslebrist, kommunikationssvårigheter och personalbrist. Detta ska ses ur två perspektiv, dels ur räddningstjänstens egna verksamhetsperspektiv, dels ur ett totalförsvarsperspektiv. I den senare fallet ingår samverkan och stöd till kommunens upprätthållande av samhällsviktiga funktioner. MSB betonar att den kontinuitetsplanering som görs inom räddningstjänsten måste ställas i relation till motsvarande planering för kommunens andra relevanta verksamheter. MSB exemplifierar detta med att en studie visat att "räddningstjänsten har begränsad kunskap om vilka objekt som klassats som samhällsviktig verksamhet eller kritisk infrastruktur och än mindre om vilka funktioner eller system hos objektet som är kritiska och som måste skyddas vid en räddningsinsats." (www.msb.se)

Enlig överenskommelse mellan SKR och MSB[1] ges ersättning till kommunerna i två delar[2]. I bägge delarna är det ersättningsgrundande att använda sig av räddningstjänsten.

2.2. Frågeställningar till direktionsledamöter Sjöbo

På frågan huruvida Sjöbo kommun använder sig av SÖRF:s kompetens i uppbyggnaden av det civila försvaret framkommer att SÖRF, via räddningschefen, är representerat i det Lokala Regionala rådet (LRR). I rådet ingår de tre andra medlemskommunerna samt Försvarsmakten. Andra parter är Arbetsförmedlingen och Svenska Kyrkan. Rådet syftar till att delge varandra erfarenheter och hur parterna kan stötta varandra. Vad som avhandlats i rådet har inte lett till något uppdrag till direktionen eller förtydligande av räddningstjänstens uppdrag. Det framhålls att de fyra medlemskommunerna hanterar krisberedskap och civilt försvar på olika sätt. Sammanfattningsvis har Sjöbo kommun inte efterfrågat några kompetenser eller förmågor i anslutning till uppbyggnaden av det civila försvaret i den egna kommunen.

När det gäller frågan om vilka kompetenser som SÖRF kan bidra med har beredskapssamordnaren i Sjöbo redovisat till direktionens ordförande att SÖRF finns med i planeringsunderlagen samt att förbundet finns med i de övergripande planer som kommunen upprättar. Det gäller bl a den reservkraft som finns i SÖRF:s organisation.

I ett läge av höjd beredskap ska räddningstjänsten kunna stötta det militära försvaret. Räddningschefen har informerat direktionen om de uppdrag som redan idag framgår av LSO gällande röjning, sanering och skydd för civilbefolkningen avseende kärnvapen och kemiska stridsmedel. På grund av otydligheten från medlemskommunerna rörande hotbilder, förvänta och rollfördelning har ordförande i direktionen för avsikt att bjuda in en representant från Försvarsmakten till direktionen i syfte att tydliggöra förväntansbilden som partenar har på varandra.

Det framhålls att det idag inte finns något forum för räddningstjänsten och kommunerna att diskutera frågor om krisberedskap och uppbyggnad av det civila försvaret. De medlemsmöten som finns hanterar inte den typen av frågor och intresset från medlemskommunerna att ens delta på medlemsmötena har också varierat. Det är huvudsakligen budgetfrågan i ett kort perspektiv som diskuteras.

Avseende deltagande från SÖRF:s sida gällande framtagande av risk- och sårbarhetsanalys enligt Lagen om extraordinära händelser framgår att SÖRF inte

---

[1] Anvisningar för användning av statlig ersättning för kommunernas arbete med krisberedskap och civilt försvar MSB 2024-02604

[2] Del 1: Kommunernas arbete med uppgifter i 2 och 3 kap. enligt lag (2006:544) om kommuners och regioners åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap (LEH). Del 2: Kommunernas arbete med att stärka civilt försvar. För räddningstjänsten avses 8 kap. Räddningstjänst under höjd beredskap

varit delaktiga. Räddningschefen menar dock att det finns en god dialog med säkerhetssamordnaren. Förbundet har däremot engagerats i större utsträckning i förhållande till Ystad kommun.

Från SÖRF:s sida framhålls att det finns områden som borde gå att samordna mellan förbundet och medlemskommunerna. Det gäller t ex drivmedelsfrågan, transport av vatten, nyttjande av fordon, förnödenheter vid längre insatser. Som det ser ut idag krävs statliga direktiv för att komma igång, men det är samplanering som borde kunna ske utan statliga direktiv. Vid en större kris eller höjd beredskap har förbundet inte möjlighet att samverka med fyra krisledningsnämnder parallellt. Idag ska förbundet samverka i tre forum: Sjöbo, Tomelilla/Simrishamn och Ystad. Hur ledningsresurser ska användas är ett område som hanteras i förslaget till ny förbundsordning, men så länge förslaget inte har godkänts kan förbundet endast arbeta med Ystad kommun.

3. Slutsats

Detta PM avser endast direktionen i räddningstjänstförbundet, vilket begränsar bedömningen i så måtto att rekommendationer och bedömningar inte riktas till medlemskommunernas och deras arbete avseende uppbyggnad av det civila försvaret. När det gäller bedömning av respektive medlemskommuns nivå av samverkan med SÖRF får frågan hanteras av revisorskollegiet i respektive medlemskommun.

I en magisteruppsats från Försvarshögskolan[1] 2024 angående räddningstjänstens roll i uppbyggnaden av ett civilt försvar anges i uppsatsens sammanfattning att:

> "... tydligt ledarskap, klara mandat och tillräckliga resurser är avgörande för framgång. Förtroende och relationer mellan aktörer, etablerade redan i fredstid, är viktiga för att skapa effektiv samverkan i kris och vid höjd beredskap. Vidare betonas vikten av en långsiktig och inkluderande planeringsprocess, där statliga direktiv, lokal förankring och delat ansvar spelar en central roll."

När det gäller frågan om ledarskap, mandat och resurser i förhållande till uppbyggnad av det civila försvaret eller vid kriser med låg sannolikhet men med stora konsekvenser saknar SÖRF en viljeinriktning från medlemskommunerna. Något gemensamt arbete kring vilka risker som SÖRF ska kunna hantera eller samverka med kommun om, saknas helt enligt vad som framkommer från ett direktionsperspektiv. Enligt intervjuer förs resonemang om förbundets budget, men aldrig utifrån perspektivet av att SÖRF har en roll i uppbyggnaden av det civila

[1] Det nya civila försvaret - Hinder och möjligheter i uppbyggnaden av ett kommunalt civilt försvar ur ett räddningstjänstperspektiv, Cecilia Uneram, VT 2024

försvaret. När det gäller ledarskap, i betydelsen av "ägarstyrning" framförs från direktionen att avståndet är långt mellan medlemskommunen och direktionen.

Den andra kategorin som hämtas från uppsatsen gäller relationer och förtroende, vilka är viktiga för en effektiv samverkan. Det framkommer i intervjuer att SÖRF har tagit initiativ till dialog men att responsen från medlemskommunerna har varit sval. Det har också varit svårt att samla representanter från kommunerna vid medlemsmöten, vilket inte skapar förtroende mellan förbund och medlemskommun. Till detta ska också föras frågan om Sjöbos eventuella utträde från förbundet. Detta har hittills inneburit att medlemskommunerna inte har kunnat fatta beslut om en ny förbundsordning, som enligt de intervjuade skulle ha tydliggjort SÖRF:s roll vid en större kris i förhållande till respektive medlemskommunernas krisledning, då förbundet inte kan arbeta parallellt visavi fyra kommunala krisledningsorganisationer.

Det tredje området som rör en långsiktig och inkluderande planeringsprocess framkommer att det endast i förhållande till en av fyra medlemskommuner finns en dialog. Samtidigt uttrycks från SÖRF:s sida att det finns ett flertal område som det borde finnas en gemensam planering kring. Idag saknas forum för diskussion mellan direktionen och företrädare för medlemskommunerna.

Det är en mycket komplex fråga att bygga upp det civila försvaret och ansvar är fördelat på ett stort antal intressenter varav det statliga är särskilt viktigt. Samtidigt kommer all krishantering ha ett lokalt perspektiv med en lokal operativ förmåga. Dock visar intervjuerna med stor tydlighet att Sjöbo kommun inte använder SÖRF i uppbyggnaden av det civila försvaret eller för planering inför kriser med stora konsekvenser. Under rubriken Utgångspunkter för intervjuer refereras till MSB:s och regeringens förväntan på räddningstjänsten. Rimligen kommer det ta tid att nå den förmågenivån som förväntas vara på plats under tidigt 2030-tal, varför det är anmärkningsvärt att det inte sker ett gemensamt arbete kring uppbyggnaden av en resilient förmåga mellan räddningstjänstförbundet och medlemskommunerna. Ju tidigare en utvecklad dialog i rätt forum kommer till stånd, desto tidigare kan förmågan vara på plats.

Från direktionens sida behöver mer kraft läggas på hur en dialog ska kunna föras med medlemskommunerna kring uppbyggnaden av det civila försvaret och att direktionen arbetar målmedvetet för att skapa de forum som kan utgöra en bas i det fortsatta arbetet.

Lars Eriksson

EY

4. Källor

Intervjuade

- Johan Wahlgren, tidigare ledamot i direktionen
- Rickard Axtelius, ledamot i direktionen

Kompletterande information

- Martin Andersson, räddningschef

Det sakkunniga biträdets yttrande

Till revisorerna i Sydöstra Skånes Räddningstjänstförbund (org.nr 222000-1149)

Vi har på uppdrag av de förtroendevalda revisorerna i Sydöstra Skånes Räddningstjänstförbund utfört revision och granskning av årsredovisningen enligt *Standard för kommunal räkenskapsrevision* för år 2025-01-01 - 2025-12-31.

Våra uttalanden i detta yttrande är förenliga med innehållet i den revisionsrapport som har överlämnats till kommunalförbundets förtroendevalda revisorer 2026-03-17.

Yttrande om årsredovisningens resultaträkning, balansräkning, kassaflödesanalys samt noter

Uttalanden

Vi har utfört en revision av årsredovisningens resultaträkning, balansräkning, kassaflödesanalys samt noter enligt *Standard för kommunal räkenskapsrevision* för Sydöstra Skånes Räddningstjänstförbund för år 2025-01-01 - 2025-12-31 avgiven av förbundsdirektionen den 2026-02-26. Vi har granskat förvaltningsberättelsen samt drift- och investeringsredovis-ningen enligt särskilda instruktioner i *Standard för kommunal räkenskapsrevision*.
Enligt vår bedömning har årsredovisningens resultaträkning, balansräkning, kassaflödesanalys samt noter upprättats i enlighet med lagen om kommunal bokföring och redovisning (LKBR) och ger en i alla väsentliga avseenden rättvisande bild av kommunalförbundets finansiella ställning per den 31 december 2025 och av dess finansiella resultat och kassaflöde för året.

Grund för uttalanden

Vi har utfört uppdraget enligt *Standard för kommunal räkenskapsrevision*. Vårt ansvar enligt denna standard beskrivs närmare i avsnittet *Det sakkunniga biträdets ansvar*. Uppdraget är utfört utifrån opartiskhet och självständighet i förhållande till kommunalförbundet.
Vi anser att de revisionsbevis vi har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för våra uttalanden.

Annan information

Årsredovisningen innehåller också annan information än resultaträkning, balansräkning, kassaflödesanalys samt noter och denna andra information återfinns på sidorna 1-3. Det är förbundsdirektionen som har ansvaret för denna andra information.
Vårt uttalande avseende årsredovisningen omfattar inte denna andra information och i vårt uppdrag ingår inte att genomföra en revision av denna information, men det är vårt ansvar att läsa den och överväga om den i väsentlig utsträckning är oförenlig med årsredovisningens resultaträkning, balansräkning, kassaflödesanalys samt noter. Vid denna genomgång beaktar vi även den kunskap vi i övrigt inhämtat under revisionen och bedömer om den andra informationen verkar innehålla väsentliga felaktigheter.
Om vi drar slutsatsen att den andra informationen innehåller en väsentlig felaktighet, är vi skyldig att rapportera detta. Vi har inget att rapportera i det avseendet.

Förbundsdirektionens ansvar

Det är förbundsdirektionen som har ansvaret för att årsredovisningen upprättas och att den ger en rättvisande bild enligt LKBR. Förbundsdirektionen ansvarar även för den interna kontroll som den bedömer är nödvändig för att upprätta en årsredovisning som inte innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller misstag.

Det sakkunniga biträdets ansvar

Vårt mål är att uppnå en rimlig grad av säkerhet om huruvida årsredovisningens resultaträkning, balansräkning, kassaflödesanalys samt noter inte innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller misstag, och att lämna ett yttrande som en del av en revisionsrapport till de förtroendevalda revisorerna. Rimlig säkerhet är en hög grad av säkerhet, men är ingen garanti för att en revision som utförs enligt *Standard för kommunal räkenskapsrevision* alltid kommer att upptäcka en väsentlig felaktighet om en sådan finns. Felaktigheter kan uppstå på grund av oegentligheter eller misstag och anses vara väsentliga om de enskilt eller tillsammans rimligen kan förväntas påverka de ekonomiska beslut som användare fattar med grund i ovan nämnda delar.
Som del av en revision enligt *Standard för kommunal räkenskapsrevision* använder vi professionellt omdöme och har en professionellt skeptisk inställning under hela revisionen. Dessutom:

- Identifierar och bedömer vi riskerna för väsentliga felaktigheter i årsredovisningens resultaträkning, balansräkning, kassaflödesanalys samt noter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller misstag, utformar och utför granskningsåtgärder bland annat utifrån dessa risker och inhämtar revisionsbevis som är tillräckliga och ändamålsenliga för att utgöra en grund för våra uttalanden. Risken för att inte upptäcka en väsentlig felaktighet till följd av oegentligheter är högre än för en väsentlig felaktighet som beror på misstag,
- Skaffar vi oss en förståelse av den del av kommunalförbundets interna kontroll som har betydelse för vår revision för att utforma granskningsåtgärder som är lämpliga med hänsyn till omständigheterna, men inte för att uttala oss om effektiviteten i den interna kontrollen.
- Utvärderar vi lämpligheten i de redovisningsprinciper som används och rimligheten i förbundsdirektionens uppskattningar i redovisningen och tillhörande upplysningar.
- Utvärderar vi den övergripande presentationen, strukturen och innehållet i årsredovisningens resultaträkning, balansräkning, kassaflödesanalys samt noter, däribland upplysningarna, och om årsredovisningen återger de underliggande transaktionerna och händelserna på ett sätt som ger en rättvisande bild.
- Måste vi informera de förtroendevalda revisorerna om bland annat revisionens planerade omfattning och inriktning samt tidpunkten för den. Vi måste också informera om betydelsefulla iakttagelser under revisionen, däribland de eventuella betydande brister i den interna kontrollen som vi identifierat.

Det sakkunniga biträdets granskning av förvaltningsberättelsen, drift- och investeringsredovisningen

Det är förbundsdirektionen som har ansvaret för förvaltningsberättelsen samt drift- och investeringsredovisningen och att dessa upprättas i enlighet med LKBR. Vår granskning har skett enligt "Instruktion för granskning av förvaltningsberättelse" samt "Instruktion för granskning av drift- och investeringsredovisning" i *Standard för kommunal räkenskapsrevision*. Detta innebär att vår granskning av förvaltningsberättelsen och drift- och investeringsredovisningen har en annan inriktning och mindre omfattning jämfört med den inriktning och omfattning som en revision enligt *Standard för kommunal räkenskapsrevision* har. Vi anser att denna granskning ger oss tillräcklig grund för våra uttalanden.

Förvaltningsberättelse har upprättats i enlighet med LKBR.

Drift- och investeringsredovisning har upprättats i enlighet med LKBR.

Undertecknande

Ystad den 17 mars 2026

Ernst & Young AB

Thomas Hallberg
Auktoriserad revisor

Sydöstra Skånes Räddningstjänstförbund

Årsbokslut

Räkenskapsår 2025

17 mars 2026

Agenda

Innehållsförteckning

01 Sammanfattning

02 Väsentliga redovisnings- och revisionsfrågor

03 Iakttagelser processgranskning

04 Rekommendationer

05 Nyheter

Confidential – All Rights Reserved

01
Sammanfattning
16%
44%
76%
98%

Syfte och avgränsning

Granskningens syfte:

- Bedöma om årsredovisningens resultaträkning, balansräkning, kassaflödesanalys, drift- och investeringsredovisning samt noter upprättats i enlighet med lagen om kommunal bokföring och redovisning (LKBR) och normering från Rådet för kommunal redovisning (RKR) och ger en i alla väsentliga avseenden rättvisande bild av förbundets finansiella ställning per den 31 december 2025 och av dess finansiella resultat och kassaflöde för året.

Utformning av revisionen i enlighet med Standard för kommunal räkenskapsrevision

- Revisionen är utformad för att vi ska kunna avge en granskningsrapport avseende årsredovisningen för räkenskapsåret 2025. I enlighet med god revisionssed har vi i vår revision bedömt den interna kontrollen kopplat till den finansiella rapporteringen för att kunna planera revisionen och bestämma utformning, tidpunkt och omfattning av specifika granskningsåtgärder. Omfattningen av vår granskning av den interna kontrollen varierar mellan olika enheter och våra noteringar täcker inte in alla eventuella svagheter i rutiner och intern kontroll.

- Fel i räkenskaperna betraktas som väsentliga om de är av sådan omfattning eller typ att de, om de varit kända för en välinformerad läsare av årsredovisningen, hade påverkat de ekonomiska beslut som denne fattar med grund i de finansiella rapporterna. Bedömning av frågor som är väsentliga för användare av de finansiella rapporterna bygger på ett beaktande av vad som är gemensamma behov av finansiell information hos en användare som grupp. Den möjliga effekten av felaktigheter för vissa enskilda användare, vars behov kan variera stort, beaktas inte. Då vår granskning av den anledningen inte varit fullständig utesluter den inte att andra än här framförda brister kan förekomma.

- Vi har i denna rapport sammanfattat väsentliga iakttagelser från vår revision t.o.m. dagens datum.

Thomas Hallberg
Auktoriserad revisor

Sammanfattning

Genomfört arbete

- Vi har genomfört vår granskning i enlighet med vår revisionsplan för räkenskapsår 2025 vilket har innefattat granskning av intern kontroll samt årsbokslut inklusive årsredovisning. Utöver det har även en översiktlig granskning gjorts av delårsbokslutet per 2025-08-31.
- Revisionen har omfattat granskning av kommunalförbundet SÖRF.

Följande aktiviteter kvarstår:

- Inhämta uttalande från ledning
- Avge yttrande

Slutsats

- Enligt vår bedömning har årsredovisningens balansräkning, resultaträkning, kassaflödesanalys, drift- och investeringsredovisning samt noter upprättats i enlighet med lagen om kommunal bokföring och redovisning (LKBR) och ger en i alla väsentliga avseenden rättvisande bild av kommunalförbundets finansiella ställning per den 31 december 2025 och av dess finansiella resultat och kassaflöde för året.
- Förvaltningsberättelsens lagstadgade delar är förenliga med årsredovisningens övriga delar.

	Tidplan	Dokumentation	Justeringar	Årsredovisning
Sammanfattande bedömning av årsbokslutet	●	●	●	●

- ● Omedelbara åtgärder behöver vidtas för att förbättra processen
- ● Processen kan förbättras
- ● Bedöms tillfredsställande

Confidential – All Rights Reserved

02

Väsentliga redovisnings- och revisionsfrågor

Redovisnings- och revisionsfrågor

Område	Iakttagelse och kommentar	Kommunalförbundets kommentar
Övergripande bedömning av årsredovisningen	• Årsredovisningen innehåller i allt väsentligt de delar som LKBR och RKR föreskriver.	
Granskning av annan information	• Ingen avvikande information i inledande text i årsredovisningen före förvaltningsberättelsen.	
Drifts- & investeringsredovisning	• Kravet i 4 kap 2§ LKBR på att årsredovisningen ska upprättas på ett överskådligt sätt medför att sambandet mellan investeringsredovisning och årsredovisningens övriga delar skall beskrivas översiktligt. Vi anser att det tydligt går att härleda förbundets nyinvesteringar i investeringsredovisningen liksom driftredovisningen mot övriga delar i årsredovisningen.	

Confidential – All Rights Reserved

Identifierade avvikelser

Vi har inte identifierat några väsentliga avvikelser inom granskning av årsbokslutet eller årsredovisningen avseende räkenskapsår 2025.

Avvikelser	Korrigering ökar (minskar) redovisat resultat (MSEK)
Korrigerade avvikelser	0
Faktiska, ej korrigerade avvikelser	0
Bedömda ej korrigerade avvikelser	0
Summa ej korrigerade avvikelser före skatteeffekt	0
Skatteeffekt	0
Summa ej korrigerade avvikelser efter skatteeffekt	0

Confidential – All Rights Reserved

03
Iakttagelser
processgranskning

Iakttagelser processgranskning

Som en del i granskningen av årsredovisningen har fem processer granskats utifrån Standard för kommunal räkenskapsrevision.

Process	Kommentar
• Bokslut	• Raindance används som bokföringssystem och behörighet att utföra bokföringsorder innehas av redovisningsansvarig samt ett fåtal anställda på ekonomiavdelningen i Ystad kommun. • Det utförs rutinmässiga avstämningar vid varje månads- och kvartalsskifte samt vid delårs- och årsbokslut. Någon formell attestering för avstämningarna av väsentliga konton genomförs ej samt att någon checklista eller arbetsfördelning för bokslutsarbetet inte finns. Vi bedömer dock att bokslutsprocessen är god och sett till förbundets och redovisningsavdelningens storlek samt nivån av komplexitet på bokslutsbokningarna är rutinerna tillräckliga för att motverka risken för väsentliga fel i räkenskaperna.
• Inköp- och investeringsprocess	• Vid upphandling tar SÖRF hjälp av Ystad kommuns upphandlare för att säkerställa att lagar och regler efterföljs. • Leverantörsfakturor attesteras av en granskningsattestant och en slutattestant. Efter slutattest kan fakturan skickas för betalning, och betalningar måste godkännas av två personer i förening. Kontrollmiljön bedöms som god och fyraögonsprincipen tillämpas genom hela processen. • Ändringar i leverantörsgrunddata måste attesteras innan ändringarna kan genomföras. Leverantörsregistret i Raindance är gemensamt med Ystad kommun och endast medarbetare på redovisningsenheten i kommunen har behörighet att ändra i leverantörsregistret.

Iakttagelser processgranskning

Process	Kommentar
• Försäljning	• Mer än 80% av förbundets intäkter är hänförliga till medlemsavgifter. • Övriga inkomstkällor bygger på prislista avseende prissättningar för personal, operativa insatser, automatlarm och dylikt.
• Löneprocess	• SÖRF:s löner hanteras av Ystad kommun och EY har i samband med revisionen granskat löneprocessen. I samband med denna granskning har inga noteringar om risker för väsentliga fel eller ineffektiv kontrollmiljö uppkommit.

04

Rekommendationer

Rekommendationer

Område	Iakttagelse och kommentar	Rekommendation	Bedömning	Kommunalförbundets kommentar
	• Inga väsentliga iakttagelser har gjorts i samband med årets revision.			

	Rekommendationen bedöms åtgärdad.
	Brister har identifierats och bör åtgärdas inom rimlig tid för att förstärka den interna kontrollen.
	Väsentliga brister har identifierats vilka måste åtgärdas så snart som möjligt för att minska risken för felaktigheter I årsredovisningen

Confidential – All Rights Reserved

05
Nyheter

Nyheter och aktuell regelutveckling

Uppdateringar i RKR

Beredskapslager

- RKR har förtydligat att (se kursiv stil)
  - utgifter för anskaffning av beredskapslager, *som klassificeras som omsättningstillgång*, ska kostnadsföras direkt. Överlager ska redovisas enligt samma principer som ordinarie lager som det tillhör.
  - Inventarier som endast innehas för beredskapsändamål ska redovisas enligt samma principer som övriga inventarier (*se RKR R4 Materiella anläggningstillgångar*). Med tanke på ändamålet kan det finnas behov av en annan bedömning av nyttjandeperioden, *än om tillgången nyttjas i ordinarie verksamhet*.

Confidential – All Rights Reserved

EY | Building a better working world

På EY arbetar vi varje dag för att uppfylla vårt syfte Building a better working world. Vi skapar värde för kunder, medarbetare, samhälle och världen i stort, samtidigt som vi bygger förtroende på finansmarknaderna.

Med stöd av data, AI och annan avancerad teknik hjälper vi våra kunder att hitta lösningar på dagens och morgondagens mest angelägna frågor.

Vi arbetar med ett brett utbud av tjänster inom revision, redovisning, affärsrådgivning, skatt, strategi och transaktioner. Genom att dra nytta av branschinsikter, ett globalt nätverk och samarbete inom olika ekosystem kan vi erbjuda tjänster i fler än 150 länder.

All in to shape the future with confidence.

EY syftar på den globala organisationen och kan referera till ett eller flera av medlemsföretagen inom Ernst & Young Global Limited som vart och ett är en separat juridisk enhet. Ernst & Young Global Limited, ett bolag registrerat i Storbritannien, tillhandahåller inte tjänster till kunder. Information om hur EY samlar och använder persondata och en beskrivning av vilka rättigheter individer har enligt dataskyddslagen finns på ey.com/privacy. Medlemsföretag inom EY tillhandahåller inte juridiska tjänster där det inte är förenligt med lokal lagstiftning.
För mer information om vår organisation, besök gärna ey.com/se

© 2026 Ernst & Young AB.
All Rights Reserved.

Granskning av god ekonomisk hushållning och balanskravsresultat

Årsredovisning 2025

Sydöstra Skånes Räddningstjänstförbund

Building a better working world

1. God ekonomisk hushållning och balanskravsresultat

Varje kommun/förbund ska enligt kommunallagen ha riktlinjer och mål för god ekonomisk hushållning. Målen ska utvärderas i delårsrapport och årsredovisning. Direktionen och revisorernas roll illustreras i figuren nedan.

1 Riktlinjer/mål

Direktionen beslutar om mål för god ekonomisk hushållning.

2 Delårsrapport

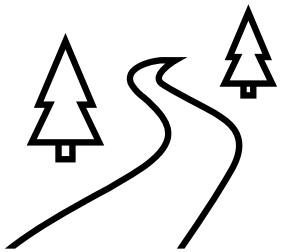

Direktionen utvärderar målen i delårsbokslutet och gör en prognos över måluppfyllelsen för helåret.

3 Årsredovisning

Revisorerna utvärderar målen i årsredovisningen och gör en bedömning av måluppfyllelsen för helåret.

Revisorerna bedömer om resultaten delårsrapport och årsredovisning är förenliga med de mål direktionen beslutat samt om förbundet klarar kravet på en ekonomi i balans.

2. Förbundets definition av god ekonomisk hushållning

- Förbundsdirektionen har i förbundsordningen (fastställd av direktionen i Ystad 2019-09-19) beslutat om följande kriterier för vilken måluppfyllelse som krävs för att uppnå god ekonomisk hushållning:

- *”Ekonomin ska vara i balans. SÖRF ska ha en god ekonomisk hushållning på kort och lång sikt. Det egna kapitalet ska vara större än noll och det årliga resultatet efter avskrivningar och finansiella kostnader större än noll”.*

- Enligt förbundets årsredovisning innefattas därtill:
- *”Uppföljning, analys och prognostisering ska ske löpande under året och ha en direkt koppling till verksamhetsplanen. Avvikelser ska noteras och åtgärder vidtas.”*
- *”Förbundets investeringsplan ska ha god framförhållning. En investeringsplan gällande fordon ska sträcka sig över två mandatperioder.”*

3. Förbundets uppföljning av god ekonomisk hushållning och balanskrav

- Förbundsdirektionen följer upp 7 av direktionens 7 verksamhetsmässiga mål i årsredovisningen.
  - 4 av 7 verksamhetsmässiga mål uppnås. Två mål uppnås inte och ett mål går inte att bedöma då indikatorn inte kan mätas. Nytt mätbart mål kommer tas fram till 2026.

Mål	Indikatorer	Utfall 2025	Måluppfyllelse
Utförda brandskyddskontroller	4000-5000/år	4 374	
Utförda tillsyner enligt LSO	180-220	123	
Antalet olycksfall	<5/år	6	
Automatlarm ej brand	Färre än föregående år	274	
Responstid. Tid från 112 anrop till första resurs är på plats	Ej mätbar för jämförelse	Går ej att mäta	
Operativ förmåga	Enligt beslutad förmåga	Uppfyllt	
Övning/utbildning	Enligt beslutad förmåga	Uppfyllt	

3. Förbundets uppföljning av god ekonomisk hushållning och balanskrav forts.

- Förbundsdirektionen följer upp 3 av 3 finansiella mål i årsredovisningen.
  - 3 av 3 finansiella mål uppnås för året.

- De ekonomiska målen uppfylls för 2025 och därmed är direktionens samlade bedömning att förbundet uppnår god ekonomisk hushållning.

- Förbundets balanskravsresultat uppgår till 1,7 mnkr.
  - Underskottet från 2023 (0,5 mnkr) har därför kunnat återställas. Balanskravsresultatet efter att underskottet har återställts uppgår till 1,3 mnkr.

4. Vår bedömning

- Vår bedömning är, utifrån redovisningen av balanskravsresultatet i årsredovisningen, att det lagstadgade balanskravet uppfylls.

- Vår bedömning är att utfallet är förenlig med de *finansiella* mål som direktionen fastställt.

- Vår bedömning är att utfallet delvis är förenlig med de *verksamhetsmässiga* mål som direktionen fastställt.

- **Vår samlade bedömning är att förbundet i allt väsentligt uppnår en god ekonomisk hushållning år 2025.**

17 mars 2026

Thomas Hallberg
Auktoriserad revisor, EY

Linus Aldefors
Certifierad kommunal yrkesrevisor, EY

REVISIONEN

Till kommunfullmäktige i Simrishamns, Sjöbo,
Tomelilla och Ystads kommuner

Revisionsberättelse för år 2025

Vi, av kommunfullmäktige i Ystads kommun utsedda revisorer, har granskat den verksamhet som bedrivits av Sydöstra Skånes Räddningstjänstförbundet under 2025.

Direktionen ansvarar för att verksamheten bedrivs i enlighet med gällande mål, beslut och riktlinjer samt de föreskrifter som gäller för verksamheten. Den ansvarar också för att det finns en tillräcklig intern kontroll samt återrapportering till medlemskommunernas fullmäktigen. Revisorernas ansvar är att granska verksamhet, kontroll och redovisning samt pröva om verksamheten bedrivits i enlighet med förbundsordningen.

Granskningen har utförts enligt kommunallagen, förbundsordningen och god revisionssed i kommunal verksamhet. Granskningen har genomförts med den inriktning och omfattning som behövs för att ge rimlig grund för bedömning och ansvarsprövning.

Årets granskning har skett genom den lagstadgade granskningen av delårsrapport och årsbokslut. Granskningar har genomförts avseende respektive medlemskommuns nyttjande av civilt försvar. I övrigt har revisionens uppföljning av förbundets verksamhet skett genom grundläggande granskning.

Förbundet når de tre finansiella målen. Årets resultat uppgår till 1,9 mnkr och det egna kapitalet till 4,6 mnkr. Målet är att såväl resultat som eget kapital ska vara positivt. Balanskravresultatet uppgår till 1,7 mnkr (1,3 mnkr efter återställande av underskott 2023). Av verksamhetsmålen bedöms fyra av sju uppfyllas. Två mål bedöms inte uppfyllas och ett mål inte är möjligt att mäta. Det var för 2025 inte möjligt att följa upp mål om responstid då jämförande statistik ej längre finns tillgänglig. Vi revisorer anser att detta är ett centralt målområde för verksamheten och vill därmed betona vikten av att direktionen definierar mål för responstid samt hur detta ska följas upp.

EY har biträtt oss i granskningen av räkenskaperna, bokslutet och årsredovisningen för år 2025. Resultatet av granskningen har sammanfattats i en granskningsrapport, den auktoriserande revisorns yttrande samt granskning av balanskravresultat och god ekonomisk hushållning.

Vi bedömer sammantaget att direktionen i allt väsentligt har bedrivit verksamheten på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt samt att räkenskaperna i allt väsentligt är rättvisande, i enlighet med det sakkunniga biträdets granskning av årsredovisningen samt i dennes yttrande.

Vi bedömer att förbundets interna kontroll har varit tillräcklig.

Vi bedömer att resultatet enligt årsredovisningen är förenligt med de finansiella mål direktionen uppställt för god ekonomisk hushållning och i allt väsentligt förenligt med de verksamhetsmässiga målen.

Vi bedömer att förbundet i allt väsentligt uppnår en god ekonomisk hushållning för 2025.

Vi tillstyrker att fullmäktige beviljar ansvarsfrihet för direktionen samt enskilda ledamöter i detta organ.

REVISIONEN

Till kommunfullmäktige i Simrishamns, Sjöbo, Tomelilla och Ystads kommuner

Ystad, 2026-03-17

Bruno Andersson

Alf-Göran Andersson

Birgit Johansson

Lars Lanevi

Bilagor:
Rapport över granskning av årsbokslut/årsredovisning för 2025
Granskning av god ekonomisk hushållning och balanskravresultat 2025
Den auktoriserade revisorns yttrande
PM räddningstjänstens roll vid höjd beredskap

§ 60

Beredning av ärende 2026/107
till kommunstyrelsen

Årsredovisning 2025 för IT Kommuner i Skåne AB

Arbetsutskottet föreslår att kommunstyrelsen beslutar

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta att:

1. Årsredovisningen för IT kommuner i Skåne AB läggs till handlingarna
2. Utse kommunstyrelsens ordförande, eller den som denne genom fullmakt sätter i sitt ställe, till ägarombud vid IT kommuner i Skåne ABs årsstämma 2026.
3. Ägarombudet får i uppdrag att tillstyrka styrelsens förslag till beslut enligt utsända handlingar
4. Fastställa att IT kommuner i Skåne AB:s verksamhet under 2025 har bedrivits enligt de ändamål som framgår av bolagsordningen samt att bolaget har följt de kommunalrättsliga principer som gäller för bolaget.
5. Redovisa ställningstagandet enligt punkt 4 ovan till kommunfullmäktige.

Sammanfattning av ärendet

IT kommuner i Skåne AB har inkommit med årsredovisning för räkenskapsåret 2025 samt kallelse till ordinarie årsstämma. I ärendet finns även revisionsberättelse, lekmannarevisorernas granskningsrapport samt styrelsens yttrande som underlag till kommunstyrelsens uppsiktsplikt.

Förvaltningens förslag

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta att:

1. Årsredovisningen för IT kommuner i Skåne AB läggs till handlingarna
2. Utse kommunstyrelsens ordförande, eller den som denne genom fullmakt sätter i sitt ställe, till ägarombud vid IT kommuner i Skåne ABs årsstämma 2026.
3. Ägarombudet får i uppdrag att tillstyrka styrelsens förslag till beslut enligt utsända handlingar
4. Fastställa att IT kommuner i Skåne AB:s verksamhet under 2025 har bedrivits enligt de ändamål som framgår av bolagsordningen samt att bolaget har följt de kommunalrättsliga principer som gäller för bolaget.
5. Redovisa ställningstagandet enligt punkt 4 ovan till kommunfullmäktige.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse, kommunledningsförvaltningen daterad 2026-04-29

Kallelse till bolagsstämma IT kommuner i Skåne AB

IT kommuner i Skåne AB – Årsredovisning 2025 inkl revisionsberättelse

Lekmannarevisorns granskningsrapport 2025

Styrelsens yttrande om förstärkt uppsiktsplikt 2025
Granskningsrapport för år 2025

Slutligt beslut i ärendet ska skickas till

Kommunstyrelsens ordförande

Ekonomichef

SJÖBO KOMMUN
Kommunstyrelsen

TJÄNSTESKRIVELSE

Kommunledningsförvaltningen
EKONOMIAVDELNINGEN

DATUM 22 april 2026
ÄRENDENUMMER 2026/107

HANDLÄGGARE
Alexander Carlsson
alexander.carlsson@sjobo.se

TILL
Kommunstyrelsen

Årsredovisning 2025 för IT Kommuner i Skåne AB

Kommunledningsförvaltningens förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta att:

1. Årsredovisningen för IT kommuner i Skåne AB läggs till handlingarna
2. Utse kommunstyrelsens ordförande, eller den som denne genom fullmakt sätter i sitt ställe, till ägarombud vid IT kommuner i Skåne ABs årsstämma 2026.
3. Ägarombudet får i uppdrag att tillstyrka styrelsens förslag till beslut enligt utsända handlingar
4. Fastställa att IT kommuner i Skåne AB:s verksamhet under 2025 har bedrivits enligt de ändamål som framgår av bolagsordningen samt att bolaget har följt de kommunalrättsliga principer som gäller för bolaget.
5. Redovisa ställningstagandet enligt punkt 4 ovan till kommunfullmäktige.

Sammanfattning

IT kommuner i Skåne AB har inkommit med årsredovisning för räkenskapsåret 2025 samt kallelse till ordinarie årsstämma. I ärendet finns även revisionsberättelse, lekmannarevisorernas granskningsrapport samt styrelsens yttrande som underlag till kommunstyrelsens uppsiktsplikt.

Underlag för beslutet

Tjänsteskrivelse, kommunledningsförvaltningen daterad 2026-04-29

Kallelse till bolagsstämma IT kommuner i Skåne AB

IT kommuner i Skåne AB – Årsredovisning 2025 inkl revisionsberättelse

Lekmannarevisorns granskningsrapport 2025

Styrelsens yttrande om förstärkt uppsiktsplikt 2025
Granskningsrapport för år 2025

Beslutet ska skickas till

Kommunstyrelsens ordförande

Ekonomichef

Alexander Carlsson

Ekonomichef

Kallelse till bolagsstämma IT kommuner i Skåne AB

Datum:	2026-04-22	
Tid:	kl. 13:30 – 14:00	
Plats:	Lokal Unikom, Torggatan 2, Hörby	
Teams:	**Anslut till mötet nu**	
Kallade:	Bromölla kommun	företräds av stämmoombudet Jenny Önnevik
	Hörby kommun	företräds av stämmoombudet Anders Hansson
	Höörs kommun	företräds av stämmoombudet Johan Svahnberg
	Osby kommun	företräds av stämmoombudet Lotte Melin
	Sjöbo kommun	företräds av stämmoombudet Magnus Weberg
	Östra Göinge kommun	företräds av stämmoombudet Patric Åberg

Dagordning

1) **Stämmans öppnande**
   Stämman öppnas av ordföranden för IT kommuner i Skåne AB.

2) **Val av ordförande**
   Förslag till beslut: Magnus Nordén väljs till ordförande vid stämman.

3) **Val av sekreterare**
   Förslag till beslut: Napoleon Truedsson väljs till sekreterare vid stämman.

4) **Val av två justeringsmän**
   Förslag till beslut: Jenny Önnevik och Anders Hansson väljs att jämte ordföranden justera protokollet.

5) **Upprättande och godkännande av röstlängd**
   En förteckning över närvarande upprättas

Namn	*Antal aktier*	*Antal röster*
Jenny Önnevik	2 000	2 000
Anders Hansson	2 000	2 000
Johan Svahnberg	2 000	2 000
Lotte Melin	2 000	2 000
Magnus Weberg	2 000	2 000
Patric Åberg	2 000	2 000

Förslag till beslut: Stämman beslutar att godkänna förteckningen över närvarande aktieägare som röstlängd.

6) Godkännande av dagordningen
Förslag till beslut: Stämman beslutar att godkänna dagordningen.

7) Prövning av om stämman blivit behörigen sammankallad
Förslag till beslut: Stämman konstaterar att stämman blivit behörigen sammankallad.

8) Framläggande av årsredovisning, revisionsberättelse och lekmannarevisorns granskningsrapport
Förslag till beslut: Årsredovisningen, revisionsberättelsen och lekmannarevisorns granskningsrapport för verksamhetsåret 2025 har varit utsända tillsammans med kallelsen och anses föredragna.

9) Beslut om

a. Fastställelse av resultat- och balansräkning
Förslag till beslut: Stämman beslutar att fastställa resultaträkningen och balansräkningen för verksamhetsåret 2025

b. Dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust enligt den fastställda balansräkningen
Förslag till beslut: Stämman beslutar att, i enlighet med styrelsens förslag, disponera bolagets resultat enligt den fastställda balansräkningen.

c. Ansvarsfrihet för styrelseledamöter och verkställande direktören
Förslag till beslut: Stämman beslutar att bevilja styrelseledamöterna och verkställande direktören ansvarsfrihet för verksamhetsåret 2025.

10) **Anmälan av kommunfullmäktiges val av styrelse samt lekmannarevisorer med suppleanter**
Anmäldes följande:
Styrelse
Bromölla kommun: Emma Krüger, suppleant Johan Ohlsson
Hörby kommun: Johan Möller, suppleant Anton Majrud
Höörs kommun: Magnus Nordén, suppleant Rolf Carlsson
Osby kommun: Johanna Lindhe, suppleant Kim Olsen
Sjöbo kommun: Ninda Wegbratt Menkus, suppleant Jonas Gustafsson
Östra Göinge kommun: Nermina Crnkic, suppleant Joanna Sjöström

Lekmannarevisor
Ordinarie: Arne Gustavsson, Höörs kommun
Ersättare: Staffan Eriksson, Östra Göinge kommun

11) **I förekommande fall val av revisor och revisorssuppleant**
Förslag till beslut: Stämman konstaterar att fråga om val av revisor och revisorssuppleant inte aktualiseras, eftersom tidigare val fortfarande gäller.

12) **Fastställande av arvode för revisorn och lekmannarevisorn med suppleanter**
Förslag till beslut: Årsstämman beslutar att arvode till bolagets revisor ska utgå enligt godkänd räkning och gällande avtal samt att arvode till lekmannarevisorn och suppleant ska utgå i enlighet med vid var tid gällande arvodesreglemente i Hörby kommun.

13) **Annat ärende, som ankommer på stämman enligt aktiebolagslagen eller bolagsordningen.**
Förslag till beslut: Inget ärende föreligger.

14) **Avslut**
Stämman avslutas.

Magnus Norden
Styrelseordföranden

unikom.se
IT kommuner i Skåne AB

Årsredovisning

Fastställelseintyg

Undertecknad verkställande direktör i IT kommuner i Skåne AB intygar att resultaträkningen och balansräkningen i årsredovisningen har fastställts på årsstämman den **2026-04-22.**

Årsstämman beslutade att godkänna styrelsens förslag till hur vinsten ska fördelas.

Jag intygar också att innehållet i årsredovisningen och revisionsberättelsen stämmer överens med originalen.

Hörby 2026-04-22

Monica Skagne
VD Unikom

För räkenskapsåret **1 januari – 31 december 2025**
Organisationsnummer: **559067-2142**

unikom.se
IT kommuner i Skåne AB

Sex kommuner

En IT organisation

Årsredovisning

För räkenskapsåret **1 januari – 31 december 2025**
Organisationsnummer: **559067-2142**

"Unikom har i uppdrag tillhandahålla och utveckla interna stödfunktioner i samarbete med ägarkommunerna, hantera utmaningar genom samverkansorgan samt ansvara för resurseffektiv IT-förvaltning."

unikom.se
IT kommuner i Skåne AB

Innehåll

1 Sammanfattning 2025

VD har ordet....6
2025 i korthet....7

2 Uppdrag och organisation

Uppdrag....12
Organisation....13
Unikomfamiljens tre samverkansorgan
Vision och mission....16
Unikoms värdeord....17
Prioriterade frågor 2026 och framåt....18
Styrande dokument....19
Berättelser från verksamheten....20
Omvärld och framtid....27

3 Förvaltningsberättelse

Viktiga förhållanden för resultat och ekonomiskställning....30
Ägare....31
Flerårs översikt....32
Eget kapital....33
Räkenskaperna....34
Resultaträkning
Balansräkning
Kassaflödesanalys
Noter
Underskrifter....45

4 Styrning och ledning

Styrelsens ordförande....47
Presentation av styrelsen....48
Unikoms ledningsgrupp....49

Kontaktinformation
Huvudkontor IT kommuner i Skåne AB, Unikom
Torggatan 2
242 31 Hörby
Telefon: 010 – 219 15 00
Mejl: info@unikom.se
Hemsida: www.unikom.se
Organisationsnummer: 559067-2142

unikom.se
IT kommuner i Skåne AB

Sammanfattning 2025

unikom.se
IT kommuner i Skåne AB

Årsredovisning 2025

Sammanfattning 2025

- VD har ordet
- 2025 i korthet

Uppdrag och organisation

Förvaltningsberättelse

Styrning och ledning

VD har ordet

2025 har vi realiserat den samverkansmodell som beslutades i de styrdokument som antogs 2024 av våra ägarkommuner. Utifrån den nya modellen har tre samverkansorgan tagit form:

- Digitaliseringsrådet har till uppdrag att driva det digitala utvecklingssamarbetet inom Unikom.

- Cybersäkerhetsforum utvecklar gemensamma strategier, policys och rutiner för att skapa robusta tekniska lösningar och effektiva arbetssätt för att garantera vår samlade motståndskraft mot potentiella cybersäkerhetshot.

- Våra förvaltarforum organiseras runt olika system, och bemannas av systemförvaltare från våra ägarkommuner. Fokus ligger på att sköta och utveckla verksamhetssystem som är centrala för kommunernas dagliga arbete samt att samordna arbetet och hitta gemensamma lösningar.

Under 2025 har vi pratat om cybersäkerhet, krigsorganisation, NIS2 – cybersäkerhetslagen. Det hänger såklart ihop med säkerhetsläget i omvärlden rent generellt, men också med de olika lagar och förordningar som tillkommit inom området. Vi har alltid jobbat systematiskt med IT-säkerhet och har därför en bra grund att stå på. Under året har vi tillägnat oss samma systematiska arbetssätt när det handlar om informationssäkerhet. Dessutom har vi valt att förstärka vår organisation med en informationssäkerhetssamordnare.

Vi har samma princip för livscykelhantering när det gäller utrustningen i vår centrala IT-miljö som när det gäller IT-arbetsplats och skrivare. Det pågår ständigt arbete med att uppgradera, byta ut och förbättra samtidigt som våra tekniker följer utvecklingen och ser till att vi också använder nya lösningar och ny teknik.

Under året har vi också fattat beslutet att flytta hem ekonomifunktionen och målet är att hantera hela ekonomiprocessen med egna resurser. Syftet är att få en tydligare koppling mellan ekonomin och vår verksamhet och genom det kunna effektivisera processerna. Från den första december har vi därför på plats en controller.

2025 är mitt sista år som VD på IT kommuner i Skåne – Unikom, det har varit nio fantastiska år, med stark utveckling och tillväxt och med medarbetare som inte bara är kunniga inom sina respektive område utan också engagerade och serviceminded.

Bolagets arbetsår 2026 kommer att vara lika spännande, utmanande och innehållsrikt som alltid.

Cecilia Alvesson,
VD

Cecilia Alvesson

unikom.se
IT kommuner i Skåne AB

Årsredovisning 2025

Sammanfattning 2025

- VD har ordet
- 2025 i korthet

Uppdrag och organisation

Förvaltningsberättelse

Styrning och ledning

2025 i korthet

2025 har varit ett dynamiskt år för Unikom, med fokus på att utveckla samarbetet inom Unikomsamverkan, öka nöjdhet med bolagets tjänster och att säkerställa en robust och säker IT-miljö.

Handslaget

Unikom har bevakat och deltagit aktivt tillsammans med kommunerna i den nationella satsningen ”Handslaget” som SKR, Adda och Inera leder tillsammans. Handslaget är en strategisk agenda för välfärdsutveckling genom digitalisering och innehåller ett antal initiativ som till exempel Digital post och Säker Digital Kommunikation (SDK). Unikom har även bidragit med teknisk spetskompetens i arbetsgruppen för initiativet Identitets- och behörighetshantering.

Realiserat nya styrdokument

2024 beslutade kommunfullmäktige i våra ägarkommuner om ny bolagsordning, aktieägaravtal och ägardirektiv. Under det gångna året har vi anpassat vår organisation och samverkan med kommunerna utifrån de uppdaterade styrdokumenten. Vi har bland annat startat en ny samverkansenhet och samverkansorganen, Digitaliseringsrådet och Cybersäkerhetsforum.

2000 ärenden varje månad

Under 2025 har Unikoms Servicedesk tagit emot och löst cirka 2 000 ärenden varje månad, vilket är i samma nivå med 2024.

Den genomsnittliga väntetiden i vår telefonkö, när våra användare ringer in, är cirka 1 minut och 3 sekunder.

Säker digital kommunikation

Genom ”Handslaget" tar vi gemensamt nästa steg i SDK, Säker Digital Kommunikation. Vilket är en svensk, nationell infrastruktur som gör det möjligt för myndigheter, regioner och kommuner att utbyta information digitalt på ett säkert och standardiserat sätt.

Systemförvaltning

Förvaltarforum har startat upp inom områdena Omsorg, Personec (HR) och E-tjänster. I forumen har utsedda systemförvaltare från varje kommun träffats och diskuterat frågor som rör systemförvaltning. Huvudfokus under året har varit att ta fram systemförvaltningsplan och genomföra kritikalitetsbedömning utifrån den gemensamma systemförvaltningsmodellen.

Systemkartan

Unikom har byggt en plattform, Springboard, som är gemensam för alla kommuner. Här samlas information om alla system och är resultatet av en stor kartläggning som genomförts i varje kommun. Syftet med plattformen är att få en samlad bild som kan användas för samarbete och inför upphandlingar, men är också grunden i det systematiska förvaltningsarbetet.

Miljöbesparing

Under 2025 har miljöbesparingen av Unikoms miljöarbete tillsammans med Atea motsvarat **1 900 014** km körning med en genomsnittlig bensinbil. Vilket motsvarar **47,4** varv runt jordklotet. En förbättring med **23,34** varv jämfört med 2024.

Molnväxel

Den tekniska plattformen för telefoni har uppdaterats och övergått till en telefonväxel i molnet. Förutom en teknisk uppdatering har arbetet inneburit ett förändrat arbetssätt för de medarbetare som arbetar i kund- och kontaktcenter. Lösningen är gemensam för hela Unikomfamiljen och möjliggör ökat samarbete framåt. Det kan till exempelvis vara att kunna hjälpa varandra att svara på samtal över kommungränserna.

54 medarbetare

Under det gångna året har vi samlat alla våra medarbetare från våra kontor för att tillsammans träffas och diskutera:

- Hur vi kan känna oss trygga med att använda feedback i vardagen, för att tillsammans driva vår utveckling framåt.
- Nya perspektiv, delat och inspirerats av varandra.
- Hur ser omvärlden ut – och hur kan vi tillsammans med våra ägarkommuner möta utvecklingen inom AI, Microsoft 365 och de ökade hoten?

Windows 11

Under våren och hösten har vi genomfört projektet *Windows 11* med målet att alla våra kommuner ska uppgradera sina datorer från Windows 10 till Windows 11. Satsningen har varit viktig för att säkerställa en modern och säker IT-miljö i hela organisationen. Uppgraderingen ger både bättre prestanda och ökad säkerhet.

Den 14 oktober 2025 upphörde Microsofts support för Windows 10 – och det firade vi med tårta, såklart!

Gemensamma upphandlingar

Under 2025 har samarbetet mellan ägarkommunerna och Unikom stärkts ytterligare med fokus på att skapa en enhetlig systemmiljö för kommunernas verksamhetssystem. Under året har vi tillsammans med Inköpscentralen och upphandlingsenheten i Sjöbo kartlagt befintliga avtal och avtalstider, vilket har lagt grunden för en gemensam tidsplan för kommande upphandlingar.

Trygghetscentralen

För att upprätta kontakt mellan kommunerna och Unikom vid kris utanför ordinarie arbetstid eller om ordinarie kommunikationskanaler inte är tillgängliga har ett samarbete med Trygghetscentralen inletts.

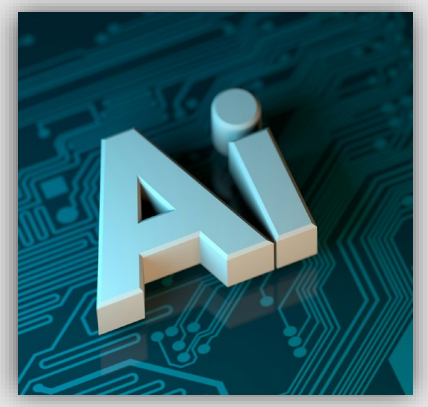

AI och Unikoms insatser

- Unikom har tagit fram interna riktlinjer för AI.
- Intern kontrollplan 2025–2026: En GAP analys genomförs för att fastställa vilka arbetssätt som behöver vara på plats enligt AI Act och vilka områden Unikom bör förstärka.
- Under hösten har information om AI Act presenterats på informationssäkerhetsforum.
- I december hade bolagets styrelse ett särskilt möte om AI.

Ny E-tjänsteplattform

I början av 2024 påbörjade vi migrering till en ny e-tjänsteplattform, Open ePlatform. Bakgrunden till bytet var att vi identifierat att vi behövde bättre förutsättningar för att samverka kring E-tjänster, och valet föll på Open ePlatform mycket på grund av möjligheterna att dela E-tjänster med andra kommuner över hela Sverige. Migreringen blev klar enligt plan före julen 2024 och under 2025 har vi kunnat blicka framåt och fokusera på utveckling av nya digitala tjänster.

Vi har under 2025 har vi:

- tagit fram en gemensam systemförvaltningsplan och risk- och sårbarhetsanalys.
- tagit fram en vägledning för hur vi bygger e-tjänster i samverkan.
- utvecklat stöd för att kunna bygga avancerade integrationer mellan e-tjänsterna och verksamhetssystem.
- utbildat ett 50-tal personer i att bygga e-tjänster
- byggt cirka 430 E-tjänster, sammanlagt för alla våra kommuner.

Uppdrag och organisation

Årsredovisning 2025

Sammanfattning 2025

Uppdrag och organisation

- Uppdrag
- Organisation
  - Unikomfamiljens tre samverkansorgan
- Vision och mission
- Unikoms värdeord
- Prioriterade frågor 2026 och framåt
- Styrande dokument
- Berättelser från verksamheten
- Omvärld och framtid

Förvaltningsberättelse

Styrning och ledning

Unikoms uppdrag

Unikom, IT-kommuner i Skåne AB, är ett IT-bolag som ägs av kommunerna Bromölla, Hörby, Höör, Osby, Sjöbo och Östra Göinge. Vår historia började som ett samarbete mellan de två IT-avdelningarna i Hörby och Höör. Idag har vi 54 anställda med olika specialistkompetenser.

Vi har i uppdrag att, tillsammans med ägarkommunerna, utveckla tillgången till informations- och kommunikationsteknik inom kommunernas verksamheter och helägda bolag. Detta gör vi utifrån tre verksamhetsuppdrag:

- *Interna kommungemensamma stödfunktioner*: Vi tillhandahåller och utvecklar interna kommungemensamma stödfunktioner i samarbete med ägarna.
- *Förvaltning och utveckling:* Vi ansvarar för en resurseffektiv IT-förvaltning och att stödja ägarna i gemensam utveckling av verksamhetsnära processer. Vi har att upprätthålla en gemensam systemmiljö genom gemensamma upphandlingar och samordning med ägarna.
- *Säkerhet:* Vi är en del av kommunernas krisledningsarbete och inför säkerhetsåtgärder som skyddar bolagets och ägarnas informationstekniska tillgångar, data och nätverk.

I vårt arbete har vi att följa och implementera nationella riktlinjer, normer och branschpraxis.

Huvudsyftet med vår verksamhet är att skapa stordriftsfördelar, säkra och kostnadseffektiva tjänster. Vi är inte vinstdrivande utan tillämpar självkostnadsprincipen.

Vårt huvudkontor befinner sig i Hörby. Men vi finns också i Broby och Bromölla.

unikom.se
IT kommuner i Skåne AB

Årsredovisning 2025

Sammanfattning 2025

Uppdrag och organisation

- Uppdrag
- Organisation
  - Unikomfamiljens tre samverkansorgan
- Vision och mission
- Unikoms värdeord
- Prioriterade frågor 2026 och framåt
- Styrande dokument
- Berättelser från verksamheten
- Omvärld och framtid

Förvaltningsberättelse

Styrning och ledning

Unikoms organisation

För att utöva uppdraget har Unikom en organisation med fyra avdelningar och en gemensam organisation med Unikomfamiljen (som är ett annat namn för vår samverkan mellan kommunerna).

Under 2024 beslutade kommunfullmäktig i respektive ägarkommun om nya styrdokument för Unikom. Dessa dokument, bolagsordning, ägardirektiv och aktieägaravtal, har uppdaterats för att modernisera och effektivisera samarbetet. Den 1 januari 2025 började vi arbeta enligt de nya styrdokumenten.

Som en del av denna förändring har en ny strategisk plan för perioden 2025–2028 tagits fram, där Unikoms uppdrag tydliggörs ytterligare. Fokus ligger på att öka effektiviteten och utveckla kommungemensamma arbetssätt och verksamhetssystem för att dra nytta av stordriftsfördelar. Den gemensamma organisationen består av tre samverkansorgan där kollegor från såväl ägarkommunerna som Unikom ingår.

I samband med omställningen har en ny enhet skapats inom Unikom, samverkansenheten. Här samlas funktionerna tjänsteägare, automationsutvecklare och digitaliseringssamordnare, som tillsammans arbetar för att förbättra och samordna våra IT-tjänster för ägarkommunerna.

Unikoms styrelse

Unikom styrs av en styrelse som består av ledamöter, nominerade från ägarkommunerna. Bolagets strategi och prioriterade frågor stäms av i ägardialoger på vilka kommundirektörerna och representanter från styrelsen deltar.

unikom.se
IT kommuner i Skåne AB

Årsredovisning 2025

Sammanfattning 2025

Uppdrag och organisation

- Uppdrag
- Organisation
  - Unikomfamiljens tre samverkansorgan
- Vision och mission
- Unikoms värdeord
- Prioriterade frågor 2026 och framåt
- Styrande dokument
- Berättelser från verksamheten
- Omvärld och framtid

Förvaltningsberättelse

Styrning och ledning

Unikoms fyra avdelningar

Bolaget består av fyra avdelningar:

- Stab
- Servicedesk
- System och Utveckling
- Infrastruktur

Avdelningarna arbetar nära varandra. Arbetet leds av VD, som tillsammans med IT-chefen och avdelningscheferna bildar bolagets ledningsgrupp.

Staben ansvarar för Unikoms interna frågor samt den administration som rör personal och ekonomi. Här hanteras även övergripande strategiska frågor, kommunikation och informationssäkerhet. Inom staben arbetar administratörer, kommunikatör, controller och informationssäkerhetssamordnare.

Servicedesk ansvarar för att ge support och service till användarna ute i våra ägarkommuner enligt de tjänster som ligger inom bolagets riktlinjer. Servicedesk har cirka 20 medarbetare som tar emot, registrerar och klassificerar alla ärenden och ger användare en första support. Vissa ärenden kräver specialistkompetens och därför kan ärende behöva slussas vidare till andra avdelningar inom Unikom.

Servicedesk hanterar, utöver den generella supporten, även beställningar, installationer, skrivare och leveranser av tjänsten IT-arbetsplats. Inom Servicedesk arbetar IT-tekniker med olika fokusområden.

System och utveckling hanterar kommunernas större verksamhetssystem. Inom avdelningen finns systemtekniker, tjänsteägare, automationsutvecklare och digitaliseringssamordnare. Här finns också samverkansenheten vars syfte är att förbättra och samordna IT-tjänster för ägarkommunerna.

Infrastruktur tar hand om de tekniska plattformarna och den struktur som behövs för en fungerade IT-miljö i kommunerna, till exempel nätverkslösningar, lagring, säkerhet, sam e-post och databaser. Inom avdelningen finns tre mindre avdelningar: nätverk, datacenter och klientgruppen. Inom respektive avdelning arbetar IT-tekniker med olika fokusområden.

Bolaget samverkar med kommunerna kring HR, arkivering och ekonomiredovisning. Dock kommer ekonomiredovisningen från 2026 skötas av Unikom internt.

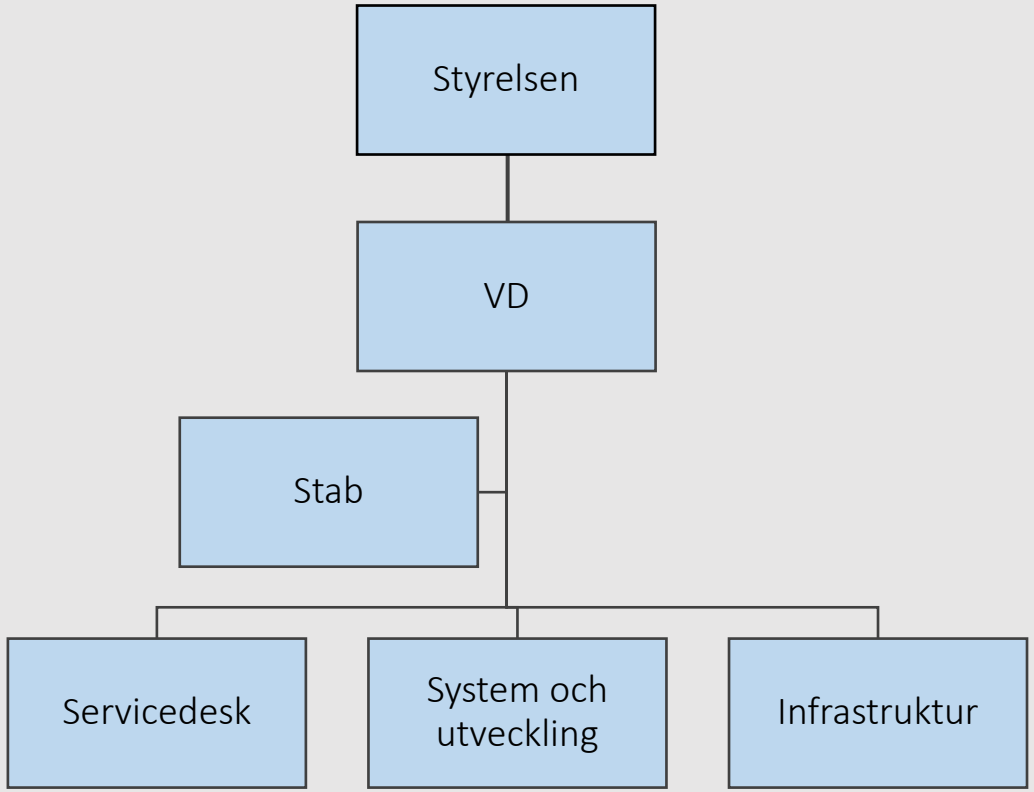

unikom.se
IT kommuner i Skåne AB

Årsredovisning 2025

Sammanfattning 2025

Uppdrag och organisation

- Uppdrag
- Organisation
  - Unikomfamiljens tre samverkansorgan
- Vision och mission
- Unikoms värdeord
- Prioriterade frågor 2026 och framåt
- Styrande dokument
- Berättelser från verksamheten
- Omvärld och framtid

Förvaltningsberättelse

Styrning och ledning

Unikomfamiljens tre samverkansorgan

För att underlätta och förstärka samarbetet mellan kommunerna finns tre samverkansorgan som bemannas av medarbetare från både kommunerna och Unikom.

Digitaliseringsråd

Digitaliseringrådet ska prioritera och planera digitaliseringsinitiativ baserat på kommunernas gemensamma behov. Här samordnas arbetet med digital utveckling för att skapa effektiva lösningar och stordriftsfördelar. Samverkan är nödvändigt eftersom kommunerna idag möter många aktörer och initiativ som inte är samordnande och därmed svåra att överblicka.

För att genomföra arbetet har Digitaliseringsrådet tagit fram en gemensam portfölj som samlar de aktiviteter Unikomfamiljen ska driva tillsammans. Portföljen innehåller bland annat insatser från Skånes Kommuner och Regioners initiativ Handslaget för digitalisering samt pågående aktiviteter från den tidigare strategiska planen, såsom den gemensamma e-tjänsteplattformen, onboarding och DNP (Digitala nationella prov).I portföljen ingår även övergången till Telenors molnväxel, som genomfördes under 2025 för alla kommuner inom Unikom. Lösningen skapar förutsättningar för samarbete över kommungränser. Höör, Hörby, Östra Göinge och Osby är redan anslutna.

Cybersäkerhetsforum

Cybersäkerhetsforums uppdrag är att skapa en säker och robust digital miljö. Målet är att våra ägarkommuner ska kunna utföra sitt arbete utan avbrott och stå starka mot digitala hot. På så sätt säkerställer vi att den digitala samhällsservicen fungerar och att både medarbetare och kommuninvånare känner en trygghet i att använda vår digitala miljö.

Cybersäkerhetsforum består av ansvariga representanter för informationssäkerhet från kommunerna och Unikom.

Forumet arbetar för att ta fram gemensamma och tydliga arbetssätt för informationssäkerhet inom respektive organisation. Arbetet utgår från etablerade standarder och riktlinjer, som ISO 27001 och MCFs metodstöd för informationssäkerhet. Målet är att hitta en bra balans mellan enkelhet för användarna och hög säkerhet.

Förvaltarforum

Här deltar systemförvaltare från varje kommun för att samordna arbetet och hitta gemensamma lösningar.

Forumen ska ansvara för livscykelhantering av verksamhetssystem samt identifiera och arbeta mot gemensamma arbetssätt och lösningar för att skapa nytta för alla ägare. Bolaget arbetar aktivt och målmedvetet tillsammans med kommunerna för att skapa en standardiserad systemmiljö och en resurseffektiv förvaltning. Fokus ligger på samordnat arbete och gemensam utveckling, vilket innebär:

- En gemensam förvaltningsmodell med alla berörda verksamheter
- Att aktivt identifiera och implementera digitala lösningar som kan effektivisera processer
- Att kartlägga upphandlingsbehov

Vision och mission

Unikom har en vision och en mission. Vår vision ger en tydlig bild av vart vi är på väg och varför vi strävar dit. Den fungerar som en ledstjärna som guidar oss i vårt arbete och inspirerar oss att fortsätta att leverera samma kvalitet på vårt arbete till våra ägare.

Vår mission beskriver vårt syfte, varför vi finns. Den förklarar hur vi dagligen arbetar för att skapa värde och göra en positiv skillnad för våra ägarkommuner och deras medborgare. Genom att hålla fast vid vår mission, säkerställer vi att varje steg vi tar är i linje med våra övergripande mål och värderingar.

> *Vi är en så bra partner att kommunerna vill stå i kö för att samarbeta med oss*

Unikoms vision

> *Vi ser till att kommunerna får ut en högre kvalitet per skattekrona*

Unikoms mission

> *Säker digitalisering tillsammans*

Unikoms samverkan

unikom.se
IT kommuner i Skåne AB

Årsredovisning 2025

Sammanfattning 2025

Uppdrag och organisation

- Uppdrag
- Organisation
  - Unikomfamiljens tre samverkansorgan
- Vision och mission
- Unikoms värdeord
- Prioriterade frågor 2026 och framåt
- Styrande dokument
- Berättelser från verksamheten
- Omvärld och framtid

Förvaltningsberättelse

Styrning och ledning

Unikoms värdeord

Kvalitet

Vi…
- håller vad vi lovar
- har nått vårt mål när kunden är nöjd
- levererar hållbara lösningar i en stabil IT-miljö
- är medvetna och ansvarstagande, vi har rutiner för egenkontroll och proaktiv övervakning
- kontrollerar vår tjänsteleverans funktionalitet och får bekräftelse tillbaka
- har rätt kompetens på rätt plats
- upprätthåller en hög kompetens och har en kontinuerlig kompetensutveckling
- strävar efter tekniska lösningar som ligger i framkant

Samarbete

Vi..
- delar allt för att inkludera alla
- skapar bra kvalitet med stark teamkänsla bygger lagkänsla genom att sätta laget före jaget
- är lyhörda och öppna mot varandra
- skapar förutsättningar och möjligheter för gränsöverskridande samarbete

Dynamik

Vi…
- är flexibla och ställer upp och rycker in där det behövs oavsett arbetsroll eller arbetsbeskrivning
- har fokus på lösningar snarare än problem. Rätt inställning vid utmaningar
- framtidssäkrar genom att jobba för stabilitet istället för brandsläckning
- ser utmaningar ur olika perspektiv – kundens, leverantörens och kollegans
- tar vara på våra olika styrkor, respekterar varandras svagheter och blir därför starka tillsammans
- visar engagemang och jobbar för laget
- ger varandra feedback, både positiv och negativ

Utveckling

Vi…
- ligger i teknisk framkant vilket innebär att vi har en miljö som är anpassad och kapabel att möta våra kunders krav och önskemål
- är förändringsbenägna och kan snabbt ställa om
- Vi utvecklar vårt bolag för att leverera det bästa tänkbara IT-stödet åt våra ägarkommuner och våra användare
- bygger för framtiden med leveranser som är framtidssäkrade och anpassningsbara
- har användar- och verksamhetsnytta som vår ständiga ledstjärna i alla våra leveranser och i den fortsatta utvecklingen av vår miljö och våra lösningar.

Årsredovisning 2025

Sammanfattning 2025

Uppdrag och organisation

- Uppdrag
- Organisation
  - Unikomfamiljens tre samverkansorgan
- Vision och mission
- Unikoms värdeord
- Prioriterade frågor 2026 och framåt
- Styrande dokument
- Berättelser från verksamheten
- Omvärld och framtid

Förvaltningsberättelse

Styrning och ledning

Prioriterade frågor 2026 och framåt

Ekonomi

För att säkerställa en transparent och förutsägbar ekonomi kommer en översyn av debiteringsmodellen ske med utgångspunkt från den nya ekonomiska modell som fastslogs under 2025. Bolaget fortsätter att utveckla sin egen förmåga och ta ansvar för att hantera hela ekonomiprocessen med egna resurser.

Cybersäkerhet

För att skydda oss mot digitala hot och skapa en trygg och stabil IT-miljö fokuserar vi på att säkra samhällsservicen och stärka förtroendet för våra digitala tjänster, både bland medarbetare och invånare.

Gemensamma satsningar, arbetssätt och initiativ

Genom gemensamma upphandlingar och initiativ som Handslaget stärker vi kvaliteten, säkerheten och kostnadseffektiviteten i våra system.

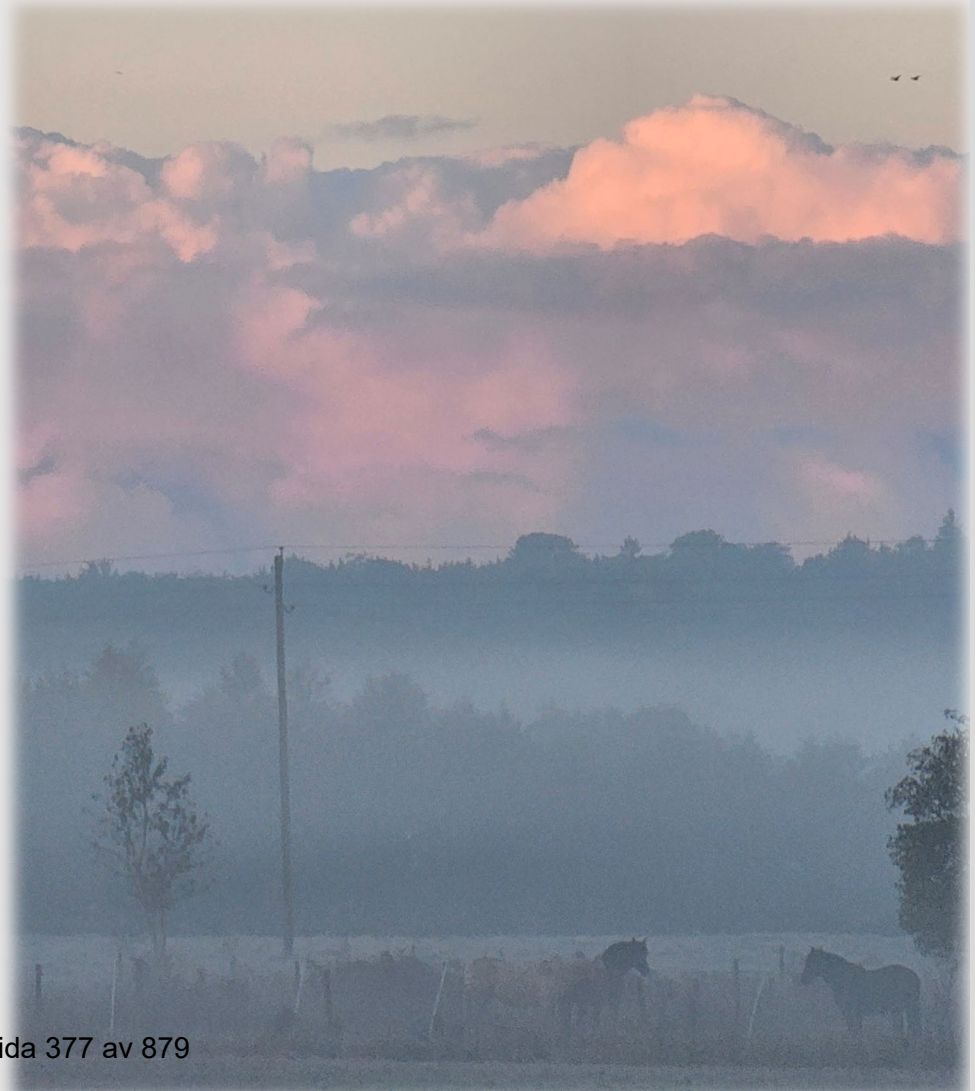

Styrande dokument

För att ha en god styrning och kontroll av bolaget arbetar bolaget med följande styrande dokument:

- **Bolagsordning:** Anger bolagets uppdrag. Ny bolagsordning antogs av bolagsstämman i augusti 2024. Dessförinnan hade den hanterats av kommunfullmäktige i samtliga ägarkommuner.

- **Ägardirektiv:** Anger vad och hur bolaget ska arbeta. Nytt direktiv antogs av bolagsstämman i augusti 2024. Dessförinnan hade den hanterats av kommunfullmäktige i samtliga ägarkommuner.

- **Vision och mission:** Antas av bolagsstyrelsen.

- **Strategisk plan:** Antas av ägarsamrådet.

- **Verksamhetsplan:** Antas av bolagsstyrelsen.

- **Internkontrollplan:** Antas årligen av bolagsstyrelsen.

- **Styrmodellen:** Under året har vi implementerat en gemensam styrmodell som säkerställer tydlig styrning, ansvarsfördelning och effektiv samverkan mellan ägare, styrelse, bolag och kommunernas verksamheter. Modellen bygger på fastställda styrdokument såsom strategisk plan, verksamhetsplan och systemförvaltningsmodell. Dessa dokument ger en långsiktig inriktning och tydliga prioriteringar.

- **Ekonomiska modellen:** Utgör grunden för en långsiktigt hållbar och transparent finansiering. Modellen säkerställer att resurser används effektivt och att avgifter följer självkostnadsprincipen, det vill säga att kostnaderna för tjänster och produkter inte överstiger de faktiska kostnaderna. Genom detta skapas förutsättningar för kostnadseffektivitet, stordriftsfördelar och rättvis prissättning. Den ekonomiska modellen omfattar även finanspolicy, debiteringsmodell och rutiner för förändring av tjänsteutbud.

Nyckeln till en säker kommun

Under 2025 har Unikom medverkat i ett av de mest betydelsefulla initiativen inom SKR:s satsning Handslaget för digitalisering, nämligen identitets- och behörighetshantering. Syftet är att ge Sveriges kommuner tydliga riktlinjer för hur man hanterar digitala identiteter (vem som är i systemen) och behörigheter (vad man får göra). Detta är en grundförutsättning för en säker och tillförlitlig digital IT-miljö.

Unikoms bidrag till en nationell lösning

Initiativet har resulterat i en nationell rekommendation för kommuner i Sverige. Arbetet har bedrivits i en arbetsgrupp med kompetenser från flera kommuner, där Unikom har haft en aktiv roll. En av våra kollegor har bidragit som tekniskt bollplank och gett inspel kring struktur och teknik för hur kommuner ska hantera identiteter och behörigheter.

”Att vara tekniskt bollplank innebär att svara på frågor om lösningar och funktioner:

Är de görbara i kommunal verksamhet? Vilka tekniker fungerar bäst?”

Arbetsgruppen har fått stort beröm för sitt arbete. Ett tydligt bevis på att vår kompetens gör skillnad även på nationell nivå.

Vad betyder detta för framtiden?

Initiativet är en viktig del av Handslaget och ger kommunerna en stark och trygg bas för att hantera digitala identiteter och behörigheter. Det stärker säkerheten, effektiviserar arbetet och skapar förutsättningar för en modern och hållbar digital välfärd. För Unikom innebär det att vi fortsätter bidra med kunskap och lösningar som gör skillnad, både lokalt och nationellt.

Vi står aldrig ensamma – Digitalisering i samverkan

När digitalisering ska driva utvecklingen framåt i kommunerna är samarbete nyckeln. Vi träffar Robert Balte, digitaliseringssamordnare i Osby kommun, som berättar om sin roll och varför samverkan inom Unikom gör skillnad.

Vad innebär din roll som digitaliseringssamordnare?

– Jag har ett övergripande ansvar för att samordna och bevaka de digitaliseringsinitiativ som pågår i kommunen. Det handlar både om kommunövergripande projekt och om att hålla koll på vad som händer ute i förvaltningarna.

Hur samverkar du med kommunerna och Unikom?

–Vi möts i flera gemensamma forum, som Digitaliseringsrådet, Cybersäkerhetsforum och Systemförvaltarforum. Själv deltar jag i Systemförvaltarforum för E-tjänster och är dessutom aktiv i arbetsgrupper för SEFOS och Microsoft 365. Jag är även suppleant i Digitaliseringsrådet. Genom de här forumen, som dessutom samarbetar med varandra, lär vi känna varandra bättre, vilket också skapar andra, mer personliga samarbetsytor.

Vilka fördelar ser du med samverkan?

– Vi som ingår i Unikom är små kommuner. Våra resurser är begränsade. Genom att samverka kan vi komma lite närmre den nivå en större organisation har. Vi kan utnyttja resurser tillsammans och vi behöver inte göra allt själva. Gör en kommun något bra, så kan de andra använda det också. Vi skapar också bra samarbetsytor mellan kommunerna och lär känna varandra, så samarbetet går djupare än bara det ”formella”. Samverkan är också en förutsättning för att kunna utnyttja de stordriftsfördelar som en gemensam organisation kan ge. Om vi alla jobbar på liknande sätt och använder samma system så kan vi dela ännu fler resurser och jobba ännu smartare.

Robert Balte, digitaliseringssamordnare i Osby kommun

Hur skulle du beskriva skillnaden med att arbeta ensam i din kommun och i att arbeta i samverkan?

- Den stora skillnaden är att inte stå ensam, att ha någon att fråga. Vi är alla olika bra på olika saker, så där kan vi täcka upp varandra och hjälpas åt.

Ser du några nackdelar?

-En ofrånkomlig nackdel med samverkan är att saker blir mer trögjobbade. Vi är sex kommuner som ska försöka komma överens, med olika styrning, kulturer, med mera, och det gör att beslut tar längre tid än om du bara har din egen organisation att ta hänsyn till.

Vad har samverkan i förvaltarforumet E-tjänster betytt för dig?

-Det har framför allt betytt mycket nyttigt erfarenhetsutbyte och de gemensamma aktiviteter vi gjort, till exempel en gemensam vägledning för E-tjänster och gemensam systemförvaltarplan, har gjort det lättare att hantera de mer formella aspekterna och ansvaret för ett så pass stort system som en E-tjänsteplattform ändå är. Det finns områden att utveckla, men det här är ett forum som fungerar bra och som förhoppningsvis kommer fortsätta att göra det.

Hur har samarbetet påverkat relationerna mellan kommunerna?

-Jag upplever det som det gjort relationen, åtminstone mellan oss som direkt jobbar med digitalisering, bättre. Vi känner varandra, vi hjälper och stöttar varandra, och det känns som ett team. På ett mer övergripande plan är det svårare att avgöra.

Vilka långsiktiga vinster ser du med att fortsätta att samarbeta?

-Om vi fortsätter utveckla samverkan och framför allt om vi lyckas få fler gemensamma system och arbetssätt ser jag stor potential. Vi kan utveckla smartare och effektivare arbetssätt och vi kan lättare följa de många nationella initiativ som just nu körs och ska komma i gång.

Om du fick förbättra något i samarbetet för att öka vinsterna ytterliga, vad skulle det vara?

- Mer ödmjukhet från inblandade kommuner. Vi kommer ofta överens, men ibland tänker vi fortfarande lite för mycket utifrån den enskilda kommunen snarare än helheten. Rollfördelningen mellan Unikom och kommunerna, särskilt i fråga om sådant som omvärldsbevakning, till exempel rörande nationella initiativ, och styrning av initiativ kan också bli tydligare.

Cybersäkerhetsforum - Tillsammans bygger vi en säkrare digital miljö

År 2025 har varit ett år av betydande utveckling och framsteg för vårt gemensamma Cybersäkerhetsforum inom Unikomfamiljen. Tillsammans med representanter från respektive ägarkommun har vi tagit viktiga steg för att stärka den digitala motståndskraften i våra kommunala verksamheter. I en tid där hotbilden förändras snabbt och kraven på cybersäkerhet skärps, har vi med gemensamma prioriteringar, arbetssätt och initiativ lagt grunden för ett långsiktigt och hållbart cyberförsvar.

”Under året har fokus legat på att etablera en gemensam grund för processer, strukturer och roller som skapar förutsättningar för oss inom Unikomfamiljen att möta kraven i NIS2-direktivet och Cybersäkerhetslagen. Genom att lyfta blicken och arbeta tillsammans har vi kunnat, trots olika lokala mognadsnivåer, navigera i komplexa frågor som ingen enskild aktör hade kunnat hantera lika effektivt på egen hand”, berättar Maggie Victor, informationssäkerhetssamordnare på Unikom och ordförande för Cybersäkerhetsforumet.

Cybersäkerhet i vardagen

Cybersäkerhet är inte längre en isolerad IT-fråga, utan en naturlig del av den kommunala verksamheten.

”Under året har Cybersäkerhetsforum lagt stor vikt vid att höja kunskapen och medvetenheten inom våra gemensamma samverkansorgan. Därutöver har vi genom gemensamma insatser och krisövningar även stärkt förståelsen för ansvar, beroenden och konsekvenser vid störningar och incidenter. Tack vare dessa insatser är våra processer bättre rustade för att hantera framtida cyberutmaningar och kan säkerställa en trygg och stabil verksamhet över tid”, säger Maggie.

En av våra kommuner som har anammat cybersäkerhet i vardagen är Bromölla. De arbetar systematiskt med bland annat systeminventering, kritikalitetsbedömning och informationsklassning.

”Ett konkret exempel är att informationssäkerhet numera lyfts i samband med upphandlingar. I ett större gemensamt upphandlingsprojekt har kritikalitetsbedömning genomförts gemensamt. Genom att återkommande arbeta med inventering, bedömning och klassning befästs arbetsmetoderna och blir en del av ordinarie rutiner”, berättar Daniel Malmunger Rosenqvist, digitaliseringstrateg, Bromölla kommun och representant i Cybersäkerhetsforumet.

Samverkan som möjliggörare

Genom samverkan har kommunerna gemensamt kunnat ta fram centrala delar såsom incidenthanteringsrutiner, förslag till informationssäkerhetspolicy och informationsklassningsmodell, vilka tillsammans utgör viktiga byggstenar i arbetet mot ett gemensamt ledningssystem för informationssäkerhet.

För Bromölla kommun är samarbetet inom Unikom och Cybersäkerhetsforum av stor betydelse. ”Cybersäkerhetsforumet präglas av ett gott samarbetsklimat där arbetet upplevs som konstruktivt och givande. För Bromölla innebär detta att kommunen inte behöver utgå från egna lösningar i varje del, utan kan arbeta vidare med gemensamt framtagna och förankrade arbetssätt” säger Daniel.

unikom.se
IT kommuner i Skåne AB

Årsredovisning 2025

Sammanfattning 2025

Uppdrag och organisation

- Uppdrag
- Organisation
  - Unikomfamiljens tre samverkansorgan
- Vision och mission
- Unikoms värdeord
- Prioriterade frågor 2026 och framåt
- Styrande dokument
- **Berättelser från verksamheten**
- Omvärld och framtid

Förvaltningsberättelse

Styrning och ledning

Stärkt beredskap genom gemensamt arbete

Under året drabbades en leverantör av ett angrepp som berörde alla våra ägarkommuner.

”Tack vare de gemensamt framtagna incidentrutinerna kunde ett situationsrum snabbt etableras och arbetet bedrivas gemensamt mellan samtliga sex kommuner och Unikom. Efteråt genomfördes uppföljningar för att ta tillvara av lärdomar och vidareutveckla vårt arbete”, berättar Daniel.

Från grund till efterlevnad

”Med årets arbete har vi lagt grunden för ett långsiktigt, strukturerat cyber- och informationssäkerhetsarbete. Fokus framåt blir att gå från etablering till implementation och efterlevnad, att säkerställa att gemensamma arbetssätt används i vardagen och att kraven i NIS2 och Cybersäkerhetslagen integreras i ordinarie styrning och uppföljning”, säger Maggie.

På längre sikt är målsättningen att successivt höja mognadsgraden inom hela Unikomfamiljen, i linje med den nationella cybersäkerhetsstrategin. Genom kontinuerlig uppföljning, gemensamma övningar och systematiska förbättringsarbeten skapar vi förutsättningar för en trygg, säker och motståndskraftig digital kommunal sektor.

”Cybersäkerhetens styrka ligger i det gemensamma. När vi arbetar konsekvent tillsammans blir resultaten både robusta och hållbara”, avslutar Maggie och Daniel.

Från vänster: Daniel Malmunger Rosenqvist och Maggie Victor

unikom.se
IT kommuner i Skåne AB

Årsredovisning 2025

Sammanfattning 2025

Uppdrag och organisation

- Uppdrag
- Organisation
  - Unikomfamiljens tre samverkansorgan
- Vision och mission
- Unikoms värdeord
- Prioriterade frågor 2026 och framåt
- Styrande dokument
- **Berättelser från verksamheten**
- Omvärld och framtid

Förvaltningsberättelse

Styrning och ledning

Digital företagslots – en enklare väg in för företagare i Sjöbo

Att driva företag innebär ofta ett högt tempo och många kontakter med olika aktörer. För Sjöbo kommun blev det tydligt att företagare behöver en smidigare väg in till kommunen, en lösning som sparar tid och gör det enklare att hitta rätt. En kommun är en komplex organisation med flera förvaltningar, och det kan vara svårt att veta vem man ska vända sig till. Därför föddes idén om en digital företagslots.

En enkel ingång

”Vi vill att det ska vara så enkelt och smidigt som möjligt för företagarna att komma i kontakt med kommunen. I stället för att de ska fundera på vem de ska kontakta, ska de bara kunna ange vad de behöver hjälp med, och E-tjänsten ser till att rätt personer kopplas in,” säger Ingrid Nilsson, näringslivssamordnare i Sjöbo kommun.

Med den nya E-tjänsten identifierar företagaren sig, beskriver sitt behov och bokar en tid, digitalt eller fysiskt. När ett ärende kommer in görs en mänsklig handpåläggning. Det innebär att rätt tjänstepersoner väljs ut och får all viktig information i förväg. Dessutom får företagaren en branschanpassad tipslista med råd och checklistor som kan vara värdefulla i företagandet.

”Ibland vet man inte som företagare själv vad man ska fråga efter, så därför kan det vara bra med en sådan lista som inspiration ,” förklarar Ingrid.

Så gick utvecklingen till

Innan arbetet startade sökte Sjöbo inspiration hos andra kommuner och fann en bra grund i Partille kommuns lösning, som dessutom hade fått mycket beröm.

”Vi ringde till Partille och frågade om vi kunde få deras E-tjänst som bas, och det fick vi. Sen anpassade vi den för Sjöbo och skalade ner den. Utvecklingen av E-tjänsten skedde i nära samarbete med Joakim Vinteräng på Unikom” berättar Ingrid.

”Här började ett omfattande arbete. Den ursprungliga tjänsten innehöll över hundra frågor och komplexa regler som styrde flödet beroende på svar. Mycket tid gick åt till att ta bort irrelevanta delar. Samtidigt behövde tekniska buggar lösas och funktioner byggas om. Det var två steg fram och ett tillbaka, mycket testning och justeringar,” berättar Joakim Vinteräng, automationsutvecklare på Unikom.

Under processen dök nya frågor upp: Hur ska ärenden hanteras när de kommer in? Vem svarar på vilka frågor? Hur hanteras bokningar? Deadlines fick skjutas fram, men innan sommaren var E-tjänsten klar för lansering.

Vad betyder detta för företagarna?

Målet är tydligt; företagslotsen ska spara tid, minska krångel och förbättra kommunikationen mellan näringslivet och kommunen.

”Vi hoppas att den ska underlätta för företagarnas vardag, att de hittar rätt direkt och slipper lägga tid på att leta kontaktvägar,” säger Ingrid.

Samarbete som gör skillnad

”Det har fungerat fantastiskt bra. Joakim Vinteräng har varit otroligt tillmötesgående, kunnig och tålmodig, en riktigt bra partner,” säger Ingrid.

Joakim lyfter fram att det roligaste i projektet var att arbeta med personer som har driv och nytänkande. ”Ingrid och Kamilla Danielsson, utvecklingschef i Sjöbo kommun, har varit pragmatiska och engagerade. Det är inspirerande att jobba med människor som vill framåt och skapa något som gör skillnad,” säger han.

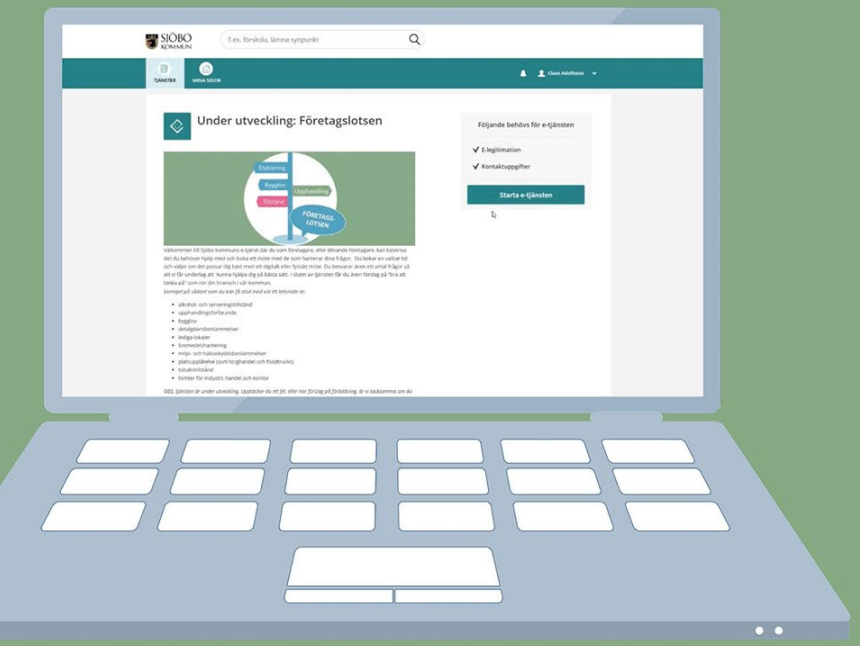

Utmaningar och lärdomar

Att bygga en E-tjänst är en sak, att få in rutiner och skapa vana hos människor är en annan sak. ”Vi har skickat vykort och testat olika sätt att nå ut, men det tar tid. Strategin är att våga släppa, testa och förbättra, snarare än att vänta på en perfekt lösning,” säger Ingrid.

Joakim fyller i: ”Kommunikation är en tvåvägsprocess. Det handlar om att informera ut, men också lyssna in. Och att göra det om och om igen för att det ska landa.”

”En viktig lärdom är att med drivkraft och goda idéer kan man åstadkomma positiva förändringar. Att bygga en E-tjänst är inte den största tekniska utmaningen, men det är något som syns utåt och gör skillnad för människor,” säger Joakim.

Framtiden och stoltheten

Tjänsten är medvetet enkel och innehåller fortfarande en mänsklig handpåläggning, för att behålla den personliga kontakten. Sjöbo ser möjligheter att utveckla funktionaliteten och inspirera fler kommuner att använda liknande lösningar. Redan nu har E-tjänsten presenterats för ett 20-tal kommuner och statliga myndigheter och finns tillgänglig i OpenE-katalogen.

”Vi är stolta över att ha skapat en funktion som gör skillnad för företagarna och över hur fint kommuner kan samarbeta med varandra,” avslutar Ingrid.

Joakim instämmer: ”Vi har delat vår lösning i OpenE-katalogen med de förbättringar vi gjort. Det är vårt sätt att ge tillbaka, vi har dragit nytta av samverkan och nu vill vi bidra vidare. Fyra av våra sex kommuner har redan visat intresse för den, vilket är väldigt positivt.”

Årsredovisning 2025

Sammanfattning 2025

Uppdrag och organisation

- Uppdrag
- Organisation
  - Unikomfamiljens tre samverkansorgan
- Vision och mission
- Unikoms värdeord
- Prioriterade frågor 2026 och framåt
- Styrande dokument
- **Berättelser från verksamheten**
- Omvärld och framtid

Förvaltningsberättelse

Styrning och ledning

Omvärldsförändringar som formar vår digitala framtid

Digitalisering, AI och cybersäkerhet utvecklas snabbt och påverkar både kommuner och IT-leverantörer. Nya lagar och initiativ, från AI Act till cybersäkerhetslag och cirkulär IT, ställer krav på robusta lösningar och hållbar utveckling. På Unikom följer vi utvecklingen för att vara en trygg och strategisk partner till våra ägarkommuner.

Frågor som påverkar Unikom och Unikomfamiljen

AI, Sveriges AI-strategi och AI Act
Sedan i maj 2025 har Sverige en AI-strategi som innehåller ett antal initiativ för att öka användningen av AI inom offentlig sektor. Sedan 2024 finns också AI Act som antagits inom EU. AI Act innehåller ett antal krav på verksamheter för att säkerställa att AI utvecklas och används på ett etiskt sätt samt pekar ut ett antal arbetsprocesser som behöver vara på plats för att säkerställa att algoritmer används korrekt och levererar utifrån sitt syfte.

Digitaliseringsintitiativ från Handslaget och Sveriges kommuner
Sveriges kommuner har genom Handslaget enats om en gemensam strategisk agenda för att stärka välfärden genom digitalisering. Arbetet leds av SKR, tillsammans med koncernbolagen Adda och Inera. Strategin innehåller ett antal digitaliseringsinitiativ.

Cybersäkerhet och cybersäkerhetslagen
Cyberhoten fortsätter att öka, och verksamheter behöver stärka sin motståndskraft. Den 15 januari 2026 trädde Sveriges nya cybersäkerhetslag (SFS 2025:1506) i kraft. Den kräver att verksamheter:

- genomför riskanalyser
- arbetar systematiskt med kontinuitetsplanering
- säkerställer leverantörskontroller
- vidtar tekniska och organisatoriska skyddsåtgärder

För IT bolag innebär detta en växande efterfrågan på säkerhetslösningar, rådgivning och drift med hög säkerhetsnivå.

Cybersäkerhetskrav för digitala produkter
EU:s Cyber Resilience Act (CRA) antogs 2024 och börjar tillämpas i december 2027. Den innebär att digitala och uppkopplade produkter måste:

- ha inbyggd cybersäkerhet
- skyddas mot kända sårbarheter
- uppdateras under hela sin livscykel
- CE märkas i vissa fall

Detta påverkar både tillverkare och leverantörer av digital utrustning och skapar behov av säker mjukvaruutveckling, sårbarhetshantering och compliance stöd.

Återtag av IT-produkter
Från 2028–2029 skärps EU kraven på återtag, återvinning och cirkulär design av IT produkter. Produkter ska:

- vara enkla att reparera och demontera
- ha ett digitalt produktpass med materialdata, reparationsinformation och miljöinformation
- kunna återtas och återvinnas av tillverkare och återförsäljare

Detta driver fram nya affärsmodeller inom livscykelhantering, cirkulär IT och hållbarhetsrapportering. En ambition är att återanvända resurser för att minska beroendet av import.

Geopolitiskt läge och ekonomiska förutsättningar
Det globala säkerhetsläget påverkar kommunernas ekonomi och prioriteringar. Fokus ökar på:

- robusthet och resiliens
- säker digital infrastruktur
- minskad sårbarhet i leverantörskedjor
- kostnadseffektiva och skalbara digitala lösningar

Detta skapar ett tryck på att modernisera IT miljöer och konsolidera system för att frigöra resurser.

unikom.se
IT kommuner i Skåne AB

Årsredovisning 2025

Sammanfattning 2025

Uppdrag och organisation

- Uppdrag
- Organisation
  - Unikomfamiljens tre samverkansorgan
- Vision och mission
- Unikoms värdeord
- Prioriterade frågor 2026 och framåt
- Styrande dokument
- Berättelser från verksamheten
- Omvärld och framtid

Förvaltningsberättelse

Styrning och ledning

Förvaltningsberättelse

unikom.se
IT kommuner i Skåne AB

Årsredovisning 2025

Sammanfattning 2025

Uppdrag och organisation

Förvaltningsberättelse

- Viktiga förhållanden för resultat och ekonomisk ställning
- Ägare
- Flerårs översikt
- Eget kapital
- Räkenskaperna
  - Resultaträkning
  - Balansräkning
  - Kassaflödesanalys
  - Noter
- Underskrifter

Styrning och ledning

Viktiga förhållanden för resultat och ekonomisk ställning

Ekonomisk analys

Årets resultat före skatt uppgår till cirka 2 miljoner kronor och är i nivå med budget. I bokslutet har möjligheten till överavskrivningar utnyttjats. Totalt har överavskrivningar uppgått till cirka 5 miljoner kronor. Under året har bolaget visat ett överskott inom personalkostnader, till följd av vakanser, sjukskrivningar och föräldraledigheter.

Överskottet avseende pensionskostnader beror på en budgetbuffert om 0,5 miljoner kronor för oförutsedda pensionsökningar som inte har behövt tas i anspråk. Resultatet har även påverkats positivt av lägre räntekostnader, till följd av ett lägre lån än planerat. Avskrivningarna har blivit lägre än budgeterat på grund av att investeringstakten under året varit lägre än beräknat.

Förväntad framtida utveckling samt väsentliga risker och osäkerhetsfaktorer

Under 2026 kommer bolagets nya ekonomiska modell och finanspolicy att ligga till grund för översynen av debiteringsmodellen. Vi fortsätter att arbeta med fleråriga verksamhetsplaner och tillhörande budgetar.

Komponentbrist och utmaningar i leverantörskedjan förväntas leda till längre leveranstider och ökade priser på hårdvara trots den stärkta kronkursen.

Hotbilden inom cybersäkerhet är fortsatt hög men vi ökar samtidigt vår förmåga kontinuerligt både teknisk, organisatoriskt och kompetensmässigt.

Vi ser att behovet av digitala verktyg i våra kommuners verksamheter fortsätter att öka, men samtidigt är neddragningar inom vissa verksamheter aktuella.

Ägare

Bolagets uppdrag

Unikom har i uppdrag att, tillsammans med ägarkommunerna, utveckla tillgången till informations- och kommunikationsteknik inom kommunernas verksamheter och helägda bolag.

Aktierna i bolaget ägs av följande kommuner

Ägare	Antal aktier	Antal röster	Anslutningsår
Hörby kommun	2000	2000	2016
Höörs kommun	2000	2000	2016
Östra Göinge kommun	2000	2000	2016
Osby kommun	2000	2000	2020
Sjöbo kommun	2000	2000	2021
Bromölla kommun	2000	2000	2021

Flerårsöversikt

Sammanställning över Unikoms utveckling de senaste fyra åren.

Ekonomisk översikt tkr	2025	2024	2023	2022
Nettoomsättning	115 216	109 423	99 958	94 385
Resultat efter finansiella poster	7 091	4 180	-5 770	6 265
Balansomslutning	114 443	97 980	92 696	103 265
Soliditet i %	18	20	17	20

Definitioner se not 1

Krisövning med kommunikatörerna

unikom.se
IT kommuner i Skåne AB

Årsredovisning 2025

Sammanfattning 2025

Uppdrag och organisation

Förvaltningsberättelse

- Viktiga förhållanden för resultat och ekonomisk ställning
- Ägare
- **Flerårs översikt**
- Eget kapital
- Räkenskaperna
  - Resultaträkning
  - Balansräkning
  - Kassaflödesanalys
  - Noter
- Underskrifter

Styrning och ledning

Eget kapital

2025-12-31	Bundet eget kapital	Fritt eget kapital	
	Aktiekapital	*Bal.res. inkl årets resultat*	*Summa eget kapital*
Ingående balans	12 000 000	6 544 932	18 544 932
Årets resultat		1 642 629	1 642 629
Vid årets utgång	12 000 000	8 187 561	20 187 561

Förslag till disposition av företagets vinst eller förlust

Styrelsen föreslår att fritt eget kapital, 8 187 561 kronor disponeras enligt följande:

Balanserats föregående år: 6 544 932

Årets resultat: 1 642 629

Balanseras i ny räkning: 8 187 561

Vad beträffar resultat och ställning i övrigt, hänvisas till efterföljande resultat- och balansräkningar med tillhörande noter.

Resultaträkning

Belopp i SEK	*Not*	2025	2024
Nettoomsättning		115 216 135	109 423 213
Övriga rörelseintäkter		1 862 947	2 112 124
		117 079 082	111 535 337
Rörelsens kostnader			
Övriga externa kostnader		-45 037 490	-42 989 161
Personalkostnader	2	-38 467 784	-37 963 336
Av- och nedskrivningar av materiella anläggningstillgångar	3	-25 203 989	-24 529 091
Övriga rörelsekostnader		-167 756	-204 924
Rörelseresultat		8 202 063	5 848 825
Ränteintäkter och liknande resultatposter	4	217 344	162 950
Räntekostnader och liknande resultatposter	5	-1 328 332	-1 830 967
Resultat efter finansiella poster		7 091 075	4 180 808
Bokslutsdispositioner			
Bokslutsdispositioner, övriga	6	-5 031 075	-1 030 809
Resultat före skatt		2 060 000	3 149 999
Skatt på årets resultat	7	-417 371	-640 166
Årets resultat		1 642 629	2 509 833

unikom.se
IT kommuner i Skåne AB

Årsredovisning 2025

Sammanfattning 2025

Uppdrag och organisation

Förvaltningsberättelse

- Viktiga förhållanden för resultat och ekonomisk ställning
- Ägare
- Flerårs översikt
- Eget kapital
- Räkenskaperna
  - Resultaträkning
  - Balansräkning
  - Kassaflödesanalys
  - Noter
- Underskrifter

Styrning och ledning

Balansräkning - Tillgångar

Belopp i SEK	*Not*	2025-12-31	2024-12-31
TILLGÅNGAR			
Inventarier, verktyg och installationer	8	74 075 584	62 850 974
Pågående nyanläggningar och förskott avseende materiella anläggningstillgångar	9	82 969	179 473
		74 158 553	63 030 447
Finansiella anläggningstillgångar			
Uppskjuten skattefordran		–	–
		–	–
Summa anläggningstillgångar		74 158 553	63 030 447
Kortfristiga fordringar			
Kundfordringar		12 735 695	12 706 400
Aktuell skattefordran		1 207 284	882 628
Övriga fordringar		3 067 627	447 487
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter		13 285 967	12 337 616
		30 296 573	26 374 131
Kassa och bank			
Kassa och bank		9 988 078	8 575 570
		9 988 078	8 575 570
Summa omsättningstillgångar		40 284 651	34 949 701
SUMMA TILLGÅNGAR		114 443 204	97 980 148

unikom.se
IT kommuner i Skåne AB

Årsredovisning 2025

Sammanfattning 2025

Uppdrag och organisation

Förvaltningsberättelse

- Viktiga förhållanden för resultat och ekonomisk ställning
- Ägare
- Flerårs översikt
- Eget kapital
- Räkenskaperna
  - Resultaträkning
  - **Balansräkning**
  - Kassaflödesanalys
  - Noter
- Underskrifter

Styrning och ledning

Balansräkning – Eget kapital och skulder

Belopp i SEK	*Not*	2025-12-31	2024-12-31
EGET KAPITAL OCH SKULDER			
Eget kapital			
Bundet eget kapital			
Aktiekapital		12 000 000	12 000 000
		12 000 000	12 000 000
Fritt eget kapital			
Balanserat resultat		6 544 932	4 035 097
Årets resultat		1 642 629	2 509 833
		8 187 561	6 544 930
		20 187 561	18 544 930
Obeskattade reserver			
Ackumulerade överavskrivningar	10	6 061 884	1 030 809
		6 061 884	1 030 809
Långfristiga skulder			
Övriga skulder till kreditinstitut	11	49 416 667	44 416 667
		49 416 667	44 416 667
Kortfristiga skulder			
Leverantörsskulder		10 428 225	4 664 811
Övriga skulder		4 514 748	5 122 732
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	12	23 834 119	24 200 199
		38 777 092	33 987 742
SUMMA EGET KAPITAL OCH SKULDER		114 443 204	97 980 148

Årsredovisning 2025

Sammanfattning 2025

Uppdrag och organisation

Förvaltningsberättelse

- Viktiga förhållanden för resultat och ekonomisk ställning
- Ägare
- Flerårs översikt
- Eget kapital
- Räkenskaperna
  - Resultaträkning
  - **Balansräkning**
  - Kassaflödesanalys
  - Noter
- Underskrifter

Styrning och ledning

Kassaflödesanalys

Belopp i SEK	*Not*	2025	2024
Den löpande verksamheten			
Resultat efter finansiella poster		7 091 075	4 180 808
Justering för poster som inte ingår i kassaflödet	14	25 371 745	25 372 113
		32 462 820	29 552 921
Betald inkomstskatt		-742 027	-1 099 679
Kassaflöde från den löpande verksamheten före förändringar av rörelsekapital		31 720 793	28 453 242
Förändringar i rörelsekapital			
Ökning(-)/Minskning(+) av rörelsefordringar		-3 597 784	-746 291
Ökning(+)/Minskning(-) av rörelseskulder		4 789 350	1 742 678
Kassaflöde från den löpande verksamheten		32 912 359	29 449 629
Investeringsverksamheten			
Förvärv av materiella anläggningstillgångar		-36 499 851	-24 716 774
Kassaflöde från investeringsverksamheten		-36 499 851	-24 716 774
Finansieringsverksamheten			
Nyemission		–	–
Upptagna lån		5 000 000	–
Kassaflöde från finansieringsverksamheten		5 000 000	–
Årets kassaflöde		1 412 508	4 732 855
Likvida medel vid årets början		8 575 570	3 842 715
Likvida medel vid årets slut		9 988 078	8 575 570

Not 1 - Redovisningsprinciper

Belopp i SEK om inget annat anges.

Allmänna upplysningar

Årsredovisningen har upprättats i enlighet med årsredovisningslagen och Bokföringsnämndens allmänna råd BFNAR 2012:1 Årsredovisning och koncernredovisning (K3).

Intäktsredovisning

Intäkter har tagits upp till verkligt värde av vad som erhållits eller kommer att erhållas och redovisas i den omfattning det är sannolikt att de ekonomiska fördelarna kommer att tillgodogöras bolaget och intäkterna kan beräknas på ett tillförlitligt sätt.

Anläggningstillgångar

Immateriella och materiella anläggningstillgångar redovisas till anskaffningsvärde minskat med ackumulerade avskrivningar enligt plan och eventuella nedskrivningar.

Avskrivning sker linjärt över den förväntade nyttjandeperioden med hänsyn till väsentligt restvärde. Följande avskrivningstider tillämpas:

Materiella anläggningstillgångar:
Inventarier, verktyg och installationer 3-10 år

Finansiella instrument

Kundfordringar/ kortfristiga fordringar
Kundfordringar och kortfristiga fordringar redovisas som omsättningstillgångar till det belopp som förväntas bli inbetalt efter avdrag för individuellt bedömda osäkra fordringar.

Låneskulder och leverantörsskulder
Låneskulder och leverantörsskulder redovisas initialt till anskaffningsvärde efter avdrag för transaktionskostnader. Skiljer sig det redovisade beloppet från det belopp som ska återbetalas vid förfallotidpunkten periodiserads mellanskillnaden som en räntekostnad över lånets löptid med hjälp av instrumentets effektiv ränta. Härigenom överensstämmer vid förfallotidpunkten det redovisade beloppet och det belopp som ska återbetalas.

Ersättningar till anställda

Ersättningar till anställda avser alla former av ersättningar som företaget lämnar till de anställda. Kortfristiga ersättningar utgörs av bland annat löner, betald semester, betald frånvaro, bonus och ersättning efter avslutad anställning (pension). Kortfristiga ersättningar redovisas som kostnad och en skuld då det finns en legal eller informell förpliktelse att betala ut en ersättning till följd av en tidigare händelse och en tillförlitlig uppskattning av beloppet kan göras.

Nyckeltalsdefinitioner

Nettoomsättning
Rörelsens huvudintäkter, fakturerade kostnader, sidointäkter samt intäktskorrigeringar.

Resultat efter finansiella poster
Resultat efter finansiella intäkter och kostnader men före bokslutsdispositioner och skatter.

Balansomslutning
Företagets samlade tillgångar.

Soliditet (%)
Justerat eget kapital (eget kapital och obeskattade reserver med avdrag för uppskjuten skatt) i procent av balansomslutning.

unikom.se
IT kommuner i Skåne AB

Årsredovisning 2025

Sammanfattning 2025

Uppdrag och organisation

Förvaltningsberättelse

- Viktiga förhållanden för resultat och ekonomisk ställning
- Ägare
- Flerårs översikt
- Eget kapital
- Räkenskaperna
  - Resultaträkning
  - Balansräkning
  - Kassaflödesanalys
  - **Noter**
- Underskrifter

Styrning och ledning

Not 2 - Anställda, personalkostnader och arvoden till styrelse

Medelantalet anställda

	2025	*Varav män*	2024	*Varav män*
Sverige	54	72%	51	75%
Totalt	54	72%	51	75%

Löner och andra ersättningar samt sociala kostnader, inklusive pensionskostnader

	2025	2024
Löner och ersättningar	26 310 294	24 945 336
Sociala kostnader	11 368 011	12 248 898
(varav pensionskostnad)	*(3 116 981)*	*(4 497 149)*

unikom.se
IT kommuner i Skåne AB

Årsredovisning 2025

Sammanfattning 2025

Uppdrag och organisation

Förvaltningsberättelse

- Viktiga förhållanden för resultat och ekonomisk ställning
- Ägare
- Flerårs översikt
- Eget kapital
- Räkenskaperna
  - Resultaträkning
  - Balansräkning
  - Kassaflödesanalys
  - **Noter**
- Underskrifter

Styrning och ledning

Not 3 och 4

Not 3	Av- och nedskrivningar av materiella anläggningstillgångar	
	2025	2024
Avskrivningar enligt plan fördelade per tillgång		
Inventarier, verktyg och installationer	-25 203 989	-24 529 091
	-25 203 989	*-24 529 091*

Not 4	Ränteintäkter och liknande resultatposter	
	2025	2024
Ränteintäkter, övriga	217 344	162 950
	217 344	162 950

unikom.se
IT kommuner i Skåne AB

Årsredovisning 2025

Sammanfattning 2025

Uppdrag och organisation

Förvaltningsberättelse

- Viktiga förhållanden för resultat och ekonomisk ställning
- Ägare
- Flerårs översikt
- Eget kapital
- Räkenskaperna
  - Resultaträkning
  - Balansräkning
  - Kassaflödesanalys
  - **Noter**
- Underskrifter

Styrning och ledning

Not 5 till 7

Not 5 Räntekostnader och liknande resultatposter

	2025	2024
Räntekostnader kommuninvest	-1 264 008	-1 820 427
Övrigt	-64 324	-10 540
	-1 328 332	-1 830 967

Not 6 Bokslutsdispositioner, övriga

	2025	2024
Periodiseringsfond, årets avsättning	–	–
Periodiseringsfond, årets återföring	–	-
Överavskrivning	-5 031 075	-1 030 809
	-5 031 075	-1 030 809

Not 7 Skatt på årets resultat

	2025	2024
Uppskjuten skatt	–	-
Återföring uppskjuten skatt	-	-638 099
Aktuell skattekostnad	-417 371	-2 067
	-417 371	-640 166

unikom.se
IT kommuner i Skåne AB

Årsredovisning 2025

Sammanfattning 2025

Uppdrag och organisation

Förvaltningsberättelse

- Viktiga förhållanden för resultat och ekonomisk ställning
- Ägare
- Flerårs översikt
- Eget kapital
- Räkenskaperna
  - Resultaträkning
  - Balansräkning
  - Kassaflödesanalys
  - **Noter**
- Underskrifter

Styrning och ledning

Not 8 - Inventarier, verktyg och installationer

	2025-12-31	2024-12-31
Ackumulerade anskaffningsvärden		
Vid årets början	150 073 911	136 789 015
Nyanskaffningar	36 267 821	24 630 539
Omklassificeringar	-	1 950 731
Avyttringar och utrangeringar	-12 762 180	-13 296 374
Vid årets slut	173 579 552	150 073 911
Ackumulerade avskrivningar		
Vid årets början	-86 508 606	-74 684 063
Återförda avskrivningar på avyttringar och utrangeringar	12 922 957	12 704 548
Årets avskrivning på anskaffningsvärden	-25 203 989	-24 529 091
Vid årets slut	-98 789 638	-86 508 606
Ackumulerade nedskrivningar		
Vid årets början	-714 330	-1 113 257
Återförda nedskrivningar på avyttringar och utrangeringar	-	398 926
Vid årets slut	-714 330	-714 331
Redovisat värde vid årets slut	74 075 584	62 850 974

unikom.se
IT kommuner i Skåne AB

Årsredovisning 2025

Sammanfattning 2025

Uppdrag och organisation

Förvaltningsberättelse

- Viktiga förhållanden för resultat och ekonomisk ställning
- Ägare
- Flerårs översikt
- Eget kapital
- Räkenskaperna
  - Resultaträkning
  - Balansräkning
  - Kassaflödesanalys
  - **Noter**
- Underskrifter

Styrning och ledning

Not 9 till 11

Not 9 Pågående nyanläggningar och förskott avseende materiella anläggningstillgångar

	2025-12-31	2024-12-31
Vid årets början	179 473	2 055 994
Omklassificeringar	-96 504	-1 950 731
Investeringar	-	74 210
Redovisat värde vid årets slut	82 969	179 473

Not 10 Ackumulerade överavskrivningar

	2025-12-31	2024-12-31
Inventarier, verktyg och installationer	6 061 884	1 030 809
	6 061 884	1 030 809

Not 11 Långfristiga skulder

	2025-12-31	2024-12-31
Långfristiga skulder	49 416 667	44 416 667
	49 416 667	44 416 667

Lånen löper utan förfallodag men kan sägas upp av båda parter. Bolaget har ingen avsikt att säga upp lånen.

unikom.se
IT kommuner i Skåne AB

Årsredovisning 2025

Sammanfattning 2025

Uppdrag och organisation

Förvaltningsberättelse

- Viktiga förhållanden för resultat och ekonomisk ställning
- Ägare
- Flerårs översikt
- Eget kapital
- Räkenskaperna
  - Resultaträkning
  - Balansräkning
  - Kassaflödesanalys
  - **Noter**
- Underskrifter

Styrning och ledning

Not 12 till 14

Not 12 Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter

	2025-12-31	2024-12-31
Upplupna semesterlöner	812 501	895 617
Upplupna sociala avgifter	255 288	281 403
Upplupen särskild löneskatt på pensionskostnader	1 484 896	2 032 727
Förutbetalda intäkter	20 174 377	19 548 783
Upplupna räntor	170 376	226 763
Övriga poster	936 681	1 214 906
	23 834 119	24 200 199

Not 13 Ställda säkerheter och eventualförpliktelser

Ställda säkerheter	Inga	Inga
Eventualförpliktelser	Inga	Inga

Not 14 Övriga upplysningar till kassaflödesanalysen
Justeringar för poster som inte ingår i kassaflödet m.m

	2025	2024
Avskrivningar	25 203 989	24 529 091
Realisationsresultat	167 756	204 923
Återföring uppskjuten skattefordran	-	638 099
	25 371 745	25 372 113

unikom.se
IT kommuner i Skåne AB

Årsredovisning 2025

Sammanfattning 2025

Uppdrag och organisation

Förvaltningsberättelse

- Viktiga förhållanden för resultat och ekonomisk ställning
- Ägare
- Flerårs översikt
- Eget kapital
- Räkenskaperna
  - Resultaträkning
  - Balansräkning
  - Kassaflödesanalys
  - **Noter**
- Underskrifter

Styrning och ledning

Underskrifter

Årsredovisningens innehåll blev klart den 10 mars 2026. Årsredovisningen undertecknades av den dagen som framgår av vår elektroniska underskrift.

Monica Skagne
Verkställande direktör

Magnus Nordén
Ordförande

Emma Krüger

Ninda Wegbratt Menkus

Johanna Lindhe

Nermina Crnkic

Johan Möller

Vår revisionsberättelse har lämnats den dag som framgår av vår elektroniska underskrift
Ernst & Young AB

Daniel Lantz
Auktoriserad revisor

unikom.se
IT kommuner i Skåne AB

Årsredovisning 2025

Sammanfattning 2025

Uppdrag och organisation

Förvaltningsberättelse

- Viktiga förhållanden för resultat och ekonomisk ställning
- Ägare
- Flerårs översikt
- Eget kapital
- Räkenskaperna
  - Resultaträkning
  - Balansräkning
  - Kassaflödesanalys
  - Noter
- **Underskrifter**

Styrning och ledning

Styrning och ledning

Sammanfattning 2025

Uppdrag och organisation

Förvaltningsberättelse

Styrning och ledning

- Styrelsens ordförande har ordet
- Presentation av styrelsen
- Unikoms ledningsgrupp

Ansvar och riktning i fokus – 2025 och fortsatt utveckling

2025 har varit ett år där riktning, uthållighet och genomförandekraft satts på prov. För Unikom har året präglats av fortsatt konsolidering av uppdraget, ett tydligare samspel mellan ägare, styrelse och bolag samt ett konsekvent fokus på att omsätta strategiska beslut i konkret verksamhetsnytta.

Den gemensamma inriktning som fastslagits av ägarna har under året fått allt tydligare genomslag i bolagets arbete. Fokus på stordriftsfördelar, gemensamma arbetssätt och en sammanhållen systemmiljö är inte längre en ambition utan en faktisk utgångspunkt för hur verksamheten bedrivs och utvecklas. Det har ställt krav på prioriteringar, samordning och ibland också på att välja bort, men har samtidigt skapat bättre förutsättningar för långsiktig hållbarhet.

Styrelsen har under året initierat ett antal åtgärder i syfte att tydliggöra ansvar, stärka den interna styrningen och säkerställa en långsiktig och ändamålsenlig inriktning för såväl bolagets driftmiljö som samverkan med ägarkommunerna. Som en del i detta arbete har bolagets interna förmåga inom styrning, uppföljning och säkerhet förstärkts. Under året har viktiga funktioner etablerats och tydliggjorts i syfte att skapa bättre förutsättningar för systematisk uppföljning, ökad transparens och ett mer samlat arbete med informations- och cybersäkerhet. Dessa förstärkningar bidrar till att långsiktigt stärka bolagets kapacitet att möta både ägarnas förväntningar och de ökade krav som följer av omvärldsutvecklingen.

Samtidigt har den löpande driften fortsatt att hålla en hög nivå. Det är en förutsättning för all utveckling att den dagliga verksamheten fungerar stabilt och förutsägbart.

I anslutning till årsskiftet avslutades uppdraget för bolagets verkställande direktör till följd av pensionsavgång. Styrelsen vill rikta ett tack för ett gott och värdefullt arbete och välkomnar den nya vd som tillträdde i januari 2026.

Jag vill avslutningsvis rikta ett varmt tack till bolagets medarbetare, ledning och mina styrelsekollegor för det engagemang och den drivkraft som präglat arbetet under året. Tillsammans har vi under 2025 fortsatt att bygga för framtiden, med fokus på samverkan, kvalitet och långsiktig nytta för ägarkommunerna.

Magnus Nordén,
Styrelsens ordförande

Magnus Nordén,
Styrelsens ordförande

Styrelsens sammansättning

Under året har styrelsen hållit nio stycken styrelsesammanträden.

Magnus Nordén
Ordförande
Höörs kommun

Emma Krüger
Ledamot
Bromölla kommun

Nermina Crnkic
Ledamot
Östra Göinge

Ninda Wegbratt Menkus
Ledamot
Sjöbo kommun

Johan Möller
Ledamot och vice ordförande
Hörby kommun

Johanna Lindhe
Ledamot
Osby kommun

Johan Ohlsson
Suppleant
Bromölla kommun

Branislav Nikolic
Suppleant
Hörby kommun

Kim Olsen
Suppleant
Osby kommun

Rolf Carlsson
Suppleant
Höörs kommun

Jonas Gustafsson
Suppleant
Sjöbo kommun

Joanna Sjöström
Suppleant
Östra Göinge

Unikoms ledningsgrupp

Cecilia Alvesson
VD

Heinz Borchmann
Avdelningschef
infrastruktursavdelningen

Mattias Wedin
Avdelningschef system
och utveckling

"2025 är mitt sista år som VD på IT kommuner i Skåne – Unikom, det har varit nio fantastiska år, med stark utveckling och tillväxt och med medarbetare som inte bara är kunniga inom sina respektive område utan också engagerade och serviceminded."

Sophie Möller
Avdelningschef
Servicedesk

Napoleon Truedsson
Avdelningschef Staben

unikom.se

IT kommuner i Skåne AB

“Säker digitalisering tillsammans”

Kontaktinformation
Huvudkontor IT kommuner i Skåne AB, Unikom
Torggatan 2
242 31 Hörby
Telefon: 010 – 219 15 00
Mejl: info@unikom.se
Hemsida: www.unikom.se
Organisationsnummer: 559067-2142

Foto: Unikom, Unsplash.com pixabay.com samt kommunerna:
Bromölla, Osby, Hörby, Höör, Östra Göinge och Sjöbo

Revisionsberättelse

Till bolagsstämman i IT kommuner i Skåne Aktiebolag, org.nr 559067-2142

Rapport om årsredovisningen

Uttalanden

Vi har utfört en revision av årsredovisningen för IT kommuner i Skåne Aktiebolag för räkenskapsåret 2025-01-01 – 2025-12-31.

Enligt vår uppfattning har årsredovisningen upprättats i enlighet med årsredovisningslagen och ger en i alla väsentliga avseenden rättvisande bild av IT kommuner i Skåne Aktiebolags finansiella ställning per den 31 december 2025 och av dess finansiella resultat och kassaflöde för året enligt årsredovisningslagen. Förvaltningsberättelsen är förenlig med årsredovisningens övriga delar.

Vi tillstyrker därför att bolagsstämman fastställer resultaträkningen och balansräkningen.

Grund för uttalanden

Vi har utfört revisionen enligt International Standards on Auditing (ISA) och god revisionssed i Sverige. Vårt ansvar enligt dessa standarder beskrivs närmare i avsnittet Revisorns ansvar. Vi är oberoende i förhållande till IT kommuner i Skåne Aktiebolag enligt god revisorssed i Sverige och har i övrigt fullgjort vårt yrkesetiska ansvar enligt dessa krav.

Vi anser att de revisionsbevis vi har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för våra uttalanden.

Annan information än årsredovisningen

Detta dokument innehåller även annan information än årsredovisningen och återfinns på sidorna 6-28 och 46-49. Det är styrelsen och verkställande direktören som har ansvaret för denna andra information.

Vårt uttalande avseende årsredovisningen omfattar inte denna information och vi gör inget uttalande med bestyrkande avseende denna andra information.

I samband med vår revision av årsredovisningen är det vårt ansvar att läsa den information som identifieras ovan och överväga om informationen i väsentlig utsträckning är oförenlig med årsredovisningen. Vid denna genomgång beaktar vi även den kunskap vi i övrigt inhämtat under revisionen samt bedömer om informationen i övrigt verkar innehålla väsentliga felaktigheter.

Om vi, baserat på det arbete som har utförts avseende denna information, drar slutsatsen att den andra informationen innehåller en väsentlig felaktighet, är vi skyldiga att rapportera detta. Vi har inget att rapportera i det avseendet.

Styrelsens och verkställande direktörens ansvar

Det är styrelsen och verkställande direktören som har ansvaret för att årsredovisningen upprättas och att den ger en rättvisande bild enligt årsredovisningslagen. Styrelsen och verkställande direktören ansvarar även för den interna kontroll som de bedömer är nödvändig för att upprätta en årsredovisning som inte innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller misstag.

Vid upprättandet av årsredovisningen ansvarar styrelsen och verkställande direktören för bedömningen av bolagets förmåga att fortsätta verksamheten. De upplyser, när så är tillämpligt, om förhållanden som kan påverka förmågan att fortsätta verksamheten och att använda antagandet om fortsatt drift. Antagandet om fortsatt drift tillämpas dock inte om styrelsen och verkställande direktören avser att likvidera bolaget, upphöra med verksamheten eller inte har något realistiskt alternativ till att göra något av detta.

Revisorns ansvar

Våra mål är att uppnå en rimlig grad av säkerhet om att årsredovisningen som helhet inte innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller misstag, och att lämna en revisionsberättelse som innehåller våra uttalanden. Rimlig säkerhet är en hög grad av säkerhet, men är ingen garanti för att en revision som utförs enligt ISA och god revisionssed i Sverige alltid kommer att upptäcka en väsentlig felaktighet om en sådan finns. Felaktigheter kan uppstå på grund av oegentligheter eller misstag och anses vara väsentliga om de enskilt eller tillsammans rimligen kan förväntas påverka de ekonomiska beslut som användare fattar med grund i årsredovisningen.

Som del av en revision enligt ISA använder vi professionellt omdöme och har en professionellt skeptisk inställning under hela revisionen. Dessutom:

- identifierar och bedömer vi riskerna för väsentliga felaktigheter i årsredovisningen, vare sig dessa beror på oegentligheter eller misstag, utformar och utför granskningsåtgärder bland annat utifrån dessa riskei och inhämtar revisionsbevis som är tillräckliga och ändamålsenliga för att utgöra en grund för våra uttalanden. Risken för att inte upptäcka en väsentlig felaktighet till följd av oegentligheter är högre än för en väsentlig felaktighet som beror på misstag, eftersom oegentligheter kan innefatta agerande i maskopi, förfalskning, avsiktliga utelämnanden, felaktig information eller åsidosättande av intern kontroll.
- skaffar vi oss en förståelse av den del av bolagets interna kontroll som har betydelse för vår revision för att utforma granskningsåtgärder som är lämpliga med hänsyn till omständigheterna, men inte för att uttala oss om effektiviteten i den interna kontrollen.
- utvärderar vi lämpligheten i de redovisningsprinciper som används och rimligheten i styrelsens och verkställande direktörens uppskattningar i redovisningen och tillhörande upplysningar.
- drar vi en slutsats om lämpligheten i att styrelsen och verkställande direktören använder antagandet om fortsatt drift vid upprättandet av årsredovisningen. Vi drar också en slutsats, med grund i de inhämtade revisionsbevisen, om det finns någon väsentlig osäkerhetsfaktor som avser sådana händelser eller förhållanden som kan leda till betydande tvivel om bolagets förmåga att fortsätta verksamheten. Om vi drar slutsatsen att det finns en väsentlig osäkerhetsfaktor, måste vi i revisionsberättelsen fästa uppmärksamheten på upplysningarna i årsredovisningen om den väsentliga osäkerhetsfaktorn eller, om sådana upplysningar är otillräckliga, modifiera uttalandet om årsredovisningen. Våra slutsatser baseras på de revisionsbevis som inhämtas fram till datumet för revisionsberättelsen. Dock kan framtida händelser eller förhållanden göra att ett bolag inte längre kan fortsätta verksamheten.
- utvärderar vi den övergripande presentationen, strukturen och innehålle i årsredovisningen, däribland upplysningarna, och om årsredovisningen återger de underliggande transaktionerna och händelserna på ett sätt som ger en rättvisande bild.

Vi måste informera styrelsen om bland annat revisionens planerade omfattning och inriktning samt tidpunkten för den. Vi måste också informera om betydelsefulla iakttagelser under revisionen, däribland de eventuella betydande brister i den interna kontrollen som vi identifierat.

Penneo dokumentnyckel: 0QDLL-1TE5B-0I8GW-NZBZI-ZNA6X-B8POD

Rapport om andra krav enligt lagar och andra författningar

Uttalanden

Utöver vår revision av årsredovisningen har vi även utfört en revision av styrelsens och verkställande direktörens förvaltning av IT kommuner i Skåne Aktiebolag för räkenskapsåret 2025-01-01 – 2025-12-31 samt av förslaget till dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust.

Vi tillstyrker att bolagsstämman disponerar vinsten enligt förslaget i förvaltningsberättelsen och beviljar styrelsens ledamöter och verkställande direktören ansvarsfrihet för räkenskapsåret.

Grund för uttalanden

Vi har utfört revisionen enligt god revisionssed i Sverige. Vårt ansvar enligt denna beskrivs närmare i avsnittet Revisorns ansvar. Vi är oberoende i förhållande till IT kommuner i Skåne Aktiebolag enligt god revisorssed i Sverige och har i övrigt fullgjort vårt yrkesetiska ansvar enligt dessa krav.

Vi anser att de revisionsbevis vi har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för våra uttalanden.

Styrelsens och verkställande direktörens ansvar

Det är styrelsen som har ansvaret för förslaget till dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust. Vid förslag till utdelning innefattar detta bland annat en bedömning av om utdelningen är försvarlig med hänsyn till de krav som bolagets verksamhetsart, omfattning och risker ställer på storleken av bolagets egna kapital, konsolideringsbehov, likviditet och ställning i övrigt.

Styrelsen ansvarar för bolagets organisation och förvaltningen av bolagets angelägenheter. Detta innefattar bland annat att fortlöpande bedöma bolagets ekonomiska situation och att tillse att bolagets organisation är utformad så att bokföringen, medelsförvaltningen och bolagets ekonomiska angelägenheter i övrigt kontrolleras på ett betryggande sätt. Verkställande direktören ska sköta den löpande förvaltningen enligt styrelsens riktlinjer och anvisningar och bland annat vidta de åtgärder som är nödvändiga för att bolagets bokföring ska fullgöras i överensstämmelse med lag och för att medelsförvaltningen ska skötas på ett betryggande sätt.

Revisorns ansvar

Vårt mål beträffande revisionen av förvaltningen, och därmed vårt uttalande om ansvarsfrihet, är att inhämta revisionsbevis för att med en rimlig grad av säkerhet kunna bedöma om någon styrelseledamot eller verkställande direktören i något väsentligt avseende:

- företagit någon åtgärd eller gjort sig skyldig till någon försummelse som kan föranleda ersättningsskyldighet mot bolaget, eller
- på något annat sätt handlat i strid med aktiebolagslagen, årsredovisningslagen eller bolagsordningen.

Vårt mål beträffande revisionen av förslaget till dispositioner av bolagets vinst eller förlust, och därmed vårt uttalande om detta, är att med rimlig grad av säkerhet bedöma om förslaget är förenligt med aktiebolagslagen.

Rimlig säkerhet är en hög grad av säkerhet, men ingen garanti för att en revision som utförs enligt god revisionssed i Sverige alltid kommer att upptäcka åtgärder eller försummelser som kan föranleda ersättningsskyldighet mot bolaget, eller att ett förslag till dispositioner av bolagets vinst eller förlust inte är förenligt med aktiebolagslagen.

Som en del av en revision enligt god revisionssed i Sverige använder vi professionellt omdöme och har en professionellt skeptisk inställning under hela revisionen. Granskningen av förvaltningen och förslaget till dispositioner av bolagets vinst eller förlust grundar sig främst på revisionen av räkenskaperna. Vilka tillkommande granskningsåtgärder som utförs baseras på vår professionella bedömning med utgångspunkt i risk och väsentlighet. Det innebär att vi fokuserar granskningen på sådana åtgärder, områden och förhållanden som är väsentliga för verksamheten och där avsteg och överträdelser skulle ha särskild betydelse för bolagets situation. Vi går igenom och prövar fattade beslut, beslutsunderlag, vidtagna åtgärder och andra förhållanden som är relevanta för vårt uttalande om ansvarsfrihet. Som underlag för vårt uttalande om styrelsens förslag till dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust har vi granskat om förslaget är förenligt med aktiebolagslagen.

Lund den dag som framgår av vår elektroniska underskrift

Ernst & Young AB

Daniel Lantz

Daniel Lantz
Auktoriserad revisor

Penneo dokumentnyckel: 0QDLL-1TE5B-0I8GW-NZBZI-ZNA6X-B8POD

PENNEO

Signaturerna i detta dokument är juridiskt bindande. Dokumentet är signerat genom Penneo™ för säker digital signering. Tecknarnas identitet har lagrats, och visas nedan.

"Med min signatur bekräftar jag innehållet och alla datum i detta dokumentet."

Roland Daniel Lantz (SSN-validerad)
Signing Partner
Serienummer: 819374a9888ee8[…]ee935094b18a2
IP: 147.161.xxx.xxx
2026-03-19 10:04:07 UTC

Penneo dokumentnyckel: 0QDLL-1TE5B-0I8GW-NZBZI-ZNA6X-B8POD

Detta dokument är undertecknat digitalt via **Penneo.com**. De signerade uppgifternas integritet är validerad med hjälp av ett beräknat hashvärde för originaldokumentet. Alla kryptografiska bevis är inbäddade i denna PDF, vilket säkerställer både autenticitet och möjlighet till framtida validering.

Detta dokument är försett med ett kvalificerat elektroniskt sigill. För mer information om Penneos kvalificerade betrodda tjänster, se **https://eutl.penneo.com**.

Så här verifierar du dokumentets äkthet:
När du öppnar dokumentet i Adobe Reader kan du se att det är certifierat av **Penneo A/S**. Detta bekräftar att dokumentets innehåll förblir oförändrat sedan tidpunkten för undertecknandet. Bevis för de enskilda undertecknarnas digitala signaturer bifogas dokumentet.

De kryptografiska bevisen kan kontrolleras med hjälp av Penneos validator, **https://penneo.com/validator**, eller andra valideringsverktyg för digitala signaturer.

Lekmannarevisor för
IT kommuner i Skåne AB

Till årsstämman i IT kommuner i Skåne AB
Organisationsnummer: 559067-2142
Till kommunfullmäktige i de sex ägarkommunerna
Till de förtroendevalda revisorerna i de sex ägarkommunerna för kännedom

Granskningsrapport för år 2025

Jag, av fullmäktige i Höörs kommun utsedd lekmannarevisor i IT Kommuner i Skåne AB, har granskat verksamheten för år 2025.

Styrelse och VD ansvarar för att verksamheten bedrivs enligt gällande bolagsordning, ägardirektiv och beslut samt de föreskrifter som gäller för verksamheten. Lekmannarevisorernas ansvar är att granska om bolagets verksamhet har skötts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt samt pröva den interna kontrollen och om verksamheten bedrivits enligt fullmäktiges uppdrag och mål samt de föreskrifter som gäller för verksamheten.

Granskningen har utförts enligt aktiebolagslagen, kommunallagen, god revisionssed i kommunal verksamhet och kommunens revisionsreglemente samt utifrån av årsstämman fastställda ägardirektiv. Granskningen har genomförts med den inriktning och omfattning som behövs för att ge rimlig grund för prövning och bedömning.

Jag har i tidigare granskningsrapporter betonat behovet av bolaget skaffar en tillräcklig ekonomisk trygghet. Med årets goda resultat tillsammans med föregående årsresultat har nu bolaget, enligt min bedömning, en tillräcklig ekonomisk bas för att kunna hantera oförutsedda händelser och kostnader. Trots bättre förutsättningar för bolaget är det fortsatt viktigt att styrelsen ägnar särskild vikt åt bolagets finansiella förutsättningar. Jag har också tidigare understrukit vikten av att ekonomifunktionen i bolaget bör stärkas/flyttas över till bolaget. Jag noterar att initiativ i denna riktning tagits under 2025. Samtidig tycks det ha funnits vissa utmaningar i samspelet med berörd kommun. Det är angeläget att roller och funktion här tydliggörs under 2026.

Under 2024 togs i samtliga ägarkommuners kommunfullmäktige beslut om nya strategiska dokument rörande IT-området med sikte på att stärka samspelet mellan kommunerna och med IT Kommuner i Skåne AB. Detta följdes sedan upp med en genomgripande översyn av bolagets organisation och en ny struktur i relationen mellan bolaget och kommunerna som varit i funktion under 2025. Det är min bedömning att de samverkande kommunerna nu har ett fullgott ramverk att arbeta inom för att nå de övergripande och gemensamma målen.

En central förutsättning för att samverkan ska ge full effekt är att kommunerna aktivt driver sina verksamhetsbehov och använder bolaget som en gemensam resurs för digital utveckling. Bolaget behöver samtidigt fortsatt utvecklas från att främst leverera teknisk drift till att i högre grad vara en möjliggörare för kommunernas digitalisering. För att denna utveckling ska realiseras fullt ut behöver den gemensamma digitaliseringsprocess, som etablerats mellan kommunerna och bolaget, implementeras konsekvent samt kombineras med en stark gemensam prioritering av digitala initiativ. Min bedömning är att den nya organisationen, med digitaliserings-rådet i en nyckelroll, under året har tagit tydliga steg mot sin tänkta funktion, men samarbetet behöver utvecklas ytterligare.

En ytterligare förutsättning för att samverkan ska fungera effektivt är att kommunernas verksamheter – både förvaltningar och kommunala bolag – förhåller sig till de gemensamma krav och principer som fastställts för den digitala miljön. Detta gäller särskilt de icke-funktionella krav som avser exempelvis informations-säkerhet, arkitektur, integration och teknisk drift.

Avslutningsvis är det viktigt att kommunerna säkerställer att utvecklingsinitiativ och systemanskaffningar sker inom ramen för de gemensamma styrprinciper som beslutats inom samverkan. Min övergripande bedömning är att kommunernas förmåga/vilja att söka gemensamma effektiva lösningar är fortfarande det område där det finns störst effektiviseringsvinster att uppnå på IT-området. Samtidigt ska arbetet i bolaget genomföras på ett kostnadseffektivt sätt. En viktig funktion är därvid den controllerfunktion som etablerades i bolaget under 2025. Denna funktion blir ett bra redskap i att granska hur olika funktioner inom bolaget kan effektiviseras.

Jag bedömer sammantaget att bolagets verksamhet har skötts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt samt att bolagets interna kontroll har varit tillräcklig.

Höör den 19 mars 2025

Arne Gustavsson
lekmannarevisor

Styrelsens uttalande om verksamheten i IT Kommuner i Skåne AB 2025

Inledning

Kommunstyrelsen ska årligen följa upp att de bolag kommunen äger bedriver sin verksamhet i enlighet med bolagsordning och kommunalrättsliga principer.
Styrelsen för IT Kommuner i Skåne AB (Unikom) avger härmed sitt uttalande om bolagets verksamhet för 2025.
I enlighet med ägardirektiven redovisar styrelsen i årsredovisningen hur bolaget lever upp till sitt ändamål och uppdrag. Årsredovisningen överlämnas till ägarna under våren 2026.
Styrelsen redogör nedan för genomförda insatser under 2025 samt bolagets inriktning framåt. Styrelsens samlade bedömning är att bolaget under året har bedrivits i enlighet med fastställt ändamål och kommunala befogenheter.

Bolagets uppdrag

Unikom ska säkerställa att ägarkommunerna har en stabil, säker och gemensam IT-miljö samt stödja kommunerna i digital utveckling och samverkan. Uppdraget omfattar drift, förvaltning, utveckling och säkerhet i den gemensamma digitala infrastrukturen samt stöd i relevanta nationella digitaliseringsinitiativ.

Insatser 2025

Verksamheten har under 2025 präglats av fortsatt fokus på stabilitet, säkerhet och samordning i den gemensamma IT-miljön. Arbetet har genomförts i enlighet med bolagets ändamål, bolagsordning och ägardirektiv.

Förvaltning och utveckling

Bolaget har vidareutvecklat samverkan och arbetssätt tillsammans med ägarkommunerna genom etablerade forum och dialogstrukturer, med syfte att stärka gemensam prioritering och utveckling.

Under året har bolaget även påbörjat arbetet med riktade systemgemensamma upphandlingar. Gemensamma upphandlingar av strategiskt utpekade system har bland annat initierats i syfte att stärka samordning, likvärdighet och kostnadseffektivitet inom samarbetet.

Arbetet med att minska teknikskuld och harmonisera tekniska miljöer mellan kommunerna har intensifierats, vilket bidrar till mer likvärdiga förutsättningar och en mer sammanhållen driftmiljö. Under året har även en organisatorisk anpassning genomförts för att bättre stödja samverkan och leverans i uppdraget.

Säkerhet och robusthet

Informationssäkerhet och cybersäkerhet har fortsatt haft hög prioritet. Bolaget har arbetat vidare med att stärka skydd, robusthet och kontinuitet i gemensamma plattformar och tjänster samt säkerställa en stabil och säker digital grund för ägarkommunerna.

Inriktning och prioriteringar 2026 och framåt

Under 2026 intensifierar bolaget utvecklingsarbetet för att ytterligare stärka leveransförmåga, tydlighet och gemensam riktning i uppdraget gentemot ägarkommunerna. Ambitionen är att utveckla

bolagets roll från främst driftleverantör till en mer sammanhållen digital möjliggörare för kommunernas verksamheter och användare. Centrala prioriteringar är:

Tydlig riktning och styrning.
Bolaget har initierat ett samlat arbete med vision, mission och målområden som grund för styrning, prioritering och uppföljning. Arbetet tydliggör bolagets uppdrag internt och gentemot ägarkommunerna och stärker bolagets leveransförmåga, proaktivitet och framåtriktade utveckling

Utvecklad roll som digital möjliggörare.
Bolaget stärker fokus på verksamhetsnytta, användarstöd och effektivt nyttjande av gemensamma digitala tjänster i kommunernas verksamheter.

Stärkt leveransorganisation.
Arbetet med interna processer, tjänsteområden och leveransstruktur intensifieras för att öka effektivitet, transparens och kvalitet i leveransen.

Stärkt stöd i nationella digitaliseringsinitiativ.
Bolaget tar ett mer aktivt ansvar för att stödja kommunerna i nationella satsningar och gemensamma initiativ, i syfte att skapa samordning och likvärdig digital utveckling inom Unikom-samarbetet.

Sammanfattande bedömning

Styrelsen bedömer att bolaget under 2025 har bedrivits i enlighet med bolagsordning, ägardirektiv och kommunala principer. Bolaget har säkerställt en stabil och säker gemensam IT-miljö samt fortsatt utveckla samverkan och likabehandling mellan ägarkommunerna.

Styrelsen bedömer vidare att de utvecklingsinsatser som intensifieras under 2026 stärker bolagets förmåga att fullgöra sitt uppdrag som gemensam digital aktör och möjliggörare för ägarkommunerna. Detta gäller särskilt tydligare riktning i uppdraget, stärkt leveransförmåga, fördjupat säkerhetsarbete samt ökad transparens, dialog och förståelse kring bolagets uppdrag och utveckling.

ANKOM
2026 -03- 19

Lekmannarevisor för
IT kommuner i Skåne AB

Till årsstämman i IT kommuner i Skåne AB
Organisationsnummer: 559067-2142
Till kommunfullmäktige i de sex ägarkommunerna
Till de förtroendevalda revisorerna i de sex ägarkommunerna för kännedom

Granskningsrapport för år 2025

Jag, av fullmäktige i Höörs kommun utsedd lekmannarevisor i IT Kommuner i Skåne AB, har granskat verksamheten för år 2025.

Styrelse och VD ansvarar för att verksamheten bedrivs enligt gällande bolagsordning, ägardirektiv och beslut samt de föreskrifter som gäller för verksamheten. Lekmannarevisorernas ansvar är att granska om bolagets verksamhet har skötts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt samt pröva den interna kontrollen och om verksamheten bedrivits enligt fullmäktiges uppdrag och mål samt de föreskrifter som gäller för verksamheten.

Granskningen har utförts enligt aktiebolagslagen, kommunallagen, god revisionssed i kommunal verksamhet och kommunens revisionsreglemente samt utifrån av årsstämman fastställda ägardirektiv. Granskningen har genomförts med den inriktning och omfattning som behövs för att ge rimlig grund för prövning och bedömning.

Jag har i tidigare granskningsrapporter betonat behovet av bolaget skaffar en tillräcklig ekonomisk trygghet. Med årets goda resultat tillsammans med föregående årsresultat har nu bolaget, enligt min bedömning, en tillräcklig ekonomisk bas för att kunna hantera oförutsedda händelser och kostnader. Trots bättre förutsättningar för bolaget är det fortsatt viktigt att styrelsen ägnar särskild vikt åt bolagets finansiella förutsättningar. Jag har också tidigare understrukit vikten av att ekonomifunktionen i bolaget bör stärkas/flyttas över till bolaget. Jag noterar att initiativ i denna riktning tagits under 2025. Samtidig tycks det ha funnits vissa utmaningar i samspelet med berörd kommun. Det är angeläget att roller och funktion här tydliggörs under 2026.

Under 2024 togs i samtliga ägarkommuners kommunfullmäktige beslut om nya strategiska dokument rörande IT-området med sikte på att stärka samspelet mellan kommunerna och med IT Kommuner i Skåne AB. Detta följdes sedan upp med en genomgripande översyn av bolagets organisation och en ny struktur i relationen mellan bolaget och kommunerna som varit i funktion under 2025. Det är min bedömning att de samverkande kommunerna nu har ett fullgott ramverk att arbeta inom för att nå de övergripande och gemensamma målen.

En central förutsättning för att samverkan ska ge full effekt är att kommunerna aktivt driver sina verksamhetsbehov och använder bolaget som en gemensam resurs för digital utveckling. Bolaget behöver samtidigt fortsatt utvecklas från att främst leverera teknisk drift till att i högre grad vara en möjliggörare för kommunernas digitalisering. För att denna utveckling ska realiseras fullt ut behöver den gemensamma digitaliseringsprocess, som etablerats mellan kommunerna och bolaget, implementeras konsekvent samt kombineras med en stark gemensam prioritering av digitala initiativ. Min bedömning är att den nya organisationen, med digitaliserings-rådet i en nyckelroll, under året har tagit tydliga steg mot sin tänkta funktion, men samarbetet behöver utvecklas ytterligare.

En ytterligare förutsättning för att samverkan ska fungera effektivt är att kommunernas verksamheter – både förvaltningar och kommunala bolag – förhåller sig till de gemensamma krav och principer som fastställts för den digitala miljön. Detta gäller särskilt de icke-funktionella krav som avser exempelvis informations-säkerhet, arkitektur, integration och teknisk drift.

Avslutningsvis är det viktigt att kommunerna säkerställer att utvecklingsinitiativ och systemanskaffningar sker inom ramen för de gemensamma styrprinciper som beslutats inom samverkan. Min övergripande bedömning är att kommunernas förmåga/vilja att söka gemensamma effektiva lösningar är fortfarande det område där det finns störst effektiviseringsvinster att uppnå på IT-området. Samtidigt ska arbetet i bolaget genomföras på ett kostnadseffektivt sätt. En viktig funktion är därvid den controllerfunktion som etablerades i bolaget under 2025. Denna funktion blir ett bra redskap i att granska hur olika funktioner inom bolaget kan effektiviseras.

Jag bedömer sammantaget att bolagets verksamhet har skötts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt samt att bolagets interna kontroll har varit tillräcklig.

Höör den 19 mars 2026

Arne Gustavsson
lekmannarevisor

§ 62

Beredning av ärende 2025/94
till kommunstyrelsen

Fråga om ansvarsfrihet för Östra Skånes Hjälpmedelsnämnd 2024

Arbetsutskottet föreslår att kommunstyrelsen beslutar

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta att:

Östra Skånes Hjälpmedelsnämnd beviljas ansvarsfrihet för verksamhetsåret 2024.

Sammanfattning av ärendet

Elva kommuner i östra Skåne inrättade 2003 en gemensam nämnd för samverkan angående tekniska hjälpmedel. Värdkommun är Kristianstads kommun.

Hjälpmededelscentrum Östra Skåne (HÖS) drift har ett redovisat resultat på 1 131 tkr, ute-serviceverksamheten 301 tkr, transportverksamheten 63 tkr och verksamheten för hem-transport 400 tkr. HÖS lagerekonomi redovisade ett resultat på 8 tkr. Det sammanlagda resultatet är 1 903 tkr.

Förvaltningens förslag

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta att:

Östra Skånes Hjälpmedelsnämnd beviljas ansvarsfrihet för verksamhetsåret 2024.

Beslutsunderlag

Kommunledningsförvaltningens tjänsteskrivelse den 27 april 2026
Hjälpmedelscentrum Östra Skåne tjänsteutlåtande den 4 februari 2025
Bilaga 1a - 1c, Statistik inköp-försäljning 2024

Bilaga 2a – 2d Uppföljning styrkort 2024

Bilaga 2a, Uppföljning styrkort 2024

Bilaga 2b, Uppföljning styrkort 2024, beskrivning

Bilaga 2c, Avfallshanteringsrapport 2024

Bilaga 2d, Avvikelser 2024

Bilaga 3, Bokslut 2024

Bilaga 4, Fördelning av resultat 2024

Bilaga 5, Uteservice 2022 - 2024

Bilaga 6-6a, Hemtransport 2022 - 2024

Slutligt beslut i ärendet ska skickas till

Kommunstyrelsen
Hjälpmedelscentrum Östra Skåne

SJÖBO KOMMUN
Kommunstyrelsen

TJÄNSTESKRIVELSE

Kommunledningsförvaltningen
KANSLIAVDELNINGEN

DATUM 27 april 2026
ÄRENDENUMMER 2025/94

HANDLÄGGARE
Patrik Lindelöf
patrik.lindelof@sjobo.se

TILL
Kommunfullmäktige

Fråga om ansvarsfrihet för Östra Skånes Hjälpmedelsnämnd 2024

Kommunledningsförvaltningens förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta att:

Östra Skånes Hjälpmedelsnämnd beviljas ansvarsfrihet för verksamhetsåret 2024.

Sammanfattning

Elva kommuner i östra Skåne inrättade 2003 en gemensam nämnd för samverkan angående tekniska hjälpmedel. Värdkommun är Kristianstads kommun.

Hjälpmededelscentrum Östra Skåne (HÖS) drift har ett redovisat resultat på 1 131 tkr, ute-serviceverksamheten 301 tkr, transportverksamheten 63 tkr och verksamheten för hem-transport 400 tkr. HÖS lagerekonomi redovisade ett resultat på 8 tkr. Det sammanlagda resultatet är 1 903 tkr.

EKONOMISKA ÖVERVÄGANDEN

Förvaltningen har inte funnit några särskilda ekonomiska aspekter av frågan.

MILJÖ- OCH KLIMATKONSEKVENSER

Förvaltningen har inte funnit några särskilda konsekvenser av beslutet ur miljö- och klimathänsyn.

KONSEKVENSER FÖR BARN

Kommunledningsförvaltningen bedömer att frågan inte särskilt påverkar barns rättigheter.

Underlag för beslutet

Kommunledningsförvaltningens tjänsteskrivelse den 27 april 2026
Hjälpmedelscentrum Östra Skåne tjänsteutlåtande den 4 februari 2025
Bilaga 1a - 1c, Statistik inköp-försäljning 2024
Bilaga 2a – 2d Uppföljning styrkort 2024
Bilaga 2a, Uppföljning styrkort 2024
Bilaga 2b, Uppföljning styrkort 2024, beskrivning
Bilaga 2c, Avfallshanteringsrapport 2024
Bilaga 2d, Avvikelser 2024
Bilaga 3, Bokslut 2024
Bilaga 4, Fördelning av resultat 2024
Bilaga 5, Uteservice 2022 - 2024
Bilaga 6-6a, Hemtransport 2022 - 2024

Beslutet ska skickas till

Kommunstyrelsen
Hjälpmedelscentrum Östra Skåne

Patrik Lindelöf	Lars Wästberg
Nämndsekreterare	Kanslichef

ÖSHN § 4

Bokslut 2024 inklusive styrkortsuppföljning

Ärnr HMN 2025/3

Beslut

- Godkänna föreliggande årsredovisning 2024
- Besluta att 2024 årsresultat fördelas enligt avtal

Sammanfattning

Hjälpmededelscentrum Östra Skåne (HÖS) drift har ett redovisat resultat på 1 131 tkr, uteserviceverksamheten 301 tkr, transportverksamheten 63 tkr och verksamheten för hemtransport 400 tkr. HÖS lagerekonomi redovisade ett resultat på 8 tkr.

Det sammanlagda resultatet är 1 903 tkr.

Hjälpmedelscentrum Östra Skånes förslag till

- Godkänna föreliggande årsredovisning 2024
- Besluta att 2024 årsresultat fördelas enligt avtal

Beslutsunderlag

Hjälpmedelscentrum Östra Skåne tjänsteutlåtande 2025-02-04

Bilaga 1a - 1c, Statistik inköp-försäljning 2024

Bilaga 2a – 2d Uppföljning styrkort 2024

- Bilaga 2a, Uppföljning styrkort 2024
- Bilaga 2b, Uppföljning styrkort 2024, beskrivning
- Bilaga 2c, Avfallshanteringsrapport 2024
- Bilaga 2d, Avvikelser 2024

Bilaga 3, Bokslut 2024

Bilaga 4, Fördelning av resultat 2024

Bilaga 5, Uteservice 2022 – 2024

Bilaga 6-6a, Hemtransport 2022 - 2024

Hjälpmedelscentrum Östra Skåne
Hjälpmedelscentrum Östra Skåne
Kristina Björnlund
044 - 134248
Kristina.bjornlund@kristianstad.se

2025-02-04

Östra Skånes Hjälpmedelsnämnd

Bokslut 2024

Ärnr HMN 2025/3

Hjälpmedelscentrum Östra Skånes förslag till Östra Skånes Hjälpmedelsnämnd

- Godkänna föreliggande årsredovisning 2024
- Besluta att 2024 årsresultat fördelas enligt avtal

Sammanfattning

Hjälpmededelscentrum Östra Skåne (HÖS) drift redovisade resultat på 1 131 tkr, uteservice-verksamheten redovisade ett resultat på 301 tkr, transportverksamheten ett resultat på 63 tkr och verksamheten för hemtransport ett resultat på 400 tkr. HÖS lagerekonomi redovisade ett resultat på 8 tkr. Det sammanlagda resultatet är 1 903 tkr.

Beslutsunderlag

Hjälpmedelscentrum Östra Skåne tjänsteutlåtande 2025-02-04

Bilaga 1a - 1c, Statistik inköp-försäljning 2024

Bilaga 2a – 2d Uppföljning styrkort 2024

- Bilaga 2a, Uppföljning styrkort 2024
- Bilaga 2b, Uppföljning styrkort 2024, beskrivning
- Bilaga 2c, Avfallshanteringsrapport 2024
- Bilaga 2d, Avvikelser 2024

Bilaga 3, Bokslut 2024

Bilaga 4, Fördelning av resultat 2024

Bilaga 5, Uteservice 2022 - 2024

Bilaga 6-6a, Hemtransport 2022 - 2024

Ärendet

Uppföljning av Hjälpmedelscentrum Östra Skånes styrkort 2024

I samband med bokslutet har måluppföljning genomförts utifrån nämndens styrkort. Bedömning och beskrivning av måluppfyllelse framgår av bilaga 2a-2d.

Perspektiven förutom grunduppdraget är:

- Medborgare/kunder – hållbarhet, utbildning, trygghet & attraktivitet
- Medarbetare
- Ekonomi

Målen är satta utifrån ett långsiktigt perspektiv dvs. ska följas över tid. Vissa justeringar kan göras varje år.

Måluppfyllelsen är god för 2024.

Övergripande

Fokus 2024 har fortsatt varit verksamhetssystemet som sattes i drift den 3 maj 2023. Både utifrån att landa i hur systemet fungerar både internt på HÖS samt för kundernas del samt fortsätta att förbättra och utveckla verksamhetssystemet tillsammans med systemleverantören.

Arbetet med regelverket MDR (medicinteknisk EU-förordning) har intensifierats.

Både en kundundersökning samt en medarbetarundersökning genomfördes under hösten.

Teknisk service – uteservice

Antalet uppdrag samt fakturering för uteservice har totalt ökat under 2024 jämfört med 2023 där både förebyggande underhåll (FU) och reparationer ökat i antal, se bilaga 5.

Teknisk service – verkstad special

På HÖS är specialanpassning av hjälpmedel en relativt stor verksamhet.

Under 2024 har 202 specialanpassningar avslutats.

Hemtransport

Totalt har antal uppdrag ökat för hemtransport och låg under 2024 ungefär på samma nivå som 2022. Ordinarie hemleveranser (normala) har dock minskat med 127st under 2024 där den största förändringen blev de snabba leveranserna som ökat med 140st, se bilaga 6-6a.

Snabba leveranser och hämtningar kan bokas för en merkostnad innan kl. 14.00 för att levereras/hämtas nästkommande dag.

Administration

Det tar tid innan ett byte av verksamhetssystem landat. Under hela 2024 har rättningar, förbättringar samt utveckling av nya funktioner varit i fokus för systemgruppen där hela övriga verksamheten påverkats och involverats i olika omfattning. Under 2025 kommer det bli ett liknande fokus där kundernas beställningsportal kommer bli en stor del i arbetet där HÖS kommer involvera kommunernas superanvändare i större utsträckning.

Inköp

Samtliga elva kommuner har under 2024 gjort ett totalt inköp av hjälpmedel på 102 451 tkr (jfr. 2023, 96 579 tkr).

Av HÖS kommuners totala hjälpmedelsinköp (inkl. tillbehör) under 2024 avser 35% begagnade hjälpmedel och tillbehör (jfr. 2023= 33%) mätt i kronor. Se bilaga 1a och 1b (jfr. 2023 - 2024). Bilaga 1c visar jämförelser mellan åren 2019 - 2024.

Under året har inget vite fakturerats ut till leverantörerna för leveransförseningar av hjälpmedel (jmf 2023= 161 tkr). Detta då den kravställda funktionen i verksamhetssystemet inte kom igång förrän sent på året.

Skrotningar av utrangerade hjälpmedel har genererat en intäkt på 207 tkr (jfr. 2023 = 335 tkr).

Verksamheten har också fått en ersättning på 105 tkr för skrotade rollatorer av leverantören Eurovema. Detta utifrån leverantörens säkerhetsmeddelande att byta ut och skrota deras rollatorer Volaris Smart och Volaris Patrol.

Arbetsmiljö

Riskbedömningar genomförda under året gällande trafiksäkerhet, traverssystem, madrasshanteringen, gående över gårdsplanen, explosiv atmosfär, sänghanteringen, litiumbatterier/butan-, /propangas, svetsning med acetylen och kemikalieskåpen, medicinska implantat, truck, samordningsansvaret (delvis).

Den årliga skyddsronden genomfördes i november månad där skyddsombud och chefer medverkade.

Under året så har totalt 11st tillbud samt 6st arbetsskador inrapporterats. Samtliga tillbud och arbetsskador av mindre allvarlig händelse, 2st arbetsskador med kortare sjukfrånvaro.

Av arbetsskadorna var 2st klämskador, 3st fordonsrelaterade samt 1st ramp som brast.

Av tillbuden var 5st relaterade till fordon eller truck, resten övrigt.

Personal

Antalet tillsvidareanställda på HÖS var 43 personer under 2024.

Vid årets slut var 35,7% av de tillsvidareanställda medarbetarna kvinnor, medelåldern 46,5 år och den genomsnittliga sysselsättningsgraden 99,5 %. Tre medarbetare gick ner vars 20% i sysselsättningsgrad i slutet av året utifrån ålder och möjligheten till fortsatt fullt intjänande av pensionspoäng.

Antal sjukdagar per anställd i snitt blev 13,6 dagar vilket är en minskning från 2023 med 9,9 dagar per anställd i snitt. I slutet av året hade HÖS ingen som var sjuk 15 dagar eller mer. Totalt har 34 tillsvidareanställda medarbetare haft 5 sjukdagar eller mer vilket är samma som under 2023.

Årsbokslut 2024

Hjälpmedelscentrum Östra Skåne har under 2024 haft en total budget på 37 803 tkr varav 29 397 tkr för driften, 4 033 tkr för uteserviceverksamheten, 1 165 tkr för transportverksamheten och 3 208 tkr för hemtransport.

Hjälpmededelscentrum Östra Skåne (HÖS) drift har ett redovisat resultat på 1 131 tkr, uteserviceverksamheten 301 tkr, transportverksamheten 63 tkr och verksamheten för hemtransport 400 tkr. HÖS lagerekonomi redovisade ett resultat på 8 tkr.

Det sammanlagda resultatet är 1 903 tkr.

Nedan följer en sammanfattande beskrivning av resultatet för 2024 per verksamhet.

Hjälpmedelscentrum Östra Skåne, drift

Intäkter blev totalt 29 tkr lägre än budgeterat som härrör sig från verkstad specials tjänster (-45,5 tkr lägre än budgeterat) samt klimatväxlingspremie (ej budgeterad, extra intäkt på 15,2 tkr) utifrån en servicebil med drivmedel gas.

Personalkostnaderna minskade med 263 tkr i jämförelse med budget. Minskade antal traktamente, ej budgeterad ersättning från försäkringskassa, personal som gått ner i arbetstid som inte heller fanns med i budgeten.

Lokalhyran 39 tkr lägre än budget. Ingen hyreshöjning, ingen extra hyra av lokaler, ingen debitering för service och underhåll av ventilationen på verkstad special.

Övriga kostnader visar ett resultat på 831 tkr lägre än i budgeten.

Kostnader som har blivit lägre (totalt 989 tkr). Sophantering (105 tkr), verksamhetssystem (100 tkr), inventarier (96 tkr), leasingkostnader för bilar (94 tkr), försäljning av bil (87 tkr), personalresor (72 tkr), kontors-, datamaterial, utrustning (69 tkr), förbrukningsmaterial (64 tkr), utbildning/konferens (64 tkr), telefoni/växel (62 tkr), förskrivarutbildningar (40 tkr), kvalitetsledningssystem (31 tkr), arbetskläder (30 tkr) mm.

Kostnader som tillkommit utöver budget (-158 tkr). Arkivlicenser för tidigare verksamhetssystem (-91 tkr), IT/server (-32 tkr) för kvarstående delar av gammalt verksamhetssystem, IT/hyra (-30 tkr), reparationer maskiner och inventarier (-5 tkr).

Finansiella kostnader blev lägre än budgeterat (27 tkr). De planerade investeringar realiserades senare under året än vad som var budgeterat.

Hjälpmedelscentrum Östra Skåne, uteserviceverksamhet

Intäkterna visar en minskad intäkt (-35 tkr) = tjänsterna som utförts.

Personalkostnader minskade (42 tkr).

Övriga kostnader blev totalt lägre (293 tkr) gentemot budget.

Minskade kostnader (326 tkr) varav leasingkostnader för bilarna (155 tkr), försäljning av servicebilar (76 tkr), drivmedel (51 tkr) mm.

Ökade kostnader (-33 tkr) varav IT/M365-licenser (-11 tkr), inredning nya bilar (-17 tkr) mm.

Hjälpmedelscentrum Östra Skåne, transportverksamhet

Intäkterna är oförändrade mot budget.

Personalkostnaderna blev lägre (5 tkr).

Övriga kostnader totalt lägre (61 tkr).

Minskade kostnader totalt (103 tkr) för drivmedel (83 tkr), lastbil försäkring/självrisk (7 tkr) mm.

Ökade kostnader totalt (-42 tkr) bilreparationer/underhåll på lastbilen.

Finansiella kostnader blev 2 tkr högre än budgeterat.

Hjälpmedelscentrum Östra Skåne, hemtransport

Intäkterna visar ett överskott (285 tkr) = tjänster som utförts.

Personalkostnader blev lägre (62 tkr).

Övriga kostnader blev totalt 53 tkr lägre än budgeterat.

Minskade kostnader (74 tkr) varav drivmedel (50 tkr), inventarier (8 tkr), telefoni (7 tkr) osv.

Ökade kostnader totalt (-21 tkr) som gäller leasingavgifter för bilarna

Finansiella kostnader ökade (1 tkr) gentemot budget.

Hjälpmedelscentrum Östra Skåne, lagerekonomi

HÖS lagerekonomi visar 2024 ett resultat på 8 tkr.

Utöver hjälpmedelsförsäljning inkluderas även intäkter för skrotning av hjälpmedel (207 tkr) (jfr. 335 tkr, 2023), försäljning av pallar (3 tkr) (jfr. 17 tkr, 2023) samt en ersättning (105 tkr) för skrotade rollatorer av leverantören Eurovema utifrån säkerhetsmeddelande.

Förändring av lager, lager/varukostnader (307 tkr).

Lagervärde- och saldodifferenserna redovisas i samband med uppföljning styrkort 2024, bilaga 2a-2b.

Kristina Björnlund

Hjälpmedelschef

Beslut expedieras till

Hjälpmedelscentrum Östra Skånes ledningsgrupp

Respektive kommuns kommunledningskontor

Hjälpmedel- Inköp, försäljning, fakturerat belopp
jan-dec´24

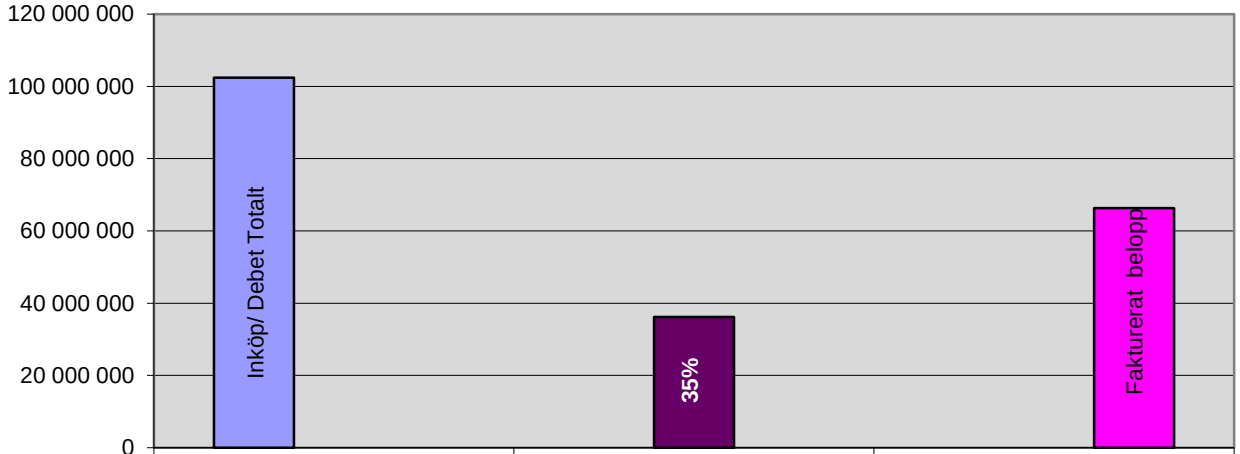

	Inköp	Försäljning	Fakturerat
Inköp/ Debet Totalt	102 450 825		
Försäljning/ Kredit Totalt (försäljningsandel av tot.inköp %)		36 148 796	
Fakturerat belopp			66 302 029

Kabelvägen 17
291 62 Kristianstad
Tel 044-13 42 45
Fax 044-12 37 04

Inköp, försäljning, fakturering 2023-2024

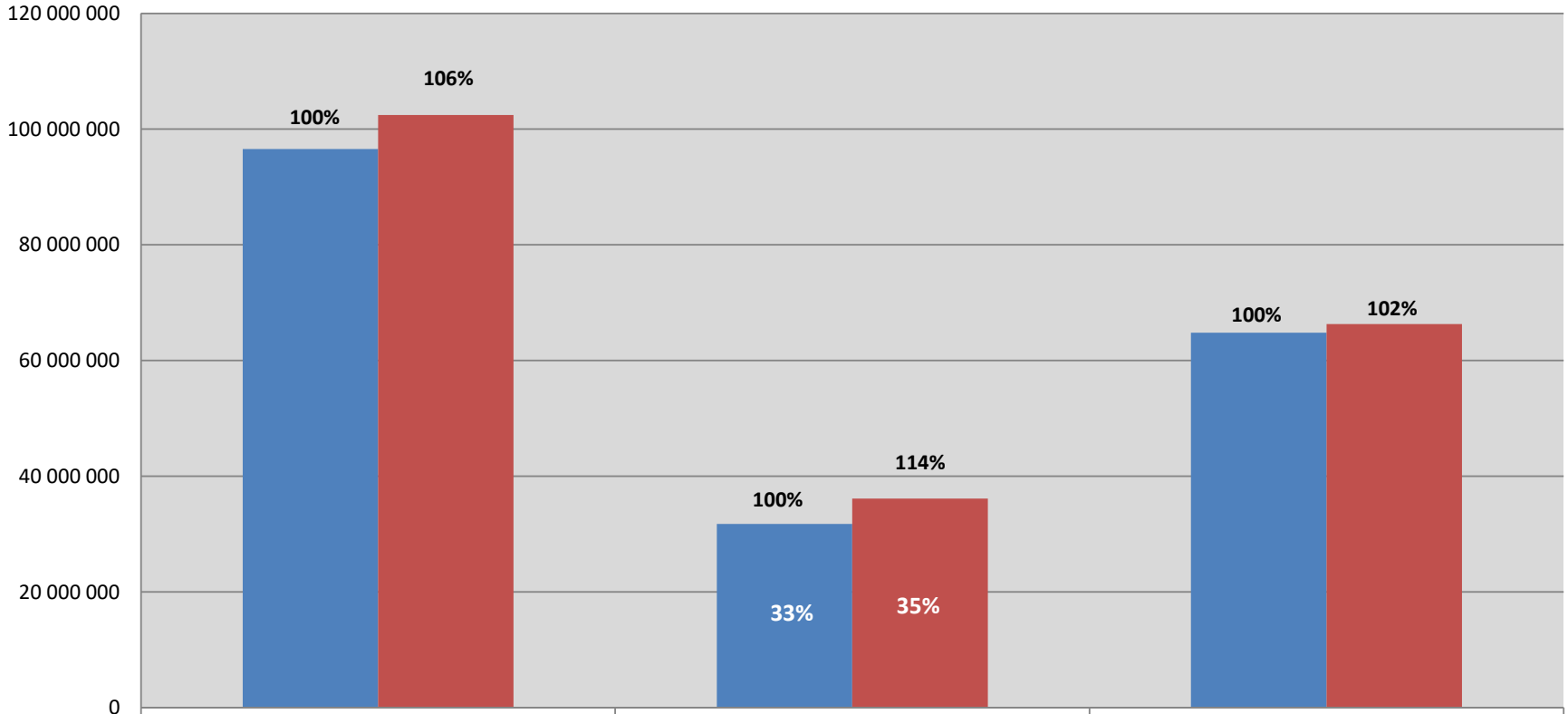

	Inköp	Försäljning	Fakturerat
2023	96 578 988	31 776 576	64 802 412
2024	102 450 825	36 148 796	66 302 029

Inköp, försäljning, fakturering 2019-2024

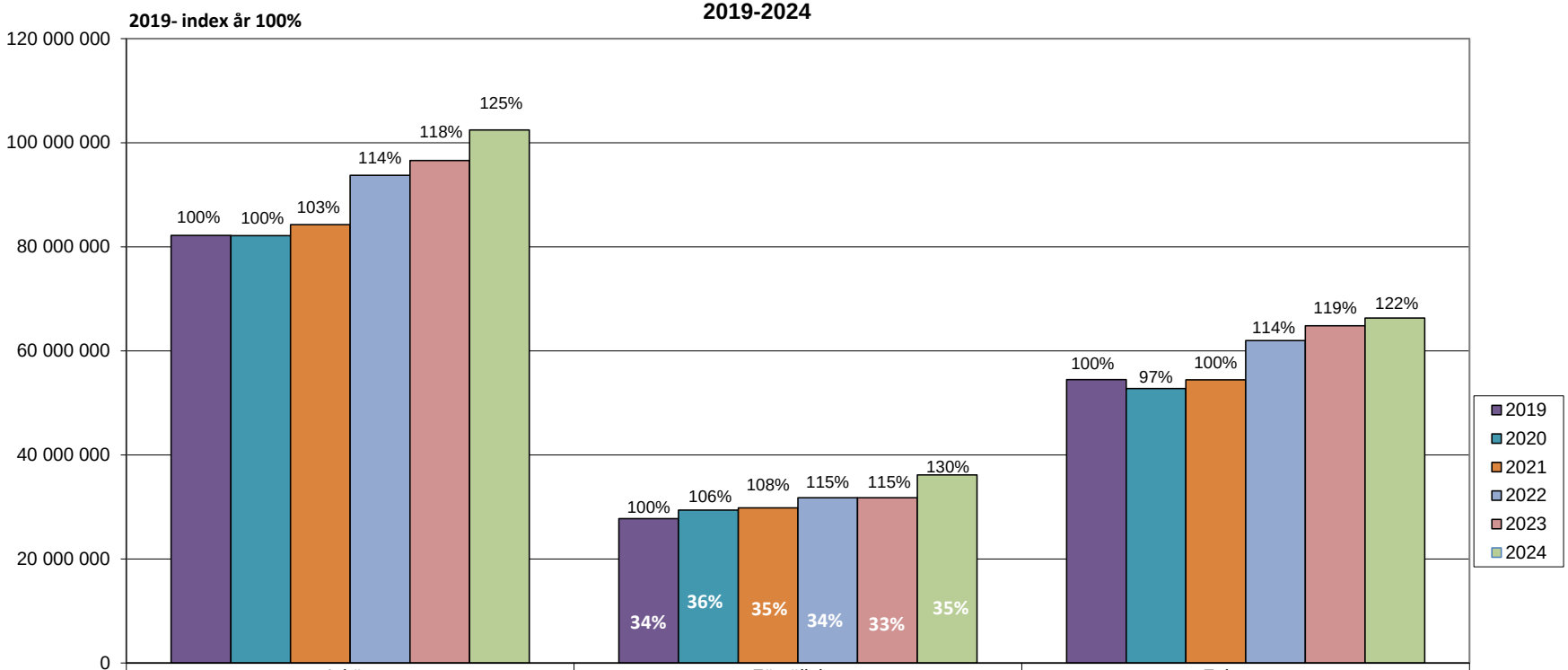

	Inköp	Försäljning	Fakturerat
2019	82 187 934	27 727 370	54 460 564
2020	82 126 747	29 400 467	52 726 280
2021	84 242 908	29 837 113	54 405 795
2022	93 713 624	31 750 540	61 963 084
2023	96 578 988	31 776 576	64 802 412
2024	102 450 825	36 148 796	66 302 029

Kabelvägen 17
291 62 Kristianstad
Tel 044-13 42 45
Fax 044-12 37 04

Hjälpmedelscentrum Östra Skåne

Uppföljning Styrkort 2024

Bilaga 2a

Resultatmål	Resultatmått	Ansvarig	Resultat 2024	Kommentar
Grunduppdraget	Ledtider – minst 90 % av beställda lagervaror ska vara levererade inom 5 arbetsdagar	Hjälpmedelschef Enhetschefer, enhet 1 & 2 *Enhet 1 - uteservice, hemtransport, transport, rekonditionering* *Enhet 2 lager/godsmottagning, hjälpmedelstekniker, hjälpmedelskonsulenter*	92,3% av beställda lagervaror har levererats inom 5 arbetsdagar till kommunernas förråd/lager ********** 86,7% av beställda lagervaror har levererats inom 5 arbetsdagar via hemtransport	Målet är uppnått för leveranser till kommunernas förråd/lager Målet är ej uppnått för hemtransport Se bilaga 2b
	Ledtider – minst 85 % av uppdragen ”reparation”, ”anpassning efter utleverans” ska vara påbörjade inom 5 arbetsdagar	Hjälpmedelschef Enhetschefer, enhet 1 & 2	92,9% av uppdragen ”reparation, anpassning efter utleverans, besiktning, installation” har påbörjats inom 5 arbetsdagar och gäller uteservice tjänster 80,2% är avslutade inom 5 arbetsdagar ********** 66,3% av uppdragen reparation har påbörjats inom 5 arbetsdagar och gäller verkstad special (specialanpassningar) 55,8% är avslutade inom 5 arbetsdagar	Målet är uppnått för uteservice Målet är ej uppnått för verkstad special
	Ledtider – uppdraget ”konsultation” ska vara påbörjad inom 5 arbetsdagar	Hjälpmedelschef Enhetschef enhet 2	Går ej att redovisa utifrån nytt arbetssätt i verksamhetssystemet	Målet går ej att mäta
	Ledtider – kund ska kunna erbjudas utprovningstid med	Hjälpmedelschef Enhetschef enhet 2	Går ej att redovisa utifrån nytt arbetssätt i verksamhetssystemet	Målet går ej att mäta

	konsulent inom 30 arbetsdagar			
	HÖS ska ha nöjda kunder -Kundnöjdhet, 90% -Bemötande, 90% -Tillgänglighet, 90% (attraktivitet/trygghet)	Hjälpmedelschef Enhetschefer, enhet 1 & 2 Ledningsgrupp	Kundundersökning genomfördes september 2024 Svarsfrekvens 57% (314st utskick, 178 svar) Resultat 94,4% varav Kundnöjdhet 96% Bemötande 95% Tillgänglighet 92,3%	Målet är uppnått Se bilaga 2b
	Öka recirkulation av begagnade inventariemärkta hjälpmedel som ingår i köp- och sälj från föregående år (hållbarhet)	Hjälpmedelschef Enhetschefer, enhet 1 & 2 Ledningsgrupp	Av alla inventariemärkta hjälpmedel som levererats från HÖS har 68,1% varit begagnade (jfr. 62,5% 2023)	Målet är uppnått
Medborgare/kunder Hållbarhet - *Ekologiskt* - *Ekonomiskt* - *Socialt*	Upphandla hjälpmedel med hänsyn till hållbarhet samt öka hjälpmedelsinköp på avtal från föregående år	Hjälpmedelschef Enhetschef, enhet 1 & 2 Ledningsgrupp	Ej upphandlat på avtal: Totalt huvudhjälpmedel, tillbehör, reservdelar • 2023 = belopp 8%, kvantitet 8,3% • 2022 = belopp 9,1%, kvantitet 11,4% • 2021 = belopp 10%, kvantitet 13,8% • 2020 = belopp 13%, kvantitet 15,2% • 2019 = belopp 14,5%, kvantitet 14,7%	Målet är uppnått Se bilaga 2b

	Införa MDR (medicintekniskt regelverk) genom att aktivt ta gemensamma beslut som leder mot målet	Hjälpmedelschef Enhetschef, enhet 1 & 2 Ledningsgrupp	MDR handlingsplan tydliggör hur HÖS arbetar och ska arbeta utifrån EU-förordningen MDR. Planen bygger bla. på de nationella vägledningarna som finns tillgängliga på SKR:s webbsida ”förslag till hjälpmedelsverksamheter”. Planen är presenterad och ett inriktningsbeslut har tagits i ledningsgruppen Planen innehåller ett antal beslut som är tagna under året	Målet är uppnått Se bilaga 2b
	Utveckla arbetssätt med hänsyn till hållbarhet Ta fram en plan för möjliga arbetssätt	Hjälpmedelschef Enhetschefer, enhet 1 & 2 Ledningsgrupp	I september 2024 genomfördes en analys-, omvärldsdag med fokus på hållbarhet, digital utveckling och arbetssätt. HÖS fortsätter 2025 med en förstudie/pilotprojekt att identifiera och ge förslag på samt testa möjliga arbetssätt som kan effektivisera arbetet som också kan påverka hållbarheten positivt	Målet är delvis uppnått
	Återvinna avfall Minska brännbart och blandskrot	Hjälpmedelschef Enhetschefer, enhet 1 & 2	Totalt har HÖS minskat sitt avfall med 37,6 ton i jämförelse med 2023 HÖS har förbättrat sorteringen av avfall Brännbart har minskat med 6,7 ton Blandskrot har minskat med 19,7 ton	Målet är uppnått Se bilaga 2b-c
	Vid upphandling av fordon, upphandla med förnybara bränslen 100% förnybara bränslen 2030	Hjälpmedelschef Enhetschefer, enhet 1 & 2	HÖS har 13st fordon i trafik varav 12st via gemensam service (GS). En lastbil över 3,5 ton äger HÖS själva, drivmedel HVO. För övrigt finns 1st fordon, drivmedel gas, samt 4st fordon, drivmedel HVO. Resten drivs fortfarande med diesel. Detta innebär att 6st av totalt 13 fordon numera drivs med fossilfria bränslen = 46%	Målet är uppnått
Medborgare/kunder Utbildning	Kunderna ökar sin	Hjälpmedelschef	Under 2024 har det varit inplanerat 15 förskrivarutbildningar varav 8	Målet är uppnått

	kompetens och därmed trygghet i det dagliga förskrivningsarbetet vilket ger medborgarna en bättre service Genomföra och utveckla utbildningar för förskrivare	Enhetschef, enhet 2	av dessa är utbildningar som HÖS hjälpmedelskonsulenter hållit i. De utbildningar som hjälpmedelskonsulenterna hållit i är; Funktionsanalys sittande, Att tänka på vid utprovning av rullstol, Kognition samt Lyftar och lyftselar. Av 4 inköpta utbildningar är 3 utförda av HMC Sverige. Förflyttning med personlyft, Manuella förflyttningar samt Den pedagogiska vägen. En är genomförd av Elisabet Rodby Bousquet, 24 timmars positionering. HÖS har även anordnat tre utbildningar genom hjälpmedelsleverantörer inom områdena positionering, trycksår och lyftselar. På de utbildningar som genomförts har det funnits 218 utbildningsplatser. Förskrivare har anmält sig till 199 platser där det totalt varit 188 platser som använts.	Se bilaga 2b
Medborgare/kunder ***Trygghet*** - *Tillit* - *Tillgänglighet* - *Jämlikhet*	Kunder/medborgare ska uppleva tillit och trygghet i varje möte med HÖS HÖS ska professionellt, informationssäkert och yrkeskunnigt utföra service och tjänster med korta ledtider	Hjälpmedelschef Enhetschefer, enhet 1 & 2	En del i att säkerställa målet är att ständigt behålla och höja kompetensnivån inom relevanta områden	Målet är uppnått Se bilaga 2b
	Samsyn och fler	Hjälpmedelschef	I ledningsgruppen lyfts kontinuerligt dialogen om sätten att hantera	Målet är uppnått

	gemensamma beslut med målet likvärdig, jämlik hjälpmedelsförsörjning i HÖS kommuner	Enhetschefer, enhet 1 & 2 Ledningsgrupp Nämnd	hjälpmedelsförsörjningen på. En viktig del i dialogen är följsamheten utifrån de rekommendationer/riktlinjer som kommer via regelverk, nationella vägledningar, Skånes kommuner, Region Skåne och andra nationella aktörer som hanterar hjälpmedelsfrågor i Sverige Detta görs genom att synliggöra olikheter för dialog samt ta nya gemensamma beslut	Se bilaga 2b
Medborgare/kunder Attraktivitet	Ständigt utveckla kvaliteten	Hjälpmedelschef Enhetschefer, enhet 1 & 2	På HÖS sker ett ständigt utvecklings-, och kvalitetsarbete kring processer, rutiner, arbetssätt, verksamhetssystem och användningen av resurser En del i kvalitetsarbetet är att hantera avvikelser och genomföra intern kontroll för att få syn på brister, risker och lära av det för att förbättra kvaliteten	Målet är uppnått Avvikelser se bilaga 2b & 2d Resultat intern kontroll 2024 redovisades i föregående nämndsmöte
Medarbetarmål	Attraktiv arbetsgivare med stolta och engagerade medarbetare	Hjälpmedelschef Enhetschefer, enhet 1 & 2	En medarbetarundersökning genomförs vartannat år i Kristianstad kommun. 2024 genomfördes denna 19 september – 3 oktober HÖS följer utvecklingen från 2018 och framåt och har en uppåtgående och positiv trend genom hela verksamheten -Rekommendationsviljan arbetsplatsen (eNPS) – 17 (jfr. 2022 = -41) -Ledarskapsindex 76% (jfr. 2022 = 63%) -Hållbart medarbetarengagemang (HME) 79% (jfr. 2022 = 69%)	Målet är uppnått
Ekonomiska mål *-Hållbar ekonomi* *-God hushållning*	Ekonomisk kontroll under verksamhetsåret	Hjälpmedelschef Enhetschefer, enhet 1 & 2	Avvikelse mot budgeterat resultat blev +5% där målet är att redovisa avvikelse med +/- 1%	Målet är delvis uppnått se bilaga 3 (ekonomiskt resultat)

			Lagersaldodifferenserna har minskat Antal 1838st (jfr. 3230st, 2023) Värde 1 000 981 kr (jfr. 2023, 2 168 000kr)	Målet är nått Se bilaga 2b
Ekonomiska mål *-Hållbar ekonomi* *-God hushållning*	Se över HÖS avtal och reglemente	Hjälpmedelschef Enhetschefer, enhet 1 & 2 Ledningsgrupp Nämnd	Arbetet är påbörjat men inte klart under 2024. Arbetet fortsätter 2025 med målet att ta beslut i nämnden	Målet är ej uppnått

Avfallsrapport 2022-2024 **Bilaga 2c**

Kristianstads Kommun, Funktionsstöd & Hjälpmdelscentrum Östra Skåne

Artikel	2022 Summa kg	2023 Summa kg	2024 Summa kg
Brännbart, utsorterat	46540	41440	34 760
Träavfall, målat	8820	13400	12 740
Osanerat elektronikskrot/ kontorelektronik	6490	5841	3754
Plast	640	0	0
Absorbenter, trasor &	0	8	0
Aerosoler	20	13	21
Batterier, små (maxvikt 3 kg)	2	6	-
Färg-, lack-, limavfall	0	8	9
Tonerkassetter	0	8	17
Blandskrot	88366	82160	62420
Aluminium	7406	3080	4897
Aluminium Gjute	3153	3779	2768
Aluminium Legerat	1401	537	-
Aluminium Profil	2847	3314	3735
Aluminium Raff	1134	3260	-
Blandkabelskrot	67	83	-
Blybatterier	1611	1899	917
Kabelskrot	252	365	303
Kontorspapper	130	210	200
Sekretesspapper	165	126	204
Wellpapp	15100	21100	16660
LDPE 80/20	910	1280	1100
Rostfritt	1671	2012	1737
Batterier NIMH	0	0	36
lysrör	-	-	5
Lithium Batterier	-	-	12
Titan	-	-	-
Emulsioner	-	-	11
totalt	186 725	183 929	146 306

Avvikelser till HÖS 2024

Bilaga 2d

	tertial 1	tertial 2	tertial 3	Totalt
Fel antal	9	4	8	**21**
Fel produkt	19	23	10	**52**
Fel på utförd service	4	2	2	**8**
Fel vid anpassning	4	3	2	**9**
Fel vid hämtning av hjälpmedel	2	2	2	**6**
Fel vid rekonditionering av hjälpmedel	25	25	27	**77**
Fel på faktura eller annat dokument	0	0	3	**3**
Felregistrerat på HÖS	9	3	5	**17**
Gods ej rent	1	0	2	**3**
Gods skadat	1	2	3	**6**
Klagomål	8	4	5	**17**
Leverans till fel adress	3	4	2	**9**
Produkt saknas	14	15	9	**38**
Risk för försämrad hälsa/dödsfall	2	3	2	**7**
Tillbud	6	5	3	**14**
Försenad leverans	0	0	4	**4**
Tjänst	2	2	2	**6**
Övrigt	8	10	6	**24**
	117	**107**	**97**	**321**

Övriga avvikelser 2024

	tertial 1	tertial 2	tertial 3	Totalt
Avvikelsen övergår till reparation	3	1	5	**9**
Felregistrerat hos kund	0	1	0	**1**
Garantiåtgärd	25	14	17	**56**
Handhavandefel av kund	31	41	45	**117**
Leverantör kommer att informeras	2	3	0	**5**
Retur till leverantör	2	0	0	**2**
	63	**60**	**67**	**190**

Totalt antal avvikelser per kund

	Extern kund	Sjöbo	Skurup	Ystad	Kristianstad	Simrishamn	Tomelilla	Bromölla	Osby	Hässleholm	Östra Göinge	Hörby	Totalt
totalt tertial 1	1	9	13	29	30	10	6	7	14	51	7	3	**180**
totalt tertial 2	0	11	14	26	21	13	8	6	14	40	7	7	**167**
totalt tertial 3	3	13	8	35	23	12	9	3	8	41	7	2	**164**
	4	**33**	**35**	**90**	**74**	**35**	**23**	**16**	**36**	**132**	**21**	**12**	**511**

Uppföljning styrkort 2024

Grunduppdraget

Ledtider – minst 90 % av beställda lagervaror ska vara levererade inom 5 arbetsdagar

Ledtiden mäts från att kunden skapar en order till att den blivit levererad. HÖS har alltid en hög ambition att leverera snarast möjligt. Det finns dock några parametrar som påverkar och styr flödet. Exempelvis så finns det i förväg beslutade transportrundor för stora lastbilen dvs. varannan dag till norra kommunerna, varannan dag till södra kommunerna och därav styrs även plockschemat för lagret. Lagret plockar så mycket det kan under en dag men kan också påverkas av att lastutrymmet på lastbilen inte tillåter mer. När det finns möjlighet så stöttar hemtransportbilarna att få ut det som inte får plats på stora lastbilen men det är inte möjligt alla dagar utifrån sina egna uppdrag.

- Resultatet att leverera beställda lagervaror inom 5 arbetsdagar till kommunernas förråd/lager blev 92,3% och därmed är målet uppnått utifrån styrkortet

Vi kan se att i de månader då det infaller fler röda dagar förutom ordinarie helger, blir resultatet för ledtiderna lägre. Detta pga att ledtider mäts utifrån rullande 7 dagar på en vecka minus 2 helgdagar. Blir det fler helgdagar i en vecka så tar systemet inte hänsyn till det när ledtiden räknas ut

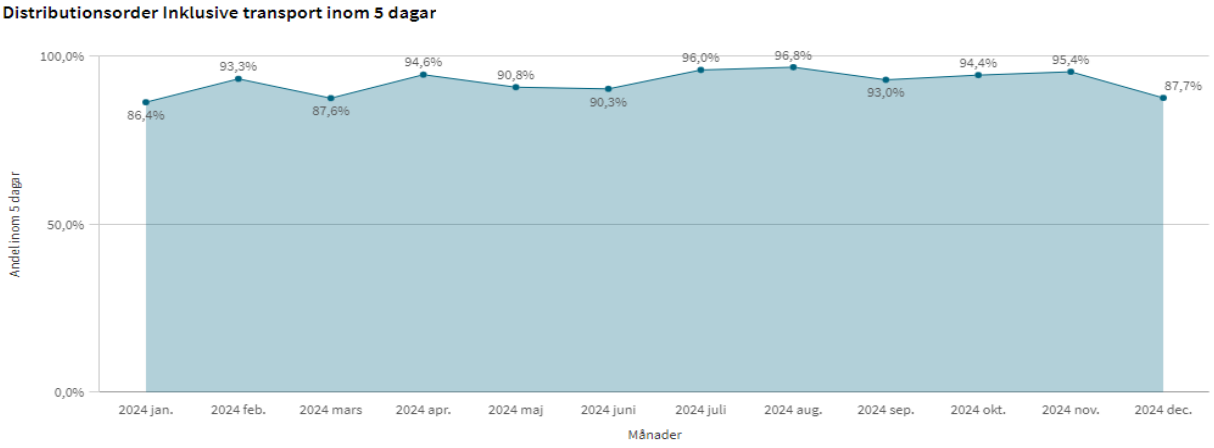

Nedan visas grafen ledtiden från kundens order till att lagerplocket är klart och ställts på plats inför leverans. Detta för att jämföra med ovan graf och se skillnaden.

Distributionsorder exklusive transport inom 5 dagar

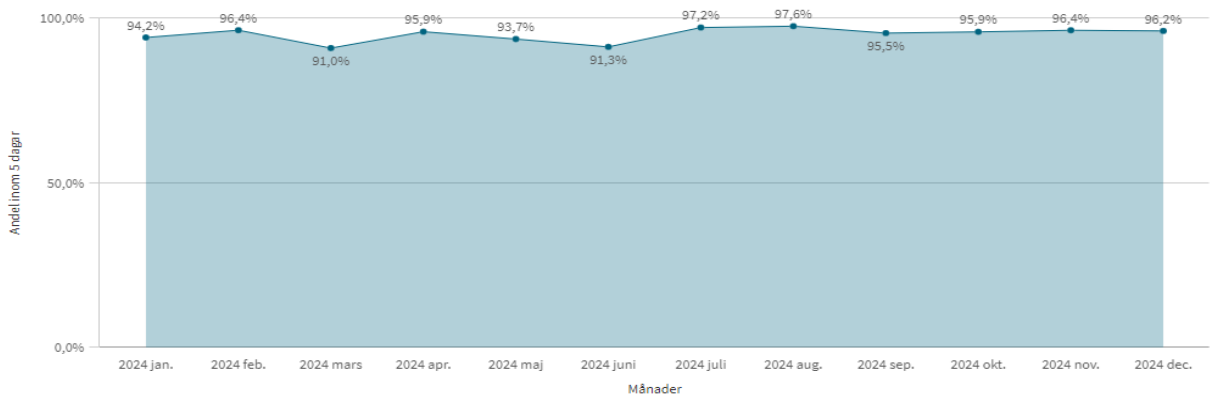

Samma ledtid mäts för hemtransport som levererar till hemadresser och boenden.

- Resultatet för hemtransport att leverera beställda lagervaror inom 5 arbetsdagar blev 86,7% som också påverkats av de månader där det finns fler helgdagar än ordinarie. Vi vet även att förskrivare har lagt ordrar som önskats levereras längre fram än 5 arbetsdagar som också påverkar resultatet på ledtiderna negativt. Utifrån det vi kan mäta så har målet ej uppnåtts.

Ledtider – minst 85 % av uppdragen reparation, anpassning efter utleverans, besiktning och installation ska vara påbörjade inom 5 arbetsdagar

Förebyggande underhåll (FU) ingår inte i redovisningen.

- Resultatet för uteservice blev 92,9% och målet är uppnått
- Uteservice har även avslutat 80,2% av uppdragen inom 5 arbetsdagar

Av de olika uppdrag som ingår i ovan mätning så var 98,1% reparationer och anpassningar. Av totalt antal uppdrag så var 42,9% förebyggande underhåll (FU).

- Samma ledtid för verkstad special som utför reparationer på specialanpassningar, blev 66,3%. Målet är ej uppnått. Antal avslutade reparationer på specialanpassningar var 163st under året.
- Verkstad special har även avslutat 55,8% av reparationerna inom 5 arbetsdagar

Verkstad special har avslutat 321st förebyggande underhåll (FU) under året.

Ledtider – minst 85 % av aktiviteten ”konsultation” ska vara påbörjad inom 5 arbetsdagar

Ledtiden går inte redovisa utifrån nytt arbetssätt i verksamhetssystemet, målet är ej uppnått.

Ledtider – kund ska kunna erbjudas utprovningstid med konsulent inom 30 dagar

Ledtiden går inte redovisa utifrån nytt arbetssätt i verksamhetssystemet, målet är ej uppnått.

HÖS ska ha nöjda kunder – minst 90% i kundnöjdhet, bemötande, tillgänglighet

En kundundersökning genomfördes under september månad 2024. 314 enkäter skickades ut där 178 svar inkom som genererade 57% svarsfrekvens. Huvudmålet är att mäta kundnöjdheten, tillgängligheten samt bemötandet.

Förutom de övergripande frågorna så ställs även andra frågor kring HÖS olika funktioner. Resultatet gås igenom med varje funktion på HÖS där man diskuterar resultatet, den feedback som inkommit, samarbetet som HÖS har med kommunerna för att verksamheten ska kunna utvecklas och höja kvaliteten. Resultatet i sin helhet redovisas sedan för kommunerna.

Resultatet från undersökningen för hela HÖS är följande: Kundnöjdhet 96%, Bemötande 95%, Tillgänglighet 92,3%.

I styrkortet redovisas de 3 områdena som ett snitt = 94,4%. Styrkortsmålet är uppnått.

På flertalet områden har HÖS fått fin feedback som verkligen lyfter verksamheten såsom gott samarbete, tillgängliga, hjälpsamma, hög kompetens, lösningsfokuserade, verksamheten utvecklas positivt osv.

HÖS har även fått feedback på de utmaningar som behöver utvecklas, förbättras i samarbetet där flertalet kunder kopplat den feedbacken till olika delar i verksamhetssystemet.

Utmaningarna är framför allt information och återkoppling på olika vis till kund. E x ovissheten kring leveranstider som kan påverkas av många faktorer såsom hur beställningen läggs, produktbeställning alt. funktionsbeställning, med eller utan samleverans, om det är lagervara/beställningsvara eller en leveransförsening från leverantören. Tyvärr flyttas inte leveransdatum automatiskt fram eller tillbaka kopplat till tillgången på hjälpmedel men har varit ett önskemål från HÖS till systemleverantören från dag 1. När det gäller arbetsorder kan förlängd ledtid handla om tillgången till reservdelar. I hanteringen av avvikelser får kunden numera inget automatiserat meddelande eller annan direkt signal från systemet att avvikelsen är hanterad vilket är ett förbättringsförslag från HÖS till systemleverantören. Även systemsupporten har utmaningar i att ärenden som kommer in kan ta längre tid att lösa utifrån komplexiteten men har alltid ambitionen att återkoppla även om ärendet inte kan lösas direkt. Såklart är skrivna supportfrågor och svar emellanåt vanskliga utifrån att förstå varandra fullt ut. Information som finns inne i beställningsportalen upplevs som svår att navigera i.

Flera delar avgörs även av hur man som användare lärt sig det nya systemet på 2 år samt hur man förhåller sig till de nya förutsättningarna som finns att erbjuda. Annat ligger i en tidsplan för utveckling av systemet. Vi vet att vi idag har ett modernt system som kan hantera och stötta kraven som regelverket MDR ställer även om allt inte är klart/fullt fungerande men vi har ett försprång. Vi vet att många hjälpverksamheter sitter kvar i system som inte kan erbjuda lösningar förrän om ett par år och som då kan lösa delar av behoven i nuläget.

Öka recirkulation av begagnade inventariemärkta hjälpmedel som ingår i köp- och sälj

Av alla inventariemärkta hjälpmedel som levererats från HÖS har 68,1% varit begagnade under året. 2023 var siffran 62,5% och vid delårsbokslutet per den 31 augusti låg siffran på 66,6%. Målet är uppnått.

Under 2024 har HÖS även skänkt 359st hjälpmedel till Human Bridge varav 200 rullstolar, 56 sängar, 43 olika sorters tyngdprodukter (täcken, västar), 20 hygienstolar, 9 arbetsstolar, 5 stå stolar osv.

Medborgare/kunder – hållbarhet

Hjälpmedel

Upphandla hjälpmedel med hänsyn till hållbarhet samt öka hjälpmedelsinköp på avtal från föregående år

Det är hjälpmedelskonsulenter och tekniker från HÖS som medverkar i upphandlingarna samt även någon/några förskrivare från kundkommunerna.

Skånes kommuner har tecknat följande avtal under 2024 där HÖS medverkat i upphandlingarna:

Personlyftar och lyftselar med avtalsstart 1 mars 2024, Arbetsstolar med avtalsstart 1 maj 2024, Rollatorer med avtalsstart 1 januari 2025 samt Överflyttningshjälpmedel med avtalsstart 1 januari 2025.

Varje år mäts avtalstroheten utifrån hjälpmedelsavtalen där Skånes kommuner medverkar i en gemensam genomgång och dialog under våren. HÖS har kontinuerligt minskat köp utanför avtalen sedan 2019. Styrkortsmålet är uppnått.

Ej upphandlat på avtal (Totalt huvudhjälpmedel, tillbehör, reservdelar)

- 2023 = belopp 8%, kvantitet 8,3%
- 2022 = belopp 9,1%, kvantitet 11,4%
- 2021 = belopp 10%, kvantitet 13,8%
- 2020 = belopp 13%, kvantitet 15,2%
- 2019 = belopp 14,5%, kvantitet 14,7%

Resultatet för 2024 redogörs vid nämndsmötet i juni 2025.

Införa MDR (medicintekniskt regelverk) genom att aktivt ta gemensamma beslut som leder mot målet

Ett helhetsgrepp har tagits där en MDR handlingsplan utformats som tydliggör hur HÖS arbetar och ska arbeta utifrån EU-förordningen MDR. En intern arbetsgrupp har jobbat fram förslaget till handlingsplan genom att utgå från de nationella vägledningarna som är publicerade på SKR:s webbsida ”förslag till hjälpmedelsverksamheterna”, fört dialog med nationella arbetsgruppen för MDR-frågor, genomfört omvärldsbevakning med andra hjälpmedelsverksamheter, haft kontakt med upphandlade leverantörer, haft kontakt med leverantörer för tredjepartskomponenter, haft dialoger utifrån perspektiven förskrivare-, kommun-, MAR- samt HÖS, haft dialoger i den externa arbetsgruppen där två MAR från HÖS-kommunerna medverkar osv.

Hela planen är presenterad i ledningsgruppen, förslag har getts från HÖS sida och ett inriktningsbeslut har tagits gällande handlingsplanen.

Följande är klart under året:

- fler avskrivningsregler som beslutades av nämnden att gå i gång from 2024, är implementerade
- ett tydliggörande av processen kring ansvaret för rollen som PRRC (regulatoriskt ansvarig person). *Tillverkare av medicintekniska produkter, även specialanpassade produkter, måste ha minst en namngiven fysisk person som är ansvarig för att regelverket MDR 2017/745 efterlevs*
- kvalitetsledningssystemet är uppdaterat med process och rutiner kopplat till kravet för specialanpassningar
- en genomgång och presentation av FU-strukturen (förebyggande underhåll) samt hantering av livslängder där ny struktur kring FU delvis är beslutad. Beslut kring livslängder kvarstår.
- hur övergångsreglerna mellan MDD/MDR ska hanteras
- säkerställt att märkningen är korrekt på nya produkter, påbörjat arbetet kring scanning av UDI-märkning

- Förtydligat arbetssättet kring standardprodukter inkl. säkerställt användandet av tredjepartskomponenter

Målet att ta aktiva gemensamma beslut kring införandet av MDR är uppnått.

Arbetssätt

Utveckla arbetssätt med hänsyn till hållbarhet

I september 2024 genomfördes en analys-, omvärldsdag tillsammans med ledningsgrupp och verksamhetsrepresentanter. Fokus var hållbarhet, digital utveckling och arbetssätt där ett antal gäster var inbjudna. HÖS fortsätter 2025 med en förstudie/pilotprojekt att identifiera, ge förslag samt testa möjliga arbetssätt som kan effektivisera arbetet som också kan påverka hållbarheten positivt.

Styrkortsmålet att ta fram en plan för möjliga arbetssätt är inte uppnått. Däremot finns en plan för hur arbetet kan fortlöpa under 2025.

Avfallshantering/transporter

Återvinna avfall dvs minska brännbart och blandskrot, se bilaga 2d

HÖS miljöombud driver och arbetar kontinuerligt med kemikaliehanteringen och avfallssorteringen på HÖS samt informerar verksamheten och samarbetspartnern för demontering av hjälpmedel, funktionsstöd. Det görs kontinuerliga ställningstagande kring vilka fraktioner som ska finnas på de olika enheterna. Tyvärr har funktionsstöd haft ett antal stölder under året där vi konstaterar att framför allt aluminium samt rostfritt har försvunnit och vi kan inte bedöma hur mycket. Åtgärder har vidtagits där funktionsstöd numera har aktuella fraktioner inomhus.

- Totalt har HÖS minskat sitt avfall med 37,6 ton i jämförelse med 2023 varav brännbart en minskning med 6,7 ton och blandskrot en minskning med 19,7 ton vilket var huvudmålet som är uppnått.

Totala minskningen av avfall skulle inte varit så stor om stölder inte förekommit. Att återvinna både aluminium och rostfritt är en positiv avfallshantering vilket genererar både intäkter samt påverkar miljön positivt utifrån återvinning.

Vid upphandling av fordon, upphandla med förnybara bränslen med målet 100% år 2030

HÖS har 13st fordon i trafik varav 12st via gemensam service (GS). 1st lastbil över 3,5 ton äger HÖS själva med drivmedel HVO. För övrigt finns 1st fordon med drivmedel gas samt 4st fordon med drivmedel HVO. Resten drivs fortfarande med diesel.

Detta innebär att 6st av totalt 13 fordon numera drivs med fossilfria bränslen = 46% och är en ökning från 2023 och målet är uppnått.

Under 2025 är planen att hinna byta ut 3st större servicebilar, 2st mindre servicebilar och 2st lastbilar under 3,5 ton. Några av dessa fordon ska vara eldrivna.

Med tanke på olika krissituationer i samhället så bör HÖS ha fordon som drivs med olika typer av drivmedel.

Då flera bilar fortfarande drivs av diesel så betalas varje år en klimatväxlingsavgift på 10 % av priset för varje dieseltankning in till kommunen. Under 2024 betalades en avgift på 24 505 kr att jfr. med 2023 (39 900kr).

Medborgare/kunder - utbildning

Kunderna ökar sin kompetens och därmed trygghet i det dagliga förskrivningsarbetet vilket ger medborgarna en bättre service

HÖS ska genomföra och utveckla förskrivarutbildningar och vid årets slut utvärdera innehåll och kvalitet.

- Under 2024 har det varit inplanerat 15 förskrivarutbildningar. Åtta av dessa tillfällen är utbildningar som HÖS hjälpmedelskonsulenter håller i. De utbildningarna är; Funktionsanalys sittande, Att tänka på vid utprovning av rullstol, Kognition samt Lyftar och lyftselar

  Under 2024 har fyra inköpta utbildningar genomförts varav tre av HMC Sverige (Hjälpmedelcenter i Sverige). Dessa tre utbildningar är; Förflyttning med personlyft, Manuella förflyttningar samt Den pedagogiska vägen. Den fjärde inköpta utbildningen är ”24 timmars positionering” med Elisabet Rodby Bousquet

  HÖS har även anordnat tre utbildningar genom hjälpmedelsleverantörer inom områdena positionering, trycksår och lyftselar.

- Det har erbjudits ett utbildningstillfälle på våren och ett på hösten när det gäller de egna utbildningarna som hjälpmedelskonsulenterna hållit i. Varje kommun har haft en plats per utbildningstillfälle, totalt 11 utbildningsplatser per tillfälle. Det har uppmuntrats att kommunerna skickar in anmälan om reserver. Om vissa kommuner inte använder sina platser kan deltagare fyllas på med de anmälda reserverna. Samtliga utbildningar har genomförts i HÖS lokaler. På de egna utbildningarna har det behövts vara minst sex anmälda för att utbildningen ska bli av. Ingen utbildning har ställts in under året. Flertalet utbildningar har fyllts upp med de reserver som kommunerna har anmält.

- På de utbildningar som genomförts, både egna och inköpta utbildningar, har det funnits totalt 218 utbildningsplatser. Utifrån 218 platser har 199 förskrivare anmält sig. Totalt antal deltagare på utbildningarna har varit 188st.

- Det har under året samlats in totalt 76 utvärderingsblanketter på de egna utbildningarna som hjälpmedelskonsulenterna håller i. På varje fråga finns det möjlighet att kryssa i Dåligt, Mindre bra, Bra, och Mycket bra. Av de insamlade utvärderingsblanketterna upplever 83% av deltagarna att helhetsintrycket av utbildningen och utbildarna varit mycket bra och 17% att helhetsintrycket av utbildningen samt utbildarna varit bra. Det var 79% av de svarande deltagarna som upplevt att innehållet i utbildningarna varit mycket bra och 21% tyckt innehållet varit bra. När det gäller de inköpa utbildningarna har förskrivarna upplevt dessa som uppskattade och lärorika.

Enligt det som ska redovisas är målet uppnått.

Medborgare/kunder - trygghet

Kunder/medborgare ska uppleva tillit och trygghet i varje möte med Hjälpmedelscentrum

HÖS ska professionellt, informationssäkert och yrkeskunnigt utföra service och tjänster med korta ledtider genom att kontinuerligt säkerställa samt höja kompetensnivå inom relevanta områden. Ledtider mäts i grunduppdraget.

- Under 2024 har HÖS personal medverkat i olika upphandlingar, hjälpmedelsriksdagen, ca hälften av HÖS medarbetare besökte Focusmässan (hjälpmedelsmässa) i Malmö, medverkat i nätverksmöten med Skånes

kommuner och andra hjälpmedelsverksamheter, varit på olika studiebesök e x Postnords tredjepartslager i Ljungby, Region Blekinge samt tagit emot olika studiebesök på HÖS såsom basförrådsansvariga i kommunerna, besök från Hjälpmedel Uppsala Län (HUL), Markaryds kommun.

- Tekniker har utbildats och uppdaterats inom ett antal produktområden, ett antal tekniker har utbildats i heta arbeten, chaufförerna av lastbil över 3,5 ton har genomfört delkurs för att upprätthålla yrkeskompetensbevis (YKB), medarbetare som kör lastbilar under 3,5 ton har genomfört bakgavelkurs, lagerpersonal har genomfört truckutbildning, tekniker och lagerpersonal har gått ergonomiutbildning via arbetsmiljöenheten, all personal har genomfört utbildning i HLR och brandskydd genom räddningstjänsten.
- Medarbetares och kunders kunskap har ökat i nya verksamhetssystemet som infördes maj 2023 genom kontinuerlig support, dialog.
- Omfattande arbete med riskbedömningar har genomförts under året. Tillsammansarbete med AME (arbetsmiljöenheten) vilket har lett till större kunskap kring dessa specifika områden.
- Individuella utbildningsinsatser har genomförts för medarbetare och chefer efter behov. Cheferna har även tillgång till ledarutvecklingsprogram via Skåne Nordost.

Enligt det som ska redovisas så är målet uppnått.

Samsyn och fler gemensamma beslut med målet likvärdig, jämlik hjälpmedelsförsörjning i HÖS kommuner

Detta genom att synliggöra olikheter för dialog och nya beslut, sammanställa för utvärdering.

I ledningsgruppen lyfts kontinuerligt dialogen om sätten att hantera hjälpmedelsförsörjningen på. En viktig del i dialogen är följsamheten utifrån de rekommendationer/riktlinjer som kommer via regelverk, nationella vägledningar, Skånes kommuner, Region Skåne och andra nationella aktörer som hanterar hjälpmedelsfrågor i Sverige.

Delar av resultatet för 2024

- Via ledningsgruppen synliggjordes för nämnden hur HÖS kommunerna hanterar avgifter ut till användarna av hjälpmedel dvs mycket olika
- Nämndens beslut i maj månad att GPS-larmen ska finnas i sortiment under ytterligare ett år, under tiden som varje kommun undersöker andra lösningar
- Inriktningsbeslut gällande MDR handlingsplan (medicintekniska EU-förordningen) mm. *Se avsnittet" Införa MDR (medicintekniskt regelverk) genom att aktivt ta gemensamma beslut som leder mot målet"*
- Ett antal beslut är tagna kring hemtransports uppdrag e x hantering av önskemål leverans/hämtning på bestämda dagar/klockslag, debitering av olika tjänster etc.
- Efter studiebesöken från basförrådsansvariga har ett mer likvärdigt nyttjande av HÖS returmottagning och skrotning

Samtliga beslut ovan ingår även i att förtydliga HÖS uppdrag.

HÖS uppdrag som helhet har diskuterats utifrån behovet av att just tydliggöra gränser och därmed förväntningar. Ett övergripande förslag har diskuterats men inget slutligt beslut är taget.

Enligt det som ska redovisas så är styrkortsmålet uppnått.

Medborgare/kunder - attraktivitet

Ständigt utveckla kvaliteten

På HÖS sker ett ständigt utvecklings-, och kvalitetsarbete kring processer, rutiner, arbetssätt, verksamhetssystem och användningen av resurser.

En del i kvalitetsarbetet är att hantera avvikelser och genomföra intern kontroll för att få syn på brister, risker och lära av det för att förbättra kvaliteten. Redogörelser nedan där bedömningen är att målet är uppnått.

Avvikelser 2024, se bilaga 2c

Under 2024 har inkommit totalt 511st avvikelser.

Av dessa gällde 321st HÖS tjänster och 190st rörde externa aktörer såsom leverantörer och kunder.

År 2024 minskade antalet avvikelser med 198st jämfört med 2023. Minskningen beror till stor del i att alla parter har landat och lärt sig mer i det nya verksamhetssystemet och förbättringar successivt kommit på plats.

Avvikelsekoder som inte rör HÖS tjänster

63st avvikelser gällde de tre kategorier som rör garantier och reklamationer (”garantiåtgärd”, ”leverantör kommer att informeras”, ”retur till leverantör”), detta är en minskning med 38st jämfört med 2023.

”Handhavandefel av kund” var 117st (jfr. 89st, 2023). De vanligaste orsakerna till denna avvikelsekod är att:

- Avvikelsen läggs inte på inventarienivå, utan e x artikelnivå. Är hjälpmedlet då inte tydligt uppmärkt passerar det genom returen och genomgår vanlig rekonditionering. Behöver vara uppmärkt för att HÖS ska kunna stoppa rekonditioneringen
- Icke inventariemärkta artiklar med avvikelse, skickas in utan uppmärkning
- Hjälpmedel kommer inte i retur trots efterlysning
- Det saknas uppgifter i avvikelsen e x ett inventarienummer, ett weborder nummer eller annan central information för att kunna hantera den. Mejl skickas men ingen återkoppling sker
- Man läser inte återkoppling på avvikelsen. Det kan skrivas att tekniker kommer ut för åtgärd, men hjälpmedlet är inskickat när tekniker kommer ut, detta debiteras med bomkörning. Varje förskrivare behöver bevaka sina egna avvikelser. Tyvärr stöttar inte verksamhetssystemet återkopplingen i dagsläget men är inskickat som ett önskemål till systemleverantören
- Beställningen inte korrekt utförd, tex saknas samleverans eller att man gör produktbeställning i stället för funktionsorder och man saknar då montering av tillbehör som önskats eller liknande
- Avvikelser skickas på beställningar som man gjort från eget förråd. HÖS ansvarar inte för skicket på dessa hjälpmedel

Det finns totalt 14st avvikelser som gäller tillbud där vi uppmanat kunderna att det bör göras en anmälan till Läkemedelsverket. Det finns inget speciellt som sticker ut men som exempel finns det 5st som handlat om rollatorer som tappat ett hjul, tappad sits eller liknande. 3st har gällt rullstolar.

Det finns också 7st avvikelser i kategorin ”Risk för försämrad hälsa/dödsfall”. Exempel 2st rollatorer där stag lossnat eller tappat ett hjul, 2st gäller knäckt rygg på arbetsstol, en rullstol tappat sitt länkhjul, brukare fastnat i ett EVA-stöd osv.

Avvikelsekoder som rör HÖS tjänster

”Fel vid rekonditionering” var totalt 77st (jfr. 88st, 2023). 32st gäller rollatorer exempelvis 4st smutsiga/luktar rök, 6st problem med ihopfällningsmekanismen, 14st problem med framgafflar, 6st problem med bromsar. 14st har gällt rullstolar men inget specifikt problem, det har varit 5 hygienstolar under året som ej varit rena, 6st MEMOday kalendrar som blivit utlevererade utan ladd kontakt, 6st har gällt gåbord/överflyttningshjälpmedel men inget specifikt problem.

”Fel antal levererades”, ”Fel produkt/artikel levererades” och ”Produkt saknas”, är kategorier som alla gäller plockning av order. Dessa tre kategorier hade totalt 111st avvikelser (jfr. 183st, 2023). Det är som tidigare år fortfarande en del korgar till rollatorer som man missar att packa.

”Klagomål” har minskat till 17st (jfr. 55st, 2023). Här finns en del som gäller verksamhetssystemet samt problem med beställningar.

Det finns även en kategori som heter ”Tjänst” där det inkommit 6st avvikelser (jfr. 46st 2023). Dessa borde ligga under andra avvikelsekoder.

HÖS analyserar kontinuerligt alla avvikelser som inkommer och ger feedback till verksamheten på vad som kommer in där vi ser över rutiner, arbetssätt och e v kunskapsluckor.

Avvikelsekoder och kategorier har fått en översyn 2024 som kommer i gång i början av 2025.

Resultat för intern kontroll 2024 är redan redovisat i december månads nämndsmöte 2024. Målet med intern kontroll 2024 har bla. varit att bredda arbetet med riskanalyser inför val av riskområden samt att ytterligare fördjupa arbetet för ställningstagandet "standardiserat". Ett par områden har utförts av oberoende personal vilket också var ett mål.

Medarbetare

HÖS vill vara en attraktiv arbetsgivare med stolta och engagerade medarbetare

En medarbetarundersökning genomförs vartannat år i Kristianstad kommun. 2024 genomfördes denna 19 september – 3 oktober. HÖS följer utvecklingen inom olika områden från 2018 och framåt och har en uppåtgående, positiv trend genom hela verksamheten. Målet är uppnått.

- Rekommendationsviljan arbetsplatsen (eNPS) – 17 (jfr. 2022 = -41) *Mäter viljan att rekommendera sin arbetsplats till vänner och bekanta vilket i sin tur är kopplat till både engagemang och till organisationens identitet. Nyckeltalet går från -100 där alla som svarat är Kritiker till +100 där alla som svarat är ambassadörer*
- Ledarskapsindex 76% (jfr. 2022 = 63%) *Mäter förtroendet mellan chef och medarbetare, chefen ger ansvar till medarbetare, chef visar uppskattning*
- Hållbart medarbetarengagemang (HME) 79% (jfr. 2022 = 69%) *Mäter områdena motivation, ledarskap och styrning*

Ekonomi – en hållbar ekonomi med god hushållning

Detta genom att ha ekonomisk kontroll under verksamhetsåret via en följsamhet till budget samt mäta differenser i lagersaldon och arbeta fram ett förslag på avtal och reglemente.

HÖS avtal skrevs för drygt 20 år sedan. Under åren har utveckling skett, behoven är förändrade likaså regelverken och juridiken. Att förtydliga ramarna, de större gränsdragningar för HÖS uppdrag, underlättar de förväntningar som nämnd, ledning och respektive kommun/kund har på HÖS. När uppdraget blir tydligare går det också att planera både utveckling och resurser mer långsiktigt.

- HÖS levererar ett positivt resultat, se bilaga 3, men avviker från målet som är +/-1%. Utfall per den 31/12 är 1 895 tkr exkl. lagerekonomi dvs. 5% avvikelse mot budget. Målet är därmed delvis uppnått.
- Målet att minska differenser i lagersaldon är uppnått även om målet är att inte ha differenser alls. När differenserna räknas ut så räknar man alla saldon som är minus samt alla som är plus inkl. de HÖS lager som finns på de tre sjukhusen som är inventerade av respektive sjukhus. Den differensen för 2024 är i antal 1838st (jfr. 2023 3230st). Differens i värde 2024 är 1 000 981kr (jfr. 2023, 2 168 000kr). Inventeringen på HÖS genomfördes den 28 - 29 november. Framför allt härrör sig differenserna från HÖS interna inventering samt inventeringarna av HÖS externa sjukhuslager vilka genomförts vid olika tillfällen under året av personal på sjukhusen.
- Arbetet att se över avtal och reglemente är initierat men inte klart, målet är ej uppnått under 2024

HJÄLPMEDELSCENTRUM ÖSTRA SKÅNE
ÅRSBOKSLUT 2024, tkr

DRIFTSVERKSAMHET	Budget	Redovisat	Diff
Intäkter	29 397	29 368	-29
Personalkostnader	-20 284	-20 020	263
Lokalhyra	-2 917	-2 877	39
Övr kostnader	-5 795	-4 964	831
Finansiella kostnader	-402	-375	27
S:a kostnader	-29 397	-28 237	1 160
Resultat	0	1 131	1 131

UTESERVICEVERKSAMHET	Budget	Redovisat	Diff
Intäkter	4 033	3 998	-35
Personalkostnader	-3 068	-3 026	42
Övr kostnader	-961	-668	293
Finansiella kostnader	-4	-4	0
S:a kostnader	-4 033	-3 697	336
Resultat	0	301	301

TRANSPORTVERKSAMHET	Budget	Redovisat	Diff
Intäkter	1 165	1 165	0
Personalkostnader	-572	-567	5
Övr kostnader	-453	-392	61
Finansiella kostnader	-141	-143	-2
S:a kostnader	-1 165	-1 102	63
Resultat	0	63	63

HEMTRANSPORT	Budget	Redovisat	Diff
Intäkter	3 208	3 493	285
Personalkostnader	-2 580	-2 518	62
Övr kostnader	-611	-558	53
Finansiella kostnader	-17	-17	-1
S:a kostnader	-3 208	-3 093	115
Resultat	0	400	400

Myloc, lagerekonomi

Hjälpmedelsförsäljning	67 775
Lager/varukostnad	-67 768
Resultat	8

TOT RESULTAT, tkr	1 903

INVESTERINGSKOSTNADER 2024, tk	Budget, inköp	Redovisat, inköp
Sidoplåtar, tvättkabinett	180	180
Tryckmätningsmatta	58	55
Summa investeringar	238	235

Kabelvägen 17
291 62 Kristianstad
Tel 044-13 42 45
Fax 044-12 37 04

Fördelning av resultat 2024

Kommun	HÖS drift + uteservice + hemtransport	Transport (HÖS lastbil)	Att kreditera per kommun
Osby	81 740,26 kr	3 969,38 kr	85 709,64 kr
Hörby	97 244,01 kr	4 722,26 kr	101 966,27 kr
Östra Göinge	89 485,90 kr	4 345,52 kr	93 831,42 kr
Hässleholm	325 298,57 kr	15 796,80 kr	341 095,38 kr
Kristianstad	539 306,37 kr	- kr	539 306,37 kr
Bromölla	78 054,22 kr	3 790,39 kr	81 844,61 kr
Tomelilla	85 214,59 kr	4 138,10 kr	89 352,69 kr
Simrishamn	118 295,48 kr	5 744,54 kr	124 040,02 kr
Ystad	198 896,31 kr	9 658,59 kr	208 554,90 kr
Sjöbo	121 190,76 kr	5 885,14 kr	127 075,90 kr
Skurup	104 784,18 kr	5 088,42 kr	109 872,60 kr
Summa	**1 839 510,66 kr**	**63 139,14 kr**	**1 902 649,80 kr**

HÖS drift= 1 138 580,30
Uteservice= 301 042,57
Hemtransport= 399 887,79
Resultat= 1 839 510,66

Kabelvägen 17
291 62 Kristianstad
Tel 044-13 42 45
Fax 044-12 37 04

Uteservice, jmf 2022-2024

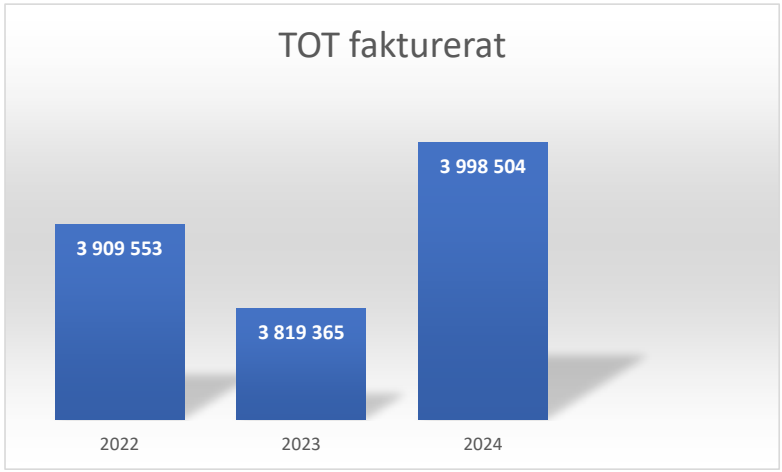

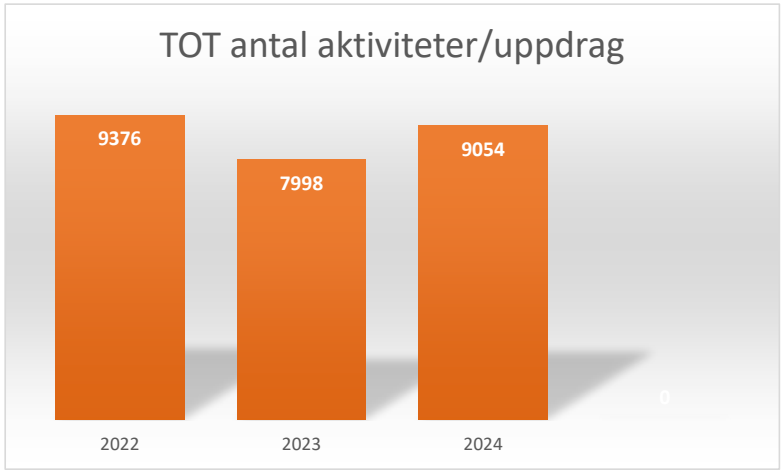

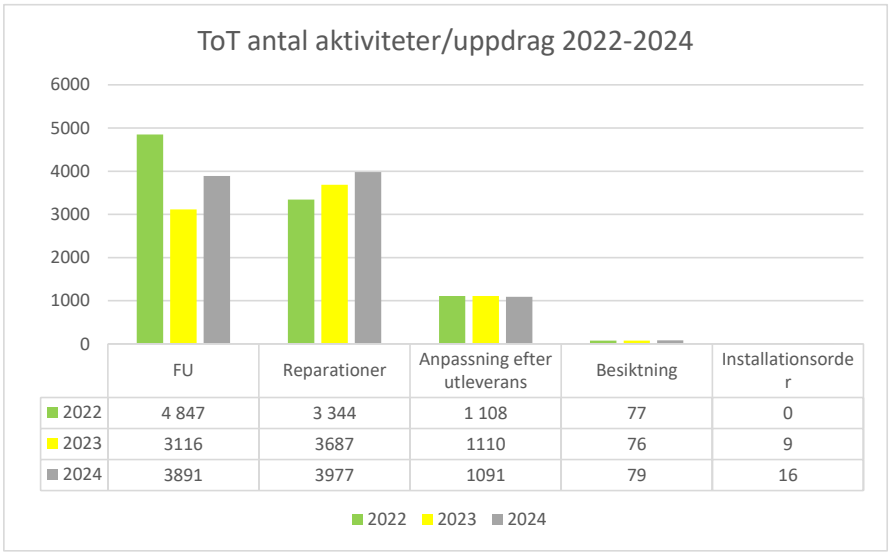

	FU	Reparationer	Anpassning efter utleverans	Besiktning	Installationsorder
2022	4 847	3 344	1 108	77	0
2023	3116	3687	1110	76	9
2024	3891	3977	1091	79	16

Kabelvägen 17
291 62 Kristianstad
Tel 044-13 42 45
Fax 044-12 37 04

Utfärdare: Lejla Smailagic
Datum: 2025-01-30

Uppföljning verksamheten för hemtransport: 2022-2024

Fakturerat: jämförelse 2022-2024

Kommun	Fakturerat 2024	Fakturerat 2023	Fakturerat 2022
Sjöbo	293 575,00 kr	274 600,00 kr	254 025,00 kr
Skurup	213 250,00 kr	157 700,00 kr	117 575,00 kr
Ystad	388 650,00 kr	448 505,00 kr	435 650,00 kr
Kristianstad	803 485,00 kr	796 050,00 kr	1 002 502,50 kr
Simrishamn	489 850,00 kr	499 125,00 kr	462 737,50 kr
Tomelilla	213 312,50 kr	220 800,00 kr	225 375,00 kr
Bromölla	205 850,00 kr	169 275,00 kr	210 450,00 kr
Osby	115 425,00 kr	157 825,00 kr	207 700,00 kr
Hässleholm	478 292,50 kr	506 440,00 kr	449 650,00 kr
Ö Göinge	143 800,00 kr	118 940,00 kr	109 325,00 kr
Hörby	147 487,50 kr	142 650,00 kr	143 275,00 kr
Totalt	**3 492 977,50 kr**	**3 491 910,00 kr**	**3 618 265,00 kr**

Hemtransport: Antal avslutade arbetsorder, 2024

Kommun	antal hemleveranser		antal hämtningar	ToT
	normal	snabb		
Sjöbo	38	59	89	186
Skurup	32	38	60	130
Ystad	71	70	107	248
Kristianstad	153	134	244	531
Simrishamn	140	76	163	379
Tomelilla	56	53	39	148
Bromölla	64	21	49	134
Osby	16	18	34	68
Hässleholm	83	103	127	313
Ö Göinge	34	21	41	96
Hörby	25	18	44	87
Totalt	**712**	**611**	**997**	**2320**

Hemtransport: Antal avslutade arbetsorder, 2023

Kommun	antal hemleveranser		antal hämtningar	ToT
	normal	snabb		
Sjöbo	49	34	71	154
Skurup	86	19	50	155
Ystad	88	66	119	273
Kristianstad	171	102	220	493
Simrishamn	146	77	159	382
Tomelilla	71	29	61	161
Bromölla	50	7	40	97
Osby	25	16	45	86
Hässleholm	90	94	103	287
Ö Göinge	34	7	35	76
Hörby	29	20	34	83
Totalt	**839**	**471**	**937**	**2247**

Hemtransport: Antal avslutade arbetsorder, 2022

Kommun	antal hemleveranser		antal hämtningar	ToT
	normal	snabb		
Sjöbo	31	48	69	148
Skurup	21	13	32	66
Ystad	102	47	132	281
Kristianstad	176	119	291	586
Simrishamn	160	51	160	371
Tomelilla	96	35	63	194
Bromölla	41	29	58	128
Osby	40	31	58	129
Hässleholm	83	62	135	280
Ö Göinge	23	14	34	71
Hörby	24	23	41	88
Totalt	**797**	**472**	**1073**	**2342**

Uppföljning verksamheten för hemtransport: 2022-2024

Kommun	antal snabba hemleveranser 2024	2023	2022	Diff 2024-2023
Sjöbo	59	34	48	25
Skurup	38	19	13	19
Ystad	70	66	47	4
Kristianstad	134	102	119	32
Simrishamn	76	77	51	-1
Tomelilla	53	29	35	24
Bromölla	21	7	29	14
Osby	18	16	31	2
Hässleholm	103	94	62	9
Ö Göinge	21	7	14	14
Hörby	18	20	23	-2
Totalt	**611**	**471**	**472**	**140**

Kabelvägen 17
291 62 Kristianstad
Tel 044-13 42 45
Fax 044-12 37 04

§ 61

Beredning av ärende 2026/103
till kommunstyrelsen

Fråga om ansvarsfrihet för Östra Skånes Hjälpmedelsnämnd 2025

Arbetsutskottet föreslår att kommunstyrelsen beslutar

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta att:

Östra Skånes Hjälpmedelsnämnd beviljas ansvarsfrihet för verksamhetsåret 2025.

Sammanfattning av ärendet

Elva kommuner i östra Skåne inrättade 2003 en gemensam nämnd för samverkan angående tekniska hjälpmedel. Värdkommun är Kristianstads kommun.

Revisorerna i Kristianstads kommun har genomfört en granskning av nämndens verksamhet under 2025. Uppföljningen av nämnden sammanfattningsvis som i huvudsak tillräcklig. Nämnden har skött verksamheten på ett i huvudsak ändamålsenligt sätt och utifrån ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt. Vidare bedöms räkenskaperna i allt väsentlig som rättvisande. Revisorerna tillstyrker att nämnden beviljas ansvarsfrihet för 2025.

Förvaltningens förslag

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta att:

Östra Skånes Hjälpmedelsnämnd beviljas ansvarsfrihet för verksamhetsåret 2025.

Beslutsunderlag

Kommunledningsförvaltningens tjänsteskrivelse den 27 april 2026

SJÖBO KOMMUN

Beslut ÖSHNAU 2026-02-11 Bokslut 2025 inklusive styrkortsuppföljning.
Tjänsteutlåtande Ekonomi- och verksamhetsuppföljning 2025
Bilaga 1a-1c Statistik inköp-försäljning 2025
Bilaga 1d Inköp-försäljning 2025 per kommun
Bilaga 2a Uppföljning styrkort 2025
Bilaga 2b Avvikelser 2025
Bilaga 2c Avfallsrapport 2022-2025
Bilaga 3 Bokslut 2025
Bilaga 4 Fördelning av resultat 2025
Bilaga 5 Uteservice 2023-2025
Bilaga 6-6a Hemtransport 2023-2025

Slutligt beslut i ärendet ska skickas till

Kommunstyrelsen
Östra Skånes Hjälpmedelsnämnd

SJÖBO KOMMUN
Kommunstyrelsen

TJÄNSTESKRIVELSE

Kommunledningsförvaltningen
KANSLIAVDELNINGEN

DATUM 27 april 2026
ÄRENDENUMMER 2026/103

HANDLÄGGARE
Patrik Lindelöf
patrik.lindelof@sjobo.se

TILL
Kommunfullmäktige

Fråga om ansvarsfrihet för Östra Skånes hjälpmedelsnämnd 2025

Kommunledningsförvaltningens förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta att:

Östra Skånes Hjälpmedelsnämnd beviljas ansvarsfrihet för verksamhetsåret 2025.

Sammanfattning

Elva kommuner i östra Skåne inrättade 2003 en gemensam nämnd för samverkan angående tekniska hjälpmedel. Värdkommun är Kristianstads kommun.

Revisorerna i Kristianstads kommun har genomfört en granskning av nämndens verksamhet under 2025. Uppföljningen av nämnden sammanfattningsvis som i huvudsak tillräcklig. Nämnden har skött verksamheten på ett i huvudsak ändamålsenligt sätt och utifrån ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt. Vidare bedöms räkenskaperna i allt väsentlig som rättvisande. Revisorerna tillstyrker att nämnden beviljas ansvarsfrihet för 2025.

EKONOMISKA ÖVERVÄGANDEN

Förvaltningen har inte funnit några särskilda ekonomiska aspekter av frågan.

MILJÖ- OCH KLIMATKONSEKVENSER

Förvaltningen har inte funnit några särskilda konsekvenser av beslutet ur miljö- och klimathänsyn.

KONSEKVENSER FÖR BARN

Kommunledningsförvaltningen bedömer att frågan inte särskilt påverkar barns rättigheter.

Underlag för beslutet

Kommunledningsförvaltningens tjänsteskrivelse den 27 april 2026
Beslut ÖSHNAU 2026-02-11 Bokslut 2025 inklusive styrkortsuppföljning.
Tjänsteutlåtande Ekonomi- och verksamhetsuppföljning 2025
Bilaga 1a-1c Statistik inköp-försäljning 2025
Bilaga 1d Inköp-försäljning 2025 per kommun
Bilaga 2a Uppföljning styrkort 2025
Bilaga 2b Avvikelser 2025
Bilaga 2c Avfallsrapport 2022-2025
Bilaga 3 Bokslut 2025
Bilaga 4 Fördelning av resultat 2025
Bilaga 5 Uteservice 2023-2025
Bilaga 6-6a Hemtransport 2023-2025

Beslutet ska skickas till

Kommunstyrelsen
Östra Skånes Hjälpmedelsnämnd

Patrik Lindelöf	Lars Wästberg
Nämndsekreterare	Kanslichef

Östra Skånes Hjälpmedelsnämnd

Sammanträdesdatum
2026-02-25

ÖSHN § 5

Bokslut 2025 inklusive styrkortsuppföljning

Ärnr HMN 2026/7

Beslut

- Godkänna föreliggande årsredovisning 2025
- Besluta att 2025 årsresultat fördelas enligt avtal

Sammanfattning

Hjälpmededelscentrum Östra Skåne (HÖS) drift redovisade resultat på 1 952 tkr, uteserviceverksamheten redovisade ett resultat på - 124 tkr, transportverksamheten ett resultat på 170 tkr och verksamheten för hemtransport ett resultat på 538 tkr. HÖS lagerekonomi redovisade ett resultat på - 402 tkr. Det sammanlagda resultatet är 2 134 tkr.

Hjälpmedelscentrum Östra Skånes förslag till Östra Skånes hjälpmedelsnämnd

- Godkänna föreliggande årsredovisning 2025
- Besluta att 2025 årsresultat fördelas enligt avtal

Beslutsunderlag

Hjälpmedelscentrum Östra Skåne tjänsteutlåtande 2026-01-23

Bilaga 1a - 1c, Statistik inköp-försäljning 2025

Bilaga 1d, inköp-försäljning 2025 per kommun

Bilaga 2a, Uppföljning styrkort 2025

Sammanträdesdatum
Östra Skånes Hjälpmedelsnämnd 2026-02-25

Bilaga 2b, Avvikelser 2025

Bilaga 2c, Avfallsrapport 2025

Bilaga 3, Bokslut 2025

Bilaga 4, Fördelning av resultat 2025

Bilaga 5, Uteservice 2023 - 2025

Bilaga 6-6a, Hemtransport 2023 - 2025

Beslut ÖSHNAU 2026-02-11 Bokslut 2025 inklusive styrkortsuppföljning

Hjälpmedelscentrum Östra Skåne
Hjälpmedelscentrum Östra Skåne
Kristina Björnlund
044 - 134248
Kristina.bjornlund@kristianstad.se

2026-01-23

Östra Skånes Hjälpmedelsnämnd

Bokslut 2025

Ärnr HMN 2026/7

Hjälpmedelscentrum Östra Skånes förslag till Östra Skånes Hjälpmedelsnämnd

- Godkänna föreliggande årsredovisning 2025
- Besluta att 2025 årsresultat fördelas enligt avtal

Sammanfattning

Hjälpmededelscentrum Östra Skåne (HÖS) drift redovisade resultat på 1 952 tkr, uteservice-verksamheten redovisade ett resultat på - 124 tkr, transportverksamheten ett resultat på 170 tkr och verksamheten för hemtransport ett resultat på 538 tkr. HÖS lagerekonomi redovisade ett resultat på - 402 tkr. Det sammanlagda resultatet är 2 134 tkr.

Beslutsunderlag

Hjälpmedelscentrum Östra Skåne tjänsteutlåtande 2026-01-23

Bilaga 1a - 1c, Statistik inköp-försäljning 2025

Bilaga 2a, Uppföljning styrkort 2025

Bilaga 2b, Avvikelser 2025

Bilaga 2c, Avfallsrapport 2025

Bilaga 3, Bokslut 2025

Bilaga 4, Fördelning av resultat 2025

Bilaga 5, Uteservice 2023 - 2025

Bilaga 6-6a, Hemtransport 2023 - 2025

Ärendet

Uppföljning av Hjälpmedelscentrum Östra Skånes styrkort 2025

I samband med bokslutet har måluppföljning genomförts utifrån nämndens styrkort. Bedömning och beskrivning av måluppfyllelse framgår av detta tjänsteutlåtande tillsammans med bilaga 2a.

Perspektiven i HÖS styrkort 2025 är ”Medborgare/kunder – Trygghet - tillit, tillgänglighet, jämlikhet”, ”Medarbetare” samt ”Ekonomi”.

Målen är satta utifrån ett långsiktigt perspektiv dvs. ska följas över tid. Vissa justeringar kan göras varje år.

Utvecklingen i verksamheten är god, måluppfyllelsen är blandad för 2025.

Övergripande

Under oktober månad åkte HÖS ut till samtliga kommuner på kundbesök för att träffa förskrivarna. Det var hjälpmedelschef, enhetschefer, hjälpmedelskonsulenter, systemförvaltare och systemutvecklare som tillsammans genomförde dessa besök. Innehållet utgick från föregående års kundenkät samt de frågeställningar som är vanligt förekommande från kunderna samt annat från HÖS verksamhet att förtydliga, diskutera. Från HÖS sida är det viktiga och givande möten att få träffa så många förskrivare som möjligt för dialog under en begränsad period (oktober) och just nu vartannat år. En av vinsterna är att vi vet att samtliga kunder har getts möjlighet till dialog med HÖS utifrån samma frågeställningar samt fått möjlighet till direkt återkoppling.

Hållbar, kostnadseffektiv hjälpmedelsförsörjning

Avtalstroheten redovisas i tertial 1 2026 för året 2025.

Samverkansavtalet är tydligt med att uppdraget mellan kommunerna är att recirkulera så många begagnade inventariemärkta hjälpmedel som möjligt. Möjlig recirkulation påverkas av att kommunerna skickar in hjälpmedel till HÖS, att HÖS bedömer det går att rekonditionera utifrån ett antal bedömningskriterier som även kan påverkas av yttre omständigheter såsom dyra eftermarknadsavtal på reservdelar, viktigt säkerhetsmeddelande osv. Ålder har blivit en allt tydligare anledning till att det inte recirkuleras, detta utifrån medicintekniska regelverket MDR och livslängder. Under 2025 har flera kommuner bytt ut sina riktigt gamla vårdsängar som då inte gått att recirkulera.

Målet som sattes inför 2025 var att recirkulera 68% som harmoniserade med den nivå som vi redan låg på under 2024, vi ville sträcka oss lite till. Tyvärr upptäcktes det i början av 2025 att systemleverantörens rapport kring återbruk var felkonstruerad vilket gett oss fel signaler om resultaten för recirkulationen sedan vi gick in i systemet 2023.

Resultatet för recirkulationen 2025 blev 57,1% dvs målsättningen är inte uppnådd.

Avvikelser 2025, se bilaga 2b

En del av HÖS kvalitetsarbete är att hantera och lära av de avvikelser som inkommer från kommunerna.

Under 2025 har det inkommit totalt 523st avvikelser.

Av dessa gällde 321st HÖS tjänster och 190st rörde externa aktörer såsom leverantörer eller kunder.

År 2025 ökade antalet avvikelser med 12st jämfört med 2024.

Avvikelsekoder som inte rör HÖS tjänster

94st avvikelser gällde de kategorier som rör garantier och reklamationer (”garantiåtgärd” och ”leverantör kommer att informeras”), detta är en ökning med 31st jämfört med 2024. 36st av dessa gällde duschpall Swift där det varit problem med benen.

Det finns totalt 17st avvikelser där vi uppmanat kunderna att det bör göras en anmälan till läkemedelsverket. Det gällde kategorin ”Risk för försämrad hälsa/dödsfall” eller ”Rapport till HÖS konsulent”. De flesta gällde rollatorer.

”Handhavandefel av kund” var 96st (jfr.117st, 2024). De enskilt vanligaste orsakerna till denna avvikelsekod är:

- Felaktig hantering av gåbord Taurus, främst vad gäller laddning
- Kunden uppger att man inte fått hjälpmedel eller följesedel, trots att det är levererat.

Avvikelsekoder som rör HÖS tjänster

”Hjälpmedel ej rent eller återställt”, är den avvikelsekod som tidigare benämndes ”Fel vid rekonditionering” var 84st (jfr. 77st, 2024). Detta i förhållande till totalt antal rekonditioneringar som genomförts under året = 11392st.

”Fel antal/ingen produkt levererades” och ”Fel produkt”, är kategorier som alla gäller plockning av beställningar på lagret. Dessa kategorier hade totalt 82st avvikelser (jfr. 111st, 2024). Det var korgar till rollatorer som var den enskilda produkt som går att nämna, men det var betydligt färre än tidigare år. Detta i förhållande till totalt antal beställningar som hanterats = 25751st. Dessa beställningar bestod av 43860st beställningsrader = enskilda produkter.

”Klagomål” har minskat till 8st (jfr. 17st, 2024). Några av dessa var synpunkter på verksamhetssystemet.

Avvikelsekoderna ”Klagomål”, ”Tjänst” och ”Övrigt” är alla tre koder som används när avvikelserna inte passar in i någon annan avvikelsekod.

Lager- och transport med stor lastbil

Ledtid för leveranssäkra transporter av lagervaror exkl. transport inom 5 arbetsdagar blev 94,4%. Dvs. lagervaror plockades och ställdes på leveransplats.

Ledtid för leveranssäkra transporter av lagervaror inkl. transport inom 5 arbetsdagar blev 90,7%. Målbilden för leverans av lagervaror inom 5 arbetsdagar är 90% vilket är uppnått för året.

Under september, oktober, november beställdes ovanligt många hjälpmedel från kunderna vilket gjorde att ledtiderna på 90% lagervaror inte kunde hållas just dessa månader. Lastbilen hade inte tillräckligt utrymme de ordinarie leveransdagarna, hemtransport stöttade upp så mycket som det var möjligt. Samtidigt skapades det kö i godsmottagningen för inkommande nya hjälpmedel vilket betyder att lagerpersonalen inte hann med att gods motta i den omfattning som krävdes vilket påverkade ledtiden för plock till nya leveranser. Övertidsinsats genomfördes på lagret. Här jobbar HÖS och ledningsgruppen med tydligare rutiner för att undvika liknande situationer.

Hemtransport

Totalt har antal uppdrag ökat för hemtransport under 2025. Om man jämför med föregående år så har arbetsgruppen totalt genomfört +400 uppdrag där antal hämtningar står för en ökning på ca +200 uppdrag, 1206st (jfr. 997st, 2024). Ordinarie hemleveranser (normala) står också för en ökning på ca +200 uppdrag, 931st (jfr. 712st, 2024). De snabba leveranserna har minskat något gentemot 2024. 599st (jfr. 611st, 2024) se bilaga 6.

Snabba leveranser kan bokas för en merkostnad innan kl. 14.00 för att levereras nästkommande dag. I bilaga 6a presenteras de snabba leveranserna per kommun att jämföra med 2023 och 2024. Det är 3 kommuner som minskat sina snabba jfr. 2024.

Hemtransports ledtid för leveranssäkra transporter av lagervaror inom 5 arbetsdagar blev 82,2% där målbilden är 90% dvs målet nåddes inte. Ledtid för hämtningar uppfylldes till 83,4% vilket redovisas utanför styrkortsmålen.

I slutet av året inkom större beställningar samt utbyten av sängar som inte var aviserade i förväg vilket genererade övertidsinsats för arbetsgruppen. Även här jobbar HÖS och ledningsgruppen med tydligare rutiner för att undvika liknande situationer.

I början av året lämnade HÖS in en trafikanalys på uppdrag av myndigheten Trafikanalys. Frågorna utgick från en specifik vecka och handlade om uppskattad vikt på gods, körsträckor, typ av gods som fraktats, adresser mm.

Teknisk service – uteservice

Antalet genomförda uppdrag samt fakturering för uteservice har ökat 2025 jämfört med 2024. Totalt ca + 1000 uppdrag, 10 077st (jfr. 9 054st 2024). Arbetsgruppen har gjort ett krafttag med förebyggande underhåll (FU) under året vilka står för den största ökningen av antal uppdrag. Något lägre antal reparationer vilket ses som positivt, se bilaga 5.

Uteservice nådde sin ledtid för leveranssäkra tjänster inom 5 arbetsdagar till 95,7% där målbilden är 90% vilket har uppnåtts. Uteservice avslutade även sina uppdrag inom 5 arbetsdagar till 84,3% vilket redovisas utanför styrkortsmålen. Uppdragen som mäts är reparationer, anpassningar efter utleverans, besiktningar och installationsorder.

Teknisk service – verkstad special

Under 2025 har 231 specialanpassningar avslutats vilket är betydligt fler än föregående år (jfr. 202st, 2024). Arbetsgruppen har däremot genomfört färre reparationer 98st (jfr. 163st, 2024) vilket är positivt. Gruppen har genomfört färre antal förebyggande underhåll 152st (jfr. 321st, 2024). Kan förklaras av att arbetsgruppen har saknat en hjälpmedelstekniker under hösten i ca 3 månader där en ny hjälpmedelstekniker därefter varit och är under upplärning.

Verkstad specials ledtid för leveranssäkra tjänster inom 5 arbetsdagar uppgick till 64,3% med målbilden 90%, vilket inte nåddes. Uppdrag som mäts är reparationer.

Hållbar avfallshantering, se bilaga 2c

Under 2025 hanterades totalt ca 184 000kg avfall vilket ligger i ungefär samma nivå som åren 2022 och 2023. Under 2024 begicks det ett antal materialstölder på HÖS samt hos funktionsstöd som har uppdraget att demontera hjälpmedel till HÖS.

HÖS mål är att minska brännbart och blandskrot samt öka annan materialåtervinning. Båda målen har nåtts 2025 där brännbart minskat ytterligare 2,1 ton och blandskrot 2,2 ton. Exempel på positiv materialåtervinning är rostfritt, titan och aluminium.

Fordon med fossilfria bränslen

HÖS har 13st fordon i trafik varav 12st via gemensam service (GS). En lastbil över 3,5 ton äger HÖS själva som körs på HVO (miljödiesel).

1st fordon drivs med gas, 2st fordon drivs med el, 5st fordon drivs med HVO. 4st fordon är kvar att byta ut som idag fortfarande drivs med diesel.

Idag är 69% av HÖS fordon utbytta till fossilfria bränslen (jfr 2024, 46%). Målet är uppnått för året.

Konsulentverksamheten

Utprovningar

Fem hjälpmedelskonsulenterna har tillsammans genomfört 493 utprovningar där vissa sker på HÖS och andra ute hos kunderna. Antalet ligger ungefär i samma nivå som 2024.

Utbildningar

Under 2025 var det inplanerat 19 förskrivarutbildningar varav 16st genomfördes.

Sju av dessa var utbildningar som hjälpmedelskonsulenterna på HÖS ansvarar för. De utbildningarna är ”Funktionsanalys sittande”, ”Att tänka på vid utprovning av rullstol”, ”Kognition”, ”Lyftar och lyftselar” och ”Liggande positionering” (ny för 2025). Det har erbjudits ett utbildningstillfälle på våren och ett på hösten när det gäller de egna utbildningarna med undantag för utbildning ”Liggande positionering” som var ny på hösten. Två utbildningar med inriktning kognitionshjälpmedel ställdes in då upphandlingen var under överklagan hos förvaltningsrätten.

HÖS erbjöd fyra inköpta utbildningar varav tre utfördes av HMC Sverige. Dessa tre utbildningar är ”Förflyttning med personlyft”, ”Manuella förflyttningar” och ”Den pedagogiska vägen”. Den fjärde inköpta utbildningen är ”24 timmars positionering” med Elisabet Rodby Bousquet. HÖS anordnade även fem utbildningar genom hjälpmedelsleverantörer inom områdena kognition, komfortrullstol, trycksår och lyftselar.

Varje kommun har en plats per utbildning, totalt 11 utbildningsplatser per tillfälle. Det har uppmuntrats att kommunerna skickar in anmälan om reserver. Om vissa kommuner inte använder sina platser kan deltagare fyllas på med de anmälda reserverna. Samtliga utbildningar har genomförts i HÖS lokaler. På de egna utbildningarna har det behövts vara minst sex anmälda för att utbildningen ska bli av. Ingen av de egna utbildningarna ställdes in pga bristande anmälningar under året. Flertalet utbildningar har fyllts upp med reserver som kommunerna anmält.

På de utbildningar som genomförts har det funnits 260 utbildningsplatser. Av 260 platser har 224 förskrivare anmält sig vilket blir 86% (styrkortsmålet = 95%). Totalt antal deltagare på utbildningarna har varit 200st. De inköpta utbildningarna samt HÖS egna har varit mest populära. En del platser har lämnats tomma på leverantörsutbildningarna ffa. med inriktning trycksår och lyftselar.

Det har under året samlats in totalt 76 utvärderingsblanketter på de egna utbildningarna. På varje fråga finns det möjlighet att kryssa i dåligt, mindre bra, bra eller mycket bra. Av insamlade utvärderingar har 87% av deltagarna upplevt att *helhetsintrycket av utbildningen och utbildarna* var mycket bra och 13% har upplevt det varit bra. Det var 83% av de svarande deltagarna som upplevt *innehållet* mycket bra och 17% att det varit bra. När det gäller de inköpa utbildningarna upplever förskrivare dessa som uppskattade och lärorika.

Upphandlingar

Under 2025 har fem hjälpmedelsavtal startats upp; Rollatorer (25-01-01), överflyttningshjälpmedel (25-01-01), kognition (25-04-01) men pga överprövning av delar i upphandlingen blev inte hela avtalet klart under 2025, ramper (25-05-01) samt positioneringshjälpmedel (25-09-01).

Det har påbörjats två upphandlingar under 2025; Gånghjälpmedel samt rullstolar.

Projekt digitala arbetssätt

HÖS har tillsammans med representanter från Kristianstad och Bromölla kommun undersökt möjligheterna till att effektivisera gemensamma arbetsmoment med digitala lösningar. Fokus var från början både hjälpmedelskonsulenternas konsultationer samt moment utifrån teknikerna på uteservice. Just nu har man valt att fortsätta med konsultationerna där en rutin samt utvärderingsdokument tagits fram, tester har genomförts. From 1 februari 2026 kommer alla förskrivare i de två nämnda kommunerna ha möjlighet att arbeta efter de framtagna förslagen. Fortsatta utvärderingar ska göras under året.

Projekt översyn lagerlogistik

Konsulter från ProFlow, kunniga inom logistik, har under hösten genomfört en kartläggning, genomlysning av lagerflödet på HÖS med målet att ta fram relevanta förbättringsförslag även med hänsyn till framtida krav/behov. Intervjuer och workshops genomfördes tillsammans med medarbetare för att konsulterna skulle få förståelse för de olika processerna, arbetssätten i lagerverksamheten. Förslag på förbättringar har presenterats där en del kan genomföras direkt av HÖS egen personal, någon delar kräver systemutveckling, annat är mer omfattande gällande tid och behov av stöttning utifrån. En vinst förutom att få ett professionellt ”utifrån” perspektiv på verksamheten blev också att verksamheten fick bekräftelse på en del av det man tidigare identifierat.

Identifiera och prioritera områden där arbetsflöden, arbetssätt kan effektiviseras

Under året har ett antal arbetsflöden, arbetssätt identifierats och varit uppe för dialog med följden justerade arbetssätt och rutiner. Ett kontinuerligt arbete som inte blir klart utan arbetet fortsätter.

Kontinuerlig systemutveckling

Under 2025 har systemgruppen tillsammans med leverantören för verksamhetssystemet fortsatt utvecklingen av systemet efter de önskemål som inkommit både från kunder och HÖS interna verksamhet. Precis som tidigare så har utvecklingen tagit mer tid än beräknat från leverantörens sida, vilket betyder att förskrivarportalen (beställningsportal för kunderna) inte blev klar 2025 utan fortsatt utveckling sker under våren 2026.

Implementering av det medicintekniska regelverket MDR

Arbetet med beslut kring ffa. FU-strukturen (förebyggande underhåll på hjälpmedel) började trögt under våren där ledningsgruppen till slut tog ett majoritetsbeslut i juni månad på det förslag som lagts fram från arbetsgruppen redan 2024. Till hösten gav ledningsgruppen ett tydligare uppdrag till arbetsgruppen som också förstärktes med ytterligare en MAR (medicinskt ansvarig för rehabilitering) så att tre kommuner representeras med sina MAR tillsammans med HÖS olika professioner. Fler beslut har tagits och arbetet fortsätter.

Även arbetet med komponenter och nya märkningar på hjälpmedel, spårbarheten, har fortsatt där arbetet med de nya märkningarna stannat av då flertalet leverantörer ännu inte levererar med dessa kravställda märkningar. HÖS har då prioriterat ner arbetet i tidsplanen.

Samsyn och fler gemensamma beslut med målet en likvärdig, jämlik hjälpmedelsförsörjning

I ledningsgruppen lyfts kontinuerligt dialogen om sätten att hantera hjälpmedelsförsörjningen. En viktig del i dialogen är följsamheten utifrån rekommendationer/riktlinjer. Under 2025 är GPS-larmen borttagna ur sortimentet. EP-larmen har gått över fullt ut till Region Skåne.

Personal

Antalet heltidstjänster på HÖS 2025 har varit 44st.

Vid årets slut var medelåldern 47 år och 36% av de tillsvidareanställda medarbetarna var kvinnor. Den genomsnittliga sysselsättningsgraden enligt anställningsavtalet var 97% vilket blir 94% om man tar bort tjänstledigheter. Fyra medarbetare i verksamheten gick ner i sysselsättningsgrad till 80% utifrån ålder och möjligheten till fortsatt fullt intjänande av pensionspoäng. En medarbetare arbetar 50%.

Antal sjukdagar per anställd i snitt blev 11,78 dagar vilket är en minskning från 2024 med 1,8 dagar per anställd. I styrkortet har HÖS haft målet att ha 10 sjukdagar per anställd eller färre vilket HÖS närmar sig. HÖS har gjort en resa de senaste åren från drygt 20 sjukdagar per anställd. Under 2025 har 37 tillsvidareanställda medarbetare haft 5 sjukdagar eller mer (jfr. 34, 2024). Korttidssjukfrånvaro kulminerade under hösten. Ingen medarbetare har under 2025 varit sjukfrånvarande över 90 dagar.

Arbetsmiljö

HÖS har APT (arbetsplatsträffar) mellan 8 - 10 gånger per år med information, dialoger, utbildningar där även inbjudna gäster tillför viktig information och kunskap. Under 2025 har bla. AME (arbetsmiljöenheten) genomfört en grundläggande utbildning kring hot- och våld, beredskapssamordnaren varit på plats för dialog kring kris-och beredskap, huvudskyddsombudet har medverkat för att få till lokala skyddsombud.

Exempel på andra utbildningar i verksamheten under året har varit svetsutbildning, ett antal teknikerutbildningar för olika hjälpmedel, lastsäkring, rullstolsanpassning för äldre, sitnet, yrkeskompetensbevis (YKB), kemikalier, ledarutbildningar såsom AI, att leda i kris, strategisk verksamhetsutveckling, konflikthantering, innovationsledning och tjänsteutveckling osv.

De flesta arbetsgrupperna har haft en hel-halvdag för egen planering på annan plats för miljöombyte där man även fört dialoger kring egen och gruppens arbetsmiljö (ibland med handledning).

Trivselgruppen anordnade en aktivitetseftermiddag för alla HÖS medarbetare en solig septemberdag. Först en gemensam lunch som efterföljdes av en 5-kamp.

Den årliga uppföljningen av det systematiska arbetsmiljöarbetet på HÖS (SAM) genomfördes i alla arbetsgrupper under november där några delar behöver följas upp.

En pulsmätning (kortare enkät) genomfördes också under november månad med frågor kring den egna motivationen. Frågor som också är en del av den större medarbetarenkäten (MAE) som genomförs vartannat år. Ett arbete kommer att påbörjas utifrån resultatet för att undvika en nedåtgående trend inom området. Skillnaden på övergripande nivå blev minus 10%.

Den årliga skyddsronden genomfördes i december månad där några delar behöver följas upp. Huvudskyddsombud, representant från verksamheten samt chefer ansvarade för genomgången.

Riskbedömningar som genomfördes under 2025 är; madrasshantering, installation av avfuktare, fönstermontage, trucken (utökad skyddsrond), gående på gårdsplanen, komprimatorer, balpress, handintensivt arbete, ingen återbesättning av tjänst samt publik ladd station (fastighetsägarens installation i direkt anslutning till HÖS)

Under året har totalt 15st tillbud (jfr. 11st, 2024) samt 9st arbetsskador (jfr. 6st, 2024) inrapporterats. 2st arbetsskador har resulterat i kortare sjukfrånvaro.

Av arbetsskadorna var 2st fordonsrelaterade, 2st hanteringsskador, 2st fall, hopp, halkning, feltramp, 1st färdolycksfall, 1st olämplig arbetsställning samt 1st övrigt - annan orsak.

Projekt revidering av styrdokumenten

I styrkortet finns och har funnits några år tillbaka, ett mål att revidera HÖS samverkansavtal och reglemente. Revidering av styrdokumenten har inte fullföljts enligt det mål som satts upp. Därför är nu ett projekt uppstartat from januari 2026 med projektledare med målet att under våren 2026 kunna ge nämnden förslag på reviderade styrdokument. Dokument som innefattas 2026 är samverkansavtalet, reglementet, delegationsordningen samt dokumenthanteringsplanen.

Inköp

Samtliga elva kommuner har under 2025 gjort ett totalt inköp av hjälpmedel på 111 123 tkr (jfr. 2024, 102 451 tkr).

Av HÖS kommuners totala hjälpmedelsinköp (inkl. tillbehör) under 2025 avser 35% begagnade hjälpmedel och tillbehör (jfr. 2024= 35%) mätt i kronor. Se bilaga 1a och 1b (jfr. 2024 - 2025). Bilaga 1c visar jämförelser mellan åren 2020 - 2025.

Under året har inget vite fakturerats ut till leverantörerna för leveransförseningar av hjälpmedel (jmf 2024 = 0 tkr).

Skrotningar av utrangerade hjälpmedel har genererat en intäkt på 287 tkr (jfr. 2024 = 207 tkr).

HÖS har under 2025 även skänkt 146st hjälpmedel (jfr. 2024, 370st) HÖS samarbetspartner Human Bridge hade inte möjlighet att ta emot hjälpmedel under sommaren/hösten pga fokus på annat uppdrag. De har nu återkommit om att de from 1 februari 2026 åter kan ta emot hjälpmedel.

Årsbokslut 2025

Hjälpmedelscentrum Östra Skåne har under 2025 haft en total budget på 38 740 tkr varav 29 610 tkr för driften, 4 671 tkr för uteserviceverksamheten, 1 230 tkr för transportverksamheten och 3 229 tkr för hemtransport.

Hjälpmededelscentrum Östra Skåne (HÖS) drift har ett redovisat resultat på 1 952 tkr, uteserviceverksamheten -124 tkr, transportverksamheten 170 tkr och verksamheten för hemtransport 538 tkr. HÖS lagerekonomi redovisade ett resultat på -402 tkr.

Det sammanlagda resultatet är 2 134.

Resultatet är en positiv avvikelse från budget med 5,51%.

Nedan följer en sammanfattande beskrivning av resultatet för 2025 per verksamhet.

Hjälpmedelscentrum Östra Skåne, drift

Intäkterna blev totalt 79 tkr lägre än budget. Anledningen är verkstad specials tjänster (minskat antal reparationer, förebyggande underhåll).

Personalkostnaderna minskade med 1 070 tkr i jämförelse med budget. De minskade kostnaderna handlar bla. om personal som gått ner i arbetstid vilket inte var känt vid budget 2025, glapp mellan avslutad tjänst och nyrekrytering, minskade antal dagtraktamente samt lägre arbetsgivaravgifter.

Lokalhyran ökade med 313 tkr jämfört med budget vilket handlar om tekniska förvaltningens 3-årsjustering av hyra som inte fanns med i budget.

Övriga kostnader minskade totalt med 1 264 tkr jämfört med budget.

Kostnader som blivit lägre än budget (totalt 1 555 tkr) handlar bla. om verksamhetssystemet (873 tkr), försäljning av 2 servicebilar (178 tkr), fordonsleasing (98 tkr) mm.

Kostnader som blivit högre än budget (totalt -291 tkr) handlar bla. om IT utrustning och datamaterial (-97 tkr), bilinredning, tillbehör (-46 tkr), bevakningstjänst/extra rondering (-44 tkr) mm.

Finansiella kostnader blev lägre än budgeterat med (10 tkr) vilket handlar om lägre avskrivningskostnader.

Hjälpmedelscentrum Östra Skåne, uteserviceverksamhet

Intäkterna visar en minskad intäkt (-432 tkr) gentemot budget.

Personalkostnader minskade (196 tkr).

Övriga kostnader blev totalt lägre (totalt 111 tkr) gentemot budget.

Minskade kostnader (121 tkr) som bla handlar leasingkostnader för bilarna (66 tkr).

Finansiella kostnader ingen förändring gentemot budget.

Hjälpmedelscentrum Östra Skåne, transportverksamhet

Intäkterna är oförändrade gentemot budget.

Personalkostnaderna blev lägre (24 tkr).

Övriga kostnader totalt lägre (150 tkr) vilket handlar om minskade kostnader för reparation/underhåll (85 tkr), drivmedel (46 tkr) mm.

Finansiella kostnader blev 4 tkr högre än budgeterat.

Hjälpmedelscentrum Östra Skåne, hemtransport

Intäkterna visar ett överskott (361 tkr) gentemot budget.

Personalkostnader blev lägre (96 tkr).

Övriga kostnader blev totalt 80 tkr lägre än budgeterat vilket bla. handlar om minskade leasingkostnader för fordon (35 tkr), drivmedel (23 tkr) mm.

Finansiella kostnader ingen förändring gentemot budget.

Hjälpmedelscentrum Östra Skåne, lagerekonomi

HÖS lagerekonomi visar 2025 ett resultat på - 402 tkr.

Hjälpmedelsförsäljning 73 742 tkr. Utöver hjälpmedelsförsäljning inkluderas även intäkter för skrotning av hjälpmedel (287 tkr) samt försäljning av pallar (14 tkr).

Lager/varukostnad -74 144 tkr. Förändring av lager varav skrotning av hjälpmedel (-347 tkr), inventeringsdifferenser (-145 tkr) och saldojusteringar (+90 tkr).

Målet att minska differenser i lagersaldon är uppnått även om målet ytterst är att inte ha differenser alls. När differenserna räknas ut så räknar man alla saldon som är minus

samt alla som är plus inkl. de HÖS lager som finns på de tre sjukhusen som är inventerade av respektive sjukhus. Den differensen för 2025 är i antal 1881st (jfr. 2024, 1838st). Differens i värde 2025 är 701 tkr (jfr. 2024, 1 001 tkr). Inventeringen på HÖS genomfördes den 27 - 28 november. Framför allt härrör sig differenserna från HÖS interna inventering samt inventeringarna av HÖS externa sjukhuslager vilka genomförts vid olika tillfällen under året av personal på de 3 sjukhusen

Kristina Björnlund

Hjälpmedelschef

Beslut expedieras till

Hjälpmedelscentrum Östra Skånes ledningsgrupp

Respektive kommuns kommunledningskontor

Hjälpmedel- Inköp, försäljning, fakturerat belopp
jan-dec ´25

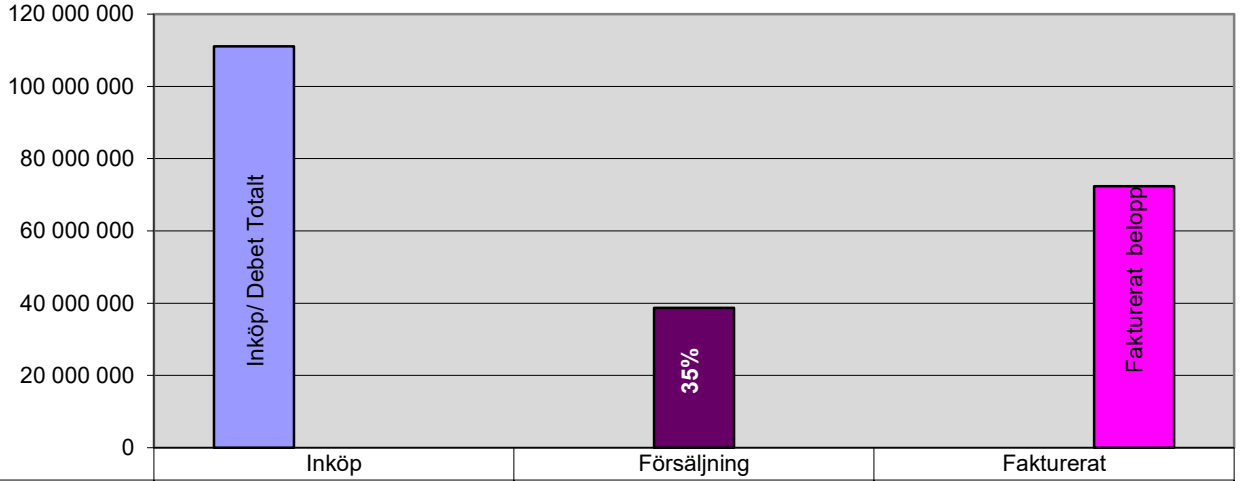

	Inköp	Försäljning	Fakturerat
Inköp/ Debet Totalt	111 122 539		
Försäljning/ Kredit Totalt (försäljningsandel av tot.inköp %)		38 747 693	
Fakturerat belopp			72 374 845

Kabelvägen 17
291 62 Kristianstad
Tel 044-13 42 45
Fax 044-12 37 04

Inköp, försäljning, fakturering
2024-2025

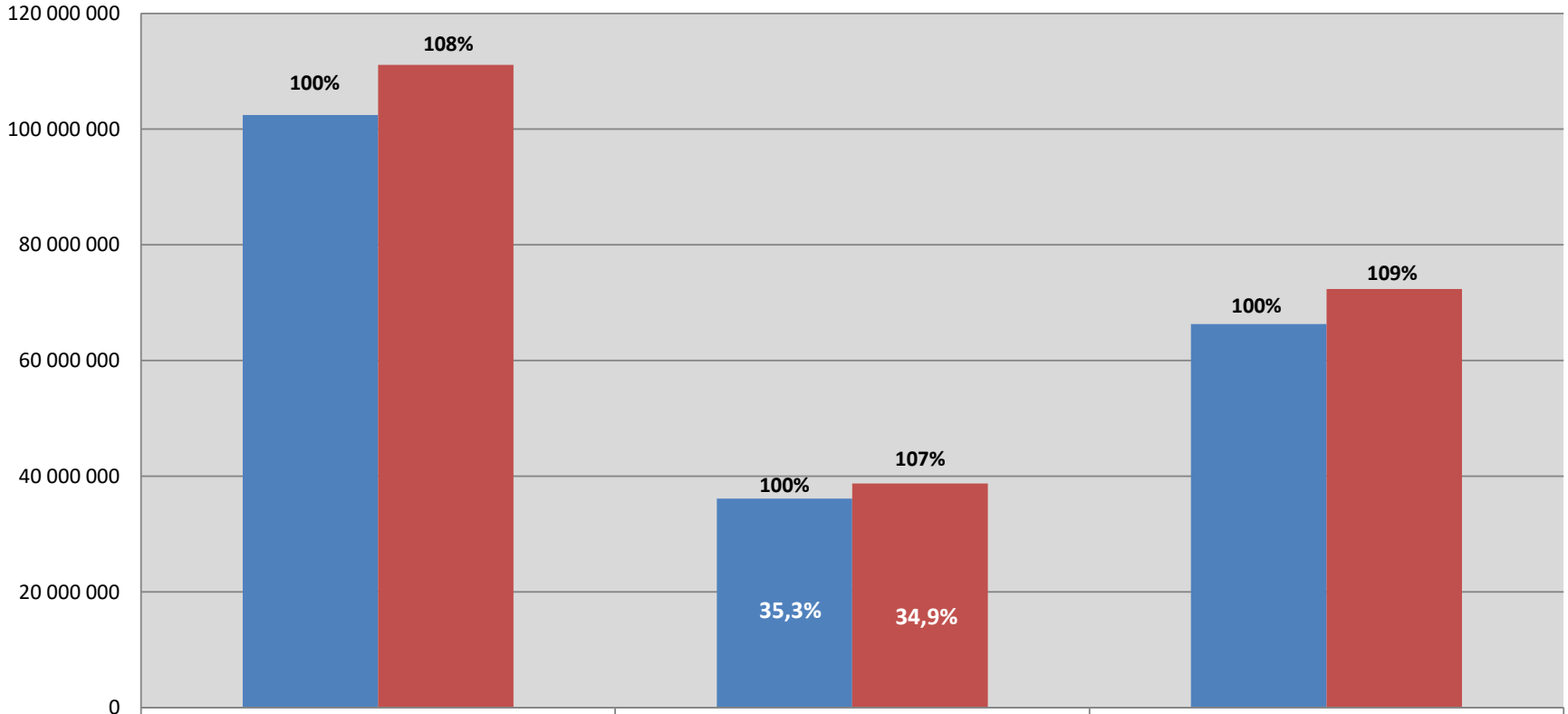

	Inköp	Försäljning	Fakturerat
2024	102 450 825	36 148 796	66 302 029
2025	111 122 539	38 747 693	72 374 845

Kabelvägen 17
291 62 Kristianstad
Tel 044-13 42 45
Fax 044-12 37 04

Inköp, försäljning, fakturering 2020-2025

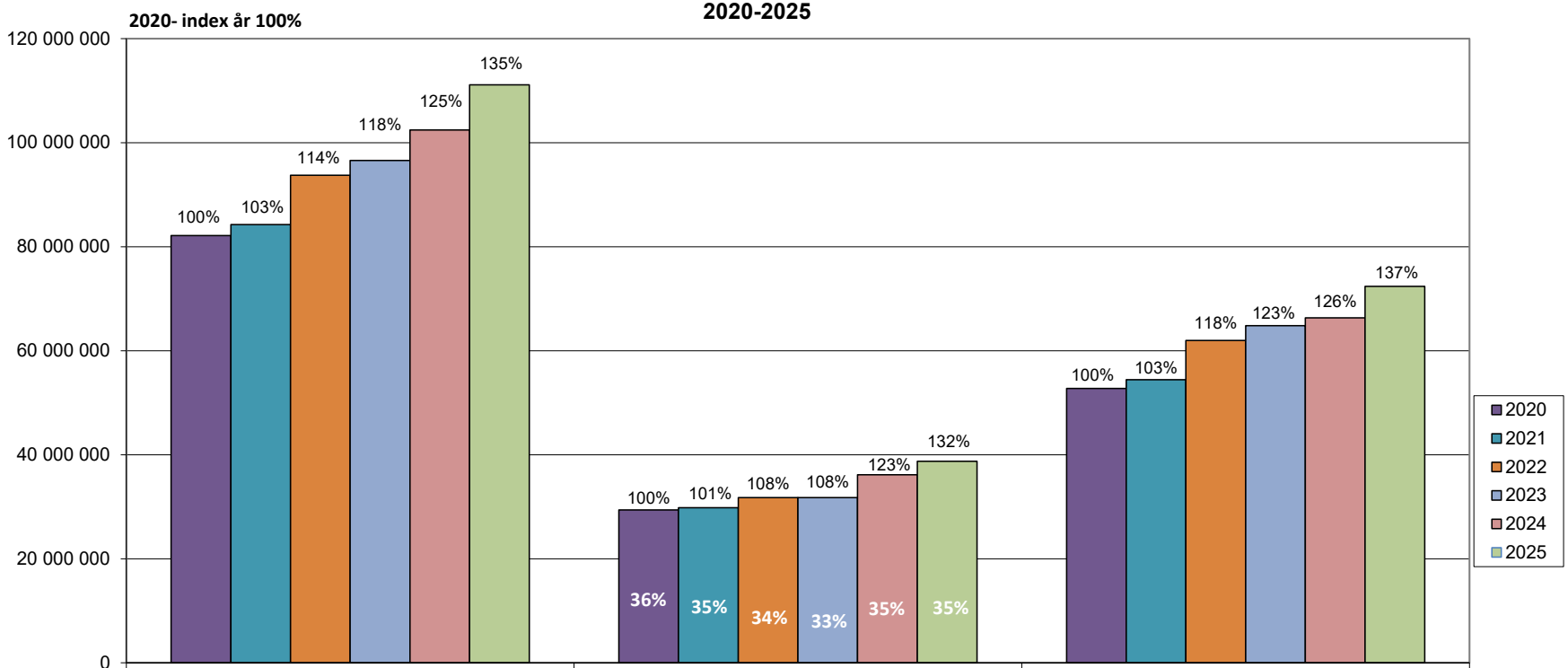

	Inköp	Försäljning	Fakturerat
2020	82 126 747	29 400 467	52 726 280
2021	84 242 908	29 837 113	54 405 795
2022	93 713 624	31 750 540	61 963 084
2023	96 578 988	31 776 576	64 802 412
2024	102 450 825	36 148 796	66 302 029
2025	111 122 539	38 747 693	72 374 845

Kabelvägen 17
291 62 Kristianstad
Tel 044-13 42 45
Fax 044-12 37 04

Tot hjm.fakturering per kommun
jan-dec ´25

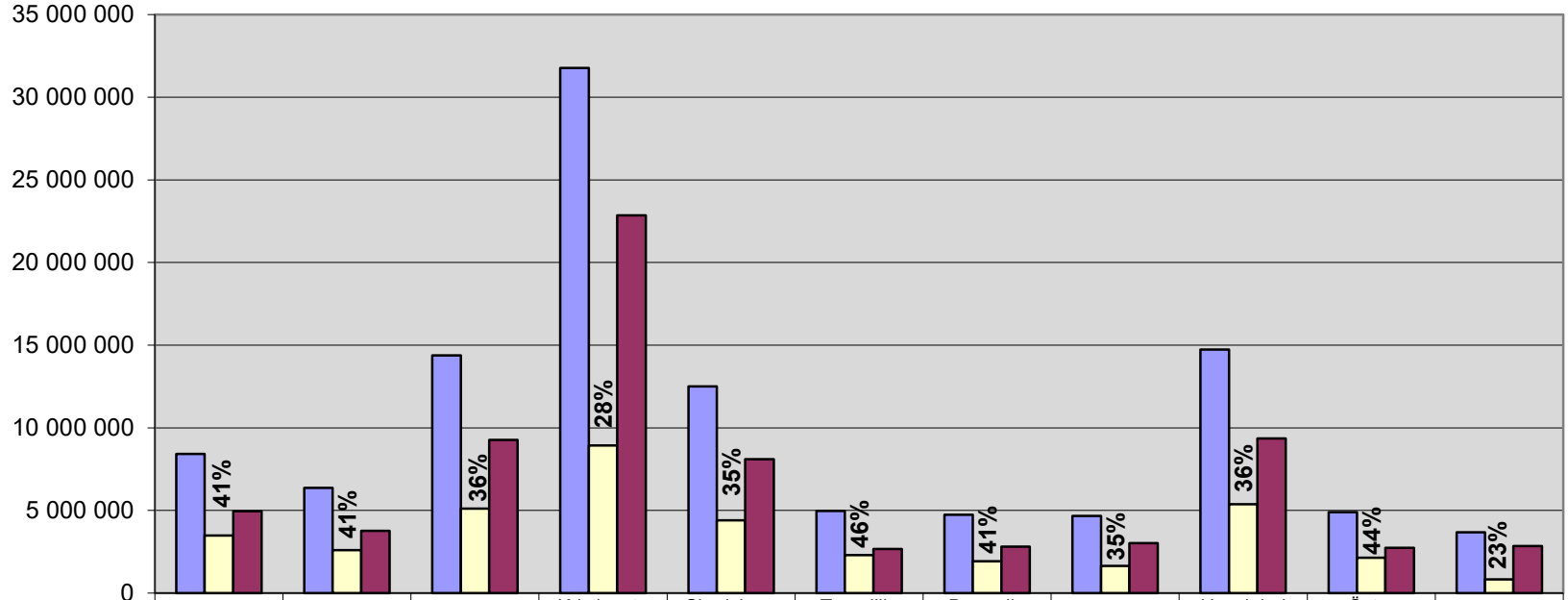

	Sjöbo tot	Skurup tot	Ystad tot	Kristianstad tot	Simrishamn tot	Tomelilla tot	Bromölla tot	Osby tot	Hässleholm tot	Östra Göinge tot	Hörby tot
Inköp/ Debet Totalt	8 420 792	6 370 545	14 371 273	31 776 708	12 506 359	4 963 501	4 738 260	4 660 815	14 737 511	4 894 701	3 682 072
Försäljning/ Kredit Totalt (försäljningsandel av tot.inköp %)	3 474 576	2 601 735	5 110 400	8 927 695	4 408 786	2 293 727	1 933 883	1 642 846	5 378 825	2 146 237	828 983
Fakturerat belopp	4 946 215	3 768 810	9 260 873	22 849 014	8 097 573	2 669 775	2 804 377	3 017 969	9 358 686	2 748 464	2 853 089

Kabelvägen 17
291 62 Kristianstad
Tel 044-13 42 45
Fax 044-12 37 04

Sjöbo kommun (hjm= inköp/försäljning/fakturerat belopp)
jan-dec´25

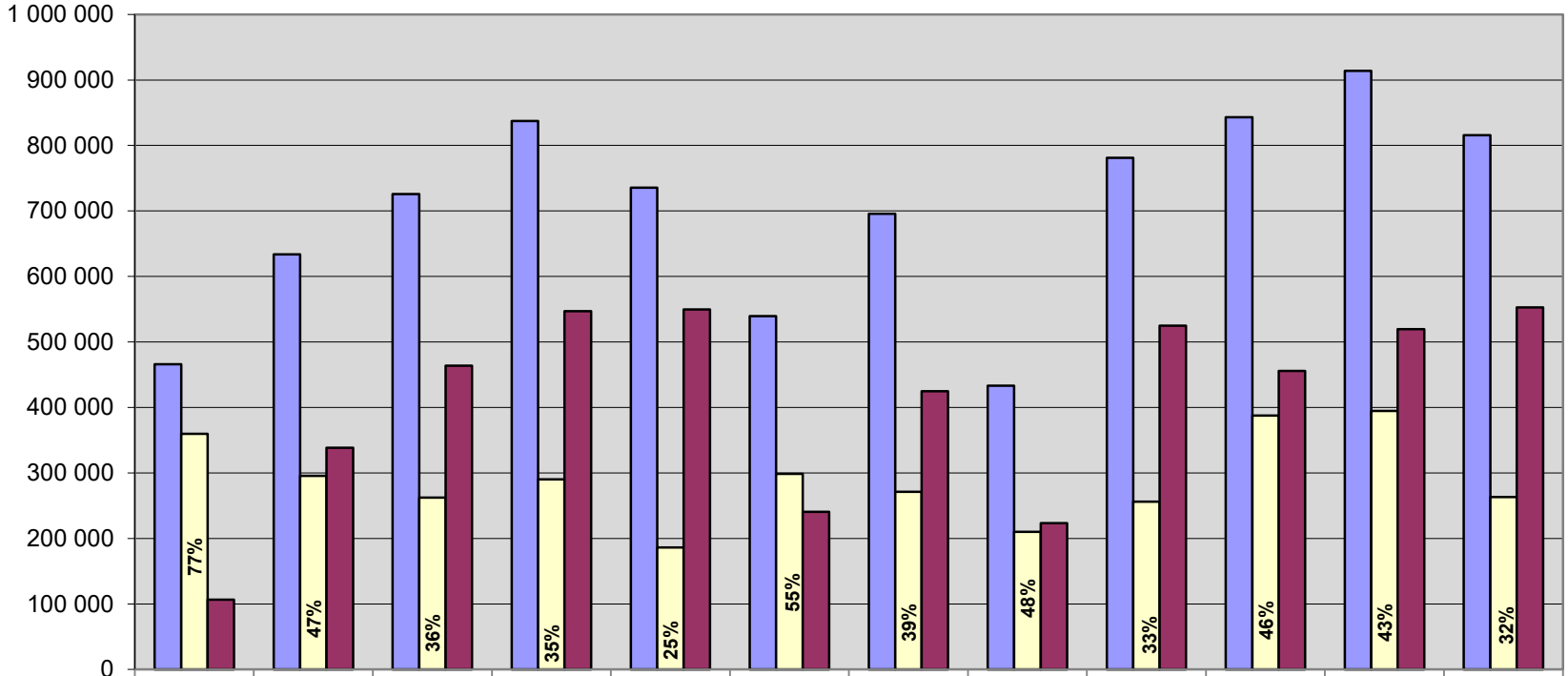

	januari	februari	mars	april	maj	juni	juli	augusti	september	oktober	november	december
Inköp/ Debet Totalt	466 121	633 626	725 752	837 362	735 762	539 363	695 779	433 121	781 023	843 033	914 010	815 839
Försäljning/ Kredit Totalt (försäljningsandel av tot.inköp %)	359 729	295 315	262 114	290 329	186 078	298 614	271 123	209 945	256 065	387 410	394 597	263 256
Fakturerat belopp	106 392	338 311	463 638	547 033	549 684	240 748	424 656	223 176	524 958	455 623	519 413	552 582

Kabelvägen 17
291 62 Kristianstad
Tel 044-13 42 45
Fax 044-12 37 04

Skurup kommun (hjm= inköp/försäljning/fakturerat belopp)
jan-dec´25

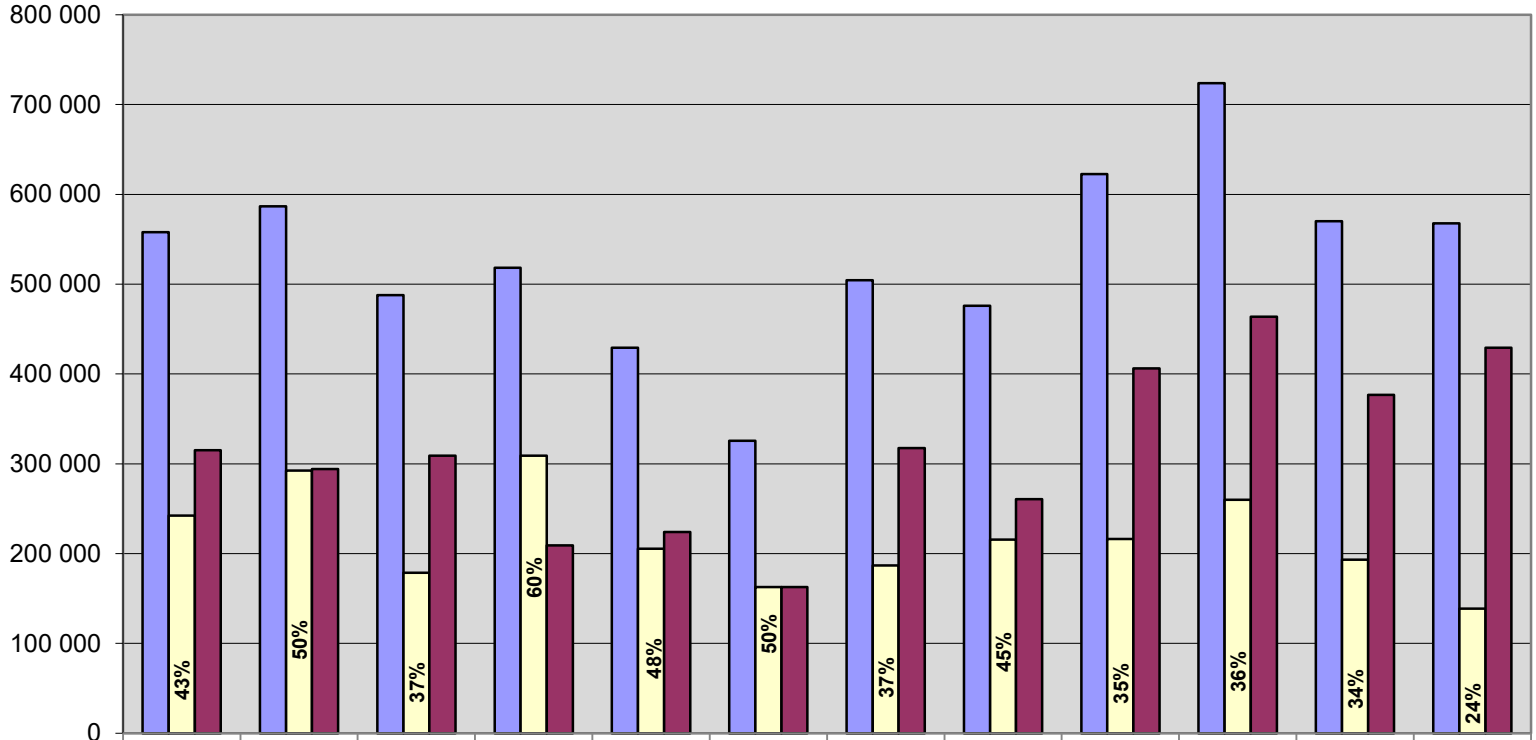

	januari	februari	mars	april	maj	juni	juli	augusti	september	oktober	november	december
Inköp/ Debet Totalt	557 823	586 700	487 718	518 280	429 367	325 700	504 430	476 108	622 693	723 743	570 181	567 802
Försäljning/ Kredit Totalt (försäljningsandel av tot.inköp %)	242 484	292 580	178 566	309 045	205 342	162 924	186 786	215 536	216 426	260 072	193 339	138 634
Fakturerat belopp	315 339	294 120	309 152	209 236	224 024	162 775	317 645	260 572	406 267	463 671	376 842	429 167

Ystad kommun (hjm= inköp/försäljning/fakturerat belopp)
jan-dec´25

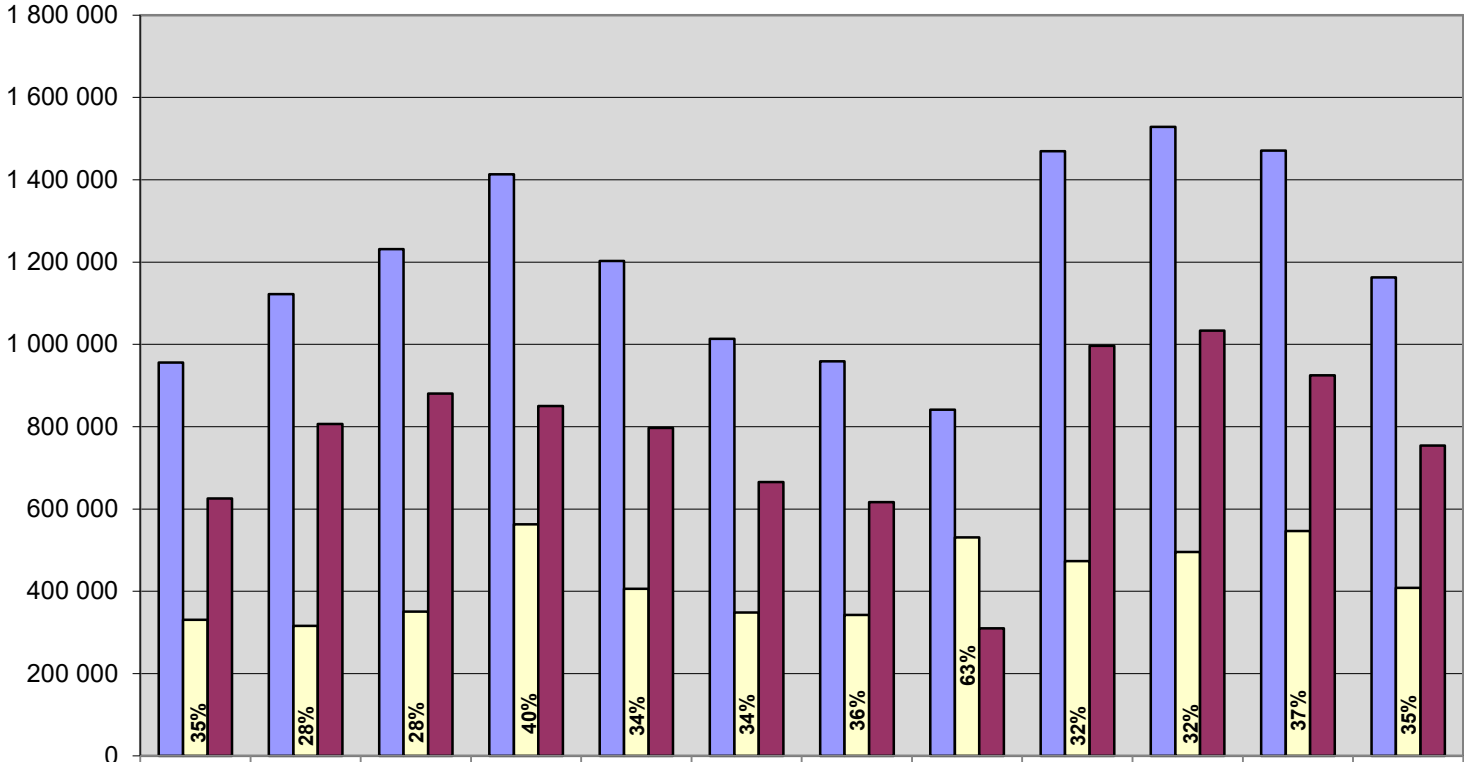

	januari	februari	mars	april	maj	juni	juli	augusti	september	oktober	november	december
Inköp/ Debet Totalt	955 588	1 122 195	1 231 423	1 413 138	1 202 807	1 013 389	959 112	841 059	1 469 647	1 528 778	1 471 230	1 162 909
Försäljning/ Kredit Totalt (försäljningsandel av tot.inköp %)	330 345	315 501	350 652	562 612	405 833	348 123	342 692	530 890	473 031	495 442	546 769	408 509
Fakturerat belopp	625 243	806 694	880 771	850 526	796 974	665 266	616 419	310 169	996 616	1 033 336	924 461	754 399

Kristianstad kommun (hjm= inköp/försäljning/fakturerat belopp)
jan-dec´25

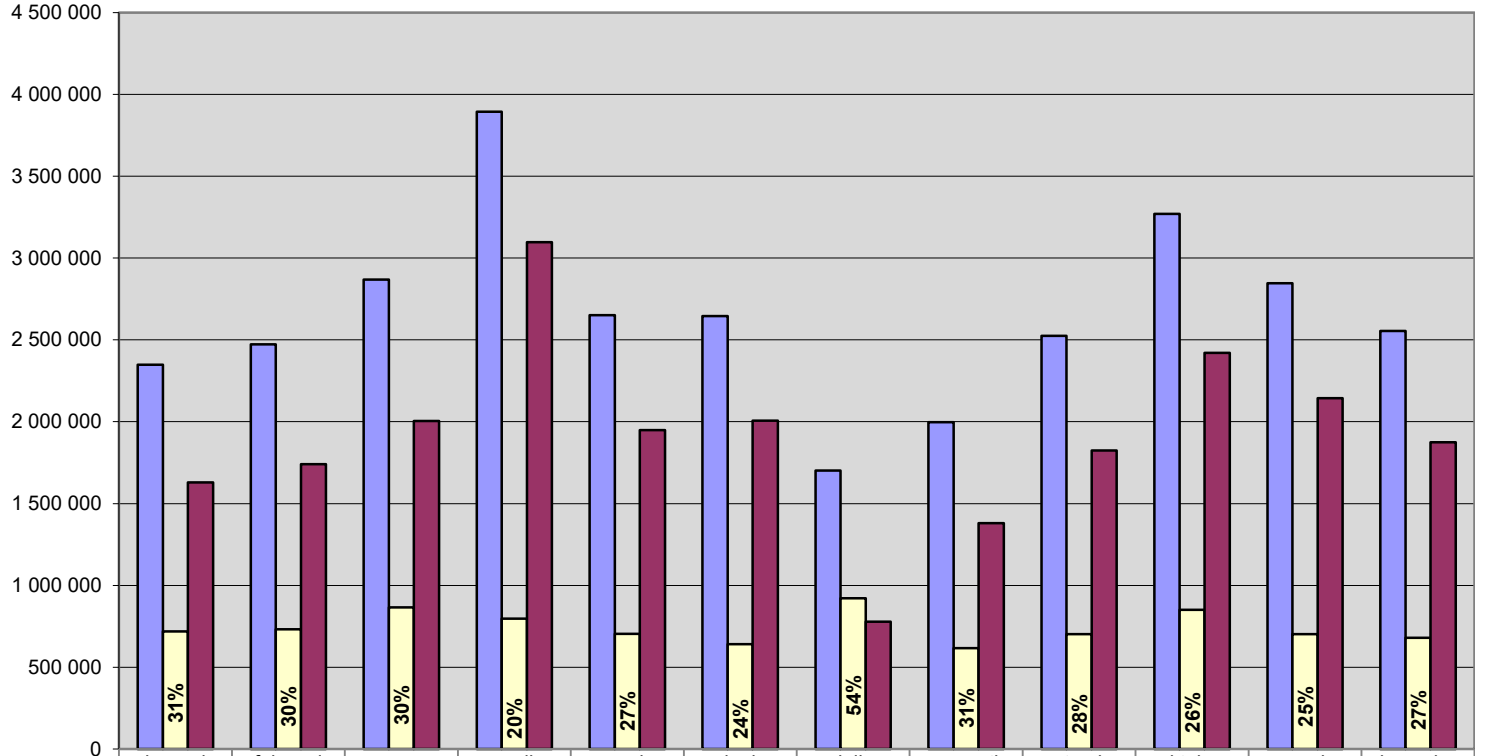

	januari	februari	mars	april	maj	juni	juli	augusti	september	oktober	november	december
Inköp/ Debet Totalt	2 348 576	2 473 506	2 869 203	3 894 130	2 651 428	2 646 403	1 701 045	1 996 654	2 524 862	3 270 740	2 846 093	2 554 069
Försäljning/ Kredit Totalt (försäljningsandel av tot.inköp %)	718 701	732 102	864 547	796 999	703 357	639 703	922 120	617 174	701 396	849 958	701 812	679 826
Fakturerat belopp	1 629 875	1 741 404	2 004 656	3 097 131	1 948 070	2 006 701	778 925	1 379 480	1 823 466	2 420 782	2 144 280	1 874 243

Kabelvägen 17
291 62 Kristianstad
Tel 044-13 42 45
Fax 044-12 37 04

Simrishamn kommun (hjm= inköp/försäljning/fakturerat belopp)
jan-dec´25

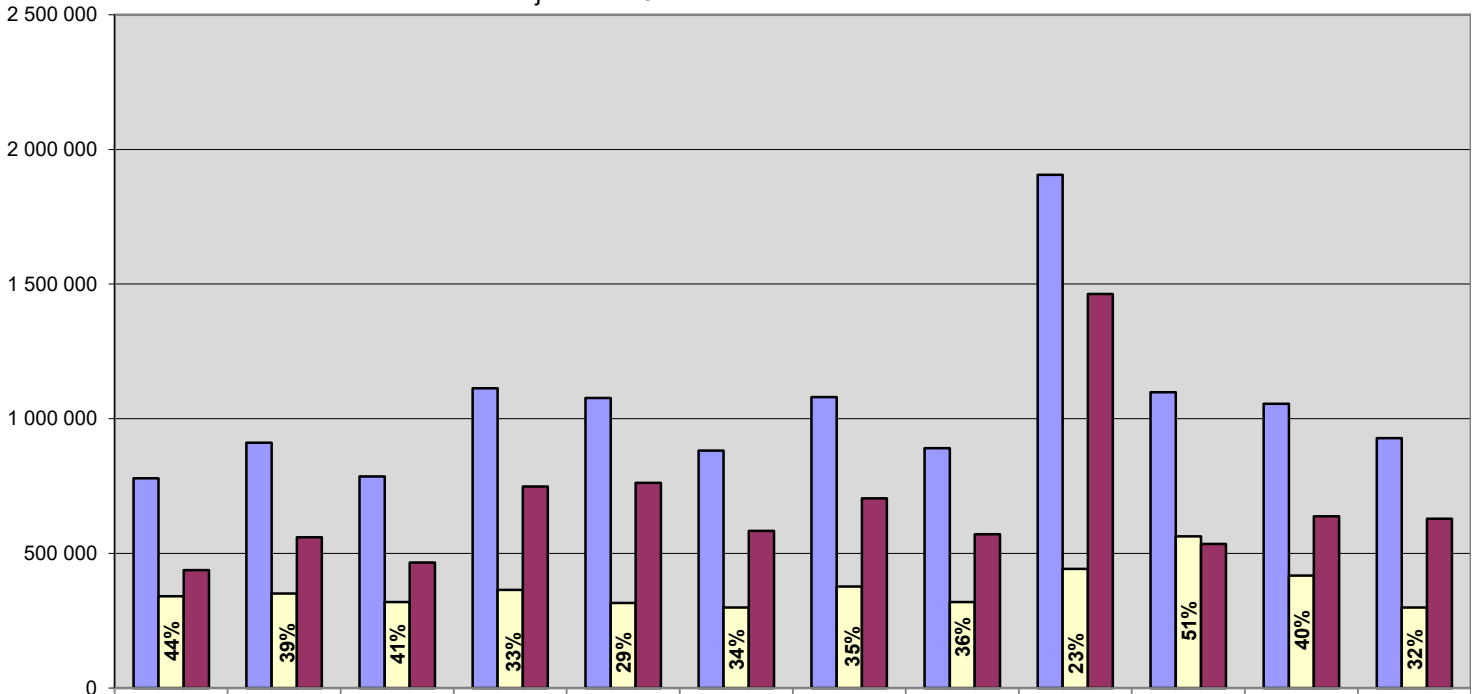

	januari	februari	mars	april	maj	juni	juli	augusti	september	oktober	november	december
Inköp/ Debet Totalt	778 959	910 987	785 311	1 112 962	1 077 092	882 074	1 080 815	890 247	1 906 270	1 098 290	1 055 609	927 743
Försäljning/ Kredit Totalt (försäljningsandel av tot.inköp %)	341 212	351 414	319 225	364 570	315 552	298 654	376 405	319 100	442 877	563 031	417 868	298 879
Fakturerat belopp	437 748	559 572	466 087	748 392	761 540	583 420	704 410	571 147	1 463 393	535 259	637 741	628 863

Kabelvägen 17
291 62 Kristianstad
Tel 044-13 42 45
Fax 044-12 37 04

Tomelilla kommun (hjm= inköp/försäljning/fakturerat belopp)
jan-dec´25

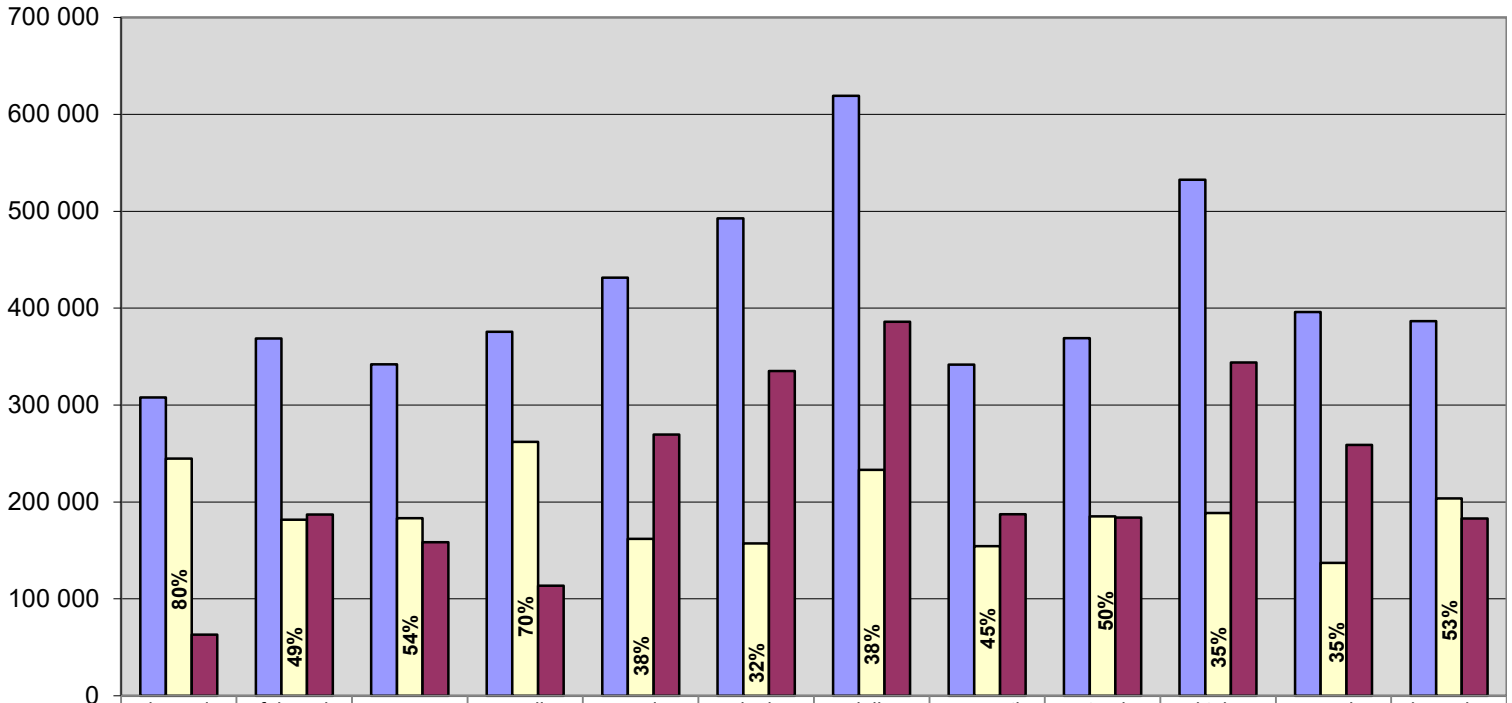

	januari	februari	mars	april	maj	juni	juli	augusti	september	oktober	november	december
Inköp/ Debet Totalt	307 990	368 655	341 909	375 637	431 461	492 595	619 097	341 849	369 077	532 538	396 061	386 631
Försäljning/ Kredit Totalt (försäljningsandel av tot.inköp %)	244 904	181 666	183 292	261 959	161 939	157 349	233 238	154 390	185 259	188 671	137 248	203 812
Fakturerat belopp	63 086	186 988	158 617	113 678	269 522	335 246	385 859	187 460	183 819	343 867	258 814	182 819

Kabelvägen 17
291 62 Kristianstad
Tel 044-13 42 45
Fax 044-12 37 04

Bromölla kommun (hjm= inköp/försäljning/fakturerat belopp)
jan-dec´25

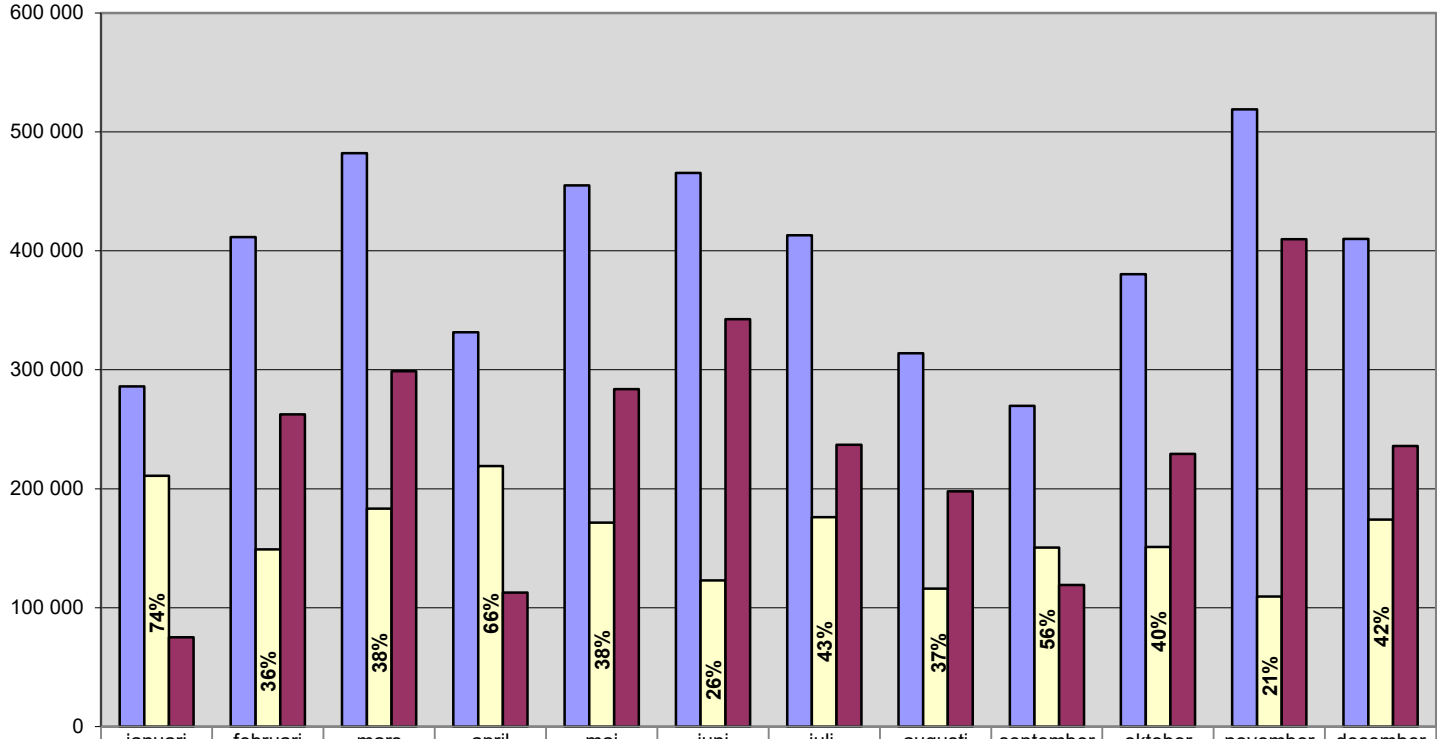

	januari	februari	mars	april	maj	juni	juli	augusti	september	oktober	november	december
Inköp/ Debet Totalt	286 041	411 559	482 187	331 532	455 134	465 543	413 046	313 966	269 806	380 314	519 067	410 067
Försäljning/ Kredit Totalt (försäljningsandel av tot.inköp %)	210 987	149 006	183 314	218 933	171 402	122 933	176 035	116 063	150 605	151 156	109 297	174 153
Fakturerat belopp	75 054	262 553	298 874	112 598	283 731	342 610	237 011	197 902	119 201	229 158	409 770	235 914

Kabelvägen 17
291 62 Kristianstad
Tel 044-13 42 45
Fax 044-12 37 04

Osby kommun (hjm= inköp/försäljning/fakturerat belopp)
jan-dec´25

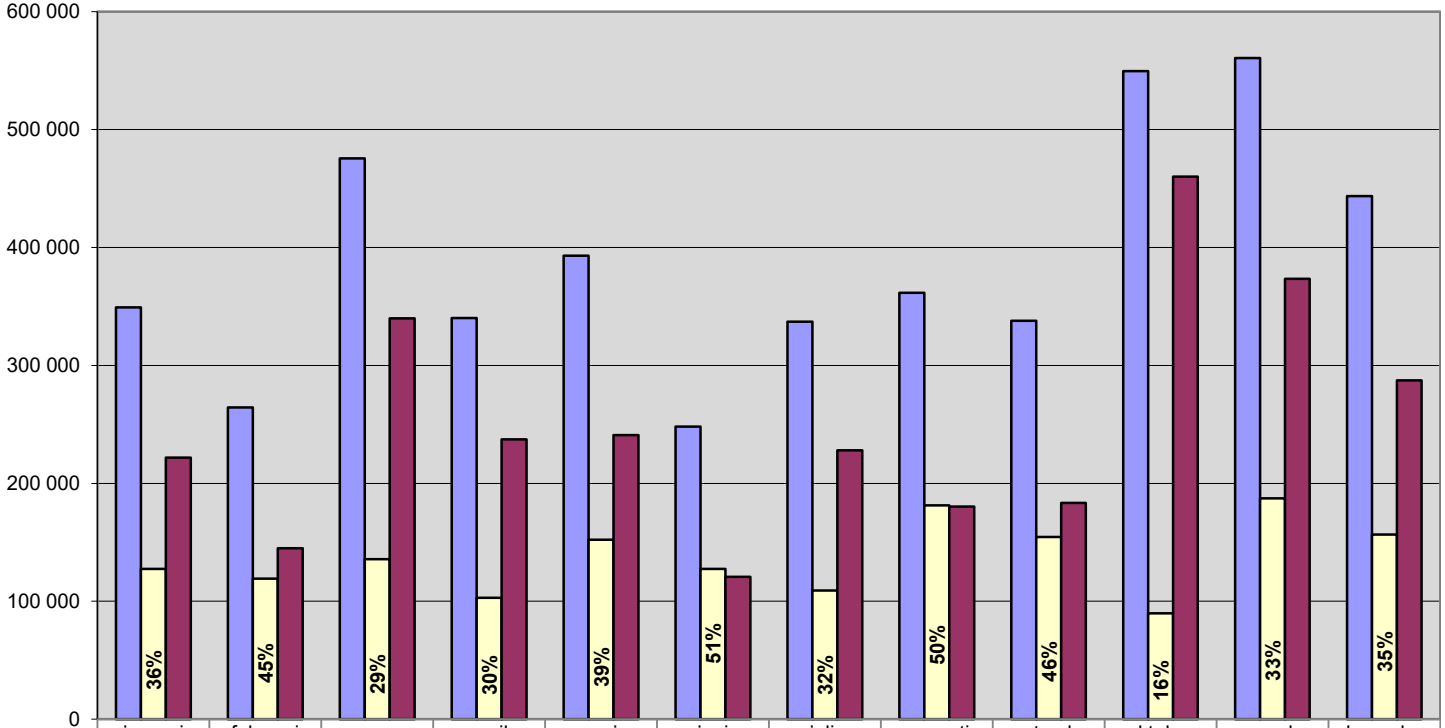

	januari	februari	mars	april	maj	juni	juli	augusti	september	oktober	november	december
Inköp/ Debet Totalt	349 135	264 317	475 520	340 201	392 995	248 091	337 101	361 634	337 890	549 645	560 618	443 668
Försäljning/ Kredit Totalt (försäljningsandel av tot.inköp %)	127 332	119 263	135 634	102 861	152 056	127 439	108 988	181 309	154 569	89 637	187 282	156 475
Fakturerat belopp	221 803	145 055	339 886	237 339	240 939	120 652	228 113	180 325	183 321	460 007	373 336	287 193

Kabelvägen 17
291 62 Kristianstad
Tel 044-13 42 45
Fax 044-12 37 04

Hässleholm kommun (hjm= inköp/försäljning/fakturerat belopp)
jan-dec´25

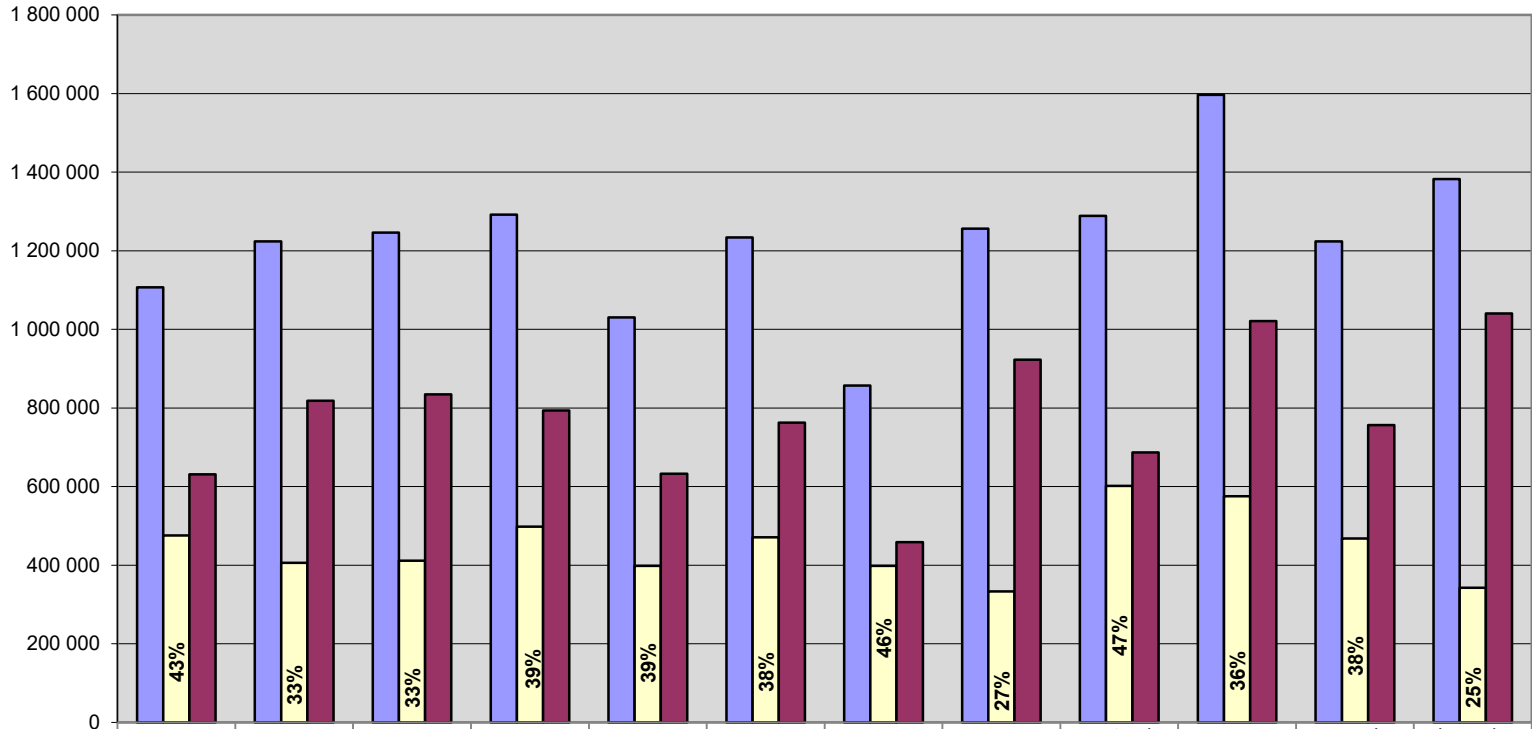

	januari	februari	mars	april	maj	juni	juli	augusti	septemb er	oktober	novembe r	decembe r
Inköp/ Debet Totalt	1 106 675	1 224 112	1 245 914	1 291 686	1 030 520	1 233 591	856 975	1 256 239	1 288 857	1 596 320	1 224 070	1 382 552
Försäljning/ Kredit Totalt (försäljningsandel av tot.inköp %)	475 503	405 794	411 440	497 951	397 946	471 094	398 109	333 638	601 800	575 376	467 672	342 502
Fakturerat belopp	631 172	818 319	834 474	793 734	632 574	762 497	458 866	922 601	687 057	1 020 944	756 398	1 040 051

Kabelvägen 17
291 62 Kristianstad
Tel 044-13 42 45
Fax 044-12 37 04

Östra Göinge (hjm= inköp/försäljning/fakturerat belopp)
jan-dec´25

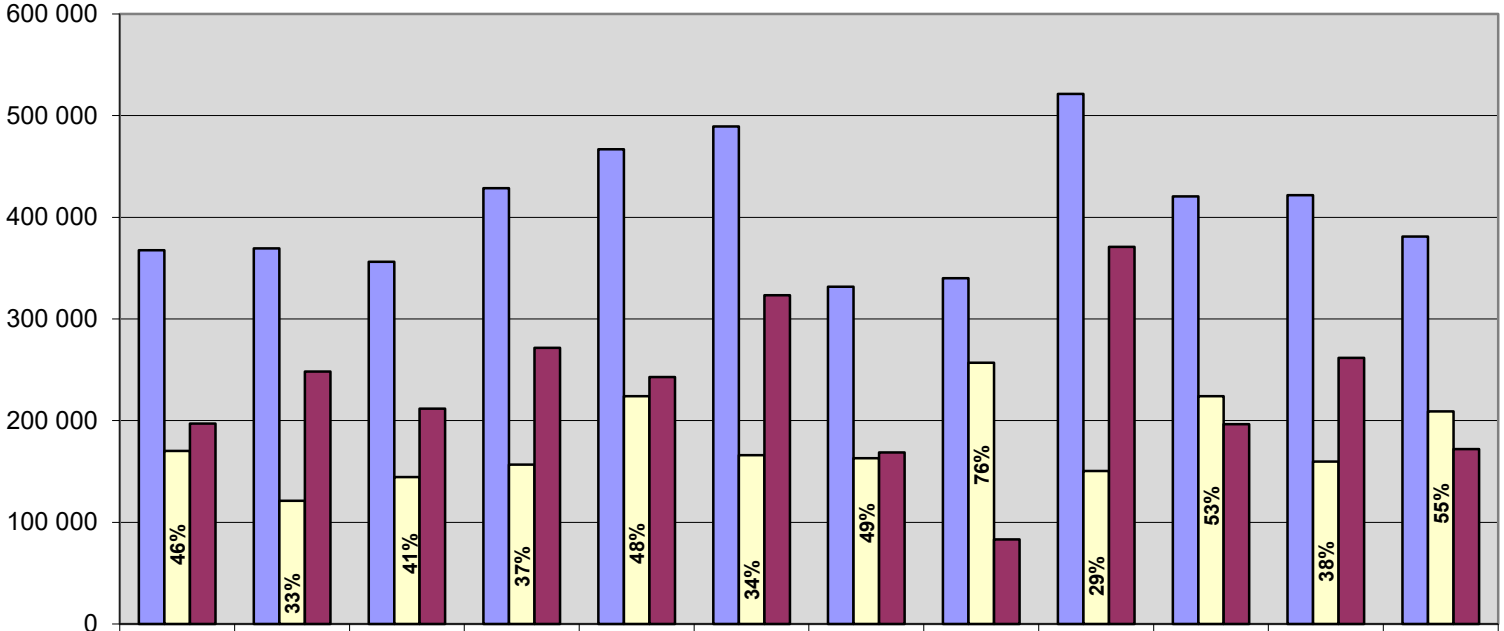

	januari	februari	mars	april	maj	juni	juli	augusti	september	oktober	november	december
Inköp/ Debet Totalt	367 492	369 474	356 148	428 506	466 970	489 458	331 810	340 229	521 346	420 433	421 697	381 139
Försäljning/ Kredit Totalt (försäljningsandel av tot.inköp %)	170 322	121 242	144 342	156 807	224 074	166 052	163 004	256 967	150 445	223 990	159 825	209 167
Fakturerat belopp	197 171	248 232	211 807	271 699	242 896	323 405	168 806	83 262	370 900	196 443	261 872	171 972

Kabelvägen 17
291 62 Kristianstad
Tel 044-13 42 45
Fax 044-12 37 04

Hörby (hjm= inköp/försäljning/fakturerat belopp)
jan-dec´25

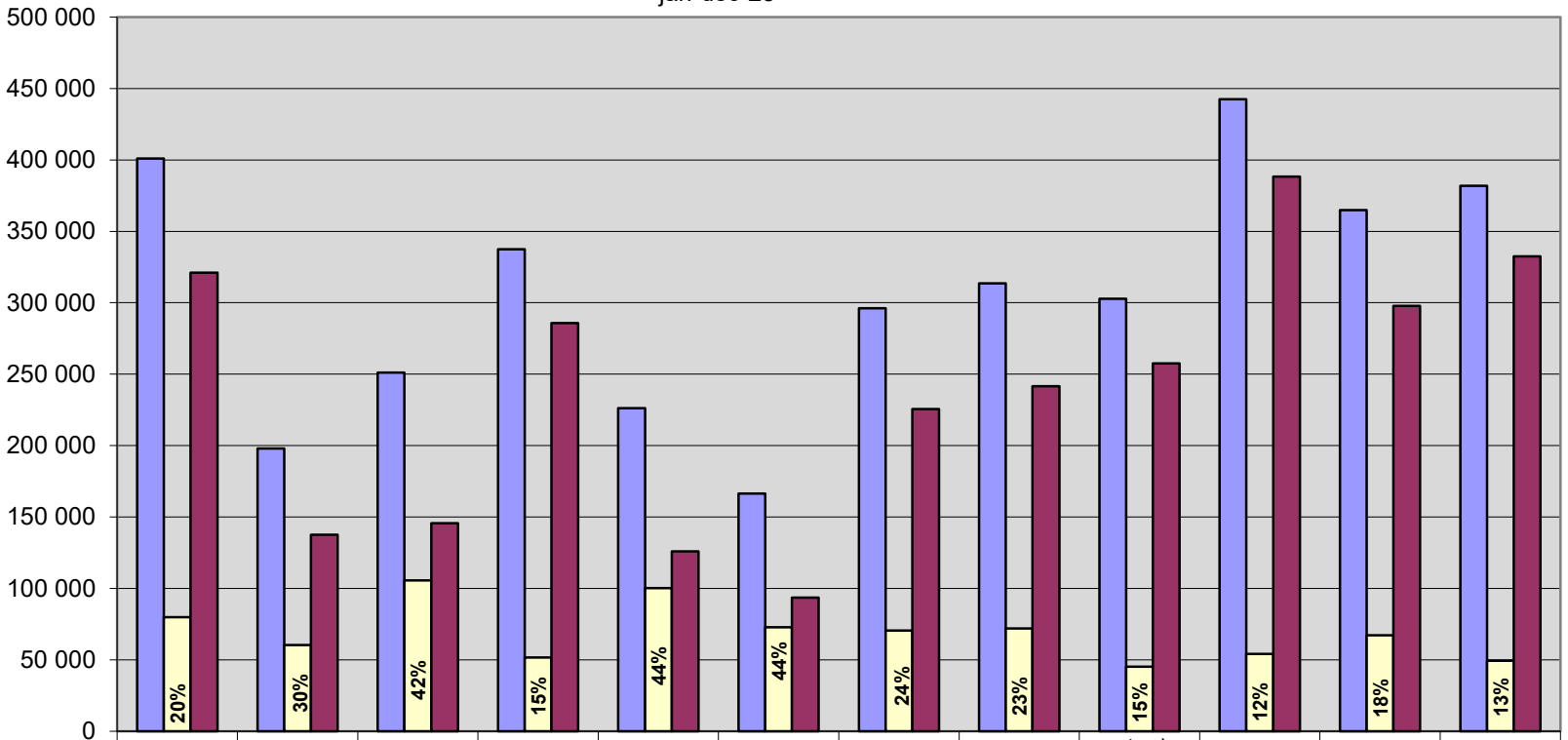

	januari	februari	mars	april	maj	juni	juli	augusti	septembe r	oktober	november	december
Inköp/ Debet Totalt	400 993	197 974	251 116	337 416	226 177	166 480	296 206	313 590	302 895	442 431	364 950	381 847
Försäljning/ Kredit Totalt (försäljningsandel av tot.inköp %)	79 895	60 375	105 514	51 614	100 138	72 860	70 537	72 004	45 284	54 212	67 232	49 318
Fakturerat belopp	321 097	137 599	145 602	285 801	126 039	93 620	225 668	241 586	257 611	388 219	297 718	332 529

Kabelvägen 17
291 62 Kristianstad
Tel 044-13 42 45
Fax 044-12 37 04

Hjälpmedelscentrum Östra Skåne

Uppföljning Styrkort 2025

Bilaga 2a

Resultatmål	Resultatmått	Ansvarig	Resultat 2025	Kommentar
Grunduppdraget	HÖS ska ha nöjda kunder Mäta kundnöjdhet, tillgänglighet, bemötande i kundenkät vartannat år Målbild 90% Kundbesök ute i kommunerna vartannat år	Hjälpmedelschef Enhetschefer, enhet 1 & 2 Enhet 1 - *uteservice, hemtransport, transport, rekonditionering* Enhet 2 - *lager/godsmottagning, hjälpmedelstekniker, hjälpmedelskonsulenter*	Tolv kundbesök genomfördes under oktober månad (Kristianstad kommun var uppdelat på två besök)	Inget mätbart resultat 2025
	Hållbar, kostnadseffektiv hjälpmedelsförsörjning (ekologiskt, ekonomiskt, socialt) Upphandla hjälpmedel, minska hjälpmedelsinköp utanför avtal. Belopp = <7,7% Kvantitet = <6,5% Recirkulera begagnade inventariemärkta hjälpmedel som ingår i köp- och sälj. Målbild 68 %	Hjälpmedelschef Enhetschefer, enhet 1 & 2 Ledningsgrupp	Ej upphandlat på avtal: Totalt huvudhjälpmedel, tillbehör, reservdelar • 2024 = belopp 7,7%, kvantitet 6,5% • 2023 = belopp 8%, kvantitet 8,3% • 2022 = belopp 9,1%, kvantitet 11,4% • 2021 = belopp 10%, kvantitet 13,8% • 2020 = belopp 13%, kvantitet 15,2% • 2019 = belopp 14,5%, kvantitet 14,7% 57,1% begagnade inventariemärkta hjälpmedel recirkulerades (lägre än vid delårsbokslutet 59,3%)	Avtalstroheten för 2025 redovisas i första tertialet 2026 Målet 68% är ej uppnått

	Leveranssäkra transporter Beställda lagervaror ska vara levererade inom 5 arbetsdagar Målbild 90%	Hjälpmedelschef Enhetschefer, enhet 1 & 2	90,7% lagerorder med lastbil inom 5 arbetsdagar till kommunförråden (jfr 2024, 92,3%) 82,2% lagerorder med hemtransport inom 5 arbetsdagar (jfr 2024, 86,7%)	Målet 90% är uppnått för leveranser till kommunernas förråd/lager Målet 90% är ej uppnått för leveranser direkt till patienter med hemtransport
	Leveranssäkra tjänster Reparationer, anpassningar efter utleverans, besiktningar, installationer ska vara påbörjade inom 5 arbetsdagar Målbild 90%	Hjälpmedelschef Enhetschefer, enhet 1 & 2	95,7% påbörjade av uteservice - uppdragen reparation, anpassning efter utleverans, besiktning, installation inom 5 arbetsdagar (jfr 2024, 92,9%) 64,3% påbörjade av verkstad specialanpassning – uppdrag reparation. (jfr 2024, 66,3%)	Målet 90% är uppnått för uteservice Målet 90% är ej uppnått för verkstad specialanpassning
	Hållbar avfallshantering Minska brännbart, blandskrot samt öka materialåtervinning mot föregående år	Hjälpmedelschef Enhetschefer, enhet 1 & 2	Totalt ca 184 000kg avfall vilket är jämförbart med 2023. (2024 = ej jämförbart pga x antal stölder) Brännbart har minskat med 2,1 ton (jfr. 2023) Blandskrot har minskat med 2,2 ton (jfr. 2023) Ökad materialåtervinning bla. aluminium, titan, rostfritt	Målet är uppnått Se bilaga 2c
	Fordon med fossilfria bränslen Upphandla fordon Målbild 100% 2030	Hjälpmedelschef Enhetschefer, enhet 1 & 2	HÖS har 13st fordon i trafik varav 12st via gemensam service (GS). En lastbil över 3,5 ton äger HÖS själva som körs på HVO (miljödiesel). 1st fordon drivs med gas, 2st fordon drivs med el, 5st fordon drivs med HVO. 4st fordon är kvar att byta ut.	Målet är uppnått för året

			69% av HÖS fordon drivs nu med hjälp av fossilfria bränslen (jfr 2024, 46%)	
	Utbildning ger ökad kunskap och kompetens och därmed trygghet i det dagliga förskrivningsarbetet vilket ger medborgarna en bättre service Antal anmälningar mot erbjudna platser på utbildningar för förskrivare	Hjälpmedelschef Enhetschefer, enhet 1 & 2 Ledningsgrupp	Under 2025 var det inplanerat 19 förskrivarutbildningar varav 16 genomfördes. Hjälpmedelskonsulenterna genomförde sju, leverantörerna fem samt fyra inköpta utbildningar som utfördes av HMC Sverige (3) och en av Elisabet Rodby Bousquet På de utbildningar som genomförts har det funnits 260 utbildningsplatser. Av 260 platser har 224 förskrivare anmält sig vilket blir 86% (styrkortsmålet = 95%). Totalt antal deltagare på utbildningarna har varit 200st.	Utbildningar är erbjudna och genomförda Utvärderingar har inkommit Platserna fylldes till 86% där målet 95% ej är uppnått
Medborgare/kunder Trygghet, Tillit, Tillgänglighet, Jämlikhet HÖS kunder och dess medborgare ska uppleva tillit, god tillgänglighet och trygghet till HÖS	HÖS ska erbjuda ett professionellt, stabilt uppdrag utifrån hållbarhet med tydliga förväntningar där utveckling och effektivisering av uppdrag och verksamhet ständigt är pågående för att möta framtida utmaningar HÖS ska driva implementeringen av det medicintekniska regelverket MDR	Hjälpmedelschef Enhetschefer, enhet 1 & 2 Ledningsgrupp	Digitalt arbetssätt är utvecklat och startas upp 2026 Översyn och kartläggning av lagerlogistiken genomförd med åtgärdsförslag Identifiera och prioritera områden där arbetsflöden, arbetssätt kan effektiviseras Kontinuerlig systemutveckling har genomförts där förskrivarportalen är framskjuten till våren 2026 Implementering av det medicintekniska regelverket med målet 2027 är ett pågående arbete där arbetet med FU-strukturen, hantering av livslängder på hjälpmedel, komponenter på hjälpmedel, märkningar fortsatt.	Målet är uppnått Målet är uppnått Målet är nått men fortsätter Målet är delvis uppnått Målet är uppnått

	HÖS ska verka för att synliggöra olikheter för dialog och gemensamma beslut med målet en likvärdig, jämlik hjälpmedelsförsörjning		I ledningsgruppen lyfts kontinuerligt dialogen om sätten att hantera hjälpmedelsförsörjningen. En viktig del i dialogen är följsamheten utifrån de rekommendationer/riktlinjer som finns. Under 2025 är GPS-larmen borttagna ur sortimentet samt EP-larmen som gått över fullt ut till Region Skåne	Målet är uppnått
Medarbetarmål Attraktiv arbetsgivare med stolta och engagerade medarbetare	Nöjda, trygga, friska medarbetare som trivs på sin arbetsplats med sina arbetsuppgifter utifrån rätt förutsättningar och därmed utför sitt uppdrag med hög kompetens och stolthet Fortsätta arbetet med en god arbetsmiljö med fokus på friskfaktorer och kompetenshöjande insatser inom relevanta områden Medarbetarenkät (2026, 2028) Pulsmätningar (2025, 2027)	Hjälpmedelschef Enhetschefer, enhet 1 & 2	Förutom ett kontinuerligt arbete med arbetsmiljö, utbildning under året har även en pulsmätning genomförts under november månad. 6 frågor om motivation ställdes med svarsfrekvens 82%. Jämfört med resultatet i samma område i medarbetarenkät 2024 (74%) blev det övergripande resultatet 64% i pulsmätningen. Trend **2018 2020 2022 2024 2025 Nov** Arbetsglädje 52 53 59 70 61 Arbetsinsats bidrar 72 75 81 85 74 Arbetsuppgifter intressanta 62 72 73 74 66 Gå till jobbet 52 53 57 70 62 Lär nytt 61 60 58 65 53 Meningsfullt 67 72 71 78 69 Area Total 61 64 66 74 64 Möjliga mätbara mål 2025: • Lära nytt = 53%. Målet var 65% eller högre • Antal sjukdagar per medarbetare i snitt blev	De mätbara målen 2025 har ej uppnåtts

			11,78 dagar. Målet var färre än 10 dagar.	
Ekonomiska mål				
Hållbar ekonomi *God hushållning* Ekonomisk kontroll under verksamhetsåret Långsiktig ekonomisk kontroll	Budget i balans – avvikelse mot budgeterat resultat. Målbild inom +/-1% Mäta lagersaldodifferenser med målet att minska mot föregående år Aktuellt avtal och reglemente. Översyn varje mandatperiod	Hjälpmedelschef Enhetschefer, enhet 1 & 2	Avvikelse mot budgeterat resultat blev +5,51% där målet är att redovisa avvikelse med +/- 1% Lagersaldodifferenserna har minskat mot föregående år. Differens i värde blev 701 tkr (jfr. 2024, 1 001 tkr). I antal ungefär samma 1881st (jfr 2024, 1838st) Arbetet ej klart, målbilden är ge nämnden förslag under våren 2026	Målet är delvis uppnått, se bilaga 3 (ekonomiskt resultat) Målet är uppnått Målet är ej uppnått

Avvikelser till HÖS 2025

	tertial 1	tertial 2	tertial 3	Totalt
Felregistrerat på HÖS	1	4	5	**10**
Fel kopplat till godsmottagning	1	2	3	**6**
Fel produkt	10	9	8	**27**
Fel antal/ingen produkt	15	19	20	**54**
Fel på dokument	5	6	3	**14**
Fel vid anpassning/montering	4	4	5	**13**
Hjälpmedel ej rent/återställt	30	28	26	**84**
Fel på utförd service	2	0	0	**2**
Fel kopplat till returmottagning	2	2	1	**5**
Försenad leverans	5	1	5	**11**
Leverans till fel adress	2	1	4	**7**
Fel vid hämtning/lämning	2	4	1	**7**
Gods skadat	4	2	4	**10**
Gods ej rent	0	0	0	**0**
Klagomål	2	4	2	**8**
Tjänst	2	0	3	**5**
Övrigt	2	2	9	**13**
	89	**88**	**99**	**276**

Övriga avvikelser

	tertial 1	tertial 2	tertial 3	Totalt
Avvikelsen övergår till reparation	8	5	9	**22**
Handhavandefel av kund/användare	39	23	34	**96**
Felregistrerat av kund	3	1	1	**5**
Garantiåtgärd	13	8	46	**67**
Leverantör kommer att informeras	7	5	14	**26**
Fel kopplat till extern rekond	1	0	1	**2**
Fel kopplat till extern utförare	0	2	2	**4**
Gods skadat - Extern utförare	2	0	0	**2**
Risk för försämrad hälsa/dödsfall	6	7	5	**18**
Rapport till HÖS konsulenter	0	1	3	**4**
	79	**52**	**115**	**246**

Totalt antal avvikelser per kund

	Extern kund	Sjöbo	Skurup	Ystad	Kristianstad	Simrishamn	Tomelilla	Bromölla	Osby	Hässleholm	Östra Göinge	Hörby	Totalt
totalt tertial 1	0	10	13	37	19	11	9	2	9	43	11	4	**168**
totalt tertial 2	0	10	9	30	19	8	9	3	8	30	10	4	**140**
totalt tertial 3	1	13	11	42	27	26	14	13	11	35	18	3	**214**
	1	**33**	**33**	**109**	**65**	**45**	**32**	**18**	**28**	**108**	**39**	**11**	**522**

Avfallsrapport 2022-2025

Kristianstads Kommun, Funktionsstöd & Hjälpmdelscentrum Östra Skåne

Artikel	2022 (kg)	2023 (kg)	2024 (kg)	2025 (kg)
Brännbart, utsorterat	46540	41440	34760	39290
Träavfall, målat	8820	13400	12740	16 740
Osanerat elektronikskrot/ kontorelektronik	6490	5841	3754	6729
Plast	640	0	0	0
Absorbenter, trasor &	0	8	0	8
Aerosoler	20	13	21	20
Batterier, små (maxvikt 3 kg)	2	6	-	9
Färg-, lack-, limavfall	0	8	9	13
Tonerkassetter	0	8	17	15
Blandskrot	88366	82160	62420	79915
Aluminium	7406	3080	4897	7 752
Aluminium Gjute	3153	3779	2768	3 639
Aluminium Legerat	1401	537	-	0
Aluminium Profil	2847	3314	3735	4375
Aluminium Raff	1134	3260	-	0
Blandkabelskrot	67	83	-	0
Blybatterier	1611	1899	917	757
Kabelskrot	252	365	303	349
Kontorspapper	130	210	200	150
Sekretesspapper	165	126	204	159
Wellpapp	15100	21100	16660	19 620
LDPE 80/20	910	1280	1100	980
Rostfritt	1671	2012	1737	2444
Batterier NIMH	0	0	36	89
lysrör	-	-	5	1,2
Lithium Batterier	-	-	12	18
Titan	-	-	-	771
gasflaskor så				65
Övriga lampor < 60 cm				2
Emulsioner	-	-	11	0
totalt	186 725	183 929	146 306	183910

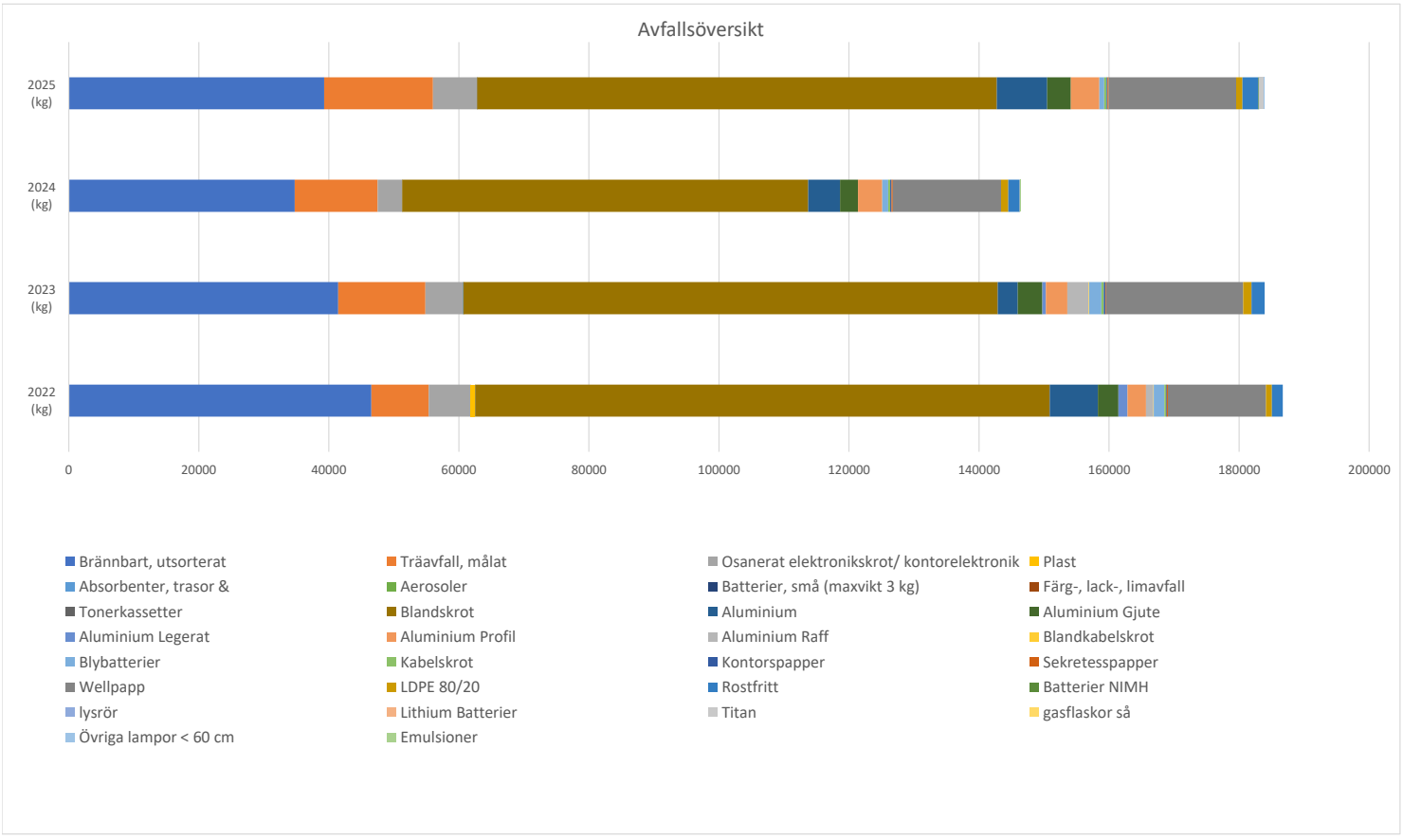

HJÄLPMEDELSCENTRUM ÖSTRA SKÅNE
ÅRSBOKSLUT 2025, tkr

DRIFTSVERKSAMHET	Budget	Redovisat	Diff
TOT Intäkter, varav:	**29 610**	**29 531**	**-79**
* förväntad intäkt för "verkstad specialanpassning" tjänster	275	196	-79
* Månadsavgift för drift av verksamhet	29 335	29 335	0
Personalkostnader	**-20 285**	**-19 215**	**1 070**
Lokalhyra	**-2 917**	**-3 230**	**-313**
Övr kostnader	**-6 041**	**-4 777**	**1 264**
Finansiella kostnader	**-368**	**-358**	**10**
S:a kostnader	**-29 610**	**-27 579**	**2 031**
Resultat	**0**	**1 952**	**1 952**

UTESERVICEVERKSAMHET	Budget	Redovisat	Diff
Intäkter	**4 671**	**4 239**	**-432**
Personalkostnader	**-3 668**	**-3 471**	**196**
Övr kostnader	**-999**	**-888**	**111**
Finansiella kostnader	**-4**	**-4**	**0**
S:a kostnader	**-4 671**	**-4 363**	**308**
Resultat	**0**	**-124**	**-124**

TRANSPORTVERKSAMHET	Budget	Redovisat	Diff
Intäkter	**1 230**	**1 230**	**0**
Personalkostnader	**-567**	**-543**	**24**
Övr kostnader	**-527**	**-377**	**150**
Finansiella kostnader	**-136**	**-140**	**-4**
S:a kostnader	**-1 230**	**-1 060**	**170**
Resultat	**0**	**170**	**170**

HEMTRANSPORT	Budget	Redovisat	Diff
Intäkter	**3 229**	**3 591**	**361**
Personalkostnader	**-2 559**	**-2 462**	**96**
Övr kostnader	**-666**	**-586**	**80**
Finansiella kostnader	**-5**	**-4**	**0**
S:a kostnader	**-3 229**	**-3 052**	**177**
Resultat	**0**	**538**	**538**

Myloc lagerekonomi

Hjälpmedelsförsäljning	**73 742**
Lager/varukostnad	**-74 144**
Resultat	**-402**

TOT RESULTAT, tkr	**2 134**

INVESTERINGSKOSTNADER 2025, tkr	Budget, inköp	Redovisat, inköp
------	**0**	**0**
Summa investeringar	**0**	**0**

Kabelvägen 17
291 62 Kristianstad
Tel 044-13 42 45
Fax 044-12 37 04

Fördelning av resultat 2025

Kommun	HÖS drift + uteservice + hemtransport	Transport (HÖS lastbil)	Att kreditera per kommun
Osby	86 641,15 kr	10 595,59 kr	97 236,74 kr
Hörby	103 542,84 kr	12 662,54 kr	116 205,39 kr
Östra Göinge	93 432,49 kr	11 426,12 kr	104 858,61 kr
Hässleholm	347 730,93 kr	42 524,99 kr	390 255,93 kr
Kristianstad	575 670,48 kr	- kr	575 670,48 kr
Bromölla	83 295,47 kr	10 186,44 kr	93 481,91 kr
Tomelilla	90 839,92 kr	11 109,07 kr	101 948,98 kr
Simrishamn	126 169,51 kr	15 429,62 kr	141 599,14 kr
Ystad	214 350,21 kr	26 213,49 kr	240 563,70 kr
Sjöbo	129 008,68 kr	15 776,83 kr	144 785,51 kr
Skurup	113 719,84 kr	13 907,12 kr	127 626,96 kr
Summa	**1 964 401,52 kr**	**169 831,82 kr**	**2 134 233,34 kr**

HÖS drift= 1 549 788,76
Uteservice= -123 806,81
Hemtransport= 538 419,57
Resultat= 1 964 401,52

Kabelvägen 17
291 62 Kristianstad
Tel 044-13 42 45
Fax 044-12 37 04

Uteservice, jmf 2023-2025

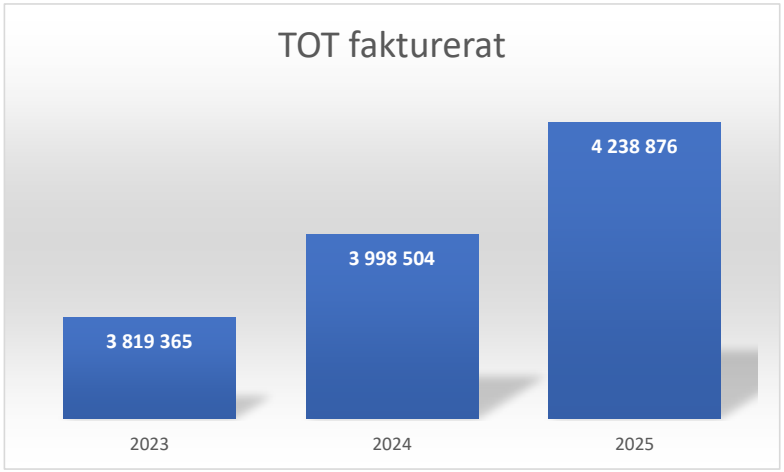

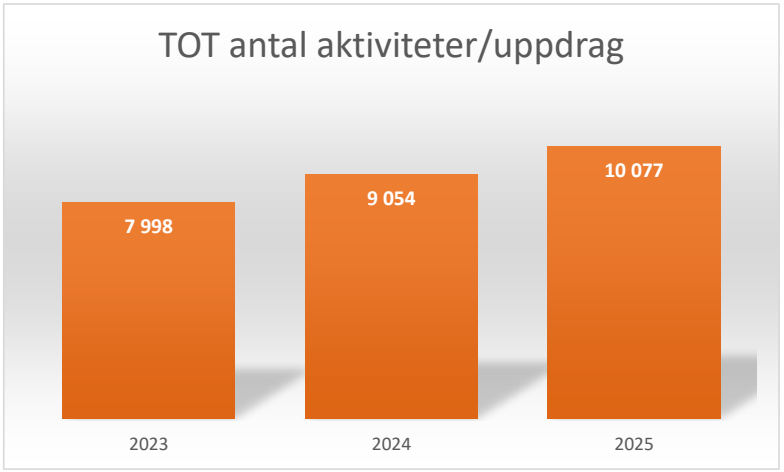

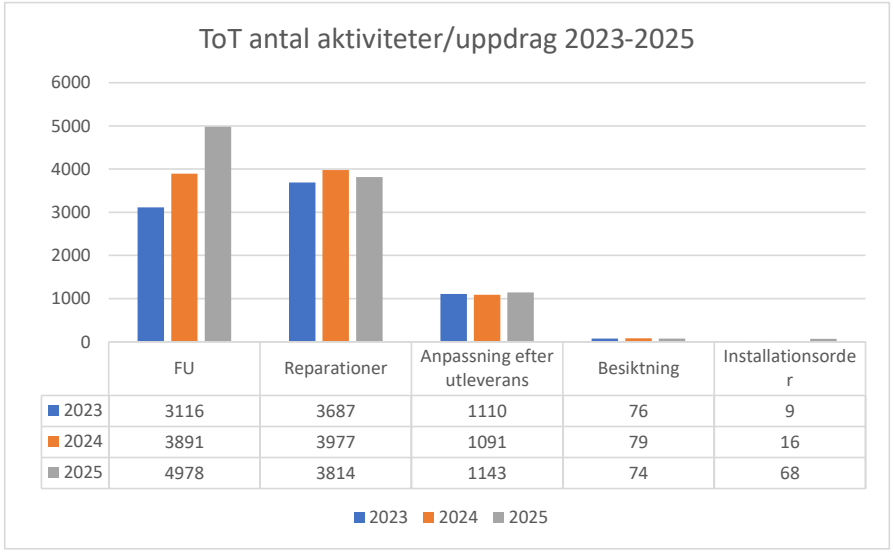

	FU	Reparationer	Anpassning efter utleverans	Besiktning	Installationsorder
2023	3116	3687	1110	76	9
2024	3891	3977	1091	79	16
2025	4978	3814	1143	74	68

Kabelvägen 17
291 62 Kristianstad
Tel 044-13 42 45
Fax 044-12 37 04

Utfärdare: Lejla Smailagic
Datum: 2026-01-22

Uppföljning verksamheten för hemtransport: 2023-2025

Fakturerat: jämförelse 2023-2025

Kommun	Fakturerat 2025	Fakturerat 2024	Fakturerat 2023
Sjöbo	213 750,00 kr	293 575,00 kr	274 600,00 kr
Skurup	174 700,00 kr	213 250,00 kr	157 700,00 kr
Ystad	433 712,50 kr	388 650,00 kr	448 505,00 kr
Kristianstad	851 687,50 kr	803 485,00 kr	796 050,00 kr
Simrishamn	596 350,00 kr	489 850,00 kr	499 125,00 kr
Tomelilla	203 300,00 kr	213 312,50 kr	220 800,00 kr
Bromölla	208 525,00 kr	205 850,00 kr	169 275,00 kr
Osby	152 175,00 kr	115 425,00 kr	157 825,00 kr
Hässleholm	452 560,00 kr	478 292,50 kr	506 440,00 kr
Ö Göinge	181 475,00 kr	143 800,00 kr	118 940,00 kr
Hörby	122 350,00 kr	147 487,50 kr	142 650,00 kr
Totalt	**3 590 585,00 kr**	**3 492 977,50 kr**	**3 491 910,00 kr**

Hemtransport: Antal avslutade arbetsorder, 2025

Kommun	antal hemleveranser		antal hämtningar	ToT
	normal	snabb		
Sjöbo	44	60	72	176
Skurup	34	21	72	127
Ystad	129	73	132	334
Kristianstad	224	95	265	584
Simrishamn	191	102	214	507
Tomelilla	71	54	77	202
Bromölla	45	33	66	144
Osby	18	30	49	97
Hässleholm	105	76	152	333
Ö Göinge	37	31	62	130
Hörby	33	24	45	102
Totalt	**931**	**599**	**1206**	**2736**

Hemtransport: Antal avslutade arbetsorder, 2024

Kommun	antal hemleveranser		antal hämtningar	ToT
	normal	snabb		
Sjöbo	38	59	89	186
Skurup	32	38	60	130
Ystad	71	70	107	248
Kristianstad	153	134	244	531
Simrishamn	140	76	163	379
Tomelilla	56	53	39	148
Bromölla	64	21	49	134
Osby	16	18	34	68
Hässleholm	83	103	127	313
Ö Göinge	34	21	41	96
Hörby	25	18	44	87
Totalt	**712**	**611**	**997**	**2320**

Hemtransport: Antal avslutade arbetsorder, 2023

Kommun	antal hemleveranser		antal hämtningar	ToT
	normal	snabb		
Sjöbo	49	34	71	154
Skurup	86	19	50	155
Ystad	88	66	119	273
Kristianstad	171	102	220	493
Simrishamn	146	77	159	382
Tomelilla	71	29	61	161
Bromölla	50	7	40	97
Osby	25	16	45	86
Hässleholm	90	94	103	287
Ö Göinge	34	7	35	76
Hörby	29	20	34	83
Totalt	**839**	**471**	**937**	**2247**

Uppföljning verksamheten för hemtransport: 2023-2025

- snabba hemleveranser

Kommun	antal snabba hemleveranser 2025	2024	2023	Diff 2025-2024
Sjöbo	60	59	34	1
Skurup	21	38	19	-17
Ystad	73	70	66	3
Kristianstad	95	134	102	-39
Simrishamn	102	76	77	26
Tomelilla	54	53	29	1
Bromölla	33	21	7	12
Osby	30	18	16	12
Hässleholm	76	103	94	-27
Ö Göinge	31	21	7	10
Hörby	24	18	20	6
Totalt	**599**	**611**	**471**	**-12**

Kabelvägen 17
291 62 Kristianstad
Tel 044-13 42 45
Fax 044-12 37 04

Kristianstads kommun

KOMMUNREVISIONEN

Till kommunfullmäktige och revisorerna i kommunerna:
Bromölla kommun
Hässleholms kommun
Hörby kommun
Osby kommun
Simrishamns kommun
Sjöbo kommun
Skurups kommun
Tomelilla kommun
Ystads kommun
Östra Göinge kommun

Granskning av Östra Skånes Hjälpmedelsnämnd för år 2025

Tio kommuner i östra Skåne har från och med 2003 inrättat en gemensam nämnd för samverkan angående tekniska hjälpmedel. Sedan 1 oktober 2018 ingår även Hörby kommun och verksamheten omfattas nu av 11 samverkande kommuner. Värdkommun för denna nämnd är Kristianstads kommun.

Hjälpmedelscentrum Östra Skåne (HÖS) redovisade år 2025 ett resultat för driftverksamheten på 1 952 tkr, för serviceverksamheten ett resultat på -124 tkr, för transportverksamheten ett resultat på 170 tkr och hemtransport ett resultat på 538 tkr. HÖS lagerekonomi redovisade ett resultat på - 402 tkr. Det sammanlagad resultatet är 2 134 tkr.

Vi har enligt kommunallagens bestämmelser genomfört en granskning av verksamheten. Nämndens interna kontroll bedöms sammanfattningsvis som i huvudsak tillräcklig. Nämnden har skött verksamheten på ett i huvudsak ändamålsenligt sätt och utifrån ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt. Vidare bedöms räkenskaperna i allt väsentlig som rättvisande.

Vi tillstyrker för vår del att nämnden och dess ledamöter beviljas ansvarsfrihet för år 2025.

För revisorerna i Kristianstads kommun

Kristianstad datum enligt digital signering

Roland Krantz	Göran Sevebrant
Ordförande	Vice ordförande

Signature reference: 73143eb0-d3c6-47ea-8b9b-12c4227a734e

Kristianstads kommun

Signerat dokument

Detta dokument är elektroniskt signerat av nedanstående och juridiskt bindande.

Signed by: Göran Sevebrant
Date: 2026-03-18 11:17:50
BankID refno: 019d0073-2ee8-7aad-b965-b29d18d3f0d5

Göran Sevebrant

Signed by: ROLAND KRANTZ
Date: 2026-03-18 11:20:39
BankID refno: 019d0076-04ac-72af-b775-4bc71add17af

Roland Krantz

Signature reference: 73143eb0-d3c6-47ea-8b9b-12c4227a734e

§ 64

Beredning av ärende 2025/324
till kommunstyrelsen

Lokalförsörjningsplan för Sjöbo kommun 2025-2034

Arbetsutskottet föreslår att kommunstyrelsen beslutar

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta att:

Lokalförsörjningsplan för Sjöbo Kommun 2025–2034 antas i sin helhet.

Sammanfattning av ärendet

Enligt antagen lokalförsörjningsprocess 2023/283 ska det årligen tas fram en uppdaterad lokalförsörjningsplan för hela kommunen med en utblick om minst tio år. Lokalförsörjningsplanen baseras på nämndernas antagna Lokalbehovsplaner som denna gång är 2025/109, 2025/122, 2025/161, ALL 2025.1332 och 2025/340.

En lokalförsörjningsplan är hela kommunens strategiska dokument där överväganden har gjorts, sammanställts och åtgärdsförslag presenteras. Den agerar underlag för budget och för respektive nämnds planering av resurser vad gäller ekonomi, personal och tid.

Lokalförsörjningsplanen sammanfattas av åtgärdsförslag som har lyfts fram från respektive nämnd satta i ett tidsperspektiv för att möjliggöra resursplanering.

Förvaltningens förslag

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta att:

Lokalförsörjningsplan för Sjöbo Kommun 2025-2034 antas i sin helhet.

Deltar inte i beredningen

André af Geijerstam (SD) och Jozefine Nybom (SD) deltar inte i beredningen.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse kommunledningsförvaltningen.

Bilaga Lokalförsörjningsplan för Sjöbo Kommun 2025-2034.

Slutligt beslut i ärendet ska skickas till

Beslut skickas till:
Kommunledningsförvaltingen – Lokalstrateg
Kommunledningsförvaltningen – Ekonomichef
Kommunledningsförvaltningen – Direktör
Familjeförvaltningen – Förvaltningschef
Vård- och omsorgsförvaltningen – Förvaltningschef
Samhällsbyggnadsförvaltningen – Förvaltningschef
Tekniska förvaltningen – Förvaltningschef
AB Sjöbohem - Direktör

SJÖBO KOMMUN
Kommunstyrelsen

TJÄNSTESKRIVELSE

Kommunledningsförvaltningen
EKONOMIAVDELNINGEN

DATUM 7 april 2026
ÄRENDENUMMER 2025/324

HANDLÄGGARE
Karin Bossner
Karin.Bossner@sjobo.se

TILL
Kommunfullmäktige

Lokalförsörjningsplan för Sjöbo kommun 2025-2034

Kommunledningsförvaltningens förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta att:

Lokalförsörjningsplan för Sjöbo Kommun 2025-2034 antas i sin helhet.

Sammanfattning

Enligt antagen lokalförsörjningsprocess 2023/283 ska det årligen tas fram en uppdaterad lokalförsörjningsplan för hela kommunen med en utblick om minst tio år. Lokalförsörjningsplanen baseras på nämndernas antagna Lokalbehovsplaner som denna gång är 2025/109, 2025/122, 2025/161, ALL 2025.1332 och 2025/340.

En lokalförsörjningsplan är hela kommunens strategiska dokument där överväganden har gjorts, sammanställts och åtgärdsförslag presenteras. Den agerar underlag för budget och för respektive nämnds planering av resurser vad gäller ekonomi, personal och tid.

Lokalförsörjningsplanen sammanfattas av åtgärdsförslag som har lyfts fram från respektive nämnd satta i ett tidsperspektiv för att möjliggöra resursplanering.

Om ärendet

Sjöbo kommun upplever, i likhet med många andra kommuner, en förändrad utveckling av befolkningsprognosen jämfört med tidigare antaganden. Den övergripande trenden visar att barnafödandet minskar samtidigt som andelen äldre i befolkningen ökar. Detta medför förändrade förutsättningar för kommunens verksamheter, där balansen mellan behov och kapacitet blir en avgörande faktor för planering och resursfördelning.

Ändamålsenligheten i kommunens verksamhetslokaler är en central aspekt i lokalförsörjningsarbetet. Bedömningen av lokalernas funktionalitet behöver utgå från såväl verksamheternas professionella behov som medborgarnas och kundernas förväntningar. Lokaler som inte uppfyller verksamheternas krav riskerar att medföra ökade kostnader och ineffektivitet.

Kommunens lokalkostnader uppgår till cirka 8–10 procent av de totala kostnaderna. Hur lokalförsörjningen hanteras har därmed en betydande påverkan på kommunens ekonomi. Beslut inom området ska därför grundas på tillförlitliga analyser av behov och kapacitet, vilket möjliggör väl avvägda och långsiktigt hållbara prioriteringar.

Lokalförsörjningsplanen utgör ett strategiskt underlag för koncernens lokalnyttjande. Det är dock viktigt att betona att planen är ett planeringsdokument och inte ett genomförandebeslut. Att en åtgärd inkluderas i planen innebär således inte att den per automatik är beslutad att genomföras.

Exempel på identifierade åtgärdsområden (utan inbördes prioritering):

- Blentarp – betydande överkapacitet inom förskola och grundskola som behöver hanteras
- Generell överkapacitet inom förskoleverksamheten
- Daglig verksamhet – behov av mer ändamålsenliga lokaler samt utökad yta
- Kontorslokaler – behov av samordning, effektivisering och tillgång till ändamålsenliga arbetsplatser
- LSS-boenden – behov av anpassade boenden för målgrupper med särskilda behov
- Särskilt boende – pågående arbete enligt tidigare fattade beslut
- Kök – åtgärdsbehov vid Vollsjö skola

I nämndernas respektive lokalbehovsplaner återfinns mer detaljerade beskrivningar av behov och utmaningar inom lokalförsörjningen, utifrån varje verksamhetsspecifika perspektiv. Vissa åtgärder kan genomföras utan större ekonomiska tillskott men ändå få betydande effekt, exempelvis genom förändrad användning av befintliga lokaler.

Skillnaden mellan nämndernas lokalbehovsplaner och kommunens övergripande lokalförsörjningsplan är att den senare fokuserar på åtgärder av större omfattning, vilka kräver samordning och resurser i form av investeringar, tid eller personal. Befolkningsutvecklingen innebär att behovet av förskoleplatser minskar på kort sikt, vilket kräver anpassning av befintlig kapacitet. Samtidigt finns behov inom daglig verksamhet av lokaler med liknande utformning, vilket skapar möjligheter till omdisponering av befintliga lokaler.

För närvarande finns tre lokaler i kommunens lokalbank. Hur antalet lokaler i lokalbanken kommer att utvecklas till följd av rådande förutsättningar behöver följas upp kontinuerligt. Det finns även behov av att utveckla gemensamma rutiner för hantering av lokalbanken samt att tydliggöra och dokumentera projektprocessen på ett pedagogiskt och verksamhetsanpassat sätt.

Genom att tydligt ange tidpunkter för när behov uppstår eller åtgärder behöver vara genomförda i nämndernas lokalbehovsplaner, samt genom att samordna dessa i en gemensam tidsaxel, skapas förutsättningar för en mer effektiv och strategisk lokalförsörjning i hela kommunkoncernen.

EKONOMISKA ÖVERVÄGANDEN

Lokalförsörjningsplanen ska agera underlag för budet och för respektive nämnds planering av resurser vad gäller ekonomi, personal och tid.

MILJÖ- OCH KLIMATKONSEKVENSER

Förvaltningen har inte funnit några särskilda konsekvenser av beslutet ur miljö- och klimathänsyn.

KONSEKVENSER FÖR BARN

Kommunledningsförvaltningen bedömer att frågan inte särskilt påverkar barns rättigheter.

Underlag för beslutet

Tjänsteskrivelse kommunledningsförvaltningen.

Bilaga Lokalförsörjningsplan för Sjöbo Kommun 2025-2034.

Beslutet ska skickas till

Beslut skickas till:
Kommunledningsförvaltingen – Lokalstrateg
Kommunledningsförvaltningen – Ekonomichef
Kommunledningsförvaltningen – Direktör
Familjeförvaltningen – Förvaltningschef
Vård- och omsorgsförvaltningen – Förvaltningschef
Samhällsbyggnadsförvaltningen – Förvaltningschef
Tekniska förvaltningen – Förvaltningschef
AB Sjöbohem - Direktör

Karin Bossner	Alexander Carlsson
Lokalstrateg	Ekonomichef

§ 13

Beredning av ärende 2025/324
till kommunstyrelsen

Lokalförsörjningsplan för Sjöbo kommun 2025–2034

Arbetsutskottet föreslår att kommunstyrelsen beslutar

Ärendet återemitteras till kommunledningsförvaltningen för språkliga redaktionella ändringar.

Sammanfattning av ärendet

Enligt antagen lokalförsörjningsprocess 2023/283 ska det årligen tas fram en uppdaterad Lokalförsörjningsplan för hela kommunen med en utblick om minst tio år. Lokalförsörjningsplanen baseras på nämndernas antagna Lokalbehovsplaner 2025/109, 2025/122, 2025/161, ALL 2025.1332 och 2025/340.

Lokalförsörjningsplanen är hela kommunens strategiska dokument där överväganden har gjorts och sammanställts. Det agerar underlag för budget och för respektive nämnds planering av resurser vad gäller ekonomi, personal och tid. Lokalförsörjningsplanen är den aggregerade sammanställningen över kommunens totala lokalbehov för den givna perioden tillsammans med åtgärdsförslag.

Lokalförsörjningsplanen sammanfattas av åtgärdsförslag som har lyfts fram från respektive nämnd satta i ett tidsperspektiv för att möjliggöra resursplanering.

Förvaltningens förslag

Lokalförsörjningsplan för Sjöbo Kommun 2025–2034 antas i sin helhet.

SJÖBO KOMMUN

PROTOKOLL fört vid sammanträde med kommunstyrelsens arbetsutskott
2026-02-04

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse kommunledningsförvaltningen

Bilaga Lokalförsörjningsplan för Sjöbo Kommun 2025–2034

Slutligt beslut i ärendet ska skickas till

Kommunledningsförvaltningen

SJÖBO KOMMUN

Lokalförsörjningsplan
Sjöbo Kommun 2025-2034

Kommunledningsförvaltningen
Ansvarig: Karin Bossner, Lokalstrateg

Upprättad: 2026-04-01

Innehållsförteckning

SAMMANFATTNING **3**

1. SYFTE OCH MÅLSÄTTNING **4**

2. LOKALFÖRSÖRJNINGSPROCESSEN **4**

3. EKONOMISKA KONSEKVENSER **5**

3.1. LOKALKOSTNADSUTVECKLING 6
3.2. BEFOLKNINGSPROGNOS 6

4. LOKALBEHOV OCH PLANERADE PROJEKT **6**

4.1. KOMMUNSTYRELSEN 7
4.2. SAMHÄLLSBYGGNADSNÄMNDEN 7
4.3. TEKNISKA NÄMNDEN 7
4.4. FAMILJENÄMNDEN 9
4.5. VÅRD- OCH OMSORGSNÄMNDEN 10

Bilaga 1: Projektplan LFP 2025-2034
Bilaga 2: Befolkningsprognos Sjöbo Kommun från februari 2025

Sammanfattning

Sjöbo kommun upplever, i likhet med många andra kommuner, en förändrad utveckling av befolkningsprognosen jämfört med tidigare antaganden. Den övergripande trenden visar att barnafödandet minskar samtidigt som andelen äldre i befolkningen ökar. Detta medför förändrade förutsättningar för kommunens verksamheter, där balansen mellan behov och kapacitet blir en avgörande faktor för planering och resursfördelning.

Ändamålsenligheten i kommunens verksamhetslokaler är en central aspekt i lokalförsörjningsarbetet. Bedömningen av lokalernas funktionalitet behöver utgå från såväl verksamheternas professionella behov som medborgarnas och kundernas förväntningar. Lokaler som inte uppfyller verksamheternas krav riskerar att medföra ökade kostnader och ineffektivitet.

Kommunens lokalkostnader uppgår till cirka 8–10 procent av de totala kostnaderna. Hur lokalförsörjningen hanteras har därmed en betydande påverkan på kommunens ekonomi. Beslut inom området ska därför grundas på tillförlitliga analyser av behov och kapacitet, vilket möjliggör väl avvägda och långsiktigt hållbara prioriteringar.

Lokalförsörjningsplanen utgör ett strategiskt underlag för koncernens lokalnyttjande. Det är dock viktigt att betona att planen är ett planeringsdokument och inte ett genomförandebeslut. Att en åtgärd inkluderas i planen innebär således inte att den per automatik är beslutad att genomföras.

Exempel på identifierade åtgärdsområden (utan inbördes prioritering):

- Blentarp – betydande överkapacitet inom förskola och grundskola som behöver hanteras
- Generell överkapacitet inom förskoleverksamheten
- Daglig verksamhet – behov av mer ändamålsenliga lokaler samt utökad yta
- Kontorslokaler – behov av samordning, effektivisering och tillgång till ändamålsenliga arbetsplatser
- LSS-boenden – behov av anpassade boenden för målgrupper med särskilda behov
- Särskilt boende – pågående arbete enligt tidigare fattade beslut
- Kök – åtgärdsbehov vid Vollsjö skola

I nämndernas respektive lokalbehovsplaner återfinns mer detaljerade beskrivningar av behov och utmaningar inom lokalförsörjningen, utifrån varje verksamhetsspecifika perspektiv. Vissa åtgärder kan genomföras utan större ekonomiska tillskott men ändå få betydande effekt, exempelvis genom förändrad användning av befintliga lokaler.

Skillnaden mellan nämndernas lokalbehovsplaner och kommunens övergripande lokalförsörjningsplan är att den senare fokuserar på åtgärder av större omfattning, vilka kräver samordning och resurser i form av investeringar, tid eller personal. Befolkningsutvecklingen innebär att behovet av förskoleplatser minskar på kort sikt, vilket kräver anpassning av befintlig kapacitet. Samtidigt finns behov inom daglig verksamhet av lokaler med liknande utformning, vilket skapar möjligheter till omdisponering av befintliga lokaler.

För närvarande finns tre lokaler i kommunens lokalbank. Hur antalet lokaler i lokalbanken kommer att utvecklas till följd av rådande förutsättningar behöver följas upp kontinuerligt. Det finns även behov av att utveckla gemensamma rutiner för hantering av lokalbanken samt att tydliggöra och dokumentera projektprocessen på ett pedagogiskt och verksamhetsanpassat sätt.

Genom att tydligt ange tidpunkter för när behov uppstår eller åtgärder behöver vara genomförda i nämndernas lokalbehovsplaner, samt genom att samordna dessa i en gemensam tidsaxel, skapas förutsättningar för en mer effektiv och strategisk lokalförsörjning i hela kommunkoncernen.

1. Syfte och målsättning

Sjöbo kommun har sedan december 2023 en beslutad och implementerad process för lokalförsörjning. Processen initieras årligen genom att respektive förvaltning upprättar en lokalbehovsplan, vilken därefter behandlas och antas av ansvarig nämnd. Nämndernas lokalbehovsplaner utgör underlag för den kommunövergripande och strategiska lokalförsörjningsplanen, som har en planeringshorisont om tio år.

I lokalbehovsplanerna redovisar varje nämnd sitt nuläge samt gör en framåtblickande analys av hur verksamheternas lokalbehov kan komma att utvecklas. Där så är möjligt anges även föreslagna åtgärder för att uppnå önskad målbild. Processen är relativt ny inom organisationen, men har redan visat sig vara ett viktigt styrinstrument för en mer strukturerad och långsiktig planeringsprocess. Den kommungemensamma lokalgruppen, som sammanträder flera gånger per år, har identifierat ett antal utvecklingsområden avseende såväl process som samverkan. Ett kontinuerligt förbättringsarbete är därför nödvändigt för att säkerställa en effektiv och ändamålsenlig lokalförsörjning.

Syftet med lokalförsörjningsplanen är att skapa en samlad bild av kommunens nuvarande och framtida lokalbehov. Genom ökad kunskap och framförhållning kan kommunen göra medvetna prioriteringar och planera sina resurser på ett effektivt sätt. Med resurser avses inte enbart ekonomiska medel, utan även tid, kompetens och personella resurser. Exempelvis omfattar planeringen prioritering av detaljplanearbete, genomförande av investeringar samt samordning av verksamheters lokalbehov. Det övergripande målet är att säkerställa en god ekonomisk hushållning genom ett effektivt nyttjande av kommunens samlade lokalresurser, samtidigt som verksamheternas behov av ändamålsenliga lokaler tillgodoses.

2. Lokalförsörjningsprocessen

Sjöbo kommun har en antagen lokalförsörjningsprocess (Dnr 2023/283).

Syftet med en gemensam lokalförsörjningsprocess är att skapa medvetenhet om de strategiska vägval kommunen står inför. Genom en samlad kunskapsbild ges organisationen bättre förutsättningar för en långsiktigt hållbar planering med en tydlig strategisk utblick. Processen säkerställer även att en årlig översyn genomförs av såväl nämndernas lokalbehovsplaner som den kommunövergripande lokalförsörjningsplanen.

Lokalförsörjningsprocessen består av ett antal återkommande delmoment som genomförs årligen. Tidpunkten för fastställande av budget för nästkommande år är styrande för när övriga moment i processen ska genomföras.

Årshjul för lokalförsörjningsprocessen (normalår)

1. Instruktioner distribueras – februari
2. Befolkningsprognos presenteras – mars
3. Underhållsplaner färdigställs – juni
4. Lokalbehovsplaner färdigställs – juli
5. Lokalbehovsplaner antas i nämnd – augusti
6. Lokalförsörjningsplan färdigställs – december
7. Lokalförsörjningsplan godkänns av kommunstyrelsen – januari
8. Budget antas – juni

I samband med att lokalförsörjningsprocessen antogs inrättades en kommungemensam lokalgrupp. Gruppen består för närvarande av åtta deltagare, med representation från samtliga nämnder, kommunens lokalstrateg samt en representant från det kommunala bostadsbolaget. Gruppens uppdrag är att leda och samordna det övergripande arbetet med lokalförsörjningsprocessen. Representanterna i lokalgruppen fungerar som informationsbärare mellan den egna nämndens verksamheter och lokalgruppen, i båda riktningar. Detta är

en förutsättning för att säkerställa en god förankring och ett effektivt informationsflöde inom organisationen. Lokalgruppen ansvarar för att göra en samlad analys och avvägning av nämndernas antagna lokalbehovsplaner. I detta arbete identifierar gruppen såväl möjligheter som utmaningar för kommunen som helhet under den aktuella planeringsperioden.

Föreslagna och beslutade åtgärder redovisas i ett tidsperspektiv och, där så är möjligt, med en uppskattad kostnadskalkyl. I de fall flera nämnder föreslår åtgärder som sammantaget inte är genomförbara utifrån kommunens förutsättningar, ansvarar lokalgruppen för att göra prioriteringar och föreslå en hanterbar helhet. Utgångspunkten är att samtliga identifierade behov och föreslagna åtgärder ska framgå av respektive nämnds lokalbehovsplan och därefter inkluderas i den kommunövergripande lokalförsörjningsplanen. Om en åtgärd inte har redovisats i tidigare skede ska berörd nämnd särskilt motivera varför behovet inte har identifierats och hanterats tidigare i processen.

Lokalförsörjningsplanen är kommunens samlade strategiska dokument för lokalförsörjning. Den utgör en aggregerad sammanställning av kommunens totala lokalbehov under planperioden, tillsammans med föreslagna åtgärder och prioriteringar. Det ska samtidigt betonas att lokalförsörjningsplanen är ett planeringsdokument och att planen antas innebär inte att samtliga föreslagna åtgärder automatiskt är beslutade att genomföras. Beslut om genomförande fattas i enlighet med gällande beslutsordning, i första hand av respektive nämnd. I planen redovisas även åtgärder som redan är beslutade, vilka tydligt särskiljs från föreslagna åtgärder.

3. Ekonomiska konsekvenser

Lokalkostnaderna utgör ca 8-10 procent av kommunens totala kostnader. Utöver hyreskostnaden tillkommer kostnader för drift, underhåll samt hyresgästanpassningar i de lokaler som kommunen nyttjar. Ansvarsfördelningen mellan hyresvärd och hyresgäst regleras i respektive hyresavtal, vilket innebär att kommunen, i egenskap av hyresgäst, behöver planera för egna åtgärder och tillhörande kostnader i lokalerna.

Kommunens verksamhetslokaler är till stor del specialanpassade för sina ändamål, vilket medför att hyresavtal ofta tecknas med längre löptider. I avtalen regleras även förlängningstid, vilket innebär att avtalet automatiskt förlängs om det inte sägs upp inom angiven tid. En förlängningstid om tre år är vanligt förekommande, men både kortare och längre perioder förekommer. Merparten av kommunens lokaler hyrs från det helägda dotterbolaget AB Sjöbohem. Därutöver finns externa hyresvärdar, främst avseende sociala bostäder. Sociala bostäder omfattas inte av denna lokalförsörjningsplan.

Ett samverkansavtal mellan kommunen och AB Sjöbohem gäller från och med den 1 januari 2020. Avtalet fungerar som en kompletterande och förtydligande bilaga till befintliga hyresavtal. I kapitel 9, *Friställande och avveckling av lokaler*, beskrivs övergripande principer för uppsägning. Av särskild betydelse är bestämmelsen i avsnitt 9.1.3, som ger kommunen möjlighet att säga upp avtal i förtid med 24 månaders uppsägningstid, under förutsättning att lokalen kan hyras ut till extern part. Mot bakgrund av att många av kommunens lokaler är stora, komplexa, samnyttjade och specialanpassade är möjligheten till vidareuthyrning ofta begränsad. Lokaler som inte kan hyras ut till annan part överförs till den så kallade lokalbanken, vilket innebär att kommunen fortsatt belastas med hyreskostnaden.

Med hänsyn till att avtal för lokaler ofta är långsiktiga och förändringar sker med lång framförhållning är det av stor vikt att kommunen aktivt bevakar uppsägningstider och genomför väl avvägda analyser inför förändringar av lokalbeståndet. Detta gäller såväl vid nyanskaffning som vid avveckling av lokaler. Utgångspunkten ska vara att i första hand pröva möjligheten att effektivisera användningen av befintliga lokaler innan nya avtal tecknas.

Vid avveckling av lokaler ska särskild hänsyn tas till möjligheten att minska kommunens totala lokalkostnader. I samtliga överväganden ska ett koncernövergripande perspektiv tillämpas, där nyttan för kommunen som helhet beaktas.

3.1. Lokalkostnadsutveckling

Lokalkostnaderna förändras årligen genom indexuppräkningar i hyresavtalen, vilka i regel är kopplade till Konsumentprisindex (KPI). Sjöbo kommun har cirka 90 hyresavtal, där varje avtal kan omfatta flera byggnader och verksamheter.

I nämndernas lokalbehovsplaner redovisas bedömningar av lokalernas ändamålsenlighet. Flera lokaler bedöms vara omoderna och uppfyller inte dagens krav och förväntningar på verksamhetslokaler. Därutöver påverkar förändrade klimatförhållanden, såsom ökade temperaturer, starkare solinstrålning och mer varierande nederbörd, inomhusmiljön i lokalerna. Dessa faktorer kan medföra ökade kostnader och behöver beaktas i planering och prioritering av framtida åtgärder och investeringar.

Äldre lokaler har generellt en lägre hyresnivå men kräver ofta större insatser i drift och underhåll, samtidigt som de inte alltid är fullt ändamålsenliga. Detta kan påverka verksamheternas effektivitet negativt. Nyare lokaler kan erbjuda bättre funktionalitet, men vanligtvis till en högre hyreskostnad.

Mot bakgrund av befolkningsprognosens utveckling och det identifierade behovet av att anpassa lokalbeståndet är det sannolikt att ett ökat antal förstudier kommer att behöva initieras. Dessa syftar till att identifiera lämpliga åtgärder, såsom om- och samlokaliseringar, renoveringar, hyresgästanpassningar samt i vissa fall nyproduktion.

3.2. Befolkningsprognos

Sjöbo kommun beställer årligen en befolkningsprognos, vilken utgör ett centralt underlag i lokalförsörjningsprocessen. Prognosen indikerar på att Sjöbo kommun följer den nationella trenden om minskning av antalet födda barn samtidigt som andelen äldre i befolkningen ökar. Kommunen har genom genomförda kapacitetsutredningar god kännedom om kapaciteten inom förskola och grundskola. Ett minskat behov av platser innebär att det inom dessa verksamheter förväntas uppstå ett överskott av kapacitet. Detta förväntas ställa ökade krav på anpassning och effektivisering av kommunens lokalbestånd.

4. Lokalbehov och planerade projekt

I lokalförsörjningsplanen redovisas de större och mest tongivande åtgärder som bedöms vara såväl nödvändiga som genomförbara under planperioden. Lokalgruppens uppdrag är att identifiera och lyfta fram de mest väsentliga och prioriterade åtgärderna från respektive nämnds lokalbehovsplan. Dessa åtgärder redovisas nedan, uppdelat per nämnd.

Till lokalförsörjningsplanen biläggs även en projektlista. Projektlistan utgör en sammanställning av de större och mest tongivande åtgärderna. Åtgärderna presenteras i en tidsaxel i syfte att skapa en överskådlig bild av planerade insatser och deras inbördes tidsmässiga förhållande.

4.1. Kommunstyrelsen

Kommunhuset
Arbetet med att ta fram ett konkret förslag för ett framtida kommunhus pågår. En ambition är att samla kommunens samtliga förvaltningar i en gemensam byggnad, samtidigt som lokalerna ska uppfylla dagens krav på en modern och ändamålsenlig arbetsplats samt vara anpassade för framtida behov. Detta projekt kan ha påverkan på verksamheter inom alla nämnder.

En nybildad projektgrupp har fått i uppdrag att ta fram ett förfrågningsunderlag för upphandling av extern kompetens. Uppdraget omfattar såväl långsiktiga lösningar för utformningen av ett framtida kommunhus som kortsiktiga åtgärder för att möta nuvarande behov. Uppdraget påbörjades i början av 2026

Fackliga lokaler
Arbetet med att säkerställa ändamålsenliga lokaler för kommunens fackliga organisationer fortsätter. Målsättningen är att skapa långsiktigt hållbara lösningar som tillgodoser samtliga organisationers behov.

Väntsal
I samband med framtida utveckling och exploatering i området kring resecentrum behöver ett samlat grepp tas kring behovet av väntsal. Detta inkluderar en analys av funktion, kapacitet och lokalisering i relation till framtida resandeflöden och bebyggelsestruktur.

Lokalbanken
I kommunens reglemente för lokalbanken (KF §28/2014) anges riktlinjer för hantering av lokaler som frånträtts innan avtalstidens utgång. Lokalbanken ska omfatta samtliga sådana lokaler, oavsett om de är internt eller externt förhyrda. Kommunstyrelsen ansvarar, genom ekonomiavdelningen, för dessa lokaler med uppdraget att minimera nettokostnaderna.

För närvarande omfattar lokalbanken följande lokaler_

- Före detta simhall, Sjöbo – 736 kvm
- Före detta fritidsgård, Storkskolan Blentarp – 754 kvm
- Före detta resursskola, Storkskolan Blentarp – 406 kvm
-

Budgeterade kostnader för lokalbanken uppgår till 2,6 miljoner kronor för såväl 2025 som 2026. Förslag till användning av lokaler i lokalbanken återfinns i lokalbehovsplaner från såväl familjenämnden som tekniska nämnden. Förslagen avser i huvudsak att utreda möjligheten att nyttja befintliga lokaler för att möta identifierade behov. Avseende lokalerna i Blentarp ska dessa beaktas i en samlad analys av familjenämndens totala lokalbehov i området. Vid samtliga behovsanalyser ska en prövning göras av möjligheten att nyttja tillgängliga lokaler i lokalbanken. Detta gäller för samtliga nämnder.

4.2. Samhällsbyggnadsnämnden

Frågan om ett framtida kommunhus är fortfarande högst aktuellt för samhällsbyggnadsnämnden. Ett samlat kommunhus skulle optimera servicen till kommuninvånarna, inte minst genom en gemensam reception/entré och en bättre samverkan mellan förvaltningarna.

4.3. Tekniska nämnden

Många av Sjöbo kommuns egenägda fastigheter och anläggningar har stort investerings- och reinvesteringsbehov för att förlänga anläggningarnas livslängd.

De största frågorna de närmsta åren är de som berör renovering av friluftsbaden och utveckling av Orebackens camping. Dessa projekt ägs och drivs av förvaltningen själva. Budget för projekten hanteras inom den ordinarie processen för arbeten med investeringsbudgeten. Nedan följer en sammanfattning av nämndens största lokalbehovsprojekt.

Renovering friluftsbad
Fortsatt renovering av friluftsbad enligt tidigare beslut (2024-02-08 §13, Dnr 2023/252) och medel är anslagna om totalt 20 mnkr. I efterhand har det konstaterats att betongrenoveringarna på Frenningebadet och Östra färsbadet kommer att bli mer tekniskt omfattande och berör fler delar av baden än vad som tidigare förutsågs i budgetäskandet.

Eiser fritid
Uppdrag att se över möjligheterna att få in fler föreningar i Eiserfritid. Projektet påbörjades 2025.

Salsbjer / Sövde badkiosk
Återuppta diskussionerna kring Salsbjers utveckling och ta med utredning för ny badkiosk i Sövde.

Utveckling Orebackenscamping
I campingutvecklingen även titta på möjligheterna att göra en tydlig entré till friluftsområdet Oran vid Orestugan och hur denna lokal kan utvecklas.

Gatukontoret
Utreda gatukontorets behov av lokaler och upplag.

Rivningslokalerna
Utred om dessa behövs i kommunens verksamhet eller om de kan avyttras eller ligga kvar i markreserven som rivningslokaler.

Kulturbyggnader
Utredning behövs vad gäller frågor kring drift och underhåll på kvarvarande byggnader.

Konstgräsplaner
Utreda vidare behovet av konstgräsplan och möjlig placering.

Beredskapslager
Beredskapslager för skrymmande material och utrustning. Utredning kring placering och volymer behöver göras.

4.4. Familjenämnden

Sammanfattning

För att säkerställa lokalförsörjningen och uppnå ändamålsenlig och säker verksamhetsmiljö, hög produktivitet hos verksamheterna och effektiv användning av resurser har familjenämnden identifierat åtgärder, utredningar och prioriterat arbete enligt följande:

- Genomföra lokaloptimeringsåtgärder i Blentarp gällande förskolor (pågående)
- Utreda möjligheter till att förbättra arbets- och lärmiljön på Färsingaskolan (pågående)
- Genomföra översyn av skolbibliotek i relation till skollagens intentioner
- Utreda lokaloptimeringsåtgärder i Sjöbo och övriga tätorter (ex. möjligheter till samlokalisering/samnyttjande med andra verksamheter/förvaltningar)
- Genomföra översyn av för- och grundskolornas tillgänglighet och tillsätta en plan för tillgänglighetsåtgärder

Förskola / Grundskola

Antalet barn i förskoleålder (1-5 år) förväntas minska i kommunen som helhet under ett flertal år framöver för att därefter börja vända uppåt i början/mitten av 2030-talet. Tillväxten på längre sikt kompenserar dock bara delvis för den minskning som skett de senaste åren. Det innebär att ett flertal förskolor, som redan idag har en överkapacitet, riskerar att ha en ännu större överkapacitet på såväl kort som lång sikt. Särskilt påtagligt syns detta i Lövestad och Blentarp där det skett en befolkningsminskning de senaste tio åren.

I Sjöbo tätort förväntas det ske en större tillväxt av 1-5 åringar på lång sikt med fler barn än prognosen för 2025. Trots tillväxten innebär det ändå att det totala antalet 1-5 åringar i Sjöbo tätort beräknas vara färre än högsta noteringen år 2020. Befolkningsminskningen i kombination med etablerandet av fristående verksamheter i detta delområde har de senaste åren inneburit att flera kommunala förskolor idag har en överkapacitet.

Det väntas en betydande minskning av antalet barn mellan 6–12 år fram till 2035. Befolkningsförändringen är relativt jämn över tid, men minskningen kommer märkas av redan 2029. Befolkningsminskningen kommer framför allt bli kännbar i tätorterna Lövestad, Blentarp och Sjöbo.

I kommunen som helhet förväntas antalet barn i åldern 13-15 år minska med omkring ett femtiotal barn fram till 2035. Detta kan komma att påverka kapacitetsutnyttjande på den samlade högstadieskolan i Sjöbo tätort.

Kapacitetsutredning

Som tidigare nämnts är en kapacitetsutredning nödvändig för att bedöma behovet av lokaler på kort och lång sikt. För förskola och grundskola finns en sådan framtagen som dock är i behov av att uppdateras då ett flertal siffror gällande till exempel lokalytor och skolornas barn- och elevkapacitet numera är inaktuella.

För individ- och familjeomsorgen, Sjöbo utbildningscentrum samt kultur och fritid är behovet än mer angeläget eftersom en sådan utredning helt saknas. Till nästa års lokalbehovsplan är därför förslaget att en extern utredning tillsätts för att ta fram grundläggande kapacitetsmått utifrån verksamheternas behov.

Individ- och familjeomsorg

Individ- och familjeomsorgs utökade uppdrag inom främst det förebyggande arbetet medför en större personalstyrka. Eftersom arbetsbelastningen på såväl kort som lång sikt snarare ökar än minskar bör det utredas vilka möjligheter till utökning av verksamhetslokal, samtalsrum, grupprum med mera eller andra lokaloptimeringsåtgärder som finns.

Ett alternativ som i en sådan utredning bör tas med är möjligheten att i framtiden nyttja Vinkelgården på ett annat sätt än idag. Detta då integrationsverksamheten, som idag huserar i byggnaden, minskar successivt. Eftersom lokalen inte är anpassad vad gäller vare sig säkerhet eller tillgänglighet är den dock i första hand inte aktuell att användas för myndighetsutövande verksamhet men kan eventuellt användas för övrig kontorsverksamhet som inte är sekretesskrävande. Ett samnyttjande med andra verksamheter eller förvaltningar är också ett alternativ.

Utbildningscentrum

Malenagymnasiet har behov av att avveckla två paviljonger eftersom de inte anses ändamålsenliga för utbildning. Då det för tillfället inte finns alternativa rum/lokaler att nyttja är paviljongerna nödvändiga kommande år. Förslag är att förvaltningen utreder vilka kostnads- och resurseffektiva framtida lösningar som står till buds.

På fastigheten Reparatören 1 (Bygg- och anläggningsprogrammets lokaler) innebär förvaringen av tunga maskiner att miljön utsätts för buller och är svår att hålla ren. Detta är inte optimalt eftersom det i samma del av byggnaden också bedrivs undervisning. En lösning som framkommit i diskussioner med verksamheten är att omvandla förvaringsutrymmet till ett uppehållsrum för elever men det kräver i så fall att man hittar en annan plats för maskinförvaring. Förslag är att fortsatt dialog sker med hyresvärd så att en lösning kan komma på plats inför höstterminen 2026.

Kultur och fritid

Kulturskolan står i akut behov av lokaler då söktrycket för bland annat dansundervisning är högt och fortsätter öka. Samtidigt är en del av de lokaler som kulturskolan nyttjar idag inte anpassade för verksamheternas behov och i Sjöbo tätort är man utspridd på flera olika lokaler vilket är personal- och resurskrävande. I detta sammanhang hade en tänkbar lösning kunnat vara att bereda plats för kulturskolans ämnen i den gamla simhallen. Då kan man samtidigt lämna den gamla prästgården och samla kulturskolans verksamhet i Sjöbo på ett och samma ställe för synergieffekter. Förslag är att tillsätta en utredning för detta ändamål.

4.5. Vård- och omsorgsnämnden

Verksamheten växer och behoven förändras. Att hålla lokalerna i ändamålsenliga skick är en förutsättning för kvalitet, trygghet och utveckling inom alla av förvaltningens verksamheter. Huvudfokus inom förvaltningen summeras enligt nedan:

- Behov av fler flexibla kontor och mötesrum som kan användas av olika team
- Behov av modern digital infrastruktur för framtidens arbetssätt
- Nya lokaler ska utformas med fokus på arbetsmiljö, tillgänglighet och samverkan
- Samlade funktioner skapar bättre kommunikation, effektivitet och trivsel

Nedan presenteras åtgärder som är prioriterade.

Dagligverksamhet

Diamanten, beläget inom Sanbäckskolans område, är trångbodda och uppfyller inte de behov som målgruppen har. Behovet av en lokal med ökad tillgänglighet och med rätt funktioner som är anpassade för målgruppen är stort och akut.
Åtgärd akut 2026

Utbildningslokal

Behov av lokal för att hålla praktiska utbildningar för förvaltningens personal.
Utredning under 2026

Kök Vollsjö skola
Mycket stort behov av nya köks- och måltidsmiljöer. Ritningsförslag finns framtaget.
Åtgärd under 2026

LSS-Boende
Anpassad miljö för utmanande målgrupp. Nybyggnation.
Påbörjat projektering. Klart 2027-28

Särskilt boende
Ökat behov i enlighet med befolkningsprognosen. Behov bekräftat genom beslut i nämnd.
Behov om minst 60 platser, nybyggnation. klart till 2030

Kontorslokaler
I samband med inflyttning till nya Hemtjänstens Hus frigörs lokaler. Dessa kommer att nyttjas inom förvaltningen enligt följande:

- Verkstadsgatans lokaler – hit flyttar Myndighet och LSS-handläggare, biståndshandläggare och enhetschef
- Ängsgården – hit flyttar Bemanning- och rekryteringsenheten
- Kärnan – hit flyttar socialpsykiatrin och boendestöd

Utöver ovan finns ytterligare behov av ytor för administrativ personal.

- Måltidsverksamhetens administration, fyra medarbetare, behöver lämna sina ytor på Sandbäcksgården till förmån för LSS. Arbete pågår med att finna lämplig lösning. Bör vara klart under 2026.
- Sjuksköterskor (HSL) verksamheten växer och behovet ökar för kontorsarbetsplatser. Lösningsförslag är under utredning.

Bilaga 1: Projektplan LFP 2025-2034

	Projekt	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032
Kommunledningsförvaltningen	Ett samlat Kommunhus		F	F/P	P	G	G	G	
	Facklig lokal		F	F/G					
Tekniska förvaltningen	Eiser fritid	F	F	P/G	G				
	Lager		F	F/P	G				
	Sövde badkiosk *		F	F/P	G				
	Idrottsplats Gumparp *				F/P	P/G			
	Renovering Orebadet *	G	G						
	Renovering Frenningebadet *		G	G					
	Renovering Ö färsbadet *			G	G				
	Utveckling Orebackens camping			F/P/G	F/P/G				
Familjeförvaltningen	Färsingaskolan	F	F						
	Blentarp	F	F/P	P/G					
	Förskolor	F	F	F					
	Emanuelskolan hiss	F	P/G						
	Sjöbo Utbildningscentrum	F	F/P	P/G	G				
	Kultur- och fritidssektorn	F	F						
	Socialtjänsten	F	F						
	Individ- och familjeomsorg	F	F						
Vård- och omsorgsförvaltningen	Dagligverksamhet Diamenten	F/P	F	P/G					
	Utbildningslokal		F	P/G	G				
	Kontorslokaler		F/P	G					
	Kök Vollsjöskola		F*/P	G					
	LSS-Boende förstärkt verksamhet	F	F/P	G	G				
	Särskilt boende		F	F/P	P/G	G	G		
	Hemtjänstens Hus*	G	G						
	Kontorslokaler interna omflytt	F/P	F/P/G						

F - Förstudie — Analys och utredning inom förvaltningen

P - Projektering — Krävs beslut i nämnd för: Påbörja Systemhandling och hyresindikation

G - Genomförande — Krävs beslut i nämnd för: Färdigprojektering och upphandling av entreprenad. Byggnation.

* - Beslutat — Beslut finns i minst nämnd

Bilaga 2: Befolkningsprognos Sjöbo Kommun från februari 2025

	0	1-5	6	7-9	10-12	13-15	16-18	19-24	25-39	40-64	65-74	75-84	85-w	Totalt
2025														
Män	87	482	111	339	345	361	329	545	1 706	3 242	1 225	877	222	9 871
Kvinnor	83	469	108	318	317	326	314	465	1 626	3 058	1 142	879	326	9 431
Summa	170	951	219	657	662	687	643	1 010	3 332	6 300	2 367	1 756	548	19 302
2026														
Män	86	473	100	330	346	368	308	571	1 710	3 251	1 240	872	221	9 876
Kvinnor	83	469	95	322	309	329	328	484	1 598	3 085	1 119	885	346	9 452
Summa	169	942	195	652	655	697	636	1 055	3 308	6 336	2 359	1 757	567	19 328
2027														
Män	89	445	118	320	360	351	326	569	1 690	3 275	1 261	850	241	9 895
Kvinnor	86	467	97	316	304	331	321	496	1 600	3 078	1 135	889	363	9 483
Summa	175	912	215	636	664	682	647	1 065	3 290	6 353	2 396	1 739	604	19 378
2028														
Män	88	450	90	338	342	345	357	557	1 716	3 271	1 277	855	241	9 927
Kvinnor	85	467	99	306	318	325	333	493	1 609	3 074	1 146	901	379	9 535
Summa	173	917	189	644	660	670	690	1 050	3 325	6 345	2 423	1 756	620	19 462
2029														
Män	93	454	92	317	333	347	365	556	1 707	3 314	1 306	819	271	9 974
Kvinnor	89	481	86	299	322	317	337	522	1 577	3 097	1 176	897	395	9 595
Summa	182	935	178	616	655	664	702	1 078	3 284	6 411	2 482	1 716	666	19 569
2030														
Män	93	471	84	309	325	361	350	585	1 708	3 336	1 318	809	282	10 031
Kvinnor	90	482	103	292	316	313	340	558	1 552	3 122	1 213	874	417	9 672
Summa	183	953	187	601	641	674	690	1 143	3 260	6 458	2 531	1 683	699	19 703
2031														
Män	94	475	94	275	342	344	344	617	1 657	3 372	1 370	794	291	10 069
Kvinnor	91	490	95	297	307	326	333	555	1 531	3 150	1 238	871	436	9 720
Summa	185	965	189	572	649	670	677	1 172	3 188	6 522	2 608	1 665	727	19 789
2032														
Män	94	480	91	278	320	335	344	603	1 670	3 391	1 388	779	305	10 078
Kvinnor	91	496	96	291	300	330	324	569	1 500	3 168	1 267	857	452	9 741
Summa	185	976	187	569	620	665	668	1 172	3 170	6 559	2 655	1 636	757	19 819
2033														
Män	99	481	95	277	312	324	357	603	1 671	3 402	1 391	791	299	10 102
Kvinnor	95	501	98	300	292	324	319	561	1 498	3 170	1 285	856	471	9 770
Summa	194	982	193	577	604	648	676	1 164	3 169	6 572	2 676	1 647	770	19 872
2034														
Män	101	495	93	289	278	342	341	630	1 674	3 432	1 400	786	306	10 167
Kvinnor	97	511	100	296	297	315	334	569	1 493	3 198	1 299	853	481	9 843
Summa	198	1 006	193	585	575	657	675	1 199	3 167	6 630	2 699	1 639	787	20 010

Befolkningsprognos för respektive delområde

	2025	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**	**2031**	**2032**	**2033**	**2034**
Delområde	19 302	19 328	19 378	19 462	19 569	19 703	19 789	19 819	19 872	20 010
Sjöbo tätort med omnejd	8 860	8 884	8 921	9 002	9 121	9 246	9 352	9 398	9 454	9 597
Bjärsjölagård med omnejd	953	957	962	969	965	972	970	970	971	979
Vollsjö med omnejd	2 399	2 397	2 395	2 390	2 392	2 398	2 395	2 390	2 383	2 381
Lövestad med omnejd	2 915	2 912	2 907	2 896	2 887	2 886	2 879	2 872	2 872	2 876
Blentarp med omnejd	3 960	3 956	3 974	3 990	3 982	3 985	3 976	3 966	3 968	3 954
Ej sorterad utifrån område	215	222	219	215	222	216	217	223	224	223

§ 65

Beredning av ärende 2024/163
till kommunstyrelsen

Fördjupad översiktsplan för Sjöbo tätort

Arbetsutskottet föreslår att kommunstyrelsen beslutar

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige att besluta:

Fördjupad översiktsplan för Sjöbo tätort 2050 med tillhörande handlingar i form av samrådsredogörelse, granskningsutlåtande, särskild sammanställning, miljökonsekvensbeskrivning och barnkonsekvensanalys antas enligt samhällsbyggnadsnämndens förslag.

Sammanfattning av ärendet

Samhällsbyggnadsnämnden har tagit fram ett förslag för en ny fördjupad översiktsplan för Sjöbo tätort.

Förvaltningens förslag

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige att besluta:

Fördjupad översiktsplan för Sjöbo tätort 2050 med tillhörande handlingar i form av samrådsredogörelse, granskningsutlåtande, särskild sammanställning, miljökonsekvensbeskrivning och barnkonsekvensanalys antas enligt samhällsbyggnadsnämndens förslag.

Deltar inte i beredningen

André af Geijerstam (SD) och Jozefine Nybom (SD) deltar inte i beredningen.

Beslutsunderlag

Samhällsbyggnadsnämndens beslut den 14 april, 2026 § 25

Fördjupad översiktsplan för Sjöbo tätort 2050, antagandehandling

SJÖBO KOMMUN

Granskningsutlåtande
Samrådsredogörelse för Fördjupad översiktsplan för Sjöbo tätort 2050
Särskild sammanställning för Fördjupad översiktsplan för Sjöbo tätort 2050
Miljökonsekvensbeskrivning
Antagandeversion
Barnkonsekvensanalys
Länsstyrelsen Skånes granskningsyttrande

Slutligt beslut i ärendet ska skickas till

Samhällsbyggnadsnämnden
Tekniska nämnden
Vård- och omsorgsnämnden
Familjenämnden

SJÖBO KOMMUN
Kommunstyrelsen

TJÄNSTESKRIVELSE

Kommunledningsförvaltningen
KANSLIAVDELNINGEN

DATUM 21 april 2026
ÄRENDENUMMER 2026/139

HANDLÄGGARE
Jesper Bryngemark
Jesper.Bryngemark@sjobo.se

TILL
Kommunstyrelsen

Fördjupad översiktsplan för Sjöbo tätort 2050

Kommunledningsförvaltningens förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige att besluta:

Fördjupad översiktsplan för Sjöbo tätort 2050 med tillhörande handlingar i form av samrådsredogörelse, granskningsutlåtande, särskild sammanställning, miljökonsekvensbeskrivning och barnkonsekvensanalys antas enligt samhällsbyggnadsnämndens förslag.

Sammanfattning

Samhällsbyggnadsnämnden har tagit fram ett förslag för en ny fördjupad översiktsplan för Sjöbo tätort.

Ärendets tidigare behandling

Samhällsbyggnadsnämnden den 14 april 2026

Om ärendet

Samhällsbyggnadsförvaltningen har på uppdrag av kommunstyrelsen tagit fram ett förslag för en ny fördjupad översiktsplan för Sjöbo tätort. Tidshorisonten för planförslaget sträcker sig till 2050 och planen fokuserar mycket på förtätning av bostäder i centrala Sjöbo, utveckling av grönstruktur och utveckling av tätortens gång- och cykelvägnät. Mark- och vattenanvändningskartan visar kommunens

önskade utveckling av planområdet, baserat på Boverkets ÖP-modell 2.1. Kopplat till kartan finns övergripande generella riktlinjer, platsspecifika riktlinjer för alla olika ytor i kartan samt mer djupgående information om de föreslagna utbyggnadsområdena.

EKONOMISKA ÖVERVÄGANDEN

Förvaltningen har inte funnit några särskilda ekonomiska aspekter av frågan utöver vad som framkommer i samhällsbyggnadsnämndens handlingar.

MILJÖ- OCH KLIMATKONSEKVENSER

Förvaltningen har inte funnit några särskilda konsekvenser av beslutet ur miljö- och klimathänsyn utöver vad som framkommer i samhällsbyggnadsnämndens handlingar.

KONSEKVENSER FÖR BARN

Kommunledningsförvaltningen bedömer att frågan inte särskilt påverkar barns rättigheter utöver vad som framkommer i samhällsbyggnadsnämndens handlingar.

Underlag för beslutet

Samhällsbyggnadsnämndens beslut den 14 april, 2026 § 25
Fördjupad översiktsplan för Sjöbo tätort 2050, antagandehandling
Granskningsutlåtande
Samrådsredogörelse för Fördjupad översiktsplan för Sjöbo tätort 2050
Särskild sammanställning för Fördjupad översiktsplan för Sjöbo tätort 2050
Miljökonsekvensbeskrivning
Antagandeversion
Barnkonsekvensanalys
Länsstyrelsen Skånes granskningsyttrande

Tidplan för beredning och beslut

Beredning

Arbetsutskottet den 6 maj 2026
Kommunstyrelsen den 13 maj 2026

Beslut

Kommunfullmäktige den 27 maj 2026

Beslutet ska skickas till

Samhällsbyggnadsnämnden
Tekniska nämnden
Vård- och omsorgsnämnden
Familjenämnden

Jesper Bryngemark	Lars Wästberg
Kommunsekreterare	Kanslichef

SJÖBO KOMMUN

Samhällsbyggnadsnämnden

Sammanträdesprotokoll

Datum
2026-04-14

§25

Ärendenr PLAN.2020.1257

Beslut att anta Fördjupad översiktsplan för Sjöbo tätort 2050

Samhällsbyggnadsnämndens beslut

Samhällsbyggnadsnämnden föreslår kommunfullmäktige att anta F*ördjupad översiktsplan för Sjöbo tätort 2050* med tillhörande handlingar i form av samrådsredogörelse, granskningsutlåtande, särskild sammanställning, miljökonsekvensbeskrivning och barnkonsekvensanalys.

_____

Sammanfattning

Samhällsbyggnadsförvaltningen har på uppdrag av kommunstyrelsen tagit fram ett förslag för en ny fördjupad översiktsplan för Sjöbo tätort. Tidshorisonten för planförslaget sträcker sig till 2050 och planen fokuserar mycket på förtätning av bostäder i centrala Sjöbo, utveckling av grönstruktur och utveckling av tätortens gång- och cykelvägnät. Mark- och vattenanvändningskartan visar kommunens önskade utveckling av planområdet, baserat på Boverkets ÖP-modell 2.1. Kopplat till kartan finns övergripande generella riktlinjer, platsspecifika riktlinjer för alla olika ytor i kartan samt mer djupgående information om de föreslagna utbyggnadsområdena.

Beskrivning av ärendet

Den fördjupade översiktsplanens syfte är att visa hur planområdet ska utvecklas fram till 2050. Planen ska vara vägledande och ett underlag för dialog mellan olika parter och aktörer i samhällsbyggnadsprocessen. Planen är ett viktigt verktyg i kommunens arbete med detaljplaner och bygglov.

Kommunen ska i översiktsplanen redovisa de förhållanden som med hänsyn till de allmänna intressena i 2 kapitlet plan- och bygglagen (PBL) kan ha väsentlig betydelse för hur mark- och vattenområden ska användas och hur den byggda miljön ska användas, utvecklas och bevaras.
Ny bebyggelse planeras främst i centrala Sjöbo. Den nya bebyggelsen består framför allt av flerbostadshus och radhus, ofta i kombination med centrumfunktioner i form av till exempel handel, kontor eller andra verksamheter. I tätortens ytterkanter planeras bostadsområden med andra bostadstyper som ett komplement. Utöver bostads- och centrumbebyggelse planeras ett par områden för samhällsfunktioner och vård.

Ankom: 2026-04-21 Ärende: PLAN.2020.1257 Handling: 650202

SJÖBO KOMMUN

Sammanträdesprotokoll

Datum
2026-03-14

Samhällsbyggnadsnämnden

Grönstrukturen utvecklas längs flera stråk. Banvallen blir ett nytt grönt rekreationsstråk, stråket längs Grimstoftabäcken förstärks och Kärleksstigen knyts samman med ett nytt grönområde.

Gång- och cykelvägar länkas samman för ett tillgängligt och nära Sjöbo. Utveckling föreslås också längs banvallen, Tolångavägen och mot Anklam som skapar kopplingar till tätortens omland.

Mobilitetsnoden Sjöbo busstation föreslås utvecklas med mobilitetshus, grönstruktur och fler närliggande bostäder. Två utvecklade mobilitetsnoder planeras även i västra delen av tätorten.

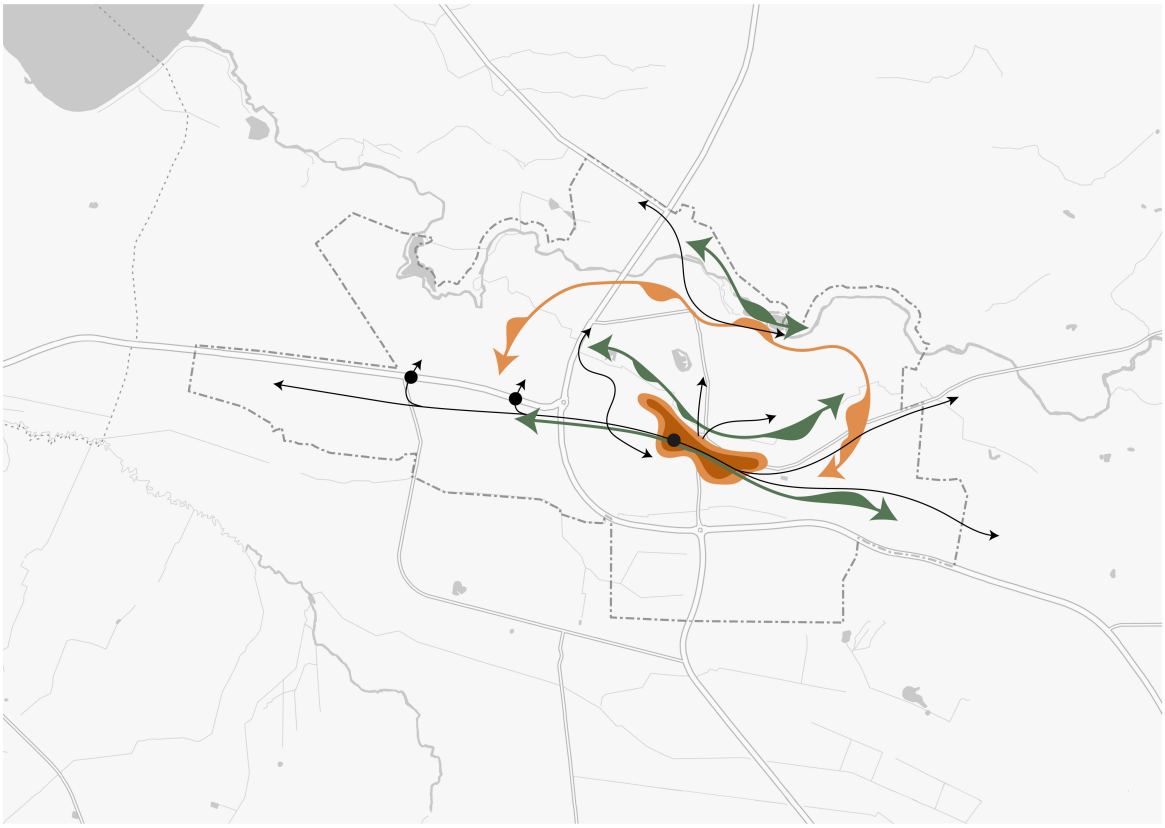

Figur 1. Den fördjupade översiktsplanens utvecklingsinriktning

Beslutshandlingar

- Antagandehandling - Fördjupad översiktsplan för Sjöbo tätort 2050 (digital version, nås på https://gis.sjobo.se/portal/apps/storymaps/collections/4bfc3ce6a04d40eaae55b29c7f7b868a samt PDF)

Ankom: 2026-04-21 Ärende: PLAN.2020.1257 Handling: 650202

SJÖBO KOMMUN

Sammanträdesprotokoll

Datum
2026-03-14

Samhällsbyggnadsnämnden

- Granskningsutlåtande för Fördjupad översiktsplan för Sjöbo tätort 2050 (separat PDF)
- Samrådsredogörelse för Fördjupad översiktsplan för Sjöbo tätort 2050 (separat PDF)
- Särskild sammanställning för Fördjupad översiktsplan för Sjöbo tätort 2050 (separat PDF)
- Miljökonsekvensbeskrivning (MKB) för Fördjupad översiktsplan för Sjöbo tätort 2050 - Antagandeversion (separat PDF)
- Barnkonsekvensanalys för Fördjupad översiktsplan för Sjöbo tätort 2050 - Antagandeversion (separat PDF)
- Länsstyrelsen Skånes granskningsyttrande över Fördjupad översiktsplan för Sjöbo tätort 2050 (separat PDF)

Beslutet skickas till

Kommunstyrelsen

Slutgiltigt beslut skickas till:
Samhällsbyggnadsförvaltningen
Tekniska förvaltningen
Förvaltningen för vård och omsorg
Familjeförvaltningen

Ankom: 2026-04-21 Ärende: PLAN.2020.1257 Handling: 650202

Tillhör nämndsbeslut 2026-04-14 SBN § 25 PLAN.2020.1257

Fördjupad översiktsplan för Sjöbo tätort 2050

Antagen av kommunfullmäktige i Sjöbo kommun

xxxx-xx-xx

SJÖBO KOMMUN

Inledning 1
Vad översiktsplanering innebär 1
Organisationen 1
Planprocessen 1
Planens avgränsning 1
Medborgardialogen 2
Barnperspektivet 2
Framtidsbild 5
Ett Sjöbo med identitet och framtidstro 5
Ett hållbart och grönt Sjöbo 7
Ett livskraftigt och tryggt Sjöbo 11
Ett tillgängligt och nära Sjöbo 14
Utvecklingsinriktning 17
Mark- och vattenanvändning 19
Generella riktlinjer 19
Mark- och vattenanvändning 26
Utbyggnadsområden 33
Planeringsförutsättningar 65
Landskap och bebyggelse 65
Riksintressen och skydd 78
Kommunikationer 81
Miljö och klimat 85
Teknisk försörjning 91
Genomförande och uppföljning 99
Genomförande 99
Uppföljning 102
Konsekvenser 103
Samlad hållbarhetsbedömning 103
Strategisk miljöbedömning 114
Jordbruksmarksutredning 117
Barnkonsekvensanalys 119
Länsstyrelsens granskningsyttrande 120
Inledning 120
Redogörelse av ärendet 120
Aktuella lagrum 120
Länsstyrelsens samlade bedömning 120
Länsstyrelsens synpunkter enligt 3 kap. 16 § PBL 121
Remisshantering 122
De som medverkat i beslutet 122
Referenser 123
Textkällor 123
Geodata 126

Tillhör nämndsbeslut 2026-04-14 SBN § 25 PLAN.2020.1257

Tillhör nämndsbeslut 2026-04-14 SBN § 25 PLAN.2020.1257

Inledning

Vad är en fördjupad översiktsplan och hur har arbetet med den gått till? Det kan du läsa mer om här.

Vad översiktsplanering innebär

Den fördjupade översiktsplanens syfte är att visa hur tätorten Sjöbo ska utvecklas fram till 2050. Planen är vägledande och fungerar som ett underlag för dialog mellan olika aktörer i samhällsbyggnadsprocessen. Den är också ett viktigt verktyg i kommunens arbete med detaljplaner och bygglov.

Kommunen ska i översiktsplanen visa vilka förhållanden som är viktiga för hur mark- och vattenområden ska användas och hur den byggda miljön ska användas, utvecklas och bevaras. Bedömningen görs utifrån de allmänna intressen som tas upp i 2 kapitlet plan- och bygglagen (PBL).

Organisationen

Politisk styrgrupp

- Magnus Weberg (kommunstyrelsens ordförande) (M)
- Kent Ivan Andersson (M)
- Cecilia Olsson Carlsson (S)
- André af Geijerstam (SD)
- Jozefine Nybom (SD)

Beredningsgrupp

- Louise Andersson (förvaltningschef på Samhällsbyggnadsförvaltningen)
- Jesper Andersson (förvaltningschef på Tekniska förvaltningen)
- Kamilla Danielsson (tillväxtchef på Kommunledningsförvaltningen)
- Marie Rosdahl (enhetschef på Strategienheten)

Arbetsgrupp

- Elin Brudin (projektledare)
- Malin Töger (planarkitekt och biträdande projektledare)
- Aron Otterström (samhällsplanerare och GIS-strateg)
- Emelie Willsäter (samhällsplanerare)
- Lisa Asp (samhällsplanerare)
- Louise Quistgaard (kommunikatör)
- Marie Rosdahl (enhetschef)

Planprocessen

Förslaget till en ny fördjupad översiktsplan var ute på samråd hos bland andra Länsstyrelsen Skåne, Region Skåne, grannkommuner och kommuninvånare under juni till september 2024. Efter samrådet har kommunen gjort de ändringar som anses befogade. Under sommaren 2025 lät kommunen det slutliga förslaget granskas ytterligare en gång. Kommunfullmäktige antar den fördjupade översiktsplanen för Sjöbo tätort tillsammans med Länsstyrelsens granskningsyttrande. Yttrandet gäller parallellt med den fördjupade översiktsplanen, som fortsätter att gälla tills en ny plan antas.

Planens avgränsning

Markanvändningskartan med riktlinjer och uppdaterade planeringsprinciper ersätter både **Fördjupning av översiktsplanen för Sjöbo tätort 2013** och de delar av **Översiktsplan för Sjöbo kommun 2040** som omfattas av den nya fördjupade översiktsplanen.

Den nya planen är fristående från den kommunövergripande översiktsplanen. Inom planområdet gäller därför endast de riktlinjer som

presenteras i denna plan. Planen omfattar Sjöbo tätort med omnejd. Avgränsningen för området har justerats jämfört med den som presenterades i **Översiktsplan för Sjöbo kommun 2040**. Ett område i de södra delarna har lagts till, medan ett område i de östra delarna har tagits bort.

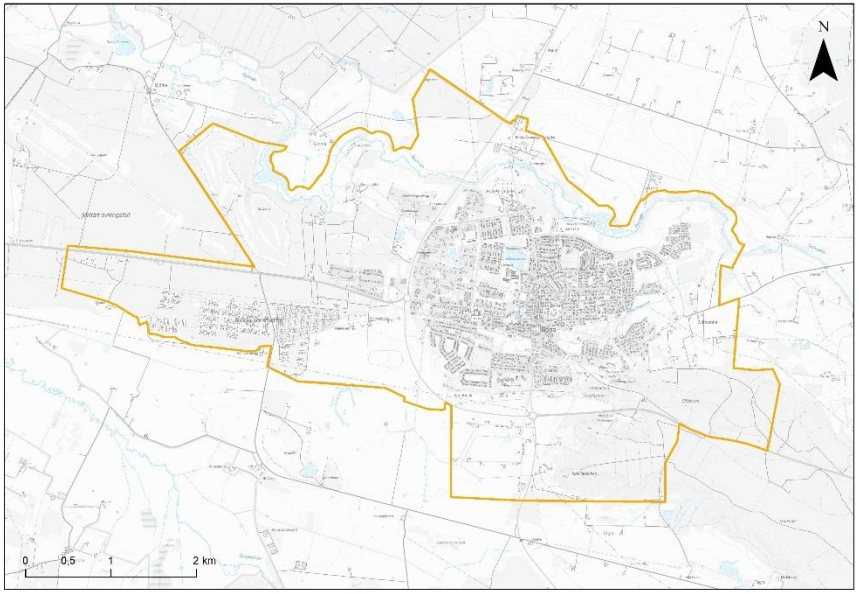

Figur 1. Planområdet

Medborgardialogen

Syfte och bakgrund

Medborgardialogen är en viktig del av arbetet med översiktsplanen. Genom dialogen kan invånare och verksamma i Sjöbo tätort bidra med synpunkter om hur samhället ska utvecklas. Alla, även barn, ska ges möjlighet att påverka. Varje synpunkt ger värdefull kunskap och hjälper kommunen att förstå vilka olika intressen som finns.

Den huvudsakliga medborgardialogen inför arbetet med den nya fördjupade översiktsplanen för Sjöbo tätort pågick mellan april och december 2022. Den bestod av flera delmoment och riktade sig både till allmänheten och till särskilda grupper, som barn och äldre. Dialogmetoden och resultatet finns sammanställda i en rapport.

Hur har resultaten tagits tillvara i planen?

Kommunen har i arbetet med den fördjupade översiktsplanen strävat efter att ta tillvara resultaten från medborgardialogen i så stor utsträckning som möjligt. Slutsatserna från dialogen märks framför allt i kapitlet **Framtidsbild**, där de har omsatts till fyra fokusområden med tillhörande strategier. Strategierna förtydligas sedan i kapitlet **Mark- och vattenanvändning**, både genom mer detaljerade riktlinjer och i mark- och vattenanvändningskartan.

Ibland kom det fram synpunkter under dialogen som låg på en mer detaljerad nivå än vad som är möjligt att styra i den fördjupade översiktsplanen. De har i stället skickats vidare till den verksamhet eller det kommunala bolag som ansvarar för frågan.

Barnperspektivet

Syfte och bakgrund

Sedan Barnkonventionen blev svensk lag den 1 januari 2020 ska kommuner alltid beakta barnets bästa i beslut och planer som rör barn – direkt eller indirekt. Det innebär att barnperspektivet ska vara en naturlig del av all samhällsplanering, även i arbetet med översiktsplaner.

Tillhör nämndsbeslut 2026-04-14 SBN § 25 PLAN.2020.1257

Översiktsplaneringen handlar om att forma framtidens livsmiljöer – platser där barn växer upp, leker, går i skolan och rör sig i sin vardag. Därför är det avgörande att barnens behov, erfarenheter och synpunkter får komma fram. Genom att lyssna på barn och unga och låta deras perspektiv påverka planeringen kan kommunen skapa trygga, hälsosamma och stimulerande miljöer som stödjer deras utveckling och välbefinnande.

Fördjupad dialog med barn och unga

Alla barn har rätt att säga sina åsikter och bli lyssnade på. Inför arbetet med den nya fördjupade översiktsplanen förde kommunen en fördjupad dialog med barn och unga mellan april och december 2022. Metoderna och resultaten från dialogen har sammanställts i en rapport. I det här avsnittet finns även en kort sammanfattning av resultaten för att visa hur barnens synpunkter har tagits tillvara i planeringen.

Sammanfattning av dialogen med barn och pedagoger:

- **Offentliga mötesplatser (sociotoper)** är viktiga inslag i barns vardag – både under skoltid och på fritiden.
    - Kvalitet, variation och tillgänglighet avgör hur uppskattade platserna är.
    - Närheten till sociotoperna påverkar hur ofta de används.
- **Rörelse och lek** är centrala delar av barns vardag.
    - Många barn vill hellre gå eller cykla till förskolan än åka bil.
    - Spontan lek på lekplatser och i naturen är vanligare än organiserad idrott.
    - Grundskolebarn vill ha mer utmanande lekmiljöer med hinderbanor, backar och klättermöjligheter.
- **Trafiksäkerhet och trygghet** lyfts som viktiga frågor.
    - Yngre barn upplever vissa övergångsställen som otrygga.
    - Nedskräpning och klotter bidrar också till otrygghet.
    - Äldre elever uttrycker oro inför skolbyten och en allmän samhällsoro.
- **Utbudet av aktiviteter och mötesplatser i Sjöbo** upplevs som begränsat.
    - Det finns för få platser för spontant umgänge.
    - Många ungdomar söker sig till större tätorter eller städer för fler aktiviteter, butiker och evenemang.
- **Utemiljöer och skolmiljöer** behöver förbättras.
    - Det saknas skuggiga och behagliga platser på skolgårdar och vid aktivitetsparken.
    - Lokalerna i den anpassade grundskolan upplevs som trånga och inte tillräckligt anpassade för verksamheten.

Hur har resultaten tagits tillvara i planen?

Resultaten från dialogen med barn och unga har haft stor betydelse för arbetet med kapitlet **Framtidsbild**. Barns och ungas synpunkter kommer särskilt till uttryck inom fokusområdena **Ett hållbart och grönt Sjöbo**, **Ett livskraftigt och tryggt Sjöbo** och **Ett tillgängligt och nära Sjöbo**.

Fokusområdena lyfter bland annat fram vikten av väl utformade aktivitets- och mötesplatser, gröna miljöer och trygga trafiklösningar. De utgör strategiska kommunala ställningstaganden som det fortsatta arbetet kan bygga vidare på – till exempel vid planering och utformning av lekplatser, övergångsställen och gröna utemiljöer.

Även i kapitlet **Mark- och vattenanvändning** finns konkreta riktlinjer som knyter an till barn- och ungdomsdialogen. Exempel är:

- riktlinjen om närhet till grönområden från skolor och förskolor (3-30-300-principen)
- riktlinjen om utformning av lärmiljöer

Tillhör nämndsbeslut 2026-04-14 SBN § 25 PLAN.2020.1257

- riktlinjen om trygga och lugna trafikmiljöer i anslutning till skolor och förskolor.

I planen finns också ställningstaganden som säger att Sjöbo kommun aktivt ska arbeta för att barn och unga ska känna sig hemma i Sjöbo och att barnets bästa ska vara en vägledande princip vid all planering som påverkar barn.

Planens konsekvenser för barn och unga

Som en bilaga till planen har en barnkonsekvensanalys tagits fram, som bedömer hur planen påverkar barn och unga. Analysen grundas på aktuell forskning, gällande lagstiftning, kommunala styrdokument och de synpunkter som kommit in under medborgardialogen.

Tillhör nämndsbeslut 2026-04-14 SBN § 25 PLAN.2020.1257

Framtidsbild

Här finns en övergripande målbild och utvecklingsinriktning för Sjöbo tätort med omnejd.

Ett Sjöbo med identitet och framtidstro

Sjöbos historiska miljöer bildar tydliga årsringar i ortens utveckling och hjälper oss att förstå dess historia. De ger också en känsla av identitet, stolthet och sammanhang och bidrar till livskvalitet för både boende och besökare samt till ortens attraktivitet för företag.

Tack vare den medborgardialog som genomfördes i samband med arbetet med den fördjupade översiktsplanen vet vi att många invånare i Sjöbo värdesätter att ortens byggnader vårdas och utvecklas. Utvecklingen av nya bostads- och verksamhetsområden ger också många Sjöbobor hopp om att Sjöbo både är en tätort med utvecklingspotential och en levande landsbygdsort.

Miljöer som är viktiga för Sjöbos identitet och som ligger nära viktiga rörelsestråk är särskilt värda att bevara. Exempel på sådana områden är Marknadsplatsen, Möllers mosse, Åsumsån med Kärleksstigen, Sjöbo Ora, Sjöbo mölla, Gamla torg med sin torghandel, verksamheterna längs Västergatan och området vid busstationen.

Vår livsmiljö formas av samspelet mellan landskap och bebyggelse genom historien. Varje byggnad bidrar till helhetsintrycket av Sjöbo och påverkar hur vi upplever och trivs i tätorten. Om ny bebyggelse utgår från platsens förutsättningar, som kulturhistoriska värden, och samtidigt speglar vår tids arkitektur kan den bli ett positivt tillskott till både livsmiljön och framtidens kulturarv.

Strategier

- Vårda och levandegöra kulturmiljöer och kulturbyggnader
- Utveckla tätortens identitetsskapande platser och stråk
- Skapa miljöer och byggnader värda att bevara för framtiden

I kapitlet **Mark- och vattenanvändning** finns riktlinjer som kopplar an till de olika strategierna.

Koppling till andra kommunala visioner och styrdokument

Politisk vision för 2034

- Hela Sjöbo lever

Översiktsplan 2040

- Höja den gestaltningsmässiga kvaliteten i Sjöbo kommuns byggda och anlagda miljö
- Vårda och levandegöra kulturmiljöer och kulturbyggnader
- Främja hållbart, säkert och motståndskraftigt samhällsbyggande, genom klimatsäkring, innovation och teknikutveckling

Bygga i Sjöbo

Hela vägledningen

Sjöbos kulturplan 2022–2030

- Använda kulturen som en tillväxtfaktor och involvera kulturen i samhällsbyggandet

Grönstruktur- och naturvårdsprogram

- Skydda särskilt värdefulla kulturmiljöområden

Folkhälsoplan 2021–2027

- Barnkonventionen genomsyrar kommunens arbete

Tillhör nämndsbeslut 2026-04-14 SBN § 25 PLAN.2020.1257

Kretsloppsplan 2021–2027

- Inflödet av material och produkter till kretsloppet har minskat år 2027
- Resursanvändningen i kretsloppet har effektiviserats år 2027
- Spillet från kretsloppet har minskat år 2027

Hållbart Sjöbo 2034

- Klimatsäkrad kommun
- Bevarade och utvecklade natur- och kulturmiljövärden
- Hållbar konsumtion
- Minskat avfall

Koppling till globala, nationella och regionala mål

Agenda 2030

- Hållbara städer och samhällen
- Tillväxt och jobb
- Konsumtion och produktion
- Bekämpa klimatförändringarna
- Fredliga och inkluderande samhällen

Det globala klimatmålet

- Den globala temperaturökningen ska hållas långt under 2 grader och att vi ska jobba för att den inte ska överstiga 1,5 grader

Barnkonventionen

- Alla barn har rätt till liv och utveckling

Nationella mål för kulturmiljö

- Ett hållbart samhälle med en mångfald av kulturmiljöer som bevaras, används och utvecklas
- Människors delaktighet i kulturmiljöarbetet och möjlighet att förstå och ta ansvar för kulturmiljön
- Ett inkluderande samhälle med kulturmiljön som gemensam källa till kunskap, bildning och upplevelser
- En helhetssyn på förvaltningen av landskapet som innebär att kulturmiljön tas till vara i samhällsutvecklingen

Sveriges miljömål

- God bebyggd miljö

Sveriges klimatmål

- Senast år 2045 ska Sverige inte ha några nettoutsläpp av växthusgaser till atmosfären, för att därefter uppnå negativa utsläpp

Nationella mål för gestaltad livsmiljö

- Hållbarhet och kvalitet underställs inte kortsiktiga ekonomiska överväganden
- Det offentliga agerar förebildligt
- Använd perspektivet gestaltad livsmiljö i alla samhällsplaneringens skeden

Klimat- och energistrategi för Skåne 2025–2030

- År 2030 ska utsläppen av växthusgaser i Skåne vara minst 80 procent lägre än år 1990
- År 2030 ska utsläppen av växthusgaser från konsumtion i Skåne vara högst 5 ton koldioxidekvivalenter per person och år

Tillhör nämndsbeslut 2026-04-14 SBN § 25 PLAN.2020.1257

Ett hållbart och grönt Sjöbo

Det finns många fina grönområden i och runt Sjöbo. De ger Sjöboborna tillgång till varierade möjligheter till rekreation i lärorika och intressanta miljöer, vilket bidrar till förbättrad hälsa. I medborgardialogen lyfts också vissa brister, till exempel behovet av ett mer varierat och välskött skogsbestånd med god framkomlighet, så att det blir lättare att vistas där, samt önskemål om mer blommor och växtlighet.

För att använda naturresurser på ett hållbart sätt och skapa ett motståndskraftigt samhälle på lång sikt behöver ekosystemtjänster tas med i planeringen av tätorten. Ekosystemtjänster är de fördelar som människor får från naturen, till exempel vattenrening, rekreation, pollinering och klimatanpassning.

Naturen kan ofta lösa flera samhällsutmaningar samtidigt, till skillnad från många tekniska lösningar som bara löser just det de är byggda för. Träd och annan grönska kan påskynda vårdförlopp, minska smärta och stress och stärka människors psykiska hälsa. Grönska i tätorten hjälper också till att ta hand om regnvatten, kyla ner den byggda miljön under varma dagar och skapa goda livsmiljöer för insekter, djur och fåglar.

Kommunens medverkan i ansökan till UNESCO om att göra Storkriket till biosfärområde har bidragit till att sätta extra stort fokus på hållbar utveckling inom planområdet.

Strategier

- Förtäta och exploatera med hänsyn till platsens förutsättningar
- Utveckla tätortens blågröna miljöer och kopplingar
- Klimatanpassa den byggda miljön
- Tillgodose framtida behov av teknisk försörjning

I kapitlet **Mark- och vattenanvändning** finns riktlinjer som kopplar an till de olika strategierna.

Koppling till andra kommunala visioner och styrdokument

Politisk vision för 2034

- Naturen i Sjöbo förgyller livet
- Barn och unga känner sig hemma i Sjöbo

Översiktsplan 2040

- Lokalisera ny sammanhängande bebyggelse i anslutning till befintlig samhällsservice
- Värna våra värdefulla naturlandskap och tillgängliggöra områden med rekreativa kvaliteter för fysiskt och mentalt välbefinnande
- Främja lokal förnybar energiproduktion där det är lämpligt, och ta hänsyn till förutsättningar för energiförsörjning vid verksamhets- och bostadsutveckling
- Förbättra förutsättningarna för ekosystemen

Kommunens risk- och sårbarhetsanalys

- I sin helhet

Grönstruktur- och naturvårdsprogram

- Tillgängliggöra parker och naturmiljöer för alla medborgare
- Utveckla de gröna miljöerna för funktionshindrade
- Skapa trygga grönområden med närhet till bebyggelse och tillräcklig belysning
- Skapa sammanhängande gröna stråk som knyter samman parker och grönområden
- Tillgängliggöra större natur- och rekreationsområden nära tätorterna

Tillhör nämndsbeslut 2026-04-14 SBN § 25 PLAN.2020.1257

- Möjliggöra spridning och vandring av olika arter mellan områden
- Säkerställa att rödlistade arter bevaras i livskraftiga populationer
- Skydda kommunens vattenområden från negativ påverkan
- Säkerställa ett hållbart nyttjande av yt- och grundvatten och geologiska resurser

Folkhälsoplan 2021–2027

- Barnkonventionen genomsyrar kommunens arbete
- Samhället är utformat så att det ger förutsättningar för fysisk aktivitet
- Barn och ungas förutsättningar att aktivera sig är goda

Hållbart Sjöbo 2034

- God tillgång till grönområden för alla
- Frisk luft, god strål- och ljudmiljö
- Klimatsäkrad kommun
- Giftfri miljö
- Bevarade och utvecklade natur- och kulturmiljövärden
- Friskt vatten
- Hållbar energi

Biosfärområde Storkriket

- Bevara: Bidra till bevarandet av landskap, ekosystem, arter och genetisk variation
- Utveckla: Främja en sociokulturellt och ekologiskt hållbar ekonomisk utveckling och samhällsutveckling
- Stödja: Stödja demonstrationsprojekt, miljöutbildning, forskning och övervakning som rör bevarande och hållbar utveckling på lokal, regional, nationell och global nivå

Trafikplan för Sjöbo tätort (TRAST)

- Skapa fler gröna och blåa ytor

Koppling till globala, nationella och regionala mål

Agenda 2030

- Säkerställa hälsa
- Vatten och sanitet
- Hållbar energi
- Hållbara städer och samhällen
- Bekämpa klimatförändringarna
- Hav och marina resurser
- Ekosystem och biologisk mångfald

Det globala klimatmålet

- Den globala temperaturökningen ska hållas långt under 2 grader och att vi ska jobba för att den inte ska överstiga 1,5 grader

Barnkonventionen

- Alla barn har rätt till liv och utveckling

Natos sju civila förmågekrav

- Resilient energiförsörjning
- Resilienta system för livsmedels- och dricksvattenförsörjning

Sveriges miljömål

- Generationsmålet
- Ingen övergödning
- Levande sjöar och vattendrag
- Grundvatten av god kvalitet
- Frisk luft
- God bebyggd miljö
- Levande skogar
- Ett rikt växt- och djurliv

Tillhör nämndsbeslut 2026-04-14 SBN § 25 PLAN.2020.1257

Nationellt mål för folkhälsopolitiken

- Målområde 5: Boende och närmiljö

Nationella friluftslivsmål

- Tillgänglig natur för alla
- Attraktiv tätortsnära natur

Regionplan 2022–2040

- Planera med utgångspunkt från att stärka den gröna infrastrukturen och främja biologisk mångfald
- Skapa förutsättningar för välfungerande ekosystem, både kvantitativt och kvalitativt, i landskapet, i bebyggd miljö och i havet
- Öka tillgängligheten för rekreation och friluftsliv i natur- och kulturlandskapet
- Förbättra tillgången till tätortsnära natur för nära, vardagligt friluftsliv och kortare utflykter
- Förbättra nåbarheten till Skånes natur- och kulturmiljöer genom hållbart resande för att gynna friluftsliv och turism
- Hushålla med och ta hänsyn till Skånes brukningsvärda jordbruksmark
- Planera med hänsyn till Skånes kulturlandskap och landskapskaraktärer och beakta den regionala identiteten som de blågröna strukturerna bidrar till
- Planera utifrån avrinningsområden
- Planera för att öka vattnets utrymme och fördröja vattnets tid i landskapet
- Utveckla bebyggelsen utifrån befintliga strukturer och genom förtätning i strategiska lägen
- Klimatanpassa den byggda miljön efter högre medeltemperaturer, värmeböljor, stigande hav och ökad nederbörd
- Planera och utveckla bebyggelsen till mark som är lämplig för ändamålet med hänsyn till risk för översvämning, stigande hav och erosion
- Fortsätt att möjliggöra en utveckling av besöksnäringen genom att binda samman cykel- och vandringleder i Skåne
- Planera hälsofrämjande och gröna miljöer som stimulerar till fysisk aktivitet och bidrar till att minska negativ påverkan på människors hälsa
- Planera och förvalta tätorternas grönstruktur med utgångspunkt i att stärka dess förmåga att producera ekosystemtjänster och främja biologisk mångfald för att skapa nyttor för hela Skåne
- Förtäta städer och tätorter med hänsyn till den befintliga grönstrukturen

Färdplan för Skånes elförsörjning 2030

- Skånes självförsörjningsgrad av eleffekt ska öka ifrån dagens 15 % till minst 50 % 2030 under årets alla timmar

Klimat- och energistrategi för Skåne 2025–2030

- År 2030 ska utsläppen av växthusgaser i Skåne vara minst 80 procent lägre än år 1990
- År 2030 ska energianvändningen i Skåne vara minst 20 procent lägre än år 2005 och utgöras av minst 80 procent fossilfri energi
- År 2030 ska Skåne vara till minst 50 procent självförsörjande på eleffekt under årets alla timmar
- År 2030 ska Skåne vara till minst 50 procent självförsörjande på gas genom ökad produktion av biogas

Skånes livsmedelsstrategi

- Värna och vårda skånsk jordbruksmark
- Säkra vattentillgången för ökad livsmedelsproduktion

Tillhör nämndsbeslut 2026-04-14 SBN § 25 PLAN.2020.1257

- Planera och utveckla bebyggelsen till mark som är lämplig för ändamålet med hänsyn till risk för översvämning, stigande hav och erosion
- Fortsätt att möjliggöra en utveckling av besöksnäringen genom att binda samman cykel- och vandringleder i Skåne
- Planera hälsofrämjande och gröna miljöer som stimulerar till fysisk aktivitet och bidrar till att minska negativ påverkan på människors hälsa
- Planera och förvalta tätorternas grönstruktur med utgångspunkt i att stärka dess förmåga att producera ekosystemtjänster och främja biologisk mångfald för att skapa nyttor för hela Skåne
- Förtäta städer och tätorter med hänsyn till den befintliga grönstrukturen

Tillhör nämndsbeslut 2026-04-14 SBN § 25 PLAN.2020.1257

Tillhör nämndsbeslut 2026-04-14 SBN § 25 PLAN.2020.1257

Ett livskraftigt och tryggt Sjöbo

Sjöbos invånare efterfrågar fler platser i tätorten som främjar socialt umgänge och kulturupplevelser. På vissa befintliga mötesplatser finns önskemål om bättre tillgänglighet och fler samlingspunkter. Det finns också en efterfrågan på ett större utbud av aktiviteter och mötesplatser för personer i olika åldrar och med olika intressen, med möjlighet till både planerade och mer spontana aktiviteter.

Människor upplever det offentliga rummet på olika sätt, beroende på till exempel bakgrund, kön, ålder eller funktionsnedsättning. Offentliga platser och den byggda miljön behöver utformas så att de är trygga, tillgängliga och användbara för alla. Den fysiska utformningen kan både stärka och försvaga upplevelsen av trygghet och tillgänglighet, beroende på hur den planeras. För att skapa inkluderande och välfungerande livsmiljöer är det därför viktigt att ta hänsyn till olika behov och perspektiv och konsekvent planera för alla som bor och verkar i kommunen.

Barn och unga är en prioriterad grupp i kommunens politiska vision för 2034. De har ofta särskilda behov av trygghet, säkerhet, aktivitet och mötesplatser i den offentliga miljön, samtidigt som deras röster riskerar att höras mindre än vuxnas. Därför är det viktigt att aktivt integrera barnens perspektiv i den fysiska planeringen.

Den miljö vi vistas i varje dag har stor inverkan på vårt psykiska mående. Vår livsmiljö kan också påverka hur mycket vi rör oss, vilket i sin tur har stor betydelse för hjärnans förmåga att lära sig nya saker. Lär- och vårdmiljöer – till exempel vid förskolor, skolor och vårdboenden – omfattar både inomhusmiljön och omgivande landskap. Genom att se dessa miljöer som helheter, i stället för enbart byggnader, skapas bättre förutsättningar för planering och utveckling.

Företagen spelar en viktig roll i att skapa ett livskraftigt och tryggt Sjöbo. Genom sitt utbud av varor, tjänster och arbetstillfällen bidrar de till sysselsättning, ett aktivt vardagsliv och till att mötesplatser fylls med liv och rörelse. Företagens närvaro stärker också den lokala identiteten och kan öka människors känsla av tillit och samhörighet, vilket i sin tur bidrar till en tryggare tätort. Därför är det viktigt att värna företagens förutsättningar i utvecklingen av en attraktiv och hållbar livsmiljö för alla invånare.

Mer liv och rörelse i centrum är en återkommande del av den önskade framtidsbilden för Sjöbo tätort. Forskning visar att aktiva tätorter ger stora fördelar – inte bara för hälsan utan också för ekonomin. Fastighetspriserna stiger och fler arbetstillfällen skapas. Ett ökat flöde av människor i centrum förbättrar dessutom förutsättningarna för verksamheter och handel. En aktiv tätort medför också sociala vinster, som ökad tillit och bättre sammanhållning.

Målbilden är att Sjöbo centrum är en plats som lever året runt. Här möts handel, verksamheter, bostäder och kultur på ett sätt som skapar en dynamisk och hållbar miljö. Det är en plats vi skapar tillsammans, där sociala möten, grönska och tillgänglighet spelar en viktig roll för att skapa ett trivsamt centrum för alla.

Strategier

- Öka Sjöbobornas livskvalitet
- Aktivt arbeta för att barn och unga känner sig hemma i Sjöbo
- Tillgodose framtida bostads- och servicebehov
- Skapa attraktiva och hållbara miljöer som ger goda förutsättningar för företag att etableras, utvecklas och växa
- Stärka förutsättningarna för ett tryggt och levande centrum

I kapitlet **Mark- och vattenanvändning** finns riktlinjer som kopplar an till de olika strategierna.

Koppling till andra kommunala visioner och styrdokument

Politisk vision för 2034

- Sjöbo – En plats vi skapar tillsammans
- Hela Sjöbo lever
- Barn och unga känner sig hemma i Sjöbo

Riktlinjer för bostadsförsörjning 2022–2026

- Säkra förutsättningarna för att bygga mellan 45 och 70 nya bostäder per år, samt arbeta aktivt för att främja attraktivitet, hälsa och jämställdhet i bostadsutvecklingen
- Förbättra och/eller anpassa planberedskapen på kommunal mark i kommunens alla delområden för att bättre kunna möta lokala behov
- Se över äldre detaljplaner inom arbetet med FÖP Sjöbo
- Utöka den kommunala markreserven
- Säkra flexibel användning i detaljplanering
- Motverka ofrivillig ensamhet bland äldre, bland annat genom att tillskapa fler mötesplatser/-lokaler

Kommunens näringslivsstrategi 2024–2028

Övergripande mål för Sjöbo kommuns arbete med näringsliv är:

- Ett gott företagsklimat med trivsel och god service
- En kommun där företag etablerar sig och utvecklas
- En kommun med arbetskraft och kompetens som marknaden efterfrågar
- En kommun med ett resilient och hållbart näringsliv

Översiktsplan 2040

- Växa flerkärnigt
- Förbättra kvaliteten i och tillgången till platser för möten, fritid och kultur
- Arbeta aktivt för att främja hälsa, trygghet, jämställdhet och inflytande i den fysiska planeringen, bostadsutvecklingen och utformningen av offentliga rum
- Satsa på meningsfulla utemiljöer för barn och unga, både på skolgårdar och allmän platsmark

Kommunens risk- och sårbarhetsanalys

- I sin helhet

Lokalförsörjningsplan

Kommunen arbetar för närvarande med att ta fram en lokalförsörjningsplan.

Grönstruktur- och naturvårdsprogram

- Utveckla de gröna miljöerna för funktionshindrade
- Skolgårdar och förskolegårdar ska vid förnyelse och upprustning kvalitetssäkras. Vid nyanläggning ska höga krav på utemiljön och dess storlek ställas. Storleken och utformningen ska följa gällande riktlinjer
- Förnyelse och upprustning av utemiljön i anslutning till kommunala äldre- och vårdboenden

Folkhälsoplan 2021–2027

- Alla barn har trygga och goda uppväxtvillkor och ska erbjudas det stöd de upplever sig eller bedöms vara i behov av
- Samhället är utformat så att det ger förutsättning för fysisk aktivitet
- Barns och ungas förutsättningar att aktivera sig är goda

Tillhör nämndsbeslut 2026-04-14 SBN § 25 PLAN.2020.1257

- Barnkonventionen genomsyrar kommunens arbete

Lekplatsplan

- Sjöbos framtida lekplatser ska vara utformade på så vis att de stimulerar barns fantasi och lockar till lek och rörelse, samtidigt som de ska fungera som mötesplatser för både barn och vuxna. Lekplatserna ska erbjuda en variation i material, lekredskap och rumslighet och vara tillgängliga och inbjudande oavsett kön, ålder eller funktionsförmåga. För ökat lekvärde såväl som estetiskt värde ska lekplatserna gärna vara integrerade i omkringliggande landskap och utformas efter den specifika platsens förutsättningar
- Lekplatserna ska vara säkra och upplevas trygga av vuxna och barn och bör finnas inom gångavstånd (ca 400 m) från barnets bostad

Trafikplan för Sjöbo tätort (TRAST)

- Skapa mötesplatser
- Förbättrad trygghet genom ljussättning
- Förbättrad trygghet för gående och cyklister
- Förbättrad trygghet för kollektivtrafikresenärer

Koppling till globala, nationella och regionala mål

Agenda 2030

- Säkerställa hälsa
- God utbildning
- Uppnå jämställdhet
- Minskad ojämlikhet
- Tillväxt och jobb
- Hållbara städer och samhällen
- Fredliga och inkluderande samhällen

Barnkonventionen

- Alla barn har rätt till liv och utveckling

Natos sju civila förmågekrav

- Resilienta civila kommunikationssystem

Nationellt mål för folkhälsopolitiken

- Målområde 5: Boende och närmiljö

Nationella mål för gestaltad livsmiljö

- Miljöer gestaltas för att vara tillgängliga för alla

Nationellt mål för funktionshinderpolitiken

- Uppnå jämlikhet i levnadsvillkor och full delaktighet i samhället för personer med funktionsnedsättning

Regionplan för Skåne 2022–2040

- Utveckla bebyggelsen utifrån befintliga strukturer och genom förtätning i strategiska lägen
- Verka för att det finns tillgång till bostäder som motsvarar bostadsbehovet i Skåne
- Planera hälsofrämjande och gröna miljöer som stimulerar till fysisk aktivitet och bidrar till att minska negativ påverkan på människors hälsa
- Gestalta sjukhus och vårdmiljöer så att de blir läkande miljöer

Tillhör nämndsbeslut 2026-04-14 SBN § 25 PLAN.2020.1257

Ett tillgängligt och nära Sjöbo

Att Sjöbo är en liten tätort med nära till det mesta ses som en styrka av många invånare. Särskilt äldre är måna om att bostaden ska ligga nära kommunal service och kollektivtrafik. Det är också viktigt att känna att Sjöbos olika områden upplevs som sammanhängande. För att alla ska få tillgång till tätortens service behöver kopplingarna mellan Sjöbo och omlandet fungera bra. Ett sätt att skapa bättre förutsättningar för kollektivtrafiken är att bygga fler bostäder i centrala Sjöbo.

Invånarna i Sjöbo efterfrågar tryggare trafiksituationer, särskilt för cyklister och gående. Många vill kunna röra sig mer i vardagen, inte minst barn och unga som gärna vill kunna cykla och gå till skolan. Barn som rör sig på morgonen och under dagen har dessutom lättare att koncentrera sig på skolarbetet.

För att Sjöbo ska vara en aktiv och livskraftig ort krävs korta avstånd mellan hem, skola, fritid, handel, busshållplatser och arbetsplatser. Vägar och bebyggelse ska inte skapa barriärer som tvingar människor att ta omvägar. Gång- och cykelstråk behöver hänga ihop och upplevas som trygga, tillgängliga, säkra och trivsamma.

Strategier

- Utveckla en tätort som är tillgänglig för alla
- Stärka kopplingarna till omvärlden

I kapitlet **Mark- och vattenanvändning** finns riktlinjer som kopplar an till de olika strategierna.

Koppling till andra kommunala visioner och styrdokument

Politisk vision för 2034

- Hela Sjöbo lever
- Barn och unga känner sig hemma i Sjöbo

Översiktsplan 2040

- Utveckla viktiga kommunikationsstråk och noder för kollektivtrafik, cykel, ladd-infrastruktur, gång och vandring och ridning
- Arbeta för en utbyggd kollektivtrafik med fler och tätare turer
- Planera för säkra skolvägar efter barns och ungas behov av tillgänglighet och trafiksäkerhet

Kommunens risk- och sårbarhetsanalys

- I sin helhet

Trafikplan för Sjöbo tätort (TRAST)

- Enkelt att parkera
- Förbättra gång- och cykelnätet
- Öka framkomligheten för kollektivtrafiken
- Skapa järnvägsförbindelse till Sjöbo
- Kollektivtrafiken ska öka
- Cykeltrafiken ska öka
- Gångtrafiken ska öka
- Förbättrad tillgänglighet till och för kollektivtrafiken
- Tillgänglighet för alla
- Förbättrad trygghet genom ljussättning
- Förbättrad trygghet för gående och cyklister
- Förbättrad trygghet för kollektivtrafikresenärer
- Alla barn ska ges möjlighet till en trafiksäker skolväg
- Trafiksäkerheten i Sjöbo kommun ska öka

Tillhör nämndsbeslut 2026-04-14 SBN § 25 PLAN.2020.1257

Grönstruktur- och naturvårdsprogram

- Förbättra bussförbindelser och turtäthet till våra viktigaste natur- och rekreationsområden. Speciellt viktigt är detta för sommarmånaderna
- Klimatsmarta transporter till alla
- Samhället är utformat så att det ger förutsättning för fysisk aktivitet
- Barns och ungas förutsättningar att aktivera sig är goda

Hållbart Sjöbo 2034

- Klimatsmarta transporter till alla

Folkhälsoplan 2021–2027

- Barnkonventionen genomsyrar kommunens arbete
- Samhället är utformat så att det ger förutsättning för fysisk aktivitet
- Barns och ungas förutsättningar att aktivera sig är goda

Koppling till globala, nationella och regionala mål

Agenda 2030

- Säkerställa hälsa
- Uppnå jämställdhet
- Hållbar energi
- Tillväxt och jobb
- Infrastruktur och industri
- Minskad ojämlikhet
- Hållbara städer och samhällen
- Konsumtion och produktion
- Bekämpa klimatförändringarna
- Hav och marina resurser

Det globala klimatmålet

- Den globala temperaturökningen ska hållas långt under 2 grader och att vi ska jobba för att den inte ska överstiga 1,5 grader

Barnkonventionen

- Alla barn har rätt till liv och utveckling

Natos sju civila förmågekrav

- Resilienta transportsystem

Sveriges klimatmål

- Senast år 2045 ska Sverige inte ha några nettoutsläpp av växthusgaser till atmosfären, för att därefter uppnå negativa utsläpp

Sveriges miljömål

- Generationsmålet
- Ingen övergödning
- Levande sjöar och vattendrag
- Grundvatten av god kvalitet
- Frisk luft
- God bebyggd miljö

Nationella mål för transportpolitiken

- Övergripande mål: Transportpolitikens övergripande mål är att säkerställa en samhällsekonomiskt effektiv och långsiktigt hållbar transportförsörjning för medborgarna och näringslivet i hela landet
- Funktionsmål: Funktionsmålet innebär att transportsystemets utformning, funktion och användning ska medverka till att ge alla en grundläggande tillgänglighet med god kvalitet och användbarhet samt bidra till utvecklingskraft i hela landet.

Tillhör nämndsbeslut 2026-04-14 SBN § 25 PLAN.2020.1257

Transportsystemet ska vara jämställt, dvs. likvärdigt svara mot kvinnors respektive mäns transportbehov

- Hänsynsmål: Hänsynsmålet innebär att transportsystemets utformning, funktion och användning ska anpassas till att ingen ska dödas eller skadas allvarligt, bidra till att det övergripande generationsmålet för miljö och miljökvalitetsmålen nås samt bidra till ökad hälsa
    - Växthusgasutsläppen från inrikes transporter – utom inrikes luftfart som ingår i EU:s utsläppshandelssystem – ska minska med minst 70 procent senast 2030 jämfört med 2010
    - Antalet omkomna till följd av trafikolyckor inom vägtrafiken, sjöfarten respektive luftfarten ska halveras till år 2030. Antalet omkomna inom bantrafiken ska halveras till år 2030. Antalet allvarligt skadade inom respektive trafikslag ska till år 2030 minska med minst 25 procent

Nollvisionen

- Ingen ska dödas eller skadas allvarligt till följd av trafikolyckor i Sverige

Nationella mål för folkhälsopolitiken

- Målområde 5: Boende och närmiljö
- Målområde 6: Levnadsvanor

Nationella mål för gestaltad livsmiljö

- Miljöer gestaltas för att vara tillgängliga för alla

Nationellt mål för funktionshinderpolitiken

- Uppnå jämlikhet i levnadsvillkor och full delaktighet i samhället för personer med funktionsnedsättning

Regionplan för Skåne 2022–2040

- Satsa på stärkt infrastruktur för fotgängare och cyklister och stärk deras roll i samhällsplaneringen. Förbättra kopplingar för gång och cykel till kollektivtrafiken
- Skapa förutsättningar för hållbar bilanvändning och stärk bilens roll som anslutningsfärdmedel till kollektivtrafik
- Ta vara på möjligheterna med den tekniska utvecklingen inom transportsektorn
- Inkludera kollektivtrafiken i ett tidigt skede i planeringen och verka för att den får en strukturbildande roll vid tätortsutbyggnad
- Agera gemensamt för att förmå staten att genomföra nödvändiga investeringar i infrastruktur samt förebyggande underhåll av väg och järnväg
- Verka för att tillgodose kollektivtrafikens behov av ytor gällande spårreservat, depåer och stationer i den fysiska planeringen
- Prioritera kollektivtrafikens framkomlighet både i och utanför tätorter
- Utveckla bebyggelsen utifrån befintliga strukturer och genom förtätning i strategiska lägen
- Prioritera bebyggelse i kollektivtrafiknära lägen
- Utveckla kollektivtrafiknoder till attraktiva mötesplatser med service

Klimat- och energistrategi för Skåne 2025–2030

- År 2030 ska utsläppen av växthusgaser i Skåne vara minst 80 procent lägre än år 1990
- År 2030 ska utsläppen av växthusgaser från transporter i Skåne vara minst 70 procent lägre än år 2010
- År 2030 ska andelen av det totala antalet resor som görs i Skåne vara minst 30 procent med cykel och gång. Kollektivtrafikens andel av motoriserade resor ska vara minst 40 procent

Tillhör nämndsbeslut 2026-04-14 SBN § 25 PLAN.2020.1257

Infrastrukturstrategi för Sydöstra Skåne

SÖSK:s gemensamma prioriteringar för hållbart resande och transportinfrastruktur

- Väg 11 ska ha god tillgänglighet och trafiksäkerhet och erbjuda en attraktiv restid för alla som bor, arbetar och vistas i sydöstra Skåne
- Kollektivtrafiken ska vara attraktiv med hög tillgänglighet för både tätort och landsbygd. Det ska finnas möjlighet att resa hållbart med kollektivtrafik till, från och inom sydöstra Skåne både för boende och besökare
- Sydöstra Skåne ska ha trygga och säkra cykelvägar som ansluter till kollektivtrafiknoder och kopplar samman tätorter och landsbygd. Fler ska använda den cykelinfrastruktur som finns

Utvecklingsinriktning

Ny bebyggelse planeras främst i centrala Sjöbo. Den nya bebyggelsen består framför allt av flerbostadshus och radhus, ofta i kombination med centrumfunktioner i form av till exempel handel, kontor eller andra verksamheter. I tätortens ytterkanter planeras bostadsområden med andra bostadstyper som ett komplement. Utöver bostads- och centrumbebyggelse planeras ett par områden för samhällsfunktioner och vård.

Grönstrukturen utvecklas längs flera stråk. Banvallen blir ett nytt grönt rekreationsstråk, stråket längs Grimstoftabäcken förstärks och Kärleksstigen kopplas ihop med ett nytt grönområde.

Gång- och cykelvägar länkas samman för att skapa ett tillgängligt och nära Sjöbo. Utveckling föreslås också längs banvallen, Tolångavägen och mot Anklam, vilket stärker kopplingarna till tätortens omland.

Sjöbo busstation föreslås utvecklas som **mobilitetsnod** med ett mobilitetshus, mer grönstruktur och fler närliggande bostäder. Två utvecklade mobilitetsnoder planeras också i västra delen av tätorten.

Tillhör nämndsbeslut 2026-04-14 SBN § 25 PLAN.2020.1257

Tillhör nämndsbeslut 2026-04-14 SBN § 25 PLAN.2020.1257

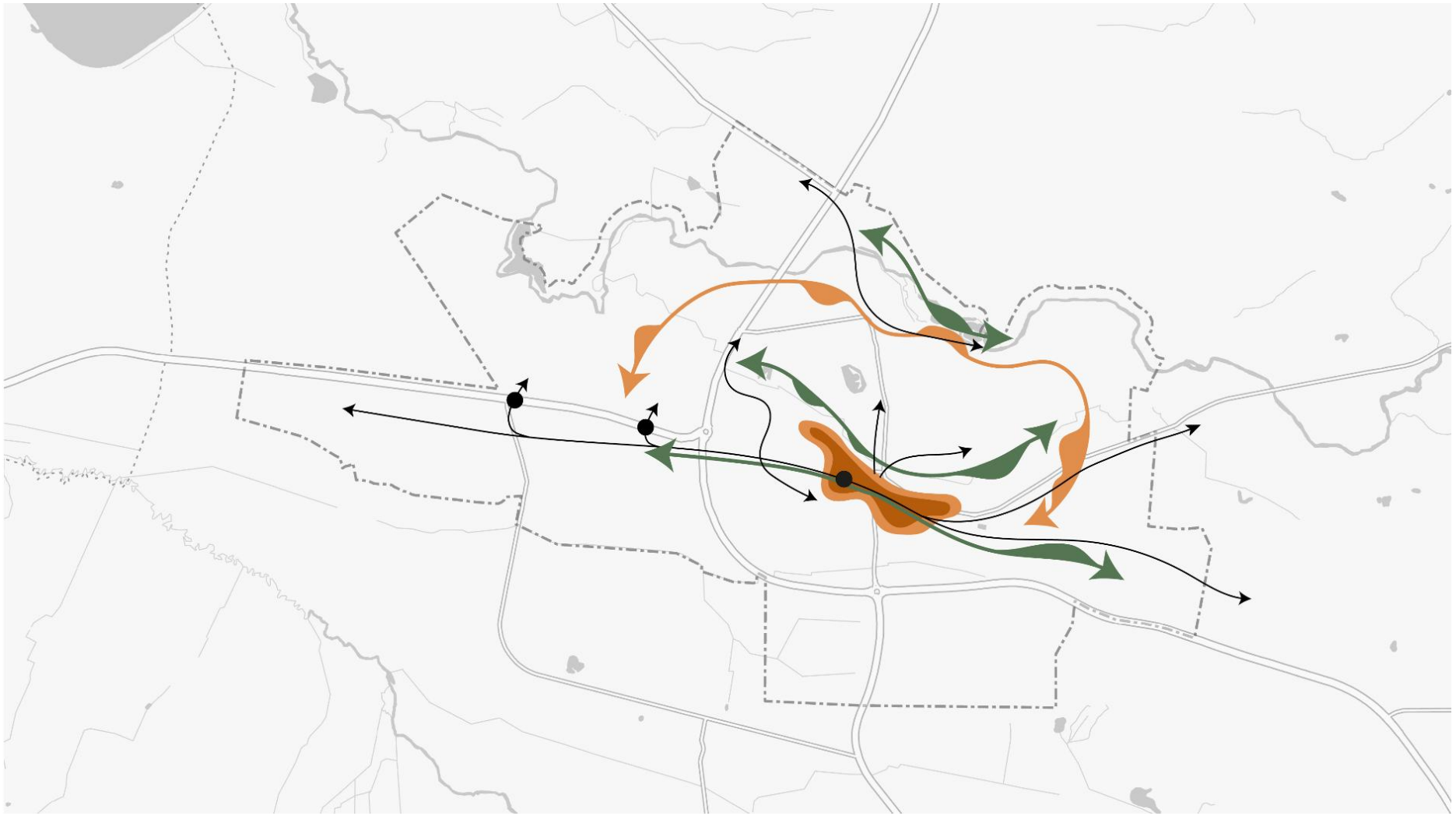

Figur 2. Utvecklingsinriktning för planområdet.

Tillhör nämndsbeslut 2026-04-14 SBN § 25 PLAN.2020.1257

Mark- och vattenanvändning

Här finns riktlinjer för ny-, om- och tillbyggnation, planens mark- och vattenanvändningskarta och riktlinjer för planens utbyggnadsområden.

Generella riktlinjer

Riktlinjerna gäller vid all ny-, om- och tillbyggnation, för alla typer av byggnader eller andra anläggningar samt vid utformning eller förvaltning av offentliga rum och stråk. De utgår från möjligheten att uppfylla de fyra fokusområdena med tillhörande strategier som presenteras i kapitlet **Framtidsbild**.

Ett Sjöbo med identitet och framtidstro

Kulturmiljö

- Ny-, om- och tillbyggnad ska harmonisera med kulturlandskapet och kulturhistoriskt värdefulla bebyggelseområden. För mer information om värdefulla bebyggelseområden, se kommunens kulturmiljöwebb.
- Vid planer på exploatering av områden som är större än ett hektar, samt om förutsättningarna för dolda fornlämningar under mark kan anses vara gynnsamma, bör en arkeologisk utredning genomföras. Sådana förutsättningar, som avgörs av arkeologisk expertis, kan exempelvis vara följande:
    - att det finns kända fornlämningar i närheten
    - att läget är topografiskt fördelaktigt såsom närhet till sjöar, vattendrag eller mossmarker
    - att det finns geologiska och geokemiska förutsättningar såsom förhöjd fosfathalt
    - att området i övrigt kan bedömas vara intressant för möjligheten att finna fornlämningar.
- Om möjligt, ta vara på och utveckla befintliga byggnader vid om-, till- och nybyggnad. Bevara karaktären hos kulturhistoriskt värdefulla byggnader genom byggnadsvård och hänsynsfull utveckling. Detaljerna gör helheten.

Identitet och hållbarhet

- Avsätt en del av investeringsbudgeten till konstnärlig gestaltning, i enlighet med kommunens kulturplan, när kommunen initierar ny-, om- och tillbyggnad av offentliga lokaler och rum.
- Säkerställ flexibel markanvändning i kommande detaljplaner i den grad det är lämpligt.
- Ta utgångspunkt i platsens förutsättningar, såsom topografi och identitet, vid nya byggnaders placering i landskapet och på tomten och nya byggnaders utformning. Detta gäller även om- och tillbyggnader. Utgå från kommunens vägledning för arkitektur och bevarande.
- Eftersträva ett hållbart byggande i all nyproduktion, med väl genomtänkt utformning, detaljer, kvalitet, återbruk, resurseffektivitet samt klimatsmart teknik och byggmaterial. Det offentliga bör föregå med gott exempel.
- Lyft fram och knyt ihop identitetsskapande platser, byggnader och grönområden, till exempel med hjälp av gestaltning, arkitektur, kulturupplevelser, offentlig konst, belysning och skyltning.

Ett hållbart och grönt Sjöbo

Grönstruktur och rekreation

- Inom eller i anslutning till riksintresse för friluftsliv eller naturvård ska nya byggnader, andra anläggningar eller bygglovspliktiga markingrepp vara förenliga med riksintressenas syfte. Tjänsteperson med särskild kunskap inom naturvårdsfrågor bör konsulteras vid förhandsbesked och bygglov.

- Om utveckling sker i tätortsgränsen ska god tillgänglighet till omgivande natur säkerställas.
- Bevara värdefulla gröna samband och grönområden vid exploatering och ny-, om- och tillbyggnad.
- Identifiera bevarandevärda träd tidigt i planeringsprocessen och skydda dem i detaljplan vid behov.
- Bevara och utveckla tätortens ekosystemtjänster och förutsättningar för biologisk mångfald.
- Bevara stora och friska träd på kommunal mark så långt det är möjligt. Det gäller alla träd, inte enbart de som är särskilt skyddsvärda.
- Ge nya bostäder god tillgång och närhet till grönska, träd och större grönområden. Utgå ifrån tumregeln 3-30-300:
    - Alla bostäder bör omges med minst 3 träd.
    - En krontäckningsgrad på minst 30 procent ska eftersträvas i tätortens olika områden. Prioritera tätortens centrala delar, industriområden och samhällsviktiga funktioner.
    - Boende bör ha en närpark inom 300 meter, minst 1 ha stor och 30 meter bred. Vårdboenden, skolor och förskolor bör ha ett grönområde inom 100 meter.
- Ge träd i gatumiljö goda förutsättningar för att växa, i den mån det är möjligt.
- Förbättra förutsättningarna för organiserad och självorganiserad idrott och vardagsrörelse.
- Utveckla och värna offentliga mötesplatser som möjliggör ett varierat och tillgängligt utbud av aktiviteter och faciliteter.
- Utred möjligheterna för vattenvårdande åtgärder och utvecklad rekreation vid Grimstoftabäcken.

Klimatanpassning

- Säkra tätortens byggda miljö mot översvämning, ras, skred, erosion och värme, bland annat genom att planera utifrån avrinningsområden, lågpunkter och ytavrinning, samt utnyttja ekosystemtjänster för svalka och omhändertagande av dagvatten.
- Säkerställ att ny-, om- och tillbyggnad av bostadsbebyggelse och samhällsviktig verksamhet, såsom vårdboenden, skolor eller förskolor, säkras mot 100-årsregn med klimatfaktor i enlighet med nationella rekommendationer.
- Säkerställ att ny-, om- och tillbyggnad inte förvärrar eventuell översvämnings- eller värmeproblematik för befintlig bebyggelse, även om åtgärder krävs utanför planområdet.
- En bedömning av rasrisk behöver göras i varje enskilt fall. I samband med planläggning ska en detaljerad bedömning utföras för det aktuella området. Vid markanvändning i anslutning till vatten bör nuvarande och framtida risker för stranderosion beaktas. En ökad översvämningsrisk medför generellt en högre risk för ras, skred och/eller erosion, ifall sådana förutsättningar finns. För en översiktlig bedömning av hela planområdet, se rapporten Översiktlig bedömning av risk för ras, skred och erosion (Markeragruppen, 2022, tillgänglig via Sjöbo kommun).
- Utred behovet av förbättrat erosionsskydd i anslutning till vägbron över Åsumsån (väg 13). Behovet av förbättrat erosionsskydd vid vägbron över Åsumsån (väg 13) behöver utredas av den statliga väghållaren. Kommunen kan bidra genom att lyfta frågan och verka för att en sådan utredning genomförs. Se rapporten Översiktlig bedömning av risk för ras, skred och erosion (Markeragruppen, 2022, tillgänglig via Sjöbo kommun).

Tillhör nämndsbeslut 2026-04-14 SBN § 25 PLAN.2020.1257

Dagvatten

- Restriktion råder för fasad- och takmaterial som kan förorena dagvattnet, till exempel bly-, zink- och kopparplåt, i syfte att minska negativ påverkan på recipientens vattenkvalitet. Detta är ett led i att uppnå miljökvalitetsnormerna för vattenkvalitet.
- Säkerställ rening av dagvatten från ny bebyggelse där det finns behov. Vid ny bebyggelse kan dagvatten med fördel tas om hand och renas genom öppna dagvattenlösningar. Vid planering av allmän platsmark bör möjligheten till samlokalisering av dagvattenfunktioner utredas. Dagvattenlösningar för nya detaljplaner som ska avledas till kommunens dagvattenledningar skall stämmas av med kommunens VA-verksamhet. För förutsättningar och rekommendationer gällande dagvattenhantering inom planområdet, se utredningen Dagvattenpåverkan på Kävlingeån från Sjöbo tätort med avseende på MKN (DHI, 2023).
- Ställ krav på lokalt omhändertagande av dagvatten utanför befintliga verksamhetsområden för dagvatten. Inom verksamhetsområde för dagvatten har fastighetsägare rätt att avleda dagvatten till kommunens ledningar, men för att minska risken för översvämning vid större skyfall rekommenderas att dagvatten också tas om hand inom fastigheten när det är tekniskt möjligt.
- Arbeta aktivt för förbättrad yt- och grundvattenstatus.
- Skydda underliggande grundvattentäkter i nya detaljplaner från föroreningar och minimera andelen hårdgjord yta för fortsatt grundvattenbildning. Beakta särskilt viktiga områden för nybildning av grundvatten (SGU, 2021). Vid detaljplanearbete och vid exploatering inom vattenskyddsområde ska risker för vattentäkten utredas.
- Undvik nyanläggning av miljöfarliga verksamheter uppströms vattentäkten (A-, B- eller C-klassade verksamheter i enlighet med miljöbalken).
- Utforma allmän platsmark inklusive parkeringsytor – med undantag för områden inom vattenskyddsområde – så att dagvatten kan infiltrera och samtidigt skapa värdefulla ekosystemtjänster. Säkerställ att utformningen bibehåller full tillgänglighet för personer med nedsatt rörelseförmåga. Identifiera lämpliga ytor som vid behov kan användas för tillfällig översvämning och planera för multifunktionella lösningar som kan ta hand om stora flöden vid skyfall.
- Inom vattenskyddsområde ska anslutning ske till kommunens dagvattennät där det är möjligt. Potentiellt förorenade ytor som parkeringsytor ska anslutas, men rena ytor får infiltreras. Inom vattenskyddsområde där dagvattennät inte finns utbyggt kan uppsamlingsanordning eller rening av potentiellt förorenade ytor komma att krävas.
- Vid beslut om nya byggnader eller andra anläggningar i anslutning till ytvatten eller våtmark krävs mycket stor hänsyn till potentiell påverkan på miljökvalitetsnormerna för ytvatten och områdets ekologiska karaktär. En bedömning behöver göras i varje enskilt fall. Nya byggnaders lokaliseringar behöver bedömas utifrån recipientens avrinningsområde.
- Vid ny-, om- eller tillbyggnad inom ett båtnadsområde för dikningsföretag får byggnationen inte påverka avvattningen. Byggnation bör inte tillåtas över täckdikningsledningar eller dräneringsledningar tillhörande dikningsföretaget. Ledningarna är ofta beskrivna i tillståndet och får inte flyttas utan omprövning. Storleken på hårdgjorda ytor bör minimeras, till exempel takytor, vägar och plattläggning. För de hårdgjorda ytor som anläggs krävs fördröjning av dagvatten så att det vatten som avleds till

Tillhör nämndsbeslut 2026-04-14 SBN § 25 PLAN.2020.1257

dikesföretagets diken eller dräneringsledningar inte överstiger en naturlig markavrinning. Den naturliga markavrinningens storlek beror på många faktorer, men som riktvärde antas flödet 1 l/s och ha.

- Vid detaljplanearbete och vid exploatering ska det säkerställas att flödesförhållandena för dikningsföretag nedströms exploateringsområdet inte förändras. Ett dikningsföretags styrelse måste kontaktas om nytt dagvatten planeras att släppas till dikningsföretaget eller om flödesförhållandena i dikningsföretaget kan komma att ändras vid exploatering. Dikningsföretaget har rätt att neka ytterligare anslutning och dikningsföretaget behöver troligen omprövas i domstol i samband med en utökning eller större förändringar i förutsättningar.

Teknisk försörjning

- Eftersträva anslutning till det kommunala vatten- och avloppsnätet vid nybyggnation. Om en byggnad inte kan anslutas till det kommunala VA-nätet ska vatten och avlopp lösas med i första hand en gemensam, och i andra hand en enskild, anläggning på ett ekonomiskt och miljömässigt hållbart sätt.
- Involvera ledningsägare och beakta underjordisk infrastruktur på ett tidigt stadium i den fysiska planeringen.
- Eftersträva att nya byggnader eller andra anläggningar placeras i lägen där förutsättningarna för energiförsörjning – gärna fjärrvärmenät – och tillgång till elektronisk infrastruktur är goda och kostnadseffektiva.
- Utred möjligheten för fjärrvärmeanslutning på ett tidigt stadium vid planläggning av nya byggnader.
- Säkerställ möjlighet till laddning av elfordon vid planering av nya utbyggnadsområden.
- Skapa förutsättningar för lokal förnybar energiproduktion där det är lämpligt, till exempel genom placering av byggnader, takvinklar med mera.
- Minimera negativ påverkan från nya energibrunnar och ytjordvärme på underliggande grundvattenförekomster. Den berörda avdelningen inom kommunen ska alltid remittera ansökningar om tillstånd för energibrunn och ytjordvärme till kommunens VA-verksamhet.
- Planera den bebyggda miljön för att underlätta för avfallsfordonens framkomlighet och krav på insamling genom tidig dialog med huvudman för avfallshantering. För mer information, se gällande avfallsföreskrifter.

Ett livskraftigt och tryggt Sjöbo

Trygghet och goda livsmiljöer

- Ingen ny bebyggelse tillåts inom militärt övningsområde. Inga förändringar får ske som negativt påverkar totalförsvarets förutsättningar för att bedriva verksamhet inom riksintresseområdet.
- Inom 150 meter från vägar utpekade för transport av farligt gods ska möjlig risk utredas vid exploatering.
- Beakta möjligheten till räddningsinsats vid detaljplanering eller bygglovsprövning av nya byggnader eller andra anläggningar. En tomt behöver utformas på ett sätt som ger räddningstjänsten möjlighet att ta både sig själva och sin utrustning från uppställningsplatsen till angreppspunkten.
- Beakta behovet av skyddsrum inom och i anslutning till nya utbyggnadsområden. Nya skyddsrum kan vara särskilt lämpligt att anlägga när nya offentliga lokaler byggs ut, exempelvis skolor och vårdboenden.

Tillhör nämndsbeslut 2026-04-14 SBN § 25 PLAN.2020.1257

- Beakta utformningen av entréer till bostäder och verksamheter. Entréer till hus och lägenheter ska om möjligt vara vända mot gata för att bidra till ett tydligt gaturum och upplevd trygghet. Planera för förgårdsmark där det är möjligt.
- Säkerställ god tillgänglighetsanpassning inför och vid nybyggnation av flerbostadshus och offentliga lokaler – integrerat i utformningen både inomhus och utomhus – bland annat genom intern och extern dialog.
- Beakta trygghet och tillgänglighet vid utformningen av offentliga rum.
- Identifiera potentiellt otrygga platser i det offentliga rummet och verka för att de upplevs mer trygga. Exempel på sådana platser kan vara undangömda områden utan belysning, insynsskyddade tillhåll med mera.
- Ta ett helhetsgrepp gällande möblering och belysning av offentliga platser, med särskilt fokus på centrum.
- Säkerställ goda vårdmiljöer vid vårdboenden. Möjlighet till naturlig skuggning från träd ska finnas.

Skydd för befintliga verksamheter

- Vid ny-, om- och tillbyggnation ska befintliga verksamheter i området beaktas. Vid exploatering i deras närhet ska nödvändiga skyddsåtgärder säkerställas och regleras i detaljplanen, så att verksamheternas fortsatta funktion inte riskeras.

Barnperspektivet

- Skapa ett varierat utbud av lekplatser med en mångfald av miljöer och lekredskap för olika åldrar och funktionsnedsättningar, gärna med olika teman och kulturinslag. Använd och integrera naturens egna lekytor.
- Säkerställ goda lärmiljöer i och omkring tätortens skolor, med mycket grönt, stimulerande och aktiverande miljöer. Möjlighet till naturlig skuggning från träd ska finnas.
- Ge nya förskolor en friyta för lek och utevistelse på minst 40 kvadratmeter per barn och nya grundskolor på minst 30 kvadratmeter per barn. Den totala ytan ska vara minst 3 000 kvadratmeter, oavsett antal barn.
- Vid all planering som påverkar barn ska barnets bästa vara en vägledande princip i enlighet med FN:s barnkonvention och svensk lagstiftning. Detta innebär att barns behov och rättigheter ska beaktas genom till exempel att se till barnperspektivet, ta fram barnkonsekvensanalyser och möjliggöra för barns delaktighet.
- Beakta barnperspektivet vid utformningen av nya offentliga rum och stråk.

Ett levande centrum

- Identifiera och stärk entréerna till centrum.
- Från Björkbacken i söder till Södra Åsums kyrka i norr finns ett grönt rekreativt stråk som kan kompletteras och stärkas. Stärk kopplingen från Rallyskogen och kvarteret Bränneriet vidare via Tegelgatan till Malenas park. Komplettera stråket med fler aktiviteter vid aktivitetsparken, Färsingaskolan och Möllers mosse.
- Längs kanalen och Grimstoftabäcken löper ett grönt stråk som bildar en oas i Sjöbo centrum. Förstärk stråket och dess kopplingar till Gamla torg via Lilla Norregatan, till Västergatan via Torggatan och till Malenas park. Entrén till Malenas park är särskilt viktig att beakta.
- Förstärk kopplingen från Sjöbo busstation via Järnvägsgatan till Kvarteret Möllan och vidare till Malenas park (se även under utbyggnadsområde **Kvarteret Möllan**).

Tillhör nämndsbeslut 2026-04-14 SBN § 25 PLAN.2020.1257

- Förstärk kopplingen från Sjöbo busstation till Gamla torg (se även under utbyggnadsområde **Mobilitetshus**).
- Förstärk kopplingen mellan Gamla torg och marknadsplatsen och vidare mot grönområdet öster om Folkets park och ner mot Gumparp.
- Skapa kopplingar till det gröna rekreationsstråk (se **Mark- och vattenanvändningskartan**) som pekas ut längs med banvallen.

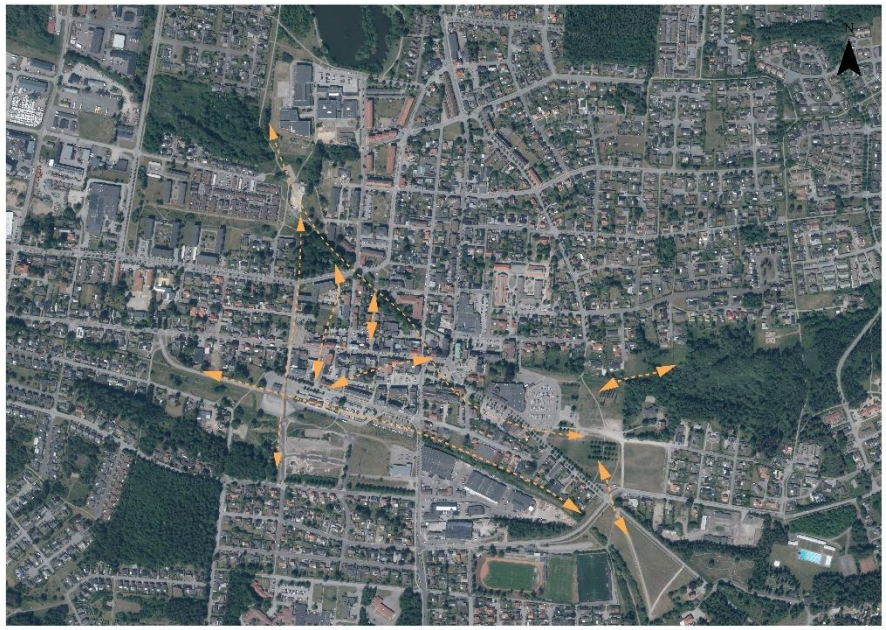

Figur 3. Viktiga stråk i centrum

Ett tillgängligt och nära Sjöbo

Trafikmiljöer

- Skapa trygga och lugna trafikmiljöer i närheten av skolor, förskolor och liknande platser som alstrar yngre trafikanter, till exempel idrottsplatser.
- Skapa tillgängliga och trygga gaturum och passager som främjar fotgängare och cyklister. Barn och unga ska kunna ta sig till fots och med cykel till skola och fritidsaktiviteter på ett säkert sätt.
- Planera för gena gångstigar inom kvarter som gör det enkelt att ta sig fram.
- Säkra plats för cykelparkeringar i bra lägen vid nybyggnation av flerbostadshus samt vid tätortens större målpunkter med möjlighet att även parkera större lådcyklar och elcyklar på ett säkert sätt.
- Utveckla trafikmiljöerna i centrum – särskilt med fokus på de stora stråken – i syfte att skapa tydliga, trygga och användbara gaturum för gångtrafikanter, cyklister och biltrafik.
- Barnperspektivet ska särskilt beaktas.
- Förbättra orienterbarheten till centrumnära parkeringsplatser. Parkeringsbehov i centrum bör där det är möjligt samlas i gemensamma anläggningar.
- Förbättra förutsättningarna för vardagsrörelse och aktiva transporter.
- Säkerställ att bil- och gångtrafik separeras genom tydligt markerade trottoarer för nya och befintliga bostadsgator där det finns behov och bedöms möjligt.

Kollektivtrafik

- Arbeta aktivt för bättre framkomlighet och förbindelser för kollektivtrafiken genom dialog med regional kollektivtrafik-aktör och nationella myndigheter.

Tillhör nämndsbeslut 2026-04-14 SBN § 25 PLAN.2020.1257

- Arbeta aktivt med att lyfta behovet av järnväg för nationella myndigheter.
- Arbeta vidare med Sjöbo sommarby och Sjöbo väst som två hållplatslägen längs väg 11 inklusive planskild passage, pendlarparkering och gång- och cykelkopplingar i enlighet med beslut § 197 från KS 4/12 2024.
- Utveckla Sjöbo busstation som mobilitetsnod.

Tillhör nämndsbeslut 2026-04-14 SBN § 25 PLAN.2020.1257

Mark- och vattenanvändning

Figur 4. Den fördjupade översiktsplanens mark- och vattenanvändningskarta

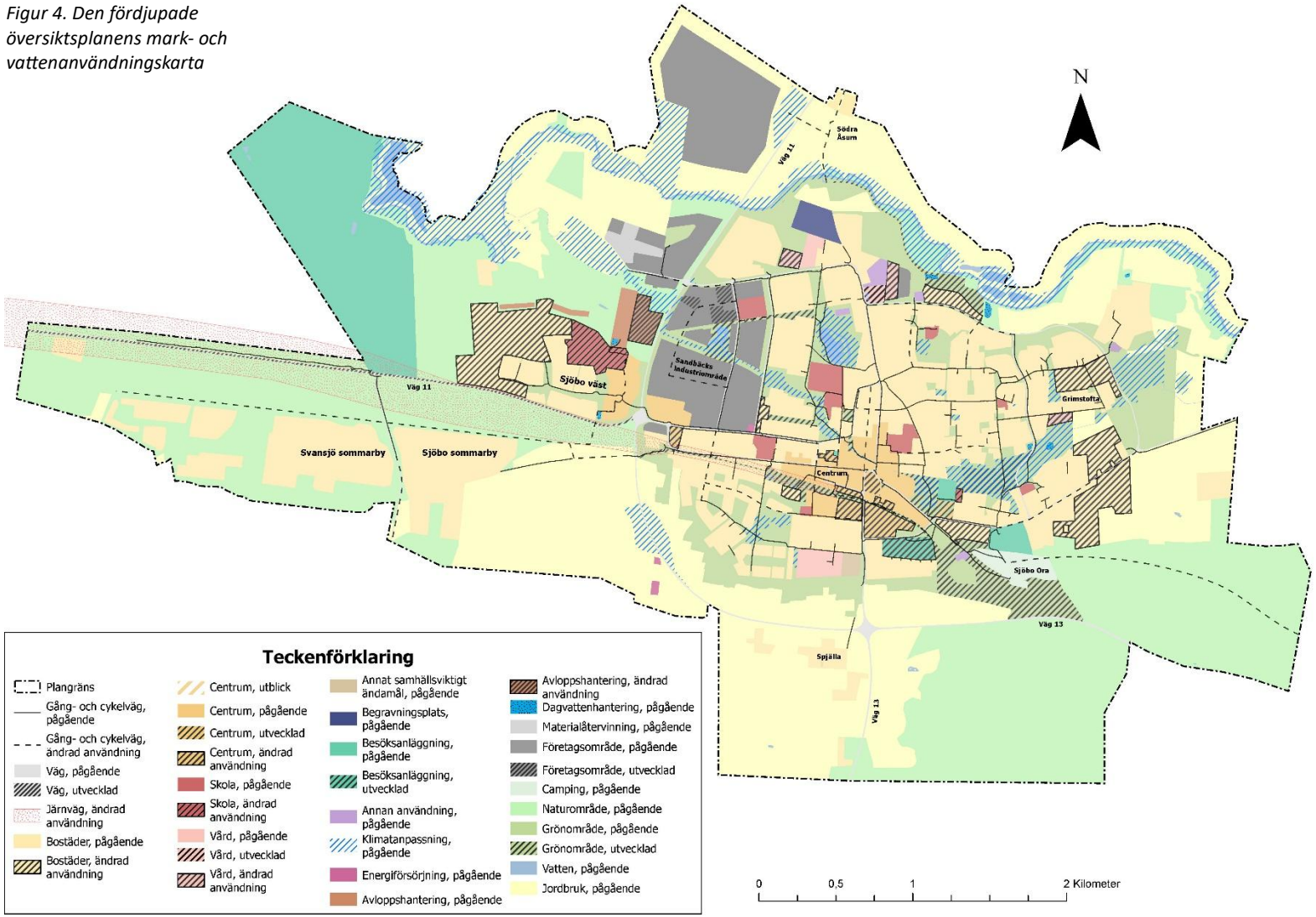

Tillhör nämndsbeslut 2026-04-14 SBN § 25 PLAN.2020.1257

Mark- och vattenanvändningskartan visar kommunens önskade utveckling av planområdet. Den redovisar olika typer av markanvändning, såsom bostäder, centrum och grönområden. För varje användningstyp kan olika riktlinjer gälla, beroende på områdets status – pågående, utvecklad eller ändrad – samt på platsens specifika förutsättningar.

Platsspecifika riktlinjer kopplade till mark- och vattenanvändningskartan

Transportinfrastruktur

Gång- och cykelväg

Beskrivning: Område för gång- och cykelväg.

Riktlinjer för gång- och cykelväg, pågående: Se generella riktlinjer.

Riktlinjer för gång- och cykelväg, ändrad användning: Se generella riktlinjer och avsnittet **Genomförande**.

Väg

Beskrivning: Område för väganläggning.

Riktlinjer för väg, pågående: Se generella riktlinjer.

Riktlinjer för väg, utvecklad: I enlighet med Sydöstra Skånes kommuners infrastrukturstrategi ska väg 11 ha god tillgänglighet och trafiksäkerhet och erbjuda en attraktiv restid för alla som bor, arbetar och vistas i sydöstra Skåne. Sydöstra Skånes kommuner ska:

- Arbeta för att de åtgärdsförslag som tagits fram inom samtliga ÅVS:er på sträckan genomförs.
- Arbeta för att en ÅVS påbörjas för sträckan Sjöbo- Malmö/Lund.

Järnväg

Beskrivning: Reservat för möjlig framtida järnvägsförbindelse.

Riktlinjer för järnväg, ändrad användning: Marken inom järnvägsreservatet kan tills vidare användas för grönytor, rekreationsområden eller annan exploatering som inte omöjliggör en framtida järnvägsanläggning. Bostäder är olämpligt. Vid exploatering i anslutning till det reserverade området ska särskild hänsyn tas till den potentiella påverkan av en framtida järnvägsförbindelse. Detta inkluderar att beakta effekter relaterade till buller och vibrationer, samt att säkerställa att nödvändiga säkerhetsavstånd till anläggningen upprätthålls.

Mångfunktionell bebyggelseyta

Bostäder

Beskrivning: Olika former av boende av varaktig karaktär.

Riktlinjer för bostäder, pågående: Nya byggnader eller andra anläggningar utöver vad som medges i gällande detaljplan kan vara lämpligt så länge den fördjupade översiktsplanens generella riktlinjer följs och den omgivande bebyggelsens skala och täthet respekteras. Om det finns en antagen detaljplan för området är den juridiskt bindande tills en ny antas i dess ställe, eller tills den upphävs.

Riktlinjer för bostäder, ändrad användning: Se information under respektive utbyggnadsområde.

Centrum

Beskrivning: Kombination av handel, service, bostäder, samlingslokaler, kontor och annan jämförlig verksamhet som ligger centralt eller på annat sätt ska vara lätta att nå.

Tillhör nämndsbeslut 2026-04-14 SBN § 25 PLAN.2020.1257

Tillhör nämndsbeslut 2026-04-14 SBN § 25 PLAN.2020.1257

 Riktlinjer för centrum, pågående: Nya byggnader eller andra anläggningar utöver vad som medges i gällande detaljplan kan vara lämpligt så länge den fördjupade översiktsplanens generella riktlinjer följs och den omgivande bebyggelsens skala och täthet respekteras. Planera för aktiva bottenvåningar längs med centrums större rörelsestråk. Gällande detaljplan är juridiskt bindande tills en ny antas i dess ställe, eller tills den upphävs.

Riktlinjer för centrum, utvecklad: Kommunhuset och Gamla torg utvecklas för att bättre möta dagens och framtidens behov. Torget utvecklas till en naturlig mötesplats för alla åldrar. Stärk kopplingar från torget till Västergatan, Norregatan och busstationen. Stärk också kopplingen från kommunhusets södra sida till busstationen. Gällande detaljplan är juridiskt bindande tills en ny antas i dess ställe, eller tills den upphävs. Se även generella riktlinjer.

Riktlinjer för centrum, ändrad användning: Se information under respektive utbyggnadsområde.

 Riktlinjer för centrum, utblicksområde: Se utblicksområde Marknadstorget. Förutom utblick för centrumändamål är området även utpekat som grönområde att utveckla, vilket är en önskvärd användning så länge centrumutveckling inte bedöms som aktuell.

Skola

Beskrivning: Förskola, fritidshem, skola och annan jämförlig verksamhet, förutom ytan för Malenagymnasiet som beskrivs som gymnasie- och vuxenutbildning.

Riktlinjer för skola, pågående: Nya byggnader eller andra anläggningar utöver vad som medges i gällande detaljplan kan vara lämpligt så länge den fördjupade översiktsplanens generella riktlinjer följs och den omgivande bebyggelsens skala och täthet respekteras. Om det finns en antagen detaljplan för området är den juridiskt bindande tills en ny antas i dess ställe.

Riktlinjer för skola, ändrad användning: Se pågående detaljplanering.

Vård

Beskrivning: Områden för vårdverksamhet som avser människor.

 Riktlinjer för vård, pågående: Nya byggnader eller andra anläggningar utöver vad som medges i gällande detaljplan kan vara lämpligt så länge den fördjupade översiktsplanens generella riktlinjer följs och den omgivande bebyggelsens skala och täthet respekteras. Om det finns en antagen detaljplan för området är den juridiskt bindande tills en ny antas i dess ställe.

Området vid Björkbacken kan byggas ut vid behov, men aspekter som tillgång till grönområden och värmeproblematik måste beaktas och vid behov utredas vidare. Grönstruktur bör både bevaras och förstärkas för att skapa en attraktiv miljö som främjar sociala möten, biologisk mångfald, rekreation och klimatanpassning. Eventuell om-/till-/nybyggnation behöver harmonisera med skala och karaktär på omkringliggande bebyggelse och landskapsbild. Antagen detaljplan är juridiskt bindande tills en ny antas i dess ställe, eller tills den upphävs.

Riktlinjer för vård, utvecklad och ändrad användning: Se information under respektive utbyggnadsområde.

Annat samhällsviktigt ändamål

Beskrivning: Område för räddningstjänsten.

Tillhör nämndsbeslut 2026-04-14 SBN § 25 PLAN.2020.1257

Riktlinjer för annat samhällsviktigt ändamål, pågående: Se generella riktlinjer. Området vid Björkbacken kan byggas ut vid behov, men aspekter som tillgång till grönområden och värmeproblematik måste beaktas och vid behov utredas vidare. Grönstruktur bör både bevaras och förstärkas för att skapa en attraktiv miljö som främjar sociala möten, biologisk mångfald, rekreation och klimatanpassning. Eventuell om-/till-/nybyggnation behöver harmonisera med skala och karaktär på omkringliggande bebyggelse och landskapsbild. Antagen detaljplan är juridiskt bindande tills en ny antas i dess ställe, eller tills den upphävs.

Begravningsplats

Beskrivning: Område för begravningsändamål.

Riktlinjer för begravningsplats, pågående: Se generella riktlinjer.

Besöksanläggning

Beskrivning: Område för verksamheter som riktar sig till besökare. Här ingår kulturella och religiösa verksamheter, idrotts- och sportanläggningar med tillhörande byggnader och övriga besöksanläggningar.

Riktlinjer för besöksanläggning, pågående och utvecklad: Se generella riktlinjer. Antagen detaljplan är juridiskt bindande tills en ny antas i dess ställe, eller tills den upphävs.

Annan användning

Beskrivning: Annan användning.

Riktlinjer för annan användning, pågående: Nya byggnader eller andra anläggningar utöver vad som medges i gällande detaljplan kan vara lämpligt så länge den fördjupade översiktsplanens generella riktlinjer följs och den omgivande bebyggelsens skala och täthet respekteras. Om det finns en antagen detaljplan för området är den juridiskt bindande tills en ny antas i dess ställe, eller tills den upphävs.

Klimatanpassning

Beskrivning: Område som medger klimatanpassning eller bevaras i sin nuvarande form för att skydda kringliggande mark och bebyggelse.

Riktlinjer för klimatanpassning, pågående: Det är olämpligt att uppföra bebyggelse och hårdgöra marken inom områden som är utpekade för klimatanpassning, eftersom sådan mark behövs för att hantera risker och effekter av klimatförändringar. Däremot kan det vara lämpligt att använda dessa områden för att anlägga klimatanpassningsåtgärder eller åtgärder för förbättrad vattenkvalité. Detta bedöms utifrån områdets förutsättningar. Vid anläggning förespråkas naturbaserade lösningar. Slänterna längs Åsumsån har problematiska förhållanden gällande rasrisk, skred och erosion. Trots vegetationsskydd förekommer tydlig erosion nära ån, särskilt där ån direkt ansluter till slänten. Ökad flödeshastighet kan accelerera erosionen och leda till ras, därför är flödesreglerande åtgärder längs med och längre upp i å-systemet att beakta. För mer information, se bilaga Översiktlig bedömning av risk för ras, skred och erosion (Markeragruppen, 2022). Om det finns en antagen detaljplan för området är den juridiskt bindande tills en ny antas i dess ställe, eller tills den upphävs.

Teknisk anläggning

Energiförsörjning

Beskrivning: Exempelvis elförsörjning (inklusive kraftledningar), ställverk, fjärrvärme och fjärrkyla.

Riktlinjer för energiförsörjning, pågående: Se generella riktlinjer. Om det finns en antagen detaljplan för området är den juridiskt bindande tills en ny antas i dess ställe, eller tills den upphävs.

Avloppshantering

Beskrivning: Exempelvis reningsverk.

Riktlinjer för avloppshantering, pågående: Se generella riktlinjer.

Riktlinjer för avloppshantering, ändrad användning: Se information under utbyggnadsområde Avloppsreningsverket.

Dagvattenhantering

Beskrivning: Exempelvis fördröjningsmagasin, dagvattendamm.

Riktlinjer för dagvattenhantering, pågående: Se generella riktlinjer. Om det finns en antagen detaljplan för området är den juridiskt bindande tills en ny antas i dess ställe, eller tills den upphävs.

Materialåtervinning

Beskrivning**:** Exempelvis avfallsanläggning, återvinningscentral.

Riktlinjer för materialåtervinning, pågående: Se generella riktlinjer. Antagen detaljplan är juridiskt bindande tills en ny antas i dess ställe, eller tills den upphävs.

Verksamheter och industri

Företagsområde

Beskrivning: Samling av flera verksamheter eller industrier.

Riktlinjer för företagsområde, pågående: Nya byggnader eller andra anläggningar utöver vad som medges i gällande detaljplan kan vara lämpligt så länge den fördjupade översiktsplanens generella riktlinjer följs. Om det finns en gällande detaljplan för området är den juridiskt bindande tills en ny antas i dess ställe, eller tills den upphävs.

För Sandbäcks industriområde gäller: Området är idag ett industriområde med en blandning av verksamheter, inklusive handel, kontor och gymnasie-/vuxenutbildning. Denna mångfald ska kunna finnas kvar. Samtidigt ska delar av området successivt kunna utvecklas, breddas eller kompletteras med verksamheter som är förenliga med områdets karaktär. Detta gäller särskilt området längst österut längs Industrigatan, som gränsar till bostadsbebyggelse, och området norrut mot Esplanaden. Vid en sådan utveckling måste dialog med andra befintliga verksamheter föras för att säkerställa ett balanserat möte mellan de olika funktionerna och markanvändningarna i området. Åtgärder som motverkar och minskar den befintliga värmeproblematiken ska integreras. Detta kan innefatta grönskande inslag såsom träd, gröna tak och andra klimatanpassade lösningar. Grönska bör även användas för att skapa en attraktiv och hållbar miljö. Trafiklösningar ska utformas så att tillgänglighet och säkerhet för gång- och cykeltrafikanter säkerställs, samtidigt som bil- och tung trafik fortsatt ges god framkomlighet för områdets verksamheter. Antagen detaljplan är juridiskt bindande tills en ny antas i dess ställe, eller tills den upphävs.

Riktlinjer för företagsområde, utvecklad: Området är idag ett industriområde med en blandning av verksamheter, inklusive handel, kontor och gymnasie-/vuxenutbildning. Denna mångfald ska kunna finnas kvar. Samtidigt ska delar av området successivt kunna utvecklas, breddas eller kompletteras med verksamheter som är förenliga med områdets karaktär. Detta gäller särskilt området längst österut längs Industrigatan, som gränsar till bostadsbebyggelse, och området norrut mot Esplanaden. Vid en sådan utveckling måste dialog med andra befintliga verksamheter föras för att säkerställa ett balanserat möte mellan de olika funktionerna och markanvändningarna i området. Åtgärder som motverkar och minskar den befintliga värmeproblematiken ska integreras. Detta kan innefatta grönskande inslag såsom träd, gröna tak och andra klimatanpassade lösningar. Grönska bör även användas för att skapa en attraktiv och hållbar miljö. Trafiklösningar ska utformas så att tillgänglighet och säkerhet för

Tillhör nämndsbeslut 2026-04-14 SBN § 25 PLAN.2020.1257

gång- och cykeltrafikanter säkerställs, samtidigt som bil- och tung trafik fortsatt ges god framkomlighet för områdets verksamheter. Se även pågående detaljplanering för Sandbäcks verksamhetsområde.

Natur och friluftsliv

Camping

Beskrivning: Område för campingverksamhet.

 Riktlinjer för camping, pågående: Se aktuell detaljplan och generella riktlinjer.

Naturområde

Beskrivning: Större sammanhängande naturmarksområden.

 Riktlinjer för naturområde, pågående: Nya byggnader, andra anläggningar eller bygglovspliktiga markingrepp medges restriktivt med hänsyn till skogsbruk/naturvärden/friluftsliv i området. Se även generella riktlinjer. Om det finns en antagen detaljplan för området är den juridiskt bindande tills en ny antas i dess ställe, eller tills den upphävs.

Grönområde och park

Grönområde

Beskrivning: Naturmark i tätortsmiljö och närrekreationsområden.

Riktlinjer för grönområde, pågående: Nya byggnader, andra anläggningar eller bygglovspliktiga markingrepp medges restriktivt med hänsyn till naturvärden/rekreation i området. Om det finns en antagen detaljplan för området är den juridiskt bindande tills en ny antas i dess ställe, eller tills den upphävs. Se även generella riktlinjer.

Riktlinjer för grönområde, utvecklad: Följande riktlinjer gäller för de respektive områdena:

- Området på nya torg utvecklas för rekreation, aktivitet och/eller sociala möten.
- Kärleksstigen utvecklas för rekreation och klimatanpassning (mot risk för ras och skred).
- Området öster om folkets park utvecklas för rekreation och vid behov klimatanpassning (mot översvämning nedströms).
- Banvallen utvecklas till ett rekreations- och aktivitetsstråk. Inom området finns förorenad mark. Öka områdets kapacitet att fungera som kolsänka genom att tillföra vegetation. Öppen dagvattenhantering bör övervägas för att minska översvämningsrisk i avrinningsområdet, se genomförd skyfallskartering. Se även utbyggnadsområdena Linden, Östra Bränneriet och Bruket.
- Marknadsplatsen utvecklas för rekreation och klimatanpassning. Möjliggör för aktiviteter året runt och utveckla marknadsplatsen till en naturlig mötesplats för alla åldrar. Utveckla grönstrukturen och öka den visuella kontakten till Grimstoftabäcken. Förstärk marknadsplatsens rumslighet och tydliggör entréerna. Stärk kopplingar för både gång och cykel till centrum, Oran och öster ut mot Grimstoftabäcken.
- Området vid utbyggnadsområde Stenänga utvecklas för rekreation. Öka områdets kapacitet att fungera som kolsänka genom att tillföra vegetation. Se även utbyggnadsområde Stenänga.
- Området vid utbyggnadsområde Västra Törnedal utvecklas för rekreation och klimatanpassning (mot värmeböljor). Öka områdets kapacitet att fungera som kolsänka genom att tillföra vegetation. Se även utbyggnadsområde Västra Törnedal.
- Området i Sandbäcks industriområde som sträcker sig upp mot Möllers mosse utvecklas för rekreation och klimatanpassning (mot

Tillhör nämndsbeslut 2026-04-14 SBN § 25 PLAN.2020.1257

värmeböljor). Öka områdets kapacitet att fungera som kolsänka genom att tillföra vegetation.

- Området vid Lillgatan utvecklas för rekreation och klimatanpassning.
- Området vid kommunhuset utvecklas för rekreation.
- Området vid Sjöbo ora ska kunna utvecklas för att stärka möjligheterna till tätortsnära rekreation. All utveckling, förvaltning och eventuell byggnation ska så långt det är möjligt samspela med riksintressena för både naturvård och friluftsliv. Om intressekonflikter uppstår ska kompensationsåtgärder vidtas för att bevara och främja naturvärden. Utpekat område utgör den delen av Oran som bör vara fortsatt mest aktiv, i syfte att bibehålla den tystare karaktären i området söder om väg 13.

Om det finns en antagen detaljplan för området är den juridiskt bindande tills en ny antas i dess ställe, eller tills den upphävs.

Vatten

Beskrivning: Område för vattenyta eller vattendrag

Riktlinjer för vatten, pågående: Se generella riktlinjer.

Areell näring

Jordbruk

Beskrivning: Område för jordbruksproduktion

Riktlinjer för jordbruk, pågående: Nya byggnader, andra anläggningar eller bygglovspliktiga markingrepp medges restriktivt med hänsyn till jordbruksproduktionen i området. Se även generella riktlinjer. Om det finns en antagen detaljplan för området är den juridiskt bindande tills en ny antas i dess ställe, eller tills den upphävs.

Synpunkter från Länsstyrelsen

I sitt granskningsyttrande för den fördjupade översiktsplanen har Länsstyrelsen Skåne lyft synpunkter på följande utbyggnadsområden i mark- och vattenanvändningskartan:

- Utbyggnadsområde Tofta trädgård
- Utbyggnadsområde Tofta
- Utbyggnadsområde Sjöbo väst

Läs mer i avsnittet för respektive utbyggnadsområde eller i Länsstyrelsens granskningsyttrande för den fördjupade översiktsplanen.

Länsstyrelsen hade också synpunkter på det föreslagna utvecklade grönområdet vid Sjöbo Ora. Läs mer i avsnittet **Konsekvenser** eller i Länsstyrelsens granskningsyttrande för den fördjupade översiktsplanen.

Tillhör nämndsbeslut 2026-04-14 SBN § 25 PLAN.2020.1257

Utbyggnadsområden

Sammanlagt pekas nio utbyggnadsområden ut för bostäder och centrumfunktioner som handel, kontor och samlingslokaler. Ett område identifieras som utblick och kan på längre sikt eventuellt utvecklas för centrumfunktioner. Tre utbyggnadsområden föreslås för utveckling av samhällsfunktioner, till exempel lokaler för kultur, mobilitetshus och avloppsreningsverk. Tre utbyggnadsområden pekas ut för vårdändamål.

För varje utbyggnadsområde finns en beskrivning av platsen i dag, vilken utveckling som önskas, riktlinjer för att nå den utvecklingen samt vilka konsekvenser utbyggnaden kan få.

Centrumfunktioner innebär att många olika verksamheter kan rymmas inom samma område, och att de också kan blandas. Förutom handel, kontor och samlingslokaler kan det till exempel handla om aktivitetsytor, parker och bostäder. I utbyggnaden av tätorter är en sådan blandning av funktioner viktig för att skapa levande platser.

Utbyggnadsområdena ger tillsammans möjlighet att bygga cirka 630 bostäder. Det är en uppskattning och antalet kan bli något lägre eller högre. I de områden som rymmer flera bostadstyper är siffran ett genomsnitt och beror på hur stor andel varje typ får.

Av de totalt möjliga bostäderna ligger cirka 110 på kommunal mark och resten på privat mark. Inom kategorin bostäder ryms olika typer av boende, till exempel flerbostadshus, radhus, enbostadshus samt olika upplåtelseformer som hyresrätt, bostadsrätt och äganderätt. LSS-bostäder kan i vissa fall ingå i användningen bostad och i andra fall i vård.

Utöver de föreslagna utbyggnadsområdena finns planberedskap för cirka 800–1 000 nya bostäder i antagna och pågående detaljplaner inom planområdet. Totalt finns därmed möjlighet till ungefär 1 430–1 630 nya bostäder i Sjöbo tätort fram till 2050.

Privatägda utbyggnadsområden utvecklas på initiativ av fastighetsägarna.

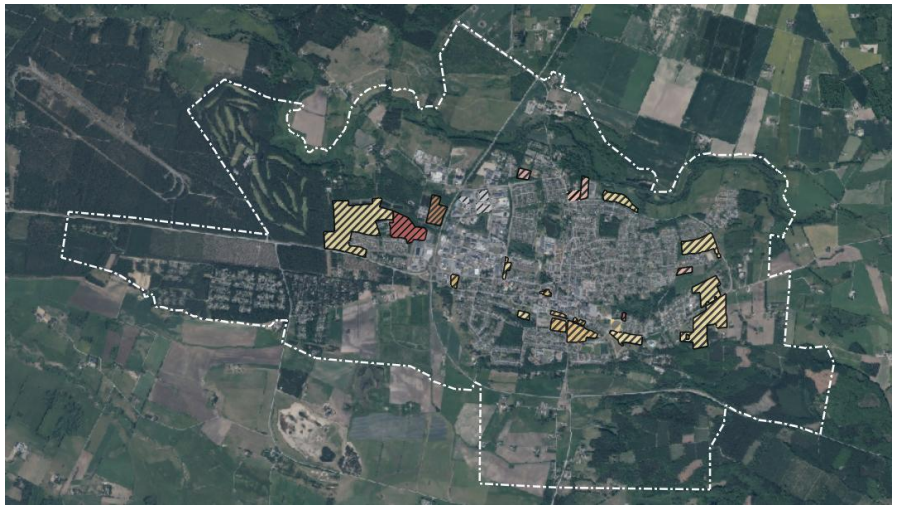

Figur 5. Utbyggnadsområden

Utbyggnadsområden utan pågående detaljplaneprocess

Västra Törnedal
Förtätning i form av radhus och flerbostadshus, cirka 30 bostäder.

Linden
Verksamhetsområde som omvandlas till bostäder i form av radhus eller mindre flerbostadshus, cirka 50 bostäder.

Östra Bränneriet
Förtätning i form av flerbostadshus och centrumfunktioner, cirka 200 bostäder.

Tillhör nämndsbeslut 2026-04-14 SBN § 25 PLAN.2020.1257

Bruket
Verksamhetsområde som omvandlas till bostäder och centrumfunktioner i form av flerbostadshus, cirka 200 bostäder.

Lilla Östergatan
Förtätning i form av radhus och mindre flerbostadshus, cirka 20 bostäder.

Tofta trädgård
Lantligt område för bostäder i form av enbostadshus i en gles struktur, cirka 20 bostäder. Sedan 2025 pågår detaljplanering för en mindre del av området.

Tofta
Bostäder i form av enbostadshus och radhus, cirka 50 bostäder

Stenänga
Grönt område för bostäder i form av radhus och enbostadshus, cirka 60 bostäder.

Ollonborren 25
Förtätning i form av centrumfunktioner.

Kvarteret Möllan
Centrumfunktioner för samhällsservice som lokaler för kultur och fritid, kontor med mera samt utvecklad parkmark kring möllan och vid Florabiografen.

Mobilitetshus
Centrumfunktioner där mobilitetshus föreslås.

Sambagatan
Utveckling av vårdändamål (LSS-boende).

Stapelgränd
Utveckling av vårdändamål (LSS-boende).

Avloppsreningsverket
Utveckling av teknisk anläggning.

Utbyggnadsområden med pågående detaljplaneprocess

Ängsgården
Pågående detaljplan för framtida behov kopplat till vård och omsorg. Planarbetet tar också ett helhetsgrepp om kvarteret för framtida behov kopplat till förskola, lokaler för kommunen verksamheter, kontor och bostäder.

Sjöbo väst
Pågående detaljplan för bostäder och skola.

Fritidsbacken
Pågående detaljplan för bostäder.

Grimstofta
Pågående detaljplan för bostäder.

Sandbäcks verksamhetsområde
Pågående detaljplan för industri/lager (icke störande), handel, kontor samt gymnasie- och vuxenutbildning.

Sibyllan 1
Pågående detaljplan för förskola.

Utblicksområde efter 2050

Marknadstorget
Eventuell framtida förtätning i form av centrumfunktioner.

Tillhör nämndsbeslut 2026-04-14 SBN § 25 PLAN.2020.1257

Västra Törnedal

Figur 6. Utbyggnadsområde Västra Törnedal

Beskrivning av platsen

Utbyggnadsområdet är en avlång markyta längs Industrigatan, intill befintliga bostadsområden nära Sjöbo centrum. De närliggande områdena är flerbostadshusområden. De består dels av tre grupper med lamellhus i två till tre plan, där varje grupp består av tre hus placerade runt en bostadsgård, dels av ett tätare område med marklägenheter främst i ett plan. Öster om området ligger Malenas park och Sjöbos aktivitetspark. Västra Törnedal är cirka 11 000 m^2 stort och består i dag av en gräsyta med ett antal träd. Väster om området finns ett verksamhetsområde planlagt för handel, kontor, skola och småindustri (inte störande för omgivningen). Utbyggnadsområdet utgörs främst av kommunal mark, förutom den nordöstra delen som är privatägd. Den kommunala marken är i dagsläget planlagd som park och den privata som bostäder.

Önskad utveckling

Utbyggnadsområdet innebär en förtätning och föreslås utvecklas för bostäder i form av radhus eller flerbostadshus i ett attraktivt läge. Den nya bebyggelsen knyter ihop de befintliga bostadsområdena med Industrigatan och bevarar samtidigt ytor för nya träd och grönska. Området uppskattas kunna rymma cirka 30 bostäder.

Riktlinjer för utbyggnadsområdet

- För utbyggnad enligt **Mark- och vattenanvändningskartan** krävs att detaljplan tas fram.
- För utbyggnad enligt **Mark- och vattenanvändningskartan** krävs att utbyggnadsområdet ansluts till kommunalt dricksvatten och spillvatten.
- Vid planläggning krävs tidig dialog med VA-huvudman och elnätsägare för att utreda förutsättningarna för områdets utveckling.
- Bostadshusen utformas som radhus eller flerbostadshus.
- Träd och grönska behöver tillföras området för att minska effekten av den värmeö som området ligger i.
- Den befintliga gångstigen i öst–västlig riktning bevaras, förstärks och förses med ytterligare träd och grönska.
- Utveckling av angränsande grönområde (se **Mark- och vattenanvändningskartan**) är en förutsättning för att utbyggnadsområdet ska vara lämpligt att exploatera.
- Träden längs Industrigatan behålls och kompletteras med ytterligare träd och grönska.
- Antalet utfarter mot Industrigatan begränsas.

Tillhör nämndsbeslut 2026-04-14 SBN § 25 PLAN.2020.1257

- Trafiksituationen på Industrigatan behöver ses över i samband med detaljplanering.
- Parkeringsbehovet för utbyggnadsområdet ska tillgodoses av markägaren.
- För riktlinjer om dagvattenhantering, se avsnittet **Dagvatten** under **Generella riktlinjer**.
- Området omfattas även av de generella riktlinjerna, för mer information se **Generella riktlinjer.**

Konsekvenser	Plus/minus
Attraktivitet, hälsa och välbefinnande	+ Grönområden + Gång- och cykelvägar + Aktivitetsytor – Eventuell värmeproblematik – Närhet till stora vägar och industriområde
Sociala perspektiv	+ Närhet till service
Resurshushållning	+ Effektiv markanvändning
Klimatpåverkan	+ Kollektivtrafiknära (cirka 800 m till Sjöbo busstation)
Ekosystem och biologisk mångfald	+ Utvecklad grönyta vid exploatering – Mark tas i anspråk från grönstruktur

Tabell 1. Konsekvensbedömning av Västra Törnedal

Linden

Figur 7. Utbyggnadsområde Linden

Beskrivning av platsen

Utbyggnadsområdet ligger centralt, intill Sjöbo busstation. Det består av en anläggningsfirma samt oexploaterad mark och är cirka 9000 m^2 stort. I norr gränsar Linden mot Östra Bangatan och Terrassgatan löper genom det. Väster om området finns befintlig bostadsbebyggelse och i söder finns parkmark. Den del av området som ligger väster om Terrassgatan är privatägd, medan marken öster om gatan ägs av kommunen. Det privatägda området är i dagsläget planlagt för småindustri och det kommunägda för natur.

Tillhör nämndsbeslut 2026-04-14 SBN § 25 PLAN.2020.1257

Önskad utveckling

Utbyggnadsområdet föreslås utvecklas för bostäder i form av radhus eller mindre flerbostadshus. Området uppskattas rymma cirka 50 bostäder.

Riktlinjer för utbyggnadsområdet

- För utbyggnad enligt **Mark- och vattenanvändningskartan** krävs att detaljplan tas fram.
- För utbyggnad enligt **Mark- och vattenanvändningskartan** krävs att utbyggnadsområdet ansluts till kommunalt dricksvatten och spillvatten.
- Vid planläggning krävs tidig dialog med VA-huvudman och elnätsägare för att utreda förutsättningarna för områdets utveckling.
- Bostäderna utformas som radhus eller mindre flerbostadshus.
- Bebyggelsen möter Östra Bangatan och Terrassgatan.
- Träd och grönska behöver tillföras området för att minska effekten av den närliggande värmeön.
- Det utpekade gröna rekreationsstråket (se **Mark- och vattenanvändningskartan**) längs banvallen stärker områdets attraktivitet. Hur stråket möter bebyggelsen är viktigt att beakta, till exempel genom levande fasader och utformning av semiprivata ytor.
- Utrymme för avfallshantering och tillgänglighet för renhållningsbilar behöver särskilt hanteras, därför krävs tidig dialog med huvudman för avfallshantering vid planläggning för att säkerställa goda förutsättningar.
- Eventuell förorenad mark inom området behöver utredas och beaktas i kommande detaljplanering.
- I utbyggnadsområdet finns bebyggelse med visst kulturhistoriskt värde, vilket behöver beaktas i kommande detaljplanering.
- Fastigheterna söder om Östra Bangatan, öster om gångstigen, tas med vid detaljplaneringen och planläggs för den befintliga markanvändningen bostäder.
- Vid bebyggelseutveckling ska hänsyn tas till det närliggande järnvägsreservatet.
- Parkeringsbehovet för utbyggnadsområdet ska tillgodoses av markägaren.
- För riktlinjer om dagvattenhantering, se avsnittet **Dagvatten** under **Generella riktlinjer**.
- Området omfattas även av de generella riktlinjerna, för mer information se **Generella riktlinjer**.

Konsekvenser	Plus/minus
Attraktivitet, hälsa och välbefinnande	+ Grönområden + Gång- och cykelvägar + Aktivitetsytor – Eventuell värmeproblematik
Sociala perspektiv	+ Närhet till service
Resurshushållning	+ Effektiv markanvändning
Klimatpåverkan	+ Kollektivtrafiknära (cirka 300 m till Sjöbo busstation)
Ekosystem och biologisk mångfald	– Mark tas i anspråk från grönstruktur

Tabell 2. Konsekvensbedömning av Linden

Tillhör nämndsbeslut 2026-04-14 SBN § 25 PLAN.2020.1257

Östra Brännеriet

Figur 8. Utbyggnadsområde Östra Brännеriet

Beskrivning av platsen

Utbyggnadsområdet ligger centralt, intill Sjöbo busstation. I väster gränsar det till Brännеriet, som är planlagt för bostäder och förskola men ännu inte utbyggt. Österut ligger Södergatan. I området finns i dag en livsmedelsbutik, parkering och obebyggda gräsytor. Området är cirka 20 000 m^2 stort. Det utgörs av privat mark och är i dagsläget planlagt för handel.

Önskad utveckling

Utbyggnadsområdet innebär en förtätning och föreslås utvecklas för bostäder i form av flerbostadshus och centrumfunktioner. Under centrumfunktioner ryms bland annat livsmedelsbutiker, handel, kontor och samhällsservice. Den befintliga livsmedelsbutiken kan till exempel finnas kvar och utvecklas i bottenplanet i en ny byggnad. Området uppskattas rymma cirka 200 bostäder.

Riktlinjer för utbyggnadsområdet

- För utbyggnad enligt **Mark- och vattenanvändningskartan** krävs att detaljplan tas fram.
- För utbyggnad enligt **Mark- och vattenanvändningskartan** krävs att utbyggnadsområdet ansluts till kommunalt dricksvatten och spillvatten.
- Vid planläggning krävs tidig dialog med VA-huvudman och elnätsägare för att utreda förutsättningarna för områdets utveckling.
- Bostadshusen utformas som flerbostadshus med möjlighet till lokaler för centrumfunktioner i bottenplanet.
- Illustrationen som tagits fram vid detaljplaneringen av Brännеriet inkluderar även det aktuella utbyggnadsområdet och ska vara vägledande för områdets utformning.
- De generella principerna i det kvalitetsprogram som tagits fram för Brännеriet ska vara vägledande i den fortsatta planeringen.
- Träd och grönska behöver tillföras för att minska effekten av den värmeö som området ligger i.
- Tydliga kopplingar ska skapas till resecentrum, kommunhuset, biblioteket, Gamla torg och området Bruket.
- Det utpekade gröna rekreationsstråket (se **Mark- och vattenanvändningskartan**) längs banvallen och stationsområdet stärker områdets attraktivitet. Hur stråket möter bebyggelsen är

Tillhör nämndsbeslut 2026-04-14 SBN § 25 PLAN.2020.1257

viktigt att beakta, till exempel genom levande fasader och utformning av semiprivata ytor. Även kopplingen över Södergatan behöver beaktas.

- Tillkommande bebyggelse längs med Södergatan ska bidra med ökad stadsmässighet, till exempel genom tydligt definierat gaturum, möjlighet till lokaler i bottenplanet och en genomarbetad gestaltning av fasader och markytor.
- Hänsyn ska alltid tas till generella biotopskydd. Inom utbyggnadsområdet finns en allé som kan omfattas av sådant skydd.
- Risken för trafikbuller gör att närheten till Södergatan behöver beaktas i kommande detaljplanering.
- Eventuell förorenad mark inom området behöver utredas och beaktas i kommande detaljplanering.
- Vid bebyggelseutveckling ska hänsyn tas till det närliggande järnvägsreservatet.
- Bostadsparkering ska inte ordnas som markparkering. Undantag görs för parkering för personer med nedsatt rörelseförmåga.
- Parkeringsbehovet för utbyggnadsområdet ska tillgodoses av markägaren.
- För riktlinjer om dagvattenhantering, se avsnittet **Dagvatten** under **Generella riktlinjer**.
- Området omfattas även av de generella riktlinjerna, för mer information se **Generella riktlinjer.**

Konsekvenser	Plus/minus
Attraktivitet, hälsa och välbefinnande	+ Grönområden + Gång- och cykelvägar + Aktivitetsytor – Eventuell värmeproblematik – Närhet till större väg
Sociala perspektiv	+ Närhet till service
Resurshushållning	+ Effektiv markanvändning
Klimatpåverkan	+ Kollektivtrafiknära (cirka 200 m till Sjöbo busstation)
Ekosystem och biologisk mångfald	– Mark tas i anspråk från grönstruktur

Tabell 3. Konsekvensbedömning av Östra Bränneriet

Tillhör nämndsbeslut 2026-04-14 SBN § 25 PLAN.2020.1257

Bruket

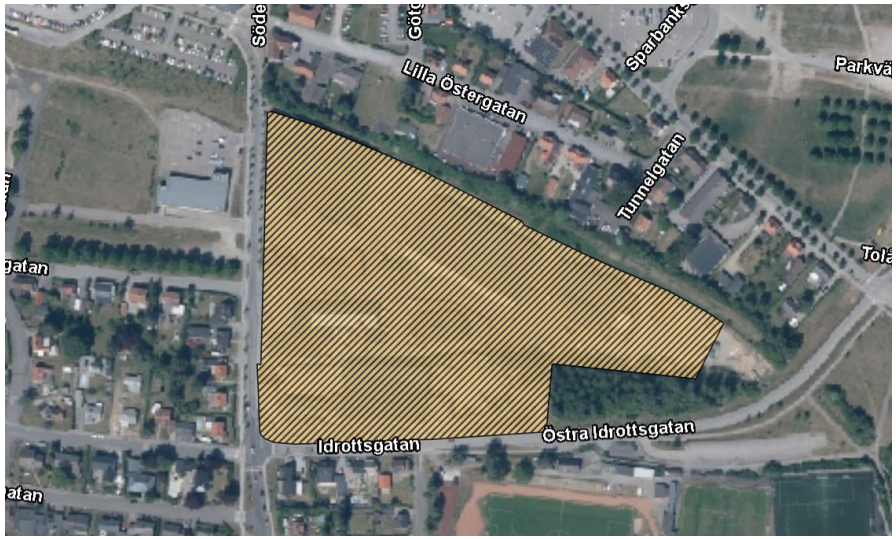

Figur 9. Utbyggnadsområde Bruket

Beskrivning av platsen

Utbyggnadsområdet är ett centralt beläget verksamhetsområde i Sjöbo, strax öster om busstationen. Historiskt låg Sjöbo bruk här och flera äldre byggnader finns bevarade. Norr om Bruket löper den gamla banvallen. I dag rymmer området flera verksamheter, till exempel industriell produktion, bygg- och anläggningsföretag, bilverkstad, gym, kontor, kiosk och fastighetsservice. Området är cirka 47 000 m^2 stort. Det utgörs av privat mark med flera olika fastighetsägare och är i dag planlagt för industriändamål.

Önskad utveckling

Utbyggnadsområdet omvandlas från renodlat verksamhetsområde till bostäder och centrumfunktioner. Omvandlingen från industriverksamheter till centrumfunktioner har redan påbörjats genom att verksamheter som gym, kiosk och kontor har flyttat in. Bostäderna föreslås utformas som flerbostadshus med möjlighet till centrumfunktioner. Till exempel kan gym, handel, kontor eller annan verksamhet finnas kvar och utvecklas. Områdets kulturhistoriskt värdefulla byggnader bevaras och fortsätter att bidra till Brukets karaktär. Ett utvecklat grönt rekreationsstråk längs banvallen stärker områdets attraktivitet. Omvandlingen blir en länk i den stadsutveckling som skett för de närliggande kvarteren Viljan, Arbetet och Bränneriet. Området uppskattas rymma cirka 200 bostäder.

Riktlinjer för utbyggnadsområdet

- För utbyggnad enligt **Mark- och vattenanvändningskartan** krävs att detaljplan tas fram.
- För utbyggnad enligt **Mark- och vattenanvändningskartan** krävs att utbyggnadsområdet ansluts till kommunalt dricksvatten och spillvatten.
- Vid planläggning krävs tidig dialog med VA-huvudman och elnätsägare för att utreda förutsättningarna för områdets utveckling.
- Bostadshusen utformas som flerbostadshus.
- Kulturhistoriskt värdefulla byggnader som gamla Sjöbo Bruk bevaras och ges formellt skydd i detaljplanen.
- Förorenad mark inom området behöver hanteras i kommande detaljplanering.
- Träd och grönska behöver tillföras för att minska effekten av den värmeö som området ligger i.
- Det utpekade gröna rekreationsstråket (se **Mark- och vattenanvändningskartan**) längs banvallen stärker områdets attraktivitet. Hur stråket möter bebyggelsen är viktigt att beakta, till exempel genom levande fasader och utformning av semiprivata ytor.

Tillhör nämndsbeslut 2026-04-14 SBN § 25 PLAN.2020.1257

- En gång- och cykelväg skapas genom området i öst–västlig riktning.
- Tillkommande bebyggelse längs med Södergatan ska bidra med ökad stadsmässighet, till exempel genom tydligt definierat gaturum, möjlighet till lokaler i bottenplanet och en genomarbetad gestaltning av fasader och markytor.
- Trafiksituationen med säkra övergångar längs Södergatan och Idrottsgatan behöver ses över med hänsyn till de tillkommande bostäderna.
- Risken för trafikbuller gör att närheten till Södergatan behöver beaktas i kommande detaljplanering.
- En strukturskiss för hela utbyggnadsområdet bör tas fram innan detaljplanering.
- När nya detaljplaner tas fram ska avgränsningen av dessa beaktas för att möjliggöra samordning inom området gällande aspekter såsom förorenad mark, eventuell omgivningspåverkan från verksamheter, skydd av kulturhistoriskt värdefulla byggnader och trafik.
- Parkeringsbehovet för utbyggnadsområdet ska tillgodoses av markägaren.
- För riktlinjer om dagvattenhantering, se avsnittet **Dagvatten** under **Generella riktlinjer**.
- Lågpunkt inom utbyggnadsområdet behöver beaktas (se rapporten Sjöbo Skyfallskartering, Sigma Civil AB, 2020, tillgänglig via Sjöbo kommun).
- Området omfattas även av de generella riktlinjerna, för mer information se **Generella riktlinjer.**

Konsekvenser	Plus/minus
Attraktivitet, hälsa och välbefinnande	+ Grönområden + Gång- och cykelvägar + Aktivitetsytor – Eventuell värmeproblematik – Närhet till större väg
Sociala perspektiv	+ Närhet till service
Resurshushållning	+ Effektiv markanvändning
Klimatpåverkan	+ Kollektivtrafiknära (cirka 500 m till Sjöbo busstation)
Ekosystem och biologisk mångfald	+ Vegetation tillförs i samband med exploatering + Sanering i samband med exploatering

Tabell 4. Konsekvensbedömning av Bruket

Tillhör nämndsbeslut 2026-04-14 SBN § 25 PLAN.2020.1257

Lilla Östergatan

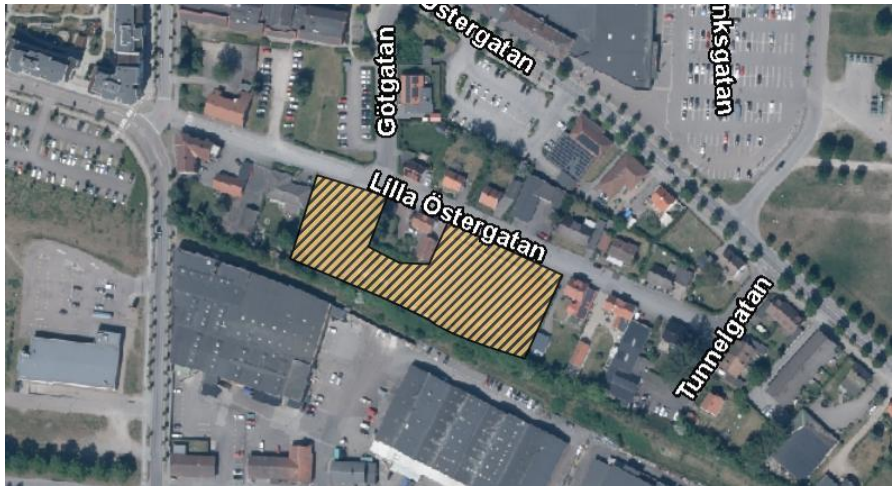

Figur 10. Utbyggnadsområde Lilla Östergatan

Beskrivning av platsen

Utbyggnadsområdet är i dag delvis bebyggt med verksamheter, medan andra delar är obebyggda. Området är cirka 5300 m^2 stort. Det utgörs av privat mark och är i dag planlagt för handel.

Önskad utveckling

Utbyggnadsområdet innebär en förtätning och föreslås utvecklas för bostäder i form av radhus eller mindre flerbostadshus. Det uppskattas rymma cirka 20 bostäder. Inom markanvändningen centrumfunktion kan även olika verksamheter rymmas, till exempel kontor, handel eller liknande funktioner.

Riktlinjer för utbyggnadsområdet

- För utbyggnad enligt **Mark- och vattenanvändningskartan** krävs att detaljplan tas fram.
- För utbyggnad enligt **Mark- och vattenanvändningskartan** krävs att utbyggnadsområdet ansluts till kommunalt dricksvatten och spillvatten.
- Vid planläggning krävs tidig dialog med VA-huvudman och elnätsägare för att utreda förutsättningarna för områdets utveckling.
- Bostäderna utformas som radhus eller mindre flerbostadshus.
- Det utpekade gröna rekreationsstråket (se **Mark- och vattenanvändningskartan**) längs banvallen stärker områdets attraktivitet. Hur stråket möter bebyggelsen är viktigt att beakta, till exempel genom levande fasader och utformning av semiprivata ytor.
- Träd och grönska behöver tillföras området för att minska effekten av den värmeö som området ligger i.
- Fastigheterna söder om Lilla Östergatan tas med vid detaljplaneringen och planläggs för den befintliga markanvändningen bostäder.
- Parkeringsbehovet för utbyggnadsområdet ska tillgodoses av markägaren.
- För riktlinjer om dagvattenhantering, se avsnittet **Dagvatten** under **Generella riktlinjer**.
- Området omfattas även av de generella riktlinjerna, för mer information se **Generella riktlinjer.**

Tillhör nämndsbeslut 2026-04-14 SBN § 25 PLAN.2020.1257

Konsekvenser	Plus/minus
Attraktivitet, hälsa och välbefinnande	+ Grönområden + Gång- och cykelvägar + Aktivitetsytor – Eventuell värmeproblematik
Sociala perspektiv	+ Närhet till service
Resurshushållning	+ Effektiv markanvändning
Klimatpåverkan	+ Kollektivtrafiknära (cirka 400 m till Sjöbo busstation)
Ekosystem och biologisk mångfald	+ Vegetation tillförs i samband med exploatering

Tabell 5. Konsekvensbedömning av Lilla Östergatan

Tofta trädgård

Figur 11. Utbyggnadsområde Tofta trädgård

Beskrivning av platsen

Utbyggnadsområdet har lantlig karaktär med både äldre och nyare bebyggelse. Delar av området består av jordbruksmark. Bebyggelsestrukturen är gles och innehåller karaktärsskapande element som trädplanteringar, en nord–sydlig gatustruktur och en i huvudsak lokal bebyggelsetradition. I den östra delen av området finns en befintlig verksamhet i form av en handelsträdgård. I väster gränsar området till Orebadet, i norr till Tolångavägen och i öster till öppet jordbrukslandskap. Längs hela den södra kanten övergår området i skogslandskap och Orans rekreationsområde. Området är cirka 130 000 m^2 stort. Det utgörs av privat mark med flera olika fastighetsägare och är i dag inte detaljplanelagt. Ett positivt planbesked beviljades för en mindre del av

Tillhör nämndsbeslut 2026-04-14 SBN § 25 PLAN.2020.1257

området i juni 2024. Planarbetet startade under 2025. Ett positivt planbesked innebär att föreslagen markanvändning kan prövas i en detaljplaneprocess. Planprocessen behöver utvisa om markanvändningen kan anses vara lämplig samt vilka åtgärder som i så fall kan behöva vidtas inom ramen för detaljplanens utformning.

Önskad utveckling

Tofta trädgårds lantliga karaktär med sina karaktärsskapande inslag i både landskap och bebyggelse bevaras, samtidigt som ett mindre antal bostäder i en gles bebyggelsestruktur kan tillföras. Området utgör ett komplement till mer traditionell villabebyggelse för de som söker ett lantligt och naturnära boende. Det uppskattas rymma cirka 20 bostäder.

Riktlinjer för utbyggnadsområdet

- För utbyggnad enligt **Mark- och vattenanvändningskartan** krävs att detaljplan tas fram.
- För utbyggnad enligt **Mark- och vattenanvändningskartan** krävs att utbyggnadsområdet ansluts till kommunalt dricksvatten och spillvatten.
- Vid planläggning krävs tidig dialog med VA-huvudman och elnätsägare för att utreda förutsättningarna för områdets utveckling.
- Bostadshusen utformas som friliggande enbostadshus med högst en våning och inredd vind.
- Bebyggelsestrukturen ska vara gles, med stora tomter och låg hårdgörandegrad.
- Tillkommande bebyggelses gestaltning ska ta hänsyn till närområdets karaktär, struktur och lokala byggnadstradition. Den lantliga miljön bör bevaras.
- Förorenad mark inom området behöver hanteras i kommande detaljplanering.
- Skyddsavstånd till befintlig verksamhet behöver beaktas och utredas vidare i den fortsatta planeringen. För att möjliggöra bostadsbyggande inom Grimstofta 3:21 behöver verksamheten upphöra.
- Inslag i landskapet i form av trädrader, läplanteringar och alléer ska bevaras och ges formellt skydd i detaljplanen.
- Skogslandskapet i söder ska fortsatt vara ett visuellt framträdande inslag, och hur bebyggelsen möter skogen behöver beaktas för att inte försämra tillgängligheten för friluftsliv.
- Inga ytterligare utfarter tillåts mot Tolångavägen.
- Trafiksituationen på Tolångavägen behöver ses över i samband med detaljplanering.
- Risken för trafikbuller gör att närheten till Tolångavägen behöver beaktas i kommande detaljplanering.
- Vägar inom området bör även fortsättningsvis vara grusvägar.
- Tofta trädgård ligger inom vattenskyddsområde, vilket innebär att mycket stor hänsyn behöver tas i kommande detaljplanering. Delar av området utgör också särskilt viktigt område för nybildning av grundvatten (SGU, 2021). Lämplig lösning för dagvattenhantering bör utredas i detaljplaneskedet. Inom ett vattenskyddsområde där dagvattennät saknas kan uppsamling eller rening av dagvatten från potentiellt förorenade ytor komma att krävas. För övriga riktlinjer för dagvattenhantering, se avsnittet **Dagvatten** under **Generella riktlinjer**.
- Naturvärdesinventering kommer att krävas vid kommande detaljplanering.
- Hänsyn behöver alltid tas till generellt biotopskydd. Inom utbyggnadsområdet finns en allé som kan omfattas av biotopskydd.

Tillhör nämndsbeslut 2026-04-14 SBN § 25 PLAN.2020.1257

- I detaljplaneprocessen behöver mycket stor hänsyn tas till närliggande riksintressen och landskapsbildskydd för att anpassa bebyggelsen och undvika negativ påverkan.
- Parkeringsbehovet för utbyggnadsområdet ska tillgodoses av markägaren.
- Området omfattas även av de generella riktlinjerna, för mer information se **Generella riktlinjer.**

Konsekvenser	Plus/minus
Attraktivitet, hälsa och välbefinnande	+ Planerad gång- och cykelväg + Aktivitetsytor – Närhet till större väg – Vattenskyddsområde
Sociala perspektiv	– Längre från service
Resurshushållning	– Jordbruksmark tas i anspråk – Risk för betydande påverkan på grundvatten och vattentäkt
Klimatpåverkan	– Risk för ökat bilberoende (cirka 2000 m till Sjöbo busstation)
Ekosystem och biologisk mångfald	+ Sanering i samband med exploatering – Mark tas i anspråk från grönstruktur

Tabell 6. Konsekvensbedömning av Tofta trädgård

Synpunkter från Länsstyrelsen

I sitt granskningsyttrande för den fördjupade översiktsplanen skriver Länsstyrelsen Skåne följande som berör den fortsatta planeringsprocessen för utbyggnadsområde Tofta trädgård:

Riksintresseanspråk för naturvård samt för friluftslivet (3 kap. 6 § MB): Som övergripande riktlinje anger ÄÖP Sjöbo bl.a. att inom eller i anslutning till riksintresse för friluftsliv och naturvård ska nya byggnader, andra anläggningar eller bygglovspliktiga markingrepp vara förenliga med riksintressenas syfte. Länsstyrelsen menar att det är en god utgångspunkt. Däremot instämmer inte Länsstyrelsen i kommunens bedömning att planförslaget sammantaget bedöms påverka riksintressena för naturvård och friluftsliv positivt. Länsstyrelsen menar att det utifrån det underlag och den vägledning som redovisas i planförslaget inte går att göra den bedömningen fullt ut. Av ÄÖP Sjöbo framgår det t.ex. att naturvärdesinventering kommer att krävas vid efterföljande detaljplanering, samt att vid detaljplanering av utbyggnadsområde Tofta trädgård måste påverkan på riksintresseanspråk för naturvård utredas noga. Länsstyrelsen vill i sammanhanget också upplysa om att kompensationsåtgärder inte kan vägas in i bedömningen av (eventuell) skada på riksintresset vid efterföljande detaljplanering.

Miljökvalitetsnormer för vatten: Länsstyrelsen bedömer att planförslaget redovisar påverkan och åtgärder med en detaljeringsgrad som är rimlig för översiktlig planering. Förutsättningarna är därmed goda för att normerna ska kunna följas. I enskilda detaljplaner kommer kommunen behöva redovisa mer detaljerat hur miljökvalitetsnormerna ska kunna följas. Länsstyrelsen menar att i efterföljande detaljplanering i utbyggnadsområdena Tofta och Tofta trädgård, som ligger inom vattenskyddsområde, blir det särskilt viktig att följa upp att föreslagen utbyggnad inte riskerar att påverka vattenförekomsten negativt, för att långsiktigt säkra tillgången till dricksvatten.

Kommunens svar till Länsstyrelsen i granskningsutlåtandet: Tack för ert yttrande! Kommunen tar med detta till pågående och kommande detaljplaneprocesser, samt till andra utvecklingsarbeten där det är relevant. Till antagandet har kommunen justerat och förtydligat sina bedömningar om planförslagets påverkan på riksintressena. Detta framgår i avsnittet **Konsekvenser**. Däremot har inga markanspråk eller riktlinjer justerats.

Tillhör nämndsbeslut 2026-04-14 SBN § 25 PLAN.2020.1257

Tofta

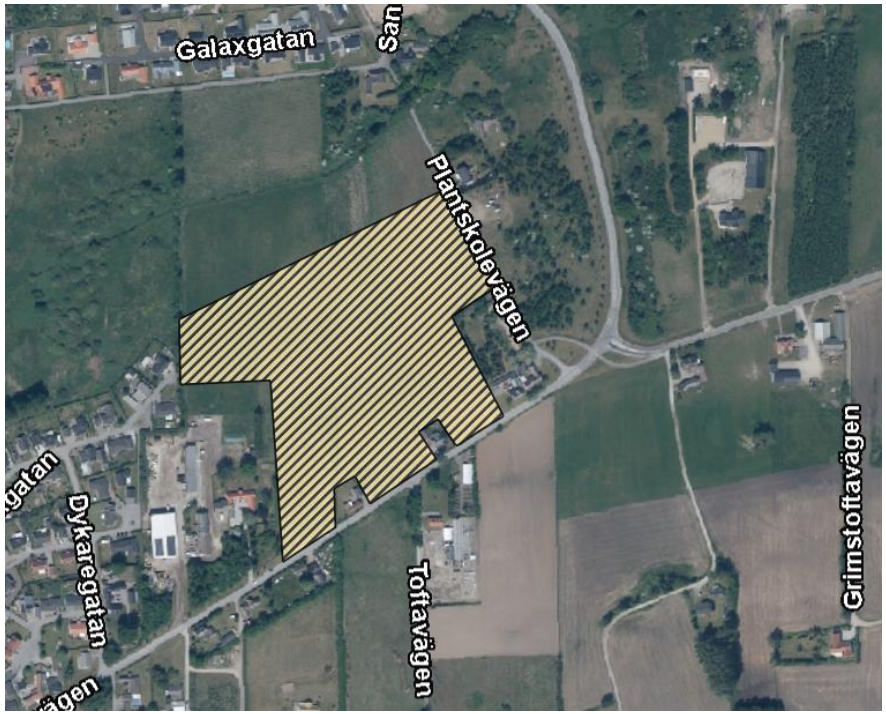

Figur 12. Utbyggnadsområde Tofta

Beskrivning av platsen

Tofta består av jordbruksmark och gränsar till bebyggelsen i tätortens östra del. Intill ligger Tofta gård med befintlig verksamhet. Norr om utbyggnadsområdet ligger Grimstoftabäcken. Området är cirka 60 000 m^2 stort. Det utgörs av privat mark och är i dag inte detaljplanelagt.

Önskad utveckling

Tofta föreslås utvecklas för bostäder i form av enbostadshus och radhus. Området uppskattas rymma cirka 50 bostäder.

Riktlinjer för området

- För utbyggnad enligt **Mark- och vattenanvändningskartan** krävs att detaljplan tas fram.
- För utbyggnad enligt **Mark- och vattenanvändningskartan** krävs att utbyggnadsområdet ansluts till kommunalt dricksvatten och spillvatten.
- Vid planläggning krävs tidig dialog med VA-huvudman och elnätsägare för att utreda förutsättningarna för områdets utveckling.
- Bostadshusen utformas som enbostadshus och radhus.
- Förorenad mark inom området behöver hanteras i kommande detaljplanering.
- Skyddsavstånd till befintlig verksamhet behöver beaktas och utredas vidare i kommande detaljplanering.
- En koppling till bostadsområdet väster om Tofta skapas.
- En bred grön zon längs bäcken bevaras med hänsyn till naturvärden, skyfallshantering och rekreation.
- Trafiksituationen på Tolångavägen behöver ses över i samband med detaljplanering.
- Risken för trafikbuller gör att närheten till Tolångavägen behöver beaktas i kommande detaljplanering.
- Tofta ligger inom vattenskyddsområde, vilket innebär att mycket stor hänsyn behöver tas i kommande detaljplanering. Lämplig lösning för dagvattenhantering bör utredas i detaljplaneskedet. Inom ett vattenskyddsområde där dagvattennät saknas kan uppsamling eller rening av dagvatten från potentiellt förorenade ytor komma att krävas. För övriga riktlinjer om dagvattenhantering, se avsnittet **Dagvatten** under **Generella riktlinjer**.
- Parkeringsbehovet för utbyggnadsområdet ska tillgodoses av markägaren.

Tillhör nämndsbeslut 2026-04-14 SBN § 25 PLAN.2020.1257

- Området omfattas även av de generella riktlinjerna, för mer information se **Generella riktlinjer**.

Konsekvenser	Plus/minus
Attraktivitet, hälsa och välbefinnande	+ Planerad gång- och cykelväg + Aktivitetsytor – Närhet till större väg – Vattenskyddsområde
Sociala perspektiv	– Längre från service
Resurshushållning	– Jordbruksmark tas i anspråk – Risk för betydande påverkan på grundvatten och vattentäkt
Klimatpåverkan	– Risk för ökat bilberoende (cirka 2000 m till Sjöbo busstation)
Ekosystem och biologisk mångfald	+ Sanering i samband med exploatering

Tabell 7. Konsekvensbedömning av Tofta

Synpunkter från Länsstyrelsen

I sitt granskningsyttrande för den fördjupade översiktsplanen skriver Länsstyrelsen Skåne följande som berör den fortsatta planeringsprocessen för utbyggnadsområde Tofta:

Länsstyrelsen bedömer att planförslaget redovisar påverkan och åtgärder med en detaljeringsgrad som är rimlig för översiktlig planering. Förutsättningarna är därmed goda för att normerna ska kunna följas. I enskilda detaljplaner kommer kommunen behöva redovisa mer detaljerat hur miljökvalitetsnormerna ska kunna följas.

Länsstyrelsen menar att i efterföljande detaljplanering i utbyggnadsområdena Tofta och Tofta trädgård, som ligger inom vattenskyddsområde, blir det särskilt viktigt att följa upp att föreslagen utbyggnad inte riskerar att påverka vattenförekomsten negativt för att långsiktigt säkra tillgången till dricksvatten.

Tillhör nämndsbeslut 2026-04-14 SBN § 25 PLAN.2020.1257

Stenänga

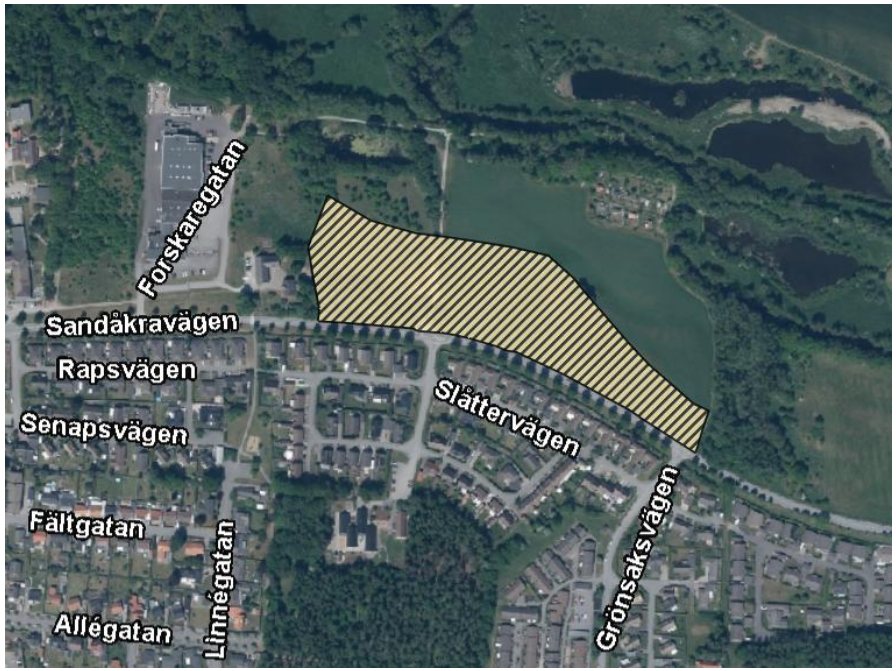

Figur 13. Utbyggnadsområde Stenänga

Beskrivning av platsen

Utbyggnadsområdet består av jordbruksmark och är beläget direkt norr om Sandåkravägen, intill naturområdet Stenänga. En hundrastgård finns i dag inom en del av ytan. Området är cirka 33 000 m^2 stort. Det utgörs av kommunal mark och är i dag inte detaljplanelagt. Norr om området gäller strandskydd.

Önskad utveckling

Utbyggnadsområdet Stenänga föreslås utvecklas till ett grönt bostadsområde med enbostadshus och radhus som utformas med särskild hänsyn till det närliggande naturområdet, strandskyddsområdet och livsmiljöer för växt- och djurliv. Området uppskattas rymma cirka 60 bostäder.

Riktlinjer för utbyggnadsområdet

- För utbyggnad enligt **Mark- och vattenanvändningskartan** krävs att detaljplan tas fram.
- För utbyggnad enligt **Mark- och vattenanvändningskartan** krävs att utbyggnadsområdet ansluts till kommunalt dricksvatten och spillvatten.
- Vid planläggning krävs tidig dialog med VA-huvudman och elnätsägare för att utreda förutsättningarna för områdets utveckling.
- Bostadshusen utformas som enbostadshus och radhus.
- Tillkommande bebyggelses möte med Sandåkravägen behöver beaktas, till exempel fasadutformning, övergången mellan privat och offentlig mark samt planering av grönska.
- Infart till området sker vid den befintliga infarten till hundrastgården, mitt emot Botaniska vägen.
- Trafiksituationen på Sandåkravägen behöver ses över i samband med detaljplanering.
- Kopplingar till naturområdet Stenänga ska bevaras och utvecklas.
- Hänsyn behöver särskilt tas till det närliggande naturområdet, strandskyddsområdet och lokaler för djurliv, inklusive skyddade arter.
- Naturvärdesinventering kommer att krävas vid kommande detaljplanering.
- Hänsyn behöver alltid tas till generellt biotopskydd. Inom utbyggnadsområdet finns en åkerholme som kan omfattas av biotopskydd.
- Det utpekade gröna rekreationsområdet (se **Mark- och vattenanvändningskartan**) norr om utbyggnadsområdet Stenänga

Tillhör nämndsbeslut 2026-04-14 SBN § 25 PLAN.2020.1257

stärker områdets attraktivitet. Hur grönområdet möter bebyggelsen är viktigt att beakta.

- Risken för trafikbuller gör att närheten till Sandåkravägen behöver beaktas i kommande detaljplanering.
- Parkeringsbehovet för utbyggnadsområdet ska tillgodoses av markägaren.
- För riktlinjer om dagvattenhantering, se avsnittet **Dagvatten** under **Generella riktlinjer**.
- Inom strandskyddsområde medges i princip inga nya byggnader, andra anläggningar eller bygglovspliktiga markingrepp. En ny byggnad eller anläggning prövas i en dispensansökan som hanteras av kommunen. Alla positiva beslut överprövas av Länsstyrelsen.
- Området omfattas även av de generella riktlinjerna, för mer information se **Generella riktlinjer**.

Konsekvenser	Plus/minus
Attraktivitet, hälsa och välbefinnande	+ Aktivitetsytor – Närhet till större väg
Sociala perspektiv	– Längre från service
Resurshushållning	– Jordbruksmark tas i anspråk
Klimatpåverkan	– Risk för ökat bilberoende (cirka 2000 m till Sjöbo busstation)
Ekosystem och biologisk mångfald	+ Utvecklad grönyta i samband med exploatering – Mark tas i anspråk från grönstruktur – Närhet till känsliga naturvärden

Tabell 8. Konsekvensbedömning av Stenänga

Ollonborren 25

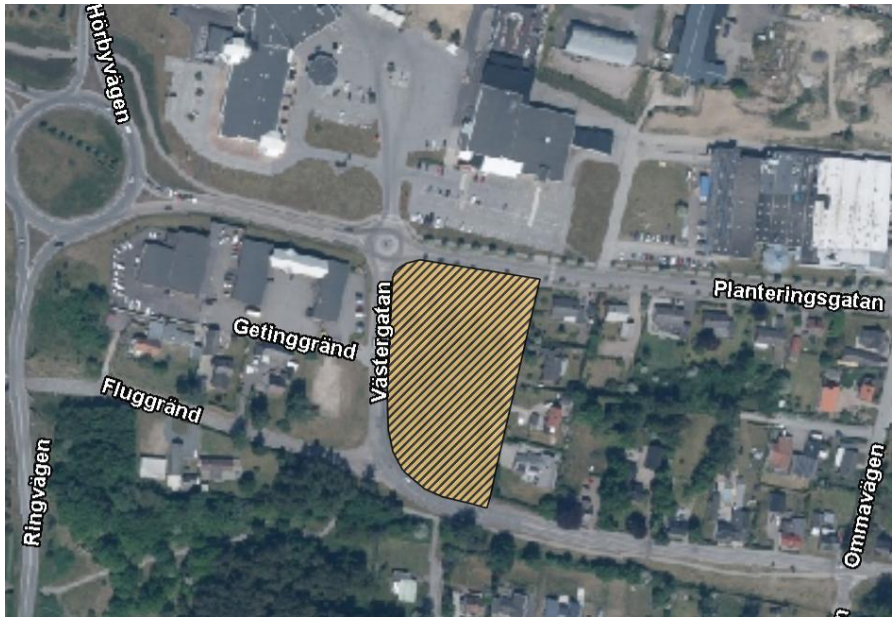

Figur 14. Utbyggnadsområde Ollonborren 25

Beskrivning av platsen

Utbyggnadsområdet är i dag en obebyggd yta med naturmark bestående av träd och gräs. Området är cirka 10 000 m^2 stort. Det utgörs av privat mark och är i dag planlagt för garageändamål.

Önskad utveckling

Området föreslås utvecklas för centrumfunktioner. Inom markanvändningen centrumfunktion kan olika verksamheter rymmas, till exempel kontor, handel eller liknande. Eventuellt kan även bostadsutveckling vara möjlig på platsen. Exakt vilken bebyggelse som är lämplig behöver utredas i detaljplaneskedet.

Tillhör nämndsbeslut 2026-04-14 SBN § 25 PLAN.2020.1257

Riktlinjer för utbyggnadsområdet

- För utbyggnad enligt **Mark- och vattenanvändningskartan** krävs att detaljplan tas fram.
- För utbyggnad enligt **Mark- och vattenanvändningskartan** krävs att utbyggnadsområdet ansluts till kommunalt dricksvatten och spillvatten.
- Vid planläggning krävs tidig dialog med VA-huvudman och elnätsägare för att utreda förutsättningarna för områdets utveckling.
- Vid bedömningen av lämplig markanvändning och bebyggelse på området behöver stor hänsyn tas till den omkringliggande trafiksituationen.
- Träd och grönska behöver bevaras och förstärkas inom den södra delen av området, på en yta om cirka 3000 m^2, för att minska effekten av den värmeö som området ligger i.
- Vid bebyggelseutveckling ska riktlinjerna för järnvägsreservatet följas.
- Risken för trafikbuller gör att närheten till Planteringsgatan och Västergatan behöver beaktas i kommande detaljplanering.
- Parkeringsbehovet för utbyggnadsområdet ska tillgodoses av markägaren.
- För riktlinjer om dagvattenhantering, se avsnittet **Dagvatten** under **Generella riktlinjer**.
- Området omfattas även av de generella riktlinjerna, för mer information se **Generella riktlinjer**.

Konsekvenser	Plus/minus
Attraktivitet, hälsa och välbefinnande	+ Grönområden + Gång- och cykelvägar – Eventuell värmeproblematik – Närhet till stora vägar och industriområde
Sociala perspektiv	+ Närhet till service
Resurshushållning	+ Effektiv markanvändning
Klimatpåverkan	– Risk för ökat bilberoende (cirka 1000 m till Sjöbo busstation)
Ekosystem och biologisk mångfald	– Mark tas i anspråk från grönyta (dock redan detaljplanelagd för garageändamål)

Tabell 9. Konsekvensbedömning av Ollonborren 25

Tillhör nämndsbeslut 2026-04-14 SBN § 25 PLAN.2020.1257

Tillhör nämndsbeslut 2026-04-14 SBN § 25 PLAN.2020.1257

Kvarteret Möllan

Figur 15. Utbyggnadsområde Kvarteret Möllan

Beskrivning av platsen

Kvarteret Möllan är ett obebyggt område som ligger mellan bostadsområdet Elefanten, Tegelgatan, Sjöbo mölla och Florabiografen. Området är cirka 6000 m^2 stort. Det består i dag av gräsytor, parkering och en mindre park vid Florabiografen. Kvarteret Möllan utgörs av kommunal mark och är i dag delvis planlagt för bostadsändamål och delvis för en transformatorstation.

Önskad utveckling

Kvarteret Möllan föreslås utvecklas för centrumfunktioner med samhällsservice, till exempel lokaler för kultur och fritid, mötesplatser, aktivitetslokaler och kontor. Parkmarken kring möllan och vid Florabiografen föreslås samtidigt utvecklas.

Figur 16. Skiss för utbyggnadsområdet som visar hur parkmark och gångvägskopplingar bör bevaras och utvecklas.

Riktlinjer för utbyggnadsområdet

- För utbyggnad enligt **Mark- och vattenanvändningskartan** krävs att detaljplan tas fram.
- För utbyggnad enligt **Mark- och vattenanvändningskartan** krävs att utbyggnadsområdet ansluts till kommunalt dricksvatten och spillvatten.
- Vid planläggning krävs tidig dialog med VA-huvudman och elnätsägare för att utreda förutsättningarna för områdets utveckling.

- Gångvägskopplingarna genom kvarteret mellan Idegatan och Tegelgatan samt mellan Planteringsgatan och Västergatan ska bevaras.
- Möllan ska integreras och bevaras. Formellt skydd ska säkerställas i detaljplan.
- Ett skyddsavstånd ska skapas runt möllan: i söder som ett byggnadsfritt avstånd och i öst, norr och väst i form av parkmark.
- Parken söder om Florabiografen utvecklas och kopplas samman med parkmarken kring möllan. Detta bidrar även till att minska effekten av den värmeö som området ligger i.
- Kvarterets rumslighet ska förstärkas.
- Infarten till området från Tegelgatan ska möta Vintergatan.
- En ny infart bör skapas från Idegatan eller Tegelgatan till fastigheten Elefanten 21.
- Utrymme för avfallshantering och tillgänglighet för renhållningsbilar behöver särskilt hanteras, därför krävs tidig dialog med huvudman för avfallshantering vid planläggning för att säkerställa goda förutsättningar.
- Eventuell förorenad mark inom området behöver utredas och beaktas i kommande detaljplanering.
- För riktlinjer om dagvattenhantering, se avsnittet **Dagvatten** under **Generella riktlinjer**.
- Området omfattas även av de generella riktlinjerna, för mer information se **Generella riktlinjer**.

Konsekvenser	Plus/minus
Attraktivitet, hälsa och välbefinnande	+ Gör centrummiljön mer sammanhållen och attraktiv + Möjliggör nya aktivitetsytor + Gång- och cykelväg – Eventuell värmeproblematik
Sociala perspektiv	+ Möjliggör nya mötesplatser
Resurshushållning	+ Effektiv markanvändning
Klimatpåverkan	+ Kollektivtrafiknära (cirka 200 m till Sjöbo busstation)
Ekosystem och biologisk mångfald	+ Sanering i samband med exploatering – Mark tas i anspråk från grönstruktur

Tabell 10. Konsekvensbedömning av Kvarteret Möllan

Tillhör nämndsbeslut 2026-04-14 SBN § 25 PLAN.2020.1257

Mobilitetshus

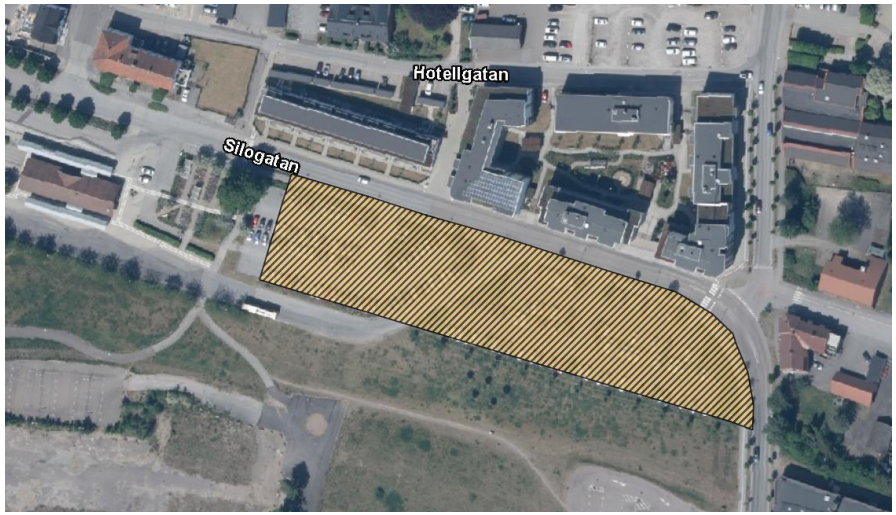

Figur 17. Utbyggnadsområde Mobilitetshus

Beskrivning av platsen

Utbyggnadsområdet är en avlång markyta längs Silogatan och rymmer i dag Sjöbo busstation, som är tätortens knutpunkt för kollektivtrafik. Det omfattar också parkeringsytor för boende och pendlare. Området är ca 20 000 m^2 stort. Det utgörs av kommunal mark och är i dag delvis planlagt för kollektivtrafik och delvis för järnvägsändamål.

Önskad utveckling

Inom området bör ett mobilitetshus utvecklas. Ett mobilitetshus är en parkeringsanläggning för bil och cykel. Det kan också erbjuda andra tjänster, till exempel handel, pakethantering, bil- och cykelpool, internettillgång, fordonsservice, toaletter, sittplatser och olika aktiviteter i eller i närheten av byggnaden. En samlad parkeringslösning i området kan också möjliggöra fortsatt centrumutveckling på den yta som då frigörs.

Riktlinjer för utbyggnadsområdet

- För utbyggnad enligt **Mark- och vattenanvändningskartan** krävs att detaljplan tas fram.
- Vid planläggning krävs tidig dialog med VA-huvudman och elnätsägare för att utreda förutsättningarna för områdets utveckling.
- Bebyggelsens höjd bör anpassas så att den balanserar den lägre bebyggelsen i norr och den högre som föreslås i detaljplanen för Bränneriet i söder.
- Vid utformning av området behöver effekten av den värmeö som området ligger i beaktas.
- Mobilitetshuset kan kombineras med busstationen i samma byggnad.
- Mobilitetshuset får inte omöjliggöra en framtida järnväg.
- Mobilitetshuset bör vara påbyggnadsbart och multifunktionellt för att vara anpassningsbart vid framtida behovsförändringar.
- Eventuell förorenad mark inom området behöver utredas och beaktas i kommande detaljplanering.
- Kopplingar till befintliga gång- och cykelstråk från mobilitetshuset ska stärkas.
- Kopplingarna till Gamla torg och kommunhuset ska stärkas.
- För riktlinjer om dagvattenhantering, se avsnittet **Dagvatten** under **Generella riktlinjer**.
- Området omfattas även av de generella riktlinjerna, för mer information se **Generella riktlinjer**.

Tillhör nämndsbeslut 2026-04-14 SBN § 25 PLAN.2020.1257

Konsekvenser	Plus/minus
Attraktivitet, hälsa och välbefinnande	+ Gör centrummiljön mer sammanhållen och attraktiv + Möjliggör nya aktivitetsytor – Eventuell värmeproblematik
Sociala perspektiv	+ Möjliggör nya mötesplatser
Resurshushållning	+ Effektiv markanvändning + Möjliggör en mer samlad parkeringslösning
Klimatpåverkan	+ Ökar utbudet av mobilitetstjänster och kollektivtrafik
Ekosystem och biologisk mångfald	

Tabell 11. Konsekvensbedömning av utbyggnadsområde Mobilitetshus

Sambagatan

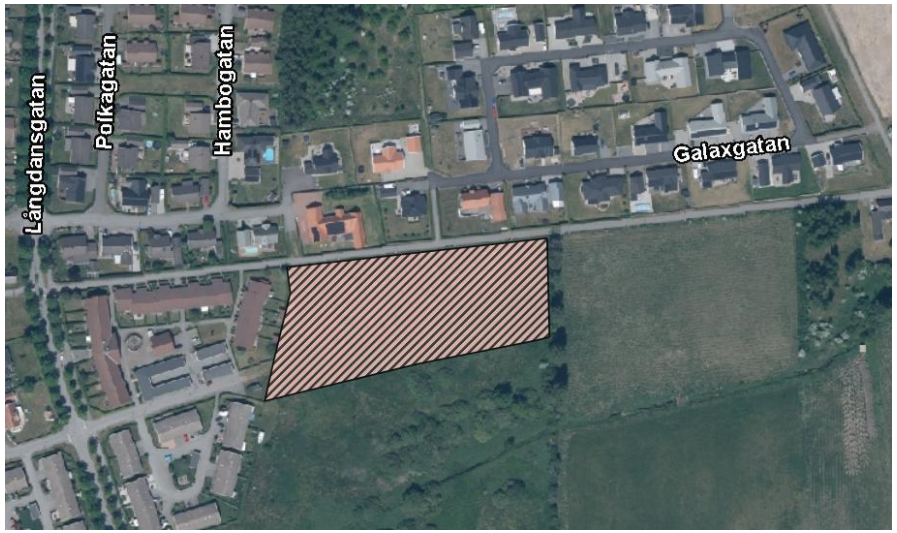

Figur 18. Utbyggnadsområde Sambagatan

Beskrivning av platsen

Utbyggnadsområdet är i dag en obebyggd yta med naturmark. Norrut finns en cykelväg och västerut ansluter Sambagatan, som är en bilväg. Området omges av radhusbebyggelse i väster och villabebyggelse i norr. Det utgörs av kommunal mark och är i dag inte detaljplanelagt, med undantag för en parkeringsyta i anslutning till Sambagatan. Området är cirka 10 000 m^2 stort.

Önskad utveckling

Utbyggnadsområdet föreslås utvecklas för vård- och bostadsändamål i form av ett LSS-boende med cirka sex lägenheter.

Riktlinjer för utbyggnadsområdet

- För utbyggnad enligt M**ark- och vattenanvändningskartan** krävs att detaljplan tas fram.

Tillhör nämndsbeslut 2026-04-14 SBN § 25 PLAN.2020.1257

- För utbyggnad enligt **Mark- och vattenanvändningskartan** krävs att utbyggnadsområdet ansluts till kommunalt dricksvatten och spillvatten.
- Vid planläggning krävs tidig dialog med VA-huvudman och elnätsägare för att utreda förutsättningarna för områdets utveckling.
- Ett grönt stråk genom området ska bevaras och förstärkas för att knyta samman omkringliggande livsmiljöer för växt- och djurliv.
- Värdefulla ekar inom området ska inventeras och bevaras vid utformningen samt ges skydd i detaljplan.
- Träd och grönska behöver tillföras för att skapa en god utemiljö för de boende.
- Vid utveckling behöver särskild hänsyn tas till risk för översvämning med anledning av närheten till Grimstoftabäcken.
- Området ligger inom vattenskyddsområde, vilket innebär att stor hänsyn måste tas i detaljplaneringen. Lämplig lösning för dagvattenhantering bör utredas i detaljplaneskedet. Inom ett vattenskyddsområde där dagvattennät saknas kan uppsamling eller rening av dagvatten från potentiellt förorenade ytor komma att krävas. För övriga riktlinjer om dagvattenhantering, se avsnittet **Dagvatten** under **Generella riktlinjer**.
- Parkeringsbehovet för utbyggnadsområdet ska tillgodoses av markägaren.
- Området omfattas även av de generella riktlinjerna, för mer information se **Generella riktlinjer**.

Konsekvenser	Plus/minus
Attraktivitet, hälsa och välbefinnande	+ Grönområden + Gång- och cykelvägar
Sociala perspektiv	– Längre från service
Resurshushållning	+ Effektiv markanvändning
Klimatpåverkan	– Risk för ökat bilberoende (cirka 2000 m till Sjöbo busstation)
Ekosystem och biologisk mångfald	– Mark tas i anspråk från grönstruktur

Tabell 12. Konsekvensbedömning av Sambagatan

Tillhör nämndsbeslut 2026-04-14 SBN § 25 PLAN.2020.1257

Stapelgränd

Figur 19. Utbyggnadsområde Stapelgränd

Beskrivning av platsen

Utbyggnadsområdet är i dag en obebyggd, trädbevuxen yta söder om Södra Åsums kyrka. Västerut ligger området Redskapsgatan, där boende och icke störande verksamheter samsas, och österut ligger ett äldreboende samt ett LSS-boende. Området är cirka 14 000 m^2 stort. Det utgörs av kommunal mark och är i dag inte detaljplanelagt.

Önskad utveckling

Utbyggnadsområdet föreslås utvecklas till ett grönt område för vård- och bostadsändamål i form av ett LSS-boende med cirka sex lägenheter, där befintlig grönska tas tillvara och utvecklas.

Riktlinjer för utbyggnadsområdet

- För utbyggnad enligt **Mark- och vattenanvändningskartan** krävs att detaljplan tas fram. I samband med detaljplaneringen ska behovet av att även planlägga närliggande funktioner och bebyggelse utredas.
- För utbyggnad enligt **Mark- och vattenanvändningskartan** krävs att utbyggnadsområdet ansluts till kommunalt dricksvatten och spillvatten.
- Vid planläggning krävs tidig dialog med VA-huvudman och elnätsägare för att utreda förutsättningarna för områdets utveckling.
- Ett grönt stråk genom området ska bevaras för att säkerställa sammanhängande livsmiljöer för växt- och djurliv i sydost–nordvästlig riktning samt för att minska effekten av den närliggande värmeön.
- Vid detaljplanering ska naturmark söder om befintligt LSS-boende säkras som naturmark för att bevara sammanhängande livsmiljöer för växt- och djurliv.
- Värdefulla ekar inom området ska inventeras och bevaras vid utformningen samt ges skydd i detaljplan.
- Naturvärdesinventering kommer att krävas vid kommande detaljplanering.
- Träd längs Esplanaden ska bevaras.

Tillhör nämndsbeslut 2026-04-14 SBN § 25 PLAN.2020.1257

- Stenmurar inom området ska bevaras.
- Trafiksituationen längs Esplanaden behöver ses över, med fokus på säkra övergångar, med anledning av att området möjliggör ytterligare bebyggelse norr om Esplanaden.
- Eventuell förorenad mark inom området behöver utredas och beaktas i kommande detaljplanering.
- Parkeringsbehovet för utbyggnadsområdet ska tillgodoses av markägaren.
- För riktlinjer om dagvattenhantering, se avsnittet **Dagvatten** under **Generella riktlinjer**.
- Området omfattas även av de generella riktlinjerna, för mer information se **Generella riktlinjer**.

Konsekvenser	Plus/minus
Attraktivitet, hälsa och välbefinnande	+ Aktivitetsytor + Gång- och cykelvägar – Närhet till större väg
Sociala perspektiv	– Längre från service
Resurshushållning	+ Effektiv markanvändning
Klimatpåverkan	– Risk för ökat bilberoende (cirka 1500 m från Sjöbo busstation)
Ekosystem och biologisk mångfald	– Mark tas i anspråk från grönstruktur

Tabell 13. Konsekvensbedömning av Stapelgränd

Avloppsreningsverket

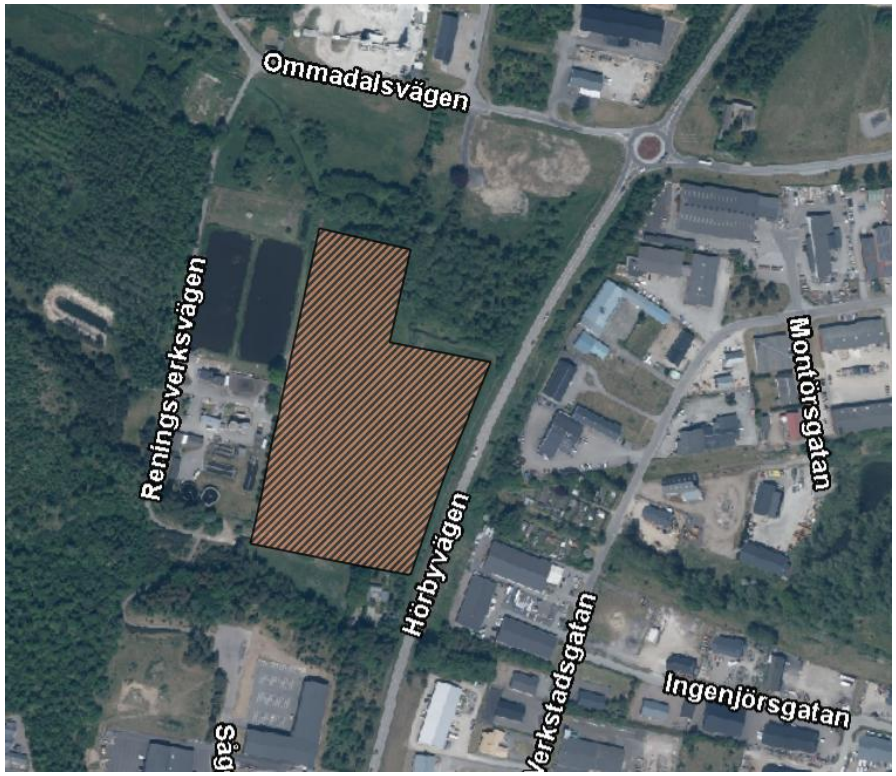

Figur 20. Utbyggnadsområde Avloppsreningsverket

Beskrivning av platsen

Utbyggnadsområdet ligger öster om det befintliga avloppsreningsverket. Det utgörs av kommunal mark och används i dag som betesmark. Området är i dag inte detaljplanelagt.

Önskad utveckling och bedömning

Området pekas ut för möjlig framtida utveckling av reningsverket.

Tillhör nämndsbeslut 2026-04-14 SBN § 25 PLAN.2020.1257

Riktlinjer för utbyggnadsområdet

- Vid utveckling behöver särskild hänsyn tas till risk för översvämning.
- Området omfattas även av de generella riktlinjerna, för mer information se **Generella riktlinjer**.

Konsekvenser	Plus/minus
Attraktivitet, hälsa och välbefinnande	+ Ökad kapacitet för rening av avloppsvatten från befintlig och framtida bebyggelse – Risk för påverkan på omgivningen
Sociala perspektiv	
Resurshushållning	– Jordbruksmark tas i anspråk
Klimatpåverkan	
Ekosystem och biologisk mångfald	– Mark tas i anspråk från grönstruktur

Tabell 14. Konsekvensbedömning av utbyggnadsområde Avloppsreningsverket

Ängsgården

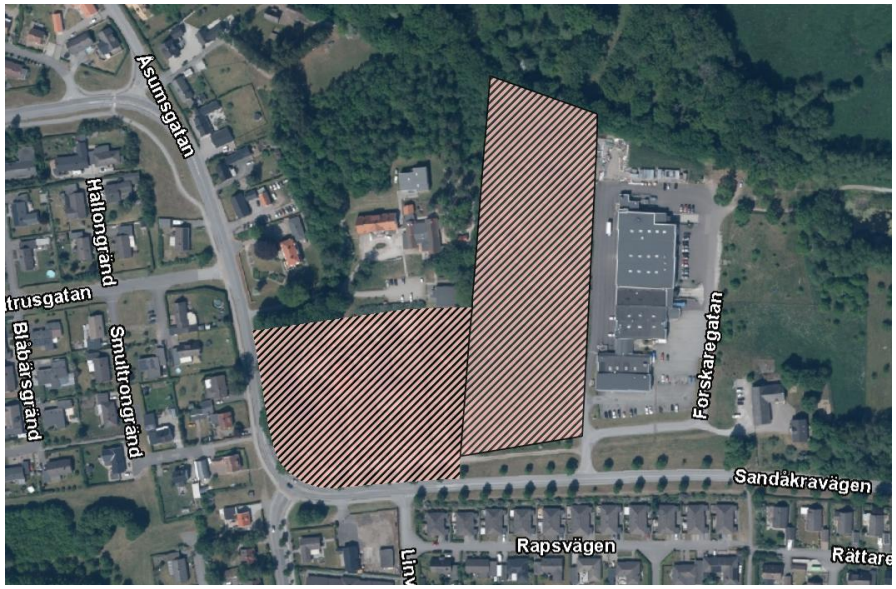

Figur 21. Utbyggnadsområde Ängsgården med pågående detaljplanering

Beskrivning av platsen

Utbyggnadsområdet är en obebyggd markyta mellan Ängsgården, Åsums förskola och verksamhetsområdet Ängsbyn. Norrut ligger naturområdet Stenänga och söderut passerar Sandåkravägen. Området är cirka 18 000 m^2 stort. Det består i dag av trädbevuxen mark. Verksamhetsområdet Ängsbyn, som ligger österut, är planlagt för småindustri som inte är störande för omgivningen. Utbyggnadsområdet utgörs av kommunal mark och är i dag delvis planlagt för småindustri och delvis för allmänt ändamål.

Positivt planbesked beviljades för Ängsgården i juni 2024. Planarbetet startade i slutet av 2025. Ett positivt planbesked innebär att föreslagen markanvändning kan prövas i en detaljplaneprocess. Planprocessen behöver utvisa om markanvändningen kan anses vara lämplig samt vilka

Tillhör nämndsbeslut 2026-04-14 SBN § 25 PLAN.2020.1257

åtgärder som i så fall kan behöva vidtas inom ramen för detaljplanens utformning.

Önskad utveckling

Utbyggnadsområdet möjliggör utveckling för vårdändamål så att Ängsgården kan byggas ut och mark för framtida behov kan säkerställas. Vid planläggning av området skapas också förutsättningar för att ta ett helhetsgrepp kring Ängsgården, Åsums förskola och närliggande kvarter.

Riktlinjer för utbyggnadsområdet

- För utbyggnad enligt **Mark- och vattenanvändningskartan** krävs att detaljplan tas fram.
- För utbyggnad enligt **Mark- och vattenanvändningskartan** krävs att utbyggnadsområdet ansluts till kommunalt dricksvatten och spillvatten.
- Vid planläggning krävs tidig dialog med VA-huvudman och elnätsägare för att utreda förutsättningarna för områdets utveckling.
- Vid detaljplaneläggning bör också fastigheten Sjöbo 6:85 ingå för att planlägga den befintliga förskolan och andra befintliga verksamheter och funktioner.
- Vid detaljplaneläggning bör också fastigheten Ängsgården 1 ingå för att möjliggöra ett helhetsgrepp och knyta samman befintlig och ny markyta för vårdändamål.
- En god vårdmiljö ska säkerställas. Möjlighet till naturlig skuggning från träd ska finnas.
- Träd och grönska behöver bevaras och tillföras området för att minska effekten av den närliggande värmeön. Detta är särskilt viktigt eftersom området planeras för vårdändamål och förskola.
- Utformningen av den östra delen av utbyggnadsområdet är särskilt viktig för att vårdändamål och verksamhetsområde ska kunna mötas på ett bra sätt.
- Kopplingarna till naturområdet Stenänga ska bevaras och utvecklas.
- Hänsyn behöver tas till närliggande naturområde och lokaler för djurliv, inklusive skyddade arter.
- Naturvärdesinventering kommer att krävas vid kommande detaljplanering.
- Risken för trafikbuller gör att närheten till Sandåkravägen behöver beaktas i kommande detaljplanering.
- Parkeringsbehovet för utbyggnadsområdet ska tillgodoses av markägaren.
- Skyfallshantering behöver särskilt beaktas med tanke på lågpunkter inom området och söder om Sandåkravägen (se rapporten Sjöbo Skyfallskartering, Sigma Civil AB, 2020, tillgänglig via Sjöbo kommun).
- För riktlinjer om dagvattenhantering, se avsnittet **Dagvatten** under **Generella riktlinjer**.
- Området omfattas även av de generella riktlinjerna, för mer information se **Generella riktlinjer**.

Tillhör nämndsbeslut 2026-04-14 SBN § 25 PLAN.2020.1257

Konsekvenser	Plus/minus
Attraktivitet, hälsa och välbefinnande	+ Aktivitetsytor – Närhet till större väg – Eventuell värmeproblematik
Sociala perspektiv	– Längre från service
Resurshushållning	+ Effektiv markanvändning
Klimatpåverkan	– Risk för ökat bilberoende (cirka 1500 m till Sjöbo busstation)
Ekosystem & biologisk mångfald	– Mark tas i anspråk från grönstruktur

Tabell 15. Konsekvensbedömning av Ängsgården

Sjöbo väst

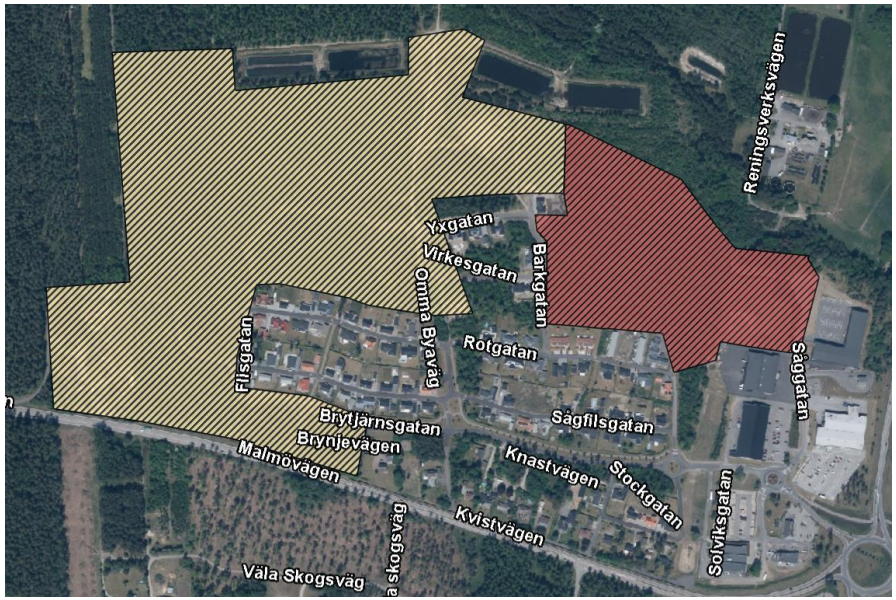

Figur 22. Utbyggnadsområde Sjöbo väst med pågående detaljplanering

I samband med framtagandet av detaljplanen för Sjöbo väst har flera utredningar tagits fram om närheten till avloppsreningsverket. Utredningarna har också tagit höjd för en möjlig framtida utveckling av reningsverket. Utifrån dessa gör kommunen den samlade bedömningen att risken för att reningsverkets utveckling begränsas i framtiden i samband med nybyggnation på Sjöbo väst är liten.

Mer information om området finns i den pågående detaljplaneringen.

Synpunkter från Länsstyrelsen

I sitt granskningsyttrande för den fördjupade översiktsplanen skriver Länsstyrelsen Skåne följande som berör den fortsatta planeringsprocessen för utbyggnadsområde Sjöbo väst:

Tillhör nämndsbeslut 2026-04-14 SBN § 25 PLAN.2020.1257

Det framgår av ÄÖP Sjöbo att i samband med framtagande av detaljplan för Sjöbo väst har ett flertal utredningar tagits fram gällande närheten till avloppsreningsverket. Samt att utredningarna även tagit höjd för en framtida utveckling av reningsverket. Kommunen gör bedömningen att bebyggelseutvecklingen på Sjöbo väst inte påverkar avloppsreningsverkets framtida expansionsmöjligheter. För ytterligare information om området hänvisas till pågående detaljplaneprocess.

Länsstyrelsen konstaterar att detaljplaneärendet ännu inte varit på granskning. I samrådet till detaljplanen och i samrådet till ÄÖP Sjöbo påminde Länsstyrelsen bl.a. om att påverkan från reningsverket inte enbart handlar om lukt och smittspridning, utan även andra riskfaktorer som t.ex. brand och explosionsrisk. Länsstyrelsen konstaterar att frågan kvarstår att hantera i pågående detaljplaneprocess.

Kommunens svar till Länsstyrelsen i granskningsutlåtandet: Tack för era synpunkter! Kommunen tar med dessa till den pågående detaljplaneprocessen. Inför antagandet har kommunen justerat bedömningen gällande detaljplanen för Sjöbo väst och den eventuella risken för påverkan på avloppsreningsverkets framtida utveckling.

Fritidsbacken

Figur 23. Utbyggnadsområde Fritidsbacken med pågående detaljplanering

Mer information om området finns i den pågående detaljplaneringen.

Tillhör nämndsbeslut 2026-04-14 SBN § 25 PLAN.2020.1257

Grimstofta

Figur 24. Utbyggnadsområde Grimstofta med pågående detaljplanering

Mer information om området finns i den pågående detaljplaneringen.

Sandbäcks verksamhetsområde

Figur 25. Sandbäcks verksamhetsområde med pågående detaljplanering

Kommunen har beslutat om positivt planbesked inom det tänkta planområdet för att pröva en ändring av planbestämmelser från industri till handel, kontor, industri/lager (ej störande för omgivningen) samt gymnasieskola/vuxenutbildning. Beslutet togs den 25 maj 2021. Ett positivt planbesked innebär att föreslagen breddad markanvändning kan prövas i en detaljplaneprocess. Planprocessen behöver utvisa om markanvändningen kan anses vara lämplig samt vilka åtgärder som i så fall kan behöva vidtas inom ramen för detaljplanens utformning. Mer information om området finns i den pågående detaljplaneringen.

Tillhör nämndsbeslut 2026-04-14 SBN § 25 PLAN.2020.1257

Tillhör nämndsbeslut 2026-04-14 SBN § 25 PLAN.2020.1257

Sibyllan 1

Figur 26. Sibyllan 1 med pågående detaljplanering

Mer information om området finns i den pågående detaljplaneringen.

Marknadstorget – Utblick

Utblick innebär att eventuell utveckling föreslås först på längre sikt än vad den här fördjupade översiktsplanen omfattar.

Figur 27. Utblicksområde Marknadstorget

Beskrivning av platsen

Utbyggnadsområdet ligger på den östra delen av marknadsplatsen, direkt söder om Folkets park. Det består i dag av en öppen gräsyta och har ett centralt läge i Sjöbo, med närhet till rekreationsområdet Oran. I öster gränsar området till befintlig villabebyggelse och i söder till Tolångavägen, som är en av Sjöbos infartsvägar. Området är cirka 12 000 m^2 stort och utgörs av kommunal mark.

Önskad utveckling

Området kan innebära en förtätning och, på längre sikt, utvecklas för centrumfunktioner. Tills dess är området utpekat som grönområde och bör utvecklas som sådant, så länge en utveckling för centrumfunktioner inte bedöms som aktuell.

Vid utveckling av området behöver mötet med marknadsplatsen särskilt beaktas, eftersom platsen har stor betydelse för Sjöbos historia och identitet. Det är därför viktigt att eventuell bebyggelse utformas så att den skapar ett tydligt möte mellan offentliga och privata rum. Även mötet med Tolångavägen bör särskilt beaktas, eftersom den vägen är en viktig entré till Sjöbo.

Utblicksområde – Medskick

- För eventuell framtida utbyggnad enligt **Mark- och vattenanvändningskartan** krävs att detaljplan tas fram.
- För eventuell framtida utbyggnad enligt **Mark- och vattenanvändningskartan** krävs att utbyggnadsområdet ansluts till kommunalt dricksvatten och spillvatten.
- Vegetation bör tillföras området vid utveckling för att minska effekten av den värmeö som området delvis ligger i.
- Utformning och gestaltning av fasader och markytor som vetter mot marknadsplatsen och Tolångavägen bör särskilt beaktas och hålla hög kvalitet.
- Vid eventuell framtida planläggning behöver följande beaktas:
    - Områdets närhet till ett utpekat klimatanpassningsområde
    - Eventuell förorenad mark inom området
    - Det angränsande vattenskyddsområdet

Konsekvenser	Plus/minus
Attraktivitet, hälsa och välbefinnande	+ Grönområden + Gång- och cykelvägar + Aktivitetsytor – Eventuell värmeproblematik – Närhet till större väg
Sociala perspektiv	+ Närhet till service
Resurshushållning	+ Effektiv markanvändning
Klimatpåverkan	+ Kollektivtrafiknära (cirka 800 m till Sjöbo busstation)
Ekosystem och biologisk mångfald	– Mark tas i anspråk från grönstruktur

Tabell 16. Konsekvensbedömning av Marknadstorget

Tillhör nämndsbeslut 2026-04-14 SBN § 25 PLAN.2020.1257

Tillhör nämndsbeslut 2026-04-14 SBN § 25 PLAN.2020.1257

Planeringsförutsättningar

Landskap och bebyggelse

Sjöbos historia

I Sjöbo finns ett variationsrikt landskap med unika naturförutsättningar som har format områdets omväxlande topografi, jordarter och bördighet. Dessa förutsättningar har i sin tur påverkat hur människor bott på och brukat markerna under flera tusen år.

Forntid och tidig historia

Arkeologiska fynd visar att det fanns stenåldersbosättningar och mänsklig aktivitet i området redan för omkring 7000 år sedan. Fynden från brons- och järnåldern är färre, men det var under den tiden som kommunens äldsta byar fick sina gränser. Att fynden är färre kan förklaras med att bebyggelsen har legat kvar på samma platser under lång tid och att de gamla jordbruksmarkerna fortfarande används. Under vikingatiden skedde en expansion i området, bland annat tack vare teknisk utveckling, nyodling och en växande befolkning. Spår av expansionen syns fortfarande i många av dagens ortsnamn. Exempelvis har namn som slutar på ändelserna **-löv**, **-inge**, **-stad** och **-tofta** sitt ursprung i denna period.

Medeltid till 1800-tal

Från medeltiden och fram till 1800-talet utvecklades bebyggelsen i flera omgångar. Åkermark utgjorde bara en liten del av markanvändningen och de flesta försörjde sig på boskapsskötsel. Ett öppnare landskap växte fram genom högt betestryck och viss nyodling, men också av andra orsaker. En stor del av virket användes exempelvis till byggnader, stängsel och värmekällor, och till större industrier som Alunbruket i Christinehof. Träd kom främst att växa i vångarna – alltså i anslutning till åker- och ängsmarker – samt vid godsen. I de norra och södra delarna av kommunen fanns däremot fortfarande större sammanhängande skogsområden kvar.

Skiftesreformer och förändrade landskap

Under 1700- och 1800-talen förändrades landskapets karaktär betydligt till följd av skiftesreformerna. Många byar splittrades och små markenheter slogs samman. Det ledde bland annat till att många kantzoner (gränsområden mellan naturtyper, exempelvis skogsbryn) och biotoper (naturmiljöer där växter och djur lever) försvann. Spåren från skiftena syns fortfarande i form av stenmurar, spridda gårdar och små byklungor. Virkesbrist gjorde att dåtidens människor behövde hushålla med det som fanns, och därför blev korsvirkeshus ett vanligt inslag i Sjöbo.

Industrialisering och utveckling av Sjöbo tätort

Sjöbo nämns för första gången i ett brev från 1502, där orten kallas Søbo. Namnet kommer troligen från en sjö som låg öster om dagens centrum, med några bodar i närheten. Södra Åsum var då socknens centrum, men Sjöbo – med sin gästgivargård vid två korsande vägar – blev snart en viktig knytpunkt i Färs Härad. När industrialiseringen tog fart började Sjöbo utvecklas i en rasande hastighet. Två järnvägslinjer drogs genom tätorten. Sträckan mellan Ystad och Eslöv invigdes 1866, och Simrishamnsbanan mellan Malmö och Simrishamn stod klar 1893.

Sjöbo blir municipalsamhälle

Sjöbo utvecklades till en ort som försörjde den omgivande landsbygden med varor och service. Många av de gamla tegelbyggnaderna i centrala Sjöbo påminner fortfarande om den här tiden. År 1898 fick Sjöbo status som municipalsamhälle, vilket innebar att orten fick vissa kommunala rättigheter trots att den låg på landsbygden. Vid den tiden hade flera verksamheter hunnit etableras i tätorten, och industrin blomstrade med bland annat ett ullspinneri, ett tegelbruk och en mekanisk verkstad.

En stadsplan togs fram av stadsingenjören och majoren Anders S. Nilsson. Den reglerade kvarters- och gatustrukturen, som finns kvar än idag. Det beror på att orten kunde växa utåt i stället för att riva byggnader i centrum. Under den här tiden utvecklades Västergatan till den centrumgata med blandade funktioner som den fortfarande är. Tidigare var det Norregatan som fungerade som centrumgata med handel, medan Västergatan främst användes för verksamheter.

Sjöbos utveckling från 1970-talet till idag

Under 1970-talet stannade Sjöbos utveckling av. Järnvägslinjerna lades ner, industrier avvecklades och jordbruket mekaniserades, vilket minskade behovet av arbetskraft. Det ledde till utflyttning från flera delar av kommunen. Samtidigt ökade antalet enfamiljsbostäder och Sandbäcks industriområde etablerades.

Idag är Sjöbo kommunens centralort – en pendlarort med goda kommunikationer och närhet till naturen.

Landskapsanalys

En landskapsanalys är en metod för att förstå och beskriva ett landskap med utgångspunkt i dess natur, historia och hur det används. Analysen tar bland annat hänsyn till topografi, vegetation och bebyggelse. Syftet är att skapa ett tydligt underlag för planering, bevarande och hållbar utveckling.

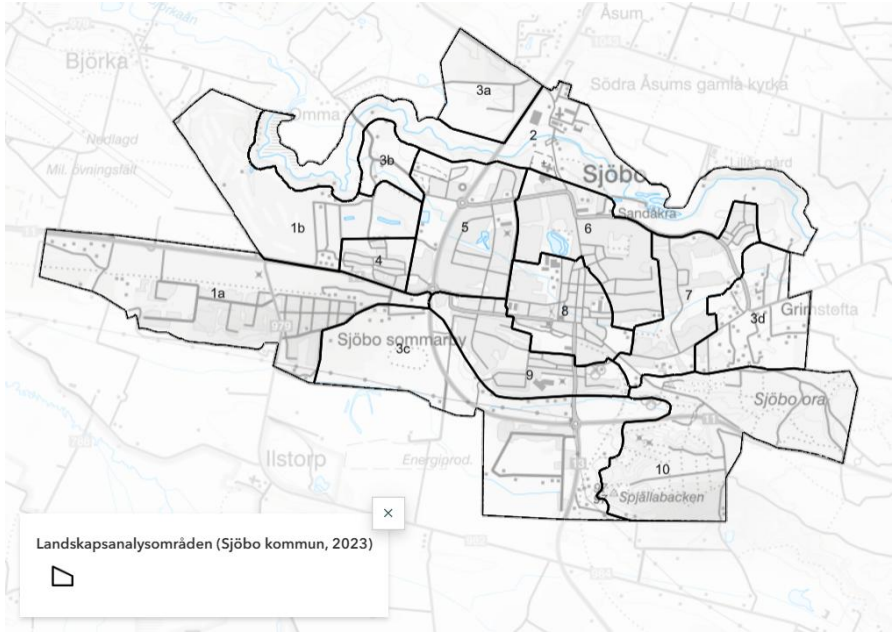

Figur 28. Landskapsanalysområden inom planområdet (Sjöbo kommun, 2023)

Sandig tallskog (1)

- Karakteristiskt för området är dess tydliga skogsmiljö, främst tall, som har historisk koppling till sandflykten och skogsbristen under 1700- och 1800-talen.
- Marken är sandig, flack och näringsfattig. Området övergår märkbart till lägre nivåer i norr längs Björkaån och i söder mot Ilstorp med ett mer öppet landskap. Stora delar av området upplevs som tysta.

Sommarbyarna (1a)

- Skoglig karaktär i hela området
- Kuperad terräng med en tydlig sluttning mot söder
- Ett fåtal huvudgator

Tillhör nämndsbeslut 2026-04-14 SBN § 25 PLAN.2020.1257

- Området upplevs som semi-tyst
- Bebyggelse från 1960–1980-talen
- Fritids- och småhus (mindre enplanshus med träfasader)
- Bebyggelsen i väster har tillkommit senare

Golfklubben med skogsområde (1b)

- Fritidsanläggning
- Skoglig karaktär bevarad i området
- Kuperad terräng i de norra delarna
- Ridslinga
- Pågående detajplan för Sjöbo väst
- Viktigt område för nybildning av grundvatten

Ålandskapet kring Åsum (2)

- Meandrande å (slingrande med flera krökar) kantad av ängs- och betesmarker samt lövträd
- Särskilt värdefullt vattendrag på grund av förekomst av målarmussla
- Nivåskillnader på omkring 10 meter och på vissa platser uppemot 20 meter
- Uppskattat rekreationsstråk längs flera sträckor av ån
- Till stora delar ett tyst område
- Sockencentrum, strategiskt placerat längs det etablerade vägnätet
- Bymiljö med en kyrka från slutet av 1100-talet och en från 1902
- Två skolbyggnader från 1808 och 1932 (Sjöbotraktens första skola)
- Kvarnmiljö med industrihistoriska värden: kvarn, kvarndämme, kvarnränna och stenvalvsbro med fyra valv. Uppförd 1764 av Hans Ramel, Övedskloster

Tätortsnära gårdsmiljö (3)

- Åker- och betesmark
- Spridd gårdsbebyggelse
- Spår av skiftesreformerna i form av utflyttade gårdar

Företagsparken (3a)

- Sandig betesmark i anslutning till Björka-/Åsumsån
- Öppet och böljande landskap
- Ingen bebyggelse
- Antagen detaljplan för handel och verksamheter

Omma (3b)

- Åker- och betesmark i nära anslutning till Åsumsån
- Stora delar av området upplevs som slutet och inramat av omgivande grönstruktur och landskapets kupering
- Relativt tyst område
- Spridd gårdsbebyggelse

Spjälla (3c)

- Åker- och betesmark
- Öppet landskap
- Väg 11 och väg 13 utgör stora barriärer och kan upplevas som bullriga
- Spridd gårdsbebyggelse och villabebyggelse i klungor
- Till stora delar båtnadsområde för dikningsföretag
- Höga grundvattennivåer

Grimstofta öst (3d)

- Åker- och betesmark
- Öppet landskap
- Båtnadsområde för dikningsföretag och grönområde i norr
- Spridd gårdsbebyggelse med enstaka villor
- Området ingår delvis i vattenskyddsområde och är viktigt för nybildning av grundvatten

Tillhör nämndsbeslut 2026-04-14 SBN § 25 PLAN.2020.1257

Sjöbo väst (4)

- Sandigt område med skogliga inslag, främst tall
- Trädridåer
- Villor och några radhuslängor
- Nyligen tillkommen bebyggelse samt pågående detaljplan för Sjöbo väst
- Viktigt område för nybildning av grundvatten

Industriområde (5)

- Upplevs som kalt, med många hårdgjorda ytor och få inslag av grönska
- Bullrigt område
- Handel, verksamheter och mindre industri
- Gymnasieskola
- Bokaler (bostäder med verksamhetslokaler)
- Reningsverk och återvinningscentral

Norra Sjöbo (6)

- Större parker och grönområden
- Möllers mosse
- Linnéparken
- Förskolor, äldreboende och LSS-boende
- Villor från 1940–1980
- Några få flerfamiljskomplex
- Området ingår delvis i vattenskyddsområde

Grimstofta väst (7)

- Större grönområde
- Folkets park
- Grimstoftabäcken går genom området
- Förskolor
- Variation av villakvarter och områden med öppnare gårdslandskap
- Stor villaexpansion under 1980–2000 i nordöstra delen
- Södra delarna har blandad bebyggelse och varierande byggnadsår
- Pågående detaljplanering för bostadsbebyggelse
- Området ingår delvis i vattenskyddsområde och är viktigt för nybildning av grundvatten

Centrum (8)

- Spår av stationssamhällets framväxt i kvarters- och gatustrukturen
- Äldre gatuhus i tegel
- Blandad bebyggelseform
- Gångfartsområde på Västergatan
- Har förtätats över tid
- Varierat utbud av verksamheter
- Gamla torg, där fyra vägar möts – en central plats med torghandel, bibliotek och kulturhus. Var tidigare bycentrum
- Malenas park och aktivitetsparken
- Marknadsplatsen
- Slarvas slott – grönområde med spår av tidigare gårdsbebyggelse och ängsmark, med trädgårdsväxter, fruktträd och goda förutsättningar för ängsflora
- Flera skolor, förskolor och en dagcentral
- Busstationen
- Antagen detaljplan för Bränneriet
- Området ingår delvis i vattenskyddsområde

Sjöbo söder (9)

- Höjdskillnader från norr till söder, som sedan övergår brant ner mot ett öppnare landskap
- Trädalléer
- Större grönområden
- Rallyskogen

Tillhör nämndsbeslut 2026-04-14 SBN § 25 PLAN.2020.1257

- Upplevs till stor del som grönt i de västra delarna
- Vårdcentral, familjecentral och äldreboende
- Räddningstjänst
- Idrottsplats
- Villor
- Bebyggelseutveckling i omgångar
- Kvarvarande industri

Sjöbo Ora (10)

- Skogig höjdplatå
- Nivåskillnader på uppemot 50 meter
- Blandskog, men enligt rådande landskapsbildsskydd ska området enbart vara lövskog
- Område som används flitigt för rekreation
- Orebadet
- Camping i Oran
- Mountainbike-slingor
- Elljusslinga för motion
- Skidbacke
- Området ingår delvis i vattenskyddsområde och är viktigt för nybildning av grundvatten

Tätortsnära natur

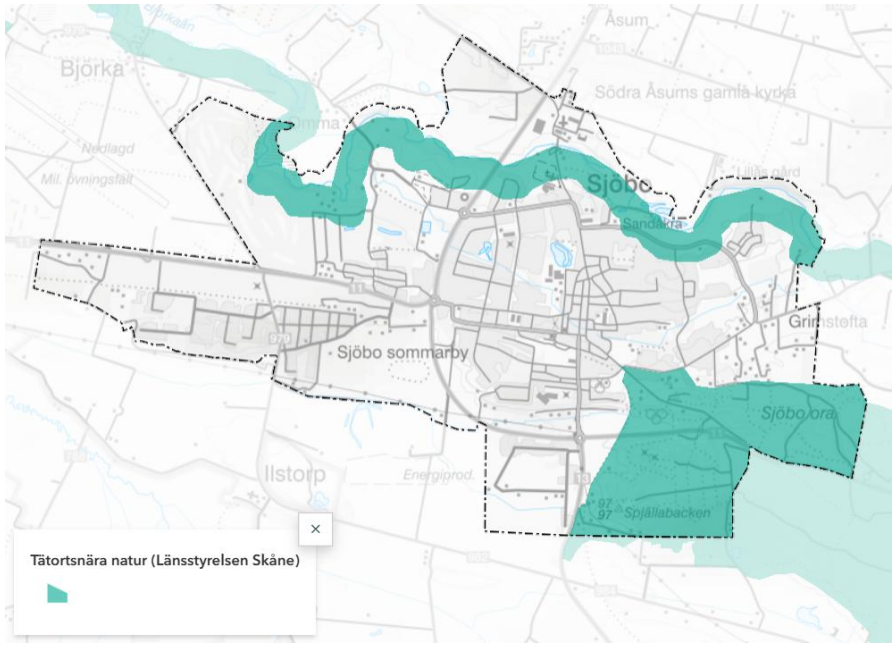

Figur 29. Tätortsnära natur (Länsstyrelsen Skåne)

Länsstyrelserna i Skåne, Stockholm och Västra Götalands län fick 2002 i uppdrag av regeringen att ta fram ett program för hur de tätortsnära områden som är mest värdefulla för naturvård och friluftsliv kan få varaktigt skydd och förvaltning. Programmet i Skåne fick namnet **Närmare till naturen i Skåne**, och skulle fungera som underlag för skydd, förvaltning och utveckling av de utpekade områdena. 2017 kompletterades programmet med en uppdaterad genomförandeplan.

Följande värdefulla tätortsnära naturområden i Sjöbo tätort pekas ut av Länsstyrelsen Skåne i **Närmare till naturen i Skåne** (2017):

Tillhör nämndsbeslut 2026-04-14 SBN § 25 PLAN.2020.1257

- Björkaån–Åsumsån–Tolångaån–Vollsjöån är ett och samma vattendrag och ingår i Kävlingeåns vattensystem. Åns olika namn följer sockenindelningen. Vattendraget är i mycket liten omfattning påverkat av rätningar och dikningar och har ett naturligt, slingrande lopp i en flack men tydligt markerad dalgång.

  Området omfattar en hel del betesmarker. Ådalen har en viktig landskapsekologisk funktion och stor potential att fungera som ett sammanhängande ströv- och friluftsområde.

  Det utpekade området börjar vid tätorten Vollsjö, går norr om Sjöbo och slutar vid Vombsjön, där det finns fritidsbebyggelse i Björkafuret. Riksväg 11 och 13 samt mindre landsvägar ansluter till dalgången.
- Sjöbo Ora, strax söder om Sjöbo, utgör den norra delen av Fyledalen. Det är en markant dalgång kring Fyleån, som mynnar ut i Östersjön vid Ystad. Bokskogar och betesmarker avlöser varandra och skapar goda förutsättningar för friluftsliv såsom vandring och ridning. Området kan nås från Sjöbo samt via riksväg 13.

Ekosystemtjänster

Ett ekosystem består av alla levande organismer och miljön de lever i inom ett naturområde. Ekosystemen kan vara små eller stora och variera i naturtyp. Naturen och ekosystemen ger oss olika nyttor och produkter som bidrar till vår välfärd och livskvalitet – så kallade ekosystemtjänster.

Ekosystemtjänster delas in i fyra huvudtyper: stödjande, försörjande, reglerande och kulturella. De inkluderar allt från grundläggande processer som fotosyntes och biologisk mångfald, till nyttor som matproduktion och rekreation. Att bevara dessa ekosystemtjänster är avgörande för vår hälsa och överlevnad.

Habitatnätverk

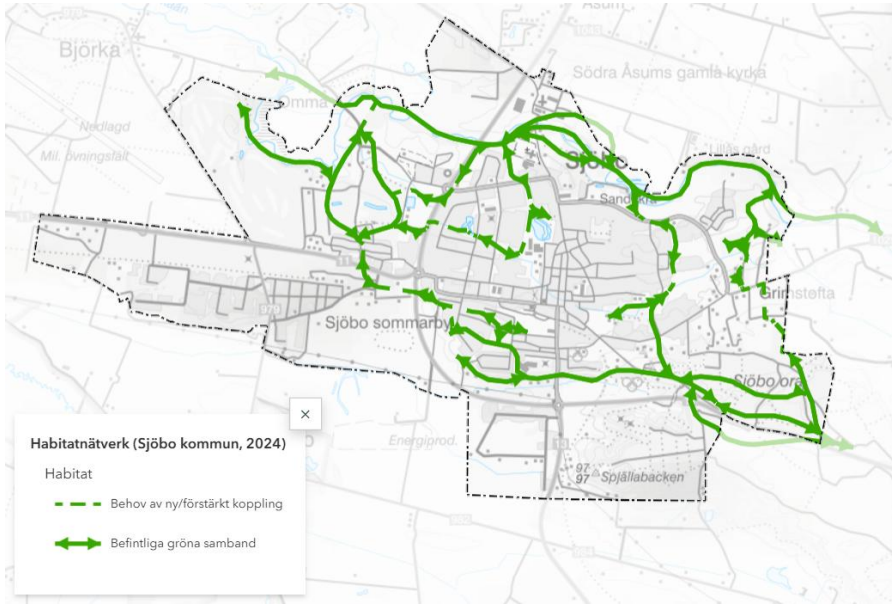

Figur 30. Habitatnätverk inom planområdet (Sjöbo kommun, 2024)

Habitatnätverk

En landskapsekologisk analys identifierar viktiga områden med höga naturvärden och visar hur de hänger samman genom spridningszoner. Analysen kan göras med hjälp av verktyget **habitatnätverk**, som används för att bedöma arternas känslighet för habitatförlust och fragmentering. Resultatet fungerar som ett kunskapsunderlag för att synliggöra starka och svaga delar i landskapet och för att peka ut särskilt viktiga spridningssamband med livsmiljöer och spridningslänkar.

Länsstyrelsen Skånes kartverktyg **Grön infrastruktur - planering** visar var viktiga gröna och blå stråk finns i landskapet. Kartverktyget har varit ett viktigt underlag inför habitatnätverksanalysen. Analysen bygger också på en trädkartering som kommunen har låtit genomföra och utgår från

Tillhör nämndsbeslut 2026-04-14 SBN § 25 PLAN.2020.1257

skogsfågel som indikatorart. Flera indikatorarter för miljömålet **Levande skogar** är fåglar som behöver skogskärnor som är minst 10 hektar stora, med gamla träd och variation i skogens struktur.

Den gröna infrastrukturen har goda möjligheter att stärkas genom att identifiera och tydliggöra var det finns brister och var det är mest lämpligt att genomföra åtgärder inom Sjöbo tätort.

Inventering av grönytor

Under planprocessen har grönytor inom planområdet inventerats genom två olika praktikarbeten. I rapporterna presenteras utvecklingsförslag som rör både grönytornas rekreativa värden och deras betydelse för biologisk mångfald. Rapporterna finns som bilagor till den fördjupade översiktsplanen och har varit vägledande i arbetet med att ta fram planförslaget.

Värdefulla vatten

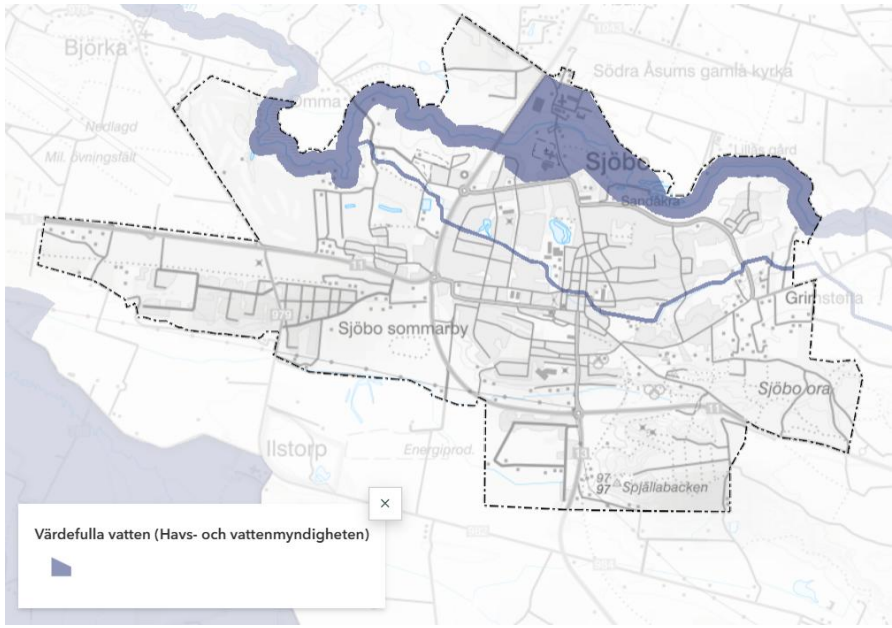

Figur 31. Värdefulla vatten (Naturvårdsverket)

Under 2006 sammanställde Naturvårdsverket, Fiskeriverket och Riksantikvarieämbetet, tillsammans med länsstyrelserna, områden med Sveriges mest värdefulla sötvattensmiljöer ur natur-, fisk-, fiske- och kulturmiljövårdssynpunkt. Arbetet genomfördes inom ramen för miljökvalitetsmålet Levande sjöar och vattendrag. Därefter gjordes en prioritering för varje område, där vattnen klassades som värdefulla eller särskilt värdefulla. Syftet med utpekandet är att vattnen på sikt ska få ett långsiktigt skydd, och restaureras där behov finns. 2017 ansvarade Havs- och vattenmyndigheten för ett regeringsuppdrag som innebar kompletteringar av underlagen i Värdefulla vatten samt en revidering av den nationella strategin.

Tillhör nämndsbeslut 2026-04-14 SBN § 25 PLAN.2020.1257

Björkaån–Tolångaån–Åsumsån

- **Nationellt särskilt värdefull: Naturvärde**
  - **Områdesbeskrivning:** Fiskevårdsområde. Vattendrag med meandrande lopp. Betesmarker längs huvudfåran och naturliga korvsjöar. Intressant ur hydromorfologisk synvinkel och landskapsbild. Rik fiskfauna med ett värdefullt bestånd av öring.
  - **Rödlistade arter:** Tjockskalig målarmussla, ål, bäckvattenbaggen Riolus cupreus och skalbaggen Brychius elevatus.
- **Nationellt särskilt värdefull: Fisk- och fiskevärde**
  - **Avgränsning:** Björkaån inklusive biflöden (ingår i området Vombsjön–Björkaån).
  - **Rödlistade arter:** Tjockskalig målarmussla och ål med relativt fri utvandringsväg.
  - **Skyddsvärda fiskstammar:** Storvuxen, strömstationär öringstam.
  - **Fritidsfisketillfälle:** Mer än 10 000 fisketillfällen per år.
  - **Fritidsfiskearter:** Gös och öring.
- **Nationellt särskilt värdefull: Kulturvärde**
  - **Avgränsning:** Södra Åsum.
  - **Områdesbeskrivning:** Södra Åsum ligger i nära anslutning till Åsumsån, ett par kilometer norr om Sjöbo tätort. Åsums gård har anor från 1600-talet och var från mitten av 1700-talet frälsegård under Övedskloster. Till gården hör en vattenkvarn från 1860-talet som ersatte en äldre kvarn. Förutom kvarnen finns flera byggnader bevarade, bland annat mangårdsbyggnad, stall, kvarnhus, transformatorstation och en magasinsbyggnad med drängkammar. Åsumsåns betydelse som kraftkälla är extra tydlig i den välbevarade kvarnmiljön, som också vittnar om en rik odlingsbygd.

Grimstoftabäcken mynnar ut i Björkaån–Tolångaån–Åsumsån och ingår därför också i karteringen.

Kulturmiljö

Sjöbo tätort har många kulturhistoriskt värdefulla miljöer som utgör en viktig del av vår identitet och vårt kulturarv. Tätorten rymmer allt från äldre gårdar och industriella anläggningar till moderna bostadsområden, vilket speglar samspelet mellan historia och nutid. Dessa kulturmiljöer berättar om vårt förflutna, samtidigt som de har betydelse för hur tätorten är uppbyggd idag. Genom att kartlägga och dokumentera både äldre byggnader och nyare strukturer skapas en samlad bild av tätortens kulturella identitet. Det gör det lättare att förstå, bevara och fortsätta utveckla Sjöbos unika karaktär.

Tillhör nämndsbeslut 2026-04-14 SBN § 25 PLAN.2020.1257

Tillhör nämndsbeslut 2026-04-14 SBN § 25 PLAN.2020.1257

Inventering av värdefulla områden

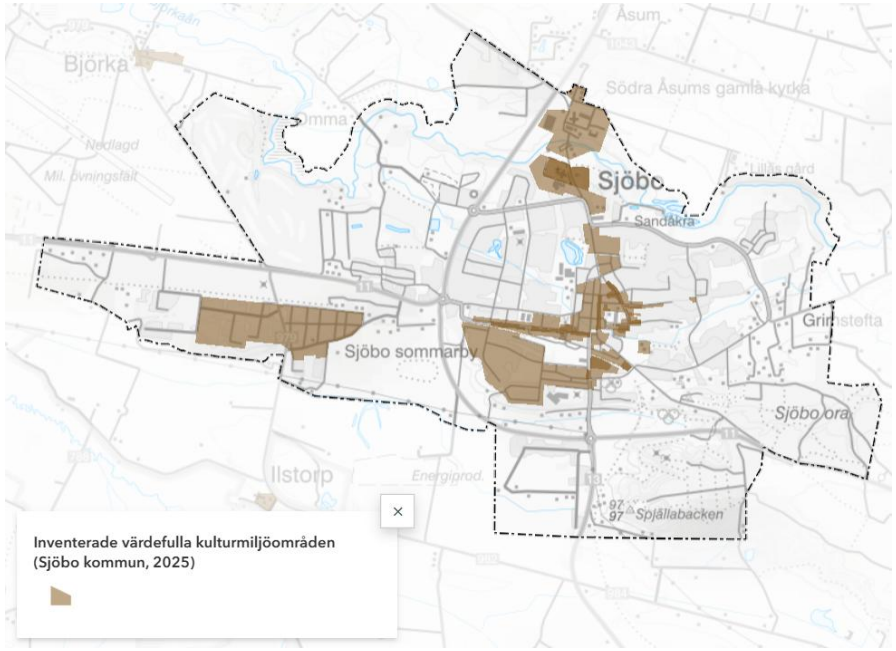

Figur 32. Inventerade värdefulla kulturmiljöområden inom planområdet (Sjöbo kommun 2025)

Vid inventeringar av Sjöbo tätort ett antal områden i tätorten med värdefull kulturmiljö identifierats. För mer information om värdefulla kulturmiljöområden och fastigheter, se kommunens **Kulturmiljöwebb**. Observera att en byggnad kan anses som kulturhistoriskt värdefull även om den inte ligger inom ett kulturhistoriskt värdefullt område.

Fornlämningar

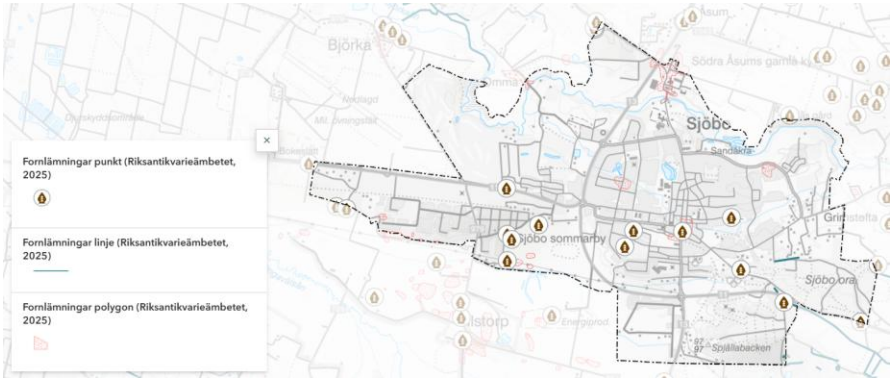

Figur 33. Registrerade fornlämningar inom planområdet (Riksantikvarieämbetet, 2025)

Fornlämningar omfattas av ett generellt skydd enligt 2 kap. kulturmiljölagen (1988:950). Det innebär att det är förbjudet att utan tillstånd rubba, ta bort, gräva ut, täcka över eller på annat sätt skada en fornlämning.

Till varje fornlämning hör också ett fornlämningsområde som har samma lagskydd som fornlämningen. Storleken på fornlämningsområdet varierar från fall till fall och fastställs av länsstyrelsen. Skyddet gäller även nyupptäckta fornlämningar, som skyddas automatiskt utan att något särskilt myndighetsbeslut behöver fattas. Inom planområdet finns ett flertal möjliga fornlämningar, och eventuell påverkan på dessa hanteras i detaljplaneskedet eller vid bygglov.

Skogsbruk

Inom planområdet bedrivs skogsbruk, bland annat vid Sjöbo Ora och i skogsområdet norr om sommarbyarna.

Jordbruk

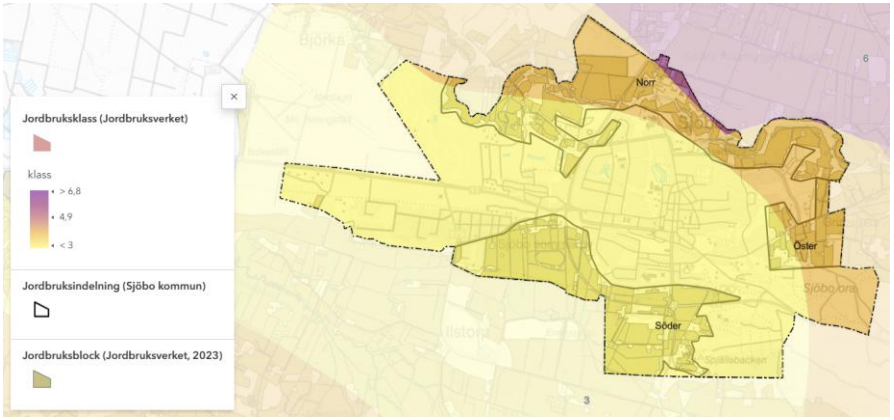

Figur 34. Jordbruksindelning (Sjöbo kommun), klassning och jordbruksblock (Jordbruksverket)

Om jordbruksmark ska tas i anspråk för bostäder krävs antingen

- att jordbruksmarken kan anses vara icke brukningsvärd*, eller
- att utvecklingen kan anses utgöra ett väsentligt samhällsintresse, och att det inte finns en mer lämplig placering för det samhällsintresset.

*Jordbruksmark är brukningsvärd om den, med hänsyn till läge, beskaffenhet och övriga förutsättningar, är lämpad för jordbruksproduktion. Vid den bedömningen bör också beaktas att jordbruksmark är en begränsad resurs med avgörande betydelse för livsmedelsförsörjningen i landet, och att syftet med bestämmelsen är att säkerställa en långsiktig hushållning med naturresurser.

Kommunens bedömning av jordbruksmark

Inom ramen för arbetet med den fördjupade översiktsplanen har Sjöbo kommun gjort en bedömning av jordbruksmarken inom planområdet. Syftet är att kunna avgöra lämplig lokalisering av nya utbyggnadsområden samt att belysa vilka konsekvenser planförslaget kan få för hushållningen med jordbruksmark. Inför bedömningen har jordbruksmarken delats in i tre geografiska delar: söder, norr och öster. Indelningen bygger på en översiktlig landskapsanalys. Den samlade bedömningen, även i relation till kommunens översiktsplan och riktlinjer för bostadsförsörjning, redovisas i rapporten Övergripande lokaliseringsutredning inför beslut om föreslagen exploatering av jordbruksmark (Sjöbo kommun, 2024, tillgänglig via Sjöbo kommun).

Söder

Jordbruksmark inom plangränsen i de sydvästra delarna:

- Jordbruksklass: 3
- I kommunens översiktsplan 2040 är det mesta av området klassat som Areella näringar (överordnat intresse) och Areella näringar – Dikningsföretag (samverkande intresse).
- Området utgör ett sammanhängande jordbrukslandskap.
- Jordbruksblocken är överlag större än i andra områden inom plangränsen, med något mindre block innanför väg 11 och 13.
- Jordbruksmarken ligger i huvudsak utanför tätortens centrala delar.
- Jordbruksmarken ligger i huvudsak i anslutning till befintliga gårdar.
- Delar av området kan ha problematiska förutsättningar för ny bebyggelse, främst på grund av översvämningsrisk, vilket sannolikt hänger samman med båtnadsområden för dikningsföretag och högt stående grundvattennivåer.

Tillhör nämndsbeslut 2026-04-14 SBN § 25 PLAN.2020.1257

Norr

Jordbruksmark längsmed Åsumsån inom plangränsen:

- Jordbruksklass: 4
- I kommunens översiktsplan 2040 är områdena norr om Åsumsån, samt längst söderut och en mindre del längst österut, utpekade som Areella näringar (överordnat intresse).
- Området utgör delvis ett sammanhängande jordbrukslandskap.
- Jordbruksblocken söder om Åsumsån är relativt små, medan blocken österut är större.
- Jordbruksblocken vid de befintliga bostadsområdena och Stapelgränd kan bedömas vara felaktiga och bör utgå. Detta beror dels på att större delen av blocken är bebyggda eller redan planlagda för bokaler, dels på att kvarvarande block är inklämt och inte kan anses ha ett traditionellt brukningsvärde som varken åker eller betesmark. Anledningen är att marken är svårbrukad och inte ligger i anslutning till ett jordbrukslandskap. Den norra delen av Stapelgränd är i dag en grusplan, medan den södra delen är grönyta.
- Jordbruksblocken vid Omma industriområde är små. På delar av dem pågår verksamhet eller så ligger de inom ett förorenat område (en tidigare deponi). Därför kommer de troligen inte kunna bebyggas.

Öster

Jordbruksmark inom plangränsen i de östra delarna:

- Jordbruksklass: 3 och 4
- I kommunens översiktsplan 2040 är jordbruksmarken söder om Tolångavägen, längst österut runt Tofta trädgård utpekad som Areella näringar (överordnat intresse).
- Området utgörs av ett splittrat jordbrukslandskap med små jordbruksblock.
- Stora delar av marken i området är förorenade (tidigare plantskola med DDT-rester), men bedöms möjliga att sanera för exploatering.

Sammantagen bedömning

Utifrån ovanstående gör Sjöbo kommun bedömningen att konsekvenserna för jordbruksmarken blir som minst vid exploatering i planområdets östra delar, samt delvis i de norra delarna. Detta beror på att jordbruksmarken där består av små och splittrade jordbruksenheter. I de östra delarna bedöms konsekvenserna vara som minst i de delar som ligger närmast tätorten, med hänsyn till jordbruksklassning och konnektiviteten i jordbrukslandskapet. Kulturlandskapet i området har en sådan karaktär att det är viktigt att bevara en gles bebyggelsestruktur, som harmoniserar med landskapet mot öster.

Bostadsbehovet

Enligt Sjöbo kommuns riktlinjer för bostadsförsörjning behövs omkring 45–70 nya bostäder per år i hela kommunen. Den största delen av befolkningsökningen förväntas ske i delområde Sjöbo, framför allt i Sjöbo tätort. Det innebär att av de 45–70 nya bostäderna per år, kommer 30–50 att behöva byggas i eller i närheten av Sjöbo tätort. Sammantaget motsvarar det ett behov av cirka 800–1300 nya bostäder i tätorten mellan 2022 och 2050.

I dag finns en planberedskap för cirka 800–1000 nya bostäder inom planområdet, genom antagna eller pågående detaljplaner. En stor del av dessa finns inom detaljplanen för Bränneriet, som omfattar omkring 400 bostäder i flerfamiljshus. Andra större utbyggnadsområden i tätorten där detaljplanering pågår är Sjöbo väst, Grimstofta och Fritidsbacken.

Tillhör nämndsbeslut 2026-04-14 SBN § 25 PLAN.2020.1257

För mer information om hur bostadsbehovet hänger ihop med den fördjupade översiktsplanens föreslagna utbyggnadsområden, se kapitlet **Mark- och vattenanvändning**.

Behovet av kommunal service

Förskolor och skolor

Befolkningstillväxten i Sjöbo kommun väntas vara måttlig fram till 2035, med ett relativt lågt födelsetal. Kommunen bedömer att det inte finns någon omedelbar risk för kapacitetsbrist inom skolor och förskolor. Det finns dessutom en viss planreserv för dessa verksamheter, vilket ger möjlighet att hantera framtida behov utan att behöva planera för ytterligare större ändringar av markanvändning.

Äldreboenden

Med den demografiska utvecklingen i Sjöbo kommun, där andelen äldre väntas öka de kommande åren, är det viktigt att det finns flexibilitet att kunna utöka äldrevården vid behov. Kommunen bedömer att det med stor sannolikhet kommer att uppstå ett ökat behov av äldreomsorg i takt med att åldersstrukturen förändras. För att möta detta behöver det finnas utrymme att utveckla och anpassa resurser för vård och omsorg.

LSS-boenden

LSS, lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade, ska ge personer med stora och varaktiga funktionsnedsättningar rätt till stöd och service för att kunna leva ett självständigt och aktivt liv. Behovet av förstärkta boenden tyder på en ökad efterfrågan på mer specialiserad och omfattande omsorg, vilket ställer krav på både resurser och långsiktig planering från kommunens sida.

Fram till 2050 väntas Sjöbo kommun behöva två ytterligare förstärkta LSS-boenden och två vanliga LSS-boenden. Det innebär att kommunen behöver planera för ökad kapacitet inom LSS-verksamheten för att kunna möta den förväntade efterfrågan på stöd och omsorg.

Förutsättningar för ny och befintlig handel

I arbetet med den fördjupade översiktsplanen lät Sjöbo kommun ta fram en utredning om förutsättningarna för handel i tätorten med hjälp av analysföretaget HUI. Rapporten finns tillgänglig via Sjöbo kommun och innehåller följande sammanfattning och reflektioner.

Nuläge

Sjöbo är en kommun som idag har cirka 20 000 invånare. Befolkningsutvecklingen bedöms som svag men man kommer inte att tappa befolkning utan den kommer att vara ganska konstant. Kommunen har utifrån sin storlek en stark huvudort, vilket ur ett detaljhandelsperspektiv är bra.

Detaljhandel

Försäljningsindex i kommunen är idag 85 för dagligvaror samt 69 för sällanköpsvaror. För dagligvaror är situationen god med ett begränsat ytterligare etableringsutrymme. För sällanköpsvaruhandeln är det till viss del utvecklingsbart. Särskilt gäller det mot vissa segment som väntas växa starkt framöver, såsom fritidsvaror.

Köpkraft

Köpkraften inom dagligvaruhandeln är idag 745 miljoner och fram till år 2035 utvecklas den till cirka 802 miljoner kronor (inklusive e-handel). Inom sällanköpsvaruhandeln är köpkraften idag totalt cirka 692 miljoner och fram till år 2035 har den vuxit till 998 miljoner kronor (inklusive e-handel). Om vi endast studerar den fysiska handelns tillväxt kan vi säga att vissa segment såsom beklädnadshandeln har en negativ tillväxt fram till 2035, vilket föranleder råd om eftertanke vid eventuella nyetableringar.

Tillhör nämndsbeslut 2026-04-14 SBN § 25 PLAN.2020.1257

Tillhör nämndsbeslut 2026-04-14 SBN § 25 PLAN.2020.1257

Dagligvaror

Det finns en utvecklingspotential på mellan 45–85 miljoner kronor i Sjöbo. Utbudsmässigt saknas en större lågprisbutik vilket skulle tillföra marknaden ett visst mervärde. HUI rekommenderar dock Sjöbo att vara försiktig med att etablera mer dagligvaruhandel, då etableringsutrymmet är begränsat och en eventuell nyetablering kan påverka innevarande aktörer negativt, vilket kan resultera i utslagning av vissa aktörer. I första hand bör dagens dagligvarubutiker utveckla sina verksamheter inom sina nuvarande former.

Sällanköpsvaror

HUI ser en potential för sällanköpsvaruhandeln att fortsätta utvecklas. Större delen av köpkraften kommer att allokeras inom e-handeln. HUI ser en utvecklingspotential på upp till 100 miljoner kronor i ytterligare omsättning. Detta resulterar i mellan 2 000–3 000 kvadratmeter lokalarea ny sällanköpsvaruhandel på 10 års sikt. Segmentsmässigt skulle det kunna röra sig om bygghandel eller hem- och fritidsvaror.

Café och restaurang

Segmentet för café och restauranger är mycket viktigt både för trivsel- och besöksanledningar för en stadskärna. Betydelsen har ökat allteftersom handeln inte driver lika höga flöden som innan e-handeln etablerades som inköpskanal och där utgör café- och restaurangnäringen ett viktigt verktyg för att driva trafik in till stadskärnan. I Sjöbo bör det fokuseras än mer på segmentet för att bidra till centralortens idylliska stadskärna.

Detaljplaner och kommunal mark

Inom planområdet finns 117 gällande detaljplaner och ett antal kommunala fastigheter. I den fördjupade översiktsplanen presenteras en ögonblicksbild från den 27 februari 2026. För aktuell information om detaljplaner och kommunal mark hänvisas till Sjöbo kommuns ordinarie kanaler.

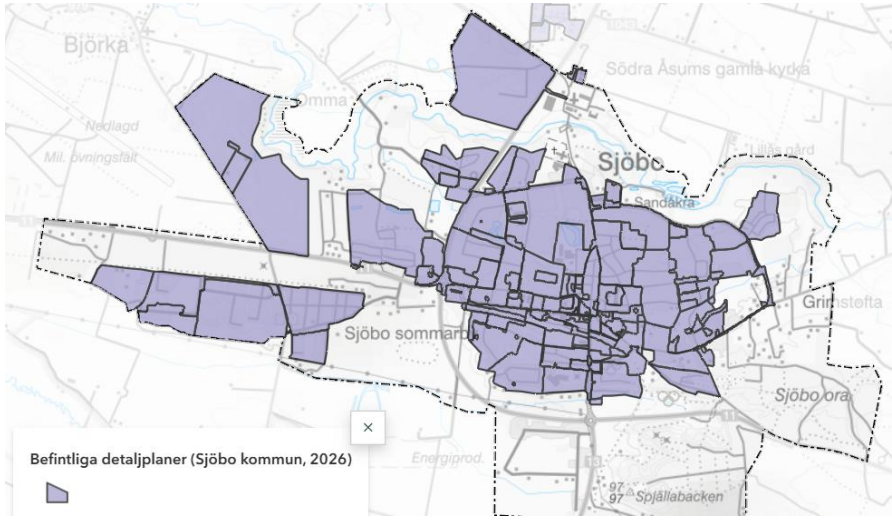

Figur 35. Antagna detaljplaner till och med 27 februari 2026 inom planområdet (Sjöbo kommun)

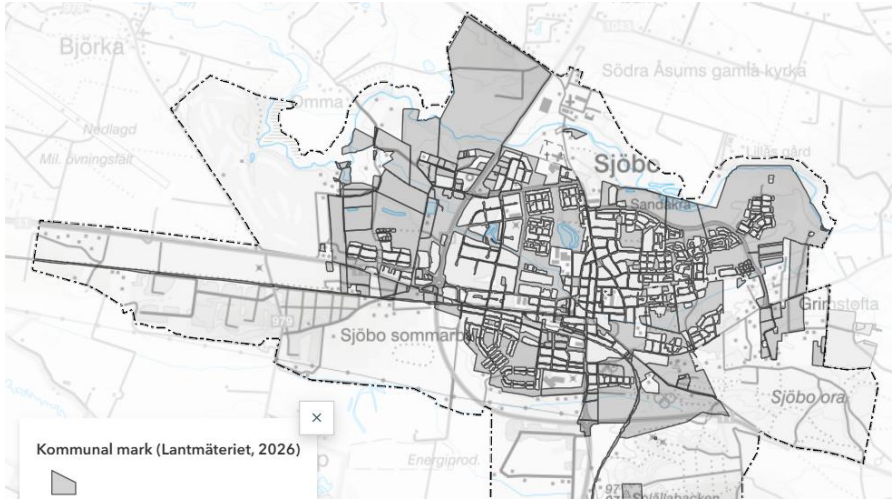

Figur 36. Kommunal mark inom planområdet (Lantmäteriet, 2026)

Riksintressen och skydd

Riksintressen

- **Friluftsliv:** Fyledalen.
- **Naturvård:** Sjöbo Ora-Fyledalen-Nybroån med biflöden samt Klingavälsån.
- **Försvarsmakten:** Björka övningsfält (i anslutning till planområdet). I anslutning till plangränsen finns även ett påverkansområde kopplat till Försvarsmaktens verksamhet.

Andra lagstadgade skydd

- **Vattenskyddsområden:** Grimstofta och Gröndal vattenskyddsområden.
- **Strandskydd:** Åsumsån.
- **Artskydd:** Tjockskalig målarmussla i Åsumsån
- **Skogligt biotopskyddsområde:** Ett i Oran och tre vid Omma.
- **Landskapsbildsskyddsområde:** Sjöbo Ora.
- Precis utanför plangränsen går art- och habitatdirektivet Klingavälsån–Karup samt fågeldirektivet Klingavälsån.
- **Rödlistade arter vid Gumparp**: Slottersandbi, fibblabi. Arterna ingår i ett nationellt åtgärdsprogram för solitära bin.
- **Naturminne:** Precis utanför plangränsen finns ett naturminne.

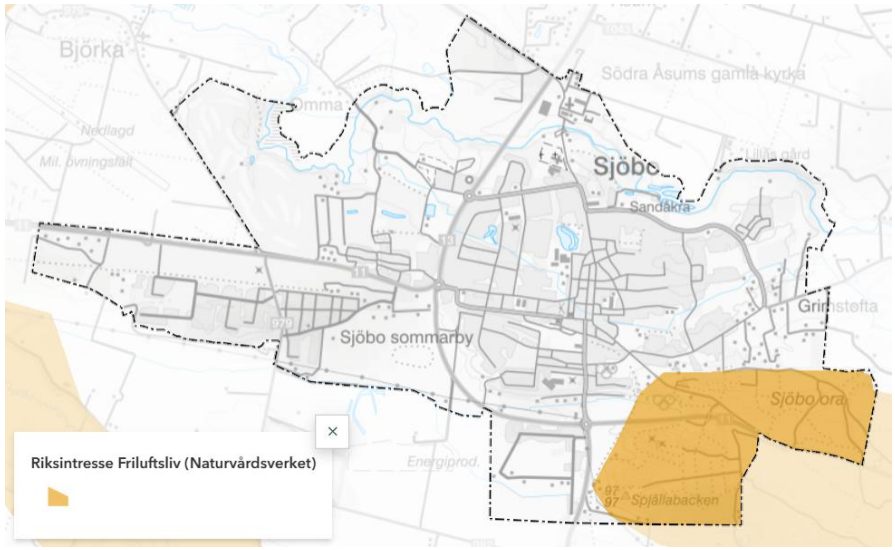

Figur 37. Riksintresse för friluftsliv (Naturvårdsverket)

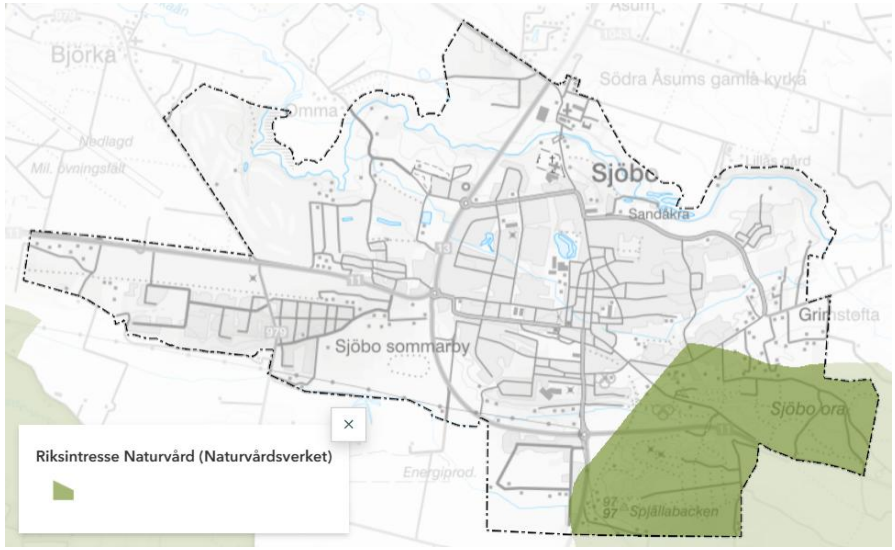

Figur 38. Riksintresse för naturvård (Naturvårdsverket)

Tillhör nämndsbeslut 2026-04-14 SBN § 25 PLAN.2020.1257

Tillhör nämndsbeslut 2026-04-14 SBN § 25 PLAN.2020.1257

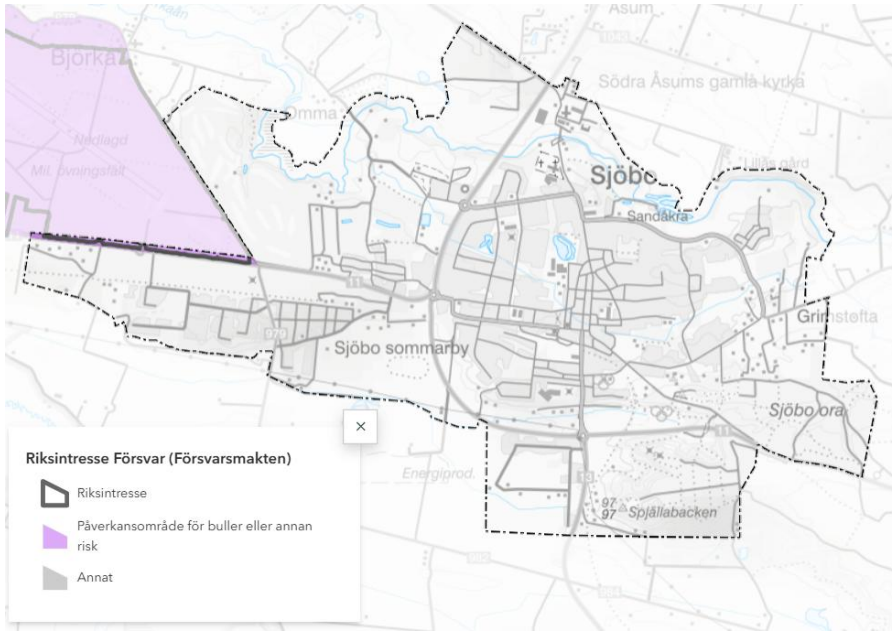

Figur 39. Riksintresse och påverkansområde för Försvarsmakten (Björka övningsfält, i anslutning till planområdet, samt ett påverkansområde, även det i anslutning till planområdet) (Försvarsmakten)

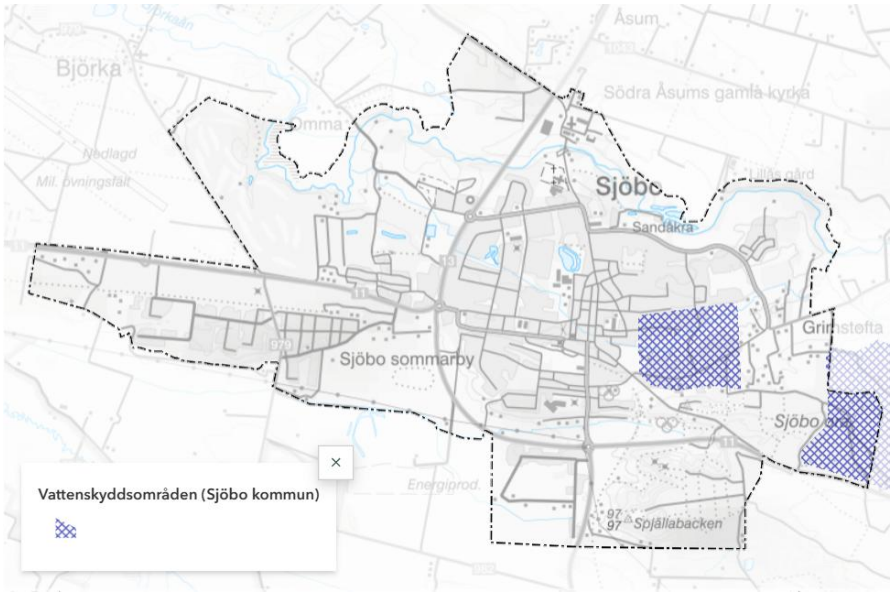

Figur 40. Vattenskyddsområde (Sjöbo kommun)

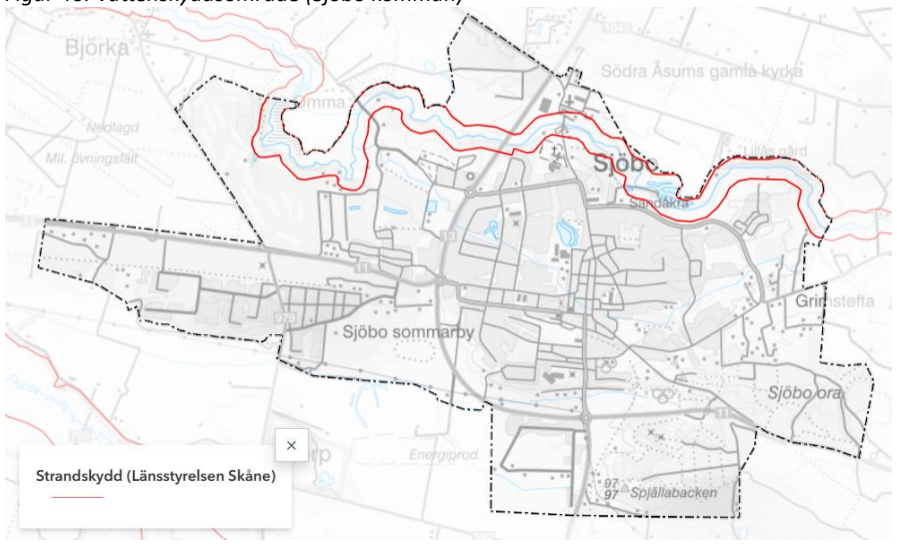

Figur 41. Strandskyddsområde (Länsstyrelsen Skåne)

Tillhör nämndsbeslut 2026-04-14 SBN § 25 PLAN.2020.1257

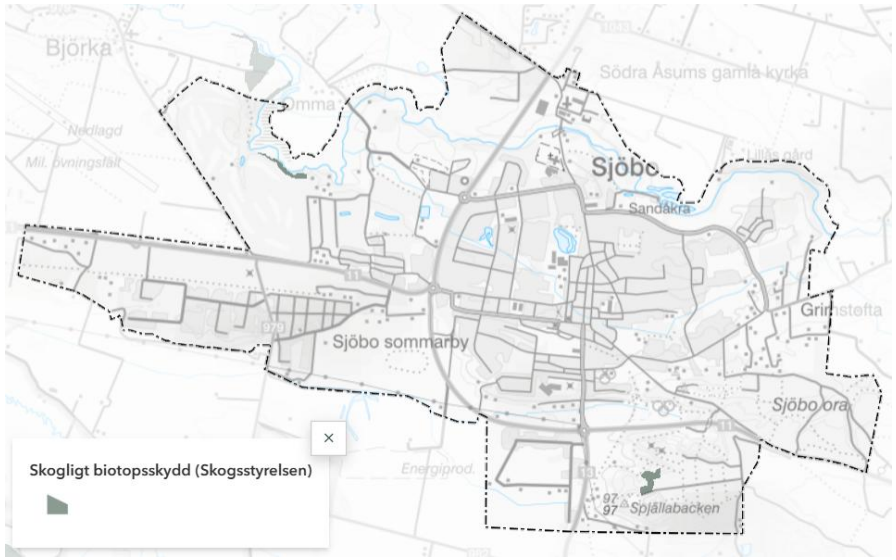

Figur 42. Skogligt biotopskyddsområde (Skogsstyrelsen)

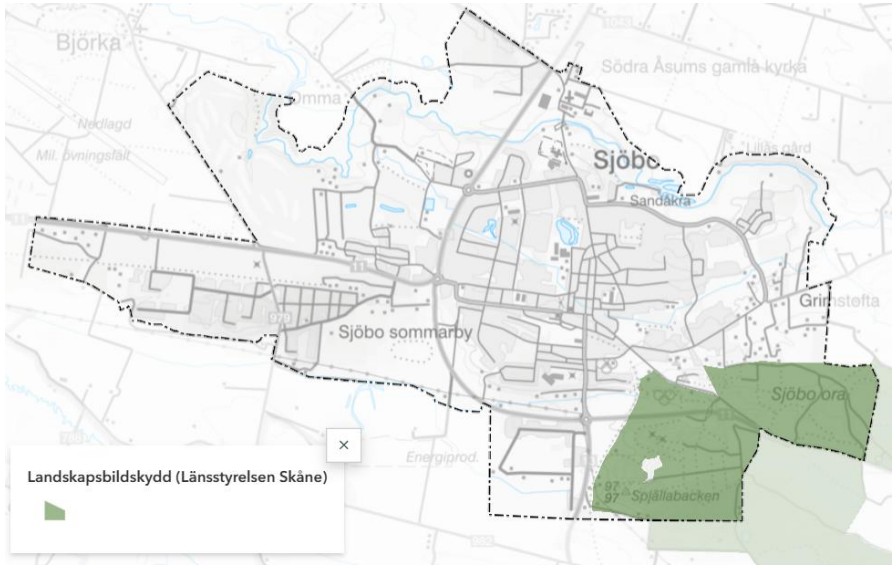

Figur 43. Landskapsbildskydd (Länsstyrelsen Skåne)

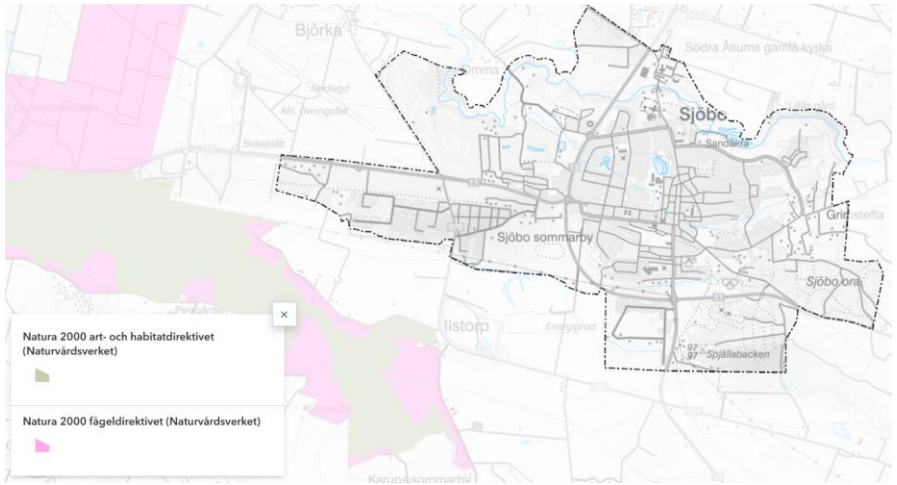

Figur 44. Art- och habitatdirektivet (Naturvårdsverket)

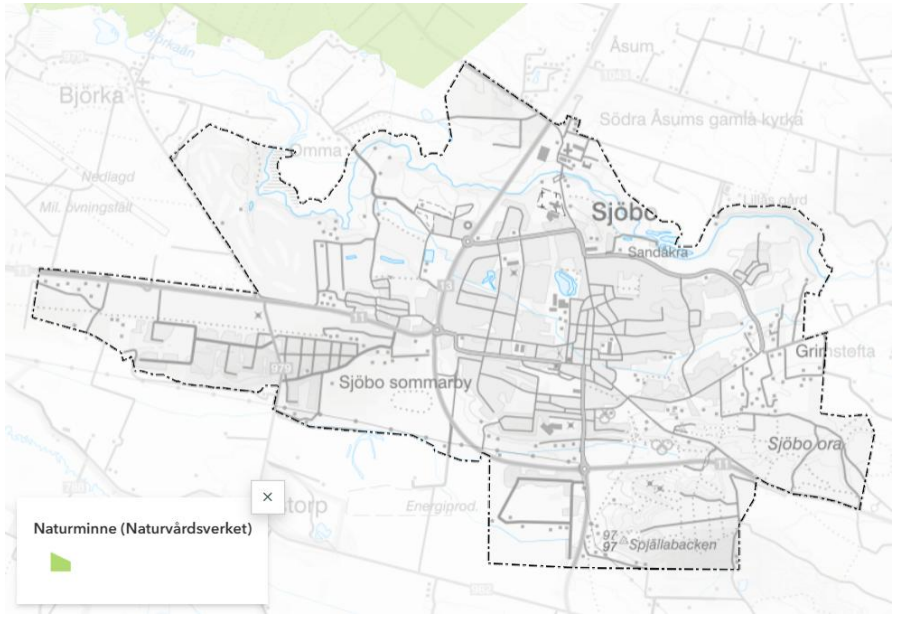

Figur 45. Naturminne (Naturvårdsverket)

Generellt biotopskydd

Det generella biotopskyddet regleras i miljöbalken och syftar till att bevara mindre landskapselement som har stor betydelse för den biologiska mångfalden. Skyddet innebär att biotoper inte får utsättas för ingrepp som kan skada deras ekologiska funktion och värde. Biotopskyddet är en viktig del av arbetet med att bevara ekosystem och livsmiljöer för många växt- och djurarter.

Följande ingår i det generella biotopskyddet:

- Allé
- Källa med omgivande våtmark i jordbruksmark
- Odlingsröse i jordbruksmark
- Pilevall
- Småvatten och våtmark i jordbruksmark
- Stenmur i jordbruksmark
- Åkerholme

Kommunala ansvarsarter

Många arter i Skåne är rödlistade. För att vända trenden har varje kommun fått arter som de ska ta extra hänsyn till. I Sjöbo kommun har flera av dessa arter en stor del av sin nationella utbredning, och vissa arter har endast hittats här.

Det innebär att kommunens arbete kan påverka om arten ökar eller minskar, både i Skåne och i vissa fall i hela landet. Många av arterna är dessutom så kallade paraplyarter, vilket betyder att deras livsmiljöer även gynnar andra skyddsvärda arter och biotoper.

Följande arter finns inom plangränsen:

- Slåttersandbi
- Skogsveronika
- Vit stork
- Havsörn
- Skedand
- Barbastell

Kommunikationer

Biltrafik

Genom Sjöbo tätort går två större riksvägar som Trafikverket är väghållare för. Dels väg 11 som binder samman tätorten med Veberöd, Lund, Tomelilla och Simrishamn, dels väg 13 som binder samman tätorten med Hörby och Ystad.

Trafikverket har utfört en åtgärdsvalsstudie för att utreda möjligheter att förbättra tillgängligheten på väg 11 väster om Sjöbo tätort.

Vid bygge intill allmän väg gäller en tillståndspliktig zon på minst 12 meter från vägen, enligt väglagen. Det innebär att tillstånd krävs från Länsstyrelsen för att bygga inom detta område.

För större vägar kan det byggnadsfria avståndet vara längre. Vid väg 11 väster om Sjöbo tätort är avståndet 50 meter. För väg 11 österut och för väg 13 i nord–sydlig riktning gäller 30 meter.

Tillhör nämndsbeslut 2026-04-14 SBN § 25 PLAN.2020.1257

Transport av farligt gods

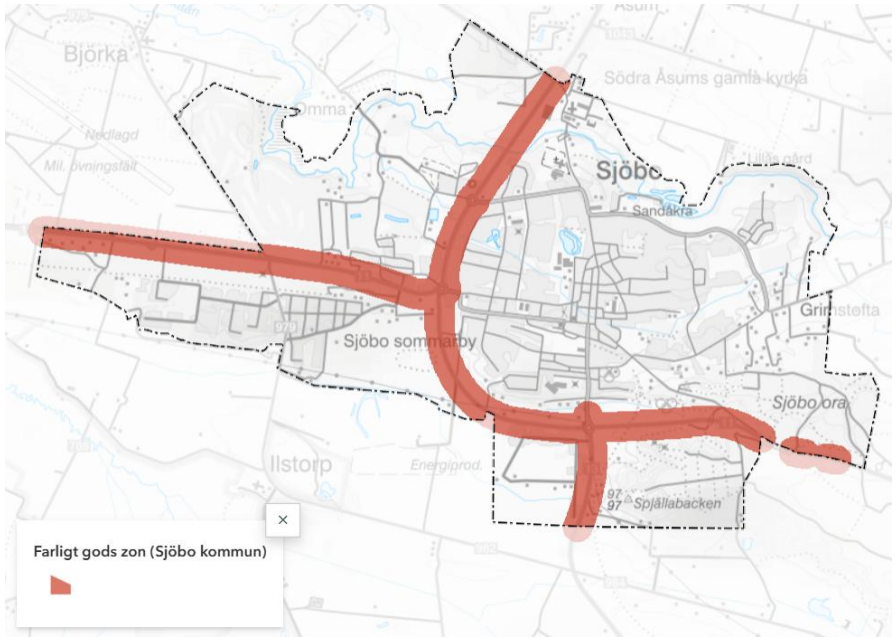

Figur 46. Försiktighetszon för farligt gods (Sjöbo kommun)

Farligt gods är ett samlingsbegrepp för ämnen och produkter som kan orsaka skada om de inte hanteras rätt vid transport. Det gäller skador på människor, djur, miljö, egendom eller annat gods. Det finns också risker om varorna inte skyddas mot yttre hot som stöld och skadegörelse. Exempel på farligt gods är gasol, olja och bensin.

Väg 11 och väg 13 är transportleder för farligt gods. Länsstyrelsen Skåne har tagit fram riktlinjer för riskhänsyn i samhällsplaneringen (RIKTSAM). Riktlinjerna anger ett riskhanteringsområde på 150 meter.

Parkering

Kommunen har ett övergripande ansvar för planeringen av parkering. I detaljplaner anges var parkering ska anordnas. Det är fastighetsägarens ansvar att se till att det finns parkeringsplatser för både bil och cykel.

I Sjöbo kommun finns en mobilitetsnorm som antogs 2021. I den anger kommunen vilket parkeringsbehov som fastighetsägaren ska tillgodose. Mobilitetsnormen gäller parkering på kvartersmark i Sjöbo tätort. Den anger flexibla parkeringstal. Antalet bilparkeringsplatser kan minskas om mobilitetstjänster används, till exempel bil- och cykelpool eller busskort som ingår i hyran. Parkeringstalet kan också minskas utifrån det geografiska läget, exempelvis nära en kollektivtrafik-knutpunkt.

Kommunen ansvarar för att reglera parkering på allmän platsmark. År 2020 genomfördes en parkeringsöversyn på kommunens uppdrag. Den visade att många av de inventerade parkeringarna hade låg samnyttjandegrad över dygnet.

Det finns ett behov av att avlasta gatumarken från parkerade fordon för att öka trafiksäkerheten och säkerställa framkomligheten på de mest belastade gatorna. Genom att samla så mycket parkering som möjligt i gemensamma anläggningar skapas bättre förutsättningar att hantera det befintliga parkeringsbehovet på ett rationellt sätt. Det är i sin tur en förutsättning för att kunna förtäta i centrala Sjöbo.

Tillhör nämndsbeslut 2026-04-14 SBN § 25 PLAN.2020.1257

Gång- och cykelväg

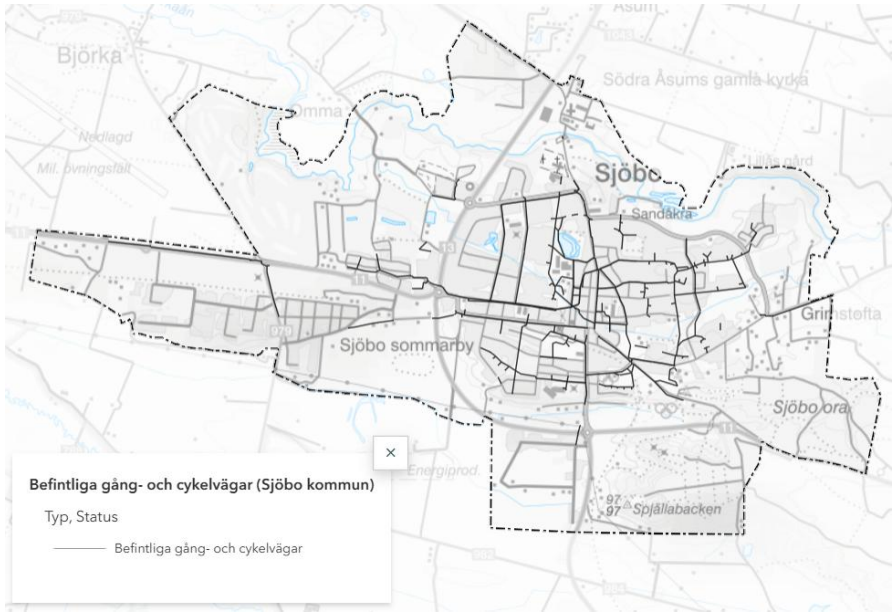

Figur 47. Befintliga gång- och cykelvägar (Sjöbo kommun)

Utbyggnaden av gång- och cykelvägnätet i Sjöbo tätort varierar mellan olika områden. I centrum är nätet relativt väl utbyggt. Utanför centrum finns gång- och cykelvägar som binder samman olika delar av tätorten.

På vissa platser finns dock glapp i nätet, vilket innebär att cykeltrafik blandas med motortrafik. Det kan göra cykeln mindre attraktiv som transportmedel. Samtidigt kan cykling i blandtrafik fungera på mindre vägar med låga trafikmängder.

Kollektivtrafik

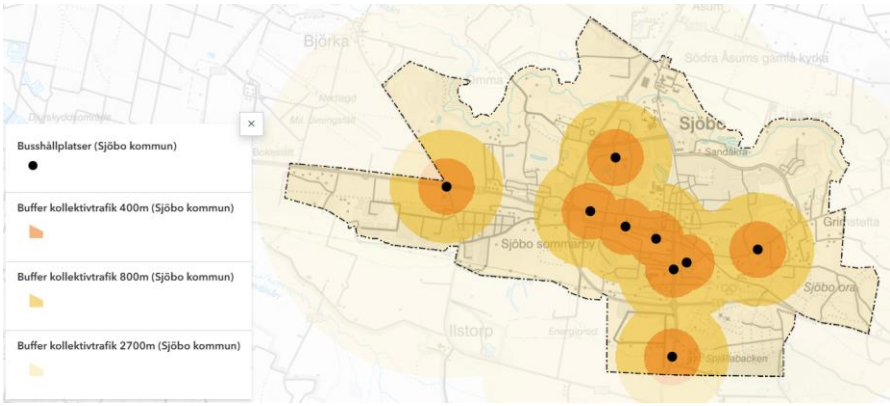

Figur 48. Tillgänglighet till kollektivtrafik inom planområdet (Sjöbo kommun)

Genom tätorten går Skåneexpressens linjer 5 och 8. De är kommunens starkaste kollektivtrafikstråk och knyter samman Sjöbo med Malmö, Lund, Tomelilla och Simrishamn. I tätorten går även busslinjerna 301, 330, 338, 340 och 341.

Tillgängligheten till kollektivtrafik beskrivs i kartan med tre buffertzoner, baserade på rimliga gång- och cykelavstånd.

Inom 400 meter bedöms det vara rimligt att gå till en busshållplats till vardags. Inom 800 meter bedöms det vara rimligt att gå till hållplatser längs starkare kollektivtrafikstråk med högre turtäthet. Inom 2 700 meter bedöms det vara rimligt att nå kollektivtrafik med cykel, vilket motsvarar cirka 10 minuters cykling i vardagstempo.

Tillhör nämndsbeslut 2026-04-14 SBN § 25 PLAN.2020.1257

Tillhör nämndsbeslut 2026-04-14 SBN § 25 PLAN.2020.1257

Järnväg

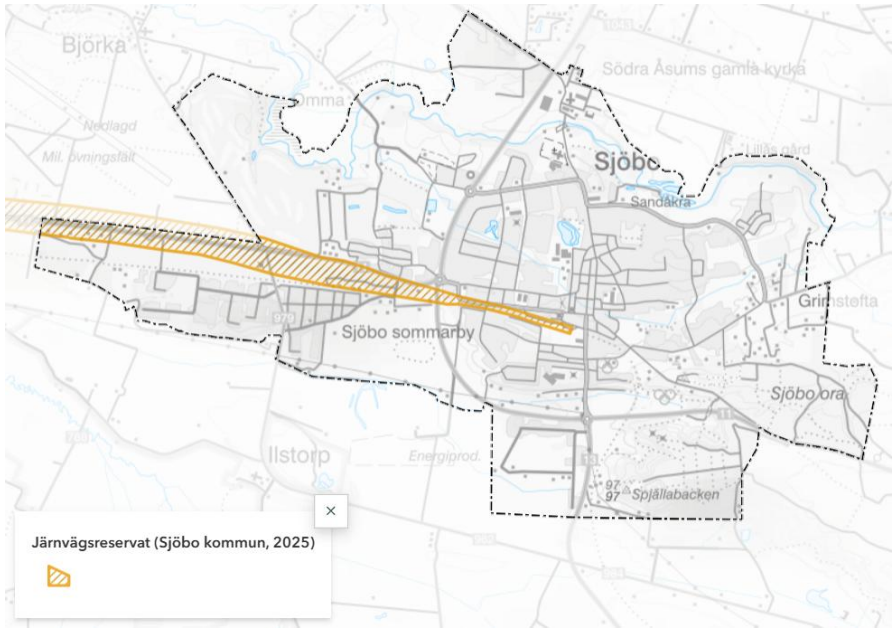

Figur 49. Järnvägsreservat (Sjöbo kommun, 2025)

Det har tidigare funnits ett framtida riksintresse för järnväg genom Sjöbo tätort. Riksintresset togs bort av Trafikverket 2021.

Sjöbo kommun har dock valt att behålla den västra delen av järnvägsreservatet, vilket innebär att en eventuell framtida järnväg kommer att kunna gå till Sjöbo tätort. Reservatets östra del, med utgångspunkt i Östergatan, har strukits. Det gör det möjligt att förtäta i tätorten och samtidigt bevara naturvärden i anslutning till Sjöbo Ora.

Buller

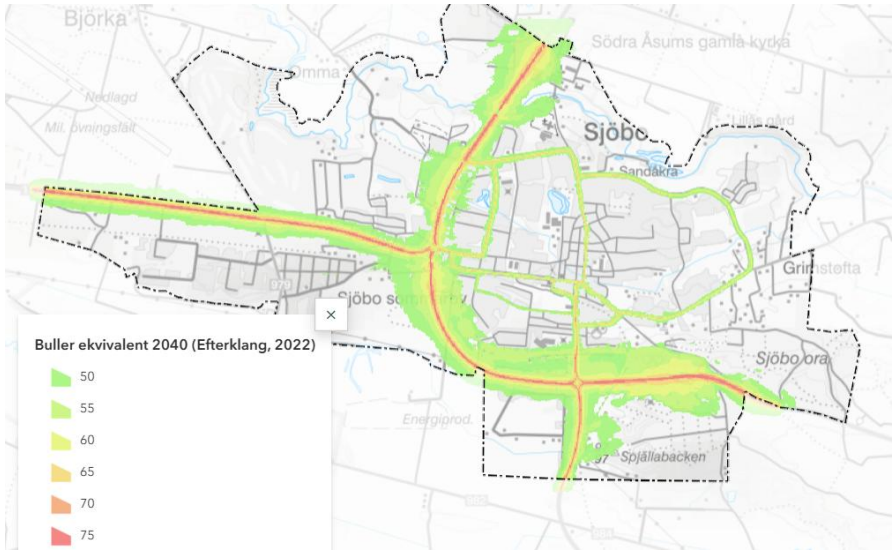

Figur 50. Buller, beräknad ekvivalent ljudnivå 2040 (Efterklang, 2022)

Figur 51. Buller, beräknad maximal ljudnivå 2022/2040 (Efterklang, 2022)

Kommunen har låtit ta fram en bullerkartering för de större vägarna inom planområdet (Efterklang, 2022). Förutom beräkningar för ekvivalent ljudnivå 2040 finns även beräkningar för 2022 samt för maximal ljudnivå 2022 och 2040. Den maximala ljudnivån från vägtrafik beror på det mest bullrande fordonet. Därför bedöms den inte skilja sig nämnvärt mellan nuläge och prognosår. För mer information, se rapporten från 2022.

Miljö och klimat

Förorenade områden

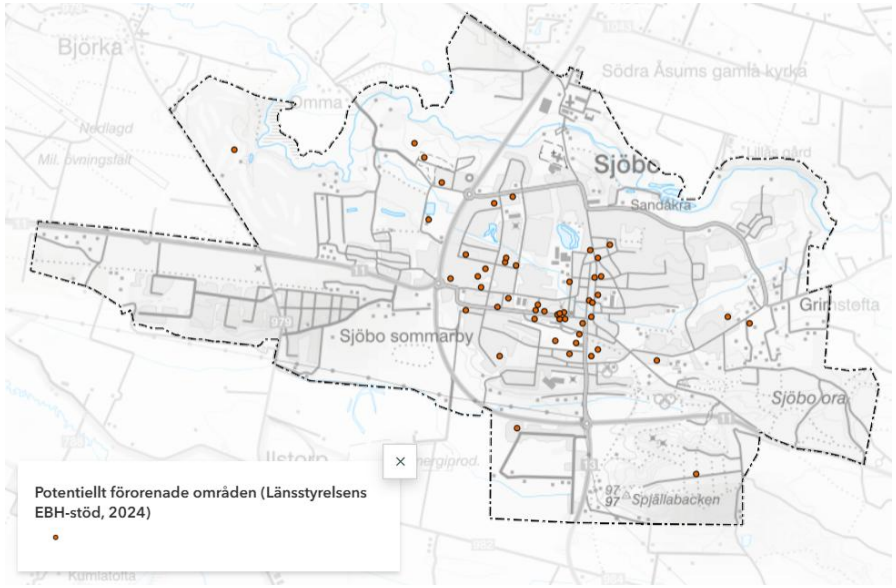

Figur 52. Potentiellt förorenade områden EBH (Länsstyrelsens EBH-stöd, 2024)

Förorenade områden är platser där det finns risk för skador på miljön eller människors hälsa. De flesta områden som är eller misstänks vara förorenade har kartlagts av kommunen och Länsstyrelsen i den nationella databasen EBH-stödet.

Föroreningar är inte alltid är synliga. Därför kan ett område vara förorenat även om det inte märks. Vid exploatering behöver man vara försiktig för att undvika risker för miljön och människors hälsa. Det är också viktigt att genomföra nödvändiga undersökningar och vidta lämpliga åtgärder för att hantera eventuella föroreningar på ett säkert sätt.

Prövningspliktiga verksamheter

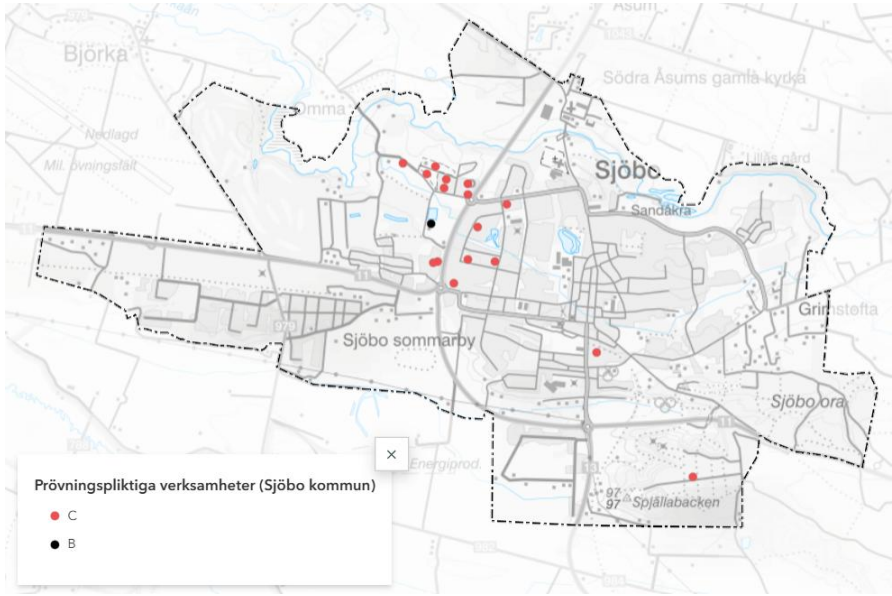

Figur 53. Prövningspliktiga verksamheter (Sjöbo kommun)

A-, B- och C-verksamheter är miljöfarliga enligt 9 kap. miljöbalken. Klassningen beror bland annat på omfattningen.

I Sjöbo tätort finns B- och C-verksamheter, till exempel avloppsreningsverk, avfallshantering, livsmedelsproduktion och drivmedelshantering. B-verksamheter kräver tillstånd hos Länsstyrelsen, medan C-verksamheter ska anmälas till Sjöbo kommun.

Tillhör nämndsbeslut 2026-04-14 SBN § 25 PLAN.2020.1257

B- och C-verksamheterna i tätorten har varierande påverkan på omgivningen. För anläggningar som avloppsreningsverk, avfallshantering och livsmedelsproduktion är de huvudsakliga påverkansfaktorerna lukt, buller, transporter och utsläpp till ytvatten. Vid drivmedelshantering finns även en risk för spridning om ett eventuellt läckage uppstår. Det kan påverka marken och förorena grundvattnet.

Inga av de befintliga verksamheterna bedöms påverka den markanvändning som anges i den fördjupade översiktsplanen.

Miljökvalitetsnormer för vatten

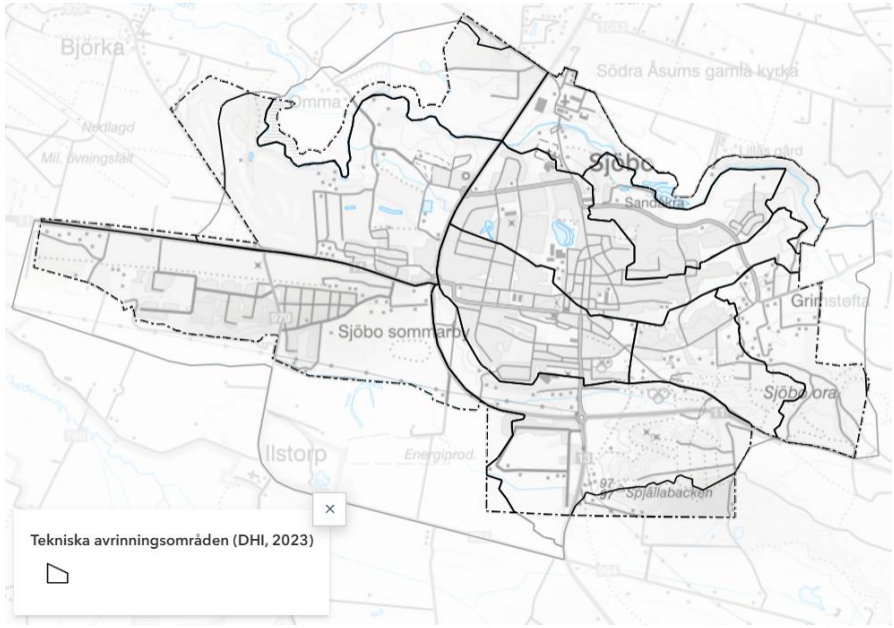

Figur 54. Tekniska avrinningsområden (DHI, 2023)

Miljökvalitetsnormerna (MKN) anger målet för varje yt- och grundvattenförekomst, det vill säga vilken status vattnet ska ha i framtiden och när målet ska vara uppnått. För att följa upp och planera arbetet med att nå MKN har alla Sveriges vattenförekomster statusklassats. För många av dem har även åtgärdsbehov identifierats utifrån olika aspekter (Vattenmyndigheterna, 2023).

Det minsta acceptabla åtgärdsbehovet för dagvattenrening i detaljplaneprojekt är normalt att området inte får försvåra recipientens möjligheter att nå MKN efter planerad exploatering. Målet bör dock alltid vara att uppnå bästa möjliga förbättring. Genom att sträva efter så stor förbättring som möjligt kan reningsbehovet och ytanspråket minskas i befintliga områden, som ofta har sämre förutsättningar att förbättras.

Vattenförekomsten Björkaån–Åsumsån–Tolångaån är en naturlig vattenförekomst i Sjöbo tätort. Den har i dag måttlig ekologisk status och uppnår inte god kemisk status. Ån är en del av Kävlingeåns avrinningsområde.

Grimstoftabäcken är i sig inte klassad som en vattenförekomst i kartläggningen, men den samlar upp vatten från jordbruksmark uppströms. Bäcken rinner sedan genom tätorten och tar emot dagvatten från flera detaljplanelagda områden. Väster om tätorten rinner den vidare in i vattenförekomsten Björkaån–Åsumsån–Tolångaån och påverkar därmed dess ekologiska och kemiska status.

DHI Sverige har på uppdrag av kommunen utrett hur den fördjupade översiktsplanen kan påverka miljökvalitetsnormerna för Kävlingeån (DHI, 2023). Utredningens övergripande slutsatser är att dammar förespråkas i de områden där det är möjligt att samla upp stora delar av dagvattnet i gemensamma punkter. I områden där det är svårt att samla upp dagvattnet förespråkas i stället svackdiken längs gatustrukturen (DHI, 2023).

Tillhör nämndsbeslut 2026-04-14 SBN § 25 PLAN.2020.1257

Sjöbo tätort har generellt god genomsläpplighet eftersom marken är sandig. Det ger bra förutsättningar för lokalt omhändertagande av dagvatten genom infiltration.

Både den kemiska och den kvantitativa statusen för grundvattnet i kommunen är god. Grundvattenförekomsterna Vombsänkan och Revingehed bedöms dock enligt Vatteninformationssystem Sverige (VISS) ha risk för miljöproblem och försämrad status. Risken beror på föroreningar från tidigare brandövningsplatser. Grundvattenförekomsterna är troligen påverkade av PFAS från tre sådana platser. Påverkan bedöms vara betydande.

Grundvattenförekomsten Eriksdal påverkas i betydande grad av flera högt och måttligt trafikerade vägar (kategori A och B) som saltas och passerar genom förekomsten. Det finns därför en risk att kvaliteten påverkas. Sårbarheten är hög, vilket medför risk för miljöproblem och försämrad status. Även jordbruket påverkar Eriksdal genom användning av vissa bekämpningsmedel.

Miljökvalitetsnormer för luft

Sjöbo kommun deltar i den samordnade kontrollen av luftkvalitet i Skåne. Det innebär att kommunen uppfyller kraven i miljöbalken som gäller kontroll av utomhusluft.

Samverkansområdet Skåne, med 33 kommuner, använder ett nätverk av mätstationer i olika miljöer. Där mäts kontinuerligt kvävedioxid, partiklar och bensen. Mätningarna kompletteras med modellberäkningar för alla kommuner för att ge en geografiskt heltäckande kontroll och kunskap om utsläppen.

För övriga luftföroreningar kompletteras de fasta mätningarna med indikativa mätningar som genomförs vart femte år.

Luftkvaliteten bedöms överlag vara god i Sjöbo tätort. Viss olägenhet kan dock förekomma i sommarbyarna på grund av vedeldning.

Översvämning

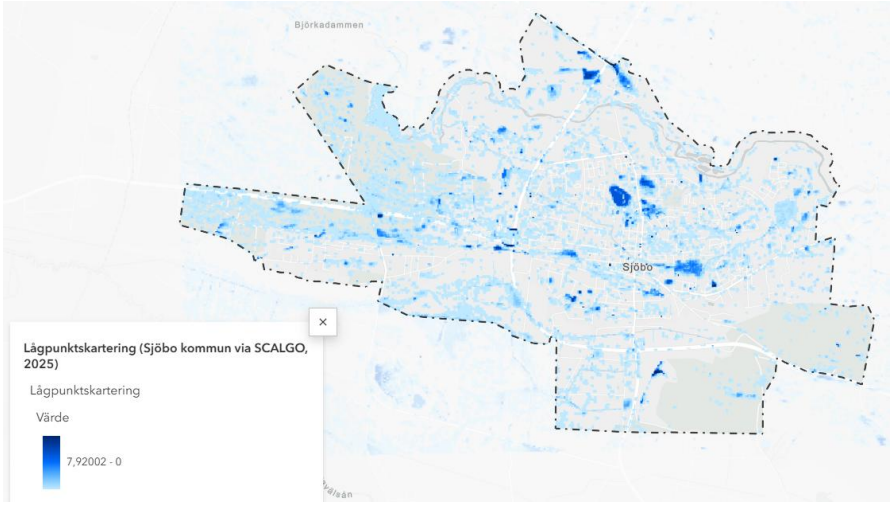

Figur 55. Lågpunktskartering via SCALGO (Sjöbo kommun via SCALGO, 2025)

Tillhör nämndsbeslut 2026-04-14 SBN § 25 PLAN.2020.1257

Tillhör nämndsbeslut 2026-04-14 SBN § 25 PLAN.2020.1257

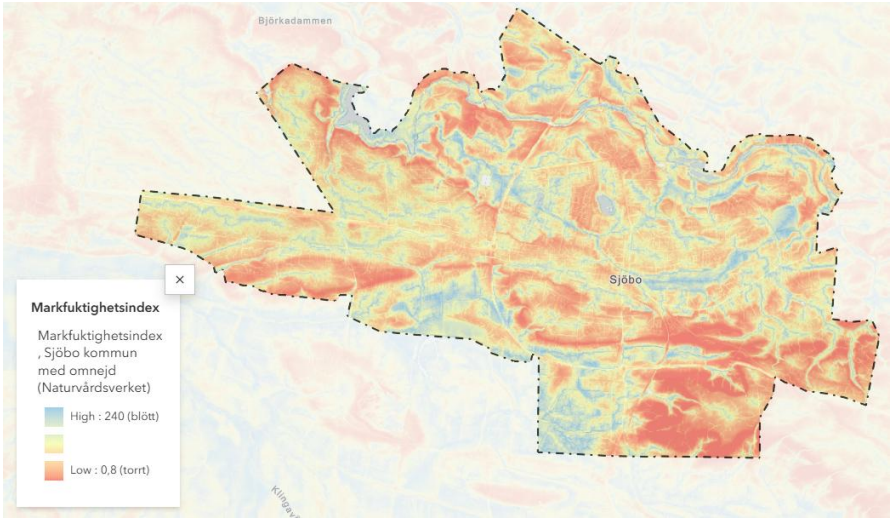

Figur 56. Markfuktighetsindex (Naturvårdsverket)

I många av lågpunkterna i Sjöbo tätort finns i dag bebyggelse, vilket innebär att de utgör riskområden vid skyfall. Generellt är marken i Sjöbo relativt torr, utom i de lågt liggande områdena där den varierar från fuktig till blöt. I dessa områden är markens infiltrationsförmåga lägre. Det ökar risken för översvämning även vid mindre regn. Marken runt Sjöbo består till största delen av isälvssediment med god infiltrationsförmåga. Norr om Åsumsån består marken av sandig och lerig morän med medelhög till låg genomsläpplighet.

Vid större regnmängder är dagvattensystemens kapacitet och markens infiltrationsförmåga ofta otillräckliga i förhållande till regnets intensitet och volym. Vattnet söker då alternativa avrinningsvägar, vilket kan leda till översvämning. Beroende på var översvämningen inträffar kan den få allvarliga konsekvenser för exempelvis bebyggelse, infrastruktur och samhällsviktig verksamhet.

När nya områden exploateras eller hårdgörs ökar ytavrinningen, infiltrationen minskar och grundvattennivån sjunker. Avrinningen går snabbare eftersom exploaterade områden har en stor andel hårdgjorda ytor. Områden med låg andel grönområden eller infiltrationsytor gör att en stor del av årsnederbörden rinner av snabbt. För att förebygga översvämning bör ytor planeras där vatten kan samlas utan allvarliga konsekvenser. Det är också viktigt att höjdsättningen leder vattnet rätt. Den största utmaningen är att säkra befintlig bebyggelse och infrastruktur, eftersom höjdsättningen där redan är given. Vid ny bebyggelse finns större möjligheter.

Sjöbo kommun har låtit ta fram en skyfallskartering för tätorten där problemområden vid skyfall har identifierats med olika metoder (Sigma Civil AB, 2020). Först analyserades lågpunkter för att se vilka avrinningsområden som tillför vatten till dem. Därefter simulerades olika regn för att visa hur lågpunkterna fylls upp. Det ger en teoretisk bild av vilka områden som översvämmas vid skyfall.

Ett urval har gjorts av de områden där bebyggelse drabbas hårdast vid skyfall eller där det finns utrymme för större fördröjningsåtgärder som kan skydda områden nedströms. Information har också inhämtats om områden som i dag har problem med översvämning. Vissa planerade exploateringsområden har tagits med för att förebygga översvämning i samband med exploatering. Översvämning kan uppstå både inom exploateringsområdet och nedströms som en följd av exploateringen.

Vid skyfallskarteringen har det antagits att marken är helt mättad och därför inte tillåter infiltration. Det ger en rimlig bild av vad som händer vid ett 100-årsregn. Antagandet kan dock innebära att skyfallens påverkan överskattas, eftersom det finns områden med så god infiltrationsförmåga att de aldrig blir helt mättade.

När problemområdena identifierats togs förslag fram på åtgärder för att minska eventuella skador vid skyfall. Sjöbo kommun bedömde efter en fördjupad analys att modellen inte tar hänsyn till andra avrinningsområden som kan påverka, till exempel flöden via bäckar, åar och sjöar.

Skyfallskarteringen i sin helhet finns tillgänglig via Sjöbo kommun.

Utöver de områden som markerats i skyfallskarteringen har problem noterats för vissa fastigheter söder om väg 11 vid Spjälla, bland annat vid ett par lågpunkter längs Rödjevägen mot väg 13. Problemen beror främst på höga grundvattennivåer och igenvuxna diken som ingår i dikningsföretag.

Dikningsföretag

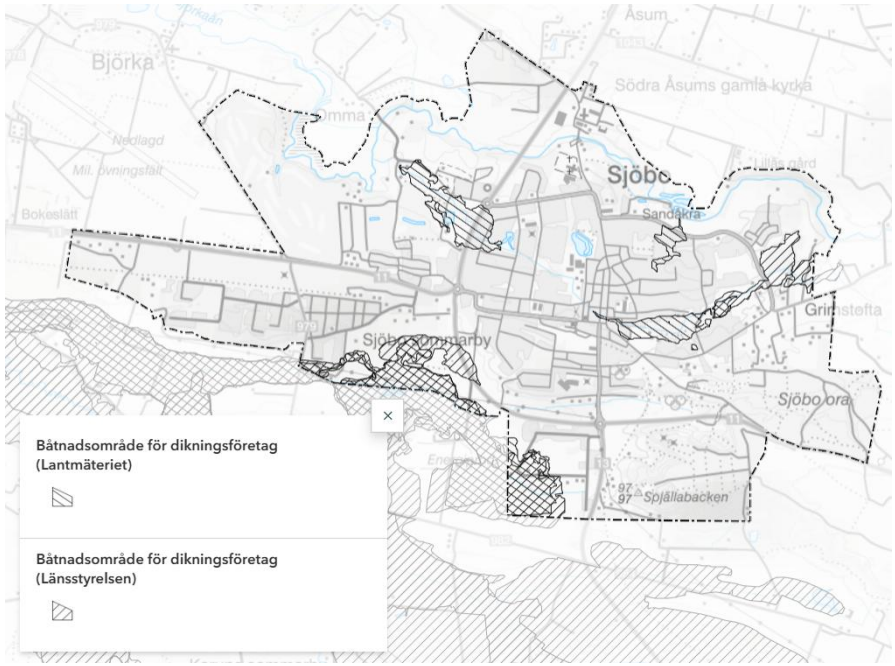

Figur 57. Båtnadsområde för dikningsföretag (Länsstyrelsen och Lantmäteriet)

Dikningsföretag, eller markavvattningsföretag, är juridiska konstruktioner som bildats som samfälligheter där fastighetsägare har gått samman för att avvattna mark.

För att avvattna mark krävs tillstånd enligt miljöbalken eller äldre lagstiftning. I tillståndet anges vilka fastigheter som ingår och den kostnadsandel som gäller för respektive fastighet. Fastigheter som helt eller delvis ligger inom båtnadsområdet ingår normalt i markavvattningssamfälligheten.

Tillhör nämndsbeslut 2026-04-14 SBN § 25 PLAN.2020.1257

Ras, skred och erosion

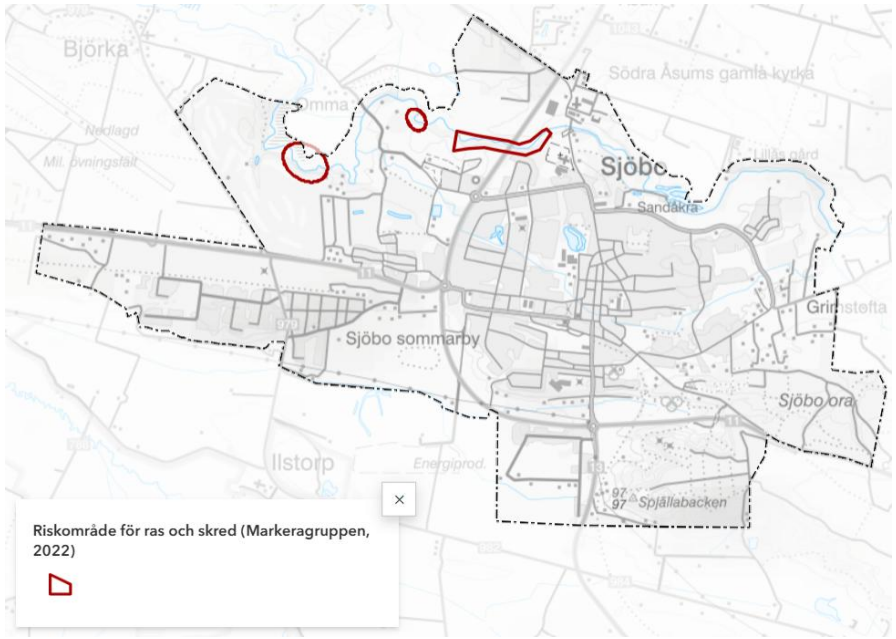

Figur 58. Riskområde för ras och skred (Markeragruppen, 2022)

Sjöbo kommun har låtit ta fram en översiktlig studie av risker för ras, skred och erosion som berör befintlig bebyggelse inom planområdet samt i delar där bebyggelseutveckling är aktuell.

Uppdraget omfattade bedömningar baserade på fältbesök, digitalt kartunderlag och tillgängliga geotekniska utredningar. Inom uppdraget har inga detaljstudier av de utpekade områdena eller några överslagsberäkningar genomförts.

I rapporten pekas två områden ut där särskild hänsyn krävs:

- I anslutning till vägbron över Åsumsån (väg 13) bedöms det befintliga erosionsskyddet delvis vara otillräckligt.
- Slänterna längs Åsumsån har problematiska förhållanden när det gäller rasrisk, skred och erosion. Trots vegetationsskydd förekommer tydlig erosion nära ån, särskilt där den ansluter direkt till slänten. Ökad flödeshastighet kan påskynda erosionen och leda till ras. Därför bör flödesreglerande åtgärder längs ån och längre upp i å-systemet övervägas.

Värme

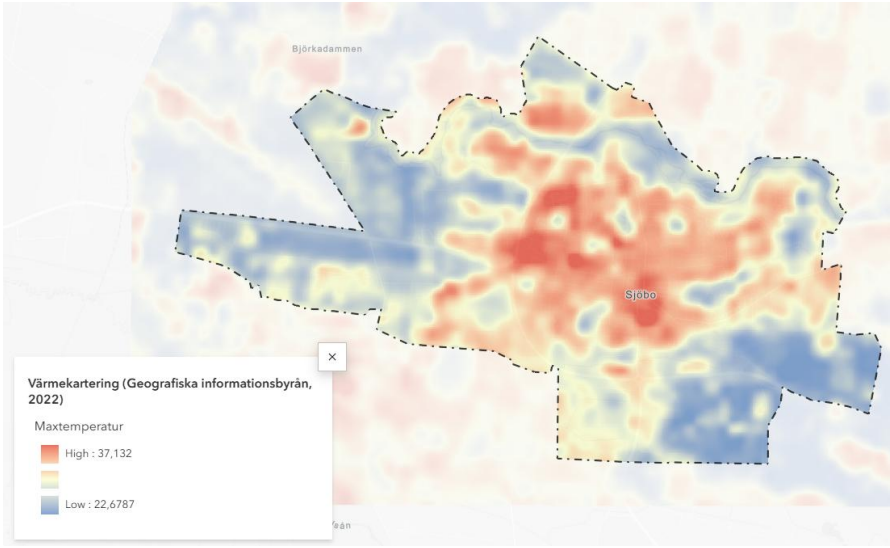

Figur 59. Värmekartering (Geografiska informationsbyrån, 2022)

Sjöbo kommun har låtit ta fram en värmekartering som visar den högsta uppmätta marktemperaturen under perioden 2013–2021, fördelad över planområdets yta. Många koncentrerade varma ytor kan bidra till att skapa värmeöar i den bebyggda miljön.

Tillhör nämndsbeslut 2026-04-14 SBN § 25 PLAN.2020.1257

Tillhör nämndsbeslut 2026-04-14 SBN § 25 PLAN.2020.1257

Värmeöar uppstår på grund av tät bebyggelse, hårdgjorda ytor och brist på grönområden. Klimatförändringar förvärrar problemet genom högre genomsnittstemperaturer och mer intensiva väderhändelser.

För att motverka värmeproblem kan växtligheten ökas, gröna tak och väggar anläggas och andelen hårdgjorda ytor minskas. För att begränsa konsekvenserna av värmen bör det också finnas svalkande platser att vistas på.

Teknisk försörjning

Energi

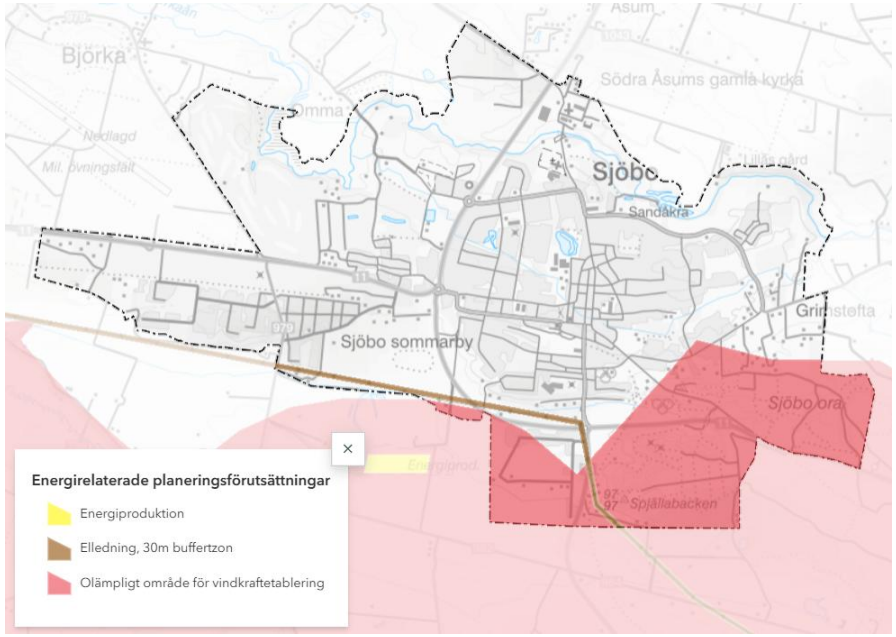

Figur 60. Energirelaterade planeringsförutsättningar (Sjöbo kommun)

Energiproduktion och energidistribution väntas bli viktiga utmaningar att lösa, bland annat eftersom stora delar av samhällets fordonsflotta förväntas bli eldriven inom en relativt snar framtid. Kommunens fysiska planering behöver därför samverka med förutsättningarna för en god och hållbar energiförsörjning, bland annat genom kontinuerlig dialog och kunskapsutbyte med elnätsägare.

Sjöbo tätort försörjs av ett lokalt elnät som ägs och drivs av Sjöbo Elnät. Det är ett kommunalt nätbolag som ansvarar för drift, underhåll och distribution av el.

Högspänningsledning

En högspänningsledning går genom planområdets södra delar. De elektromagnetiska fälten kring ledningen varierar med hur mycket ström som transporteras. Fälten är starkare vid hög belastning, till exempel under kalla vinterdagar.

Energiproduktion

Inom planområdet finns idag inga större produktionsanläggningar. Möjligheten att producera energi begränsas av kapacitetsbrist i både det lokala och det regionala elnätet. Ett undantag är en mindre reserv för privat, småskalig elproduktion.

Sjöbo kommun har tagit fram en utredning om vilka områden i kommunen som är lämpliga respektive olämpliga för vindkraftsetablering. Inom plangränsen för den här fördjupade översiktsplanen finns inga lämpliga områden för vindkraft. Däremot har ett område bedömts som olämpligt, se karta (Sigma Civil, 2021).

Laddinfrastruktur

I kommunen finns ett antal publika laddstolpar för eldrivna fordon. Etableringen av laddinfrastruktur är beroende av effektstarka kablar. Det krävs för att fordonsbatterier ska kunna laddas effektivt.

Nya nationella regler för laddinfrastruktur infördes 2021. Reglerna innebär utökade krav för vissa typer av byggnader vid ny- och ombyggnad. I vissa fall gäller kraven även retroaktivt för befintliga byggnader. Mer information finns på Boverkets webbplats.

Det är viktigt att kommunen i ett tidigt skede av den fysiska planeringen skapar goda förutsättningar för utbyggnad av laddinfrastruktur.

Fjärrvärme

Fjärrvärmen i Sjöbo kommun produceras av Solör Bioenergi Syd AB och består till nästan 100 procent av fossilfritt bränsle. Fjärrvärmeanslutning är möjlig inom Sjöbo tätort. Användning av fjärrvärme kan bidra till ökad stabilitet i energiförsörjningen.

Värmepumpar

Värmeenergi kan utvinnas ur markens övre skikt, grundvatten, ytvatten eller berggrund och överföras till ett köldmedium som värmer hus och vatten.

Det krävs tillstånd för att installera värmepumpar som utvinner värme ur mark, berg, ytvatten eller grundvatten enligt miljölagstiftningen och Sjöbo kommuns lokala föreskrifter. Syftet är att skydda människors hälsa och miljön.

För att installera luftvärmepumpar krävs inget tillstånd.

Energibrunnar

För att en berg- eller grundvattenvärmepump ska fungera måste ett hål borras, en så kallad energibrunn. Brunnen gör det möjligt att hämta lagrad solenergi från berget och överföra den till värmepumpen.

Inom planområdet finns mycket viktiga grundvattentillgångar med stor kvantitet, varav vissa är av nationell betydelse för vattenförsörjningen.

Vid borrning finns en risk att föroreningar når ner till grundvattenförekomsterna, och fler borrhål innebär en större risk. En annan risk med energibrunnar är att borrning genom grundvattenmagasin på olika djup kan leda till att vatten från olika magasin blandas. Då kan vatten med god kvalitet blandas med vatten av sämre kvalitet.

Risken för negativ påverkan på grundvattnet kan vara större vid en energibrunn än vid en dricksvattenbrunn. Det beror på att vattnet där inte används som dricksvatten och därför inte kontrolleras på samma sätt.

Kommunalt VA

Dricksvatten

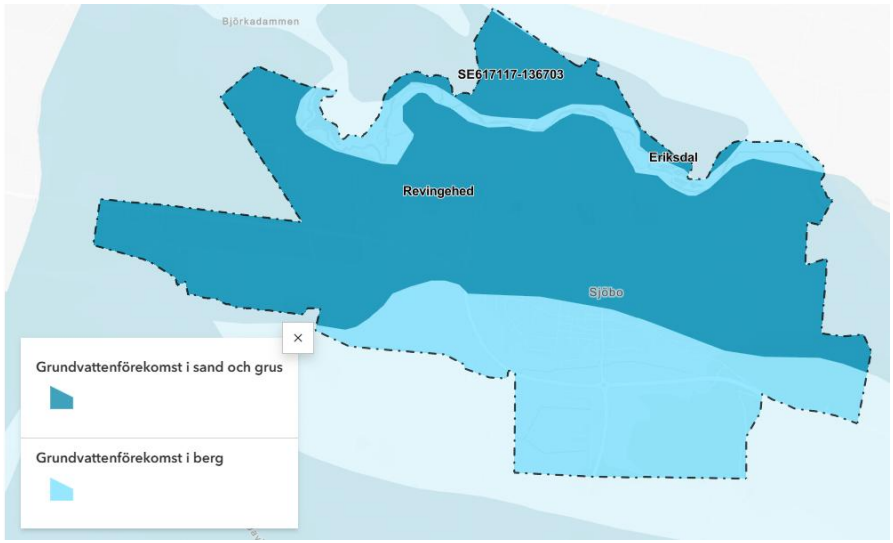

Figur 61. Grundvattenförekomster

Tillhör nämndsbeslut 2026-04-14 SBN § 25 PLAN.2020.1257

Tillhör nämndsbeslut 2026-04-14 SBN § 25 PLAN.2020.1257

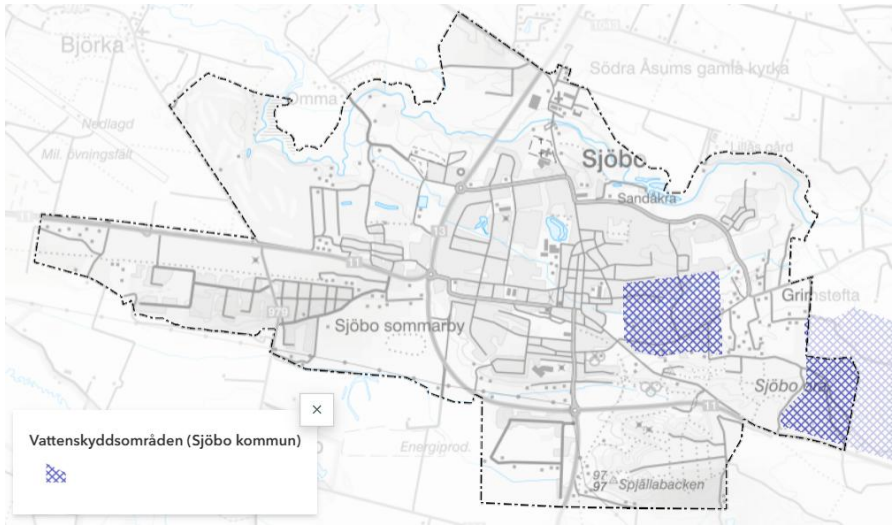

Figur 62. Vattenskyddsområde (Sjöbo kommun)

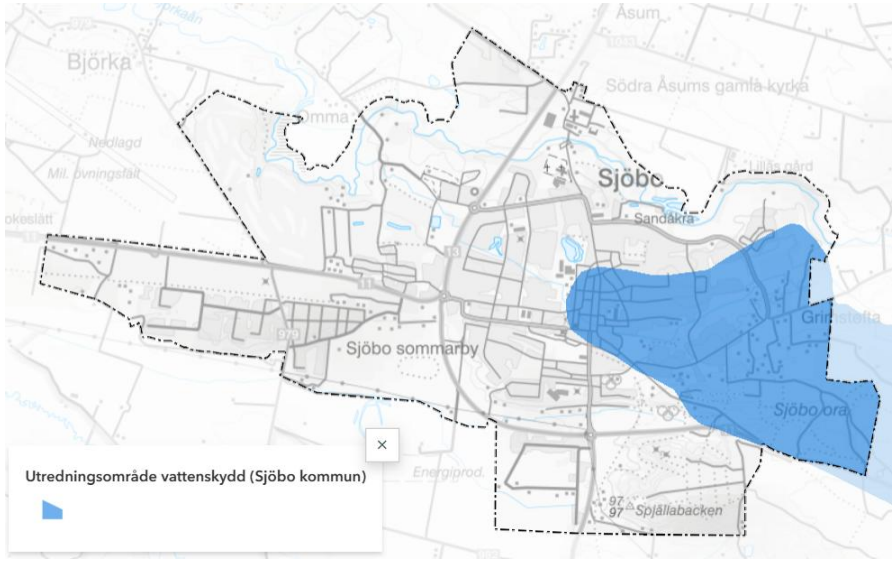

Figur 63. Utredningsområde för vattenskydd (Sjöbo kommun)

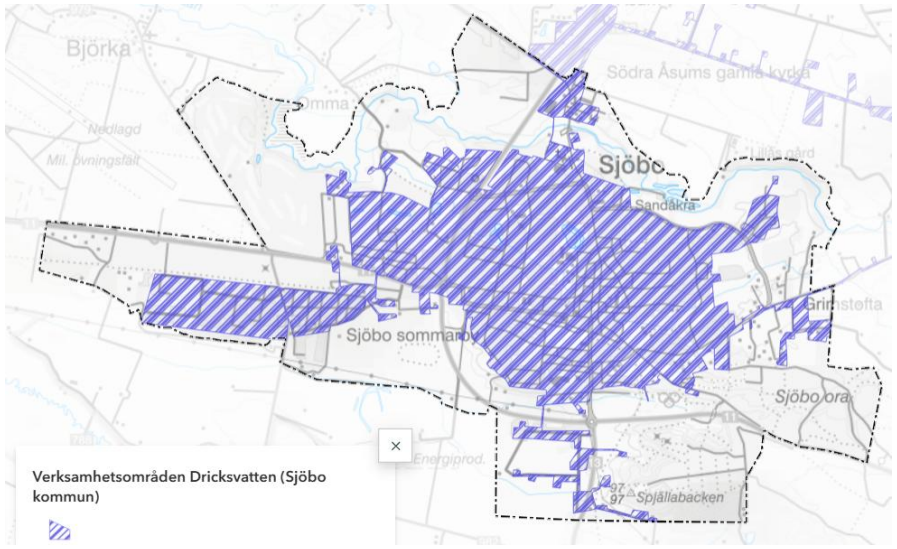

Figur 64. Kommunalt verksamhetsområde för dricksvatten vid tättbebyggt område (Sjöbo kommun)

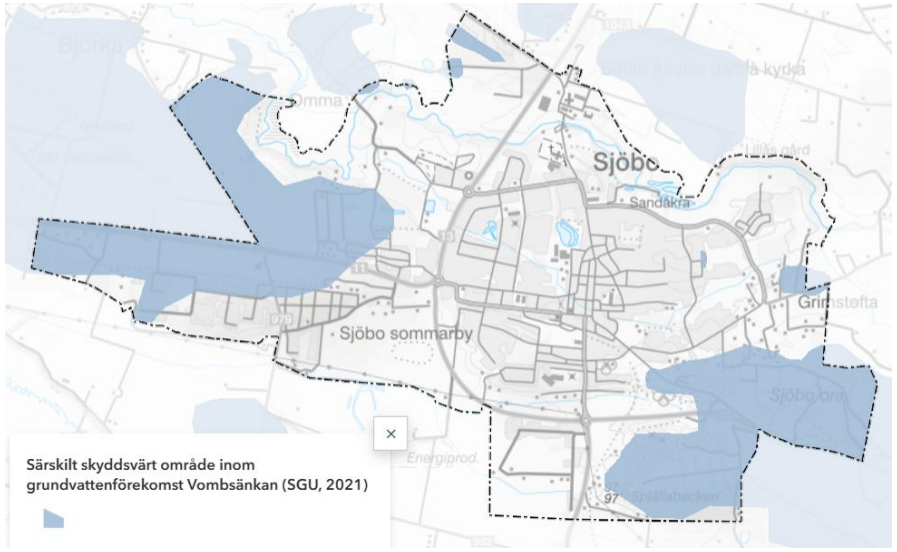

Figur 65. Särskilt skyddsvärt område inom grundvattenförekomst Vombsänkan (SGU, 2021)

Tillhör nämndsbeslut 2026-04-14 SBN § 25 PLAN.2020.1257

Grundvattenförekomster inom eller i anslutning till planområdet:

- WA14819189 Revingehed, sand- och grusförekomst (ytlig).
- WA97124112 Eriksdal, sedimentär bergförekomst.
- WA12744184 Vombsänkan, sedimentär bergförekomst.

Dessa grundvattenmagasin ligger ovanför varandra och är i stort sett oberoende.

Enligt nuvarande planer kommer kommunen även fortsättningsvis främst att försörja invånarna med dricksvatten från vattentäkter inom kommunen.

Sjöbo vattenverk är det största i kommunen och har ett omfattande försörjningsområde. Det förser abonnenter med vatten norrut upp till Bjärsjölagård och Fränninge samt söderut till Sövde och Blentarp.

Lövestad, Sjöbo och Blentarp har pekats ut som tre viktiga vattenverk som i framtiden kan komma att kopplas samman för att skapa redundans i ledningssystemen och öka säkerheten mot vattenavbrott.

Sjöbos vattentäkter har upprättade vattenskyddsområden, men både områdenas avgränsning och skyddsföreskrifter behöver uppdateras. Ett sådant arbete pågår.

I framtiden förväntas fler skyfall eller skyfallsliknande regn. Eftersom samtliga av kommunens vattentäkter är grundvattentäkter är risken mindre att vattenkvaliteten påverkas av skyfall jämfört med ytvattenverk.

Om en vattentäkt skulle översvämmas så att ytvatten rinner ner i brunnarna kan vattenkvaliteten dock påverkas. En skyfallsanalys av vattentäkterna visar att risken för detta är mycket liten, utom vid en vattentäkt där åtgärder kan genomföras för att förhindra översvämning.

Enligt kommunens översiktsplan 2040 väntas antalet abonnenter vid Sjöbo vattenverk öka med 1 655 personer fram till 2031. Det innebär ett ökat behov av dricksvatten. Vattenmängden i kommunens största vattentäkt i Sjöbo är tillräcklig. Samtidigt pågår en kontinuerlig övervakning av vattenverkets och ledningsnätets kapacitet.

Under våren, när efterfrågan är hög i samband med till exempel poolfyllning och trädgårdsarbete, kan en tillfällig kapacitetsbrist uppstå på vattenverket och i ledningsnätet. Det finns dock åtgärder för att styra förbrukningen, till exempel uttagsbegränsningar eller bevattningsförbud.

Spillvatten

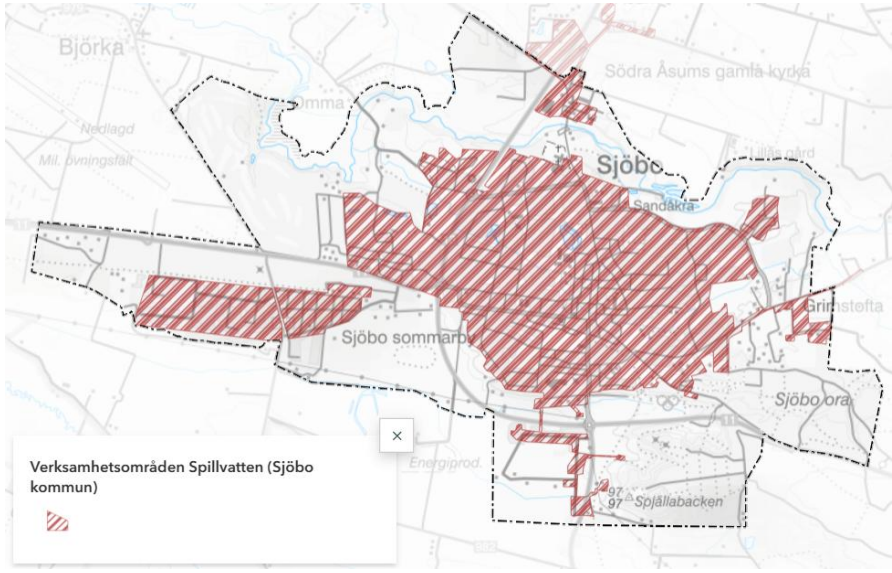

Figur 66. Kommunalt verksamhetsområde för spillvatten vid tättbebyggt område (Sjöbo kommun)

Reningsverket i Sjöbo är det största i kommunen. Det har ett vattenförsörjningsområde som sträcker sig från Bjärsjölagård och Fränninge i norr till Sövde och Blentarp i söder.

Sjöbo avloppsreningsverk kommer även fortsättningsvis att vara kommunens största. Anläggningen ska under de närmaste åren utredas när det gäller dimensionerande och tillståndsgiven kapacitet.

Verket måste kunna möta det framtida behovet från en befolkningsökning med cirka 1 825 personer till 2031 enligt kommunens översiktsplan 2040. Därtill ska det kunna hantera eventuella utbyggnadsplaner och nya områden som ansluts. Reningsverket måste också kunna möta en eventuell utökning till följd av framtida skärpta krav på rening.

Eftersom ledningsnäten inte är helt täta mot inläckande regnvatten blir det dessutom en utmaning att hantera ökade regnmängder vid skyfall, vilken kan förväntas till följd av klimatförändringar.

Sjöbo kommun arbetar för att minska sin påverkan på ytvatten från reningsverk, pumpstationer och bräddpunkter. Det görs bland annat genom att:

- infiltrera avloppsvattnet från Sjöbos reningsverk
- sanera befintliga ledningsnät från inträngande grundvatten och regnvatten för att minska bräddning från ledningsnät och pumpstationer
- mäta och minska bräddning i bräddpunkter
- brädda ut i brädd-dammar där vattnet återförs till pumpstationen när flödet minskar
- ha dagvattenanläggningar som håller kvar dagvattnet i systemet för att minska direktpåverkan på vattendraget
- delta i samarbete med Kävlingeåns vattenråd och Nybroån, Kabusaån och Tygeåns vattenråd, där åtgärder görs för att hålla kvar vatten i landskapet och rena ytvattnet

Det finns områden runt reningsverket som kan användas vid en eventuell utbyggnad, både för att klara ökad belastning och för att uppfylla nya reningskrav. Kommunen behöver dock säkerställa att ett tillräckligt säkerhetsavstånd hålls vid nybyggnation av bostäder.

I samband med framtagandet av detaljplanen för Sjöbo väst har flera utredningar tagits fram om närheten till avloppsreningsverket. Utredningarna har också tagit höjd för en möjlig framtida utveckling av reningsverket. Utifrån dessa gör kommunen den samlade bedömningen att risken för att reningsverkets utveckling begränsas i framtiden i samband med nybyggnation på Sjöbo väst är liten.

Dagvatten

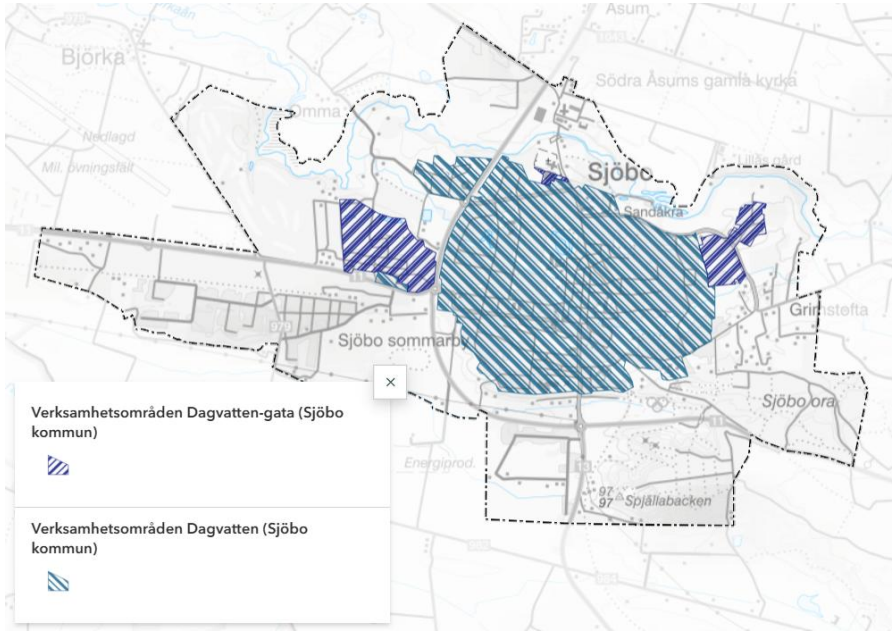

Figur 67. Kommunalt verksamhetsområde för dagvatten och dagvatten-gata (Sjöbo kommun)

Tillhör nämndsbeslut 2026-04-14 SBN § 25 PLAN.2020.1257

Tillhör nämndsbeslut 2026-04-14 SBN § 25 PLAN.2020.1257

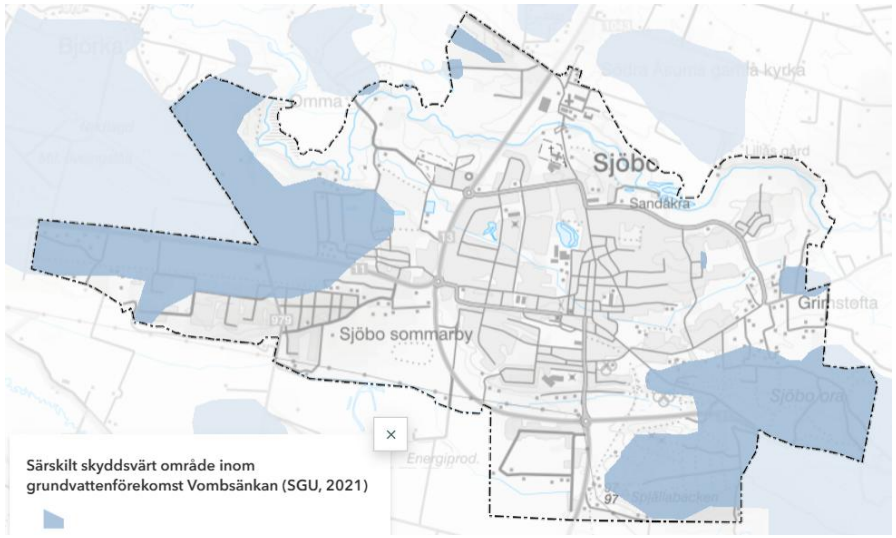

Figur 68. Särskilt skyddsvärt område inom grundvattenförekomst Vombsänkan (SGU, 2021)

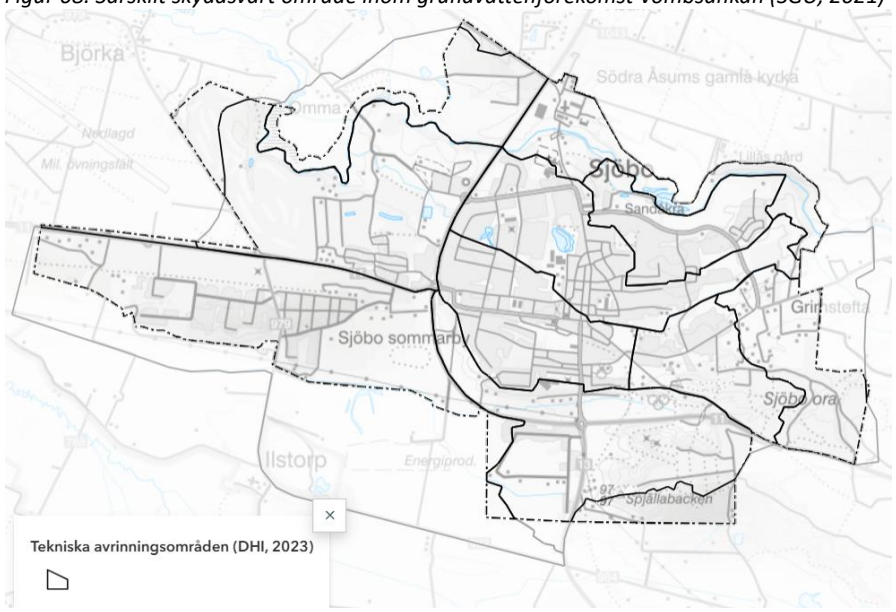

Figur 69. Tekniska avrinningsområden (DHI, 2023)

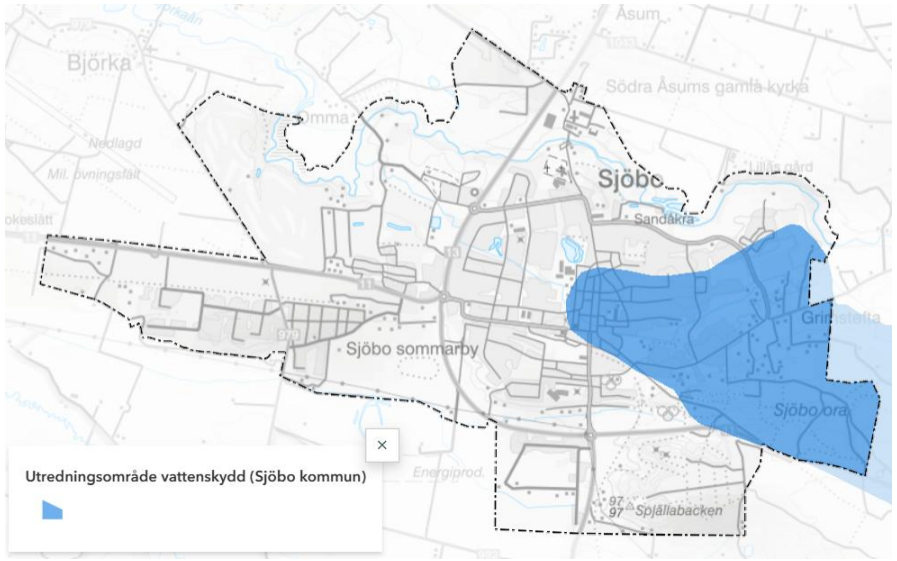

Figur 70. Utredningsområde för vattenskydd (Sjöbo kommun)

Marken inom planområdet är mycket genomsläpplig och infiltrationsbenägen. Vissa delar av planområdet är i kommunens översiktsplan 2040 utpekade som särskilt viktiga för grundvattenbildning. De är därmed särskilt känsliga för föroreningar från dagvatten. Utpekandena baseras på en kartläggning som Sveriges geologiska undersökning (SGU) genomförde 2021.

Verksamhetsområde för dagvatten för fastigheter har främst införts där:

1. en kommunal vattentäkt behöver skyddas
2. marken inte är infiltrationsbenägen.

Dagvattenanläggningarna består främst av anlagda dagvattendammar som ska fördröja och rena dagvattnet innan det släpps ut till recipienten. Möllers mosse fungerar också som en dagvattenanläggning i tätorten.

Tillhör nämndsbeslut 2026-04-14 SBN § 25 PLAN.2020.1257

Enskilda avlopp

Inom planområdet finns cirka 85 enskilda avlopp, jämfört med cirka 3 000 i kommunen som helhet. Dåvarande miljö- och byggnadsnämnden beslutade 2014 att det inom kommunen ska gälla hög miljöskyddsnivå vid prövning av enskilda avloppsanläggningar. Syftet med beslutet var att förbättra ytvattenförekomsternas ekologiska status för att uppnå god status.

Avfall

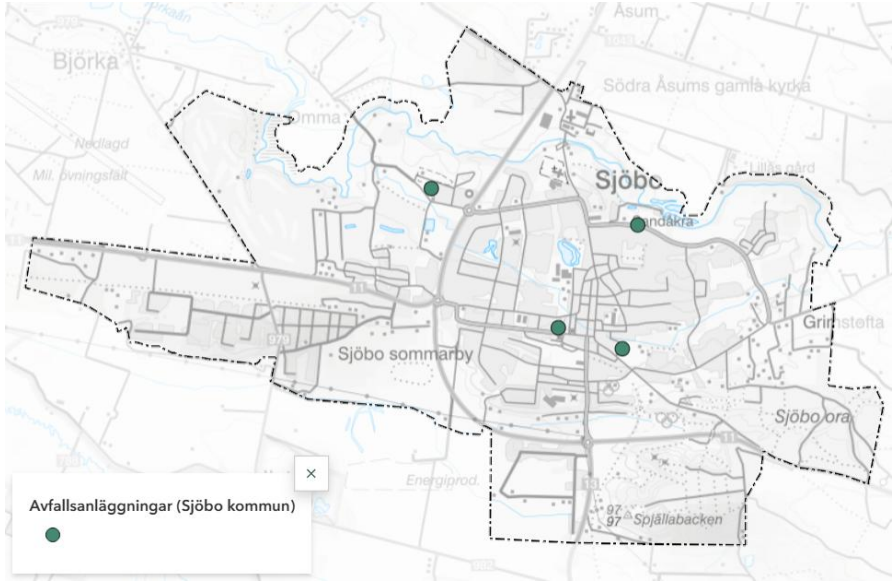

Figur 70. Avfallsanläggningar (Sjöbo kommun)

Tillsammans med Sysav har kommunerna Sjöbo, Kävlinge, Lomma, Simrishamn, Skurup, Svedala, Tomelilla, Trelleborg, Vellinge och Ystad tagit fram en gemensam kretsloppsplan, Gemensam kretsloppsplan – från avfall till resurs (2021).

Syftet med den gemensamma kretsloppsplanen är att skapa en hållbar resursanvändning där avfall förebyggs, material och produkter stannar i kretsloppet och det avfall som ändå uppstår ses som en resurs.

Ett övergripande mål i planen är att resursanvändningen i kretsloppet ska effektiviseras. Följande indikatorer som rör fysisk planering och byggande är kopplade till målet:

- kommunens arbete med att skapa förutsättningar för ökat återbruk i samhället genom sin fysiska planering
- att det finns en rutin för att mäta mängden uppkommet avfall per kvadratmeter i nybyggnationer och renoveringar samt att mätning sker i samtliga relevanta sådana projekt.

Avfallshanteringen behöver planeras i ett tidigt skede för att säkerställa att den blir effektiv och säker. Sjöbo kommuns föreskrifter om avfallshantering (avfallsföreskrifter) reglerar förutsättningarna för detta.

Föreskrifterna innehåller exempelvis riktlinjer för vägbredd, underlag och utformning av avfallsutrymmen (miljörum). Syftet är att underlätta samhällsplaneringen så att miljön i avfallsutrymmena, framkomligheten för avfallsfordon och den övriga hanteringen av avfall fungerar så bra som möjligt för både kommuninvånare och utförare.

Sveriges kommuner har sedan den 1 januari 2024 ansvar för hushållens förpackningsavfall. Samtliga bostäder ska senast den 1 januari 2027 ha tillgång till fastighetsnära insamling enligt förpackningsförordningen.

I dag är fyrfackssystemet fullt utbyggt i Sjöbo kommun. Fastighetsnära sortering av samtliga fraktioner har under 2024 byggts ut i kommunens flerfamiljshus.

Fastighetsnära insamling ställer höga krav, till exempel vid planering av miljöhus, på framkomlighet för avfallsfordon och på vägnätet inom planområdet.

Från och med 2027 ska lättillgängliga insamlingsplatser (LIP) användas för att samla in skrymmande förpackningar av papper och plast. Det finns därför behov av uppställningsplatser för LIP. Platserna behöver ha utrymme för parkering och god framkomlighet för tömningsfordon.

Bredbandsinfrastruktur

Sjöbo kommun bygger inte bredbandsinfrastruktur i egen regi utan har överlåtit detta till marknadens aktörer. Teleservice står för majoriteten av fiberutbyggnaden i kommunen. Bidrag har sökts och beviljats för stora delar av kommunens yta i omgångar.

Bredbandsinfrastrukturen är mycket viktig för kommunen, både för invånare och företagare. Under 2021 deltog kommunen i processen för PTS bredbandsstöd genom att kvalitetssäkra och prioritera underlag för utbyggnad till kvarvarande bidragsberättigade fastigheter.

Det fanns 2023 ett fåtal hushåll i Sjöbo tätort som saknade tillgång till bredband.

Tillhör nämndsbeslut 2026-04-14 SBN § 25 PLAN.2020.1257

Genomförande och uppföljning

Genomförande

Utbyggnadsområden

Åtgärder för översiktsplanens genomförande

- **Samordning och finansiering:**
    - Ett hållbart och effektivt genomförande av Sjöbo tätorts framtida utbyggnadsområden förutsätter tydlig samordning mellan kommunens förvaltningar, externa exploatörer och fastighetsägare. För att säkerställa att intentionerna i den fördjupade översiktsplanen förverkligas behöver genomförandefrågorna konkretiseras redan när detaljplanearbetet initieras.
    - Samtliga utbyggnadsområden bör betraktas som delar av ett större utbyggnadsprojekt. Markanvändningen prövas genom detaljplanering och exploateringsintäkterna ska i huvudsak bekosta genomförandet.
    - Samhällsbyggnadsförvaltningen och tekniska förvaltningen ansvarar gemensamt för projektets genomförbarhet i nära samverkan med andra berörda förvaltningar och exploatörer. Om grönstruktur ska utvecklas i anslutning till eller inom utbyggnadsområden ska detta bekostas genom exploatering. På samma sätt förväntas behovet av lokalgator och ombyggnad av befintliga gator inom dessa områden finansieras inom ramen för exploateringsintäkterna.
    - Inför exploatering av varje utbyggnadsområde ska en analys genomföras när planeringsarbetet initieras. Analysen ska omfatta vilka insatser som kan tillkomma i form av allmän platsmark, vägar samt gång- och cykelvägar. Den ska också innefatta en bedömning av vilka kostnader som kan finansieras genom exploatering och vilka som kräver annan finansiering. Tillkommande driftkostnader, till exempel för skötsel av ny parkmark, ska ingå i den tidiga analysen för att säkerställa långsiktig hållbarhet i ekonomi och förvaltning.

Förslag på kompletterande genomförandeåtgärder

- **Dagvattenstrategi:** Ta fram en kommunövergripande dagvattenstrategi eller likvärdig styrdokumentation för att klargöra förutsättningar, strategier och ansvarsfördelning för dagvattenhantering inom ramen för kommande detaljplaner och bygglovsprövningar.
- **Exploateringsstrategi:** Ta fram en kommunövergripande exploateringsstrategi eller likvärdig styrdokumentation.
- **Markanvisning:** Använd markanvisningar som ett verktyg för att skapa goda förutsättningar för utveckling enligt den fördjupade översiktsplanen.
- **Främja samverkan och dialog:** För dialog och främja samverkan med fastighetsägare, näringsliv, organisationer, föreningar och medborgare, inklusive barn och unga, när det är relevant för att skapa goda förutsättningar för genomförande.

Grönstruktur

Åtgärder för översiktsplanens genomförande

- **Finansiering:** Genomförandet av den fördjupade översiktsplanen innehåller åtgärder som medför investeringskostnader för grönstruktur. Förändrade skötselkrav i kombination med utbyggnad av allmän platsmark kräver ytterligare resurser för drift av dessa områden. Om grönstruktur ska utvecklas i anslutning till

Tillhör nämndsbeslut 2026-04-14 SBN § 25 PLAN.2020.1257

eller inom utbyggnadsområden ska detta bekostas genom exploatering.

Förslag på kompletterande genomförandeåtgärder

- **Grönstrukturplan:** Ta fram en grönstrukturplan eller likvärdig styrdokumentation för att ge vägledning, ange prioriteringsordning och klargöra de ekonomiska förutsättningarna för utveckling och skötsel av grönområden.
- **Markanvisning:** Utred hur markanvisning kan utformas och användas för att skapa goda förutsättningar för utveckling enligt den fördjupade översiktsplanen.
- **Främja samverkan och dialog:** För dialog och främja samverkan med fastighetsägare, näringsliv, organisationer, föreningar och medborgare, inklusive barn och unga, när det är relevant för att skapa goda förutsättningar för genomförande.

Gång- och cykelvägar

Åtgärder för översiktsplanens genomförande

- **Finansiering:** För utveckling av gång- och cykelvägar enligt Mark- och vattenanvändningskartan krävs avsatta medel både för genomförandet och för framtida drift och underhåll. Insatserna bör prioriteras enligt kartan för gång- och cykelvägar.

Förslag på kompletterande genomförandeåtgärder

- **Trafikplan:** Uppdatera kommunens trafikplan för Sjöbo tätort (TRAST) eller likvärdig styrdokumentation.

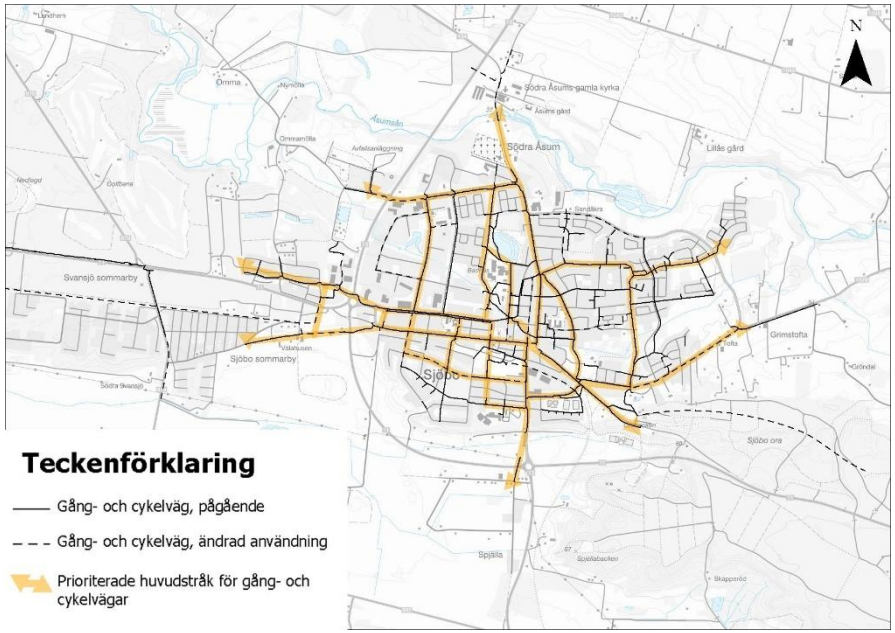

Figur 71. Prioriterade huvudstråk för gång- och cykeltrafik genom tätorten, både för utveckling av nya stråk och för underhåll och utveckling av befintliga. Vid nyanläggning av sträckor fastställs det exakta läget i genomförandet och knyts samman med befintlig vägstruktur.

Kollektivtrafik

Kapitlet **Mark- och vattenanvändning** innehåller flera riktlinjer för kommunens fortsatta arbete med kollektivtrafikutveckling. Riktlinjerna belyser vikten av att kommunen tar en aktiv och drivande roll i arbetet, i dialog med den regionala kollektivtrafikaktören och nationella myndigheter.

Tillhör nämndsbeslut 2026-04-14 SBN § 25 PLAN.2020.1257

Tillhör nämndsbeslut 2026-04-14 SBN § 25 PLAN.2020.1257

Kommunalt VA

Åtgärder för översiktsplanens genomförande

- **Kapacitetsutredning:** Ta fram en detaljerad utredning av kapaciteten i dricksvatten- och spillvattennätet. Möjligheten att bygga ut föreslagna utbyggnadsområden är beroende av en sådan utredning. Innan utredningen har genomförts är det svårt att bedöma hur många nyanslutningar som är möjliga i tätorten, särskilt vid större nybyggnadsprojekt.
- **Ut- och ombyggnad:** Genomför eventuella ut- och ombyggnader av vatten- och avloppsledningsnätet för att öka kapaciteten. Förutom ut- och ombyggnader av ledningsnäten kräver bebyggelseutveckling enligt den fördjupade översiktsplanen även kostsamma ut- och ombyggnader av vattenverk, vattenreservoarer, avloppsreningsverk och pumpstationer. På sikt behövs även ett nytt tillstånd för Sjöbo avloppsreningsverk.
- **Finansiering:** Insatser för att förstärka kapaciteten i VA-nätet är både tidskrävande och kostsamma. En utökning av VA-nätet kräver även resurser för framtida drift och underhåll. Eftersom de flesta kostnaderna ska täckas av VA-taxan behöver taxan anpassas för att täcka utvecklingsbehovet.

Centrumutveckling

Förslag på genomförandeåtgärder

- **Planeringsunderlag för centrumutvecklingen:** Ta fram ett övergripande planeringsunderlag för centrumområdet i Sjöbo tätort som kan ligga till grund för kommande detaljplanering. Underlaget bör på en övergripande och inte juridiskt bindande nivå belysa förutsättningar och möjliga inriktningar för vad som kan utvecklas, i vilken ordning det kan ske och hur utvecklingen kan ses utifrån ett helhetsperspektiv.
    - I kapitlet **Framtidsbild** finns en övergripande målbild för centrumområdet i Sjöbo tätort. Kapitlet **Mark- och vattenanvändning** pekar ut viktiga stråk för Sjöbos utveckling. I **Mark- och vattenanvändningskartan** redovisas även ytor för ett nytt mobilitetshus och samhällsviktig verksamhet inom kvarteret Möllan. Där finns också riktlinjer för att utveckla Gamla torg, kommunhuset och grönytor som gamla banvallen och marknadsplatsen, så att de bättre möter dagens och framtidens behov. Dessa inriktningar är relativt översiktliga och behöver fördjupas och utredas ytterligare för att säkerställa en god och genomtänkt utveckling av Sjöbo centrum.
- **Främja samverkan och dialog:** För dialog och främja samverkan med fastighetsägare, näringsliv, organisationer, föreningar och medborgare, inklusive barn och unga, när det är relevant för att skapa goda förutsättningar för genomförande.

Detaljplaner att ändra eller upphäva

Figur 472. Detaljplanelagda ytor som föreslås ändras eller upphävas

Del av detaljplan 336 (fastigheten Lars 1) föreslås ändras från bostäder till grönstruktur. Detaljplan P160 föreslås upphävas i sin helhet.

Uppföljning

Den fördjupade översiktsplanen följs upp vart fjärde år i samband med att kommunens planeringsstrategi tas fram.

Utöver att utvärdera genomförandet av planens utvecklingsförslag för bebyggelse, grönstruktur och infrastruktur är det särskilt viktigt att följa upp de frågor som har undersökts inom ramen för den strategiska miljöbedömningen.

Utifrån den bedömning som har gjorts i miljökonsekvensbeskrivningen (Eriksson, A., 2026) finns några aspekter som särskilt bör följas upp:

- påverkan på yt- och grundvattenförekomster (MKN)
- hur mycket jordbruksmark som tas i anspråk
- klimat/transporter (nyttjande av kollektivtrafik och gång- och cykelbanor)
- klimatkalkyl (andel grön-blå-ytor/kolsänkor).

Nyttjandet av gång- och cykelbanor kan vara svårt att följa upp i praktiken, eftersom sådana mätningar sällan genomförs i Sjöbo.

Följande parametrar kan också användas för att följa upp de frågor som har undersökts i miljökonsekvensbeskrivningen:

- krontäckningsgrad inom planområdet eller tätorten
- andel nya detaljplaner som innehåller dokumenterade klimatanpassningsåtgärder
- andel personer med dricksvatten från skyddade kommunala dricksvattentäkter
- åtgärder för dagvattenhantering i nya detaljplaner
- nytillkomna åtgärder för dagvattenhantering på allmän platsmark
- antal meter ny gång- och cykelväg som har byggts
- förändring av trafikmängder genom jämförelse av trafikmätningar
- andel av befolkningen som bor i kollektivtrafiknära läge
- andel som i medborgarundersökningar anser att utbudet av gång- och cykelvägar är bra.

Uppföljning av vattenkvalitet genomförs även inom ramen för Vattenmyndighetens arbete. Avrapportering sker årligen till Vattenmyndigheten och i verksamhetsberättelser från vattenråden. Ett antal miljöaspekter följs även upp årligen inom ramen för Hållbart Sjöbo 2034.

För att säkerställa en utveckling i enlighet med planen är det viktigt att riktlinjerna efterföljs i den efterföljande planeringen och lovgivningen. I samband med att planen följs upp bör det genomföras en kvalitativ undersökning, där handläggare och andra medarbetare får beskriva hur planen används och hur väl riktlinjerna och underlagen i den fungerar.

Tillhör nämndsbeslut 2026-04-14 SBN § 25 PLAN.2020.1257

Konsekvenser

Samlad hållbarhetsbedömning

Inledning

Den fördjupade översiktsplanen för Sjöbo tätort 2050 är ett strategiskt dokument som anger riktlinjer för kommande mark- och vattenanvändning inom planområdet. Syftet med den nya planen är att möta framtiden med en utveckling som både tillgodoser behov av tillväxt, hälsa och kultur och tar hänsyn till naturen, miljön och de utmaningar som klimatförändringar kan medföra.

Den nya planen ersätter den fördjupade översiktsplanen för Sjöbo tätort 2013 (FÖP Sjöbo 2013). FÖP Sjöbo 2013 kan anses ha brister inom flera områden, särskilt när det gäller klimatsäkring och riktlinjer för både befintlig bebyggelse och kommande detaljplanering.

Miljö, klimatsäkring och bevarande av natur har en central roll i den nya fördjupade översiktsplanen för Sjöbo tätort 2050. Samtliga planerade förändringar tar sin utgångspunkt i miljö- och klimatpåverkan, där dessa faktorer vägs mot den planerade utvecklingen. I takt med att befolkningen ökar uppstår nya behov av utbyggnad och utveckling i Sjöbo tätort. Att helt undvika påverkan är svårt, men det finns stora möjligheter att kompensera för negativa effekter och att optimera förutsättningarna för att åstadkomma ett så litet avtryck som möjligt.

Innehåll

Hållbarhetsbedömningen utgår från följande kategorier och beskriver den fördjupade översiktsplanens konsekvenser under respektive kategori:

- Attraktivitet, hälsa och välbefinnande
- Sociala perspektiv
- Resurshushållning
- Natur, kultur och friluftsliv
- Ekosystem och biologisk mångfald
- Klimatpåverkan
- Klimatsäkring
- Miljökvalitetsnormer för vatten
- Riksintressen

I bedömningen ingår även en sammanställning av de konsekvensbedömningar som finns i anslutning till föreslagna utbyggnadsområden i kapitlet **Mark- och vattenanvändning**. Det finns också en övergripande bedömning av ett nollalternativ.

Attraktivitet, hälsa och välbefinnande

I den fördjupade översiktsplanen finns en strategi om att skapa attraktiva och hållbara miljöer som ger goda förutsättningar för företag att etableras, utvecklas och växa.

Genom den fördjupade översiktsplanens förslag att ta tillvara befintliga grönytor och att skapa nya vid exploatering stärks närheten till naturen och en miljö som bidrar till förbättrad hälsa för invånarna.

Planering av områden med tillgång till rekreation, till exempel lekplatser, utegym och andra aktiviteter, ger möjligheter till fysisk aktivitet och sundare levnadsvanor.

En stadskärna med närhet till grönytor och grönområden bidrar bland annat till tillgänglig rekreation och en hälsosam livsmiljö. Träd och annan växtlighet kan binda koldioxid, vilket leder till renare luft. Trädkronor ger också skugga under varma perioder och skapar en kylande effekt. Det bidrar till ett behagligare klimat att vistas i.

Tillhör nämndsbeslut 2026-04-14 SBN § 25 PLAN.2020.1257

Synpunkter från Länsstyrelsen

I sitt granskningsyttrande för den fördjupade översiktsplanen skriver Länsstyrelsen Skåne följande angående den fördjupade översiktsplanens påverkan på hälsa och säkerhet:

Det framgår av ÄÖP Sjöbo att i samband med framtagande av detaljplan för Sjöbo väst har ett flertal utredningar tagits fram gällande närheten till avloppsreningsverket. Samt att utredningarna även tagit höjd för en framtida utveckling av reningsverket. Kommunen gör bedömningen att bebyggelseutvecklingen på Sjöbo väst inte påverkar avloppsreningsverkets framtida expansionsmöjligheter. För ytterligare information om området hänvisas till pågående detaljplaneprocess.

Länsstyrelsen konstaterar att detaljplaneärendet ännu inte varit på granskning. I samrådet till detaljplanen och i samrådet till ÄÖP Sjöbo påminde Länsstyrelsen bl.a. om att påverkan från reningsverket inte enbart handlar om lukt och smittspridning, utan även andra riskfaktorer som t.ex. brand och explosionsrisk. Länsstyrelsen konstaterar att frågan kvarstår att hantera i pågående detaljplaneprocess.

Länsstyrelsen ser positivt på att kommunen i mark- och vattenanvändningskartan avsatt ytor för att tydliggöra område för framtida tänkbar utveckling av reningsverket.

Kommunens svar till Länsstyrelsen i granskningsutlåtandet: Tack för ert yttrande! Kommunen tar med detta till den pågående detaljplaneprocessen. Inför antagandet har kommunen justerat bedömningen gällande detaljplanen för Sjöbo väst och den eventuella risken för påverkan på avloppsreningsverkets framtida utveckling.

Sociala perspektiv

I den fördjupade översiktsplanen finns flera förslag som rör sociala perspektiv. De är utformade så att tätorten ska upplevas som en trygg och säker plats att bo och vistas i. Planen uppmuntrar nya och utvecklade offentliga mötesplatser. Nybyggnad och förbättringar av befintliga gång- och cykelvägar föreslås för att skapa en trygg och säker trafikmiljö samt ökad tillgänglighet till offentliga miljöer.

Planeringen av nya bostäder och servicebyggnader ska möta framtida behov hos en växande befolkning. Kommunen arbetar med att skapa ett lättillgängligt centrum som upplevs som trivsamt och levande. Ett aktivt centrum ger större möjligheter för verksamheter och kan skapa fler tillfällen för sociala möten. Den fördjupade översiktsplanen lyfter också behovet av att aktivt arbeta för att barn och unga känner sig hemma i Sjöbo.

Kommunens analys av den fördjupade översiktsplanens konsekvenser för barn finns redovisad i en separat barnkonsekvensanalys.

Resurshushållning

Alla områden som föreslås exploateras kräver en noggrann utvärdering av markanvändningen och vilka effekter det slutliga resultatet kan få. Att samla bebyggelse och utveckla områden kan innebära både positiv och negativ påverkan, beroende på markens skick före exploatering. Exploateringen kan till exempel innebära negativ påverkan genom att jordbruksmark tas i anspråk. Trots detta föreslås den genomföras för att möta framtida behov av utveckling.

För samtliga planerade förändringar har bedömningar genomförts för att sammanfatta vilken påverkan de medför på markanvändningen. Majoriteten av förändringarna bedöms innebära en effektiv markanvändning.

Tillhör nämndsbeslut 2026-04-14 SBN § 25 PLAN.2020.1257

När en ny detaljplan tas fram för ett område kan den reglera att fler naturliga inslag tillförs, som träd och annan vegetation. I många av de planerade exploateringsområdena finns risk för markföroreningar. Om sanering krävs inför nybyggnation kan det ge en positiv effekt. En del av de föreslagna utbyggnadsområdena innebär dock att jordbruksmark tas i anspråk, vilket är en negativ konsekvens av planen.

Planens konsekvenser för resurshushållning bedöms er utförligt i miljökonsekvensbeskrivningen, med inriktning på dricksvatten och jordbruksmark. Kommunen har också tagit fram en jordbruksmarksutredning som underlag för arbetet med den fördjupade översiktsplanen.

Natur, kultur och friluftsliv

Inom Sjöbo tätort finns flera områden och miljöer med stora värden som behöver skyddas och förvaltas. Den tätortsnära naturen har pekats ut som särskilt viktig att bevara, både för sina naturvärden och för möjligheterna till friluftsliv och rekreation.

Norr om Sjöbo tätort rinner Björkaån–Tolångaån–Åsumsån. Vattendraget är klassat som nationellt särskilt värdefullt. Områden med naturvärden, fisk- och fiskevärden samt kulturvärden är utpekade.

Sjöbo Ora är en del av Fyledalen och ligger i de sydöstra delarna av planområdet. Området är klassat som värdefull tätortsnära natur med goda möjligheter till rekreation och friluftsliv.

Under 2024 genomfördes en inventering i Sjöbo tätort för att identifiera områden med värdefulla kulturmiljöer. Samtliga värdefulla områden finns utmärkta på en karta i den fördjupade översiktsplanen. Flera platser inom planområdet är klassade som fornlämningar och är därmed skyddade enligt kulturmiljölagen.

Inom områden med värdefull natur anger den fördjupade översiktsplanen restriktiva riktlinjer för markingrepp och uppförande av nya byggnader och anläggningar. Enligt planen ska de utpekade värdefulla kulturmiljöerna inte utsättas för negativ påverkan vid ny-, om- och tillbyggnad.

Eftersom flera fornlämningar redan har påträffats inom planområdet finns det förutsättningar för att ytterligare fornlämningar kan finnas dolda under mark. Indikatorer på detta kan till exempel vara närliggande fornlämningar eller topografiskt gynnsamma lägen. Om sådana indikatorer finns på en plats där exploatering planeras bör arkeologiska utredningar genomföras, enligt den fördjupade översiktsplanen.

Ekosystem och biologisk mångfald

Ett ekosystem består av organismer och den fysiska miljö de lever i, som samspelar inom ett naturområde. Människor är beroende av fungerande ekosystem eftersom de består av processer som bidrar till välfärd och livskvalitet. Dessa processer kallas ekosystemtjänster.

Ekosystemtjänster delas in i fyra kategorier: stödjande, försörjande, reglerande och kulturella. Indelningen beskriver den nytta människor har av dem. För att kunna upprätthålla ekosystemen och deras tjänster är det viktigt att bevara befintliga grönytor och att behålla eller utveckla gröna länkar mellan olika ytor i tätorten, så kallade habitatnätverk.

För att främja de ekosystemtjänster som finns innehåller den fördjupade översiktsplanen en översikt över redan existerande gröna samband. Planen föreslår även att befintliga grönytor ska utvecklas och att nya skapas för att koppla samman grönområden.

Sammankoppling av grönytor är viktig eftersom den ger arter möjlighet att sprida sig och förflytta sig mellan olika områden.

Tillhör nämndsbeslut 2026-04-14 SBN § 25 PLAN.2020.1257

Vid exploatering av markområden kan habitatnätverk påverkas negativt. Planen anger därför riktlinjer om att gröna stråk, stenmurar och träd ska bevaras för att minimera negativ påverkan på de arter som lever där.

Vid framtagandet av planen har hänsyn tagits till ekosystemtjänster med hjälp av följande underlag:

- grönstrukturkartering
- trädkartering
- krontäckningsgrad
- marktäckedata
- grön infrastruktur (Länsstyrelsen, LST)
- habitatnätverksanalys
- skyfallskartering
- värmekartering
- landskapsanalys
- inventering av grönytor inom planområdet
- friluftslivsutredning för Sjöbo Ora (pekar bland annat ut tysta och aktiva områden i Oran).

Klimatpåverkan

I Sjöbo kommun är utsläpp från fordon en betydande källa till klimatpåverkan. Kommunen är relativt glesbefolkad jämfört med många andra kommuner i Skåne och har därför ett begränsat kollektivtrafiknät. Det innebär att många väljer att ta bilen, vilket leder till utsläpp från persontransporter.

Inom planområdet går två transportleder för farligt gods, väg 11 och väg 13. Vägarna fungerar både som genomfartsleder till andra orter i Skåne och som infartsportar till Sjöbos industriområden. Transporterna medför därmed såväl utsläpp som risker vid eventuella olyckor.

Planen föreslår att den befintliga infrastrukturen utvecklas så att kollektivtrafiknära lägen gynnas. Tillgängligheten till dessa ska förbättras genom utbyggnad av gång- och cykelvägar.

Nybyggnation av bostäder i kollektivtrafiknära områden samt utveckling av kollektivtrafiknoder med god tillgång till service och mötesplatser kan öka attraktiviteten för kollektivt resande. Det kan i sin tur bidra till minskade utsläpp från persontrafik.

Planens konsekvenser gällande klimatpåverkan bedöms även i miljökonsekvensbeskrivningen.

Klimatsäkring

Klimatförändringar kan påverka både naturliga och bebyggda ytor. Riskerna varierar beroende på områdenas förutsättningar. Översvämning, ras, skred, erosion, torka och värmeproblematik är exempel på klimatrelaterade händelser som kan orsaka skador på människor, djur, natur och bebyggd miljö. Ett förändrat klimat kan även innebära stora utmaningar för vatten- och livsmedelsförsörjningen.

Alla ingrepp medför någon form av påverkan. Anpassningar i samhället är därför viktiga för att skapa en trygg boendemiljö och säkra våra tillgångar. Klimatsäkring handlar om att utvärdera områden där ny bebyggelse planeras, arbeta proaktivt för att minimera miljöpåverkan vid exploatering samt att skydda befintlig bebyggd miljö för att förebygga framtida klimatrelaterade problem.

Under 2021 togs en skyfallskartering fram för Sjöbo tätort. Den visar vilka platser i tätorten som är mest utsatta och därmed kräver särskild hänsyn till vid förändrad markanvändning. Enligt lågpunktskarteringen i Sjöbo tätort har 12 lågpunktsområden identifierats som riskområden för översvämning vid kraftiga skyfall.

Tillhör nämndsbeslut 2026-04-14 SBN § 25 PLAN.2020.1257

I tätorter där hårdgjorda ytor dominerar är det viktigt att bevara befintliga grönytor och anlägga nya där träd, buskar och annan växtlighet kan leva. Växtlighet i bebyggda områden har stor betydelse vid skyfall eftersom den bidrar till infiltration.

På platser med en stor andel hårdgjord yta bör förebyggande åtgärder vidtas för att minimera risken för skador vid kraftig nederbörd. I övrigt består större delen av området kring Sjöbo av marktyper med relativt god infiltrationsförmåga.

En värmekartering har tagits fram för planområdet för att identifiera de områden som är mest utsatta för värme. Karteringen är ett viktigt underlag vid planering av utbyggnad och utveckling i tätorten. Den visar var utbyggnad bör undvikas och var värmesänkande åtgärder, som ökad grönska och växtlighet, är lämpliga.

Sjöbo kommun har också genomfört en analys av riskområden för ras, skred och erosion. Analysen är indelad i olika områden utifrån rådande förutsättningar för att möjliggöra ett förebyggande arbete med klimatsäkring och klimatanpassning.

Den fördjupade översiktsplanen innehåller riktlinjer som tar hänsyn till risker kopplade till skyfall, värmeproblematik samt ras, skred och erosion. Exempel på föreslagna åtgärder för klimatanpassning är dagvattendammar och ökad växtlighet. Planen anger också att klimatrelaterade risker alltid ska utredas i samband med att nya detaljplaner tas fram.

Miljökvalitetsnormer för vatten

Miljökvalitetsnormer (MKN) är regler som gäller för kvaliteten i mark, vatten och miljön i övrigt. Syftet är att varaktigt skydda människors hälsa och miljön samt att avhjälpa skador och olägenheter. Faktorer som påverkar vattenkvaliteten är bland annat urban markanvändning, övergödning och spridning av miljöfarliga ämnen.

Norr om Sjöbo tätort rinner vattenförekomsten Kävlingeån: Vombsjön-Tranåsbäcken (Björkaån–Åsumsån–Tolångaån), som har måttlig ekologisk status. Åns naturliga morfologi och hydrologi är påverkade av rätning och rensning. Vattenkvaliteten är påverkad av övergödning och miljöfarliga ämnen (VISS, 2023).

Den fördjupade översiktsplanen föreslår att underliggande grundvattentäkter skyddas och att andelen hårdgjorda ytor minimeras vid ny detaljplanering, särskilt inom vattenskyddsområden och viktiga områden för nybildning av grundvatten.

Nyanläggning av miljöfarliga verksamheter uppströms vattentäkten ska undvikas för att minska risken för spridning av miljöfarliga ämnen. Vid nybyggnation ska rening av dagvatten säkerställas. Den bebyggda miljön inom tätorten bör säkras mot bland annat översvämning genom planering utifrån avrinningsområden, lågpunkter och ytavrinning.

Planens konsekvenser för möjligheterna att uppnå miljökvalitetsnormerna för vatten bedöms även i miljökonsekvensbeskrivningen.

Synpunkter från Länsstyrelsen

I sitt granskningsyttrande för den fördjupade översiktsplanen skriver Länsstyrelsen Skåne följande angående den fördjupade översiktsplanens påverkan på möjligheterna att uppnå miljökvalitetsnormerna för vatten:

Länsstyrelsen bedömer att planförslaget redovisar påverkan och åtgärder med en detaljeringsgrad som är rimlig för översiktlig planering. Förutsättningarna är därmed goda för att normerna ska kunna följas. I enskilda detaljplaner kommer kommunen behöva redovisa mer detaljerat hur miljökvalitetsnormerna ska kunna följas.

Länsstyrelsen menar att i efterföljande detaljplanering i utbyggnadsområdena Tofta och Tofta trädgård, som ligger inom

Tillhör nämndsbeslut 2026-04-14 SBN § 25 PLAN.2020.1257

vattenskyddsområde, blir det särskilt viktig att följa upp att föreslagen utbyggnad inte riskerar att påverka vattenförekomsten negativt, för att långsiktigt säkra tillgången till dricksvatten.

Riksintressen

I Sjöbo tätort finns fyra områden som berörs av riksintressen inom friluftsliv, naturvård och försvarsmakten.

Riksintresse för friluftsliv

Fyledalen: Kommunen bedömer att den fördjupade översiktsplanen är förenlig med riksintresset.

Om utveckling sker i tätortsgränsen ska god tillgänglighet till omgivande natur säkerställas enligt planens riktlinjer. Området vid Sjöbo Ora är i planen utpekat för utveckling av rekreation.

Riksintresse för naturvård

Sjöbo Ora–Fyledalen–Nybroån med biflöden: Kommunen bedömer att den fördjupade översiktsplanen är förenlig med riksintresset, förutsatt att utredningar görs för att säkerställa att riksintressets värden bevaras vid kommande planering, byggnation eller annan utveckling.

En förutsättning för att bevara riksintressets värden är fortsatt jordbruk med åkerbruk och naturvårdsinriktad betesdrift i området. Om jordbruksmark tas i anspråk finns risk för negativ påverkan på riksintresset. Kommunens bedömning är att det främst är de sydöstra delarna av riksintresset, närmare Fyledalen, som anses ha dessa värden. Området vid Sjöbo Ora är av mer skoglig karaktär och kräver delvis en annan hänsyn.

Förutom risken för negativ påverkan på jordbrukslandskapet kan byggnation av bostäder inom eller i närheten av riksintresset påverka området på flera sätt. Påverkan kan till exempel ske genom dagvattenhantering, skyfall, störningar från trafikbuller, ökat besökstryck, lössprингande hundar och katter samt spridning av invasiva arter från trädgårdar och vid hantering av jordmassor.

Detta behöver beaktas vid detaljplanering och nämns även i riktlinjerna för utbyggnadsområde Tofta trädgård. Det finns också en generell riktlinje om hänsyn till berörda riksintressen.

Flera mindre utbyggnadsområden är sedan tidigare planerade inom riksintresset Sjöbo Ora– Fyledalen–Nybroån med biflöden. Campingstugor planeras på ett cirka 12 hektar stort område intill Sjöbo camping enligt en antagen detaljplan. Ytor har också detaljplanerats för nya bostäder i nordvästra delen av området, i anslutning till Sjöbo tätort.

Utöver dessa områden föreslås ytterligare ett utbyggnadsområde i den fördjupade översiktsplanen. Området, Tofta trädgård, ligger inom riksintressets nordvästra del. Enligt planen ska utbyggnadsområdet ha en lantlig karaktär med gles bebyggelsestruktur. Det angränsande skogslandskapet i söder ska fortsatt vara visuellt framträdande, och hur bebyggelsen möter skogen ska beaktas för att inte påverka angränsande riksintressen negativt. Riktlinjerna för Tofta trädgård anger också att en eller flera naturvärdesinventeringar ska tas fram i kommande detaljplanering.

Sammanfattningsvis ska påverkan på riksintressets värden utredas noga vid detaljplaneringen av Tofta trädgård, liksom vid annan angränsande bebyggelseutveckling.

Det finns en liten risk att delar av riksintresset för naturvård kan påverkas av den utveckling av grönområdet vid Sjöbo Ora som föreslås.

Planen anger dock att utveckling, förvaltning och eventuell byggnation så långt som möjligt ska samspela med riksintressena för naturvård och friluftsliv. Efter samrådet beslutades också att minska utvecklingsområdet

Tillhör nämndsbeslut 2026-04-14 SBN § 25 PLAN.2020.1257

för att ytterligare begränsa risken för negativ påverkan på riksintresset för naturvård. Vid utveckling behöver utredningar göras för att säkerställa att riksintressets värden bevaras.

Klingavälsån: Kommunen bedömer att planförslaget är förenligt med riksintresset.

Den fördjupade översiktsplanen ger förutsättningar för att vattenmiljöerna på sikt kan påverkas positivt.

Riksintresse Försvarsmakten

Björka övningsfält (i anslutning till planområdet): Kommunen bedömer att planförslaget är förenligt med riksintresset.

Den fördjupade översiktsplanen redovisar inga utbyggnadsområden som kan påverka riksintresset.

Synpunkter från Länsstyrelsen

I sitt granskningsyttrande för den fördjupade översiktsplanen skriver Länsstyrelsen Skåne följande angående den fördjupade översiktsplanens påverkan på riksintressen:

Som övergripande riktlinje anger ÄÖP Sjöbo bl.a. att inom eller i anslutning till riksintresse för friluftsliv och naturvård ska nya byggnader, andra anläggningar eller bygglovspliktiga markingrepp vara förenliga med riksintressenas syfte. Länsstyrelsen menar att det är en god utgångspunkt. Däremot instämmer inte Länsstyrelsen i kommunens bedömning att planförslaget sammantaget bedöms påverka riksintressena för naturvård och friluftsliv positivt. Länsstyrelsen menar att det utifrån det underlag och den vägledning som redovisas i planförslaget inte går att göra den bedömningen fullt ut. Av ÄÖP Sjöbo framgår det t.ex. att naturvärdesinventering kommer att krävas vid efterföljande detaljplanering, samt att vid detaljplanering av utbyggnadsområde Tofta trädgård måste påverkan på riksintresseanspråk för naturvård utredas noga. Länsstyrelsen vill i sammanhanget också upplysa om att kompensationsåtgärder inte kan vägas in i bedömningen av (eventuell) skada på riksintresset vid efterföljande detaljplanering.

Länsstyrelsen menar att påverkan på riksintresseanspråk för naturvård Sjöbo Ora-Fyledalen-Nybroån med biflöden NRO 12075 kvarstår att hantera vid utveckling av utvecklingsområde Sjöbo Ora (grönområde, utvecklad användning) samt för utbyggnadsområde Tofta trädgård. I efterföljande detaljplanering behöver kommunen i sin bedömning ta tydlig utgångspunkt i värdebeskrivningen, för att identifiera var värdena finns i förhållande till planområdet och hur föreslagen utveckling påverkar värdena.

Länsstyrelsen menar att påverkan på riksintresseanspråk för friluftslivet FM 12 Fyledalen behöver följas upp vid utveckling av utvecklingsområde Sjöbo Ora (grönområde, utvecklad användning), för att säkerställa att riksintressets värden inte påverkas negativt. Länsstyrelsen menar att det är bra att kommunen tydliggjort sin syn på att det utpekade området utgör den del av Oran som fortsatt bör vara mest aktiv, i syfte att bibehålla den tystare karaktären i området söder om väg 11.

Kommunens svar till Länsstyrelsen i granskningsutlåtandet: Tack för ert yttrande! Kommunen tar med detta till pågående och kommande detaljplaneprocesser samt till andra utvecklingsarbeten där det är relevant. Till antagandet har kommunen justerat och förtydligat sina bedömningar om planförslagets påverkan på riksintressena. Detta framgår i avsnittet **Konsekvenser**. Däremot har inga markanspråk eller riktlinjer justerats.

Tillhör nämndsbeslut 2026-04-14 SBN § 25 PLAN.2020.1257

Sammanställning av utbyggnadsområdenas konsekvenser

Under respektive föreslaget utbyggnadsområde i kapitlet **Mark- och vattenanvändning** finns en tabell med en enkel konsekvensbedömning, utom för de områden som ingår i en pågående detaljplaneprocess (utbyggnadsområde Ängsgården är undantaget eftersom den detaljplanen påbörjades efter granskningen av den fördjupade översiktsplanen). Tabellen på nästa sida sammanställer dessa bedömningar.

Tillhör nämndsbeslut 2026-04-14 SBN § 25 PLAN.2020.1257

Tabell 17. I tabellen ges en samlad överblick över fördelar och nackdelar inom de nämnda kategorierna vid exploatering av respektive område.

Utbyggnads-område	Attraktivitet, hälsa och välbefinnande	Sociala perspektiv	Resurshushållning	Klimat-påverkan	Ekosystem och biologisk mångfald
Västra Törnedal	+ Grönområden + Gång- och cykelvägar + Aktivitetsytor – Eventuell värmeproblematik – Närhet till stora vägar och industriområde	+ Närhet till service	+ Effektiv markanvändning	+ Kollektivtrafiknära (cirka 800 m till Sjöbo busstation)	+ Utvecklad grönyta vid exploatering – Mark tas i anspråk från grön-struktur
Linden	+ Grön-områden + Gång- och cykelvägar + Aktivitetsytor – Eventuell värmeproblematik	+ Närhet till service	+ Effektiv markanvändning	+ Kollektivtrafiknära (cirka 300 m till Sjöbo busstation)	– Mark tas i anspråk från grön-struktur
Östra Bränneriet	+ Grönområden + Gång- och cykelvägar + Aktivitetsytor – Eventuell värmeproblematik – Närhet till större väg	+ Närhet till service	+ Effektiv markanvändning	+ Kollektivtrafiknära (cirka 200 m till Sjöbo busstation)	– Mark tas i anspråk från grön-struktur
Bruket	+ Grönområden + Gång- och cykelvägar + Aktivitetsytor – Eventuell värmeproblematik – Närhet till större väg	+ Närhet till service	+ Effektiv markanvändning	+ Kollektivtrafiknära (cirka 500 m till Sjöbo busstation)	+ Vegetation tillförs i samband med exploatering + Sanering i samband med exploatering
Lilla Östergatan	+ Grönområden + Gång- och cykelvägar + Aktivitetsytor – Eventuell värmeproblematik	+ Närhet till service	+ Effektiv markanvändning	+ Kollektivtrafiknära (cirka 400 m till Sjöbo busstation)	+ Vegetation tillförs i samband med exploatering
Tofta trädgård	+ Planerad gång- och cykelväg + Aktivitetsytor – Närhet till större väg – Vattenskyddsområde	– Längre från service	– Jordbruksmark tas i anspråk – Risk för betydande påverkan på grundvatten och vattentäkt	– Risk för ökat bilberoende (cirka 2000 m till Sjöbo busstation)	+ Sanering i samband med exploatering – Mark tas i anspråk från grönstruktur
Tofta	+ Planerad gång- och cykelväg + Aktivitetsytor – Närhet till större väg – Vattenskyddsområde	– Längre från service	– Jordbruksmark tas i anspråk – Risk för betydande påverkan på grundvatten och vattentäkt	– Risk för ökat bilberoende (cirka 2000 m till Sjöbo busstation)	+ Sanering i samband med exploatering

Tillhör nämndsbeslut 2026-04-14 SBN § 25 PLAN.2020.1257

Stenänga	+ Aktivitetsytor – Närhet till större väg	– Längre från service	– Jordbruksmark tas i anspråk	– Risk för ökat bilberoende (cirka 2000 m till Sjöbo busstation)	+ Utvecklad grönyta i samband med exploatering – Mark tas i anspråk från grönstruktur – Närhet till känsliga naturvärden
Ollonborren 25	+ Grönområden + Gång- och cykelvägar – Eventuell värmeproblematik – Närhet till stora vägar och industriområde	+ Närhet till service	+ Effektiv markanvändning	– Risk för ökat bilberoende (cirka 1000 m till Sjöbo busstation)	– Mark tas i anspråk från grönyta (dock redan detaljplanelagd för garageändamål)
Kvarteret Möllan	+ Gör centrummiljön mer sammanhållen och attraktiv + Möjliggör nya aktivitetsytor + Gång- och cykelväg – Eventuell värmeproblematik	+ Möjliggör nya mötesplatser	+ Effektiv markanvändning	+ Kollektivtrafiknära (cirka 200 m till Sjöbo busstation)	+ Sanering i samband med exploatering – Mark tas i anspråk från grönstruktur
Mobilitets-hus	+ Gör centrummiljön mer sammanhållen och attraktiv + Möjliggör nya aktivitetsytor – Eventuell värmeproblematik	+ Möjliggör nya mötesplatser	+ Effektiv markanvändning + Möjliggör en mer samlad parkeringslösning	+ Ökar utbudet av mobilitetstjänster och kollektivtrafik	
Samba-gatan	+ Grönområden + Gång- och cykelvägar	– Längre från service	+ Effektiv markanvändning	– Risk för ökat bilberoende (cirka 2000 m till Sjöbo busstation)	– Mark tas i anspråk från grönstruktur
Stapelgränd	+ Aktivitetsytor + Gång- och cykelvägar – Närhet till större väg	– Längre från service	+ Effektiv markanvändning	– Risk för ökat bilberoende (cirka 1500 m från Sjöbo busstation)	– Mark tas i anspråk från grönstruktur
Avlopps-renings-verket	+ Ökad kapacitet för rening av avloppsvatten från befintlig och framtida bebyggelse – Risk för påverkan på omgivningen		– Jordbruksmark tas i anspråk		– Mark tas i anspråk från grönstruktur
Ängsgården	+ Aktivitetsytor – Närhet till större väg – Eventuell värmeproblematik	– Längre från service	+ Effektiv markanvändning	– Risk för ökat bilberoende (cirka 1500 m till Sjöbo busstation)	– Mark tas i anspråk från grönstruktur
Utblicks-område Marknads-torget	+ Grönområden + Gång- och cykelvägar + Aktivitetsytor – Eventuell värmeproblematik – Närhet till större väg	+ Närhet till service	+ Effektiv markanvändning	+ Kollektivtrafiknära (cirka 800 m till Sjöbo busstation)	– Mark tas i anspråk från grönstruktur

Tillhör nämndsbeslut 2026-04-14 SBN § 25 PLAN.2020.1257

Nollalternativ

För att kunna göra en lägesbedömning av konsekvenser inom tätorten jämförs planförslaget med ett nollalternativ. Nollalternativet innebär ett framskrivet nuläge med utgångspunkt i nu gällande FÖP Sjöbo 2013, vilket utgör en beskrivning av framtida konsekvenser om inga förändringar sker.

FÖP Sjöbo 2013 innehåller många visioner för utvecklingen av Sjöbo tätort. Ett genomgående tema är en planering som utgår från stora förhoppningar om byggandet av Simrishamnsbanan, en planerad järnvägsförbindelse mellan Malmö, Lund och Simrishamn via Sjöbo.

Sedan FÖP Sjöbo 2013 togs fram har förutsättningarna dock förändrats, och i dagsläget är en järnvägsdragning genom Sjöbo inte aktuell. Det är tydligt att planen i hög grad har utgått från att banan skulle byggas, även om alternativa scenarier nämns.

Det starka fokuset på järnvägen har inneburit att andra frågor, som idag är högaktuella, inte har fördjupats i samma utsträckning. Det gäller till exempel värnandet om djur och natur samt klimatpåverkan.

Stora delar av planförslaget bygger på framtidsvisioner, men riktlinjerna för hur visionerna ska genomföras är i många fall bristfälliga och otydliga.

FÖP Sjöbo 2013 har tagits fram med utgångspunkt i fyra av de nationella miljömålen:

- Begränsad klimatpåverkan
- Frisk luft
- Grundvatten av god kvalitet
- God bebyggd miljö

Det innebär att flera av de nationella miljömålen har utelämnats och därmed saknar vägledning.

Sammanfattningsvis innebär nollalternativet:

- Begränsningar i utbredningsområde
- Avsaknad av tydliga riktlinjer
- Otillräckliga fördjupningar om framtida utmaningar som klimat, naturvård med mera

I tabellen jämförs nollalternativet med den nya fördjupade översiktsplanen utifrån kategorierna i den samlade hållbarhetsbedömningen.

Tabell 18. I tabellen jämförs nollalternativet med den nya fördjupade översiktsplanen utifrån kategorierna i den samlade hållbarhetsbedömningen.

	Nollalternativ	**Planförslag**
Attraktivitet, hälsa och välbefinnande	+ Hög prioritering av behovsanpassning för personer med funktionsnedsättning + Trygga trafikmiljöer + Barns möjligheter till lek + Grönska i tätorten + Trivsamma och hälsosamma miljöer - Avsaknad av riktlinjer för genomförandet av visionerna - Stort fokus på utbyggnad av Simrishamnsbanan	+ Strategi för en tätort med god tillgänglighet för alla + Utveckling och sammanlänkning av cykelvägar - Utbyggnad kan medföra värmeproblematik - En del utbyggnad föreslås i närhet av större vägar
Sociala perspektiv	+ Socialt hållbar utveckling + God tillgänglighet till aktiviteter för barn och unga + Utformning av sociala mötesplatser + Välintegrerade boendemiljöer för alla grupper - Bristfällig vägledning kring utformningen av dessa punkter	+ Strategi för en trygg och livskraftig tätort + Strategi för att stärka kopplingarna till omvärlden

Tillhör nämndsbeslut 2026-04-14 SBN § 25 PLAN.2020.1257

Resurshushållning	+ Förtätning med låg andel mark som tas i anspråk av värdefull natur- och åkermark	+ Effektiv markanvändning i de flesta utbyggnadsområden + Utbyggnad kan innebära behov av sanering - Jordbruksmark och ibland även grönstruktur tas i anspråk - Risk för påverkan på grundvatten inom vattenskyddsområden
Klimatpåverkan	+ Dammar inom bebyggelse för hantering av dagvatten - Bristande utredningar om framtida klimatpåverkan - Avsaknad av tydliga riktlinjer trots fokus på miljömålet Begränsad klimatpåverkan	+ Flera kollektivtrafiknära utbyggnadsområden + Föreslagen utbyggnad av gång- och cykelvägar - Utbyggnadsområden som kan medföra ökat bilberoende
Klimatsäkring	+ Hänsyn till dagvatten kombinerat med grönytor och parker	+ Strategi för klimatanpassning av bebyggda ytor
Ekosystem och biologisk mångfald	+ Uttryckt behov av grönstruktur- och naturvårdsplan samt trädplan (s. 40)	+ Sanering av flera utbyggnadsområden vid exploatering + Tillförsel av grönytor i vissa utbyggnadsområden + Utveckling av grönytor inom planområdet - Grönstruktur tas i anspråk

Strategisk miljöbedömning

Inledning

Utöver den samlade hållbarhetsbedömningen har kommunen, i enlighet med 6 kap. 3 § miljöbalken, låtit genomföra en strategisk miljöbedömning av den fördjupade översiktsplanens möjliga betydande miljöpåverkan. Arbetet har utförts med stöd av Calluna AB.

Syftet med en strategisk miljöbedömning är att integrera miljöaspekter i planförslaget och därigenom främja en hållbar utveckling.

Särskild sammanställning

Inom ramen för den strategiska miljöbedömningen ska kommunen ta fram en särskild sammanställning. Av den ska det framgå:

- hur miljöaspekterna har integrerats i planen
- hur hänsyn har tagits till miljökonsekvensbeskrivningen och inkomna synpunkter
- skälen till att planen har antagits i stället för de alternativ som övervägts
- vilka åtgärder som planeras för att övervaka och följa upp den betydande miljöpåverkan som planens genomförande medför.

Kommunens särskilda sammanställning finns som en bilaga till den fördjupade översiktsplanen.

Miljökonsekvensbeskrivning

Som en del av den strategiska miljöbedömningen ska en miljökonsekvensbeskrivning tas fram. I miljökonsekvensbeskrivningen (MKB) identifieras, beskrivs och bedöms de miljöeffekter som planförslaget kan förväntas ge. Tidigt i arbetet med den fördjupade översiktsplanen genomfördes en undersökning och en avgränsning av vilka miljöaspekter som skulle kunna medföra betydande miljöpåverkan. Avgränsningen gjordes i samråd med Länsstyrelsen Skåne.

Enligt samrådet med länsstyrelsen ska följande aspekter beskrivas och bedömas i miljökonsekvensbeskrivningen för FÖP Sjöbo tätort 2050:

- ytvatten (miljökvalitetsnormer och skyfall)
- klimatpåverkan

Tillhör nämndsbeslut 2026-04-14 SBN § 25 PLAN.2020.1257

- hushållning med naturresurser, särskilt jordbruksmark och dricksvatten.

Utöver det behandlas kumulativa effekter, avstämning mot miljömål, tillämpning av hänsynsregler med mera enligt miljöbalken.

Miljökonsekvensbeskrivningen i sin helhet finns som en bilaga till den fördjupade översiktsplanen. Nedan följer ett utdrag.

Samlad bedömning och slutsats

Den nya fördjupade översiktsplanen för Sjöbo tätort bedöms bidra till utvecklingen av ett mer hållbart Sjöbo och främjar en omställning till fossilfria transporter. Stor hänsyn har tagits till riksintressen, vattenmiljöer och bebyggelsestrukturer. Planförslaget ger förutsättningar att möta upp framtida klimatförändringar samt minska Sjöbos klimatavtryck.

Miljökonsekvenserna för vattenmiljö, klimatpåverkan och hushållning med dricksvatten bedöms sammantaget vara positiva under förutsättning att planens inriktningar följs och nya utvecklingsområden ansluts till kommunalt VA. Planen medför trots anpassningar under planeringsprocessen att jordbruksmark tas i anspråk för utveckling av nya bostadsområden samt Sjöbo reningsverk. Miljöpåverkan bedöms som måttligt negativ när det gäller hushållning med jordbruksmark vilket får vägas mot andra väsentliga samhällsintressen.

I tabellen sammanfattas de miljökonsekvenser som FÖP Sjöbo tätort 2050 kan ge upphov till.

Tabell 19. I tabellen sammanfattas bedömningarna i miljökonsekvensbeskrivningen

Miljöaspekt	Granskningsförslaget
Vattenmiljö – MKN och skyfall	Positiv konsekvens.
Klimatpåverkan	Positiv konsekvens.
Naturresurser dricksvatten	Positiv konsekvens.
Naturresurser jordbruksmark	Måttlig negativ konsekvens. Jordbruksmark tas i anspråk.

Vattenmiljö

Planförslaget har tagit stor hänsyn till skyfallsproblematiken och ger vägledning för hur risken för påverkan av skyfall ska förbättras. Det finns också goda förutsättningar att fördröja och rena dagvatten på ett sådant sätt att MKN för ytvatten inte äventyras.

Planförslaget bedöms därmed kunna ge förutsättningar för att ge positiva konsekvenser på ytvattenmiljöerna.

Klimatpåverkan

Planförslaget innehåller förslag och strategier för att kunna minska påverkan på klimatet. Planen kommer främst att ha en klimatpåverkan kopplat till nybyggnation och trafiklösningar. Genom riktlinjen i planen att eftersträva ett hållbart byggande vid nybyggnation finns stor potential att minska klimatpåverkan. De föreslagna utvecklingsområdena är placerade nära befintlig tätort och kan på de flesta platser på ett bra sätt länkas till befintlig infrastruktur och med gång- och cykelvägar.

Planförslaget bedöms sammantaget ge positiv konsekvens för aspekten klimatpåverkan.

Hushållning av jordbruksmark

Planen innebär exploatering av nya bostäder på jordbruksmark. Jordbruksmark kommer att tas i anspråk där jordbruksenheterna redan idag är små och splittrade.

Tillhör nämndsbeslut 2026-04-14 SBN § 25 PLAN.2020.1257

Då jordbruksmark är nationellt intresse bedöms planförslaget medföra måttlig negativ konsekvens på jordbruksmarken i området.

Hushållning av dricksvatten

Planen redovisar specifika riktlinjer för samtliga utbyggnadsområden med krav på anslutning till kommunalt dricksvatten och spillvatten och anpassade krav utifrån varje områdes förutsättningar. För hela planområdet gäller generellt riktlinjer för teknisk försörjning och hantering av dagvatten. Sammantaget bidrar planen till ökade förutsättningar för hänsyn till känsliga vattenförekomster i samhällsplaneringen.

Planförslaget har förutsättningarna för att kunna ge positiva konsekvenser för grundvattnet och grundvattenförekomster i området.

Riksintressen och skyddade områden

Planförslaget har i sina riktlinjer tagit hänsyn till riksintressena för natur och friluftsliv och kommer enligt riktlinjerna att vid utbyggnad inom eller nära riksintresset att utreda och planera för att riksintressets värden inte ska påverkas negativt. Naturreservat inom riksintresse Fyledalen förvaltas enligt skötselplaner som säkerställer nödvändiga avvägningar mellan natur och friluftsliv.

Planförslaget bedöms sammantaget påverka riksintressena för natur och friluftsliv positivt. Övriga riksintressen berörs inte.

Miljökvalitetsnormer

I Sjöbo tätort finns goda förutsättningar för att säkerställa att planerade exploateringar inte äventyrar Kävlingeåns möjlighet att nå MKN och att ytterligare kompletterande rening i den befintliga miljön bidrar till att recipienten kan nå god ekologisk status med avseende på näringsämnen.

Planförslaget bedöms inte försvåra möjligheten att uppnå gällande miljökvalitetsnormer för vatten förutsatt att tillräcklig stor area avsätts för fördröjning och rening av dagvatten. Anläggningen av dammar och andra tekniska lösningar för rening av dagvatten behöver ske i takt med utbyggnaden av Sjöbo.

Om åtgärderna som föreslås för fördröjning och rening av dagvatten, lokalt omhändertagande av dagvatten, sanering av förorenad mark genomförs bedöms planen kunna ge förbättrade grundvattenförhållanden med avseende på kvalitet och kvantitet och därmed kunna ge en positiv effekt på miljökvalitetsnormerna för grundvattenförekomster.

Sjöbo kommun berörs ej av kvalitetsnormerna för luft och buller.

Miljömål

Planförslaget ger förutsättningar för positiva effekter på miljömålen utom de som är kopplade till jordbruksmark. Miljömålen har utvärderats med hjälp av den regionala preciseringen av delmålen och sammanfattas med tabellen nedan.

Tabell 20. I tabellen finns bedömningar av planförslagets konsekvenser för miljömålen

Mål	Planförslag
Begränsad klimatpåverkan	Positiv konsekvens
Frisk luft	Positiv konsekvens
Bara naturlig försurning	Positiv konsekvens
Giftfri miljö	Positiv konsekvens
Levande sjöar och vattendrag	Positiv konsekvens
Grundvatten av god kvalitet	Positiv konsekvens
Myllrande våtmarker	Positiv konsekvens
Levande skogar	Positiv konsekvens
Ett rikt odlingslandskap	Negativ konsekvens
God bebyggd miljö	Positiv konsekvens
Ett rikt växt- och djurliv	Positiv konsekvens

Nollalternativ

Det nya planförslaget har jämförts med ett nollalternativ. Nollalternativet består av den nu gällande FÖP Sjöbo tätort från 2013. Då den i princip är

Tillhör nämndsbeslut 2026-04-14 SBN § 25 PLAN.2020.1257

utbyggd så innebär nollalternativet mer eller mindre en avsaknad av vägledning för bebyggelseutveckling på översiktsplanenivå, med undantag för den vägledning som finns att hämta i FÖP:ens övergripande visioner och riktlinjer.

Nollalternativet bedöms inte innehålla den vägledning som behövs för att minska kommunens påverkan på vattenmiljön och det finns därför en risk att miljökvalitetsnormerna för vatten påverkas negativt och därmed får en betydande miljöpåverkan. Nollalternativet innehåller inte heller den vägledning som behövs för att Sjöbo kommun ska kunna nå klimatmålet netto noll vid år 2050.

Avfärdade alternativ

I planeringsprocessen har olika alternativ prövats för att möta kommunens behov av nya bostäder enligt beslutade riktlinjer för bostadsförsörjning. En lokaliseringsutredning har genomförts inom plangränsen för FÖP Sjöbo med stöd av nya och uppdaterade kunskapsunderlag samt de planeringsprinciper som anges i Översiktsplan för Sjöbo kommun 2040. De studerade utbyggnadsområdena var företrädesvis större sammanhängande ytor i utkanten av Sjöbo tätort. Avgörande aspekter i bedömningen har varit avstånd till centrum, motstående intressen som jordbruksmark, höga natur-, kulturmiljö- eller landskapsvärden samt planeringsfrågor kopplat till infrastruktur och klimatanpassning.

Jämfört med granskningsförslaget är utbyggnadstakten och det totala utrymmet för nya bostäder i samrådsförslaget marginellt högre även om markanspråket är lägre. Samrådsförslaget har mindre utvecklade riktlinjer i kritiska frågeställningar jämfört med granskningshandlingen.

Inför antagandebeslut har endast marginella förändringar genomförts som inte påverkar markanspråket.

Jordbruksmarksutredning

Som ett underlag till den fördjupade översiktsplanen och miljökonsekvensbeskrivningen har Sjöbo kommun tagit fram en övergripande lokaliseringsutredning om exploatering av jordbruksmark. Utredningen i sin helhet finns tillgänglig via Sjöbo kommun. Nedan följer ett utdrag ur dokumentet i form av kommunens bedömning av bostadsbehov och ianspråktagande av jordbruksmark.

Bostadsbehovet

Antal bostäder

De föreslagna utbyggnadsområdena i den fördjupade översiktsplanen möjliggör totalt cirka 630 bostäder. Antalet bostäder är en uppskattning och kan komma att variera något, både högre och lägre, beroende på bland annat vilken typ av bostäder som byggs. För de områden som innefattar flera boendeformer är uppskattningen baserad på ett genomsnitt och kan justeras beroende på fördelningen av olika bostadstyper.

Utöver de föreslagna utbyggnadsområdena finns det även en planberedskap för cirka 800–1000 nya bostäder inom redan antagna och pågående detaljplaner inom Sjöbo tätort (framför allt inom ramen för detaljplanen Bränneriet som innehåller ungefär 400 bostäder i flerfamiljshus. Andra större utbyggnadsområden i tätorten där detaljplanering pågår är Sjöbo väst, Grimstofta och Fritidsbacken). Sammanlagt med bostäderna i planförslaget innebär detta en möjlighet att bygga cirka 1430–1630 nya bostäder inom tätorten fram till 2050.

Detta är något fler än de 800–1300 bostäder som anges i kommunens riktlinjer för bostadsförsörjning 2022–2026, men ligger fortfarande inom ramarna för kommunens bedömning av ett lämpligt bostadsutbud för att

Tillhör nämndsbeslut 2026-04-14 SBN § 25 PLAN.2020.1257

kunna planera för en långsiktig planreserv och möta den framtida efterfrågan på varierade boendeformer.

Majoriteten av de föreslagna bostäderna är dessutom inte belägna på kommunal mark, vilket begränsar kommunens rådighet över den planerade bostadsutvecklingen. Flera av de föreslagna utbyggnadsområdena på privat mark har i dagsläget andra användningar, vilket innebär att en omvandlingsprocess krävs på lång sikt för att områdena ska kunna användas till bostäder. Privatägda utbyggnadsområden utvecklas på initiativ av fastighetsägarna.

Varierade boendeformer

Sjöbo kommun strävar efter att skapa en mångsidig bostadsutveckling som kan möta olika behov och önskemål hos invånarna i framtiden. Genom att möjliggöra olika boendeformer vid nybyggnation vill kommunen främja en flexibel och inkluderande samhällsstruktur, där både unga, äldre och familjer med olika livssituationer kan hitta lämpliga bostäder.

Den befintliga planreserven i tätorten möjliggör främst en utveckling av flerbostadshus och radhus, vilket är en effektiv lösning för att utnyttja marken och möta behovet av bostäder för dem som söker mindre, mer lättskötta boenden. Dessa boendeformer passar särskilt bra för unga vuxna, ensamstående eller äldre som föredrar ett mer gemensamt boende eller har mindre behov av trädgård och större tomter. I den fördjupade översiktsplanen föreslås nya möjligheter att utveckla centrumnära flerbostadshus och radhus.

Samtidigt finns ett visst behov av enbostadshus för familjer och personer som söker mer utrymme, privatliv och större trädgårdar. I den nuvarande planreserven finns en viss möjlighet för villabebyggelse, men utrymmet är begränsat i jämförelse med de områden som är avsedda för flerbostadshus och radhus. Genom att komplettera planen med fler områden för enbostadshus kan kommunen erbjuda en större variation av bostadsalternativ. Detta kan attrahera de som söker ett mer traditionellt villaalternativ med egen tomt, där man också får närmare kontakt med naturen och landsbygden.

De flesta av de nya föreslagna utbyggnadsområdena i den fördjupade översiktsplanen fokuserar på potentiell förtätning inom tätorten, för utveckling av främst radhus och flerfamiljshus. Ett par områden vid Grimstofta (Tofta trädgård och Tofta) föreslås dock ha en glesare bebyggelsekaraktär i syfte att möta den efterfrågan som finns på landsbygdsnära villabebyggelse, skydda underliggande grundvatten och att passa in den nya bebyggelsen i landskapsbilden. Enbostadshus föreslås till viss del även på det kommunägda området Stenänga, också det lokaliserat på jordbruksmark. Inom både utbyggnadsområde Stenänga och Tofta föreslås förutom enbostadshus även radhus för att uppnå bostadsområden med blandade boendeformer.

Väsentligt samhällsintresse

Utifrån ovanstående resonemang anser kommunen att den fördjupade översiktsplanens föreslagna bostadsutveckling uppfyller definitionen av ett väsentligt samhällsintresse.

Utredda utbyggnadsområden

Under processen med den fördjupade översiktsplanen har många olika potentiella utbyggnadsområden utretts med hjälp av en checklista. Checklistan tar hänsyn till ett antal olika planeringsaspekter och i jordbruksmarksutredningen framgår varför flera alternativa utvecklingsområden har prioriterats bort under arbetets gång. Det kan till exempel handla om:

- avståndet till Sjöbo centrum
- klimatanpassning
- natur- och rekreationsvärden

Tillhör nämndsbeslut 2026-04-14 SBN § 25 PLAN.2020.1257

- intressekonflikt med det järnvägsreservat som finns i tätorten.

Jordbruksmark är en av de aspekter som ingår i checklistan som grund för anpassning eller bortprioritering.

Konsekvenser för jordbruksmark

Utifrån ovanstående resonemang föreslås bostadsbebyggelse på jordbruksmark på tre olika områden i den fördjupade översiktsplanen. Vad gäller vilken jordbruksmark som föreslås att tas i anspråk, gör kommunen bedömningen att konsekvenserna för jordbruksmarken blir som minst vid exploatering i planområdets östra delar, samt delvis i de norra delarna. Det beror på att jordbruksmarken där består av små och splittrade jordbruksenheter.

I de östra delarna bedöms konsekvenserna vara som minst i de delar som ligger närmast tätorten, med hänsyn till jordbruksklassning och konnektiviteten i jordbrukslandskapet. Kulturlandskapet i området har en sådan karaktär att det är viktigt att bevara en gles bebyggelsestruktur, som harmoniserar med landskapet i öster. I dessa områden finns även en pågående föroreningsproblematik som kan avhjälpas vid exploatering.

Sammantagen bedömning

Utifrån ovanstående bedömer Sjöbo kommun sammantaget att den föreslagna markanvändningen på jordbruksmark i den fördjupade översiktsplanen för Sjöbo tätort 2050 utgör ett väsentligt samhällsintresse och är motiverad enligt 3 kap. 4 § miljöbalken. Bedömningen grundas på antalet föreslagna bostäder i den fördjupade översiktsplanen i förhållande till det angivna bostadsbehovet i kommunens riktlinjer för bostadsförsörjning 2022–2026, samt på genomförda utredningar av alternativa lokaliseringar i och omkring tätorten. Bedömningen utgår även ifrån planeringsprinciperna och utvecklingsstrategin i Översiktsplan för Sjöbo kommun 2040, antagen av kommunfullmäktige 2022.

Utöver bostadsutveckling föreslås en expansion av avloppsreningsverket på jordbruksmark, vilket kommunen bedömer utgör ett väsentligt samhällsintresse. En utveckling av reningsverket måste ske i anslutning till den befintliga anläggningen. Även om utveckling skulle kunna ske västerut, bedöms det av tekniska skäl vara mest lämpligt att genomföra expansionen österut, på anslutande jordbruksmark. Därmed bedöms utvecklingen vara motiverad enligt 3 kap. 4 § miljöbalken. Den aktuella jordbruksmarken är redan fragmenterad eftersom den är inringad av det befintliga reningsverket och detaljplanelagd mark.

Barnkonsekvensanalys

Som en bilaga till den fördjupade översiktsplanen har kommunen tagit fram en barnkonsekvensanalys av planförslaget. Analysen har genomförts utifrån aktuell forskning, gällande lagstiftning, kommunala styrdokument och inkomna synpunkter från medborgardialogen. Resultatet har sammanställts i en checklista.

I barnkonsekvensanalysen lyfts bland annat att den fördjupade översiktsplanen har ambitioner om att stärka Sjöbos identitet och höja den gestaltningsmässiga kvaliteten i den byggda miljön, bevara och utveckla grönområden, jobba aktivt med klimatanpassning och öka säkerheten för oskyddade trafikanter. Detta bedöms bidra till en mer barnvänlig tätort.

Efter samråd och granskning har flera punkter som rör barn och unga i planeringen förts in i planen. Förtydliganden har gjorts i planen gällande hur medborgardialogen, inklusive dialog med barn, har genomförts och hur synpunkterna har använts. Förslag till fortsatt arbete genom ”medskick framåt” finns i slutet av konsekvensanalysen.

Tillhör nämndsbeslut 2026-04-14 SBN § 25 PLAN.2020.1257

Länsstyrelsens granskningsyttrande

Länsstyrelsens yttrande gäller parallellt med den fördjupade översiktsplanen och återges i det här kapitlet i sin helhet.

Inledning

Delar av yttrandet finns också infogade i den fördjupade översiktsplanens kapitel **Mark- och vattenanvändning** och **Konsekvenser**.

Redogörelse av ärendet

Sjöbo kommun har skickat Fördjupad översiktsplan för Sjöbo tätort 2050 till Länsstyrelsen för granskning enligt 3 kap. 7 § plan- och bygglagen (SFS 2010:900, här hänvisad till som PBL). Planen utgör en ändring av kommunens översiktsplan och ska ersätta fördjupningen av översiktsplanen för Sjöbo tätort från 2013. Planen ersätter även delar av Översiktsplan för Sjöbo kommun 2040 (antagen 2022), då den nu aktuella planen omfattar en större geografisk yta än fördjupningen från 2013. Kommunen anger att syftet med planen är att visa hur tätorten ska utvecklas fram till 2050.

I detta yttrande förkortas planförslaget till ÄÖP Sjöbo.

Aktuella lagrum

Under granskningstiden ska länsstyrelsen enligt 3 kap. 16 § PBL avge ett granskningsyttrande över planförslaget. Av yttrandet ska det framgå om:

- förslaget inte tillgodoser ett riksintresse enligt 3 eller 4 kap. miljöbalken
- förslaget kan medverka till att en miljökvalitetsnorm enligt 5. kap miljöbalken inte följs
- redovisningen av områden för landsbygdsutveckling i strandnära lägen inte är förenlig med 7 kap. 18 h § första stycket miljöbalken
- sådana frågor rörande användningen av mark- och vattenområden som angår två eller flera kommuner inte samordnas på ett lämpligt sätt, och
- en bebyggelse blir olämplig eller ett byggnadsverk olämpligt med hänsyn till människors hälsa eller säkerhet eller till risken för olyckor, översvämning eller erosion.

Detta granskningsyttrande ska i enlighet med bestämmelserna i PBL redovisas tillsammans med den antagna översiktsplanen. Om länsstyrelsen inte har godtagit översiktsplanen i en viss del, ska detta anmärkas i översiktsplanen.

Länsstyrelsens samlade bedömning

Länsstyrelsen konstaterar att kommunen gjort ett gediget utredningsarbete som grund för avvägningar och utformning av planförslaget. Länsstyrelsen menar att ÄÖP Sjöbo i flera fall har synliggjort sådana frågor som kräver särskild hänsyn och fördjupade studier i efterföljande planering och prövningar. De frågor som särskilt kvarstår utifrån Länsstyrelsens bevakningsgrunder framgår nedan under rubriken Länsstyrelsens synpunkter. Länsstyrelsen tar i detta yttrande inte ställning till utblicksområde efter 2050, dvs område som är tänkt att utredas på längre sikt än vad ÄÖP Sjöbo anger.

Tillhör nämndsbeslut 2026-04-14 SBN § 25 PLAN.2020.1257

Länsstyrelsens synpunkter enligt 3 kap. 16 § PBL

Riksintresseanspråk för naturvård samt för friluftslivet (3 kap. 6 § MB)

Som övergripande riktlinje anger ÄÖP Sjöbo bl.a. att inom eller i anslutning till riksintresse för friluftsliv och naturvård ska nya byggnader, andra anläggningar eller bygglovspliktiga markingrepp vara förenliga med riksintressenas syfte. Länsstyrelsen menar att det är en god utgångspunkt. Däremot instämmer inte Länsstyrelsen i kommunens bedömning att planförslaget sammantaget bedöms påverka riksintressena för naturvård och friluftsliv positivt. Länsstyrelsen menar att det utifrån det underlag och den vägledning som redovisas i planförslaget inte går att göra den bedömningen fullt ut. Av ÄÖP Sjöbo framgår det t.ex. att naturvärdesinventering kommer att krävas vid efterföljande detaljplanering, samt att vid detaljplanering av utbyggnadsområde Tofta trädgård måste påverkan på riksintresseanspråk för naturvård utredas noga. Länsstyrelsen vill i sammanhanget också upplysa om att kompensationsåtgärder inte kan vägas in i bedömningen av (eventuell) skada på riksintresset vid efterföljande detaljplanering.

Länsstyrelsen menar att påverkan på riksintresseanspråk för naturvård Sjöbo Ora-Fyledalen-Nybroån med biflöden NRO 12075 kvarstår att hantera vid utveckling av utvecklingsområde Sjöbo Ora (grönområde, utvecklad användning) samt för utbyggnadsområde Tofta trädgård. I efterföljande detaljplanering behöver kommunen i sin bedömning ta tydlig utgångspunkt i värdebeskrivningen för att identifiera var värdena finns i förhållande till planområdet och hur föreslagen utveckling påverkar värdena.

Länsstyrelsen menar att påverkan på riksintresseanspråk för friluftslivet FM 12 Fyledalen behöver följas upp vid utveckling av utvecklingsområde Sjöbo Ora (grönområde, utvecklad användning), för att säkerställa att riksintressets värden inte påverkas negativt. Länsstyrelsen menar att det är bra att kommunen tydliggjort sin syn på att det utpekade området utgör den del av Oran som fortsatt bör vara mest aktiv, i syfte att bibehålla den tystare karaktären i området söder om väg 11.

Miljökvalitetsnormer för vatten

Länsstyrelsen bedömer att planförslaget redovisar påverkan och åtgärder med en detaljeringsgrad som är rimlig för översiktlig planering. Förutsättningarna är därmed goda för att normerna ska kunna följas. I enskilda detaljplaner kommer kommunen behöva redovisa mer detaljerat hur miljökvalitetsnormerna ska kunna följas. Länsstyrelsen menar att i efterföljande detaljplanering i utbyggnadsområdena Tofta och Tofta trädgård, som ligger inom vattenskyddsområde, blir det särskilt viktigt att följa upp att föreslagen utbyggnad inte riskerar att påverka vattenförekomsten negativt för att långsiktigt säkra tillgången till dricksvatten.

Hälsa och säkerhet

Det framgår av ÄÖP Sjöbo att i samband med framtagande av detaljplan för Sjöbo väst har ett flertal utredningar tagits fram gällande närheten till avloppsreningsverket. Samt att utredningarna även tagit höjd för en framtida utveckling av reningsverket. Kommunen gör bedömningen att bebyggelseutvecklingen på Sjöbo väst inte påverkar avloppsreningsverkets framtida expansionsmöjligheter. För ytterligare information om området hänvisas till pågående detaljplaneprocess.

Länsstyrelsen konstaterar att detaljplaneärendet ännu inte varit på granskning. I samrådet till detaljplanen och i samrådet till ÄÖP Sjöbo

Tillhör nämndsbeslut 2026-04-14 SBN § 25 PLAN.2020.1257

påminde Länsstyrelsen bl.a. om att påverkan från reningsverket inte enbart handlar om lukt och smittspridning, utan även andra riskfaktorer som t.ex. brand och explosionsrisk. Länsstyrelsen konstaterar att frågan kvarstår att hantera i pågående detaljplaneprocess.

Länsstyrelsen ser positivt på att kommunen i mark- och vattenanvändningskartan avsatt ytor för att tydliggöra område för framtida tänkbar utveckling av reningsverket.

Remisshantering

Länsstyrelsen har i aktuellt ärende hört följande myndigheter. Observera att detta granskningsyttrande endast tar upp frågor kopplade till Länsstyrelsens prövningsgrunder enligt 3 kap. 16 § PBL.

- Försvarsmakten – avstår
- Myndigheten för samhällsskydd och krisberedskap
- Sveriges geotekniska institut
- Trafikverket

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av landshövding Anneli Hulthén med planhandläggare Hanna Tell som föredragande. I den slutliga handläggningen har också Hanne Romanus, länsarkitekt och enhetschef samhällsplanering medverkat.

Denna handling har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrift.

Tillhör nämndsbeslut 2026-04-14 SBN § 25 PLAN.2020.1257

Referenser

Textkällor

AFRY (2024) på uppdrag av Sjöbo kommun. Riskutredning för detaljplan Sjöbo väst – Risker från Sjöbo reningsverk. Tillgänglig via Sjöbo kommun.

Andersson, C. (2022) på uppdrag av Sjöbo kommun. Rapport: Social hållbarhet. Tillgänglig via Sjöbo kommun.

Ankdammen Heritage Management (2024) på uppdrag av Sjöbo kommun. Bebyggelseinventering etapp 3. Tillgänglig via Sjöbo kommun.

Barnkonventionen (1989). FN:s konvention om barnets rättigheter. Tillgänglig: https://www.barnombudsmannen.se/barnkonventionen/ [2025-03-31].

Boverket (u.å.). Politik för gestaltad livsmiljö. Tillgänglig: https://www.boverket.se/sv/samhallsplanering/arkitektur-och-gestaltad-livsmiljo/gestaltad-livsmiljo/politik/ [2025-03-31].

Boverket (2024). Regler för laddning av elfordon. Tillgänglig: Laddning av elfordon - PBL kunskapsbanken - Boverket [2025-11-25].

DHI (2023). Dagvattenpåverkan på Kävlingeån från Sjöbo tätort med avseende på MKN. Tillgänglig via Sjöbo kommun.

Efterklang (2022) på uppdrag av Sjöbo kommun. Bullerkartläggning 2022 Sjöbo tätort. Tillgänglig via Sjöbo kommun.

Eriksson, A. (2026). Miljökonsekvensbeskrivning FÖP Sjöbo tätort. Calluna AB. Tillgänglig som bilaga till den fördjupade översiktsplanen.

Folkhälsomyndigheten (2023). Nationella folkhälsomål och målområden. Tillgänglig: https://www.folkhalsomyndigheten.se/om-folkhalsa-och-folkhalsoarbete/tema-folkhalsa/vad-styr-folkhalsopolitiken/nationella-mal-och-malomraden/ [2025-03-31].

FN-förbundet (u.å.). Globala målen för hållbar utveckling. Tillgänglig: https://fn.se/globala-malen-for-hallbar-utveckling/ [2025-03-31].

Hermansson Barak, Z. (2023) på uppdrag av Sjöbo kommun. Inventeringar av sociala värden i Sjöbo tätorts grönområden. Tillgänglig via Sjöbo kommun.

HUI (2025) på uppdrag av Sjöbo kommun. Marknadsanalys Sjöbo kommun. Tillgänglig via Sjöbo kommun.

Länsstyrelsen Skåne (2026). Granskningsyttrande över Fördjupad översiktsplan för Sjöbo tätort 2050. Tillgängligt som bilaga till den fördjupade översiktsplanen.

Länsstyrelsen Skåne (2025). Klimat- och energistrategi för Skåne 2025–2030. Tillgänglig: https://www.lansstyrelsen.se/download/18.58adacb11999e1200ffc8ab/1759394634910/Klimat-%20och%20energistrategi%20f%C3%B6r%20Sk%C3%A5ne.pdf [2026-02-05].

Länsstyrelsen Skåne (2017). Kommunala ansvarsarter i Skåne. Tillgänglig: https://catalog.lansstyrelsen.se/store/18/resource/2017_03 [2025-03-31].

Länsstyrelsen Skåne (2003). Närmare till naturen i Skåne. Skydd av tätortsnära områden för friluftsliv och naturvård. Tillgänglig: https://www.lansstyrelsen.se/skane/om-oss/vara-tjanster/publikationer/2003/narmare-till-naturen-i-skane.html [2025-03-31].

Tillhör nämndsbeslut 2026-04-14 SBN § 25 PLAN.2020.1257

Länsstyrelsen Skåne (2007). Riktlinjer för riskhänsyn i samhällsplaneringen – Bebyggelseplanering intill väg och järnväg med transport av farligt gods. Tillgänglig: https://www.lansstyrelsen.se/download/18.68fbc90d193243b379e488ad/1732527172691/Riktlinjer%20f%C3%B6r%20riskh%C3%A4nsyn%20i%20samh%C3%A4llsplaneringen.pdf [2025-03-31].

Länsstyrelsen Skåne (u.å). Värdefulla vatten i Skåne. Tillgänglig: https://www.lansstyrelsen.se/skane/miljo-och-vatten/vattenforvaltning/vardefulla-vatten.html [2025-03-31].

Länsstyrelserna (u.å.). VISS Vatteninformationssystem Sverige. Tillgänglig: https://viss.lansstyrelsen.se/ [2025-03-31].

Markera Mark Göteborg AB (2022, uppdaterad 2025) på uppdrag av Sjöbo kommun. PM Geoteknik. Fördjupad översiktsplan för Sjöbo tätort. Översiktlig bedömning av risk för ras, skred och erosion. Tillgänglig via Sjöbo kommun.

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (u.å.). Natos civila beredskapsarbete. Tillgänglig: https://www.msb.se/sv/om-msb/internationella-samarbeten/natosamarbete/natos-civila-beredskapsarbete/ [2025-12-22].

Naturvårdsverket (u.å.). Det globala klimatarbetet. Tillgänglig: https://www.naturvardsverket.se/amnesomraden/klimatomstallningen/det-globala-klimatarbetet/ [2025-03-31].

Naturvårdsverket (u.å.). Sveriges klimatmål och klimatpolitiska ramverk. Tillgänglig: https://www.naturvardsverket.se/amnesomraden/klimatomstallningen/sveriges-klimatarbete/sveriges-klimatmal-och-klimatpolitiska-ramverk/ [2025-03-31].

Naturvårdsverket (u.å). Sveriges miljömål. Tillgänglig: https://www.sverigesmiljomal.se/miljomalen/ [2025-03-31].

Regeringskansliet (u.å.). Mål för funktionshinderspolitiken. Tillgänglig: https://www.regeringen.se/regeringens-politik/funktionshinder/mal-for-funktionshinderspolitiken/ [2025-03-31].

Regeringskansliet (u.å.). Mål för transportpolitiken. Tillgänglig: https://www.regeringen.se/regeringens-politik/transporter-och-infrastruktur/mal-for-transporter-och-infrastruktur/ [2025-11-25].

Region Skåne (2023). Färdplan för Skånes elförsörjning 2030. Tillgänglig: https://utveckling.skane.se/siteassets/publikationer/fardplan-for-skanes-elforsorjning-2030.pdf [2025-12-16].

Region Skåne (2022). Regionplan för Skåne 2022–2040. Tillgänglig: https://experience.arcgis.com/experience/a35ec0bb48554692ad6684a253d79b6c [2025-03-31].

Region Skåne (2026). Skånes livsmedelsstrategi. Tillgänglig: https://utveckling.skane.se/siteassets/publikationer/skanes_livsmedelsstrategi.pdf [2026-02-11].

Riksantikvarieämbetet (u.å.). Om kulturpolitik. Tillgänglig: https://www.raa.se/samhallsutveckling/kulturpolitik/om-kulturpolitik/ [2025-03-31].

Riksdagen (u.å.). Miljöbalk (1998:808). Tillgänglig: https://www.riksdagen.se/sv/dokument-och-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/miljobalk-1998808_sfs-1998-808/ [2025-03-31].

Riksdagen (u.å.). Plan- och bygglag (2010:900). Tillgänglig: https://www.riksdagen.se/sv/dokument-och-lagar/dokument/svensk-

Tillhör nämndsbeslut 2026-04-14 SBN § 25 PLAN.2020.1257

forfattningssamling/plan--och-bygglag-2010900_sfs-2010-900/ [2025-03-31].

SGU (2021). Helikopterburna TEM-mätningar i Vombsänkan, Skåne. Tillgänglig: https://resource.sgu.se/dokument/publikation/sgurapport/sgurapport2021123rapport/s2123-rapport.pdf [2025-03-31].

Sigma Civil AB (2020) på uppdrag av Sjöbo kommun. Sjöbo skyfallskartering. Tillgänglig via Sjöbo kommun.

Sigma Civil AB (2021) på uppdrag av Sjöbo kommun. Översyn tematiskt tillägg - Vindkraftsområden. Tillgänglig via Sjöbo kommun.

Sjöbo kommun (2021). Bygga i Sjöbo – vägledning för arkitektur och bevarande vid om-, till- och nybyggnation. Tillgänglig: https://www.sjobo.se/bygga-bo-och-miljo/allt-om-bygglov/bygga-i-sjobo---vagledning.html [2025-03-31].

Sjöbo kommun (2021). Folkhälsoplan. Tillgänglig via Sjöbo kommun.

Sjöbo kommun (2019). Friluftslivsutredning Sjöbo Ora. Tillgänglig via Sjöbo kommun.

Sjöbo kommun (2026). Fördjupad översiktsplan för Sjöbo tätort 2050 – Barnkonsekvensanalys. Tillgänglig som bilaga till den fördjupade översiktsplanen.

Sjöbo kommun (2026). Granskningsutlåtande för Fördjupad översiktsplan för Sjöbo tätort 2050. Tillgänglig som bilaga till den fördjupade översiktsplanen.

Sjöbo kommun (2016). Grönstruktur- och naturvårdsprogram. Tillgänglig: https://www.sjobo.se/download/18.4424c56b16693f576f6ca1/1540549902487/GNP_DEL1_HEMSIDA.pdf [2025-03-31].

Sjöbo kommun (2022). Hållbart Sjöbo 2034. Tillgänglig: https://www.sjobo.se/bygga-bo-och-miljo/naturvard/miljo-och-hallbarhet.html [2025-03-31].

Sjöbo kommun (2022). Kvalitetsprogram för Kv Bränneriet m fl i Sjöbo tätort. Tillgänglig via Sjöbo kommun.

Sjöbo kommun (2017). Lekplatsplan för Sjöbo kommuns lekplatser. Tillgänglig via Sjöbo kommun.

Sjöbo kommun (2023). Medborgardialog inför framtagandet av en ny fördjupad översiktsplan för Sjöbo tätort. Tillgänglig via Sjöbo kommun.

Sjöbo kommun (2021). Mobilitetsnorm för Sjöbo tätort. Tillgänglig: https://www.sjobo.se/download/18.5c545e7717842d07a559e98a/1617011644319/Mobilitetsnorm.pdf [2025-03-31].

Sjöbo kommun (u.å.). Mål och vision. Tillgänglig: https://www.sjobo.se/kommun-och-politik/sa-styrs-sjobo-kommun/vision.html [2025-03-31].

Sjöbo kommun (2022). Riktlinjer för bostadsförsörjning 2022–2026. Tillgänglig: https://www.sjobo.se/download/18.7d08bf0e19a7bc000d428d41/1764155234758/Riktlinjer%20f%C3%B6r%20bostadsf%C3%B6rs%C3%B6rjning%20-%20revKF.pdf [2026-01-05].

Sjöbo kommun (2023). Risk och sårbarhetsanalys (RSA) Sjöbo kommun – Öppen del. Tillgänglig via Sjöbo kommun.

Sjöbo kommun (2026). Samrådsredogörelse för Fördjupad översiktsplan för Sjöbo tätort 2050. Tillgänglig som bilaga till den fördjupade översiktsplanen.

Tillhör nämndsbeslut 2026-04-14 SBN § 25 PLAN.2020.1257

Tillhör nämndsbeslut 2026-04-14 SBN § 25 PLAN.2020.1257

Sjöbo kommun (2022). Sjöbo kulturplan 2022–2031. Tillgänglig: https://www.sjobo.se/download/18.4b5879f5193d26223ddbd2/1737035035370/Sj%C3%B6bo%20kommuns%20kulturplan%20WEBB.pdf [2025-03-31].

Sjöbo kommun (2026). Särskild sammanställning för Fördjupad översiktsplan för Sjöbo tätort 2050. Tillgänglig som bilaga till den fördjupade översiktsplanen.

Sjöbo kommun (2013). Trafikplan för Sjöbo tätort (TRAST). Tillgänglig: https://www.sjobo.se/download/18.494e8da916868cf398428b/1548772436891/TRAST%20Trafikplan%20f%C3%B6r%20Sj%C3%B6bo%20t%C3%A4tort.pdf [2025-03-31].

Sjöbo kommun (2023). Vattentjänstplan 2023. Tillgänglig: https://www.sjobo.se/download/18.396c1a9e18e5483a4d2877/1712039390083/Vattentj%C3%A4nstplan%202023%20antagen%20KF.pdf [2025-03-31].

Sjöbo kommun (2026). Övergripande lokaliseringsutredning inför beslut om föreslagen exploatering av jordbruksmark. Tillgänglig via Sjöbo kommun.

Sjöbo kommun (2022). Översiktsplan för Sjöbo kommun 2040. Tillgänglig: https://sjobo.maps.arcgis.com/apps/MapSeries/index.html?appid=28abd2a853264c53be217765e74dc0a3 [2025-03-31].

Sydskånes avfallsaktiebolag, SYSAV (2021). Från avfall till resurs. Gemensam kretsloppsplan 2021–2030 för Kävlinge, Lomma, Simrishamn, Sjöbo, Skurup, Svedala, Tomelilla, Trelleborg, Vellinge och Ystad. Tillgänglig: https://www.kretsloppsplanen.se/ [2025-03-31].

Sydöstra Skånes samarbetskommitté, SÖSK (2024). Infrastrukturstrategi för Sydöstra Skåne – SÖSK:s gemensamma prioriteringar för hållbart resande och transportinfrastruktur. Tillgänglig: https://ystad.se/download/18.45e4b8e192705389a31dc1/1729095501977/Infrastrukturstrategi%20f%C3%B6r%20syd%C3%B6stra%20Sk%C3%A5ne_antagen%202024_inkl%20formalia%20-%20pdf.pdf [2025-03-31].

Transportstyrelsen (u.å.). Nollvisionen. Tillgänglig: https://www.transportstyrelsen.se/sv/om-oss/statistik-och-analys/statistik-inom-vagtrafik/olycksstatistik/statistik-over-vagtrafikolyckor/nollvisionen/ [2025-11-25].

WSP (2023) på uppdrag av Sjöbo kommun. Lukt- och skyddsområdesutredning Sjöbo avloppsreningsverk. Tillgänglig via Sjöbo kommun.

Geodata

- Calluna (2022) – Krontäckningsgrad
- DHI (2023) – Tekniska avrinningsområden
- Efterklang (2022) – Bullerkartering
- Försvarsmakten – Riksintresse försvar
- Geografiska informationsbyrån (2021) – Värmekartering
- Havs- och vattenmyndigheten – Värdefulla vatten
- Jordbruksverket – Jordbruksklass
- Jordbruksverket (2023) – Jordbruksblock
- Lantmäteriet – Båtnadsområde för dikningsföretag
- Lantmäteriet (2026) – Kommunal mark
- Länsstyrelsen – Båtnadsområde för dikningsföretag
- Länsstyrelsen Skåne – Landskapsbildskydd
- Länsstyrelsen Skåne – Naturreservat
- Länsstyrelsen Skåne – Strandskydd
- Länsstyrelsen Skåne – Tätortsnära natur
- Länsstyrelsen Skåne (2024) – Potentiellt förorenade områden, EBH-stödet

- Markeragruppen (2022) – Riskområde för ras och skred
- Naturvårdsverket – Markfuktighetsindex
- Naturvårdsverket – Natura 2000 art- och habitatdirektivet
- Naturvårdsverket – Natura 2000 fågeldirektivet
- Naturvårdsverket – Naturminne
- Naturvårdsverket – Riksintresse friluftsliv
- Naturvårdsverket – Riksintresse naturvård
- Riksantikvarieämbetet (2025) – Fornlämningar
- SGU (2021) – Särskilt skyddsvärt område inom grundvattenförekomst Vombsänkan
- Sjöbo kommun – Avfallsanläggningar
- Sjöbo kommun – Befintliga gång- och cykelvägar
- Sjöbo kommun – Busshållplatser och buffertar kring busshållplatser
- Sjöbo kommun – Energirelaterade planeringsförutsättningar
- Sjöbo kommun – Grundvattenförekomster
- Sjöbo kommun – Jordbruksindelning
- Sjöbo kommun – Markanvändning
- Sjöbo kommun – Prövningspliktiga verksamheter
- Sjöbo kommun – Tillståndspliktig zon
- Sjöbo kommun – Utredningsområde vattenskydd
- Sjöbo kommun – Vattenskyddsområden
- Sjöbo kommun – Verksamhetsområden vatten
- Sjöbo kommun (2023) – Landskapsanalysområden
- Sjöbo kommun (2024) – Habitatnätverk
- Sjöbo kommun (2025) – Inventerade värdefulla kulturmiljöområden
- Sjöbo kommun (2025) – Järnvägsreservat
- Sjöbo kommun (2026) – Befintliga detaljplaner
- Sjöbo kommun via Scalgo (2025) – Lågpunktskartering
- Skogsstyrelsen – Skogligt biotopskydd
- Trafikverket – Farligt gods zon

Tillhör nämndsbeslut 2026-04-14 SBN § 25 PLAN.2020.1257

SJÖBO KOMMUN

Tjänsteskrivelse
Datum
2026-03-30

Samhällsbyggnadsförvaltningen

Kommunfullmäktige

Beslut om att anta Fördjupad översiktsplan för Sjöbo tätort 2050

Dnr PLAN.2020.1257
Handling 647080

Tillhör nämndsbeslut 2026-04-14 SBN § 25 PLAN.2020.1257

Sammanfattning

Samhällsbyggnadsförvaltningen har på uppdrag av kommunstyrelsen tagit fram ett förslag för en ny fördjupad översiktsplan för Sjöbo tätort. Tidshorisonten för planförslaget sträcker sig till 2050 och planen fokuserar mycket på förtätning av bostäder i centrala Sjöbo, utveckling av grönstruktur och utveckling av tätortens gång- och cykelvägnät. Mark- och vattenanvändningskartan visar kommunens önskade utveckling av planområdet, baserat på Boverkets ÖP-modell 2.1. Kopplat till kartan finns övergripande generella riktlinjer, platsspecifika riktlinjer för alla olika ytor i kartan samt mer djupgående information om de föreslagna utbyggnadsområdena.

Samhällsbyggnadsförvaltningens förslag till beslut

Samhällsbyggnadsnämnden föreslår kommunfullmäktige att anta F*ördjupad översiktsplan för Sjöbo tätort 2050* med tillhörande handlingar i form av samrådsredogörelse, granskningsutlåtande, särskild sammanställning, miljökonsekvensbeskrivning och barnkonsekvensanalys.

Beskrivning av ärendet

Den fördjupade översiktsplanens syfte är att visa hur planområdet ska utvecklas fram till 2050. Planen ska vara vägledande och ett underlag för dialog mellan olika parter och aktörer i samhällsbyggnadsprocessen. Planen är ett viktigt verktyg i kommunens arbete med detaljplaner och bygglov.

Kommunen ska i översiktsplanen redovisa de förhållanden som med hänsyn till de allmänna intressena i 2 kapitlet plan- och bygglagen (PBL) kan ha väsentlig betydelse för hur mark- och vattenområden ska användas och hur den byggda miljön ska användas, utvecklas och bevaras.

Postadress	Besöksadress	Telefon	E-post	Bankgiro	Internet
Sjöbo Kommun 275 80 SJÖBO	Ommavägen 30 Sjöbo	0416 - 270 00	strategi@sjobo.se	662-7574	www.sjobo.se

Ny bebyggelse planeras främst i centrala Sjöbo. Den nya bebyggelsen består framför allt av flerbostadshus och radhus, ofta i kombination med centrumfunktioner i form av till exempel handel, kontor eller andra verksamheter. I tätortens ytterkanter planeras bostadsområden med andra bostadstyper som ett komplement. Utöver bostads- och centrumbebyggelse planeras ett par områden för samhällsfunktioner och vård.

Grönstrukturen utvecklas längs flera stråk. Banvallen blir ett nytt grönt rekreationsstråk, stråket längs Grimstoftabäcken förstärks och Kärleksstigen knyts samman med ett nytt grönområde.

Gång- och cykelvägar länkas samman för ett tillgängligt och nära Sjöbo. Utveckling föreslås också längs banvallen, Tolångavägen och mot Anklam som skapar kopplingar till tätortens omland.

Mobilitetsnoden Sjöbo busstation föreslås utvecklas med mobilitetshus, grönstruktur och fler närliggande bostäder. Två utvecklade mobilitetsnoder planeras även i västra delen av tätorten.

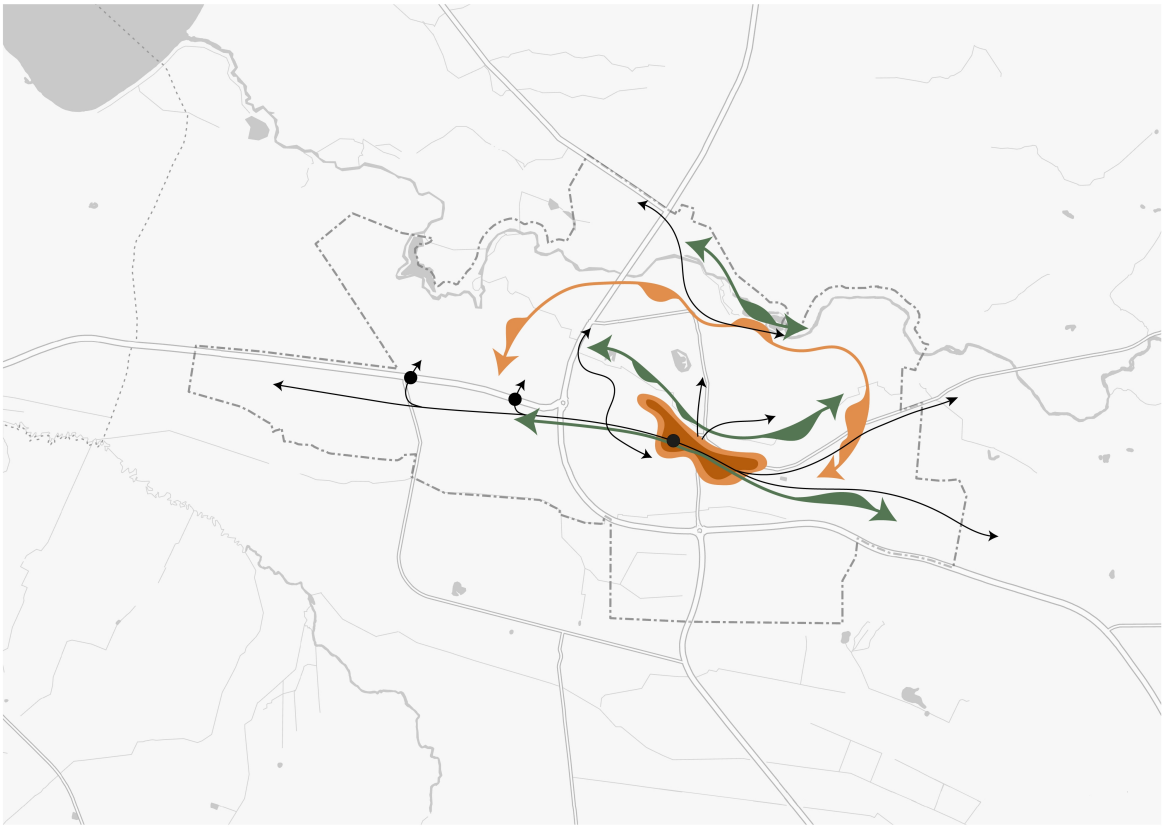

Figur 1. Den fördjupade översiktsplanens utvecklingsinriktning

Beslutshandlingar

- Antagandehandling - Fördjupad översiktsplan för Sjöbo tätort 2050 (digital version, nås på https://gis.sjobo.se/portal/apps/storymaps/collections/4bfc3ce6a04d40eaae55b29c7f7b868a samt PDF)

Tillhör nämndsbeslut 2026-04-14 SBN § 25 PLAN.2020.1257

- Granskningsutlåtande för Fördjupad översiktsplan för Sjöbo tätort 2050 (separat PDF)
- Samrådsredogörelse för Fördjupad översiktsplan för Sjöbo tätort 2050 (separat PDF)
- Särskild sammanställning för Fördjupad översiktsplan för Sjöbo tätort 2050 (separat PDF)
- Miljökonsekvensbeskrivning (MKB) för Fördjupad översiktsplan för Sjöbo tätort 2050 - Antagandeversion (separat PDF)
- Barnkonsekvensanalys för Fördjupad översiktsplan för Sjöbo tätort 2050 - Antagandeversion (separat PDF)
- Länsstyrelsen Skånes granskningsyttrande över Fördjupad översiktsplan för Sjöbo tätort 2050 (separat PDF)

Beslutet skickas till

Kommunstyrelsen
Samhällsbyggnadsförvaltningen
Tekniska förvaltningen
Förvaltningen för vård och omsorg
Familjeförvaltningen

Samhällsbyggnadsförvaltningen

Marie Rosdahl
Enhetschef
Strategienheten

Elin Brudin
Samhällsplanerare

Tillhör nämndsbeslut 2026-04-14 SBN § 25 PLAN.2020.1257

SJÖBO
KOMMUN

Särskild sammanställning

För Fördjupad översiktsplan för Sjöbo tätort 2050
Antagen av kommunfullmäktige i Sjöbo kommun
xxxx-xx-xx

Tillhör nämndsbeslut 2026-04-14 SBN § 25 PLAN.2020.1257

Inledning _____ 2
Framtagande av planförslag och miljöbedömning _____ 2
Hänsyn till MKB och inkomna synpunkter _____ 12
Skäl att anta planen_____ 21
Planerade åtgärder för uppföljning och övervakning _____ 23
Referenser _____ 25

Tillhör nämndsbeslut 2026-04-14 SBN § 25 PLAN.2020.1257

Tillhör nämndsbeslut 2026-04-14 SBN § 25 PLAN.2020.1257

Inledning

Under arbetet med att ta fram en fördjupad översiktsplan upprättas en miljökonsekvensbeskrivning (MKB) för att tydliggöra planens möjliga miljöpåverkan. I samband med att planen antas tas även en särskild sammanställning fram i enlighet med 6 kap. 16 § miljöbalken.

Syftet är att redovisa hur miljöaspekter har integrerats i den fördjupade översiktsplanen samt att klargöra för allmänheten och övriga deltagare i processen hur inkomna synpunkter och förslag har beaktats. Sammanställningen ska också visa skälen till att planen har antagits i stället för de alternativ som övervägts, samt vilka åtgärder som planeras för att övervaka och följa upp den betydande miljöpåverkan som planens genomförande medför.

En fullständig redovisning av inkomna synpunkter under processen återfinns i den samrådsredogörelse och det granskningsyttrande som har upprättats inom ramen för planarbetet. Planens miljökonsekvenser beskrivs mer utförligt i miljökonsekvensbeskrivningen (Eriksson, A. 2026).

Framtagande av planförslag och miljöbedömning

Process

I samband med kommunens budgetbeslut 2022 fick samhällsbyggnadsnämnden i uppdrag att ta fram en ny fördjupad översiktsplan för Sjöbo tätort. Arbetet med den nya fördjupade översiktsplanen har pågått mellan 2022 och 2026. I början av processen togs ett antal olika planeringsunderlag fram för att skapa ett bra och heltäckande beslutsunderlag för arbetet framåt. Dessa bestod av

- en skyfallskartering
- en värmekartering
- en trädkartering för att kunna räkna ut krontäckningsgrad och habitatnätverk
- en bullerkartering
- en översiktlig bedömning av risken för ras, skred och erosion
- en dagvattenutredning för att kartlägga planens påverkan på ytvattenstatusen samt möjliga åtgärder för att minska denna.

Under processen har kommunen även tagit fram en jordbruksmarksutredning för att klargöra förutsättningarna för eventuell exploatering av jordbruksmark. Utredningen utgör ett underlag för bedömningen av om den föreslagna exploateringen kan anses vara av väsentligt samhällsintresse samt, om så är fallet, vilken jordbruksmark som är mest lämplig att ta i anspråk.

Ett förslag till fördjupad översiktsplan var ute på samråd mellan den 17 juni och den 15 september 2024. Därefter har planen bearbetats med utgångspunkt i inkomna synpunkter inför granskning och antagande.

Granskningen genomfördes mellan den 13 juni och den 14 september 2025. Kommunens målsättning är att den nya FÖP Sjöbo tätort 2050 ska antas av kommunfullmäktige under sommaren 2026.

Planens upplägg

Den fördjupade översiktsplanen består i huvudsak av fem olika kapitel:

1. Framtidsbild

2. Mark- och vattenanvändning
3. Planeringsförutsättningar
4. Genomförande och uppföljning
5. Konsekvenser

I kapitlet **Framtidsbild** presenteras fyra fokusområden för Sjöbo tätorts utveckling tillsammans med övergripande strategier för hur målbilden kan uppnås. Kapitlet innehåller även en utvecklingsinriktning i form av en översiktlig kartbild som med breda penseldrag visar den önskvärda utvecklingen av bebyggelse, grönstruktur och kommunikationer inom planområdet. I kapitlet beskrivs även planinnehållets kopplingar till andra kommunala visioner och styrdokument samt till globala, nationella och regionala mål, planer och program.

Innehållet i kapitlet bygger på tidiga medborgardialoger och en serie workshops med politiker. Under arbetets gång har det även kompletterats och justerats utifrån nya synpunkter som framkommit i samband med samråd och granskning.

I kapitlet **Mark- och vattenanvändning** finns:

- generella riktlinjer för all efterföljande planering och ny-, om- och tillbyggnad
- en mark- och vattenanvändningskarta med tillhörande riktlinjer som anger önskad utveckling för planområdet
- specifika riktlinjer för de olika utbyggnadsområdena.

Syftet med riktlinjerna är att uppnå en hållbar utveckling som tar stor hänsyn till aspekter såsom:

- hälsa och välbefinnande
- sociala perspektiv
- resurshushållning
- natur, kultur och friluftsliv
- ekosystem och biologisk mångfald
- klimatpåverkan
- klimatsäkring
- miljökvalitetsnormer för vatten
- riksintressen och andra formella skydd.

Följande information har till stor del legat till grund för riktlinjerna och mark- och vattenanvändningskartan:

- innehållet i kapitlet **Framtidsbild**
- kommunens riktlinjer för bostadsförsörjning
- planeringsprinciperna i Översiktsplan för Sjöbo kommun 2040
- planeringsförutsättningar, bland annat i form av riksintressen och andra formella skydd, vattenstatus, skyfallskartering, habitatnätverk, värmekartering, jordbruksmarksutredning, bullerkartering och andra underlag som handlar om hälsa och säkerhet, landskapsanalys, förorenad mark, kartläggning av kulturhistoriskt värdefulla områden och pågående detaljplanering
- information och bedömningar som framkommit inom ramen för arbetet med att ta fram miljökonsekvensbeskrivningen.

Innehållet har ändrats och anpassats under planprocessen i samband med att synpunkter inkommit vid samråd och granskning. I vissa fall har även nya behov framkommit, till exempel vad gäller markanspråk för bostäder med vårdändamål.

Tillhör nämndsbeslut 2026-04-14 SBN § 25 PLAN.2020.1257

I kapitlet **Planeringsförutsättningar** redovisas de förutsättningar som påverkat och legat till grund för planens utformning. I kapitlet **Genomförande och uppföljning** presenteras övergripande information om hur intentionerna i den fördjupade översiktsplanen kan bli verklighet. I kapitlet **Konsekvenser** finns en samlad hållbarhetsbedömning av planens innehåll, samt utdrag ur miljökonsekvensbeskrivningen, jordbruksmarksutredningen och barnkonsekvensanalysen.

Betydande miljöaspekter

Som en del av den strategiska miljöbedömningen ska en miljökonsekvensbeskrivning tas fram. I miljökonsekvensbeskrivningen (MKB) identifieras, beskrivs och bedöms de miljöeffekter som planförslaget kan förväntas ge. Tidigt i arbetet med den fördjupade översiktsplanen genomfördes en undersökning och en avgränsning av vilka miljöaspekter som skulle kunna medföra betydande miljöpåverkan. Avgränsningen gjordes i samråd med Länsstyrelsen Skåne.

Enligt samrådet med länsstyrelsen ska följande aspekter beskrivas och bedömas i miljökonsekvensbeskrivningen för FÖP Sjöbo tätort 2050:

- ytvatten (miljökvalitetsnormer och skyfall)
- klimatpåverkan
- hushållning med naturresurser, särskilt jordbruksmark och dricksvatten.

Utöver det behandlas kumulativa effekter, avstämning mot miljömål, tillämpning av hänsynsregler med mera enligt miljöbalken.

Alternativ

Enligt 6 kap. 11 § miljöbalken ska en miljökonsekvensbeskrivning i den strategiska miljöbedömningen redovisa miljöförhållandena och miljöns sannolika utveckling om en plan eller ett program *inte* förverkligas. Det här framskrivna nuläget brukar i miljökonsekvensbeskrivningen benämnas som nollalternativ. Utöver detta ska även rimliga alternativ för en plan eller ett program identifieras, beskrivas och bedömas.

Nollalternativ

Nollalternativet består i det här fallet av den nuvarande fördjupade översiktsplanen för Sjöbo tätort (FÖP Sjöbo 2013), antagen av kommunfullmäktige 2013.

Plangränsen för den nya fördjupade översiktsplanen för Sjöbo tätort 2050 täcker in ett större område än FÖP Sjöbo 2013. Eftersom FÖP Sjöbo 2013 gäller parallellt med den kommunövergripande översiktsplanen (Översiktsplan för Sjöbo kommun 2040), antagen av kommunfullmäktige 2022, gäller den kommuntäckande översiktsplanen för de områden inom det nya planområdet som inte täcks in av FÖP Sjöbo 2013. Figur 1 visar mark- och vattenanvändningskartan från FÖP Sjöbo 2013, tillsammans med mark-och vattenanvändning från Översiktsplan från Sjöbo kommun 2040. De utgör tillsammans det så kallade nollalternativet.

Då majoriteten av områdena som föreslås för bostads-och verksamhetsutveckling i FÖP Sjöbo 2013 redan är utbyggda eller detaljplanelagda, alternativt att detaljplaneläggning pågår, är det eventuellt så att den inte kan anses utgöra ett realistiskt nollalternativ för tätorten.

Tillhör nämndsbeslut 2026-04-14 SBN § 25 PLAN.2020.1257

Därför utgörs det mest realistiska nollalternativet kanske snarare av mer eller mindre en avsaknad av vägledning för bebyggelseutveckling på översiktsplanenivå, med undantag för den vägledning som finns att hämta i FÖP:ens övergripande visioner och riktlinjer.

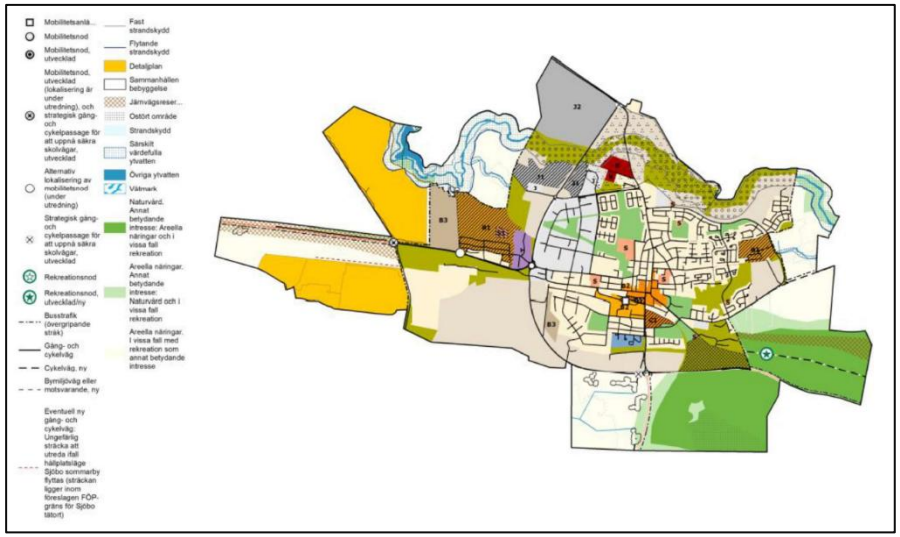

Figur 1. Mark- och vattenanvändningskartan från FÖP Sjöbo 2013, tillsammans med mark- och vattenanvändning från Översiktsplan från Sjöbo kommun 2040. Tillsammans utgör de det så kallade nollalternativet.

Riktlinjer

FÖP Sjöbo 2013 saknar tydliga riktlinjer för utveckling av befintlig bostadsbebyggelse samt spridd bebyggelse utanför tätorten. FÖP Sjöbo 2013 tar heller inte en helt tydlig ställning i frågan om järnvägsreservatets dragning genom tätorten, sannolikt på grund av att Trafikverkets förstudie om dragningen färdigställdes 2014. Planen beskriver ändå de åtgärder som skulle krävas om järnvägen byggs, vad gäller nya säkra övergångar över spåret med mera.

Nollalternativet bedöms inte innehålla den vägledning som behövs för att minska kommunens påverkan på vattenmiljön och det finns därför en risk att miljökvalitetsnormerna för vatten påverkas negativt och därmed får en betydande miljöpåverkan.

Nollalternativet innehåller inte heller den vägledning som behövs för att Sjöbo kommun ska kunna nå klimatmålet netto noll till år 2050. Kommunen har antagit miljömål till 2034 (Hållbart Sjöbo) och dessa behöver omsättas och tas med i översiktsplaneringen.

Markanspråk

Enligt kommunens nuvarande riktlinjer för bostadsförsörjning behövs omkring 45–70 nya bostäder per år i hela kommunen. Den största delen av befolkningsutvecklingen förväntas ske i delområde Sjöbo, främst i Sjöbo tätort. Detta innebär att av de 45–70 nya bostäderna per år, kommer 30–50 att behöva byggas i eller omkring Sjöbo tätort. Sammanlagt behövs alltså cirka 800–1300 nya bostäder i Sjöbo tätort mellan 2022 och 2050.

Tillhör nämndsbeslut 2026-04-14 SBN § 25 PLAN.2020.1257

Kommunen har i nuläget endast planberedskap för cirka 800–1000 nya bostäder i Sjöbo tätort, antingen genom antagna eller pågående detaljplaner. En stor del av dessa återfinns inom detaljplanen för Bränneriet som omfattar omkring 400 bostäder i flerfamiljshus.

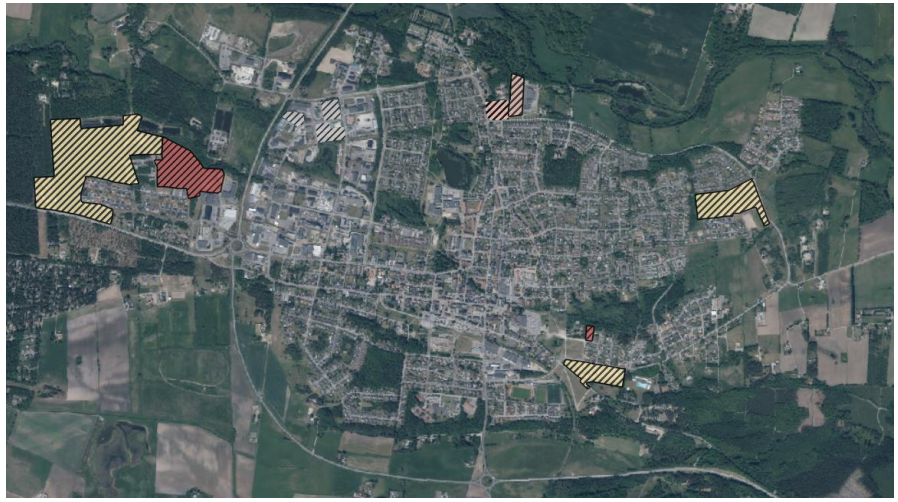

Figur 2. Utbyggnadsområden med pågående detaljplaneprocess (Karta Sjöbo kommun, 2026).

I nollalternativet antas ny bebyggelse tillkomma inom utbyggnadsområden med stöd av antagna detaljplaner eller pågående detaljplaneprocess. Detta skulle innebära ett mindre markanspråk än vad som anges i FÖP Sjöbo tätort 2050. Kommunens riktlinjer för bostadsförsörjning uppfylls inte fullt ut.

Planförslag

Den nya fördjupade översiktsplanens syfte är att visa hur tätorten ska utvecklas fram till 2050. Planen ska vara ett vägledande verktyg med långsiktiga strategier och riktlinjer i kommunens utvecklingsarbete, exempelvis vid ny detaljplanering och bygglovsprocesser. I planen redovisas även ett utblicksområde för tätortens utveckling efter 2050.

Planförslaget baseras på planeringsprinciperna i Översiktsplan för Sjöbo kommun 2040 samt kommunens riktlinjer för bostadsförsörjning 2022–2026. En övergripande lokaliseringsutredning har genomförts som underlag för beslut om föreslagen exploatering av jordbruksmark, i detta dokument benämnt jordbruksmarksutredning (Sjöbo kommun, 2026).

I FÖP Sjöbo tätort 2050 redovisas kommunens framtidsbild fördelat på fyra rubriker samt en utvecklingsinriktning. För varje rubrik redovisas strategier för genomförande, kopplingen till andra kommunala visioner och styrdokument samt relevanta globala, nationella och regionala mål att beakta.

Ett Sjöbo med identitet och framtidstro

- Vårda och levandegöra kulturmiljöer och kulturbyggnader
- Utveckla tätortens identitetsskapande platser och stråk
- Skapa miljöer och byggnader värda att bevara för framtiden

Ett hållbart och grönt Sjöbo

- Förtäta och exploatera med hänsyn till platsens förutsättningar
- Utveckla tätortens blågröna miljöer och kopplingar
- Klimatanpassa den byggda miljön
- Tillgodose framtida behov av teknisk försörjning

Ett livskraftigt och tryggt Sjöbo

Tillhör nämndsbeslut 2026-04-14 SBN § 25 PLAN.2020.1257

- Tillgodose framtida bostads- och servicebehov
- Öka Sjöbo-bornas livskvalité
- Stärka förutsättningarna för ett tryggt och levande centrum
- Skapa attraktiva och hållbara miljöer som ger goda förutsättningar för företag att etableras, utvecklas och växa
- Aktivt arbeta för att barn och unga känner sig hemma i Sjöbo

Ett tillgängligt och nära Sjöbo

- Utveckla en tätort som är tillgänglig för alla
- Stärka kopplingarna till omvärlden

Sjöbo tätort har en positiv befolkningstrend och populationen ökar. Planförslaget ger vägledning för nya utbyggnadsområden, huvudsakligen genom förtätning av tätorten samt omvandling av verksamhetsområden till områden för centrumändamål såsom bostäder, verksamheter, kontor, handel med mera. Även jordbruksmark och grönområden kommer att behöva tas i anspråk då Sjöbo kommun är en tätort omgiven av jordbruksmark men även av värdefull natur.

Riktlinjer
I FÖP Sjöbo tätort 2050 redovisas generella riktlinjer som ska tillämpas i den efterföljande planeringen för att uppfylla de fyra fokusområdena med tillhörande strategier som presenteras i kapitlet **Framtidsbild**. De generella riktlinjerna som berör både sociala, miljömässiga och ekonomiska aspekter är uppdelade i temaområden. För varje område i markanvändningskartan framgår även specifika riktlinjer som ska beaktas i planeringen. Riktlinjerna har uppdaterats och kompletterats efter samråd och granskning av FÖP:en.

Utbyggnadsområden
Sammanlagt pekas nio utbyggnadsområden ut för bostäder och centrumfunktioner som handel, kontor och samlingslokaler. Ett område identifieras som utblick och kan på längre sikt eventuellt utvecklas för centrumfunktioner. Tre utbyggnadsområden planeras för utveckling av samhällsfunktioner, till exempel lokaler för kultur, mobilitetshus och avloppsreningsverk. Två utbyggnadsområden pekas ut för vårdändamål.

Majoriteten av nya föreslagna utbyggnadsområden i den fördjupade översiktsplanen fokuserar på potentiell förtätning inom tätorten, för utveckling av främst radhus och flerfamiljshus. Ett par områden vid Grimstofta (**Tofta trädgård** och **Tofta**) föreslås dock ha en glesare bebyggelsekaraktär i syfte att möta den efterfrågan som finns på landsbygdsnära villabebyggelse, skydda underliggande grundvatten och passa in i landskapsbilden. Enbostadshus föreslås till viss del även på det kommunägda området **Stenänga**, också det lokaliserat på jordbruksmark. Inom både utbyggnadsområde **Stenänga** och **Tofta** föreslås även radhus för att uppnå bostadsområden med blandade boendeformer.

De föreslagna utbyggnadsområdena i den fördjupade översiktsplanen möjliggör totalt cirka 630 bostäder.

Tillhör nämndsbeslut 2026-04-14 SBN § 25 PLAN.2020.1257

Figur 3. Utbyggnadsområden utan pågående detaljplaneprocess (Sjöbo kommun 2026)

Utöver de föreslagna utbyggnadsområdena finns planberedskap för cirka 800–1000 nya bostäder inom redan antagna och pågående detaljplaner inom Sjöbo tätort. Sammanlagt med bostäderna i planförslaget innebär detta en möjlighet att bygga cirka 1430–1630 nya bostäder inom tätorten fram till 2050. Detta är något fler än de 800–1300 bostäder som anges i kommunens riktlinjer för bostadsförsörjning 2022–2026, men ligger fortfarande inom ramarna för kommunens bedömning av ett lämpligt bostadsutbud för att kunna planera för en långsiktig planreserv och möta efterfrågan på varierande boendeformer.

Det totala tillkommande markanspråket uppskattas uppgå till 45 hektar (ha) inom planområdet som totalt omfattar 2 200 ha. Av detta är 21,4 ha jordbruksmark och 13,6 ha grönområde. Övrig mark omfattar ca 10 ha. Uppgifterna är uppskattningar och utgår ifrån att hela områdena tas i anspråk. Så kommer dock inte vara fallet, framför allt inte för utbyggnadsområde **Tofta trädgård** där endast 15–20 nya bostäder planeras i syfte att bibehålla en gles bebyggelse som passar in i landskapsbilden.

Alternativ

Enligt 6 kap. 11 § punkt 2 miljöbalken ska rimliga alternativ för en plan eller ett program identifieras, beskrivas och bedömas. Det här ska göras med hänsyn till programmet eller planens syfte och geografiska räckvidd. I miljöbedömningen ingår det även att motivera varför olika alternativ har valts eller valts bort i planeringsprocessen.

Lokaliseringsutredningar

Som underlag för den fördjupade översiktsplanen för Sjöbo tätort har kommunen gjort en bedömning av jordbruksmarken inom planområdet, för att kunna avgöra lämplig lokalisering av nya utbyggnadsområden samt vilka konsekvenser planförslaget kan få på hushållningen av jordbruksmark i området. Resultatet redovisas i en lokaliseringsutredning för jordbruksmark.

Möjliga utbyggnadsområden har inventerats, skattats och prioriterats med hjälp av en checklista som tar hänsyn till 25 olika aspekter. De studerade utbyggnadsområdena var företrädesvis större sammanhängande ytor i utkanten av Sjöbo tätort. Avgörande aspekter i bedömningen har varit avstånd till centrum, motstående intressen som jordbruksmark, höga natur-, kulturmiljö-, rekreations- eller landskapsvärden samt planeringsfrågor kopplat till infrastruktur och klimatanpassning. Potentiella utbyggnadsområden som har utretts och bortprioriterats eller modifierats till granskningsförslaget visas på

Tillhör nämndsbeslut 2026-04-14 SBN § 25 PLAN.2020.1257

nedanstående kartbild i rött (Figur 4), tillsammans med de områden som föreslås i planförslaget (i gult). Jordbruksmark är en av de aspekter som ingår i checklistan som grund för anpassning eller bortprioritering.

I processen med lokaliseringsutredningen har ett antal områden valts bort och inte inkluderats i planförslaget. Totalt omfattar bortvalda områden drygt 141 ha varav 40,6 ha grönområden och 73,5 ha jordbruksmark (Sjöbo kommun, 2026). Som framgår av kartan nedan (Figur 4), finns störst areal jordbruksmark i område 10 **Välavägen** (14,5 ha), område 27 **Spjälla** (25 ha), område 28 **Öster om Tofta trädgård** (30 ha).

Jordbruksmarken inom planområdets sydvästra del bedöms ha störst värde då skiftena är större och ingår i ett sammanhängande jordbrukslandskap, varav en del är låglänt med översvämningsproblematik. I norr och öster är jordbrukslandskapet mer splittrat. I öster är stora delar av marken förorenad med rester av bekämpningsmedel (DDT) från en gammal plantskola. Marken bedöms vara möjlig att sanera. Som framgår av Figur 4 har markanspråket (gula områden) hanterats genom förtätning i centrala lägen samt ianspråktagande av ny mark som ansluter till tätorten i norr och öster.

Aktuella frågor i planeringsprocessen

Idrottsplatsen kommer att ligga kvar i befintligt läge. Två ytterligare alternativa platser har utretts för idrottsplatsen men enligt ett inriktningsbeslut i styrgruppen för den fördjupade översiktsplanen, som består av kommunstyrelsens arbetsutskott, ska idrottsplatsen ligga kvar i befintligt läge. De huvudsakliga argumenten för det har varit resurshushållning, minimerad påverkan på kommunala ansvarsarter samt problematiska geotekniska förhållanden vad gäller nyanläggning och nybyggnation.

Det planerades initialt i processen för ett nytt ridhus och två lägen för detta utreddes. Ett inriktningsbeslut togs i styrgruppen för den fördjupade översiktsplanen att stryka ett nytt ridhus från FÖP Sjöbo 2050. Det

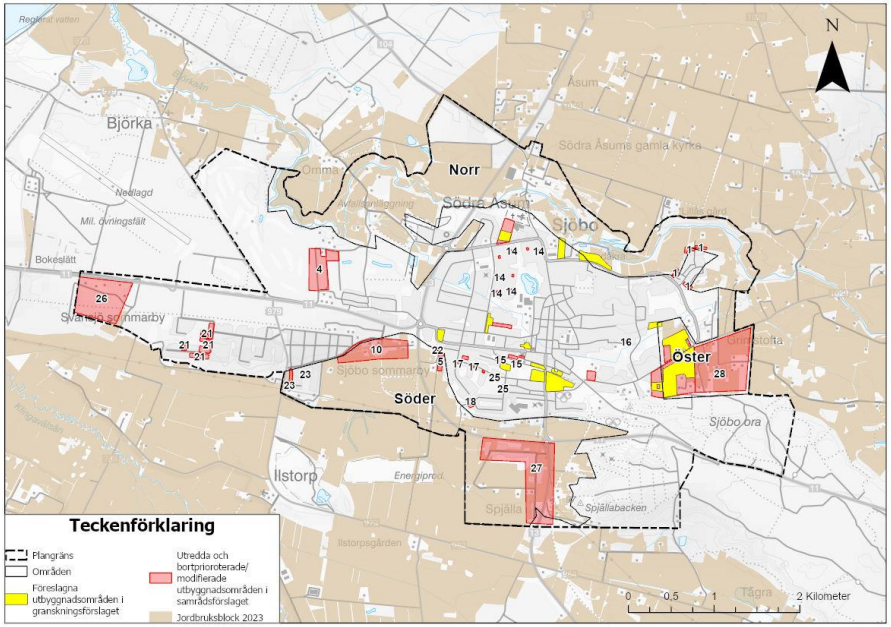

Figur 4. Karta över utredda utbyggnadsområden inom ramen för arbetet med den fördjupade översiktsplanen. Föreslagna utbyggnadsområden från granskningsförslaget har inte förändrats inför antagandet av planen.

huvudsakliga argumentet var att optimala lägen för en ny ridanläggning på kommunal mark inom planområdet var mycket begränsade.

Tillhör nämndsbeslut 2026-04-14 SBN § 25 PLAN.2020.1257

Sammanfattning från miljökonsekvensbeskrivningen

I nedanstående tabell sammanfattas de miljökonsekvenser som granskningsförslaget av FÖP Sjöbo tätort 2050 kan ge upphov till:

Miljöaspekt	Planförslag
Vattenmiljö – MKN och skyfall	Positiv konsekvens.
Klimatpåverkan	Positiv konsekvens.
Naturresurser jordbruksmark	Måttlig negativ konsekvens. Jordbruksmark tas i anspråk.
Naturresurser dricksvatten	Positiv konsekvens.

Tabell 1. I tabellen sammanfattas bedömningarna i miljökonsekvensbeskrivningen

Vattenmiljö

Planförslaget har tagit stor hänsyn till skyfallsproblematiken och ger vägledning för hur risken för påverkan av skyfall ska förbättras. Det finns också goda förutsättningar att fördröja och rena dagvatten på ett sådant sätt att MKN för ytvatten inte äventyras. Planförslaget bedöms därmed kunna ge förutsättningar för att ge positiva konsekvenser på ytvattenmiljöerna.

Klimatpåverkan

Planförslaget innehåller förslag och strategier för att kunna minska påverkan på klimatet. Planen kommer främst att ha en klimatpåverkan kopplat till nybyggnation och trafiklösningar. Genom riktlinjen i planen att eftersträva ett hållbart byggande vid nybyggnation finns stor potential att minska klimatpåverkan. De föreslagna utvecklingsområdena är placerade nära befintlig tätort och kan på de flesta platser på ett bra sätt länkas till befintlig infrastruktur och med gång- och cykelvägar.

Planförslaget bedöms sammantaget ge positiv konsekvens för aspekten klimatpåverkan.

Hushållning med mark- och vattenområden – jordbruksmark

Planen innebär exploatering av nya bostäder på jordbruksmark. Jordbruksmark kommer att tas i anspråk där jordbruksenheterna redan idag är små och splittrade. Då jordbruksmark är nationellt intresse bedöms planförslaget medföra måttlig negativ konsekvens på jordbruksmarken i området.

Hushållning med mark- och vattenområden – dricksvatten

Planen redovisar specifika riktlinjer för samtliga utbyggnadsområden med krav på anslutning till kommunalt dricksvatten och spillvatten och anpassade krav utifrån varje områdes förutsättningar. För hela planområdet gäller generellt riktlinjer för teknisk försörjning och hantering av dagvatten. Sammantaget bidrar planen till ökade förutsättningar för hänsyn till känsliga vattenförekomster i samhällsplaneringen.

Planförslaget har förutsättningarna för att kunna ge positiva konsekvenser för grundvattnet och grundvattenförekomster i området

Tillhör nämndsbeslut 2026-04-14 SBN § 25 PLAN.2020.1257

Riksintressen och skyddade områden

Planförslaget har i sina riktlinjer tagit hänsyn till riksintressena för natur och friluftsliv och kommer enligt riktlinjerna att vid utbyggnad inom eller nära riksintresset att utreda och planera för att riksintressets värden inte ska påverkas negativt. Naturreservat inom riksintresse Fyledalen förvaltas enligt skötselplaner som säkerställer nödvändiga avvägningar mellan natur och friluftsliv.

Planförslaget bedöms sammantaget påverka riksintressena för natur och friluftsliv positivt. Övriga riksintressen berörs inte.

Miljökvalitetsnormer

I Sjöbo tätort finns goda förutsättningar för att säkerställa att planerade exploateringar inte äventyrar Kävlingeåns möjlighet att nå MKN och att ytterligare kompletterande rening i den befintliga miljön bidrar till att recipienten kan nå god ekologisk status med avseende på näringsämnen.

Planförslaget bedöms inte försvåra möjligheten att uppnå gällande miljökvalitetsnormer för vatten förutsatt att tillräcklig stor area avsätts för fördröjning och rening av dagvatten. Anläggningen av dammar och andra tekniska lösningar för rening av dagvatten behöver ske i takt med utbyggnaden av Sjöbo.

Om åtgärderna som föreslås för fördröjning och rening av dagvatten, lokalt omhändertagande av dagvatten, sanering av förorenad mark genomförs bedöms planen kunna ge förbättrade grundvattenförhållanden med avseende på kvalitet och kvantitet och därmed kunna ge en positiv effekt på miljökvalitetsnormerna för grundvattenförekomster.

Sjöbo kommun berörs ej av kvalitetsnormerna för luft och buller.

Miljömål

Planförslaget ger förutsättningar för positiva effekter på miljömålen utom de som är kopplade till jordbruksmark. Miljömålen har utvärderats med hjälp av den regionala preciseringen av delmålen och sammanfattas med tabellen nedan.

Mål	Planförslag	Mål	Planförslag
Begränsad klimatpåverkan	Positiv konsekvens	**Myllrande våtmarker**	Positiv konsekvens
Frisk luft	Positiv konsekvens	**Levande skogar**	Positiv konsekvens
Bara naturlig försurning	Positiv konsekvens	**Ett rikt odlingslandskap**	Positiv konsekvens
Giftfri miljö	Positiv konsekvens	**God bebyggd miljö**	Positiv konsekvens
Levande sjöar och vattendrag	Positiv konsekvens	**Ett rikt växt- och djurliv**	Positiv konsekvens
Grundvatten av god kvalitet	Positiv konsekvens		

Tabell 2. I tabellen finns bedömningar av planförslagets konsekvenser för miljömålen

Tillhör nämndsbeslut 2026-04-14 SBN § 25 PLAN.2020.1257

Samlad bedömning och slutsats

Den nya fördjupade översiktsplanen för Sjöbo tätort bedöms bidra till utvecklingen av ett mer hållbart Sjöbo och främjar en omställning till fossilfria transporter. Stor hänsyn har tagits till riksintressen, vattenmiljöer och bebyggelsestrukturer. Planförslaget ger förutsättningar att möta upp framtida klimatförändringar samt minska Sjöbos klimatavtryck.

Miljökonsekvenserna för vattenmiljö, klimatpåverkan och hushållning dricksvatten bedöms sammantaget vara positiva under förutsättning att planens inriktningar följs och nya utvecklingsområden ansluts till kommunalt VA. Planen medför trots anpassningar under planeringsprocessen att jordbruksmark tas i anspråk för utveckling av nya bostadsområden samt Sjöbo reningsverk. Miljöpåverkan bedöms som måttligt negativ när det gäller hushållning med jordbruksmark vilket får vägas mot andra väsentliga samhällsintressen.

Hänsyn till MKB och inkomna synpunkter

När en strategisk miljöbedömning tas fram ska samråd genomföras, där allmänheten ges möjlighet att lämna synpunkter på miljökonsekvensbeskrivningen. Detta regleras i miljöbalken. Enligt plan- och bygglagen ska myndigheter, organisationer och allmänhet på motsvarande sätt ges möjlighet att yttra sig över planförslaget under både samråds- och granskningsskedet. Det är lämpligt att samordna dessa båda processer, vilket har gjorts i detta fall.

I detta avsnitt beskrivs hur den fördjupade översiktsplanen har förändrats under processens gång. Inkomna synpunkter beskrivs översiktligt. En fullständig redovisning av inkomna synpunkter finns i den samrådsredogörelse och det granskningsyttrande som tagits fram inom ramen för planarbetet. Den tidiga medborgardialogen finns beskriven i den fördjupade översiktsplanens inledande kapitel, tillsammans med information om dialogen med barn och unga.

Inför samråd

Medborgardialog

Under 2022 hölls en tidig medborgardialog inför uppstarten av arbetet med den fördjupade översiktsplanen. Dialogen bestod av flera delmoment och riktade sig både till allmänheten och till särskilda grupper, som barn och äldre. Dialogmetoden och resultatet har sammanställts i en rapport (Sjöbo kommun, 2023).

Sammanfattningsvis så ska Sjöbo tätort ha liv och rörelse. Inom det offentliga rummet ska det finnas plats att leka, grilla och träna. Det ska vara enkelt och säkert att ta sig fram till fots eller på cykel. Fler alternativ inom boendeform, ett större utbud av hyres- och bostadsrätter, är önskvärt.

Workshop med politiker

Inför samrådet av den fördjupade översiktsplanen hölls också två workshops med politiker. På dem diskuterades bland annat vikten av:

- ett levande centrum
- utvecklande lär- och vårdmiljöer

Tillhör nämndsbeslut 2026-04-14 SBN § 25 PLAN.2020.1257

- utvecklade gång- och cykelmöjligheter
- mångfunktionell användning av centrala platser
- att uppmuntra till rörelse
- bostadsutveckling
- äldreboende och trygghetsboenden
- flytt eller utveckling av idrottsplats
- trafik och trafiksäkerhet (vägar, hastigheter, säkra övergångar)
- gång- och cykelvägar samt bättre kopplingar i tätorten och till byar
- kollektivtrafik, hållplatser och pendlarparkering
- centrumutveckling och service (torg, butiker, vårdcentral m.m.)
- grönstruktur, parker och träd
- rekreation och aktivitetsplatser
- lokalisering av verksamheter och industriområden
- parkering och mobilitet (t.ex. parkeringshus)
- dagvatten och naturmiljöer
- hållbar markanvändning och bevarande av natur- och jordbruksmark

Hur har dialogresultaten tagits tillvara i planen inför samrådet?

Kommunen har i arbetet med FÖP Sjöbo tätort 2050 strävat efter att ta tillvara resultaten från samtliga dialoger i så stor utsträckning som möjligt. Slutsatserna från dialogerna märks framför allt i kapitlet **Framtidsbild**, där de har omsatts till fyra fokusområden med tillhörande strategier.

Fokusområdena lyfter bland annat fram vikten av väl utformade aktivitets- och mötesplatser, gröna miljöer och trygga trafiklösningar. De utgör strategiska kommunala ställningstaganden som det fortsatta arbetet kan bygga vidare på – till exempel vid planering och utformning av lekplatser, trafiklösningar och gröna utemiljöer. Resultaten från dialogerna kan även ses i olika delar av kapitlet **Mark- och vattenanvändning**.

I dialogerna kom det ibland fram synpunkter som låg på en mer detaljerad nivå än vad som är möjligt att styra i den fördjupade översiktsplanen. Sådana synpunkter skickades istället vidare till den verksamhet eller det kommunala bolag som ansvarar för frågan.

Resultaten från dialogen med barn och unga har haft stor betydelse för arbetet med kapitlet **Framtidsbild**. Barns och ungas synpunkter kommer särskilt till uttryck inom fokusområdena Ett hållbart och grönt Sjöbo, Ett livskraftigt och tryggt Sjöbo och Ett tillgängligt och nära Sjöbo.

Även i kapitlet **Mark- och vattenanvändning** finns konkreta riktlinjer som knyter an till barn- och ungdomsdialogen. Exempel är

- riktlinjen om närhet till grönområden från skolor och förskolor (3-30-300-principen)
- riktlinjen om utformning av lärmiljöer
- riktlinjen om trygga och lugna trafikmiljöer i anslutning till skolor och förskolor.

Inför samrådet hölls särskilda dialogmöten med samtliga ägare till de privata fastigheter som pekas ut för ändrad markanvändning i planförslaget. Dialogerna handlade om fastigheternas framtida

Tillhör nämndsbeslut 2026-04-14 SBN § 25 PLAN.2020.1257

utvecklingsmöjligheter och syftade till att förankra föreslagen förändrad markanvändning.

Miljökonsekvensbeskrivningen inför samråd

Under framtagandet av planförslaget inför samråd hölls regelbundna avstämningar med konsulten Calluna AB som tog fram miljökonsekvensbeskrivningen. Råd och inspel från konsulten påverkade bland annat

- arbetet med att värdera och prioritera mellan olika alternativa utbyggnadsområden
- att riktlinjer tillkom som handlade om bland annat vattenstatus, klimatanpassning och hållbart byggande
- att en jordbruksmarksutredning togs fram som underlag för beslut och bedömningar.

I samrådsversionen av miljökonsekvensbeskrivningen bedömdes planförslaget ha en positiv konsekvens för samtliga undersökta miljöaspekter, med undantag för resurshushållning av jordbruksmark. Där ansågs planförslaget ha en måttligt negativ konsekvens eftersom jordbruksmark togs i anspråk. Även om de jordbruksenheter som föreslogs för exploatering redan idag är små och splittrade är bevarandet av jordbruksmark ett nationellt intresse vilket avspeglas i konsekvensbedömningen.

Kommunens bedömning av exploatering av jordbruksmark

Med jordbruksmarksutredningen som underlag gjorde kommunen inför samrådet den sammantagna bedömningen att den föreslagna markanvändningen på jordbruksmark utgör ett väsentligt samhällsintresse och är motiverad enligt 3 kap. 4 § miljöbalken. Bedömningen grundas på antalet föreslagna bostäder i den fördjupade översiktsplanen i förhållande till det angivna bostadsbehovet i kommunens riktlinjer för bostadsförsörjning 2022–2026, samt på genomförda utredningar av alternativa lokaliseringar i och omkring tätorten. Det finns även en önskan från kommunens sida om att kunna tillgodose en nutida och framtida efterfrågan på varierande boendeformer. Bedömningen utgår även ifrån planeringsprinciperna och utvecklingsstrategin i Översiktsplan för Sjöbo kommun 2040, antagen av kommunfullmäktige 2022.

Utifrån ovanstående resonemang föreslogs till samrådet bostadsbebyggelse på jordbruksmark inom tre olika områden i den fördjupade översiktsplanen. Vad gäller vilken jordbruksmark som tas i anspråk gör kommunen bedömningen att konsekvenserna för jordbruksmarken blir som minst vid exploatering i planområdets östra delar, samt delvis i de norra delarna. Det beror på att jordbruksmarken där består av små och splittrade jordbruksenheter.

Samråd

Samrådet hölls mellan 17 juni och 15 september 2024. Under den tiden bjöd kommunen in till dialog om planförslaget på Sjöbo marknad och till ett öppet dialogmöte på Sjöbo bibliotek. Planförslaget fanns tillgängligt i fysisk form på kommunhuset, samt i fysisk och digital form på Sjöbo bibliotek. På biblioteket fanns möjligheter att lämna synpunkter i en brevlåda. Information om planen fanns på biblioteken i Vollsjö, Lövestad och Blentarp. Planförslaget föredrogs för politiker både på ett öppet möte

Tillhör nämndsbeslut 2026-04-14 SBN § 25 PLAN.2020.1257

och i de olika nämnderna. De kommunala bolagen informerades också. I anslutning till den digitala versionen av planförslaget på hemsidan fanns en möjlighet att lämna synpunkter i en digital tyck till-funktion.

Information om samrådet kungjordes i den lokala tidningen och förslaget skickades på remiss till berörda myndigheter, kommunala nämnder, föreningar och organisationer. Kommunen träffade också ungdomsrådet och tillgänglighetsrådet för att informera om planförslaget.

Under samrådstiden inkom 23 yttranden via e-post, och ytterligare 43 yttranden via den digitala tyck till-funktionen. Två aktörer meddelade i sina yttranden att de avstod från att lämna synpunkter om planförslaget.

Inkomna synpunkter

Inkomna yttranden i den digitala tyck till-funktionen berörde främst:

- marknadsplatsen – ett stort antal synpunkter berörde bevarandet av marknadsplatsen, med önskemål om att utveckla platsen som en grön och rekreativ mötes- och aktivitetsplats istället för att bebygga den
- aktiviteter och mötesplatser – önskemål om fler grönområden, aktivitetsytor och sociala mötesplatser
- föreningslivet – behov av att värna föreningslivet genom att säkerställa tillgång till viktiga markområden
- parkering och tillgänglighet – önskemål om förbättrade parkeringsmöjligheter vid busstationen och i anslutning till butiker
- kollektivtrafik och cykelvägar – önskemål om förbättrade förbindelser mellan byarna samt utbyggnad av cykelvägnätet
- trafiklösningar – förslag om att förbättra avfarterna från väg 11, bland annat vid Sjöborondellen, för att skapa ett bättre trafikflöde.

Inkomna synpunkter från myndigheter, organisationer, kommunala instanser och privatpersoner berörde främst:

- exploatering av jordbruksmark – behov av tydligare motivering, stor hänsyn till befintliga lantbruksverksamheter samt tidig dialog med berörda aktörer
- utvecklad kollektivtrafik – förslag på förändrade linjedragningar, frågor om vad som anses kollektivtrafiknära samt synpunkter på flytt av hållplatsläge i västra Sjöbo
- järnvägsreservat – frågor om innebörden av kommunens ställningstagande
- allmän platsmark – farhågor om att förtätning kan få negativa konsekvenser för barn och unga genom att allmän platsmark försvinner
- barnperspektiv – önskemål om ett tydligare barnperspektiv i planförslaget
- grön infrastruktur – önskemål om tydligare resonemang och underlag i planen
- gång- och cykelvägar – önskemål om fler åtgärder för att öka tillgängligheten för gång- och cykeltrafik i tätorten
- klimatanpassning – frågor och önskemål om förtydliganden och tillägg av åtgärdsförslag
- dagvatten – behov av tydligare information om ställningstaganden kring dagvattenhantering

Tillhör nämndsbeslut 2026-04-14 SBN § 25 PLAN.2020.1257

- genomförbarhet – frågor om planförslagets påverkan på kommunens ekonomi vid genomförande
- idrottsplatsen – förslag om att flytta idrottsplatsen och i stället möjliggöra bostadsbebyggelse på platsen
- centrumutveckling – önskemål om åtgärder som främjar ett mer levande centrum
- alternativa utbyggnadsområden – förslag på andra platser för bebyggelseutveckling
- generella förbättringsförslag – förslag på revideringar och tillägg gällande bland annat renhållning, vatten och avlopp samt offentlig utemiljö.

Länsstyrelsen Skåne lyfte behovet av förtydliganden och tillägg i planen om bland annat:

- riksintressen
- vattenstatus
- hälsa och säkerhet
- beredskap
- elförsörjning och elektronisk kommunikation
- behov av bostäder och nya markanspråk.

Workshop med politiker

Mellan samrådet och granskningen hölls ytterligare en workshop med politiker. På den diskuterades bland annat följande:

- markanvändning – förslag om att bevara marknadsplatsen obebyggd och prioritera förtätning samt skydd av värdefull jordbruksmark.
- mobilitet – förslag om att bygga ett mobilitetshus vid busstationen och förbättra både cykelvägar och kollektivtrafikens täckning
- mötesplatser – förslag om att utveckla marknadsplatsen för aktiviteter och grönska samt skapa ett mer levande centrum med caféer och sittplatser
- miljö – förslag om att satsa på att utveckla Kärleksstigen samt använda grönstruktur för att hantera skyfall och skapa skugga.

Bearbetning inför granskning

Nedan följer en sammanställning av de huvudsakliga förändringar och förtydliganden som gjordes i planförslaget inför granskningen. Förändringarna baseras på inkomna synpunkter, kompletterande utredningar samt kommunens samlade bedömning utifrån planens övergripande mål och planeringsförutsättningar. Den fullständiga redovisningen av synpunkter och kommunens svar finns i samrådsredogörelsen.

Generella förändringar i planförslaget bestod bland annat av:

- nya, utvecklade eller förtydligade riktlinjer inom kritiska frågeställningar såsom riksintresseanspråk, dagvattenhantering, trygghet, energiförsörjning och klimatanpassning
- vägledning inom hela planområdet i form av nya riktlinjer för samtliga ytor i mark- och vattenanvändningskartan
- ett stärkt barnperspektiv
- ett stärkt genomförandeperspektiv
- förslag att två befintliga detaljplaner inom planområdet behöver ses över på grund av klimatanpassnings- eller miljöskäl

Tillhör nämndsbeslut 2026-04-14 SBN § 25 PLAN.2020.1257

- en utvecklad konsekvensbedömning av planförslaget
- nya eller förtydligade riktlinjer om utvecklingen av Sjöbo centrum, inklusive en generell målbild och kartläggning av viktiga stråk.

Förändringar i mark- och vattenanvändningskartan:

- Utbyggnadsområdet **Marknadstorget** utgår och blir i stället ett utblicksområde, det vill säga ett område som eventuellt kan bli aktuellt för bostäder på längre sikt, efter år 2050.
- **Tofta**, som tidigare var ett utblicksområde, blir utbyggnadsområde för bostäder. Detta baseras främst på en slutförd utredning om markföroreningar som visar att området kan saneras. Eftersom området ligger inom vattenskyddsområde minskas antalet föreslagna bostäder från 100 till 50.
- Utbyggnadsområdet **Tofta trädgård** utökas något, men antalet föreslagna bostäder kvarstår vilket skapar en glesare bebyggelsestruktur. Syftet utglesningen är att området ligger inom vattenskyddsområde.
- **Stapelgränd** blir utbyggnadsområde för LSS-bostäder istället för vanliga bostäder.
- **Sambagatan** tillkommer som nytt utbyggnadsområde för LSS-bostäder.
- Ett nytt utbyggnadsområde tillkommer öster om **avloppsreningsverket** för att kunna utveckla anläggningen i framtiden.
- **Ollonborren 25** tillkommer som ett nytt utbyggnadsområde, för centrumfunktioner såsom kontor, handel och eventuellt bostäder om det anses lämpligt i detaljplaneskedet.
- Det föreslagna området för ett nytt **mobilitetshus** får en förändrad geografisk avgränsning för att kunna samspela med järnvägsreservatet.

Totalt medger granskningsförslaget cirka 630 bostäder och ytterligare cirka 50 bostäder inom utblicksområde, till skillnad från samrådsförslaget som föreslog cirka 650 bostäder och ytterligare cirka 100 bostäder inom utblicksområde. I detta räknas inte in planerade områden för LSS-bostäder.

I vissa frågor har kommunen efter en samlad avvägning valt att i huvudsak behålla planförslagets inriktning, även om synpunkter har framförts under samrådet. Detta gäller bland annat följande planeringsfrågor:

- Påverkan på natur- och friluftsintressen – Kommunen behåller utbyggnadsområdet Tofta och utvecklingen vid Sjöbo Ora trots synpunkter om eventuell påverkan på riksintressen.
- Översvämningsrisk och klimatanpassning – Vissa åtgärder från skyfallsutredningen bedöms vara för detaljerade för översiktsplanen, men övergripande riktlinjer och klimatanpassningsområden har lagts till.
- Exploatering av jordbruksmark – Kommunen bedömer att föreslagen utbyggnad är motiverad utifrån bostadsbehovet fram till 2050 och behovet av varierade bostadstyper.
- Prioritering av utbyggnadsområden – Någon prioriteringsordning anges inte eftersom marken i stor utsträckning är privatägd.
- Grön infrastruktur och habitatnätverk – Fokus ligger på att minska barriärer och stärka befintliga grönstråk snarare än att ta fram ytterligare kartbaserade analyser.

Tillhör nämndsbeslut 2026-04-14 SBN § 25 PLAN.2020.1257

- Allmän platsmark vid förtätning – Viss förlust kan uppstå i samband med enstaka utbyggnadsområden på kommunal mark, men planen föreslår samtidigt utveckling av nya och befintliga grönområden.
- Kollektivtrafik och trafikfrågor – Mer detaljerade åtgärder hanteras inte inom ramen för den fördjupade översiktsplanen utan kräver dialog med exempelvis Skånetrafiken och Trafikverket.
- Lokalisering av idrottsplatsen – Kommunen bedömer att utveckling i befintligt läge är mest resurseffektivt och bäst lämpat utifrån miljöaspekter och geotekniska förutsättningar.
- Gång- och cykelförbindelser – Nya kopplingar föreslås, men vissa åtgärder ligger utanför kommunens rådighet eller planens detaljeringsnivå.
- Övriga synpunkter – Exempelvis parkeringsfrågor, centrumutveckling, mötesplatser och specifika trafiklösningar hanteras i andra processer eller i senare planeringsskeden.

Miljökonsekvensbeskrivningen inför granskning

Inför granskningen uppdaterades miljökonsekvensbeskrivningen för att återspegla förändringarna i planförslaget. Dialogen kring arbetet mellan miljökonsulten Calluna AB och kommunen resulterade i vissa justeringar av planförslaget, bland annat en förtydligad riktlinje om att nya utbyggnadsområden ska anslutas till kommunalt vatten och avlopp.
De övergripande bedömningarna om planens konsekvenser för de undersökta miljöaspekterna ändrades inte mellan samråd och granskning.

Kommunens bedömning av exploatering av jordbruksmark

Inför granskningen uppdaterades även jordbruksmarksutredningen för att återspegla ändringarna i planförslaget. Kommunens bedömning av exploatering av jordbruksmark var inför granskningen densamma som inför samrådet. Att utblicksområdet Tofta på jordbruksmark hade ändrats från ett utblicksområde till ett utbyggnadsområde ändrade inte kommunens bedömning. Det beror på att det totala antalet föreslagna bostäder i planförslaget minskade något mellan samråd och granskning, trots ovan nämnda ändring. Därmed låg antalet fortfarande inom ramen för det aktuella bostadsbehovet och ansågs fortsatt vara ett väsentligt samhällsintresse. Vad gäller vilken jordbruksmark som tas i anspråk gjorde kommunen fortsatt bedömningen att konsekvenserna för jordbruksmarken blir som minst vid exploatering i planområdets östra delar, samt delvis i de norra delarna. Det beror på att jordbruksmarken där består av små och splittrade jordbruksenheter. Bedömningen baseras på informationen i jordbruksmarksutredningen.

Granskning

Granskningen pågick mellan 13 juni och 14 september 2025. Under den tiden fanns planförslaget tillgängligt i fysisk form på kommunhuset, samt i fysisk och digital form på Sjöbo bibliotek. Alla kommunens politiker bjöds in till ett informationsmöte om planförslaget. I anslutning till den digitala versionen av planförslaget på hemsidan fanns en möjlighet att lämna synpunkter i en digital tyck till-funktion.

Tillhör nämndsbeslut 2026-04-14 SBN § 25 PLAN.2020.1257

Information om granskningen kungjordes i den lokala tidningen och förslaget skickades på remiss till berörda myndigheter, kommunala nämnder, föreningar och organisationer.

Under granskningstiden inkom 20 yttranden via e-post, och ytterligare ett via kommunens digitala tyck till-funktion. Två aktörer meddelade i sina yttranden att de avstår från att lämna synpunkter om planförslaget.

Inkomna synpunkter

Inkomna synpunkter från myndigheter, organisationer, kommunala instanser och privatpersoner berörde främst:

- mark för bostäder och handel – önskemål om utökade eller nya områden för bostads- och handelsändamål
- företagarperspektiv och dialog – önskemål om ett stärkt företagarperspektiv, samt synpunkter på riktlinjer och bristande dialog
- generella förbättringsförslag – förslag på revideringar och tillägg i planen avseende renhållning, vatten och avlopp samt offentlig utemiljö
- demensperspektiv – önskemål om ett stärkt perspektiv gällande demenssjukdomar
- föreningslivet – behov av att värna föreningslivet genom att säkerställa tillgång till viktiga markområden
- bevarande av marknadsplatsen – synpunkt om att marknadsplatsen inte ska bebyggas, inte heller efter 2050
- kommunikation av planarbetet – synpunkter om bristande information och kommunikation av arbetet
- barnperspektiv – önskemål om ytterligare stärkt barnperspektiv, särskilt vad gäller tillgängliggörande av planförslaget, genomförande av planens intentioner och konsekvensbedömning.

Länsstyrelsen Skåne lyfte följande:

- riksintresseanspråk för naturvård samt för friluftslivet (3 kap. 6 § MB)
- vikten av att följa upp miljökvalitetsnormer för vatten i kommande detaljplanering
- vikten av att följa upp närhet till avloppsreningsverket vad gäller den pågående detaljplanen för Sjöbo väst.

Länsstyrelsens granskningsyttrande har lyfts in i planen i anslutning till de rubriker som det berör.

Bearbetning inför antagande

Nedan följer en sammanställning av de huvudsakliga förändringar och förtydliganden som gjorts i planförslaget inför antagandet. Förändringarna baseras på inkomna synpunkter samt kommunens samlade bedömning utifrån planens övergripande mål och planeringsförutsättningar. Den fullständiga redovisningen av synpunkter och kommunens svar finns i granskningsutlåtandet.

Generella förändringar i planförslaget:

- nya, ändrade eller förtydligade riktlinjer inom kritiska frågeställningar såsom dagvattenhantering, trygghet och

Tillhör nämndsbeslut 2026-04-14 SBN § 25 PLAN.2020.1257

Tillhör nämndsbeslut 2026-04-14 SBN § 25 PLAN.2020.1257

säkerhet, anslutning till kommunalt vatten och avlopp, klimatanpassning och trafikmiljöer
- förtydligad information om hur medborgardialogen, inklusive dialogerna med barn, har genomförts och hur synpunkterna har använts i översiktsplanen
- ett stärkt företagsperspektiv
- ett stärkt genomförandeperspektiv, formuleringar och innehåll ligger dock fortfarande på en övergripande nivå
- förtydligande om att ny bebyggelse i flera utbyggnadsområden inte bara avser bostäder, utan även kan omfatta verksamheter, kontor och handel (så kallat centrumändamål)
- förtydligande om att privatägda utbyggnadsområden utvecklas på initiativ av fastighetsägarna
- Länsstyrelsens granskningsutlåtande har lagts in på relevanta platser i planen
- något justerad bedömning av hur utbyggnadsområdet Sjöbo väst kan påverka framtida möjligheter att bygga ut avloppsreningsverket.

Förändringar i mark- och vattenanvändningskartan:

- ändrad riktlinje för Sandbäcks industriområde
- utvecklad riktlinje för klimatanpassningsområden
- ändrade ytor för pågående detaljplan i Sandbäcks industriområdet, från skola till företagsområde, för att bättre återspegla de olika markanvändningar som prövas i planen
- ändrad användning för utblicksområdet Marknadstorget från bostäder till centrum, för att ge utrymme för flera framtida utvecklingsalternativ, såsom bebyggelse, torg eller rekreation.

Totalt medger antagandeförslaget cirka 630 bostäder, till skillnad från granskningsförslaget som föreslog cirka 630 bostäder och ytterligare cirka 50 bostäder inom utblicksområde. I detta räknas inte in planerade områden för LSS-bostäder.

I vissa frågor har kommunen efter en samlad avvägning valt att i huvudsak behålla planförslagets inriktning, även om synpunkter har framförts under granskningen. Detta gäller bland annat följande planeringsfrågor:

- Natur- och friluftsintressen – Bedömningarna om påverkan på riksintressen för naturvård och friluftsliv har justerats till antagandet, men inga markanspråk eller riktlinjer har ändrats. Kommunens bedömning är att planen är förenlig med riksintressena, förutsatt att utredningar görs för att säkerställa att riksintressenas värden bevaras vid kommande planering, byggnation eller annan utveckling.
- Påverkan på infrastruktur – Utredningar av teknisk infrastruktur sker i senare skeden, till exempel i detaljplaneskedet eller via planprogram eller genomförandestrategi om flera områden påverkas.
- Nya markområden för bostads- och handelsändamål – Kommunen bedömer att föreslaget antal bostäder i planen är tillräckligt för att uppfylla målet i kommunens riktlinjer för bostadsförsörjning. Det är även väl sent i processen att göra ändringar i mark- och vattenanvändningskartan eftersom planen har passerat granskning. Ändringarna riskerar också att påverka närliggande riksintresseområden. På motsvarande sätt bedömer kommunen att tillgängliga ytor för nyetablering av handel inom

planområdet är tillräckliga till 2050. Det är även möjligt att pröva om gällande detaljplaner kan ändras för att bättre motsvara dagens förutsättningar.

- Barnperspektivet – Kommunen framhåller att barnperspektivet ska beaktas vid genomförande av översiktsplanen och med hjälp av barnkonsekvensanalyser vilket också nämns i planens generella riktlinjer. I konsekvensbedömningen för varje utbyggnadsområde finns en kategori om sociala perspektiv, där kommunen bedömer att barnperspektivet ingår.
- Demensperspektivet – Personer med demenssjukdom nämns inte särskilt, men kommunen bedömer att perspektivet beaktas på en översiktlig nivå genom planens vård- och tillgänglighetsperspektiv. Efter granskningen har mindre justeringar gjorts för att tydligare lyfta tillgänglighetsperspektivet.

Övrig information:

- Synpunkter om dialog och kommunikation – Kommunen tar till sig kritik om bristande dialog och kommunikation under planprocessen, med företagare och medborgare (inklusive barn och unga), och planerar förbättringar inför kommande processer.

Miljökonsekvensbeskrivningen inför antagande

Inför planens antagande uppdaterades miljökonsekvensbeskrivningen för att återspegla förändringarna i planförslaget. De övergripande slutsatserna om planens konsekvenser för de undersökta miljöaspekterna var desamma som inför granskningen.

Kommunens bedömning av exploatering av jordbruksmark

Kommunens bedömning av exploatering av jordbruksmark är densamma inför antagandet som inför granskningen eftersom inga förändringar har gjorts i mark- och vattenanvändningskartan eller i antalet föreslagna bostäder, med undantag för att 50 föreslagna bostäder i utblicksområde **Marknadsplatsen** har tagits bort. Det sistnämnda beror på att utblicksområde **Marknadsplatsen** föreslås för centrumändamål efter 2050 istället för bostäder. Av samma anledning har jordbruksmarksutredningen justerats vad gäller föreslaget antal bostäder i planförslaget. I övrigt har ingenting ändrats i utredningen mellan granskningen och antagandet.

Skäl att anta planen

Långsiktigt behov av bostäder och samhällsservice

Planen möjliggör totalt cirka 1430–1630 nya bostäder till 2050, vilket ligger inom kommunens bedömning av lämpligt bostadsutbud och täcker behovet på ett realistiskt sätt. Nollalternativet saknar tillräcklig planberedskap för att möta det framtida bostadsbehovet (endast 800–1000 bostäder planerade).

Planen visar tydliga riktlinjer för både tätortsutveckling och landsbygdsnära bostäder, vilket skapar variation i boendeformer.

Tillhör nämndsbeslut 2026-04-14 SBN § 25 PLAN.2020.1257

Strategisk och samlad vägledning för utveckling

Planen ger övergripande strategier och riktlinjer som knyter samman mark- och vattenanvändning, grönstruktur, trafik och social infrastruktur. Nollalternativet saknar sådan vägledning, vilket kan leda till en osammanhängande och miljömässigt riskfylld utveckling.

Mer effektiv och hållbar markanvändning

I miljökonsekvensbeskrivningen bedöms planens påverkan på resurshushållning av jordbruksmark som måttligt negativ. En jordbruksmarksutredning har tagits fram som ligger till grund för kommunens bedömning av den föreslagna exploateringen av jordbruksmark.

Kommunens sammantagna bedömning är att den föreslagna markanvändningen på jordbruksmark utgör ett väsentligt samhällsintresse och är motiverad enligt 3 kap. 4 § miljöbalken. Bedömningen grundas på antalet föreslagna bostäder i den fördjupade översiktsplanen i förhållande till det angivna bostadsbehovet i kommunens riktlinjer för bostadsförsörjning 2022–2026, samt på genomförda utredningar av alternativa lokaliseringar i och omkring tätorten. Det finns även en önskan om att kunna tillgodose en nutida och framtida efterfrågan på varierande boendeformer.

Vad gäller vilken jordbruksmark som föreslås att tas i anspråk, gör kommunen bedömningen att konsekvenserna för jordbruksmarken blir som minst vid exploatering i planområdets östra delar, samt delvis i de norra delarna. Det beror på att jordbruksmarken där består av små och splittrade jordbruksenheter. Bedömningen baseras på information i lokaliseringsutredningen.

Utifrån ovanstående resonemang föreslås bostadsbebyggelse på jordbruksmark på tre olika områden i den fördjupade översiktsplanen, i planområdets östra och norra delar.

Lokaliseringsutredningar, jordbruksmarksutredning, buller-, värme- och skyfallskartering har säkerställt att utbyggnadsområden valts med minsta möjliga negativa påverkan.

Alternativa utbyggnadsområden, inklusive alternativ lokalisering av idrottsplats, har systematiskt bedömts och prioriterats bort för att minimera påverkan på till exempel:

- jordbruksmark
- habitatnätverk och grönområden
- möjligheter till klimatsäkring
- befintliga verksamheter.

Alternativa utbyggnadsområden har även prioriterats bort på grund av till exempel ökad risk för bilberoende, avsaknad av befintlig infrastruktur och påverkan från buller. Ett alternativt utbyggnadsområde, **Marknadsplatsen**, har valts bort eftersom det framkom i samrådet att det är en viktig plats för Sjöbo-borna.

Nollalternativet ger inte vägledning för att optimera markanvändning och kan leda till större miljöpåverkan vid oplanerad utveckling.

Tillhör nämndsbeslut 2026-04-14 SBN § 25 PLAN.2020.1257

Miljöanpassad och mer klimatsäker utveckling

Planen tar hänsyn till klimatanpassning, dagvattenhantering och miljökvalitetsnormer för vatten. Nollalternativet riskerar att vattenmiljön försämras och att klimatmål inte nås.

Inspel från miljökonsekvensbeskrivningen har integrerats i planens riktlinjer. I miljökonsekvensbeskrivningen bedöms planen kunna få en positiv konsekvensens för alla undersökta miljöaspekter utom resurshushållning med jordbruksmark. Konsekvensen för det bedöms bli måttligt negativ, se ovan.

Integrering av medborgardialog och barnperspektiv

Resultat från dialoger med medborgare samt barn och unga har omsatts i konkreta fokusområden och riktlinjer. Planen stärker möjligheterna för social hållbarhet och kvalitet i offentliga miljöer.

Hänsyn till kultur, identitet och rekreation

Planen bevarar och utvecklar kulturmiljöer, identitetsskapande platser och grönområden.

Planerade åtgärder för uppföljning och övervakning

När en plan eller ett program som omfattas av kravet på en strategisk miljöbedömning har antagits ska den beslutande kommunen skaffa sig kunskap om den betydande miljöpåverkan som genomförandet av planen faktiskt medför. Detta ska göras för att kommunen tidigt ska få kännedom om sådan betydande miljöpåverkan som tidigare inte har identifierats så att lämpliga avhjälpande åtgärder kan vidtas (6 kap. 19 § miljöbalken).

Vidare ska, enligt 6 kap. 11 § miljöbalken, en miljökonsekvensbeskrivning bland annat innehålla en redogörelse för de åtgärder som planeras för uppföljning och övervakning av den betydande miljöpåverkan som genomförandet av planen eller programmet medför. Följande aspekter nämns i miljökonsekvensbeskrivningen:

- påverkan på yt- och grundvattenförekomster (MKN)
- hur mycket jordbruksmark som tas i anspråk
- klimat/transporter (nyttjande av kollektivtrafik och gång- och cykelbanor)
- klimatkalkyl (andel grön-blå-ytor/kolsänkor).

Nyttjandet av gång- och cykelbanor kan vara svårt att följa upp i praktiken, eftersom sådana mätningar sällan genomförs i Sjöbo.

Följande parametrar kan också användas för att följa upp de frågor som har undersökts i miljökonsekvensbeskrivningen:

- krontäckningsgrad inom planområdet eller tätorten

Tillhör nämndsbeslut 2026-04-14 SBN § 25 PLAN.2020.1257

- andel nya detaljplaner innehållande dokumenterade klimatanpassningsåtgärder
- andel personer med dricksvatten från skyddade kommunala dricksvattentäkter
- åtgärder för dagvattenhantering inom nya detaljplaner
- nytillkomna åtgärder för dagvattenhantering på allmän platsmark
- antal meter ny gång- och cykelväg som har byggts
- förändring av trafikmängder genom jämförelse av trafikmätningar.

Den fördjupade översiktsplanen följs upp vart fjärde år i samband med att kommunens planeringsstrategi tas fram. Uppföljning av vattenkvalitet genomförs även inom ramen för Vattenmyndighetens arbete. Avrapportering sker regelbundet till Vattenmyndigheten och i verksamhetsberättelser från vattenråden. Ett antal miljöaspekter följs även upp årligen inom ramen för Hållbart Sjöbo 2034.

För att säkerställa en utveckling i enlighet med planen är det viktigt att riktlinjerna efterföljs i den efterföljande planeringen och lovgivningen. I samband med att planen följs upp bör det genomföras en kvalitativ undersökning, där handläggare och andra medarbetare får beskriva hur planen används och hur väl riktlinjerna och underlagen i den fungerar.

Tillhör nämndsbeslut 2026-04-14 SBN § 25 PLAN.2020.1257

Referenser

Eriksson, A. (2026). Miljökonsekvensbeskrivning FÖP Sjöbo tätort. Calluna AB. Tillgänglig som bilaga till den fördjupade översiktsplanen.

Sjöbo kommun (2026). Fördjupad översiktsplan för Sjöbo tätort 2050 – Antagandehandling. Tillgänglig via Sjöbo kommun.

Sjöbo kommun (2026). Granskningsutlåtande för Fördjupad översiktsplan för Sjöbo tätort 2050. Tillgänglig som bilaga till den fördjupade översiktsplanen.

Sjöbo kommun (2023). Medborgardialog inför framtagandet av en ny fördjupad översiktsplan för Sjöbo tätort. Tillgänglig via Sjöbo kommun.

Sjöbo kommun (2022). Hållbart Sjöbo 2034. Tillgänglig: https://www.sjobo.se/bygga-bo-och-miljo/naturvard/miljo-och-hallbarhet.html [2025-03-31].

Sjöbo kommun (2022). Riktlinjer för bostadsförsörjning 2022–2026. Tillgänglig: https://www.sjobo.se/download/18.7d08bf0e19a7bc000d428d41/1764155234758/Riktlinjer%20f%C3%B6r%20bostadsf%C3%B6rs%C3%B6rjning%20-%20revKF.pdf [2026-01-05].

Sjöbo kommun (2025). Samrådsredogörelse för Fördjupad översiktsplan för Sjöbo tätort 2050. Tillgänglig som bilaga till den fördjupade översiktsplanen.

Sjöbo kommun (2026). Övergripande lokaliseringsutredning inför beslut om föreslagen exploatering av jordbruksmark. Tillgänglig via Sjöbo kommun.

Tillhör nämndsbeslut 2026-04-14 SBN § 25 PLAN.2020.1257

Tillhör nämndsbeslut 2026-04-14 SBN § 25 PLAN.2020.1257

Granskningsutlåtande

För Fördjupad översiktsplan för Sjöbo tätort 2050
Antaget av kommunfullmäktige i Sjöbo kommun
xxxx-xx-xx

SJÖBO KOMMUN

Om granskningen 1
Yttranden 1
Länsstyrelsen Skåne 1
Region Skåne 4
Räddningstjänsten SÖRF 4
Sjöbo församling 4
Kommunala instanser 5
Föreningar, organisationer och företag 12
Privatpersoner 19

Tillhör nämndsbeslut 2026-04-14 SBN § 25 PLAN.2020.1257

Tillhör nämndsbeslut 2026-04-14 SBN § 25 PLAN.2020.1257

Om granskningen

Granskningen pågick mellan 13 juni och 14 september 2025. Under den tiden fanns planförslaget tillgängligt i fysisk form på kommunhuset, samt i fysisk och digital form på Sjöbo bibliotek. Planförslaget fördrogs för politiker på ett öppet möte. I anslutning till den digitala versionen av planförslaget på hemsidan fanns en möjlighet att lämna synpunkter i en digital tyck till-funktion.

Information om granskningen kungjordes i den lokala tidningen och förslaget skickades på remiss till berörda myndigheter, kommunala nämnder, föreningar och organisationer.

Under granskningstiden inkom 20 yttranden via e-post, och ytterligare ett via kommunens digitala Tyck till-funktion, som varit öppet under hela granskningsperioden i samband med planförslaget.

Följande aktörer har meddelat i sina yttranden att de avstår från att lämna synpunkter om planförslaget:

- Lantmäteriet
- Lunds kommun

Dessa aktörers yttranden redovisas därför inte i detta granskningsutlåtande.

Yttranden

Länsstyrelsen Skåne

Redogörelse av ärendet

Sjöbo kommun har skickat Fördjupad översiktsplan för Sjöbo tätort 2050, till Länsstyrelsen för granskning enligt 3 kap. 7 § plan- och bygglagen (SFS 2010:900, här hänvisad till som PBL). Planen utgör en ändring av kommunens översiktsplan och ska ersätta fördjupningen av översiktsplanen för Sjöbo tätort från 2013. Planen ersätter även delar av Översiktsplan för Sjöbo kommun 2040 (antagen 2022), då den nu aktuella planen omfattar en större geografisk yta än fördjupningen från 2013. Kommunen anger att syftet med planen är att visa hur tätorten ska utvecklas fram till 2050.

I detta yttrande förkortas planförslaget till ÄÖP Sjöbo.

Aktuella lagrum

Under granskningstiden ska länsstyrelsen enligt 3 kap. 16 § PBL avge ett granskningsyttrande över planförslaget. Av yttrandet ska det framgå om:

- förslaget inte tillgodoser ett riksintresse enligt 3 eller 4 kap. miljöbalken
- förslaget kan medverka till att en miljökvalitetsnorm enligt 5. kap miljöbalken inte följs,
- redovisningen av områden för landsbygdsutveckling i strandnära lägen inte är förenlig med 7 kap. 18 h § första stycket miljöbalken,

- sådana frågor rörande användningen av mark- och vattenområden som angår två eller flera kommuner inte samordnas på ett lämpligt sätt, och
- en bebyggelse blir olämplig eller ett byggnadsverk olämpligt med hänsyn till människors hälsa eller säkerhet eller till risken för olyckor, översvämning eller erosion

Detta granskningsyttrande ska i enlighet med bestämmelserna i PBL redovisas tillsammans med den antagna översiktsplanen. Om länsstyrelsen inte har godtagit översiktsplanen i en viss del, ska detta anmärkas i översiktsplanen.

Länsstyrelsens samlade bedömning

Länsstyrelsen konstaterar att kommunen gjort ett gediget utredningsarbete som grund för avvägningar och utformning av planförslaget. Länsstyrelsen menar att ÄÖP Sjöbo i flera fall har synliggjort sådana frågor som kräver särskild hänsyn och fördjupade studier i efterföljande planering och prövningar. De frågor som särskilt kvarstår utifrån Länsstyrelsens bevakningsgrunder framgår nedan under rubriken Länsstyrelsens synpunkter.

Länsstyrelsen tar i detta yttrande inte ställning till utblicksområde efter 2050, dvs område som är tänkt att utredas på längre sikt än vad ÄÖP Sjöbo anger.

Länsstyrelsens synpunkter enligt 3 kap. 16 § PBL

Riksintresseanspråk för naturvård samt för friluftslivet (3 kap. 6 § MB)

Som övergripande riktlinje anger ÄÖP Sjöbo bl.a. att inom eller i anslutning till riksintresse för friluftsliv och naturvård ska nya byggnader, andra anläggningar eller bygglovspliktiga markingrepp vara förenliga med riksintressenas syfte. Länsstyrelsen menar att det är en god utgångspunkt. Däremot instämmer inte Länsstyrelsen i kommunens bedömning att planförslaget sammantaget bedöms påverka riksintressena för naturvård och friluftsliv positivt. Länsstyrelsen menar att det utifrån det underlag och den vägledning som redovisas i planförslaget inte går att göra den bedömningen fullt ut. Av ÄÖP Sjöbo framgår det t.ex. att naturvärdesinventering kommer att krävas vid efterföljande detaljplanering, samt att vid detaljplanering av utbyggnadsområde Tofta trädgård måste påverkan på riksintresseanspråk för naturvård utredas noga. Länsstyrelsen vill i sammanhanget också upplysa om att kompensationsåtgärder inte kan vägas in i bedömningen av (eventuell) skada på riksintresset vid efterföljande detaljplanering.

Länsstyrelsen menar att påverkan på riksintresseanspråk för naturvård Sjöbo Ora-Fyledalen-Nybroån med biflöden NRO 12075 kvarstår att hantera vid utveckling av utvecklingsområde Sjöbo Ora (grönområde, utvecklad användning) samt för utbyggnadsområde Tofta trädgård. I efterföljande detaljplanering behöver kommunen i sin bedömning ta tydlig utgångspunkt i värdebeskrivningen, för att identifiera var värdena finns i förhållande till planområdet och hur föreslagen utveckling påverkar värdena.

Länsstyrelsen menar att påverkan på riksintresseanspråk för friluftslivet FM 12 Fyledalen behöver följas upp vid utveckling av utvecklingsområde Sjöbo Ora (grönområde, utvecklad användning), för att säkerställa att riksintressets värden inte påverkas negativt. Länsstyrelsen menar att det är bra att kommunen tydliggjort sin syn på att det utpekade området utgör den del av Oran som fortsatt bör vara mest aktiv, i syfte att bibehålla den tystare karaktären i området söder om väg 11.

Tillhör nämndsbeslut 2026-04-14 SBN § 25 PLAN.2020.1257

Tillhör nämndsbeslut 2026-04-14 SBN § 25 PLAN.2020.1257

Miljökvalitetsnormer för vatten

Länsstyrelsen bedömer att planförslaget redovisar påverkan och åtgärder med en detaljeringsgrad som är rimlig för översiktlig planering. Förutsättningarna är därmed goda för att normerna ska kunna följas. I enskilda detaljplaner kommer kommunen behöva redovisa mer detaljerat hur miljökvalitetsnormerna ska kunna följas.

Länsstyrelsen menar att i efterföljande detaljplanering i utbyggnadsområdena Tofta och Tofta trädgård, som ligger inom vattenskyddsområde, blir det särskilt viktig att följa upp att föreslagen utbyggnad inte riskerar att påverka vattenförekomsten negativt, för att långsiktigt säkra tillgången till dricksvatten.

Hälsa och säkerhet

Det framgår av ÄÖP Sjöbo att i samband med framtagande av detaljplan för Sjöbo väst har ett flertal utredningar tagits fram gällande närheten till avloppsreningsverket. Samt att utredningarna även tagit höjd för en framtida utveckling av reningsverket. Kommunen gör bedömningen att bebyggelseutvecklingen på Sjöbo väst inte påverkar avloppsreningsverkets framtida expansionsmöjligheter. För ytterligare information om området hänvisas till pågående detaljplaneprocess.

Länsstyrelsen konstaterar att detaljplaneärendet ännu inte varit på granskning. I samrådet till detaljplanen1 och i samrådet till ÄÖP Sjöbo påminde Länsstyrelsen bl.a. om att påverkan från reningsverket inte enbart handlar om lukt och smittspridning, utan även andra riskfaktorer som t.ex. brand och explosionsrisk. Länsstyrelsen konstaterar att frågan kvarstår att hantera i pågående detaljplaneprocess.

Länsstyrelsen ser positivt på att kommunen i mark- och vattenanvändningskartan avsatt ytor för att tydliggöra område för framtida tänkbar utveckling av reningsverket.

Remisshantering

Länsstyrelsen har i aktuellt ärende hört följande myndigheter. Observera att detta granskningsyttrande endast tar upp frågor kopplade till Länsstyrelsens prövningsgrunder enligt 3 kap. 16 § PBL.

- Försvarsmakten – avstår
- Myndigheten för samhällsskydd och krisberedskap
- Sveriges geotekniska institut
- Trafikverket

Kommunens svar: Tack för ert yttrande! Kommunen tar med detta till pågående och kommande detaljplaneprocesser. Synpunkterna beaktas även i andra utvecklingsarbeten där de är relevanta. För tydlighetens skull har delar av ert yttrande förts in i den fördjupade översiktsplanen. Till antagandet har kommunen justerat och förtydligat sina bedömningar av planförslagets påverkan på riksintressen. Detta framgår i avsnittet Konsekvenser. Däremot har inga markanspråk eller riktlinjer justerats.

Kommunen har justerat bedömningen i avsnittet Mark- och vattenanvändning gällande detaljplanen för Sjöbo väst och den eventuella risken för påverkan på avloppsreningsverkets framtida utveckling.

Tillhör nämndsbeslut 2026-04-14 SBN § 25 PLAN.2020.1257

Region Skåne

Yttrande över förslag till fördjupad översiktsplan för Sjöbo tätort, Sjöbo kommun, granskning

Region Skåne har tagit emot rubricerad granskningshandling för synpunkter. Den fördjupade översiktsplanens syfte är att visa hur tätorten ska utvecklas fram till 2050. Planen ska vara vägledande och ett underlag för dialog mellan olika parter och aktörer i samhällsbyggnadsprocessen. Planen är ett viktigt verktyg i kommunens fortsatta arbete med detaljplaner och bygglov.

Region Skånes synpunkter

Sammantaget ställer sig Region Skåne positiv till planförslaget och hur kommunen valt att tillgodose de synpunkter som framfördes i samrådet. Granskningsförslaget stämmer väl överens med intentionerna i Regionplan för Skåne 2022-2040. Utöver i samrådet redan framförda synpunkter vill Region Skåne utifrån ett hälso- och sjukvårdsperspektiv särskilt belysa den demografiska utvecklingen i Sjöbo tätort, där andelen äldre förväntas öka de kommande åren. Detta innebär utmaningar för samhällsplaneringen bland annat genom ökade krav på fysisk och digital tillgänglighet samt dimensionering av den offentliga servicen.

Enheten för Regional planering samordnar Region Skånes handläggning av detta ärende. Beslut fattas med stöd av regionala utvecklingsnämndens beslut 2023-02-1 7 § 19.

Kommunens svar: Tack för ert yttrande! Kommunen har planerat för ett ökat behov av äldrevård i framtiden, detta genom att avsätta en utvecklingsyta för vårdboende vid Ängsgården. En ny detaljplan för Ängsgården håller på att tas fram. Efter granskningen har vi även gjort ett par justeringar i den fördjupade översiktsplanen för att ytterligare stärka tillgänglighetsperspektivet. Utöver den översiktliga planeringen pågår flera satsningar för att förbättra äldreomsorgen i kommunen, bland annat ett arbete med digital hemtjänst.

Räddningstjänsten SÖRF

SÖRF har inget att erinra gällande den tilltänkta fördjupade översiktsplanen.

Kommunens svar: Tack för ert yttrande!

Sjöbo församling

Synpunkter enligt tidigare diskussioner gällande FÖP'en. Vill bara säkerställa att de diskussioner vi hade med Samhällsbyggnadsnämndens representanter tidigare är omhändertagna i FÖP'en.

Se bifogad PPPT

* Gällande område A och B så ägs dessa idag av Sjöbo församling och är idag planerade som framtida begravningsplats. Område A skall fortsätta vara detta, dvs framtida begravningsplats.

* Område B sa vi OK till att göra om till tomtmark för framtida bebyggelse, efter önskemål från kommunen.

* Samtidigt sades det då att om vi gick med på detta, dvs göra om område B, skulle område C kunna få tas över av Sjöbo församling. Vi har nu haft diskussioner att eventuellt i framtiden göra om område C till en framtida "skogskyrkogård", är det möjligt med det som står i FÖP'en?. Stämmer min beskrivning ovan, med det som finns i den föreslagna FÖP'en?

Det är det vi önskar svar på.

Kommunens svar: Tack för ert yttrande! Område A och C redovisas som grönområden i den fördjupade översiktsplanen. Det är förenligt med en framtida begravningsplats. En detaljplan kommer dock troligen att behövas. Detta gäller särskilt område C, där det redan finns en gällande detaljplan. Område B redovisas inte längre för bostadsändamål i den fördjupade översiktsplanen. Beslut togs i den politiska styrgruppen före granskningen om att området söder om vägen kan användas för ett framtida förstärkt LSS-boende. Ett sådant boende kräver en lugn miljö. Därför bedöms det inte längre lämpligt att bygga radhus norr om vägen.

Kommunala instanser

Kommunstyrelsen

Kommunstyrelsen har inget att erinra över granskningshandlingen.

Svar: Tack för ert yttrande!

Vård- och omsorgsnämnden

Vård- och omsorgsnämnden har tagit del av den fördjupade översiktsplanen för Sjöbo tätort 2050. Vård- och omsorgsnämnden beslutar att inte lämna några synpunkter på förslaget.

Svar: Tack för ert yttrande!

Familjenämnden

Familjenämnden yttrade sig i fyra punkter över förslaget till fördjupad översiktsplan för Sjöbo tätort i samrådsförfarandet 2024-08-29 § 68. Tre av punkterna som familjenämnden förde fram har förts in i granskningshandlingarna för den fördjupade översiktsplanen i och med att:

- Planen efter samrådet har fått ett förtydligat perspektiv om barn och unga.
- Barnkonventionen lyfts nu fram under samtliga framtidsbilder.
- Ordet "fritidsgård" i riktlinjerna för Kvarteret Möllan har ändrats till "aktivitetslokal".

Den fjärde punkten som familjenämnden förde fram i samrådet var farhågan att allmän platsmark skulle minska. Detta har besvarats på ett sådant sätt i samrådsyttrandet att familjenämnden kan anta att vikten av

Tillhör nämndsbeslut 2026-04-14 SBN § 25 PLAN.2020.1257

allmän platsmark och grönytor för gemensamt nyttjande beaktas framgent.

”Angående risk för den allmänna platsmarken är det tre av utbyggnadsområdena i centrala Sjöbo som ligger på kommunal mark, nämligen Västra Törnedal, Kvarteret Möllan samt delvis Linden. I Västra Törnedal föreslås en utveckling av grönytan i anslutning till utbyggnadsområdet vilket kan mildra förlusten av allmän platsmark. Kvarteret Möllan föreslås bland annat kunna rikta sig till barn och unga som en utökad mötesplats (men det är ju något som permanent avgörs först i detaljplaneskede). Vid utbyggnadsområde Linden riskerar viss allmän platsmark försvinna, vilket är en negativ konsekvens av det utbyggnadsområdet. I anslutning till området föreslås dock ett utvecklat grönstråk som sträcker sig längsmed den gamla banvallen, vilket bland annat är tänkt att gynna barn och unga genom att skapa ökade möjligheter till aktiviteter och möten.”

Familjenämnden har därmed inte några synpunkter på granskningsförslaget till fördjupad översiktsplan för Sjöbo tätort 2050.

Svar: Tack för ert yttrande!

Tekniska nämnden

Allmänt

Tekniska förvaltningen anser generellt att FÖP:en är välarbetad. Arbetet med framtagandet har präglats av en inkluderande process där tekniska förvaltningen fått möjlighet att delta och lämna synpunkter vid flera tillfällen.

Generellt bör dokumentet behöva ses över avseende stavfel samt stor bokstav på namn.

Samhällstjänster

Renhållning

1. Befintlig textdel om avfall på sid 90 i pdf:

1.1 Kretsloppsplanen

- Kretsloppsplanen har varit på remiss sommaren 2025, och de två indikatorerna som nämns i FÖPen föreslås att tas bort i den uppdaterade planen.
    - ~~Kommunens och kommunala bolags arbete med återbruk, återvinning och förebyggande av bygg- och rivningsavfall.~~
    - ~~Kommunens arbete med att integrera avfallshanteringen i staden genom sin fysiska planering.~~

  Ny indikator som är lämplig att ha med:
- Kommunens arbete med att skapa förutsättningar för ökat återbruk i samhället genom sin fysiska planering.

I övrigt föreslås årtalet ”2030” tas bort, eftersom Kretsloppsplanen föreslås gälla fram till 2027 i detta läge. Obs! Detta med anledning av att det nyligen lades fram en promemoria som bl a föreslog avskaffande av obligatorisk avfallsplan (Kretsloppsplanen är vår gemensamma avfallsplan). Om avskaffandet går igenom kommer troligtvis en nationell avfallsplan att tillsättas. Om den avskaffandet inte går igenom lär Kretsloppsplanen förlängas till 2030 för att sedan ersättas av en ny som troligtvis tas fram via samma kommunsamarbete som idag. Men det är alltså inte fastställt ännu.

1.2 Generellt om avfall på sid 90

Ett separat dokument med förslag på formuleringar på beskrivning av det kommunala insamlingsansvaret har skickats vid sidan av detta yttrande.

Tillhör nämndsbeslut 2026-04-14 SBN § 25 PLAN.2020.1257

Tillhör nämndsbeslut 2026-04-14 SBN § 25 PLAN.2020.1257

2. Hänvisning till avfallsföreskrifterna bör läggas till

Det är viktigt att avfallshanteringen planeras för i tidigt skede för att säkerställa en effektiv och säker avfallshantering. Sjöbo kommuns gällande föreskrifter för avfallshantering (Avfallsföreskrifter) reglerar förutsättningar för detta. T ex finns riktlinjer för vägbredd, vägunderlag, utformning av avfallsutrymmen (miljörum) med mera för att underlätta samhällsplaneringen så att miljön i avfallsutrymmena, framkomligheten för avfallsfordonen och övrig hantering av avfall blir så bra som möjligt för både kommuninvånare och utförare.

För tillfället är föreskrifterna på remiss för uppdatering och kan komma att uppdateras fler gånger inom de närmaste åren pga lagförändringar så att hänvisa generellt till ”gällande avfallsföreskrifter” är mest lämpligt.

3. Återvinningsstationer/lättillgängliga insamlingsplatser

3 st ÅVSer finns inom FÖPen för Sjöbo; en på Marknadsplatsen, en på Tegelgatan och en på Sandåkravägen vid hundrastgården. Två av dessa föreslås bli bostadsområden; Stenänga samt Kvarteret Möllan. Om dessa platser föreslås bli bostadsmark kan det vara bra att se till att det finns någon lämplig ersättningsplats i närområdet.

4. Generella riktlinjer

- Det är bra att ni har formuleringen ”Planera den bebyggda miljön för att underlätta för avfallsfordonens framkomlighet och krav på insamling.” i generella riktlinjer då detta är en grundförutsättning för att avfallshantering ska kunna fungera. Kanske även lägga till ”planera miljörum enligt gällande anvisningar” eller liknande. Kan ju vara bra i ”generella riktlinjer” att även här hänvisa till gällande avfallsföreskrifter. Här finns info om hur ett miljörum bör vara utformat, vägbredder etc.

5. Mark & vattenanvändning

- De mindre utbyggnadsområden ska kanske ha en extra infopunkt om att säkerställa framkomlighet för avfallshantering, tex Linden, Kvarteret Möllan. Och att säkerställa att man planerar för miljörum alternativt uppställningsplatser för kärl som är lättillgängliga för både boende och avfallsfordon.

6. Figurer

- Figur 69 ser inte ut att vara korrekt gestaltad. Figur 69 benämner hela det orangea området som ”Återvinningscentral”. ”Avfallsanläggning” enligt den interaktiva kartan ser däremot korrekt ut.

Avfall

Figur 69. Återvinningscentral

Bild 1: Figur 69 som inte visar korrekt.

Bild 2: ”Avfallsanläggning” enligt den interaktiva kartan som visar korrekt.

Vatten och Avlopp

När det i text anges miljökvalitetsnormerna (MKN) för vatten, klargör i respektive fall om det avser MKN för ytvatten eller MKN för grundvatten.

Synpunkter på Generella riktlinjer, om dagvattenhantering.

- Då man hänvisar dagvattenfrågorna i respektive utbyggnadsområde till ett visst kapitel bör dagvattenfrågorna vara samlade på ett ställe så man hittar informationen man söker. I nuvarande utformning finns dagvatten både under avsnitten Klimatanpassning och Vattenstatus.
- Vi anser att all information om hantering av ytligt rinnande vatten vid bostäder och byggande bör samlas på ett ställe; dvs både dagvatten inom och utom vattenskyddsområde, inom och utom verksamhetsområde för dagvatten, åtgärder för att skydda sig mot översvämning vid skyfall och vad som gäller vid dikningsföretag. Om informationen behålls under respektive avsnitt, samla punkterna om vatten så de ligger under varandra.
- Det bör tydliggöras vad som gäller för dagvatten inom/utom verksamhetsområde för dagvatten respektive inom/utom vattenskyddsområde.

VA-enheten anser att punkt 2 (minskad påverkan på ytvatten från reningsverk, pumpstationer, bräddpunkter) under Generella riktlinjer, Vattenstatus ska strykas. VA-enheten arbetar kontinuerligt med att minska påverkan på ytvattenrecipienten då det ingår i vårt tillstånd för verksamheten och påverkan på recipienten rapporteras årligen till tillsynsmyndighet. Det finns därför ingen anledning att detta ska anges i FÖP:en som riktlinje. Det finns dessutom andra aktörer, exempelvis

Tillhör nämndsbeslut 2026-04-14 SBN § 25 PLAN.2020.1257

lantbruk, som har en större påverkan på ytvattenstatus än de kommunala VA-anläggningarna.

Förslag på ändring av befintliga punkter avseende dagvatten, skyfall/klimatanpassning, dikningsföretag, vattenskyddsområden under Generella riktlinjer:

- Utforma gemensamma parkeringsytor så att de kan infiltrera dagvatten (utom i vattenskyddsområde) och bidra med ekosystemtjänster till området, samtidigt som tillgängligheten för rörelsehindrade bibehålls. (Avsnitt *Klimatanpassning*)
- Vid ny-, om- eller tillbyggnad inom ett båtnadsområde för dikningsföretag får byggnationen inte påverka avvattningen. […] . För de hårdgjorda ytor som anläggs krävs ~~fördröjningsmagasin~~ fördröjning av dagvatten så att det vatten som avleds till […]. (Avsnitt *Klimatanpassning*) (Ange inte en teknisk lösning.)
- Utred möjligheterna för vattenvårdande åtgärder och utvecklad rekreation vid Grimstoftabäcken, ~~i dialog med Kävlingeåns vattenråd~~. (Avsnitt *Vattenstatus*) (Vi bör inte peka ut en enskild extern aktör som samarbetspartner)
- Säkerställ rening av dagvatten från ny bebyggelse där det finns behov och möjlighet. Vid ny bebyggelse ~~ska~~ kan dagvatten med fördel renas genom öppna dagvattenlösningar ~~svackdiken, eller motsvarande teknisk lösning, i tätbebyggda områden och genom dammar där utrymme finns~~. Dagvattenlösningar för nya detaljplaneområden, som ska avledas till kommunens dagvattenledningar, skall stämmas av med kommunens VA-verksamhet. För förutsättningar och rekommendationer gällande dagvattenhantering inom planområdet, se utredningen *Dagvattenpåverkan på Kävlingeån från Sjöbo tätort med avseende på MKN* (DHI, 2023). (Avsnitt *Vattenstatus*) (Ange inte en teknisk lösning.)
- Vid detaljplanearbete och vid exploatering ska det säkerställas att flödesförhållandena för dikesföretag nedströms exploateringsområdet inte förändras. Ett dikningsföretags styrelse måste kontaktas om nytt dagvatten planeras att släppas till dikningsföretaget eller om flödesförhållandena i dikesföretaget kan komma att ändras vid exploatering. Dikningsföretaget har rätt att neka ytterligare anslutning och dikningsföretaget behöver troligen omprövas i domstol i samband med en utökning eller större förändringar i förutsättningar. (Avsnitt *Vattenstatus*)

Förslag på ytterligare punkter avseende dagvatten, skyfall/klimatanpassning, dikningsföretag, vattenskyddsområden under Generella riktlinjer:

- Vid detaljplanearbete och vid exploatering inom vattenskyddsområde ska risker för vattentäkten utredas. (*Tillgänglighet, säkerhet och skydd vid nybyggnation*?)
- För att undvika problem vid kraftiga regn, ta utgångspunkt i platsens förutsättningar vid nya byggnaders eller om- och tillbyggnaders placering på fastigheten. Undvik naturliga lågpunkter om risk för översvämning finns. (*Klimatanpassning*?)
- Beakta utformningen av entréer och fönster till bostäder och verksamheter. De ska om möjligt placeras och anpassas så att de ej riskerar att översvämmas vid kraftiga regn. (*Klimatanpassning*?)
- Vatten från hårdgjorda ytor bör om möjligt infiltreras (undantag, se vattenskyddsområden) för att minska belastning både på dagvattenledningar och recipient. Där verksamhetsområde för dagvatten finns har fastighetsägare dock rätt att avleda allt

Tillhör nämndsbeslut 2026-04-14 SBN § 25 PLAN.2020.1257

dagvatten till kommunens ledningar. Se även Vattenstatus. (*Klimatanpassning*?)

- Beakta klimataspekten vid utformningen av offentliga rum så att ytlig avrinning av dagvatten möjliggörs och möjliga platser för översvämning identifieras och förbereds. (*Offentlig utemiljö*?)
- Beakta om de offentliga rummen kan utformas som multifunktionella ytor för att kunna hantera skyfallssituationer. (*Offentlig utemiljö*?)

Utbyggnadsområde Avloppsreningsverket:

- På alla platser där detta utbyggnadsområde tas upp önskar VA-enheten ändra från utveckling av avloppsverksamhet till utveckling av VA-verksamhet. VA-enheten vill eventuellt använda ytan även för annat användningsområde inom VA än just avlopp.
- VA-enheten önskar även utöka området till att omfatta även en del av marken väster om Reningsverksvägen.

Utbyggnadsområde Sambagatan:

- Området ligger i vattenskyddsområde vilket måste tas stor hänsyn till vid detaljplanearbetet. Vilken lösning för dagvattnet som är lämpligast bör utredas vidare i detaljplaneskede.

Utbyggnadsområde Sjöbo väst och under Planeringsförutsättningar Kommunalt VA:

- Det anges att kommunen gör den samlade bedömningen att bebyggelseutvecklingen i området inte påverkar avloppsreningsverkets expansionsmöjligheter. VA-enheten är inte enig i denna bedömning och har flaggat upp, både till Tekniska förvaltningen, Samhällsbyggnadsförvaltningen och kommunpolitiker, ett antal risker som kan medföra mycket stora kostnader för kommunen om utbyggnad genomförs enligt detaljplan. Om reningsverket inte får ett nytt tillstånd, kan hela reningsverket behöva flyttas.

Utblicksområde Marknadstorget:

- Området ligger inte i vattenskyddsområde, men angränsar till det.

Synpunkter avseende samtliga utbyggnadsområden:

- Under respektive utbyggnadsområde hänvisas till Generella riktlinjer för dagvattenhantering. Förvaltningen önskar en direktlänk från dessa hänvisningar till aktuellt stycke där det går att läsa om dagvatten.
- Under respektive utbyggnadsområde anges en teknisk lösning för dagvattenhanteringen, slutsatser från en rapport genomförd av DHI. Tekniska förvaltningen anser inte att utformningen av dagvattenlösning ska anges som inriktning redan i FÖP:en. Utformningen av lämpligaste dagvattenlösningen inom respektive område behöver detaljstuderas i samband med detaljplanearbetet. Ange istället att öppen dagvattenlösning om möjligt är att föredra, men att lösning utreds i detaljplan. Hänvisa gärna till DHI-rapporten, antingen under respektive utbyggnadsområde eller under det förhoppningsvis samlade kapitlet om dagvatten.
- Där det finns verksamhetsområde dagvatten har VA-enheten skyldighet att omhänderta dagvatten om fastighetsägaren önskar. Fastighetsägaren får gärna genomföra fördröjande och renande åtgärder för dagvattnet på sin fastighet, men troligen får inte om kommunen ställa krav på det. Bör det då anges öppna dagvattenlösningar i FÖP:en där det finns verksamhetsområde dagvatten? Exempelvis i Kvarteret Möllan.

Tillhör nämndsbeslut 2026-04-14 SBN § 25 PLAN.2020.1257

Under Planeringsförutsättningar, Miljö och klimat, Kommunalt VA

- Texten om grundvattenförekomster och kommunalt vatten stämmer ej. Stäm av med VA-enheten så att texten blir rätt.
- I texten om verksamhetsområde dagvatten kan punkt 3 utgå då den inte är aktuell för Sjöbo tätort.
- Grimstoftabäcken är inte en dagvattenanläggning utan en recipient för dagvatten.

Under Genomförande, Kommunalt VA kan det läggas till att förutsättningarna för utbyggnad enligt FÖP:en inte bara påverkar ut- och ombyggnader av ledningsnäten för vatten och avlopp, utan även kräver kostsamma om- och utbyggnader på vattenverk, vattenreservoarer, avloppsreningsverk och pumpstationer. På sikt kommer även ett nytt tillstånd för Sjöbo avloppsreningsverk behövas vilket kan komma i konfliktsituation med utbyggnadsområde Sjöbo väst. Då de flesta kostnaderna ska täckas av VA-taxan, kommer VA-taxan att behöva anpassas för att täcka för utvecklingsbehovet.

Offentlig utemiljö

Under avsnittet samtliga utbyggnadsområden:

- På sidan 33, under beskrivningen av utbyggnadsområdet ”Östra Bränneriet”, framgår under punkt 3 att ”De generella principerna i det kvalitetsprogram som tagits fram vid detaljplaneläggning av Bränneriet ska vara vägledande i fortsatt planering". Däremot finns inte detta kvalitetsprogram upptaget i bilagelistan.

Under avsnittet Genomförande och uppföljning:

- Förvaltningen anser att avsnittet om genomförande behöver utvecklas ytterligare. Framför allt bör en tydligare och mer utförlig genomförandestrategi presenteras, då detta är avgörande för att säkerställa att intentionerna i den fördjupade översiktsplanen också kan realiseras i praktiken.

Synpunkter gällande gata- och trafik:

- Under rubriken ”koppling till globala, nationella och regionala mål”, saknar vi de Transportpolitiska målen samt Nollvisionen.
- Vi saknar hänvisning till det politiskt antagna TRAST-dokumentet i den fördjupade översiktsplanen.
- På sida 74 önskar vi annan formulering. Väg 11 och 13 passerar inte genom Sjöbo tätort. Dessa vägar går runt Sjöbo tätort
- På sid 20 under ”trafikmiljöer”, första punkten anser vi att idrottsplatser och liknande platser som alstrar yngre trafikanter ska matas in.
- På sid 20 under ”trafikmiljöer”, sjunde punkten bör formuleras om och bör följa samma resonemang som i det politiska antagna dokumentet TRAST. Där framgår det tydligt när det är motiverat att anlägga nya trottoarer samt när det är otillräckligt att oskyddade trafikanter vistas i blandtrafik. Såväl för befintliga som för nya bostadsgator.
- I vilket skede ska det utredas och säkerställas huruvida befintlig infrastruktur klarar av att hantera den trafik som nya bostadsområden alstrar och som den fördjupade översiktsplanen föreslår?
- På sida 91–92 (prioriteringsordning för nya gång- och cykelvägar). Här anser vi att det inte är nödvändigt att i detalj redogöra för vilka gång och cykelvägar som ska byggas samt prioriteringsordning. Det vore bättre att tala om stråk i stället för att binda upp sig till specifika gator. Om man ändå har för avsikt att nämna specifika gator bör detta stämma överens med

Tillhör nämndsbeslut 2026-04-14 SBN § 25 PLAN.2020.1257

prioriteringsordning i TRAST samt tekniska förvaltningens investeringsplan.

Fritid

Fritid har inget att erinra.

Svar: Tack för ert yttrande! Den fördjupade översiktsplanen har justerats efter granskningen för att ta hänsyn till en stor del av era synpunkter, inklusive redaktionella sådana. Dialog har förts med de avdelningar inom Tekniska förvaltningen som har lämnat synpunkter. Vissa synpunkter i yttrandet har inte hanterats fullt ut i planen. Även om kapitlet om genomförande och uppföljning har utvecklats och kompletterats motsvarar det fortfarande inte en fullskalig genomförandestrategi, utan det har hållits relativt övergripande. Erfarenheter från Översiktsplan för Sjöbo kommun 2040 visar att alltför detaljerade skrivningar snabbt kan bli inaktuella, eftersom förutsättningarna för genomförande kan förändras. Ett alternativ är därför att om behov finns ta fram en separat genomförandestrategi efter att den fördjupade översiktsplanen har antagits. En sådan strategi kan sedan uppdateras vid behov.

Utredning av påverkan på befintlig infrastruktur, inklusive mindre områden för teknisk infrastruktur såsom återvinningsstationer och dylikt, är en viktig aspekt som behöver hanteras i ett senare skede. Det är svårt att hantera inom den fördjupade översiktsplanen eftersom den visar utveckling på lång sikt, vilket innebär att förutsättningarna kan ha förändrats över tid. I vissa fall kan det dock vara problematiskt att vänta till detaljplaneskedet med sådana utredningar. Om flera utbyggnadsområden riskerar att påverka trafik och infrastruktur kan det vara lämpligt att göra en samlad utredning på en nivå mellan översiktsplan och detaljplan, till exempel inom ett planprogram eller en genomförandestrategi.

Formuleringen i den sjunde punkten under Trafikmiljöer är relativt öppen och ger därför utrymme för att tillämpa gällande ställningstaganden enligt TRAST.

Föreningar, organisationer och företag

E-on

E.ON Energidistribution AB (E.ON) har tagit del av inkomna handlingar i ovan rubricerat ärende och har inga ytterligare synpunkter.

Kommunens svar: Tack för ert yttrande!

Företagarna i Sjöbo

Synpunkter från Företagarna Sjöbo avseende "Fördjupad översiktsplan för Sjöbo tätort 2050"

Företagarna Sjöbo vill framföra följande synpunkter på förslaget till fördjupad översiktsplan för Sjöbo tätort 2050.

Vi ser positivt på ambitionen att utveckla Sjöbo till en attraktiv tätort med nya bostadsområden, service och grönstruktur. Samtidigt vill vi påtala betydande brister i planförslaget vad gäller näringslivets förutsättningar och utveckling. Dessa brister riskerar att försvaga företagsklimatet, skapa osäkerhet för befintliga företagare och minska möjligheterna att locka nya etableringar.

1. Avsaknad av dialog

Tillhör nämndsbeslut 2026-04-14 SBN § 25 PLAN.2020.1257

Planen uppvisar inga tydliga spår av att företagare eller näringslivet i stort har bjudits in till dialog under processen. I kommuner som Trosa [1] och Säter [2] framhålls i översiktsplanerna vikten av samarbete med lokala företag och av att föra dialog tidigt i processen för att skapa gemensamma mål för tillväxt. Vi menar att en motsvarande ansats behövs även i Sjöbo.

2. Trygghet för befintliga företag

   Planen utgår ifrån att verksamheter kan omlokaliseras från centrala lägen till nya områden utan större hinder. Detta är en förenklad bild. För många företag innebär en flytt stora ekonomiska och praktiska risker. Osäkerheten om framtida villkor kan redan i dag leda till att investeringar och utvecklingsprojekt skjuts på framtiden. Norrtälje kommun lyfter i sin översiktsplan att bostadsutveckling måste gå hand i hand med näringslivets trygghet [3], vilket vi menar är en rimlig utgångspunkt även för Sjöbo.

3. Ersättningsområden och konsekvenser

   Det saknas en tydlig redovisning av hur kommunen avser att hantera praktiska frågor kring omlokalisering av företag. Vilka ersättningsområden kommer att erbjudas, vilka ekonomiska stödformer kan bli aktuella, och hur lång tid ska företag ges för en eventuell flytt? Utan svar på dessa frågor riskerar planen att skapa oro snarare än framtidstro. I Örebro kommun är arbets- och näringsliv ett eget temaområde i översiktsplanen, där bland annat verksamhetsmark planeras nära kollektivtrafik och service för att underlätta flytt och nyetablering [4].

4. Strategisk näringslivsutveckling

   Planförslaget lägger stort fokus på bostadsförsörjning och samhällsservice, men betydligt mindre på hur Sjöbo långsiktigt kan växa som företagsort. Ett starkt näringsliv är en förutsättning för hållbar samhällsutveckling. Lunds kommun använder sin översiktsplan för att stärka innovations- och kunskapsdrivna företag, genom att peka ut strategiska etableringslägen och samordna bostäder med arbetsplatser [5].

Sjöbo bör i samma anda komplettera sin plan med en tydlig strategi för näringslivets utveckling.

Kommunens svar: Tack för ert yttrande! Inför antagandet har vissa tillägg gjorts i planförslaget. Dessa finns främst i kapitlet Framtidsbild och syftar till att tydliggöra betydelsen av företagande och kommunens roll för ett bättre företagsklimat. Kommunen har en antagen näringslivsstrategi. Den fördjupade översiktsplanen fokuserar därför främst på frågor som rör fysisk planering och utveckling.

Företagare deltog i kommunens tidiga dialog under 2022 inför framtagandet av planen. Vi tar med oss att dialogen kunde ha varit mer riktad och omfattande även i senare skeden av planprocessen. Kommunen ser fram emot att tillsammans med företagarna hitta bättre och mer effektiva former för samverkan i kommande arbete med planer och andra strategiska dokument.

I de fall den fördjupade översiktsplanen föreslår en förändrad markanvändning har dialog alltid förts med berörda fastighetsägare för att säkerställa en samsyn kring områdets framtida utvecklingsmöjligheter.

Tillhör nämndsbeslut 2026-04-14 SBN § 25 PLAN.2020.1257

Tillhör nämndsbeslut 2026-04-14 SBN § 25 PLAN.2020.1257

När det gäller punkt 2 och 3 i ert yttrande vill kommunen förtydliga att all planläggning och eventuell framtida förändring av mark sker på fastighetsägarnas initiativ. Detta har också tydliggjorts i planförslaget. Följande riktlinje finns sedan tidigare med i planen: "Ta i beaktan befintliga verksamheter i ett område vid ny-, om- och tillbyggnation. Vid exploatering i närheten av befintliga verksamheter ska skyddsåtgärder för att säkerställa verksamheternas fortsatta aktivitet ingå i detaljplanen."

I yttrandet framhålls att planförslaget har stort fokus på bostäder och samhällsservice, men mindre på strategiska etableringslägen för verksamheter. Den mark som i planen redovisas som centrum medger dock flera olika användningar, såsom handel, verksamheter och kontor. Om det anses lämpligt kan dessa även kombineras med bostäder. Inom den kommunala planreserven finns även verksamhetsmark inom ramen för detaljplanen för Södra Åsums företagspark.

Observera att översiktsplanen anger mark- och vattenanvändning med tillhörande riktlinjer på en övergripande nivå. Många frågor behöver därför prövas och avgöras i den fortsatta plan- och bygglovsprocessen. Översiktsplanen är inte juridiskt bindande, utan enbart vägledande.

Se även kommunens svar angående yttrande från företagare i Sandbäcks industriområde.

Företagare Sandbäcks industriområde

(Undertecknat av 24 företagare i Sandbäcks industriområde)

Synpunkter på granskningsförslag av Fördjupad översiktsplan för Sjöbo tätort (FÖP)

Några av kommunens företagare har granskat FÖP:en och vill gemensamt lyfta följande synpunkter.

I FÖP:en har stort fokus lagts på att belysa bland annat aspekterna bostadsutbyggnad, grönområden, natur- och kulturmiljöer etc. Planen beaktar utifrån utbyggnadsperspektiv för bostadsbyggande, barnperspektiv, trygghetsperspektiv, m.m. men vi företagare upplever att man missat att arbeta med FÖP:en ur ett företagarperspektiv. Det finns synpunkter som berör företagande, men ofta handlar det då om aspekter som gynnar de mindre störande verksamheterna kontor- och handel. Det är viktigt att även lyfta den andra delen av företagande med de tyngre och kanske mer störande verksamheterna. Dessa verksamheter skapar många arbetstillfällen i och intäkter till kommunen.

Vi företagare vill framhäva att företagandet i kommunen är en livsnerv för kommunens utveckling och det upplevs inte positivt att man i FÖP:en så tydligt uttrycker att vissa verksamheter på sikt inte är önskvärda i de områden de finns etablerade i idag. Det är mycket kostsamt att flytta en verksamhet och om ett industriområde utpekas i FÖP:en att det ska ändra inriktning mot kontor, skola och handel, ger det inte signaler till företagare att våga satsa och utvecklas i kommunen.

Det ger signaler om att det tyngre företagandet avses att succesivt utmanövreras genom att göra förändringar i detaljplaner så att utvecklingsmöjlighet för dessa företag försämras. Nya företag kommer inte våga satsa på etablering och befintliga företag kommer inte våga satsa på expansion om det inte går att lita på att industriområden förblir industriområden även i framtiden. Risken finns att företagen lämnar kommunen för etablering på annan plats.

Exempelvis kan nämnas Sandbäcks industriområde som ju faktiskt är utpekat som ett industriområde idag och där många industrier och tyngre verksamheter etablerat sig, exempelvis Sjöbo Plåt, Stål och plåt,

Autodemontering, Nimab, Source Foodproduction, Slakteriet Sjöbo, Sjöbo Autoplåt, Scanjet, Nordvalls. FÖP:en pekar ut området att utvecklas mot kontor, handel och utbildning, se urklipp nedan.

Ur FÖP:en: "För Sandbäcks industriområde gäller: Området kan utvecklas succesivt mot icke-störande verksamheter såsom kontor, handel och utbildningsverksamhet. Särskilt området längst österut längs Industrigatan, som gränsar till bostadsbebyggelse, och området norrut mot Esplanaden är prioriterade för denna förändring."

Om vi förstår nedan kursiva text rätt är gällande detaljplaner juridiskt bindande, men i FÖP:en framhålls att när en ny detaljplan tas fram kommer kontor-, handel- och skola-verksamheterna gynnas framför industriernas intressen.

"Riktlinjer för företagsområde, pågående: Nya byggnader eller andra anläggningar utöver vad som medges i gällande detaljplan kan vara lämpligt så länge den fördjupade översiktsplanens generella riktlinjer följs. Gällande detaljplan är juridiskt bindande tills en ny antas i dess ställe."

Detta ger inte signaler för företagen om att våga utvecklas och expandera i området och därmed hämmas företagandet och kommunens utveckling. Vi företagare vill också påpeka att även om en del kontors- och skolverksamhet finns i området, har industrierna och företagen funnits i området före dessa verksamheter. Vidare anges i FÖP:en att tillgänglighet och säkerhet för gång-och cykeltrafikanter ska prioriteras. Det framgår inte vad detta ska prioriteras över, men vi vill poängtera att tillgänglighet för tung trafik, bilar och lantbruksmaskiner är en förutsättning för många av verksamheterna som idag bedrivs på området. Sammanfattningsvis motsätter vi oss starkt formuleringen och intentionen för Sandbäcks industriområde. Låt Sandbäcks industriområde förbli ett industriområde.

I avsnittet Tillgänglighet, säkerhet och skydd vid nybyggnation i de Generella riktlinjerna för Mark-och vattenanvändning finns punkten "Ta i beaktan befintliga verksamheter i ett område vid ny-, om- och tillbyggnation. Vid exploatering i närheten av befintliga verksamheter ska skyddsåtgärder för att säkerställa verksamheternas fortsatta aktivitet ingå i detaljplanen".

För att gynna företagandet i Sjöbo är detta en mycket viktig punkt! Vid uppstart av ändring av en detaljplan bör planenheten i ett första steg i arbetet samråda med de befintliga verksamheterna och därefter utvärdera om den förändring som önskas av beställaren av detaljplanen är förenlig med de redan befintliga verksamheterna i området och deras utvecklingsplaner för sina verksamheter. En tidig kommunikation är viktig för att sätta upp rätt förutsättningar för planarbetet, så att planarbetet inte gått för långt och för mycket kostnader lagts ner i arbetet om förutsättningarna behöver ändras eller planarbetet avbrytas. Bara för att en aktör beställer en ny detaljplan måste inte planenheten arbeta med den, ibland behöver man säga nej för att förändringen inte passar i området. Det är alltför sent för en företagare att komma med in-put om sin verksamhets förutsättningar i samrådsskedet. Detta är vad vi anser har hänt i den pågående detaljplanen för Sandbäcks verksamhetsområde som hänvisas till i FÖP:en. Där har Sjöbo Hem beställt en detaljplan för att tillåta ytterligare skolverksamhet i planområdet. Detta anser inte vi företag är förenligt med den verksamhet som vi bedriver i området idag utan att våra verksamheter kommer hämmas i sin utveckling. Vidare ställer vi oss undrande till hela strategin att skapa ett lapptäcke av detaljplaner för enskilda fastigheter/fastighetsägare. Rimligtvis bör detaljplaner syfta till att klargöra förutsättningarna för sammanhängande område. Även om det

Tillhör nämndsbeslut 2026-04-14 SBN § 25 PLAN.2020.1257

inte har specifikt med FÖP:ens innehåll att göra vill vi lyfta att planenheten behöver se över sina rutiner för arbete med planer.

En annan aspekt att lyfta som inte är en direkt synpunkt på innehållet i FÖP:en är samrådsprocessen. Vi har samtliga missat att FÖP:en låg ute för samråd under 2024. Strategienheten bör fundera på andra sätt än kommunens hemsida och någon enstaka kungörelse i tidningen för att kommunicera planerna. Kanske vore det bra att sprida information om pågående planer via kommunens näringslivsenhet som har kontinuerlig kontakt med företagarna i kommunen och kontaktlistor för att nå ut till många av oss företagare. Särskilt med tanke på att avsikten med FÖP:en verkar vara att kraftigt begränsa förutsättningarna för oss företagare att fortsätta bedriva våra verksamheter.

Kommunens svar: Tack för ert yttrande! Inför antagandet har kommunen gjort vissa justeringar i den fördjupade översiktsplanen för att bemöta era synpunkter. Den största förändringen är att riktlinjen för Sandbäcks industriområde har skrivits om. Syftet är att tydligare visa hur olika intressen i området ska kunna samverka. Kommunen har även haft möte med företagare i Sandbäcks industriområde för att förankra det nya förslaget. Tanken med riktlinjen var aldrig att begränsa möjligheterna för befintliga företag i området.

Syftet med den pågående detaljplanen för Sandbäcks verksamhetsområde (Byggaren 1, Verkmästaren 1, Verkmästaren 9, Reparatören 1 och Sandbäck 4:18 m.fl.) är att möjliggöra en bredare användning av marken. Området är i dag planlagt enbart för industri. Genom den nya detaljplanen kan flera typer av verksamheter tillåtas, till exempel industri, kontor, annan verksamhet, handel och gymnasieskola. Det gör att planen bättre anpassas till dagens behov och förhållanden.

I den fördjupade översiktsplanens karta för mark- och vattenanvändning kan endast en användning anges per område. I granskningshandlingen var området markerat som ”Skola”. Detta har nu ändrats till ”Företagsområde”. Ändringen ska visa att området även fortsättningsvis kommer att innehålla en blandning av verksamheter. I det fortsatta arbetet med detaljplanen kommer kommunen att föra tidig dialog med berörda fastighetsägare och företagare.

När det gäller uppstart och arbete med detaljplaner vill kommunen förtydliga att planläggning och framtida förändringar av mark sker på initiativ av fastighetsägare. Detta har också förtydligats i planförslaget. Kommunen har dock planmonopol och kan välja att inte pröva vissa frågor i detaljplan. För Sandbäcks verksamhetsområde gav samhällsbyggnadsnämnden ett positivt planbesked i maj 2021. Ett positivt planbesked innebär att en ändring av planbestämmelser kan prövas i en detaljplaneprocess. Det innebär inte att förändringen automatiskt genomförs. Förslaget måste prövas vidare, bland annat genom samråd med berörda parter. Kommunen kommer att ta med era synpunkter om tidig dialog i det fortsatta arbetet.

När det gäller synpunkter på bristande dialog under samrådet för den fördjupade översiktsplanen tar kommunen med sig detta till framtida arbete. Under samrådet skickades en informationsbroschyr till alla hushåll inom planområdet. Information fanns även på kommunens webbplats, i sociala medier och i tidningen. Däremot borde information även ha skickats till verksamhetsutövare inom planområdet. En särskild kontakt borde också ha tagits med företagare i Sandbäcks industriområde, med tanke på den föreslagna riktlinjen för området. Kommunikationen med företagare behöver förbättras, och kommunen ser fram emot att tillsammans med företagarna hitta bättre och mer effektiva former för

Tillhör nämndsbeslut 2026-04-14 SBN § 25 PLAN.2020.1257

samverkan i kommande arbete med planer och andra strategiska dokument.

Se även kommunens svar angående yttrandet från Företagarna i Sjöbo.

Kävlingeåns vattenråd

Bakgrund

Sjöbo kommun har upprättat ett förslag till ny fördjupad översiktsplan för Sjöbo tätort, med tillhörande samrådsredogörelse, miljökonsekvensbeskrivning och barnkonsekvensanalys. Granskningsbeslut togs av kommunstyrelsen i Sjöbo den 4 juni 2025. Den fördjupade översiktsplanen omfattar Sjöbo tätort med omnejd.

Översiktsplanering syftar till att olika förändringar i den fysiska miljön tillsammans ska bli så bra som möjligt. Förslaget till fördjupad översiktsplan för Sjöbo tätort 2050 utgår ifrån genomförd medborgardialog samt kommunens politiska vision och ska fungera vägledande för beslut om hur mark- och vattenområden ska användas.

Yttrande

Kävlingeåns vattenråd (KVR) arbetar för att uppnå en bättre vattenkvalitet och vattenkvantitet i Kävlingeåns avrinningsområdes vattenförekomster.

I förslaget beaktas vattenfrågorna på bred front. KVR är särskilt positiva till:

- Att Sjöbo kommun påbörjat utredning av möjligheterna för vattenvårdande åtgärder och utvecklad rekreation vid Grimstoftabäcken, i dialog med Kävlingeåns vattenråd.
- Att Sjöbo kommun deltar i samarbete med Kävlingeåns vattenråd och Nybroån, Kabusaån och Tygeåns vattenråd, där åtgärder görs för att hålla kvar vatten i landskapet och rena ytvattnet.
- Att Björkaån-Tolångaån-Åsumsån samt Grimstoftabäcken pekas ut som "Värdefulla vatten". Syftet med utpekandet är att dessa vatten på sikt ska få ett långsiktigt skydd, och även restaureras där behov finns. Idag finns strandskydd och artskydd tjockskalig målarmussla i Åsumsån inom planområdet.

Vattenkvalitet och vattenkvantitet i recipienten Kävlingeån bedöms inte påverkas negativt av föreslagen plan. Under förutsättning att det arbetas vidare med nedan föreslagna områden.

Dagvatten

DHI Sverige har på kommunens uppdrag genomfört en utredning av miljökvalitetsnormerna för vatten i samband med den fördjupade översiktsplanen. De övergripande slutsatserna av utredningen är att i de områden där det är möjligt att samla upp stora delar av dagvattnet i samlade punkter förespråkas dammar och i de områden där det är svårt att samla dagvattnet förespråkas svackdiken längs gatustrukturen. KVR är positiva till detta och deltar gärna i diskussioner när detaljplaner utformas och särskilt gällande dagvattenhanteringen som i vissa fall går att kombinera med våtmarker som även näringsrenar och flödesutjämnar åkervatten. Det planeras för ett nytt industriområde norr om Sjöbo, nära Åsumsån. Här är det särskilt viktigt att dagvattensystemet utformas för att minimera påverkan på recipienten.

Skyfallsvatten

Efter att problemområden har identifierats har förslag tagits fram till åtgärder för att minska eventuella skador från skyfall. Efter vidare

Tillhör nämndsbeslut 2026-04-14 SBN § 25 PLAN.2020.1257

utredning av områdena har Sjöbo kommun gjort bedömningen att modellen tar inte hänsyn till andra avrinningsområden som kan påverka, exempelvis flöden via bäckar, åar och sjöar. Det framgår inte hur Sjöbo kommun avser att arbeta vidare med de åtgärder (olika fördröjningsåtgärder) som föreslås i skyfallskarteringen. KVR deltar gärna i det fortsatta arbetet särskilt gällande fördröjningsdammar som i vissa fall går att kombinera med våtmarker som även näringsrenar och flödesutjämnar åkervatten.

Grundvatten

Sjöbos vattentäkter har upprättade vattenskyddsområden, men både områdenas avgränsning och skyddsföreskrifter behöver uppdateras. Ett sådant arbete pågår. KVR är positiva till detta.

Spillvatten

Reningsverket måste kunna möta det framtida behovet med en ökad belastning av en ökande befolkning och eventuella utbyggnadsplaner och nya områden som ansluts. Reningsverket måste också kunna möta en utökning beroende på framtida ökade krav på rening. Sjöbo kommun arbetar för att minska sin påverkan på ytvattnen från reningsverk, pumpstationer och bräddpunkter. Detta görs bland annat genom att:

- Infiltrera avloppsvattnet från Sjöbos reningsverk.
- Sanera befintliga ledningsnät från inträngande grundvatten och regnvatten för att minska bräddning från ledningsnät och pumpstationer.
- Vidta åtgärder för att mäta och minska bräddning i bräddpunkter.
- Brädda ut i brädd-dammar där vattnet återförs in i pumpstationen vid minskat flöde.
- Ha dagvattenanläggningar som håller kvar dagvattnet i systemet för att minska direktpåverkan på vattendraget.

KVR ställer sig bakom detta. Viktigt att samtliga åtgärder genomförs i så stor skala som möjligt.

Kommunens svar: Tack för ert yttrande! Sjöbo kommun ser fram emot ett fortsatt och utvecklat samarbete med vattenrådet i frågor som rör vatten i samband med fysisk planering och vattenvårdande åtgärder.

PostNord

PostNord har i uppdrag att tillhandahålla den samhällsomfattande posttjänsten vilket bland annat innebär att det är PostNord som ska godkänna placeringen och standarden på postmottagningsfunktionen. I denna roll representerar PostNord samtliga postoperatörer som är verksamma i det aktuella området.

Post ska kunna delas ut miljövänligt, kostnadseffektivt och med hänsyn till arbetsmiljön för chaufförer och brevbärare. För att det ska kunna genomföras i praktiken behöver utdelningen standardiseras.

Vid nybyggnation av villor och radhus placeras postlådan i en lådsamling vid infarten till området. I flerfamiljshus ska man ta emot sin post i en fastighetsbox i anslutning till entrén. Färdvägen till postanordningen ska vara öppen och farbar året runt för valt fordon.

Kontakta PostNord i god tid på utdelningsforbattringar@postnord.com för dialog gällande godkännande av postmottagning i samband med nybyggnation eller annan förändring gällande befintlig alt ny infrastruktur.

En placering som inte är godkänd leder till att posten inte börjar delas ut till adressen.

Tillhör nämndsbeslut 2026-04-14 SBN § 25 PLAN.2020.1257

Tillhör nämndsbeslut 2026-04-14 SBN § 25 PLAN.2020.1257

Kommunens svar: Tack för ert yttrande! Vi tar med oss informationen i den kommande plan- och bygglovsprocessen.

Sjöbo Demensförening

Tack för att ni delar information om granskningen av en Fördjupad översiktsplan för Sjöbo tätort 2050. Sjöbo demensförening noterar med glädje att barn- och äldreperspektiv beaktats, men att ett det saknas ett perspektiv gällande de i befolkningen med demenssjukdomar. Hur många personer som i kommunen rent statistiskt kommer att utveckla någon form av demenssjukdomar kan beräknas med hjälp av åldersstrukturen, då prevalensen är väl känd. Det är stor skillnad i krav och behov när det gäller äldreomsorg versus demensomsorg och med stöd av den nya nationella Demensstrategin 'Varje dag räknas' https://www.socialstyrelsen.se/aktuellt/ny-nationell-demensstrategi-beslutad/ så vore det bra om man även beaktade demensperspektivet vilket skulle vara representativt för en ganska stor del av Sjöbos äldre invånare, nu och även i framtiden.

Kommunens svar: Tack för ert yttrande! Perspektivet kring demenssjukdomar är, som ni skriver, mycket viktigt. I den fördjupade översiktsplanen har kommunen arbetat för att belysa detta. Även om personer med demenssjukdom inte nämns särskilt, behandlas både vård- och tillgänglighetsperspektivet i kapitlen **Framtidsbild** och **Mark- och vattenanvändning**. Efter granskningen har mindre justeringar gjorts för att ytterligare tydliggöra tillgänglighetsperspektivet i översiktsplanen.

Sjöbo hundparksförening

Sjöbo hundpark förening är en unik hundpark mycket på grund av sin yta men även att det finns olika växtlighet såsom lite kullar och träd där hundarna kan springa fritt utan att vara tätt inpå varandra. Till hundparken kommer inte bara hundar och dess ägare som är bosatta i Sjöbo kommun utan även många som bor utanför kommunen, tex har vi i sommar haft gäster som semestrar i kommunen från både olika länder men även från stora delar av vårt avlånga land, hundparken har blivit känd för sin storlek och att det är trivsamt att vara där med hundarna.

2022 fanns 5432 registrerade hundar i Sjöbo kommun. 2016 låg Sjöbo kommun på sjunde plats som Sveriges hundtätaste kommun.

Hundparken har blivit en naturlig samlingsplats för oss hundägare där inte bara hundarna trivs utan en plats där nya vänskapsrelationer skapas man finns i ett socialt sammanhang där alla får plats, pensionärer, ensamstående, dagligdiga, sjukskrivna, nyinflyttade osv.

Vi motsätter oss inte nybyggnation öster om parken men vi anser att hundparken skall finnas kvar i befintlig storlek och miljö.

Kommunens svar: Tack för ert yttrande! Sjöbo kommun är positiv till hundparken och dess goda effekt för folkhälsa. Kommunen upplåter mark gratis åt hundparksföreningen och vid tecknandet av arrendeavtalet var parterna överens om att markupplåtelsen är tidsbegränsad och tillfällig fram till dess att kommunen behöver marken till något annat. Då kommunen anser att verksamheten är viktig för Sjöbo kommer kommunen i möjligaste mån bidra till att hitta en ny likvärdig plats när det blir aktuellt.

Privatpersoner

Privatperson 1

Synpunkter på "Förslag till Fördjupad översiktsplan för Sjöbo tätort 2050"

Vi, [redacted], är ägare till fastigheten [redacted].

Fastigheten är på 9873 kvm och är idag bebyggd med
ett bostadshus,ett garage och två förrådshus. Fastigheten ligger inom det område som i "Förslag till fördjupad översiktsplan för Sjöbo tätort 2050" är benämt "Tofta trädgård".

När vi har studerat "Förslag till Fördjupad översiktsplan för Sjöbo tätort 2050" kan vi konstatera att vår fastighet ligger utanför området som är avsett för byggande av bostäder.

Vi önskar, att området där man i framtiden kan tillåta bostadsbebyggelse, utökas så att även vår fastighet ingår i detta.

Kommunens svar: Tack för ert yttrande! Arbetet med den fördjupade översiktsplanen har nu passerat både samråd och granskning. Det innebär att processen har kommit för långt för att vi ska kunna utreda ny mark för bostadsbebyggelse. Fastigheten ligger dessutom nära områden som är av riksintresse för naturvård och friluftsliv. Det gör frågan mer komplicerad. Det är alltid möjligt att ansöka om planbesked hos kommunens samhällsbyggnadsnämnd. Med hänsyn till närheten till riksintressena kan vi dock inte ge några garantier för utfallet.

Ett annat alternativ är att ansöka om förhandsbesked på bygglovsnivå, om avstyckningen endast gäller en bostadstomt. Inte heller i detta fall går det att säga något om resultatet i förväg, eftersom en mer noggrann prövning krävs. Ni är alltid välkomna att kontakta kommunen om ni har frågor eller funderingar framöver.

Privatperson 2

Tre synpunkter på FÖP'en:

1. Jag saknar en ny yta för en livsmedelsaffär, typ Lidl, Willys eller någon annan lågprisaffär. Att inte ha med detta i den nya FÖP'en anser jag kraftigt begränsar den framtida konkurrensen. Vi har idag två ICA och två COOP, men ingen lågprisaffär som erbjuder kommuninnevånarna mer konkurrenskraftiga priser. Ändras inte detta så är min uppfattning att politiken begränsar konkurrensen.
2. Jag tycker att det funnits en mycket klar majoritet som säger att det inte skall byggas på marknadsplatsen. Ändå så vill man skriva in att det är en möjlighet efter 2050. Det är inte den intensionen jag känner att majoriteten har, och därför tycker jag den skrivningen skall utlämnas. Var kommer förslaget och denna tolkningen ifrån ?
3. Tekniska förvaltningen/nämnden har köpt in fastigheten "Ostbo" i Grimstofta, på vägen mot Tolånga, till kommunen, och jag tycker man skall försöka få denna mark med i FÖP'en nu när det är kommunalt ägd mark. På samma sätt som en kommuninnevånare frågade att få sin mark in i planen.

Kommunens svar: Tack för ditt yttrande! Inom ramen för den fördjupade översiktsplanen bedömer kommunen att befintliga handelsytor inom gällande detaljplaner är tillräckliga fram till år 2050. Det är även möjligt att pröva om gällande detaljplaner kan ändras för att bättre motsvara dagens förutsättningar.

Kommunen anser att utbyggnadsområdet Marknadstorget fortsatt ska redovisas som ett utblicksområde. Användningen ändras dock från bostäder till centrum, för att visa en bredare inriktning för den framtida samhällsplaneringen. Användningen centrum medger flera olika alternativ, till exempel torgyta, rekreation, aktivitetsytor, samhällsfunktioner, bostäder eller handel.

Tillhör nämndsbeslut 2026-04-14 SBN § 25 PLAN.2020.1257

Kommunen bedömer att det inte finns behov av att peka ut ytterligare mark för bostäder. Den fördjupade översiktsplanen behöver ligga i linje med kommunens riktlinjer för bostadsförsörjning. Området är däremot en viktig markreserv som kan bli aktuell att utreda närmare vid en framtida uppdatering av den fördjupade översiktsplanen.

Privatperson 3

Hej!

Vi har en synpunkt gällande vår fastighet [redacted]. Vi ser gärna att den markeras som bostadsmark (gul) och inte som grönområde (grön) eftersom vi bor här. Det kan annars göra det svårare för oss i bygglovsprocesser framöver, vid eventuella generationsbyte osv. Vi hade inget emot detaljplanen för campingområdet, även om det påverkar oss mer, men markeras vår fastighet som grönområde kan vi få större problem längre fram och det minskar fastighetsvärdet avsevärt. Tack på förhand.

Kommunens svar: Tack för ert yttrande! På grund av planens översiktliga nivå behöver vissa förenklingar göras i kartan för mark- och vattenanvändning. De områden som pekas ut för bostadsbebyggelse utanför gällande detaljplan följer ett tidigare politiskt beslut om sammanhållen bebyggelse. Detta innebär inte att andra områden inte kan utvecklas. I bygglovsprocessen görs bedömningar i varje enskilt fall, utifrån plan- och bygglagen och översiktsplanens riktlinjer. Om ni vill utveckla er bostad eller uppföra komplementbyggnader ska markeringen som grönområde i mark- och vattenanvändningskartan i sig inte utgöra något hinder förutsatt att planens generella riktlinjer följs.

Privatperson 4

Synpunkt från den digitala Tyck till-kartan

Var bor du?

I kommunen men utanför planområdet.

Vad tycker du kan förbättras?

Kommunikationen med medborgarna! Att det ska vara så svårt!!!

På något effektivt sätt måste medborgarna få information om:

Att det pågår ett arbete med fördjupad översiktsplan
Att det är dags att sätta sig in i planen
Att planen inte är bindande utan vägledande

Dessutom:

Informationen ska vara enkel för gemene man att ta till sig
Det aktuella dokumentet ska exponeras oberoende av var, när, hur jag söker
Gamla versioner ska tydligt markeras som äldre, ev markeras som underlag eller tas bort helt och hållet

Exempel från de utlagda dokumenten barnkonsekvensanalys:

"Följande punkter kan arbetas in i förslaget: • Gör förslaget tillgängligt för barn även inför granskning. • Fundera över barnperspektivet vid varje genomförandedel. • Lägg till barnkonsekvensanalys som en punkt i konsekvenslistan för varje utbyggnadsområde.

GÖR DET!

Förklara hur ni tänker göra det här eller Gör det redan nu!
Om ett barn kan förstå så har medborjarna också en chans att förstå!

Tillhör nämndsbeslut 2026-04-14 SBN § 25 PLAN.2020.1257

Kommunens svar: Tack för dina synpunkter! Kommunen tar med sig dessa i det fortsatta arbetet, både i denna plan och i kommande planer.

Att nå ut till medborgarna är en återkommande utmaning. Under planarbetet har kommunen använt flera olika kanaler, såsom öppna dialogträffar, uppsökande dialog, närvaro på Sjöbo marknad, enkäter, informationsbroschyrer till boende i planområdet, sociala medier, hemsida och tidningsartiklar. Att utveckla mer träffsäkra och effektiva former för dialog är en viktig del av kommunens förbättringsarbete, och synpunkterna tas med i detta.

Kommunen tar även till sig behovet av tydlig och enkel kommunikation. Det finns en utmaning i att balansera ett lättillgängligt språk med behovet av nyanserad vägledning för handläggning och framtida juridiska processer. Inför antagandet har planförslaget setts över med stöd av kompetens inom klarspråk. Kommunen arbetar också med alternativa sätt att kommunicera planen, till exempel genom kortare sammanfattningar och annat material på hemsidan. Inför samrådet togs kontakt med skolor i Sjöbo, som fick ett mer lättillgängligt informationsmaterial att använda i undervisningen. Samarbetet med skolorna behöver förbättras och utvecklas ytterligare framöver.

När det gäller övriga punkter i barnkonsekvensanalysen är barnperspektivet något som ska finnas med vid genomförandet av översiktsplanen. Det är ett viktigt medskick till kommande planprocesser och hanteras genom den barnkonsekvensanalys som alltid ska tas fram vid beslut som berör barn, direkt eller indirekt. I den fördjupade översiktsplanen finns flera generella riktlinjer som rör barn och unga, inklusive en riktlinje som särskilt beskriver att barns behov och rättigheter ska beaktas genom till exempel att se till barnperspektivet, ta fram barnkonsekvensanalyser och möjliggöra för barns delaktighet.

I konsekvensbedömningen för varje utbyggnadsområde bedömer kommunen att barnperspektivet ingår under flera av rubrikerna.

Tillhör nämndsbeslut 2026-04-14 SBN § 25 PLAN.2020.1257

Länsstyrelsen Skåne

Sjöbo kommun
strategi@sjobo.se

Granskningsyttrande till Fördjupad översiktsplan för Sjöbo tätort 2050, Sjöbo kommun

Er beteckning: PLAN.2020.1257

Redogörelse av ärendet

Sjöbo kommun har skickat Fördjupad översiktsplan för Sjöbo tätort 2050, till Länsstyrelsen för granskning enligt 3 kap. 7 § plan- och bygglagen (SFS 2010:900, här hänvisad till som PBL). Planen utgör en ändring av kommunens översiktsplan och ska ersätta fördjupningen av översiktsplanen för Sjöbo tätort från 2013. Planen ersätter även delar av Översiktsplan för Sjöbo kommun 2040 (antagen 2022), då den nu aktuella planen omfattar en större geografisk yta än fördjupningen från 2013. Kommunen anger att syftet med planen är att visa hur tätorten ska utvecklas fram till 2050.

I detta yttrande förkortas planförslaget till ÄÖP Sjöbo.

Aktuella lagrum

Under granskningstiden ska länsstyrelsen enligt 3 kap. 16 § PBL avge ett granskningsyttrande över planförslaget. Av yttrandet ska det framgå om:

- förslaget inte tillgodoser ett riksintresse enligt 3 eller 4 kap. miljöbalken
- förslaget kan medverka till att en miljökvalitetsnorm enligt 5. kap miljöbalken inte följs,
- redovisningen av områden för landsbygdsutveckling i strandnära lägen inte är förenlig med 7 kap. 18 h § första stycket miljöbalken,
- sådana frågor rörande användningen av mark- och vattenområden som angår två eller flera kommuner inte samordnas på ett lämpligt sätt, och
- en bebyggelse blir olämplig eller ett byggnadsverk olämpligt med hänsyn till människors hälsa eller säkerhet eller till risken för olyckor, översvämning eller erosion

Tillhör nämndsbeslut 2026-04-14 SBN § 25 PLAN.2020.1257

Ankom: 2025-09-11 Ärende: PLAN.2020.1257 Handling: 629191

Detta granskningsyttrande ska i enlighet med bestämmelserna i PBL redovisas tillsammans med den antagna översiktsplanen. Om länsstyrelsen inte har godtagit översiktsplanen i en viss del, ska detta anmärkas i översiktsplanen.

Länsstyrelsens samlade bedömning

Länsstyrelsen konstaterar att kommunen gjort ett gediget utredningsarbete som grund för avvägningar och utformning av planförslaget. Länsstyrelsen menar att ÄÖP Sjöbo i flera fall har synliggjort sådana frågor som kräver särskild hänsyn och fördjupade studier i efterföljande planering och prövningar. De frågor som särskilt kvarstår utifrån Länsstyrelsens bevakningsgrunder framgår nedan under rubriken Länsstyrelsens synpunkter.

Länsstyrelsen tar i detta yttrande inte ställning till utblicksområde efter 2050, dvs område som är tänkt att utredas på längre sikt än vad ÄÖP Sjöbo anger.

Länsstyrelsens synpunkter enligt 3 kap. 16 § PBL

Riksintresseanspråk för naturvård samt för friluftslivet (3 kap. 6 § MB)

Som övergripande riktlinje anger ÄÖP Sjöbo bl.a. att inom eller i anslutning till riksintresse för friluftsliv och naturvård ska nya byggnader, andra anläggningar eller bygglovspliktiga markingrepp vara förenliga med riksintressenas syfte. Länsstyrelsen menar att det är en god utgångspunkt. Däremot instämmer inte Länsstyrelsen i kommunens bedömning att planförslaget sammantaget bedöms påverka riksintressena för naturvård och friluftsliv positivt. Länsstyrelsen menar att det utifrån det underlag och den vägledning som redovisas i planförslaget inte går att göra den bedömningen fullt ut. Av ÄÖP Sjöbo framgår det t.ex. att naturvärdesinventering kommer att krävas vid efterföljande detaljplanering, samt att vid detaljplanering av utbyggnadsområde Tofta trädgård måste påverkan på riksintresseanspråk för naturvård utredas noga. Länsstyrelsen vill i sammanhanget också upplysa om att kompensationsåtgärder inte kan vägas in i bedömningen av (eventuell) skada på riksintresset vid efterföljande detaljplanering.

Länsstyrelsen menar att påverkan på riksintresseanspråk för naturvård *Sjöbo Ora-Fyledalen-Nybroån med biflöden* NRO 12075

Tillhör nämndsbeslut 2026-04-14 SBN § 25 PLAN.2020.1257

Ankom: 2025-09-11 Ärende: PLAN.2020.1257 Handling: 629191

kvarstår att hantera vid utveckling av utvecklingsområde Sjöbo Ora (grönområde, utvecklad användning) samt för utbyggnadsområde Tofta trädgård. I efterföljande detaljplanering behöver kommunen i sin bedömning ta tydlig utgångspunkt i värdebeskrivningen, för att identifiera var värdena finns i förhållande till planområdet och hur föreslagen utveckling påverkar värdena.

Länsstyrelsen menar att påverkan på riksintresseanspråk för friluftslivet *FM 12 Fyledalen* behöver följas upp vid utveckling av utvecklingsområde Sjöbo Ora (grönområde, utvecklad användning), för att säkerställa att riksintressets värden inte påverkas negativt. Länsstyrelsen menar att det är bra att kommunen tydliggjort sin syn på att det utpekade området utgör den del av Oran som fortsatt bör vara mest aktiv, i syfte att bibehålla den tystare karaktären i området söder om väg 11.

Miljökvalitetsnormer för vatten

Länsstyrelsen bedömer att planförslaget redovisar påverkan och åtgärder med en detaljeringsgrad som är rimlig för översiktlig planering. Förutsättningarna är därmed goda för att normerna ska kunna följas. I enskilda detaljplaner kommer kommunen behöva redovisa mer detaljerat hur miljökvalitetsnormerna ska kunna följas.

Länsstyrelsen menar att i efterföljande detaljplanering i utbyggnadsområdena Tofta och Tofta trädgård, som ligger inom vattenskyddsområde, blir det särskilt viktig att följa upp att föreslagen utbyggnad inte riskerar att påverka vattenförekomsten negativt, för att långsiktigt säkra tillgången till dricksvatten.

Hälsa och säkerhet

Det framgår av ÄÖP Sjöbo att i samband med framtagande av detaljplan för Sjöbo väst har ett flertal utredningar tagits fram gällande närheten till avloppsreningsverket. Samt att utredningarna även tagit höjd för en framtida utveckling av reningsverket. Kommunen gör bedömningen att bebyggelseutvecklingen på Sjöbo väst inte påverkar avloppsreningsverkets framtida expansionsmöjligheter. För ytterligare information om området hänvisas till pågående detaljplaneprocess.

Länsstyrelsen konstaterar att detaljplaneärendet ännu inte varit på granskning. I samrådet till detaljplanen[1] och i samrådet till ÄÖP Sjöbo påminde Länsstyrelsen bl.a. om att påverkan från

[1] Ärende 14299-2024

Tillhör nämndsbeslut 2026-04-14 SBN § 25 PLAN.2020.1257

Ankom: 2025-09-11 Ärende: PLAN.2020.1257 Handling: 629191

reningsverket inte enbart handlar om lukt och smittspridning, utan även andra riskfaktorer som t.ex. brand och explosionsrisk. Länsstyrelsen konstaterar att frågan kvarstår att hantera i pågående detaljplaneprocess.

Länsstyrelsen ser positivt på att kommunen i mark- och vattenanvändningskartan avsatt ytor för att tydliggöra område för framtida tänkbar utveckling av reningsverket.

Remisshantering

Länsstyrelsen har i aktuellt ärende hört följande myndigheter. Observera att detta granskningsyttrande endast tar upp frågor kopplade till Länsstyrelsens prövningsgrunder enligt 3 kap. 16 § PBL.

- Försvarsmakten – avstår
- Myndigheten för samhällsskydd och krisberedskap
- Sveriges geotekniska institut
- Trafikverket

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av landshövding Anneli Hulthén med planhandläggare Hanna Tell som föredragande. I den slutliga handläggningen har också Hanne Romanus, länsarkitekt och enhetschef samhällsplanering medverkat.

Denna handling har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrift.

Tillhör nämndsbeslut 2026-04-14 SBN § 25 PLAN.2020.1257

Ankom: 2025-09-11 Ärende: PLAN.2020.1257 Handling: 629191

SJÖBO KOMMUN

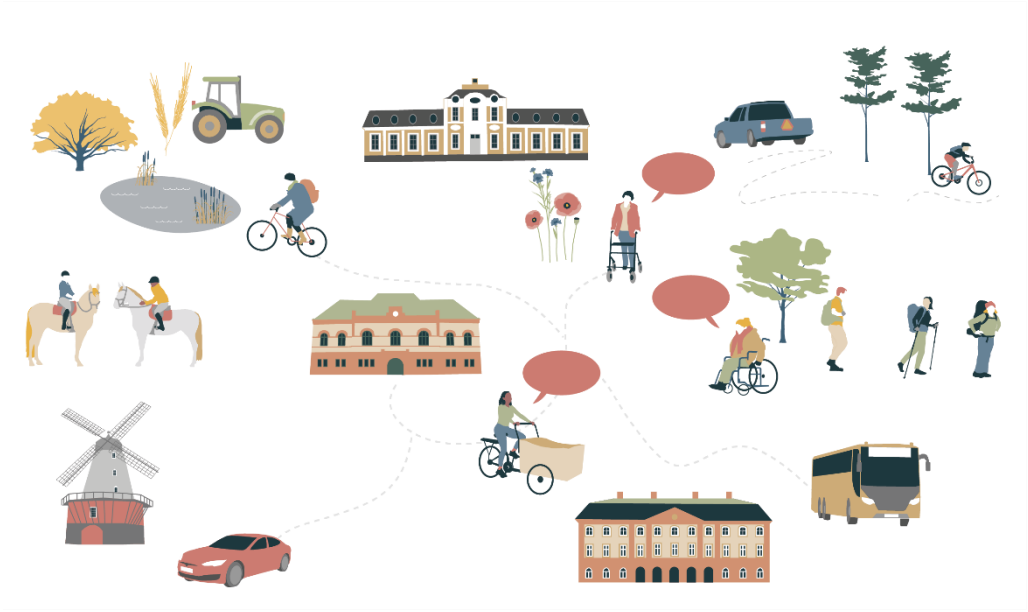

Tillhör nämndsbeslut 2026-04-14 SBN § 25 PLAN.2020.1257

Fördjupad översiktsplan för Sjöbo tätort

Sjöbo kommun, Skåne län

Barnkonsekvensanalys

Antagen av kommunfullmäktige i Sjöbo kommun 2026-XX-XX

Sammanfattning

Förslaget har analyserats utifrån aktuell forskning, gällande lagrum, kommunala styrdokument och utifrån inkomna synpunkter i medborgardialogen vilket sedan har sammanställts i en checklista.

Förslaget till ny fördjupad översiktsplan för Sjöbo tätort har ambitioner om att stärka Sjöbos identitet och höja den gestaltningsmässiga kvaliteten i den byggda miljön, bevara och utveckla grönområden, jobba aktivt med klimatanpassning och öka säkerheten för oskyddade trafikanter. Detta bedöms bidra till en mer barnvänlig tätort.

Efter samråd och granskning har flera punkter som rör barn och unga i planeringen förts in i planen. Förtydliganden har gjorts i planen gällande hur medborgardialogen, inklusive dialog med barn, har genomförts och hur synpunkterna har använts.

Förslag till fortsatt arbete genom ”medskick framåt” finns i slutet av konsekvensanalysen.

Tillhör nämndsbeslut 2026-04-14 SBN § 25 PLAN.2020.1257

Innehållsförteckning

Sammanfattning 2
Innehållsförteckning 3
1 Inledning 4
2 Teori och lagrum 4
2.1 Boverket om barns utemiljöer 4
2.1.1 Barns intressen skiljer sig åt i olika åldrar 4
2.1.2 Utemiljöer som mötesplatser 4
2.1.3 Parker och grönområden för hälsa och välbefinnande 5
2.1.4 Mobilitet för att självständigt nå målpunkter 5
2.1.5 Plats för förskolor och skolor 5
2.1.6 Platser för idrottsanläggningar och kulturverksamheter 5
2.1.7 Variation och mångfald i boendemiljöer 6
2.1.8 Skydd av kulturvärden för att känna tillhörighet 6
2.1.9 Trygga trafikmiljöer ur ett barns perspektiv 6
2.2 Lagrum och styrdokument 7
2.2.1 Barnkonventionen 7
2.2.2 Plan- och bygglagen (2010:900) 7
2.2.3 Gestaltad livsmiljö 8
2.2.4 Arbetsplatsens utformning, AFS 2009:02 8
2.2.5 Miljöbalken 8
2.2.6 Skollagen 8
2.2.7 Svensk standard för lekredskap 8
2.2.8 Världshälsoorganisationen (WHO 2010, 2019) 8
3 Metod 8
4 Kartläggning av förutsättningar och problem 9
4.1 Checklista 9
4.2 Inkomna synpunkter under tidig dialog 16
5 Analys 20
6 Medskick framåt 20
7 Förändringar mellan skeden 20

Tillhör nämndsbeslut 2026-04-14 SBN § 25 PLAN.2020.1257

1 Inledning

Översiktsplanen är vägledande för efterföljande planering och prövning och har därmed möjlighet att skapa goda förutsättningar för barns livsmiljöer. I översiktsplaneringen handlar barns rättigheter bland annat om att ge tillräckligt utrymme i den fysiska miljön för barns intressen och behov och att barn ska få komma till tals. Även förutsättningarna för barns och ungas självständiga mobilitet är en angelägen fråga i översiktsplaneringen.

Syftet med barnkonsekvensanalysen är att belysa konsekvenser som översiktsplanen får för barn och redovisa hur kommunen har arbetat med barnperspektivet i planprocessen. Syftet är också att ge rekommendationer för fortsatt arbete.

2 Teori och lagrum

2.1 Boverket om barns utemiljöer

2.1.1 Barns intressen skiljer sig åt i olika åldrar

Det är viktigt att kommunen tar hänsyn till att olika åldersgrupper inom gruppen barn har olika behov i planeringsarbetet. För yngre barn i förskoleåldern är närmiljön kring boende och förskola av stor betydelse eftersom det är i dessa miljöer de rör sig mest. Barn i förskoleåldern är känsliga för trafikbarriärer och leker främst på platser och grönytor nära hemmet. Plats för inspirerande och utforskande närmiljöer med mycket grönska är därför viktiga för de yngsta barnen.

Barn i låg- och mellanstadieåldern rör sig längre bort från hemmet än yngre barn. I den åldern är det viktigt för barn att kunna vara tillräckligt långt borta för att vara utom synhåll från föräldrarna men ändå tillräckligt nära för att få tillåtelse att gå till platsen. Det kan handla om platser som till exempel skola, fritidsgård, idrottsanläggningar, kulturbyggnader och bibliotek, men även parker och grönområden.

I takt med ökad ålder utvidgas utforskandet av den fysiska omgivningen. Ungdomars användning och upplevelse av utemiljöer skiljer sig från de yngre barnens. För unga personer är miljöer som affärsområden, torg, gator och parker viktiga mötesplatser. Unga är oftast mycket rörliga och kan ta sig långa sträckor från hemmet för att söka efter både aktivitet och avskildhet. Unga personer dras även till platser som inte redan är funktionsbestämda, såsom övergivna eller överblivna platser i gränszoner mellan områden.

2.1.2 Utemiljöer som mötesplatser

En god utemiljö är en miljö där barn och unga har tillgång till fysiska utmaningar, rörelsefrihet och tillgängliga mötesplatser. Det är en miljö som uppmuntrar både till spontan och styrd lek. En god utemiljö ger även möjlighet för barn och unga att skapa och forma sina egna platser och aktiviteter. En förutsättning för att uppnå en god utemiljö för barn och unga är att i översiktsplaneringen planera för tillräckligt med friyta som är lämplig för varierande lek och utevistelse. Det är en fördel om barn och unga själva kan nå dessa platser utan sällskap av vuxen.

Barn använder gator, torg, parker och skolgårdar inom en stad eller ett visst område på olika sätt. Vissa barn vill synas och ta plats, andra barn vill iaktta och delta ibland medan

Tillhör nämndsbeslut 2026-04-14 SBN § 25 PLAN.2020.1257

vissa barn helst vill observera. Dessa behov kan i översiktsplaneringen till exempel hanteras genom att planera ytor för olika typer av platser för möten och aktiviteter.

2.1.3 Parker och grönområden för hälsa och välbefinnande

Parker och grönområden runt om i kommunen är mötesplatser som ofta är av stor vikt för barn och unga. Gröna och naturliga miljöer erbjuder varierande och sinnrika platser som gynnar barns utveckling. Dessutom skapar grönstrukturer en god uppväxtmiljö för barn och unga eftersom vistelse i gröna miljöer som parker, grönområden och natur främjar hälsa och välbefinnande. Grönstruktur är ett viktigt stadsbyggnadselement och bidrar till att skapa förutsättningar för biodiversitet, ekosystemtjänster, klimatanpassning och god luft här och nu och för kommande generationer.

För barns välmående och goda hälsa är det fördelaktigt att kunna nå grönområden inom 300 meter från sin bostad. I översiktsplanen är det därför viktigt att säkerställa gröna samband som stärker barn och ungas hälsa och framtid, samtidigt som parker och gröna mötesplatser prioriteras i översiktsplaneringen. Läs mer om detta i Boverkets vägledning om Grönplanering för människors hälsa och välbefinnande.

2.1.4 Mobilitet för att självständigt nå målpunkter

Kommunen kan i översiktsplanen skapa förutsättningar för att barn och unga ska kunna gå, cykla eller använda kollektivtrafik för att nå sina målpunkter. Det är lämpligt att gång- och cykelvägnät kopplas till kollektivtrafik för att skapa ett hållbart och effektivt resmönster även för de barn och unga som har längre resväg. Närhet och samband mellan barns olika målpunkter har betydelse för om barn på ett självständigt sätt ska kunna röra sig mellan dessa.

Även utformning och gestaltning av gång- och cykelvägnät, till exempel topografi och omgivningar, bör beaktas i översiktsplanen då det har betydelse för om barn väljer att gå och cykla. Med ett varierat nät av gång- respektive cykelvägar kan barn och unga välja en väg som känns trygg och säker oavsett tid på dygnet eller målpunkt.

2.1.5 Plats för förskolor och skolor

En bra förskolegård eller skolgård erbjuder barn en miljö som främjar en mångfald av möjligheter. Barn ska kunna vara fysiskt aktiva, vara sociala tillsammans med andra, få naturkontakt och hitta platser där de kan vara själva och finna återhämtning. En tillräckligt stor skolgård gör det möjligt för barn att få sina varierande behov och individuella önskemål tillgodosedda. Det är därför en fördel att redan i översiktsplanen lokalisera förskolor och skolor så att tillräcklig friyta kan tillgodoses.

Tillräcklig yta på gården ger förutsättning att bibehålla områden med naturkaraktär utan att de slits ned. Det gynnar barns lek och återhämtning, och ger samtidigt samhället ekosystemtjänster som biologisk mångfald och infiltrering av dagvatten.

När förskolor och skolor ska lokaliseras i översiktsplanen kan också hänsyn tas till att barn och unga självständigt ska kunna ta sig till och från skolan. Till exempel genom att undvika att placera förskola och skola i utkanten av en ort i närhet av stora trafikapparater, så att barn slipper korsa större trafikleder.

2.1.6 Platser för idrottsanläggningar och kulturverksamheter

Kulturverksamheter är ofta viktiga fritidsverksamheter för barn. Många barn har även olika idrotter som fritidsaktivitet och att vara fysisk aktiv är särskilt viktigt för barn. I översiktsplanen kan kommunen planera för områden som är lämpliga för

Tillhör nämndsbeslut 2026-04-14 SBN § 25 PLAN.2020.1257

idrottsanläggningar och kulturverksamheter av olika slag. Kommunen bör beakta att områdena passar för ändamålet och attraherar barn i olika åldrar och av olika kön.

Idrottsanläggningar och kulturverksamheter är viktiga målpunkter för barn. Det är därför viktigt att dessa målpunkter inte hamnar i otillgängliga och oattraktiva lägen. Om målpunkterna finns i anslutning till bostadsområden är det möjligt för barn att självständigt gå eller cykla till platsen. Anläggningar likt dessa bör försörjas med kollektivtrafik för de barn som bor på längre avstånd.

2.1.7 Variation och mångfald i boendemiljöer

Kommunen kan i översiktsplanen uttrycka viljeinriktning och ställningstagande om utformning av bostadsområden som vägledning till efterföljande planering och prövning.

Ett varierat bostadsbestånd kan skapa förutsättningar för olika typer av hushåll. En blandning av upplåtelseformer och boendeformer ger möjlighet till barn från olika socioekonomiska grupper att träffas. En omsorgsfull utformad och trygg boendemiljö är en viktig faktor för att barn och unga ska må bra, känna studiero och bli en aktiv del av sitt område och samhället.

2.1.8 Skydd av kulturvärden för att känna tillhörighet

Att känna till och förstå platsens historia och bakgrund, bidrar ofta till en känsla av tillhörighet och stolthet. Dit hör fysiska beståndsdelar i miljön som till exempel byggnader, stenmurar, vägar, vattendrag, landskap och grönska som kan berätta om människorna som levt, bott, arbetat och lekt där tidigare. Kunskap om närmiljöns historia, kulturvärden och karaktärsdrag kan stärka barns och ungas intresse och engagemang för dess utveckling och framtid. Hur kommunen tar vara på och förvaltar den enskilda platsens värde och kulturarv i detaljplanen är viktigt ur ett barnperspektiv. Bestämmelser om skydd av kulturvärden kan användas på allmän plats för att reglera hur befintliga miljöer som är särskilt värdefulla ska skyddas.

2.1.9 Trygga trafikmiljöer ur ett barns perspektiv

För barn är trafikmiljöer ofta komplicerade, ständigt skiftande miljöer som utmanar deras säkerhet. I detaljplan regleras hur stor plats trafiken får ta i ett visst område samt hur dessa trafikmiljöer utformas, vilket får stora konsekvenser för barns livsmiljöer. Trafik och parkering tar mycket utrymme och i tätbebyggda områden kan den riskera att konkurrera ut sådan användning som främjar barns utveckling och välmående.

Att själv kunna gå eller cykla till skola och fritidsaktiviteter ger barn och unga en ökad rörelsefrihet, självkänsla och lägger grunden för goda vanor. För att kunna erbjuda säkrare och tryggare trafikmiljöer för barn behöver därför detaljplanen anpassas till deras behov. Trafikmiljöers lokalisering, placering och utformning spelar stor roll för upplevelsen och säkerheten. Trygga trafikmiljöer ur ett barns perspektiv kan i detaljplanen till exempel påverkas genom reglering av gatubredder, gena gång- och cykelvägar samt placering av grönska och buskage.

Tillhör nämndsbeslut 2026-04-14 SBN § 25 PLAN.2020.1257

2.2 Lagrum och styrdokument

2.2.1 Barnkonventionen

Barnkonventionen är svensk lag

Alla barn är lika mycket värda och alla rättigheter i barnkonventionen gäller för alla barn. Inga barn får bli sämre behandlade - oavsett var de kommer ifrån, hur de ser ut, vilket språk de talar, vad de tror på, om de är fattiga eller rika, vilket kön de har eller om de har en funktionsnedsättning. Oavsett bakgrund, behov och förutsättningar har alla barn rätt att säga vad de tycker och delta när vuxna bestämmer saker som gäller dem. Till exempel ska myndigheter och beslutsfattare lyssna på barn när de ska fatta beslut som påverkar barnen och ha rutiner för återkoppling till barnen.

Enligt barnkonventionen är varje människa yngre än 18 år ett barn och enligt barnkonventionen ska barn ses som självständiga individer. De ska ha möjlighet att medverka i samhällsutvecklingen och få sina behov uppfyllda. Fyra av barnkonventionens 54 artiklar är vägledande för hur helheten ska tolkas och brukar kallas för barnkonventionens grundprinciper. Dessa fyra grundprinciper är:

- Artikel 2: barns lika värde.
- Artikel 3: barnets bästa.
- Artikel 6: rätt till liv och utveckling.
- Artikel 12: rätt att uttrycka åsikter och få dem respekterade.

Utöver dessa grundprinciper är följande artiklar särskilt viktiga för fysisk planering enligt plan- och bygglagen (2010:900), PBL, och stadsutveckling:

- Artikel 4: genomföra ekonomiska, sociala och kulturella rättigheter.
- Artikel 23: barn med funktionsnedsättning och deras rätt till aktivt deltagande i samhället.
- Artikel 27: rätt till levnadsstandard som krävs för utvecklingen.
- Artikel 31: rätt till vila, fritid, lek och rekreation.

2.2.2 Plan- och bygglagen (2010:900)

Syftet med PBL är att främja en samhällsutveckling med jämlika och goda sociala levnadsförhållanden och en god och långsiktigt hållbar livsmiljö för människorna i dagens samhälle och för kommande generationer. Barns rättigheter är inkluderade i flera av PBL:s bestämmelser, som kapitel 2 och kapitel 8.

Vid planläggning ska exempelvis denna främja en god livsmiljö som är tillgänglig och användbar för alla samhällsgrupper. Både vid planläggning och i ärenden om bygglov ska bebyggelse och byggnadsverk lokaliseras till mark som är lämpad för ändamålet med hänsyn till människors hälsa och säkerhet. När mark- och vattenområden ska planläggas och byggnadsverk ska lokaliseras, placeras och utformas får detta inte ske om den avsedda användningen kan medföra en sådan påverkan på grundvattnet eller omgivningen i övrigt som innebär fara för människors hälsa och säkerhet eller betydande olägenhet på annat sätt. Vid planläggning ska hänsyn tas till bland annat behovet av att det inom eller i nära anslutning till områden med sammanhållen bebyggelse finns parker, andra grönområden samt lämpliga platser för lek, motion och annan utevistelse. (Artiklarna 6, 23, 24 och 31, Lagen (2018:1197) om Förenta nationernas konvention om barnets rättigheter.)

Tillhör nämndsbeslut 2026-04-14 SBN § 25 PLAN.2020.1257

Vid prövning av en bygglovspliktig åtgärd ska friyta för lek och utevistelse prioriteras framför parkeringsutrymme om båda intressena inte kan tillgodoses när en tomt ska bebyggas med ett byggnadsverk som innehåller bostäder, lokaler för fritidshem, förskola, skola eller annan jämförbar verksamhet. Motsvarande gäller för bebyggda tomter.

2.2.3 Gestaltad livsmiljö

Boverket ansvarar övergripande för politikområdet ”Gestaltad livsmiljö”. I begreppet ingår arkitektur, form, design, konst och kulturarv. I propositionen skriver de: ”Den nationella arkitekturpolitiken understryker också betydelsen av barns delaktighet vid beslut om arkitektur, form, design och gestaltning av goda livsmiljöer av olika slag. (Prop. 2017/18:110, Politik för en gestaltad livsmiljö, s. 55.).”

2.2.4 Arbetsplatsens utformning, AFS 2009:02

Gården viktigt pausrum för barn

2.2.5 Miljöbalken

2 kap. 6§ välja plats med hänsyn till verksamhetens ändamål

2.2.6 Skollagen

Lgr 11 och Lpfö98 Vikten av ändamålsenlig utemiljö

2.2.7 Svensk standard för lekredskap

2.2.8 Världshälsoorganisationen (WHO 2010, 2019)

Världshälsoorganisationen (WHO 2010, 2019) har tagit fram riktlinjer med rekommendationer för fysisk aktivitet, sömn och skärmtid för att främja hälsa hos barn och för att motverka fetma och övervikt. Stillasittande livsstil har länkats till högre risk för övervikt och fetma. Rekommendationerna innebär inte att barn måste delta i organiserade aktiviteter eller utöva sport, utan det handlar snarare om att de ska vara i rörelse under dagen genom att de har möjlighet att leka fritt.

WHO menar att det är viktigt att etablera en nyttig relation till fysisk aktivitet tidigt i barndomen. Organisationen poängterar också att kvalitativ sömn är viktigt för barns hälsa och att stillasittande aktivitet behöver vara i interaktion med en vårdgivare för att det ska betyda positiv utveckling för barnet. Skärmtid för barn är något som WHO anser borde minskas rejält

3 Metod

Översiktsplanen granskas med hjälp av en checklista som undersöker barnperspektivet på planeringen och också kartlägger barnets perspektiv på sin fysiska och sociala miljö. Checklistans resultat sammanfattas sedan i en konsekvensanalys.

Den fördjupade översiktsplanen granskas också mot inkomna synpunkter som har kommit in under dialogarbetet med barn och unga samt övriga synpunkter gällande barns miljöer.

Tillhör nämndsbeslut 2026-04-14 SBN § 25 PLAN.2020.1257

4 Kartläggning av förutsättningar och problem

4.1 Checklista

Måldokument och Organisatoriska förutsättningar	ja	Nej	Kommentar
Finns ett kommunövergripande policydokument som anger mål och riktlinjer för kommunens barn?	☒	☐	Sjöbo kommun har antagit dokumentet Policy för att stärka barns rättigheter och möjligheter
Finns det andra kommunala styrdokument som har betydelse för den fysiska miljön och barns rättigheter?	☒	☐	Översiktsplan för Sjöbo kommun 2040, Lekplatsplan för Sjöbo kommuns lekplatser, TRAST Trafikplan för Sjöbo tätort, Hållbart Sjöbo 2034, Sjöbo Kulturplan 2022-2031
Om ja, beaktas dessa dokument i översiktsplanen?	☒	☐	Kopplingar finns under de olika rubrikerna under fliken Framtidsbild.
Finns organisatoriska former för tvärsektoriell samverkan i barn— och ungdomsfrågor?	☒	☐	Varje nämnd och, om så bedöms lämpligt, kommunalt bolag ska utse vardera minst en barnrättsstrateg*. Förvaltningarnas barnrättsstrateger ska driva utvecklingsarbetet i sin förvaltning, bidra med barnfrågor i den kommunövergripande gruppen samt vara barnens röster ute i verksamheterna. Förvaltningarnas barnrättstrateger utgör en övergripande arbetsgrupp gällande barnrättsfrågorna i kommunen
Kan befintliga grupper användas för diskussion och samarbete kring den aktuella planen?	☒	☐	Den fördjupade översiktsplanen med tillhörande barnkonsekvensanalys granskas gemensamt i gruppen.

Tillhör nämndsbeslut 2026-04-14 SBN § 25 PLAN.2020.1257

Barns intressen skiljer sig åt i olika åldrar	ja	Nej	Kommentar
Har hänsyn tagits till yngre barns behov? Plats för inspirerande och utforskande närmiljöer med mycket grönska är viktiga för de yngsta barnen.	☒	☐	3-30-300 regeln Även riktlinjer för Lär- och vårdmiljöer ser till de yngstas behov. Utpekade platser för nya förskolor finns inte då det inte finns behov för fler förskolor. Utpekade platser för nya lekplatser saknas men denna frågan drivs i styrdokumentet Lekplatsplan och bedöms därför inte ingå i FÖP 2050.
Har hänsyn tagits till barn i låg- och mellanstadieålderns behov? Platser som är tillräckligt långt borta för att vara utom synhåll från föräldrarna men ändå tillräckligt nära för att få tillåtelse att gå till platsen. Till exempel skola, fritidsgård, idrottsanläggningar, kulturbyggnader och bibliotek, men även parker och grönområden.	☒	☐	Idrottsplatsen lokalisering har utretts och föreslås ligga kvar på nuvarande plats vilket är positivt ur ett barnperspektiv med hänsyn till tillgänglighet. Planeras för samhällsfunktion centralt (kv. Elefanten). Blir detta av är säkra gång- och cykelvägar hit en prioritet vilket kan nämnas som riktlinje. Förtätning ger en närhet, istället för att sprida ut bebyggelsen. Tas inte upp något om lämplig plats för fritidsgård. Förra lokaliseringen var problematisk.
Har hänsyn tagits till barn i högstadie- och gymnasiets behov? För unga personer är miljöer som affärsområden, torg, gator och parker viktiga mötesplatser. Unga är oftast mycket rörliga och kan ta sig långa sträckor från hemmet för att söka efter både aktivitet och avskildhet. Unga personer dras även till platser som inte redan är funktionsbestämda, såsom övergivna eller överblivna platser i gränszoner mellan områden.	☒	☐	Det finns utpekade mötesplatser som ska utvecklas. Vändplatsen i Sjöbo väst är en mötesplats som lyfts i medborgardialogen. Då den redan är etablerad och inte kommer påverkas av FÖP-förslaget behandlas den inte. Ridhus har utretts men då ingen lämplig lokalisering inom kommunalt ägd mark kunde hittas kommer det inte pekas ut i FÖP 2050. Torget, Marknadsplatsen och Västergatan har potential till att

Tillhör nämndsbeslut 2026-04-14 SBN § 25 PLAN.2020.1257

			bli nya eller förbättrade mötesplatser.
Planeras det för ytor som uppfyller olika barns olika behov? Vissa barn vill synas och ta plats, andra barn vill iaktta och delta ibland medan vissa barn helst vill observera.	☒	☐	Finns i riktlinje i fördjupade översiktsplanen och i lekplatsplanen.
Planeras det för tillräckligt med friyta på skol- och förskoletomter som är lämplig för varierande lek och utevistelse?	☒	☒	Riktlinje för friyta finns. Tomter för nya förskolor har inte pekats ut i FÖP-förslaget.

Parker och grönområden för hälsa och välbefinnande	ja	Nej	Kommentar
Kan barn nå grönområden inom 300 meter från sin bostad?	☒	☐	Kartläggning finns, vissa bostäder uppnår inte att grönytan är över 0,5 ha (nordöstra Sjöbo). Inga åtgärder eftersom det nästan är inom 300 m.
Planeras något grönområde att bebyggas?	☒	☐	Inget område med känd eller planerad funktion så som park eller centrumnatur planeras att bebyggas. • Västra Törnedal består i dag av träd och buskage men är beläget intill en väg och i närhet till Malenas park och bedöms därför inte vara ett område som barn uppehåller sig i. • Marknadsplatsen används för marknad några dagar om året, mycket yta kvarstår på marknadsplatsen och i dess närhet för barn att uppehålla sig på. • Stenänga består till stor del av odlad mark. • Planer i Grimstofta består till stor del av odlad mark. • Stapelgränd är ett skogsområde i tätortens utkant. Vid detaljplanering av detta området bör barns användning av området kartläggas och hänsyn tas till detta i detaljplanen. • Ollonborren 25 består av uppvuxen skog och är beläget intill bostadsbebyggelse. Det bedöms positivt att det finns en ambition om att spara mycket växtlighet. Vid detaljplanering av området bör barns användning av området kartläggas och hänsyn i den mån det är möjligt tas till detta i detaljplanen.

Tillhör nämndsbeslut 2026-04-14 SBN § 25 PLAN.2020.1257

Mobilitet för att självständigt nå målpunkter	ja	Nej	Kommentar
Har kartläggningar gjorts av t ex barnens rörelsemönster till/från skolan/förskolan och till/från fritidsaktiviteter mötesplatser, naturområden, gömställen mm?	☒	☐	Vid dialogtillfället med förskolebarn iakttogs deras rörelser i gaturummet samt togs frågor om transport upp. Vid fortsatt dialog med förskolebarn kommer lärdomar tas från dialogen och frågar därför ställas på ett sätt som gör dem mindre ledande och möjliga att få statistik från.
Har kartläggningar gjorts av trygga\otrygga platser?	☒	☐	I dialogen, tex trygghetsvandring har detta berörts samt i dialogkartan. Busstationen, aktivitetsparken, otrygga korsningar, nedgångna platser. Täcker inte hela Sjöbo.
Kan barn och unga själva nå platser utan sällskap av vuxna?	☒	☐	Ambitionen är det. Det föreslås konkreta åtgärder på gc-nätet som förbättrar möjligheten att ta sig runt själv. FÖPen har en ambition om att skapa trygga gatumiljöer för gång- och cykeltrafikanter i centrum vilket är positivt för barns mobilitet. Det är också positivt att fortsatt dialogarbete ska ske med Skånetrafiken för att utveckla kollektivtrafiken.
Är gång- och cykelvägnät kopplat till kollektivtrafik?	☒	☐	Det föreslås konkreta åtgärder på gc-nätet i med busstationen och Sjöbo väst.
Är gång- och cykelvägnätet varierat för att vara tryggt oavsett tid på dygnet eller målpunkt?	☒	☐	Finns olika vägar att ta och arbetet med ny och varierad belysning pågår. Behandlas dock inte i FÖP.
Finns det närhet och samband mellan barns olika målpunkter?	☒	☐	Ja det är en av Sjöbos styrkor. De flesta målpunkter ligger längst med ett stråk. Idrottsplatsen ligger centralt idag och det är viktigt att den får fortsätta göra det.
Riskerar framkomligheten på något gång-och cykelstråk eller skolväg att försämras på grund av planeringen?	☒	☐	Nej, de förbättras snarare. Om bruket utvecklas minskas den tunga trafiken.

Tillhör nämndsbeslut 2026-04-14 SBN § 25 PLAN.2020.1257

Plats för förskolor och skolor	ja	Nej	Kommentar
Lokaliseras förskolor och skolor så att tillräcklig friyta kan tillgodoses?	☐	☒	Det pekas inte ut några nya tomter eftersom det inte bedöms finnas något behov för fler förskolor utan planberedskapen är god. FÖP:en har inte heller kartlagt de som redan är planlagda, det kan göras och föreslå eventuellt en ändring av dessa vid behov.
Kan barn och unga självständigt ta sig till och från skolan?	☒	☐	Konkreta åtgärder på gc-nätet föreslås. Det är ett trafikproblem kring skolorna idag eftersom det är så många föräldrar som kör sina barn till skolan idag. Det är inte kartlagt varför men det är en trend som finns i hela Sverige. Riktlinje om att minska antalet fysiska barriärer finns. Denna kan kanske konkretiseras ännu mer till exempel med riktlinjer för var övergångställen ska finnas eller riktlinjer om vilka gator som kan bli bilfria. Ett exempel är Malmö stads projekt ”Skolgator” där man ser över vilka gator i skolans direkta närhet som behöver biltrafik och vilka som kan stängas av från biltrafik.
Undviks placeringar av förskola och skola i utkanten av orten och i närhet av stora trafikapparater, så att barn slipper korsa större trafikleder?	☐	☒	I Sjöbo väst planläggs en ny skola som är lokaliserad i ett område för externhandel och på utsidan av väg 13 sett från centrum. Detta kan leda till att föräldrar kör barnen till skolan istället för att det tar cykeln. Lokaliseringen är också undanskymd vilket gör att den är en mötesplats för motorburen ungdom och därför upplevs som otrygg under dygnets mörka timmar. En planskild korsning finns under väg 13 med en tunnel för gång- och cykeltrafik. Tunneln har dålig sikt och separerar inte gångtrafikanter från cyklister vilket gör att den kan upplevas som otrygg. Från Sommarbyarna söder om väg 11 till Sjöbo väst saknas planskild korsning. Gång- och cykeltrafikanter få här korsa väg 11 helt oskyddat. Placeringen av skolan har avvägts mot andra faktorer så som möjlighet till en stor, naturnära skolgård och avsaknad av skola och förskola i västra Sjöbo. Fler planskilda korsningar under väg 11 och 13 planeras och det finns en rekommendation om att koppla ihop Såggatan norrut för att skapa genomfartstrafik förbi den planerade skolan.

Tillhör nämndsbeslut 2026-04-14 SBN § 25 PLAN.2020.1257

Platser för idrottsanläggningar och kulturverksamheter	ja	Nej	Kommentar
Finns kunskap om vilken service som finns tillgänglig för barnen som t ex fritidsgårdar, fritidsanläggningar som t ex bad- och idrottsplatser, bibliotek, kollektivtrafik, gång- och cykelvägar, lekplatser, grönområden och parker?	☒	☐	
Finns kunskap om vilket behov av service som behöver tillgodoses i nybebyggelse?	☒	☐	Ökningen blir inte så pass stor att det behövs mer service av sorterna som nämns ovan undantaget lekplatser. Lekplatsplanen behandlar den frågan. Det finns underlag i medborgardialogen om var det önskas nya lekplatser.
Passar områdena för ändamålet och attraherar barn i olika åldrar och av olika kön?	☒	☐	Finns en allmän riktlinje om att skapa ett varierat utbud av lekplatser med en mångfald av miljöer. Lekplatserna får mycket kritik i medborgardialogen och det önskas upprustning, belysning och större variation för olika åldrar. Lokalisering av ridhus har utretts för att tillgodose flickors behov men blev politiskt nedröstat då det inte fanns lämplig kommunal mark och privat mark inte ansågs lämpligt att peka ut för detta ändamålet. Saknar utredning av något annat som kan attrahera flickor. Platser att vara på. Platser att sitta vid olika väder mm. Saknas kartläggning av befintliga platser t.ex. aktivitetsparken mm. Medborgardialogen visar vad som önskas.
Är läget tillgängligt och attraktivt?	☒	☐	Viktigt att idrottsplatsen ligger kvar på sin nuvarande plats.
Kan barn självständigt gå eller cykla till platsen?	☒	☐	
Finns det kollektivtrafik för barn som bor på större avstånd?	☒	☐	Viktigt att idrottsplatsen ligger kvar på sin nuvarande plats för att det ska vara gångavstånd från Sjöbo-busstation.

Tillhör nämndsbeslut 2026-04-14 SBN § 25 PLAN.2020.1257

Variation och mångfald i boendemiljöer	ja	Nej	Kommentar
Planeras det för en blandning av upplåtelseformer och boendeformer som ger möjlighet till barn från olika socioekonomiska grupper att träffas?	☒	☐	Upplåtelseformer kan inte styras men en variation av olika boendeformer planeras.

Kunskap om barns behov	ja	Nej	Kommentar
Har kunskap om barns behov inhämtats från den kommunala organisationen? Det kan exempelvis vara skol-, social-, fritids-, idrotts-, trafik- eller parkförvaltningar	☒	☐	Remiss hos alla förvaltningar, och har fört dialog med olika förvaltningar. Inte specifikt om barn hos alla förvaltningar.
Har kunskap om barns behov inhämtats från de lokala föreningsverksamheterna?	☒	☐	Har försökt nå ut till föreningar under medborgardialogen med utskick per e-post men bara respons från två föreningar. Sjöbo simsällskap kom på den öppna dialogen. Föreningar som är verksamma på Sjöbo idrottsplats har inhämtat. Ridföreningar har varit med. Fritidsutvecklaren har deltagit. Ytterligare kunskap kan inhämtas under samrådet.
Har kunskap om barns behov inhämtats från forskning?	☒	☐	Inte specifikt men många av planeringsprinciperna och riktlinjerna bygger på forskning. Grönområdens betydelse och miljöpsykologi. mm
Täcker den kunskapen som har inhämtats alla grupper av barn eller behöver den kompletteras i den fortsatta processen?	☐	☒	Saknas fysisk dialogträff med högstadieelever, många har dock medverkat i den digitala dialogkartan.

Avvägning mellan olika intressen i översiktsplanen	ja	Nej	Kommentar
I de fall barnets bästa inte tillgodoses, motiveras det varför?	☒	☐	Ridhus finns inte med, har utretts men har avvägts mot andra intressen och brist på kommunal mark och pekas därför inte ut. Cykelvägar har prioriterats bort på grund av ekonomi.

Tillhör nämndsbeslut 2026-04-14 SBN § 25 PLAN.2020.1257

			Fritidsgårdar pekas inte ut. Dessa har tidigare stängts på grund av besparingar.

Barns rätt att uttrycka sina åsikter i frågor som berör barn	ja	Nej	Kommentar
Finns former för barns och ungas delaktighet och inflytande i kommunen som t ex ungdomsråd?	☒	☐	
Har barn inkluderats i framtagandet av underlaget? Tex kartläggning av otrygga platser, viktiga stråk och platser.	☒	☐	
Har barn inkluderats i framtagandet av planförslaget?	☒	☐	Dialoger har hållits med barn för att samla in information.
Är samrådet anpassat efter barns förutsättningar?	☒	☒	En presentation av FÖP i powerpoint skickades till de olika skolorna för att lärarna själva skulle kunna berätta om FÖP:en + en film som de kunde spela upp med information.
Har riktade insatser mot utsatta och marginaliserade grupper av barn gjorts?	☐	☒	Inga insatser i dialogen för att nå marginaliserade grupper.
Är översiktsplanen lätt att läsa och ta till sig?	☐	☒	Ska jobba med klarspråk men inom ramen för det som krävs för att göra sitt jobb.
Har kommunen återkopplat direkt till de grupper och individer som har deltagit i att ta fram planförslaget?	☒	☒	Delvis. Till exempel har förskolorna fått direkt återkoppling, men ska också få återkoppling när planförslaget kommit längre i processen.

4.2 Inkomna synpunkter under tidig dialog

Inkomna synpunkter från förskola, grundskola, anpassad grundskola och Malena Gymnasiet	Har synpunkten beaktats i planarbetet?		Kommentar
	ja	Nej	

Tillhör nämndsbeslut 2026-04-14 SBN § 25 PLAN.2020.1257

offentliga mötesplatser med olika former av aktivitetsmöjligheter,	☒	☐	
Kvalitén på sociotoperna är väldigt viktig för hur användbara de anses vara	☒	☐	
upprustade lekplatser med en stor variation av aktiviteter	☒	☒	Saknas kartläggning av lekplatser i underlaget men det finns däremot i lekplatsplanen. Allmänna riktlinjer finns.
Fler sittplatser och grillplatser i anslutning till mötesplatserna efterfrågas	☐	☒	Inte inom ramen för FÖP.
närheten är avgörande	☒	☐	
När vi frågade var de brukade gå nu, sedan de flyttat till Emanuelskolan, blev svaret att de "gick runt bland husen"	☐	☒	Saknar utveckling av närområdet till Emanuelskolan. Här saknas grönområde och tydlig koppling till grönområde.
Grundskolebarnen vill gärna ha mer utmanande platser att leka på	☒	☐	Lekplatsplanen
svårt att tolka vad som är ett övergångsställe	☐	☒	Inte inom ramen för FÖP.
otrygghet till följd av nedskräpning och klotter	☐	☒	Inte inom ramen för FÖP.
saknar möjligheter till spontant umgänge i det offentliga rummet	☒	☐	Flera stråk pekas ut om viktiga för att skapa sådan mötesplatser.
Eleverna saknar bland annat skugga på skolgården och vid aktivitetsparken.	☒	☐	Riktlinjer om grönska och skugga finns.
Vid dialoger med den anpassade grundskolan framkom det att pedagogerna där upplever att verksamheten är alltför trångbodd	☐	☒	Behov av ny lokalisering? Utreda vad de har för friytor? Inte inom ramen för FÖP
Barnen på den anpassade grundskolan hade anmärkningar på utemiljön på skolgården, som de upplevde inte var	☐	☒	Befintliga verksamheters behov av upprustade utemiljöer är inte inom ramen för FÖP.

Tillhör nämndsbeslut 2026-04-14 SBN § 25 PLAN.2020.1257

anpassad efter deras behov			
Malenagymnasiet. Många lyfter busstiderna och indragna linjer som svårigheter	☐	☒	Inte inom ramen för FÖP.
platser där ungdomarna oftast träffas i Sjöbo är vid matbutiker, snabbmatsrestauranger och öppna asfaltsytor	☒	☐	
Önskar en plats där gymnasieungdomar kan träffas med A-traktorer utan att störa folk	☐	☒	

Inkomna synpunkter från Ungdomsrådet	**Har synpunkten beaktats i planarbetet?**		
	ja	**nej**	**Kommentar**
Förbindelser till stan, gärna med tåg och annan kollektivtrafik	☒	☐	Järnvägsreservatet ligger kvar fram till stationsområdet. Det finns även en riktlinje om att kommunen aktivt ska arbeta med förbättrad kollektivtrafik.
För att Sjöbo tätort ska bli attraktivt behövs fler verksamheter och ett kvällsliv som lockar	☒	☐	Planeras för fler centrumfunktioner centralt.
träffpunkter och evenemang eller andra aktiviteter	☐	☒	Inte inom ramen för FÖP.
Ungdomsrådet vill gärna att Sjöbo kommun inspireras av Lund, där det till exempel finns en sandstrand och volleyboll mitt på Stortorget.	☐	☒	Finns möjligheter att etablera detta redan nu.
Blommor och växtlighet som gör tätorten vacker bidrar till att man hellre går eller cyklar än tar bilen. Staden Lund inspirerar	☒	☐	Flera riktlinjer för hur utvecklingen av tätortens grönstruktur ska ske finns under avsnittet för mark- och vattenanvändning.

Tillhör nämndsbeslut 2026-04-14 SBN § 25 PLAN.2020.1257

Det finns en förkärlek till fordon och det är en viktig del av Sjöbos identitet.	☐	☒	Motorfordon begränsar ofta barn och ungas möjlighet till självständig mobilitet.
Det får gärna finnas ytor för återbruk, fritidsbibliotek och dylikt. Sådana ytor behöver vara rätt placerade, i centrum, så att man ser att det händer något.	☐	☒	Finns utpekat kvarter för samhällsändamål vid kvarteret Möllan som kan innehålla detta. Men inte specifikt utpekat i FÖP:en. Fritidsbiblioteket ligger långt ifrån centrum och saknar säkra gång- och cykelförbindelser till sig idag.
Nya träffpunkter bör inte lokaliseras på Sjöbo väst, det är redan för mycket motorträffar där vilket innebär en del problem	☐	☒	Ny skola med möjlighet till föreningsverksamhet kvällstid lokaliseras i Sjöbo väst.
Fritidsgårdar är viktiga. I Sjöbo saknas även en ridskola och möjligheter till turridning	☐	☒	Lokalisering av fritidsgård saknas. Lokalisering av ridhus har utretts men ingen lämplig mark bedöms finnas.
Synpunkter från enkät till föräldralediga			
Vilka är Sjöbo tätorts största styrkor - sett ur barns perspektiv? Vanligast förekommande svar: Närheten till naturen.	☒	☐	
Vad kan bli bättre - sett ur barns perspektiv? Vanligast förekommande svar: Lekplatserna.	☐	☒	
Vad kan bli bättre - sett ur vårdnadshavares perspektiv? Vanligast förekommande svar: Lekplatserna.	☐	☒	
Vad tror du kommer vara viktigt i Sjöbo tätort för ditt/dina barn i framtiden? Vanligast förekommande svar: Tillgång till fritidsaktiviteter.	☒	☐	

Tillhör nämndsbeslut 2026-04-14 SBN § 25 PLAN.2020.1257

5 Analys

Sedan samrådsförslaget har den fördjupade översiktsplanen fått ett större barnfokus. Flera punkter där barn och unga nämns har tillkommit vilket tillsammans med ambitionerna om att stärka Sjöbos identitet, höja den gestaltningsmässiga kvaliteten på den byggda miljön, bevara och utveckla grönområden, jobba aktivt med klimatanpassning och öka säkerheten för oskyddade trafikanter bedöms bidra till en barnvänligare tätort.

Efter granskningsskedet visas den överliggande ytan för pågående detaljplan i Sandbäcks industriområde som företagsområde istället för skola. Detta för att tydliggöra att de båda markanvändningarna avses samexistera inom samma större område över tid. Justeringen innebär dock en viss negativ konsekvens för barn och unga, inför fortsatt utveckling i området.

Användningen av utblicksområdet Marknadstorget har ändrats från bostäder till centrum, vilket kan innebära en positiv konsekvens för barn och unga.

Att en rubrik med ett tydligt ställningstagande om att barnets bästa i enlighet med barnkonventionen ska beaktas vid planering som berör barn är positivt.

Tillhör nämndsbeslut 2026-04-14 SBN § 25 PLAN.2020.1257

6 Medskick framåt

- Gör förslaget tillgängligt för barn även efter antagande.
- Fundera över barnperspektivet vid varje genomförandedel.

Från medborgardialog:

- Saknar utveckling av närområdet till Emanuelskolan. Här saknas grönområde och tydlig koppling till grönområde.
- Lyft frågan kring lokalisering av fritidsgård och fritidsbiblioteket.

7 Förändringar mellan skeden

Sedan samrådsförslaget har fler punkter om barn och unga lyfts in.

Aktivitet under samrådet - presentation av FÖP i powerpoint som skickades till de olika skolorna för att lärarna själva skulle kunna berätta om FÖP:en + film som de länkade till.

Utpekade platser för nya förskolor saknas men det bedöms finnas tillräckligt med det befintliga beståndet.

Efter granskningsskedet har huvudsakligen förtydliganden gjorts i planen gällande hur medborgardialogen, inklusive dialog med barn, har genomförts och hur synpunkterna har använts i översiktsplanen.

Riktlinjen för Sandbäcks industriområde har reviderats och ytorna med pågående detaljplan i Sandbäcks industriområde har ändrats från skola till företagsområde.

Användningen av utblicksområdet Marknadstorget har ändrats från bostäder till centrum. Användningen centrum ger utrymme för flera framtida utvecklingsalternativ, såsom bebyggelse, torg eller rekreation.

Tillhör nämndsbeslut 2026-04-14 SBN § 25 PLAN.2020.1257

Miljökonsekvensbeskrivning

Fördjupad översiktsplan Sjöbo tätort 2050, Sjöbo kommun
Antagandehandling

Tillhör nämndsbeslut 2026-04-14 SBN § 25 PLAN.2020.1257

OM RAPPORTEN:

Titel: Miljökonsekvensbeskrivning FÖP Sjöbo tätort 2050

Version/datum: 2026-03-02

Rapporten bör citeras enligt följande: Eriksson, A. (2026). Miljökonsekvensbeskrivning FÖP Sjöbo tätort. Calluna AB.

Foton i rapporten: © Calluna AB där inget annat anges

Omslag: Bilden tagen i Åsum av Emilie Willsäter, Sjöbo kommun

OM UPPDRAGET:

Uppdragsgivarens kontaktperson:
Tobias Noborn, Radar arkitektur
Elin Brudin, Sjöbo kommun

Utfört av: Calluna AB (organisationsnummer: 556575–0675)
Adress huvudkontor: Linköpings slott, 582 28 Linköping
Hemsida: www.calluna.se
Telefon (växel): +46 13-12 25 75

Projektledare: Anna K Eriksson (Calluna AB)

Rapportförfattare: Anna K Eriksson, Felix Gunnarsson, Marie Kristoffersson (Calluna AB)

Kvalitetssäkring: Anna Sandström (Calluna AB) samt Tobias Noborn (Radar arkitektur)

Callunas interna projektkod: AKE0021

Icke-teknisk sammanfattning

Enligt 6 kap 3 § miljöbalken ska en strategisk miljöbedömning göras när antagande eller ändring av en fördjupad översiktsplan kan antas medföra en betydande miljöpåverkan. Syftet med att bedöma miljökonsekvenserna av en plan är att möjliggöra en integrering av miljöaspekter i planen, så att en hållbar utveckling främjas. Som en del i den strategiska miljöbedömningen ska en miljökonsekvensbeskrivning tas fram. I miljökonsekvensbeskrivningen (MKB) identifieras, beskrivs och bedöms de miljöeffekter som planförslaget kan förväntas ge.

Sjöbo tätort växer och utvecklas med nya behov och krav som behöver tillgodoses. Sjöbo kommun avser att ta fram en ny fördjupad översiktsplan över Sjöbo tätort. Planen kommer att ersätta den tidigare fördjupade översiktsplanen 2013.

Den befintliga fördjupade översiktsplanen för Sjöbo tätort, FÖP 2013 för Sjöbo tätort, antogs av kommunfullmäktige 2013-04-24. Den syftade till att stödja återupptagande av tågtrafiken längs Simrishamnsbanan samt att samla och optimera strategier angående utveckling av Sjöbo tätort.

Den nu gällande fördjupade översiktsplanen anses inte längre utgöra sitt syfte, bland annat på grund av bristande vägledning i dagvattenhantering och klimatanpassning, avsaknad av riktlinjer för befintlig bebyggelse och kommande detaljplanering.

I planprocessen för den nya fördjupade översiktsplanen har Sjöbo kommun fört en medborgardialog där invånare i Sjöbo tätort fått uttrycka preferenser över hur Sjöbo tätort önskvärt ska utvecklas. Sammanfattningsvis så ska Sjöbo tätort ha liv och rörelse. Inom det offentliga rummet ska det finnas plats att leka, grilla och träna. Det ska vara enkelt och säkert att ta sig fram till fots eller på cykel. Fler alternativ inom boendeform, ett större utbud av hyres- och bostadsrätter är önskvärt.

Den nya fördjupade översiktsplanen för Sjöbo tätort syftar till att skapa en samlad strategi för hur mark- och vattenmiljö inom Sjöbo tätort ska utvecklas. Dokumentet ska ge övergripande och långsiktiga riktlinjer för en samlad och hållbar utveckling i enlighet med de mål, planer och program som finns.

Kommunens ambition är att den nya FÖP Sjöbo tätort 2050 ska antas av kommunfullmäktige under sommaren 2026.

För att kunna identifiera de miljöaspekter där det finns risk för betydande miljöpåverkan har det tidigt i miljöbedömningsprocessen gjorts en undersökning och en avgränsning av de miljöaspekter som skulle kunna få betydande miljöpåverkan. Avgränsningen har gjorts i samråd med Länsstyrelsen i Skåne och enligt avgränsningssamrådet ska aspekterna ytvatten (MKN, skyfall), klimatpåverkan och hushållning av naturresurser avseende jordbruksmark respektive dricksvatten miljöbedömas. Därtill kommer MKB:n hantera, kumulativa effekter, avstämning mot miljömål, hänsynsregler med mera som krävs för att uppfylla lagkraven på en strategisk miljöbedömning.

Tillhör nämndsbeslut 2026-04-14 SBN § 25 PLAN.2020.1257

Miljöbedömning

I nedanstående tabell sammanfattas de miljökonsekvenser som FÖP Sjöbo tätort 2050 bedöms kunna ge upphov till:

Miljöaspekt	Planförslag
Vattenmiljö – MKN och skyfall	Positiv konsekvens.
Klimatpåverkan	Positiv konsekvens.
Naturresurser jordbruksmark	Måttlig negativ konsekvens. Jordbruksmark tas i anspråk.
Naturresurser dricksvatten	Positiv konsekvens.

Vattenmiljö

Planförslaget har tagit stor hänsyn till skyfallsproblematiken och ger vägledning för hur risken för påverkan av skyfall ska förbättras. Det finns också goda förutsättningar att fördröja och rena dagvatten på ett sådant sätt att MKN för ytvatten inte äventyras.

Planförslaget bedöms därmed kunna ge förutsättningar för att ge *positiva konsekvenser* på ytvattenmiljöerna.

Klimatpåverkan

Planförslaget innehåller förslag och strategier för att kunna minska påverkan på klimatet. Planen kommer främst att ha en klimatpåverkan kopplat till nybyggnation och trafiklösningar. Genom riktlinjen i planen att eftersträva ett hållbart byggande vid nybyggnation finns stor potential att minska klimatpåverkan. De föreslagna utvecklingsområdena är placerade nära befintlig tätort och kan på de flesta platser på ett bra sätt länkas till befintlig infrastruktur och med gång- och cykelvägar.

Planförslaget bedöms sammantaget ge *positiv konsekvens* för aspekten klimatpåverkan.

Hushållning med mark- och vattenområden – jordbruksmark

Planen innebär exploatering av nya bostäder på jordbruksmark. Jordbruksmark kommer att tas i anspråk där jordbruksenheterna redan idag är små och splittrade.

Då jordbruksmark är nationellt intresse bedöms planförslaget medföra *måttlig negativ konsekvens* på jordbruksmarken i området.

Hushållning med mark- och vattenområden – dricksvatten

Planen redovisar specifika riktlinjer för samtliga utbyggnadsområden med krav på anslutning till kommunalt dricksvatten och spillvatten och anpassade krav utifrån varje områdes förutsättningar. För hela planområdet gäller generellt riktlinjer för teknisk försörjning och hantering av dagvatten. Sammantaget bidrar planen till ökade förutsättningar för hänsyn till känsliga vattenförekomster i samhällsplaneringen.

Planförslaget ha förutsättningarna för att kunna ge *positiva konsekvenser* för grundvattnet och grundvattenförekomster i området

Riksintressen och skyddade områden

Planförslaget har i sina riktlinjer tagit hänsyn till riksintressena för natur och friluftsliv och kommer enligt riktlinjerna att vid utbyggnad inom eller nära riksintresset att utreda och planera för att riksintressets värden inte ska påverkas negativt. Naturreservat inom riksintresse

Tillhör nämndsbeslut 2026-04-14 SBN § 25 PLAN.2020.1257

Fyledalen förvaltas enligt skötselplaner som säkerställer nödvändiga avvägningar mellan natur och friluftsliv.

Planförslaget bedöms sammantaget påverka riksintressena för natur och friluftsliv *positivt*. Övriga riksintressen berörs inte.

Miljökvalitetsnormer

I Sjöbo tätort finns goda förutsättningar för att säkerställa att planerade exploateringar inte äventyrar Kävlingeåns möjlighet att nå MKN och att ytterligare kompletterande rening i den befintliga miljön bidrar till att recipienten kan nå god ekologisk status med avseende på näringsämnen.

Planförslaget bedöms inte försvåra möjligheten att uppnå gällande miljökvalitetsnormer för vatten förutsatt att tillräcklig stor area avsätts för fördröjning och rening av dagvatten. Anläggningen av dammar och andra tekniska lösningar för rening av dagvatten behöver ske i takt med utbyggnaden av Sjöbo.

Om åtgärderna som föreslås för fördröjning och rening av dagvatten, lokalt omhändertagande av dagvatten, sanering av förorenad mark genomförs bedöms planen kunna ge förbättrade grundvattenförhållanden med avseende på kvalitet och kvantitet och därmed kunna ge en *positiv effekt* på miljökvalitetsnormerna för grundvattenförekomster.

Sjöbo kommun berörs ej av kvalitetsnormerna för luft och buller.

Miljömål

Planförslaget ger förutsättningar för positiva effekter på miljömålen utom de som är kopplade till jordbruksmark. Miljömålen har utvärderats med hjälp av den regionala preciseringen av delmålen och sammanfattas med tabellen nedan.

Mål	Planförslag	Mål	Planförslag
Begränsad klimatpåverkan		*Myllrande våtmarker*	
Frisk luft		*Levande skogar*	
Bara naturlig försurning		*Ett rikt odlingslandskap*	
Giftfri miljö		*God bebyggd miljö*	
Levande sjöar och vattendrag		*Ett rikt växt- och djurliv*	
Grundvatten av god kvalitet			

Nollalternativet

Det nya planförslaget har jämförts med ett nollalternativ. Nollalternativet består av den nu gällande FÖP Sjöbo tätort från 2013. Då den i princip är utbyggd så innebär nollalternativet mer eller mindre en avsaknad av vägledning för bebyggelseutveckling på översiktsplanenivå, med undantag för den vägledning som finns att hämta i FÖP:ens övergripande visioner och riktlinjer.

Nollalternativet bedöms inte innehålla den vägledning som behövs för att minska kommunens påverkan på vattenmiljön och det finns därför en risk att miljökvalitetsnormerna för vatten påverkas negativt och därmed får en betydande miljöpåverkan. Nollalternativet innehåller inte

Tillhör nämndsbeslut 2026-04-14 SBN § 25 PLAN.2020.1257

heller den vägledning som behövs för att Sjöbo kommun ska kunna nå klimatmålet netto noll vid år 2050.

Avfärdade alternativ

I planeringsprocessen har olika alternativ prövats för att möta kommunens behov av nya bostäder enligt beslutade riktlinjer för bostadsförsörjning. En lokaliseringsutredning har genomförts inom plangränsen för FÖP Sjöbo med stöd av nya och uppdaterade kunskapsunderlag samt de planeringsprinciper som anges i Översiktsplan för Sjöbo kommun 2040. De studerade utbyggnadsområdena var företrädesvis större sammanhängande ytor i utkanten av Sjöbo tätort. Avgörande aspekter i bedömningen har varit avstånd till centrum, motstående intressen som jordbruksmark, höga natur-, kulturmiljö- eller landskapsvärden samt planeringsfrågor kopplat till infrastruktur och klimatanpassning.

Jämfört med granskningsförslaget är utbyggnadstakten och det totala utrymmet för nya bostäder i samrådsförslaget marginellt högre även om markanspråket är lägre. Samrådsförslaget har mindre utvecklade riktlinjer i kritiska frågeställningar jämfört med granskningshandlingen.

Inför antagandebeslut har endast marginella förändringar genomförts som inte påverkar markanspråket.

Samlad bedömning och slutsats

Den nya fördjupade översiktsplanen för Sjöbo tätort bedöms bidra till utvecklingen av ett mer hållbart Sjöbo och främjar en omställning till fossilfria transporter. Stor hänsyn har tagits till riksintressen, vattenmiljöer och bebyggelsestrukturer. Planförslaget ger förutsättningar att möta upp framtida klimatförändringar samt minska Sjöbos klimatavtryck.

Miljökonsekvenserna för vattenmiljö, klimatpåverkan och hushållning dricksvatten bedöms sammantaget vara positiva under förutsättning att planens inriktningar följs och nya utvecklingsområden ansluts till kommunalt VA. Planen medför trots anpassningar under planeringsprocessen att jordbruksmark tas i anspråk för utveckling av nya bostadsområden samt Sjöbo reningsverk. Miljöpåverkan bedöms som måttligt negativ när det gäller hushållning med jordbruksmark vilket får vägas mot andra väsentliga samhällsintressen.

Tillhör nämndsbeslut 2026-04-14 SBN § 25 PLAN.2020.1257

Innehållsförteckning

Icke-teknisk sammanfattning 3

Miljöbedömning 4

1 Inledning 9

1.1. Bakgrund, syfte och tidplan 9

2 Metod och bedömningsgrunder 10

2.1 Strategisk miljöbedömning 10
2.2 Bedömning av miljökonsekvenser 11
2.3 Avgränsning 11

3 Planförslag och alternativredovisning 13

3.1 Planförslag 13
3.2 Nollalternativ – framskrivet nuläge 15
3.3 Avfärdade alternativ 17
3.4 Alternativ markanvändning 18

4 Regional och kommunal planering 20

4.1 Regional planering 20
4.2 Kommunal planering 21

5 Planområdets förutsättningar 22

5.1 Övergripande beskrivning av planområdet 22
5.2 Riksintressen enligt miljöbalken 24
5.3 Skyddade områden 29

6 Miljöbedömning av miljöaspekter 32

6.1 Vattenmiljö 32
6.2 Klimatpåverkan 38
6.3 Hushållning med mark- och vattenområden – Jordbruksmark 43
6.4 Hushållning med mark- och vattenområden – Dricksvatten 47

7 Påverkan på miljömål 52

7.1 Relevanta miljömål 52
7.2 Avstämning miljömålen 55

8 Kumulativa effekter 57

9 Uppföljning av betydande miljöpåverkan 58

10 Samlad bedömning 58

10.1 Sammanfattning av miljökonsekvenser för planförslaget 58
10.2 Nollalternativ 59
10.3 Avfärdade alternativ 60
10.4 Samlad bedömning 61

11 Referenser 62

Tillhör nämndsbeslut 2026-04-14 SBN § 25 PLAN.2020.1257

Bilaga 1	Bedömningsgrunder för miljökonsekvensbeskrivningen (Calluna)
Bilaga 2	Markanvändningskarta Antagande FÖP Sjöbo tätort 2050
Bilaga 3	Markanvändningskarta Nollalternativ –FÖP Sjöbo 2013, tillsammans med mark- och vattenanvändning från Översiktsplan från Sjöbo kommun 2040
Bilaga 4	Markanvändningskarta Samrådsversion FÖP Sjöbo tätort 2050

Tillhör nämndsbeslut 2026-04-14 SBN § 25 PLAN.2020.1257

1 Inledning

1.1. Bakgrund, syfte och tidplan

Sjöbo tätort växer och utvecklas med nya behov och krav som behöver tillgodoses. Sjöbo kommun avser att ta fram en ny fördjupad översiktsplan över Sjöbo tätort, se Figur 1, så att utvecklingen kan ske strategiskt och hållbart samt enhetligt med de mål, planer och program som finns. Planen kommer att ersätta den tidigare fördjupade översiktsplanen 2013 som inte längre kan ses som ett vägledande verktyg.

Den befintliga fördjupade översiktsplanen för Sjöbo tätort, FÖP 2013 för Sjöbo tätort, antogs av kommunfullmäktige 2013-04-24. Den syftar till att återuppta tågtrafiken längs Simrishamnsbanan samt att samla och optimera strategier angående utveckling av Sjöbo tätort. Vidare avser den planen att förankra den tidigare översiktsplanens mål där Sjöbo tätort är planerat att öka med ca 1700 personer från 2006 till 2020. (Sjöbo kommun, 2013)

Den nu gällande fördjupade översiktsplanen anses inte längre fylla sitt syfte, bland annat på grund av bristande vägledning för dagvattenhantering och klimatanpassning samt avsaknad av riktlinjer för befintlig bebyggelse och kommande detaljplanering.

I planprocessen för den nya fördjupade översiktsplanen har Sjöbo kommun genomfört en medborgardialog där invånare i Sjöbo tätort fått uttrycka preferenser över hur Sjöbo tätort önskvärt ska utvecklas. Sammanfattningsvis så ska Sjöbo tätort ha liv och rörelse. Inom det offentliga rummet ska det finnas plats att leka, grilla och träna. Det ska vara enkelt och säkert att ta sig fram till fots eller på cykel. Fler alternativ inom boendeform, ett större utbud av hyres- och bostadsrätter är önskvärt.

Den nya fördjupade översiktsplanen för Sjöbo tätort syftar till att skapa en samlad strategi för hur mark- och vattenmiljö inom Sjöbo tätort ska utvecklas. Dokumentet ska ge övergripande och långsiktiga riktlinjer för en samlad och hållbar utveckling.

Ett förslag till fördjupad översiktsplan samråddes mellan 17 juni och 15 september 2024. Planen har därefter bearbetats med utgångpunkt från inkomna synpunkter inför granskning och antagande. Granskningen pågick mellan den 13 juni och 14 september 2026. Kommunens målsättning är att den nya FÖP Sjöbo tätort 2050 ska antas av kommunfullmäktige under sommaren 2026.

Tillhör nämndsbeslut 2026-04-14 SBN § 25 PLAN.2020.1257

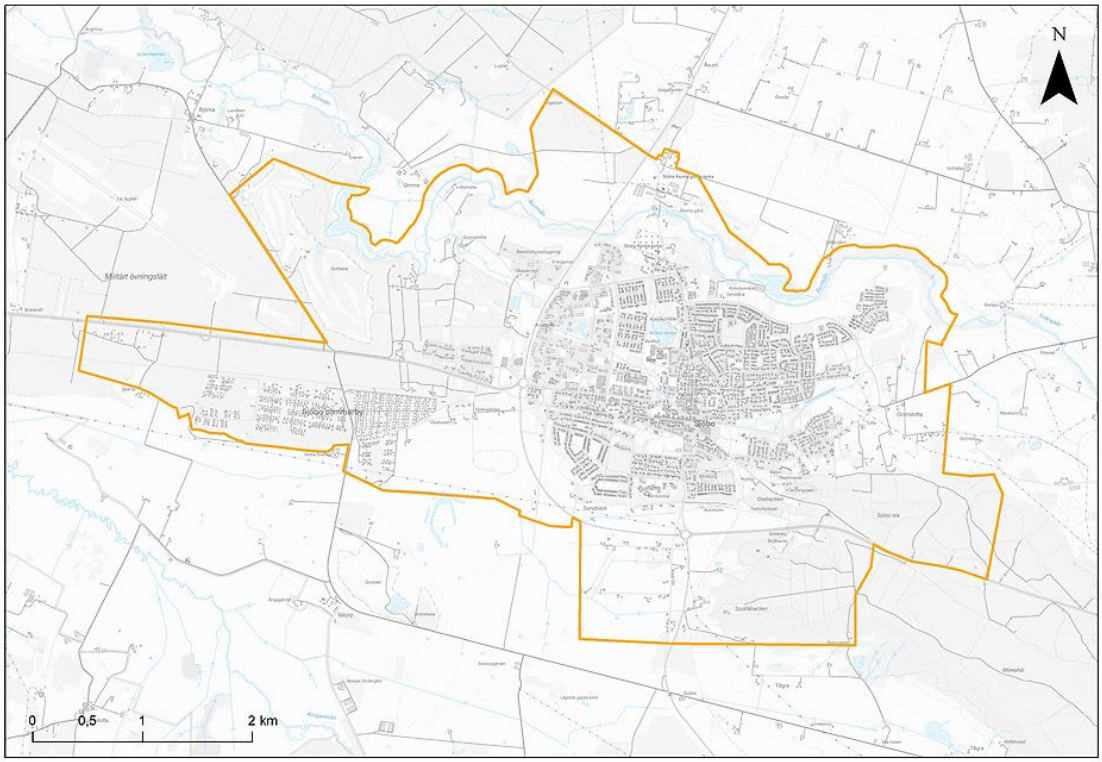

Figur 1. Översiktskarta över föreslaget planområdet för den fördjupad översiktsplanen. (sjobo.se, 2023)

2 Metod och bedömningsgrunder

2.1 Strategisk miljöbedömning

En strategisk miljöbedömning ska enligt 6 kap 3 § miljöbalken göras när en plan upprättas om genomförandet av planen kan antas medföra en betydande miljöpåverkan. Under miljöbedömningsprocessen ska de betydande miljöeffekter som genomförandet av planen eller programmet kan antas medföra identifieras, beskrivas och bedömas och kommunen ska redovisa vilka åtgärder som planeras för att förebygga, hindra och avhjälpa betydande negativa miljöeffekter.

Miljöbedömningen omfattar:

1. ett avgränsningssamråd om miljökonsekvensbeskrivningens omfattning och detaljeringsgrad, framtagande av miljökonsekvensbeskrivning,
2. tillfälle till synpunkter som görs genom att planen med miljökonsekvensbeskrivningen samråds samt
3. att hänsyn tas till miljökonsekvensbeskrivningen och inkomna synpunkter innan planen antas.

Syftet med att bedöma miljökonsekvenserna av en plan är att möjliggöra en integrering av miljöaspekter i planen, så att en hållbar utveckling främjas. Miljöbedömningen ska således fungera som stöd för, och ge underlag till, arbetet med att hitta en lämplig utformning av planen. Den ska främja ökad miljöhänsyn och göra det möjligt att redan i planarbetet väga miljökonsekvenser mot andra samhällsintressen.

Tillhör nämndsbeslut 2026-04-14 SBN § 25 PLAN.2020.1257

2.2 Bedömning av miljökonsekvenser

Påverkan är det fysiska ingrepp som genomförandet av planen medför. Effekten definieras som den störning i miljön som uppstår av planens fysiska påverkan och den kan vara positiv eller negativ. Den negativa effekten kan vara betydande, måttlig eller liten. Om ingen effekt uppstår blir det inga konsekvenser.

I första hand används de kriterier som enligt 5 § miljöbedömningsförordningen ska användas i den inledande undersökningen för att identifiera omständigheter som talar för eller emot en betydande miljöpåverkan.

Bedömningen av miljökonsekvenser sker genom att väga samman effekten av påverkan med de olika miljöaspekternas värde i en matris, se tabell 1.

Bedömning av värde sker utifrån objektiva värdegrunder som är specifika för respektive miljöaspekt. Tillämpade bedömningsgrunder redovisas under respektive miljöaspekt. Värdeskalan är indelad i högt, måttligt eller lågt värde. Bedömningsgrunder för miljökonsekvensbeskrivningen redovisas i bilaga 1.

Tabell 1. Miljökonsekvensskala. Bedömningen utgår ifrån intressets värde och effektens omfattning.

Intressets värde	**Effekt, ingreppets/störningens omfattning**				
	Stor negativ effekt	Måttlig negativ effekt	Liten negativ effekt	Neutral effekt	Positiv effekt
Högt värde	Stor negativ konsekvens	Stor negativ konsekvens	Måttlig negativ konsekvens	Neutral konsekvens	Positiv konsekvens
Måttligt värde	Stor negativ konsekvens	Måttlig negativ konsekvens	Liten negativ konsekvens	Neutral konsekvens	Positiv konsekvens
Lågt värde	Måttlig negativ konsekvens	Liten negativ konsekvens	Liten negativ konsekvens	Neutral konsekvens	Positiv konsekvens

Konsekvenserna av alternativen bedöms och redovisas i text för respektive miljöaspekt. I slutet av miljökonsekvensbeskrivningen ges en sammanfattande bedömning av konsekvenserna enligt skalan ovan. Som stöd för bedömningen av miljökonsekvenserna används relevanta miljömål, miljökvalitetsnormer, riktvärden och direkta lagkrav såsom områdesskydd och skyddade arter.

2.3 Avgränsning

Tidsmässig avgränsning

Miljökonsekvenser uppstår på olika lång sikt. Det ingår i miljöbedömningen att redovisa effekterna av den planerade utvecklingen i området, oberoende av om de kan uppstå på kort, medellång eller lång sikt.

Den fördjupade översiktsplanen tar sikte på 2050. Horisontår för bedömning av miljöeffekter föreslås därför till år 2050 då effekter och konsekvenser kan ha förväntats slå igenom. Förutsättningarna i den byggda miljön kan dock ha bestående konsekvenser för lång tid framåt.

Tillhör nämndsbeslut 2026-04-14 SBN § 25 PLAN.2020.1257

Geografisk avgränsning

Den geografiska avgränsningen utgörs främst av planområdet och det bedömda influensområdet. Influensområdet varierar för de olika miljöaspekterna och definieras därför under respektive aspekt.

Nivåavgränsning

Nivåavgränsningen styrs av i vilket skede en planprocess befinner sig i. En viktig fråga i nivåavgränsningen är bland annat hur den fördjupade översiktsplanen förhåller sig till andra relevanta planer och program, till exempel Sjöbo kommuns översiktsplan, fördjupade översiktsplaner och detaljplaner. Med tanke på att den fördjupade översiktsplanen som ska miljöbedömas omfattar ett stort område och är på en övergripande strukturell nivå har det bedömts lämpligt att i miljökonsekvensbeskrivningen fokusera på de övergripande miljökonsekvenser som planförslaget ger upphov till. Frågor som är systemövergripande och som inte kan hanteras i ett detaljplaneskede samt frågor där det finns strategiska vägval ges mer fokus i detta skede medan andra, mer lokala konsekvenser behöver fördjupas i kommande detaljplaner. Nivån för beskrivning av miljöförhållanden och bedömning av påverkan varierar även mellan olika miljöaspekter beroende på hur rådande kunskapsläge ser ut. Där mer kunskapsunderlag och utredningar tagits fram är beskrivningarna och bedömningarna mer djupgående.

Tematisk avgränsning

Inför samrådsskedet gjorde Sjöbo kommun en undersökning om eventuell betydande miljöpåverkan för planen. Undersökningen identifierade att det finns risk för betydande miljöpåverkan och att en strategisk miljöbedömning behövde göras för att ge bra förutsättningar och kunskap inför den fördjupade översiktsplaneringen.

Ett avgränsningssamråd hölls med Länsstyrelsen i Skåne den 27 april 2023. I samrådet av förslaget till FÖP framkom inga nya synpunkter gällande avgränsningen av MKB (Sjöbo kommun, 2025)

De miljöaspekter som planförslaget skulle kunna ge betydande miljöpåverkan vid genomförande av planen är:

- **Befolkning och hälsa**
  - Dricksvattenförsörjning
- **Klimat**
  - Klimatpåverkan
- **Vattenmiljö**
  - MKN vatten
- **Hushållning med mark- och vattenområden**
  - Jordbruksmark
  - Dricksvatten

Avgränsning kumulativa effekter

Att identifiera, beskriva och bedöma kumulativa effekter är en del av miljöbedömningen. Kumulativa effekter uppstår när flera olika effekter samverkar med varandra. Det kan handla om att olika typer av effekter från en och samma verksamhet samverkar eller att effekter från olika verksamheter samverkar.

Tillhör nämndsbeslut 2026-04-14 SBN § 25 PLAN.2020.1257

Kumulativa effekter är ackumulerande, samverkande eller adderade direkta eller indirekta effekter. De visar på hur en verksamhet eller åtgärd tillsammans med andra pågående, tidigare och framtida verksamheter/åtgärder påverkar miljön i ett område.

De kumulativa effekterna redovisas under respektive miljöaspekt och sammanfattas i kapitel 8.

3 Planförslag och alternativredovisning

Enligt 6 kap 11 § punkt 2 miljöbalken ska rimliga alternativ för en plan eller ett program identifieras, beskrivas och bedömas. Det här ska göras med hänsyn till programmet eller planens syfte och geografiska räckvidd. I miljöbedömningen ingår det även att motivera varför olika alternativ har valts eller valts bort i planeringsprocessen. Det här redovisas i miljökonsekvensbeskrivningen.

Studerandet av rimliga alternativ är en viktig del i planeringsprocessen då det handlar om att göra avvägningar mellan olika sätt att hantera ett områdes förutsättningar, relevanta målsättningar och eventuella konflikter som behöver lösas. Gällande miljöbedömningar handlar om att miljöaspekter ska integreras på ett sådant sätt att en hållbar utveckling främjas.

3.1 Planförslag

Den fördjupade översiktsplanens syfte är att visa hur tätorten ska utvecklas fram till år 2050. Planförslaget ska vara ett vägledande verktyg med långsiktiga strategier och riktlinjer i kommunens utvecklingsarbete exempelvis vid ny detaljplanering och bygglovsprocesser. I planen redovisas även ett utblicksområde för tätortens utveckling efter år 2050.

Planförslaget baseras på planeringsprinciperna i Översiktsplan för Sjöbo kommun 2040 samt kommunens riktlinjer för bostadsförsörjning 2022 - 2026 (Sjöbo kommun, 2025). En övergripande lokaliseringsutredning har genomförts som underlag för beslut om föreslagen exploatering av jordbruksmark (Sjöbo kommun, 2025)

I den fördjupade översiktsplanen (FÖP) redovisas kommunens framtidsbild fördelat på fyra rubriker samt en utvecklingsinriktning. För varje rubrik redovisas strategier för genomförande, kopplingen till andra kommunala visioner och styrdokument samt relevanta globala, nationella och regionala mål att beakta.

Ett Sjöbo med identitet och framtidstro

- Vårda och levandegöra kulturmiljöer och kulturbyggnader
- Utveckla tätortens identitetsskapande platser och stråk
- Skapa miljöer och byggnader värda att bevara för framtiden

Ett hållbart och grönt Sjöbo

- Förtäta och exploatera med hänsyn till platsens förutsättningar
- Utveckla tätortens blågröna miljöer och kopplingar
- Klimatanpassa den byggda miljön
- Tillgodose framtida behov av teknisk försörjning

Tillhör nämndsbeslut 2026-04-14 SBN § 25 PLAN.2020.1257

Ett livskraftigt och tryggt Sjöbo

- Tillgodose framtida bostads- och servicebehov
- Öka Sjöbo-bornas livskvalité
- Stärka förutsättningarna för ett tryggt och levande centrum
- Skapa attraktiva och hållbara miljöer som ger goda förutsättningar för företag att etableras, utvecklas och växa
- Aktivt arbeta för att barn och unga känner sig hemma i Sjöbo

Ett tillgängligt och nära Sjöbo

- Utveckla en tätort som är tillgänglig för alla
- Stärka kopplingarna till omvärlden

Sjöbo tätort har en positiv befolkningstrend och populationen ökar. Planförslaget ger vägledning för nya utbyggnadsområden huvudsakligen genom förtätning av tätorten samt omvandling av verksamhetsområden till områden för centrumändamål såsom bostäder, verksamheter, kontor, handel med mera. Även jordbruksmark och grönområden kommer att behöva tas i anspråk då Sjöbo kommun är en tätort omgiven av jordbruksmark men även av värdefull natur. Ianspråktagande av jordbruksmark är oundvikligt om tätorten ska växa geografiskt.

Föreslagen markanvändning kan ses i Bilaga 2.

Riktlinjer

I FÖP redovisas generella riktlinjer som ska tillämpas i den efterföljande planeringen för att uppfylla de fyra fokusområdena med tillhörande strategier som presenteras i kapitlet "Framtidsbild". De generella riktlinjerna som berör både sociala, miljömässiga och ekonomiska aspekter är uppdelade i temaområden. För varje område i markanvändningskartan framgår även specifika riktlinjer som ska beaktas i planeringen.

Riktlinjerna har uppdaterats och kompletterats efter samråd och granskning av FÖP.

Utbyggnadsområden

Sammanlagt pekas nio utbyggnadsområden ut för bostäder och centrumfunktioner som handel, kontor och samlingslokaler. Ett område identifieras som utblick och kan på längre sikt eventuellt utvecklas för centrumfunktioner. Tre utbyggnadsområden planeras för utveckling av samhällsfunktioner, till exempel lokaler för kultur, mobilitetshus och avloppsreningsverk. Två utbyggnadsområden pekas ut för vårdändamål, se Figur 2 på nästa sida.

Majoriteten av nya föreslagna utbyggnadsområden i den fördjupade översiktsplanen fokuserar på potentiell förtätning inom tätorten, för utveckling av främst radhus och flerfamiljshus. Ett par områden vid Grimstofta (Tofta trädgård och Tofta) föreslås dock ha en glesare bebyggelsekaraktär i syfte att möta den efterfrågan som finns på landsbygdsnära villabebyggelse, skydda underliggande grundvatten och passa in i landskapsbilden. Enbostadshus föreslås till viss del även på det kommunägda området Stenänga, också det lokaliserat på jordbruksmark. Inom både utbyggnadsområde Stenänga och Tofta föreslås även radhus för att uppnå bostadsområden med blandade boendeformer.

De föreslagna utbyggnadsområdena i den fördjupade översiktsplanen möjliggör totalt cirka 630 bostäder. Detta innebär ett visst tidigareläggande av utbyggnadsplanerna jämfört med samrådsförslaget.

Tillhör nämndsbeslut 2026-04-14 SBN § 25 PLAN.2020.1257

Figur 2 Utbyggnadsområden utan pågående detaljplaneprocess (Sjöbo kommun 2026)
Brun Avloppsreningsverk. Rosa Vårdverksamhet. Ljust brun Centrum. Gul Bostäder.

Utöver de föreslagna utbyggnadsområdena finns planberedskap för cirka 800–1000 nya bostäder inom redan antagna och pågående detaljplaner inom Sjöbo tätort. Sammanlagt med bostäderna i planförslaget innebär detta en möjlighet att bygga cirka 1430–1630 nya bostäder inom tätorten fram till 2050. Detta är något fler än de 800–1300 bostäder som anges i kommunens riktlinjer för bostadsförsörjning 2022–2026, men ligger fortfarande inom ramarna för kommunens bedömning av ett lämpligt bostadsutbud för att kunna planera för en långsiktig planreserv och möta den framtida efterfrågan på varierande boendeformer.

Det totala tillkommande markanspråket uppskattas uppgå till 45 hektar (ha) inom planområdet som totalt omfattar 2 200 ha. Av detta är 21,4 ha jordbruksmark och 13,6 ha grönområde. Övrig mark omfattar ca 10 ha. Uppgifterna är uppskattningar och utgår ifrån att hela områdena tas i anspråk (Sjöbo kommun, 2025).

3.2 Nollalternativ – framskrivet nuläge

Enligt 6 kap 11 § punkt 3 miljöbalken ska en miljökonsekvensbeskrivning i den strategiska miljöbedömningen redovisa miljöförhållandena och miljöns sannolika utveckling om en plan eller ett program inte förverkligas. Det här framskrivna nuläget brukar i miljökonsekvensbeskrivningen benämnas som nollalternativ. Att beskriva det nuvarande tillståndet i miljön och hur det kan förväntas förändras i framtiden är viktigt för att en jämförelse med andra alternativ som har tagits fram för en plan eller program, ska kunna göras.

Nollalternativet består av den nuvarande fördjupade översiktsplanen för Sjöbo tätort (FÖP Sjöbo 2013), antagen av kommunfullmäktige 2013. Då majoriteten av områdena som föreslås för bostads-och verksamhetsutveckling i den FÖP:en redan är utbyggda eller detaljplanelagda, alternativt att detaljplaneläggning pågår, är det eventuellt så att FÖP:en inte kan anses utgöra ett realistiskt nollalternativ för tätorten.

Med tanke på den begränsade vägledning som den nuvarande FÖP:en kan ge, utgörs det mest realistiska nollalternativet kanske snarare av mer eller mindre en avsaknad av vägledning för bebyggelseutveckling på översiktsplanenivå, med undantag för den vägledning som finns att hämta i FÖP:ens övergripande visioner och riktlinjer.

Tillhör nämndsbeslut 2026-04-14 SBN § 25 PLAN.2020.1257

Riktlinjer

FÖP Sjöbo 2013 saknar tydliga riktlinjer för utveckling av befintlig bostadsbebyggelse samt spridd bebyggelse utanför tätorten. FÖP Sjöbo 2013 tar heller inte en helt tydlig ställning i frågan om järnvägsreservatets dragning genom tätorten sannolikt på grund av att Trafikverkets förstudie om dragningen färdigställdes 2014. Planen beskriver ändå de åtgärder som skulle krävas om järnvägen byggs, vad gäller nya säkra övergångar över spåret med mera.

- Nollalternativet bedöms inte innehålla den vägledning som behövs för att minska kommunens påverkan på vattenmiljön och det finns därför en risk att miljökvalitetsnormerna för vatten påverkas negativt och därmed får en betydande miljöpåverkan.
- Nollalternativet innehåller inte heller den vägledning som behövs för att Sjöbo kommun ska kunna nå klimatmålet netto noll vid år 2050. Kommunen har antagit Miljömål 2034 och dessa behöver omsättas och tas med i översiktsplaneringen.

Markanspråk

Plangränsen för den nya fördjupade översiktsplanen för Sjöbo tätort täcker in ett större område än FÖP Sjöbo 2013. Eftersom FÖP Sjöbo 2013 gäller parallellt med den kommunövergripande översiktsplanen (Översiktsplan för Sjöbo kommun 2040), antagen av kommunfullmäktige 2022, gäller den kommuntäckande översiktsplanen för de områden inom det nya planområdet som inte täcks in av den gamla FÖP:en. I Bilaga 3 visas en mark-och vattenanvändningskarta från FÖP Sjöbo 2013, tillsammans med mark-och vattenanvändning från Översiktsplan från Sjöbo kommun 2040 som tillsammans utgör det så kallade nollalternativet.

Figur 3 Utbyggnadsområden med pågående detaljplaneprocess (Karta Sjöbo kommun, 2026).
Röd skolverksamhet. Rosa Vårdverksamhet. Gul Bostäder. Grå Industri.

Enligt kommunens nuvarande riktlinjer för bostadsförsörjning behövs omkring 45–70 nya bostäder per år i hela kommunen. Den största delen av befolkningsutvecklingen förväntas ske i delområde Sjöbo, främst i Sjöbo tätort. Detta innebär att av de 45–70 nya bostäderna per år, kommer 30–50 att behöva byggas i eller omkring Sjöbo tätort. Sammanlagt behövs alltså cirka 800–1300 nya bostäder i Sjöbo tätort mellan 2022 och 2050.

Kommunen har i nuläget endast planberedskap för cirka 800–1000 nya bostäder, antingen genom antagna eller pågående detaljplaner (Figur 3). En stor del av dess återfinns inom detaljplanen för Bränneriet som omfattar omkring 400 bostäder i flerfamiljshus.

Tillhör nämndsbeslut 2026-04-14 SBN § 25 PLAN.2020.1257

- I noll-alternativet antas ny bebyggelse tillkomma inom utbyggnadsområden med stöd av antagna detaljplaner eller pågående detaljplaneprocess. Detta skulle innebära ett mindre markanspråk. Kommunens riktlinjer för bostadsförsörjning uppfylls inte fullt ut.

3.3 Avfärdade alternativ

I arbetet med den fördjupade översiktsplanen har olika alternativ prövats utifrån olika aktuella planeringsförutsättningar. Bebyggelseutvecklingen ska i första hand koncentreras i anslutning till befintlig samhällsservice och infrastruktur. Värdefulla naturlandskap ska värnas och områden med rekreativa värden tillgängliggörs.

Samrådsförslag FÖP

I samrådsförslaget pekas nio utbyggnadsområden ut för bostäder, av dessa innehåller ett par även möjlighet för centrumfunktioner så som handel, kontor och samlingslokaler, se bilaga 4. Ytterligare ett område är utpekat som utblick vilket innebär att området föreslås utredas för bostäder först i en längre tidshorisont (Tofta). Tre utbyggnadsområden pekas ut för samhällsfunktion.

Inom bostäder ryms olika bostadstyper, så som flerbostadshus, radhus och enbostadshus samt olika upplåtelseformer så som hyresrätt, bostadsrätt och äganderätt.

Utbyggnadsområdena möjliggör sammanlagt cirka 650 bostäder och ytterligare cirka 100 bostäder om området för utblick räknas in. Inklusive en planberedskap för cirka 800–1000 nya bostäder inom antagna och pågående detaljplaner ges därmed möjlighet till totalt cirka 1450–1650 nya bostäder inom tätorten fram till 2050. Det samlade markanspråket uppgår till ca 31 ha.

Samrådsförslaget har mindre utvecklade riktlinjer i kritiska frågeställningar jämfört med granskningshandlingen. Den innebär ett något mindre anspråk på jordbruksmark. Påverkan på grönstruktur varierar mellan olika områden men för riksintresset Sjöbo Ora redovisas ett betydligt större markanspråk i samrådsförslaget. Planen uppfyller kommunens riktlinjer för bostadsförsörjning. Det totala utrymmet för nya bostäder tillika utbyggnadstakten är marginellt högre jämfört med granskningsförslaget.

Granskningshandling FÖP

Efter genomfört samråd ökades det föreslagna markanspråket med cirka 14 ha.

Mer jordbruksmark planeras att tas i anspråk i ett tidigare skede då området Tofta ersätter Marknadstorget som utbyggnadsområde. Förändringen berör ca 6 ha jordbruksmark.

Vid reningsverket föreslås kommunal mark reserveras för att utveckla verkets kapacitet och verksamhetens behov för att kunna möta planerad befolkningsökning. Området på 4 ha brukas idag som betesmark.

Genomförda förändringar påverkar även Sjöbos grönstruktur där nya områden lagts till i centrala lägen för utveckling av nya bostäder för LSS (Sambagatan) samt centrumfunktion (Ollonborren). Samtidigt infördes begränsningar och viktiga anpassningar i föreslagna utbyggnadsområden för att minska risken för negativ påverkan på höga värden.

Ändringar efter granskning

Efter genomförd granskning har vissa förändringar genomförts inför planens antagande. Inkomna synpunkter från medborgardialog och Länsstyrelsens granskning har beaktats och konkreta förändringar genomförts:

Tillhör nämndsbeslut 2026-04-14 SBN § 25 PLAN.2020.1257

- Barnperspektivet redovisas tydligare utifrån genomförd dialog och företagarperspektivet har stärkts i kapitlet ”Framtidsbild”.
- Generella riktlinjer har förändrats. Detta gäller särskilt riktlinjer som rör klimatanpassning och dagvatten, vattenkvalitet
- Revidering av specifika riktlinjer för Sandbäcks industriområde och Sambagatan
- Krav på anslutning till kommunalt VA för alla utbyggnadsområden
- Mer flexibel markanvändning ger större utrymme för fler framtida utvecklingsalternativ att hantera i den fördjupade planeringen.
- Ändrad markanvändning i Sandbäcks industriområde och utblicksområdet Marknadstorget.

Det samlade markanspråket har inte förändrats.

Området Marknadstorget utpekas som utblicksområde där nya centrumfunktioner kan tillkomma efter år 2050.

3.4 Alternativ markanvändning

Enligt 6 kap. 11 § punkt 2 miljöbalken ska rimliga alternativ för en plan eller ett program identifieras, beskrivas och bedömas. Det här ska göras med hänsyn till programmet eller planens syfte och geografiska räckvidd. I miljöbedömningen ingår det även att motivera varför olika alternativ har valts eller valts bort i planeringsprocessen. Det här redovisas i miljökonsekvensbeskrivningen.

Lokaliseringsutredningar

Som underlag för den fördjupade översiktsplanen för Sjöbo tätort har kommunen gjort en bedömning av jordbruksmarken inom planområdet, för att kunna avgöra lämplig lokalisering av nya utbyggnadsområden samt vilka konsekvenser planförslaget kan få på hushållningen av jordbruksmark i området. Resultatet redovisas i en lokaliseringsutredning för jordbruksmark (Sjöbo kommun, 2025).

Möjliga utbyggnadsområden har inventerats, skattats och prioriterats med hjälp av en checklista som tar hänsyn till 25 olika aspekter. Potentiella utbyggnadsområden som har utretts och bortprioriterats/modifierats till granskningsförslaget visas på nedanstående kartbild i rött (Figur 4), tillsammans med de områden som föreslås i granskningsförslaget (i gult). Jordbruksmark är en av de aspekter som ingår i checklistan som grund för anpassning eller bortprioritering.

I processen med lokaliseringsutredningen har ett antal områden valts bort och inte inkluderats i planförslaget. Totalt omfattar bortvalda områden drygt 141 ha varav 40,6 ha grönområden och 73,5 ha jordbruksmark (Sjöbo kommun, 2025). Som framgår av kartan nedan (Figur 4), finns störst areal jordbruksmark i område 10 Välavägen (14,5 ha), område 27 Spjälla (25 ha), område 28 Öster om Tofta trädgård (30 ha).

Tillhör nämndsbeslut 2026-04-14 SBN § 25 PLAN.2020.1257

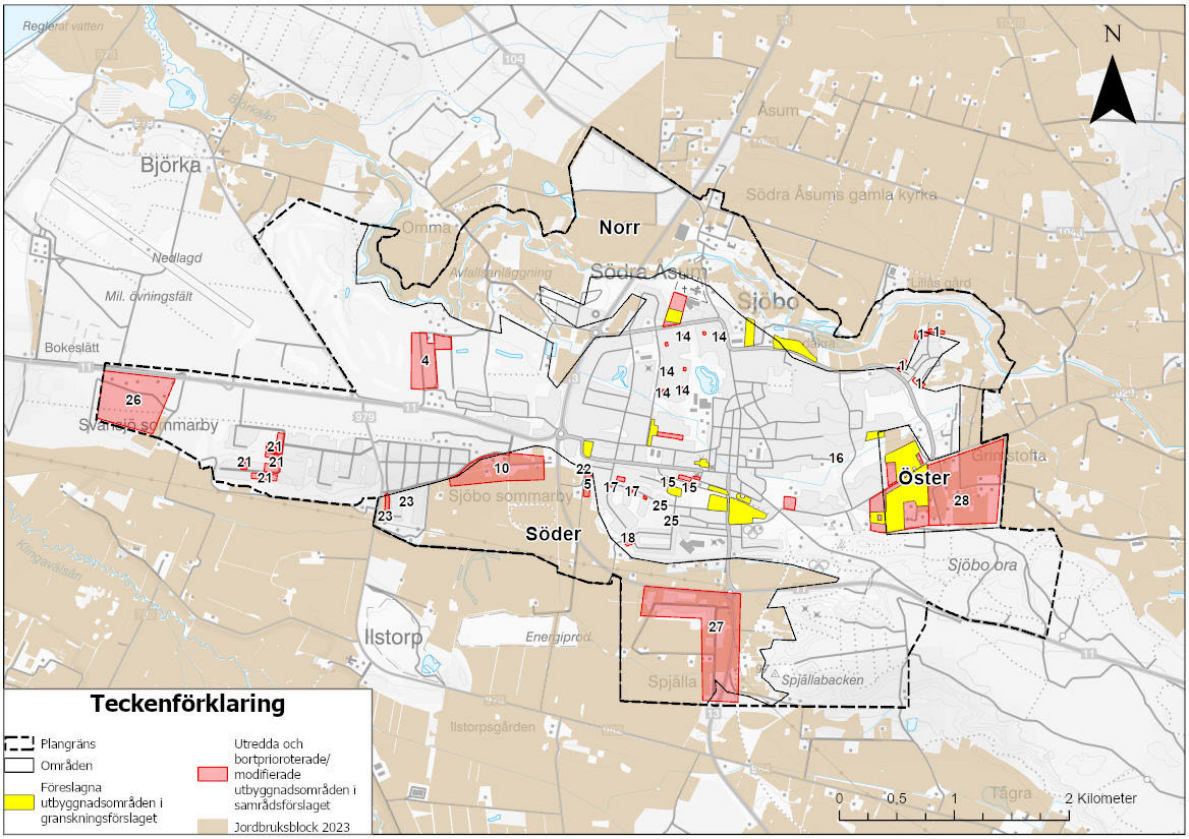

Figur 4. Karta över utredda utbyggnadsområden inom ramen för arbetet med den fördjupade översiktsplanen fram till granskning. (Sjöbo kommun, 2025)

Jordbruksmarken inom planområdets sydvästra del bedöms ha störst värde då skiftena är större och ingår i ett sammanhängande jordbrukslandskap varav en del är låglänt med översvämningsproblematik. I norr och öster är jordbrukslandskapet mer splittrat. I öster är stora delar av marken förorenad med rester av bekämpningsmedel (DDT) från en gammal plantskola. Marken bedöms vara möjlig att sanera.

Som framgår av Figur 4 har markanspråket (gula områden) hanterats genom förtätning i centrala lägen samt ianspråktagande av ny mark som ansluter till tätorten i norr och öster.

Aktuella frågor i planeringsprocessen

Idrottsplatsen kommer att ligga kvar i befintligt läge. Två ytterligare alternativa platser har utretts för idrottsplatsen men enligt ett inriktningsbeslut i styrgruppen för den fördjupade översiktsplanen, som består av kommunstyrelsens arbetsutskott, har det beslutats att ha kvar idrottsplatsen i befintligt läge. De huvudsakliga argumenten för detta har varit resurshushållning, minimerad påverkan på kommunala ansvarsarter samt problematiska geotekniska förhållanden vad gäller nyanläggning och nybyggnation. Se Figur 5.

Det planerades initialt i processen för ett nytt ridhus och två lägen för detta utreddes. Ett inriktningsbeslut togs i styrgruppen för den fördjupade översiktsplanen att stryka ett nytt ridhus från FÖP Sjöbo 2050. De huvudsakliga argumenten för detta var att optimala lägen för en ny ridanläggning på kommunal mark inom planområdet var mycket begränsade.

Tillhör nämndsbeslut 2026-04-14 SBN § 25 PLAN.2020.1257

Figur 5. Idrottsplatsens befintliga läge och de alternativa platserna som utreddes för eventuell utbyggnad/nyetablering. 1. Befintligt läge. 2. Utökning av idrottsplats vid Gumparp. 3. Helt nytt läge för idrottsplats vid södra rondellen.

4 Regional och kommunal planering

4.1 Regional planering

Regional fysisk planering gäller enligt 7 kap. 1§ PBL i Skåne län. Planen är inte bindande men ska ge grunddrag för lokalisering av bebyggelse samt användning av mark- och vattenområden. Regionplanen ska vara vägledande för beslut kring översiktsplaner, detaljplaner och områdesbestämmelser.

Regionplan för Skåne 2022–2040
”Regionplanen är en strategisk plan som omfattar hela Skånes geografi. Den visar Skånes samlade vilja och ger förutsättningar för utvecklingen av de fysiska strukturerna. Regionplaneprocessen bidrar till att skapa grunden för en samhällsutveckling som ger förutsättningar för arbetsmarknad och näringsliv att utvecklas och för att människor ska kunna bo och leva i hela Skåne. Regionplanen har den regionala skalan i fokus och inriktas på de frågeställningar som är mellankommunala och kompletterar den kommunala översiktliga planeringen. ”

Planförslaget har tagit hänsyn till de vägledningar för markanvändning som finns i regionplanen.

Planeringen har skett med utgångspunkt i befintlig landskapskaraktär och med målet att stärka den gröna infrastrukturen och främja den biologiska mångfalden. Utbyggnadsområdena som föreslås har utgått från befintliga strukturer och bygger i huvudsak på förtätning eller ianspråktagande av mark som ligger angränsande till befintlig bebyggelse. I de fall jordbruksmark föreslås att tas i anspråk har en analys gjorts för att välja den minst produktiva jordbruksmarken och skapa en så naturlig anslutning till befintlig bebyggelse och infrastruktur som möjligt. Det har tagits hänsyn till vattenmiljöerna och bildning av grundvatten och flera

Tillhör nämndsbeslut 2026-04-14 SBN § 25 PLAN.2020.1257

anläggningar för rening och fördröjning föreslås. Klimatstudier avseende värmeöar och översvämningar har utförts och planen är anpassad utifrån detta. En ekosystemtjänstanalys har också funnits som underlag. Sammantaget bedöms planförslaget följa vägledningarna i Regionplan för Skåne.

4.2 Kommunal planering

Översiktsplan 2040

En översiktsplan ska hålla länge och ha ett långsiktigt planeringsperspektiv. Planen ligger till grund för kommunens och andra myndigheters beslut. Den används som ett stöd och underlag för den mer detaljerade planeringen och vid bygglov. En översiktsplan är vägledande men inte juridiskt bindande.

Den gällande översiktsplanen för Sjöbo kommun, antogs 2022-06-22 av kommunfullmäktige och utgår från kommunens politiska vision. Den ska vara vägledande i beslut om hur mark- och vattenområden samt bebyggd miljö ska användas, utvecklas och bevaras.

Översiktsplanen visar tydligt hur dess planeringsprinciper baseras på nationella, regionala såväl som lokala mål och program. Planeringen lyder i huvudsak att Sjöbo kommun ska utvecklas så att alla delar inom kommunen känns nära och har bra tillgång till service och kultur, satsningar ska fördelas geografiskt. Bebyggelseutveckling ska ske miljösmart och koncentreras till befintlig samhällsservice och infrastruktur för att skapa goda förutsättningar att bo bekvämt och resa klimatsmart. Kommunikationsstråk ska utvecklas för att främja individer till att välja klimatsmarta färdmedel. Kulturmiljöer ska hållas aktuella genom restaureringar och nyanvändning vilket ska bidra till ett mer attraktivt samhälle med en levande historia.

Den nu gällande översiktsplanen ersatte helt eller delvis följande planer:

- Översiktsplan för Sjöbo kommun 2009, antagen av kommunfullmäktige 29 april 2009.
- Fördjupad översiktsplan för Grimstofta söder, antagen av kommunfullmäktige 26 september 2007.
- Vindkraft i Sjöbo kommun, tematiskt tillägg till översiktsplanen, antagen av kommunfullmäktige 7 oktober 2010.

Resterande aktuella dokument gäller parallellt med den nya planen.

Detaljplaner

Genom en detaljplan regleras det hur bebyggelse, mark och vatten i ett specifikt geografiskt område ska användas. Det är kommunen som antar en detaljplan och till skillnad från översiktsplaner och fördjupade översiktsplaner som är rådgivande är detaljplaner juridiskt bindande. I en detaljplan anges vilka byggåtgärder som får göras inom det utpekade området.

En stor del av föreslaget planområde är idag detaljplanerat och flera detaljplaneprocesser är pågående. Inför att de nya utbyggnadsområdena ska byggas kommer ytterligare detaljplaner att behöva tas fram alternativt ändras.

Övriga kommunala ställningstaganden

I FÖP redovisas planens relation till andra kommunala visioner och styrdokument på ett överskådlig och tydligt sätt där även kopplingen till globala, nationella och regionala mål redovisas. Sjöbo kommun har utarbetat ett flertal kommunala styrdokument som beaktats i framtagande av planförslaget:

Tillhör nämndsbeslut 2026-04-14 SBN § 25 PLAN.2020.1257

- Trafikplan för Sjöbo (TRAST) 2013
- Bygga i Sjöbo, vägledning antagen 2021-11-16
- Sjöbos kulturplan 2022–2030
- Grönstruktur- och naturvårdsprogram 2016
- Folkhälsoplan 2021–2027
- Kretsloppsplan 2021–2027, antagen av Sjöbo kommun 2020-10-21
- Hållbart Sjöbo 2034
- Riktlinjer för bostadsförsörjning 2022–2026
- Lekplatsplan för Sjöbo kommuns lekplatser 2018
- Lokalförsörjningsplan, pågående arbete
- Risk- och sårbarhetsanalys

5 Planområdets förutsättningar

5.1 Övergripande beskrivning av planområdet

Kommunens utveckling

Sjöbo kommun bildades 1971 och är beläget centralt i södra Skåne. Kommunen angränsar till kommunerna Lund, Eslöv, Hörby, Tomelilla, Ystad och Skurup. Sjöbo kommun har en areal på drygt 500 kvadratkilometer, därav 15km^2 vatten, vilket gör kommunen till Skånes tredje största kommun.

Kommunens befolkning ökar och uppgick i mars 2023 till 19 518 invånare. Den stora ytan och relativt låga populationsnivån gör Sjöbo kommun till en attraktiv kommun att flytta till, mycket på grund av närheten till natur.

Sjöbo tätort har en centralortskaraktär från sekelskiftet, präglat av det järnvägssamhälle som samhället har sina rötter i. Bebyggelsemönstret är av betydelse för att bibehålla karaktären. Mot slutet av 1900-talet lades den järnväg som bidrog till Sjöbos uppkomst ner och utvecklingen av Sjöbo tätort fokuserades på enfamiljsbostäder och Sandbäcks industriområde. Stadens centrum ligger längs med eller i anslutning till Västergatan där stora delar av stadens utbud av kultur och service finns. Åsumsån rinner norr om tätorten och erbjuder ett naturnära resmål för invånarna (Fördjupad översiktsplan 2013, Översiktsplan 2040).

Sjöbo tätort är beläget centralt/öst i kommunen och hade år 2020 en population på 8 478 invånare (SCB 2021). Populationen i kommunen ökar där Sjöbo tätort står för 63% av ökningen från 2015–2020 (SCB 2022).

Infrastruktur

Genom Sjöbo tätort passerar två större riksvägar, väg 11 och väg 13. Västerut från Sjöbo tätort ansluter väg 11 Sjöbo med Veberöd, Dalby och Lund. Mot sydost nås Tomelilla och Simrishamn. Väg 13 ansluter Sjöbo till Hörby i norr och Ystad i söder. Dessa vägar är transportleder för farligt gods.

Tillhör nämndsbeslut 2026-04-14 SBN § 25 PLAN.2020.1257

Gång- och cykelvägar är relativt väl utbyggt i tätortens centrum och utanför centrum finns kopplingar till vissa platser. På många platser blandas dock cykeltrafiken med motortrafik. En ny cykelväg planeras längs med Tolångavägen för att binda samman Sjöbo tätort med Tolånga.

Genom Sjöbo tätort går Skåneexpressens linje 5 och 8 som länkar samman orten med Malmö, Lund, Tomelilla och Simrishamn. Regionala busslinjer (310, 338, 340 och 341) finns som länkar Sjöbo till omkringliggande orterna. Närtrafik med taxi finns på ett flertal sträckor där kollektivtrafik saknas.

Det har tidigare funnits ett framtida riksintresse för järnväg genom Sjöbo tätort. Riksintresset togs bort av Trafikverket 2021. Sjöbo kommun har beslutat att halva järnvägsreservatet ska finnas kvar, från Sjöbo tätort och västerut.

Markmiljö och byggnadstekniska förutsättningar

Sjöbo kommun har på en översiktlig nivå studerat risker kopplande till ras, skred och erosion inom planområdet för befintlig bebyggelse men även inom delar där bebyggelseutveckling är aktuell (Markera Mark Göteborg AB, 2025).

Inom kommunen finns i nuläget inga tidigare skred eller ras dokumenterade. Risk för ras, skred och erosion bedöms i nuläget inom stora delar vara låg eller mycket låg. Dock bedöms förhållandena utmed Åsumsån vara mer ansträngda. Ökade flöden kan medföra att förhållandena för ras och skred ändras över tid då erosionsförloppet är en pågående process.

Geotekniskt relaterade risker är förknippade med ras i branta underminerade slänter och strandbrinkar. Risken ökar avsevärt om vegetation tas bort eller där vegetationen inte längre kan hantera höga flöden. De områden som kan beröras av ras ligger i direkt anslutning till befintliga släntkrön.

Dokumenterade föroreningar förekommer i ett flertal ytor som kan komma att föreslås för bebyggelseutveckling.

I samband med planläggning ska en mer detaljerad bedömning av ras- och skredrisk samt förorenad mark utföras för respektive område.

Hälsa och risker - transporter, buller

Väg 11 och 13 är godstransportvägar som går igenom planområdet. En bullerkartläggning för trafik i Sjöbo tätort har gjorts för befintliga nivåer år 2022 samt för horisontåret 2040 (Efterklang, 2022). Beräkningarna är schablonberäkningar och tar inte hänsyn till framtida utbyggnadsområden. Dessa beräkningar togs fram som underlag för planering av nya utbyggnadsområden och nya fördjupade översiktsplanen.

Planförslaget innehåller inga större förändringar kopplade till trafikmiljön och bedöms därför inte riskera att få betydande miljöpåverkan. Buller och risk hanteras därför enbart i planbeskrivningen och i kommande detaljplaneprocesser och bygglov. Tydliga riktlinjer för bullernivåer finns (Boverket, 2023).

Natur och ekosystemtjänster

Sjöbo kommun har ett grönstruktur- och naturvårdsprogram som beskriver övergripande mål och satsningar för att bevara och utveckla naturmiljö- och grönstrukturvärden.

De fem målen som tagits fram är följande:

- Tillgodose människors rätt till och behov av gröna miljöer.
- Bevara och utveckla naturvärdena.

Tillhör nämndsbeslut 2026-04-14 SBN § 25 PLAN.2020.1257

- Bevara och utveckla de gröna kulturmiljövärdena.
- Öka kunskapen om och förståelsen för gröna miljöer.
- God skötsel av parker och tätortsnära natur.

De många fina grönområdena i och runt tätorten ger Sjöboborna tillgång till ett varierat rekreations- och friluftsliv vilket främjar invånarnas hälsa och välmående.

Enligt den medborgardialog som genomfördes under perioden april-december 2022 är grönområdenas betydelse för Sjöboborna väldigt stark, och det är oftast inom dem som daglig rekreation och motion sker. Sjöbo tätort har många fina och rekreativa grönområden som används flitigt av många, oberoende av ålder och kön. Under dialogen lyftes Åsumsån med kärleksstigen, Möllers mosse och Sjöbo Ora upp som uppskattade och ofta besökta områden. Det är enligt planförslaget viktigt att fortsätta lyfta och utveckla det gröna i tätorten för att tillvarata en av Sjöbos största styrkor.

Karteringar avseende ekosystemtjänster, grönstruktur, träd (över 5 meter) samt krontäckning har utförts som underlag till framtagande av planförslaget. Region Skåne lyfter fram 3-30-300-regeln som ett användbart verktyg i den kommunala planeringen (Region Skåne, 2023). Det betyder att alla bostäder ska ha utsikt över minst 3 träd, varje kvarter ska ha minst 30 procent krontäckningsgrad och invånare ska inte ha mer än 300 meter till ett grönområde.

Områden kring Sjöbo tätort hyser mycket höga naturvärden vilket också speglas av ett flertal riksintressen för naturvård, naturreservat och ett mycket värdefullt växt och djurliv.

Ett stort antal arter är rödlistade i Skåne och för att vända trenden har varje kommun tilldelats arter att ta extra hänsyn till, så kallade ansvarsarter. Inom planområdet har flera av Sjöbos ansvarsarter observerats; slåttersandbi, skogsveronika, vit stork, havsörn, skedand och fladdermusarten barbastell. I Sjöbo kommun har flera av dessa arter en betydande del av sin nationella utbredning, och vissa arter har endast lokaliserats här. Vad kommunen gör för arterna kan därför få betydelse för om arten ökar eller minskar i Skåne eller till och med i landet. Dessutom är många av arterna så kallade paraplyarter, arter vars habitat anses inkludera andra skyddsvärda arter och biotoper.

Hänsyn har tagits till gröna infrastrukturen och kommunens skyddsarter vid planering av nya utbyggnadsområden och placering av idrottsplatsen. Påverkan på natur och skyddade arter kommer vid behov hanteras vid detaljplaneläggningar och bygglov.

I tätorten finns grönområden, parker och allmänna planteringar och här har kommunen ett stort ansvar att välja växter och skötsel som gynnar den lokala biologiska mångfalden. Växter med lokalt ursprung bör om möjligt väljas då den lokala insektsfaunan och fågellivet ofta är beroende av just dessa arter. Buskar och träd bör om möjligt väljas med spridd blomningstid över säsongen och gärna med bär och nektar som gynnar djurlivet. Ytor med klippta gräsmattor bör minimeras.

Planförslaget har inte bedömts få en betydande miljöpåverkan på natur så därför konsekvensbedöms inte denna aspekt i MKB utan hanteras endast väldigt övergripande. Påverkan på riksintressena för natur beskrivs i kapitel 5.2.

5.2 Riksintressen enligt miljöbalken

Bestämmelserna om riksintressen syftar till att främja en från ekologisk, social och samhällsekonomisk synpunkt god hushållning med marken, vattnet och den fysiska miljön i övrigt. Bestämmelserna ska tillämpas vid beslut som rör ändrad användning av mark- och vattenresurserna. Bestämmelserna om riksintressen finns i 3 och 4 kapitlet miljöbalken (1998:808).

Tillhör nämndsbeslut 2026-04-14 SBN § 25 PLAN.2020.1257

Riksintresse naturvård – Sjöbo Ora-Fyledalen-Nybroån med biflöden (NRO 12 075)

Riksintressets värde och förutsättning för bevarande

Riksintresset för naturvård Sjöbo Ora-Fyledalen-Nybroån med biflöden (9 771 ha) ligger delvis inom planområdets östra del, se Figur 6 nedan.

Området omfattar naturbetesmarker med varierande trädklädnad och hävdgynnad flora, våtmarkstyper med bland annat en sumpskog som är en viktig groddjurslokal samt värdefulla rikkärrsmiljöer. Efter betydande åtgärder har Fyleån/Nybroån en riklig förekomst av havsöring. Ån har även förekomster av stensimpa, nejonöga och tjockskalig målarmussla. Även utter uppehåller sig i Fyledalen (Naturvårdsverket, 2023).

Förutsättningar för bevarande:

- Fortsatt jordbruk med åkerbruk och naturvårdsinriktad betesdrift.
- Restaurering av igenvuxna ängar och naturbetesmarker.
- Restaurering av våtmarker.
- Röjning av igenväxningsvegetation.
- Skötsel av landskapselement.
- Ingen negativ påverkan på vattenkvalitet eller vattenmiljö.
- Hänsynsfullt skogsbruk.
- Att ån tillåts svämma.
- Att åbotten inte slammar igen av sediment.
- Att tillräckliga (ekologiskt funktionella) skyddszoner finns uppströms den återmeandrande vattendragssträckan i Fyledalen och uppströms i Trydeån.

Planförslagets påverkan på riksintresset

Ett utbyggnadsområde, Tofta trädgård, planeras i norra delen av riksintresset Sjöbo Ora-Fyledalen-Nybroån med biflöden. Området planeras att ha en lantlig karaktär med en gles bebyggelsestruktur. Enligt planförslaget ska utbyggnadsområdets angränsande skogslandskap i söder fortsatt vara visuellt framträdande inom området och hur bebyggelsen möter skogen ska beaktas för att inte negativt påverka friluftslivets tillgänglighet.

Utvecklad grönstruktur vid Sjöbo Ora har anpassats för att begränsa risk för påverkan på riksintresset. Naturvärdesinventering kommer enligt riktlinjerna för utbyggnadsområdet Tofta trädgård att krävas i kommande detaljplanering.

Påverkan på riksintressets värden bör noga utredas då dessa också är kopplade till jordbrukslandskapet. En av förutsättningarna för fortsatt bevarande av riksintressets värden är fortsatt jordbruk med åkerbruk och naturvårdsinriktad betesdrift i området.

Flera mindre utbyggnadsområden är sedan tidigare planerade inom riksintresset Sjöbo Ora-Fyledalen-Nybroån med biflöden. Campingstugor på ett område av cirka 12 ha intill Sjöbo camping enligt antagen detaljplan. Ytor i områdets nordvästra spets som ligger i anslutning till Sjöbo tätort pekas ut för planering av nya bostadsområden.

Byggnation av bostäder inom/nära riksintresset kan också påverka området genom dagvattenhantering, skyfall, ökad störning av trafikbuller, ökat besökstryck, lössprингande hundar och katter, spridning av invasiva arter från trädgårdar och vid hantering av jordmassor. Detta bör beaktas vid detaljplaneringen.

Tillhör nämndsbeslut 2026-04-14 SBN § 25 PLAN.2020.1257

Påverkan på riksintressets värden måste noga utredas vid detaljplaneringen av utbyggnadsområdet Tofta trädgård. Naturvärdesinventering och artinventeringar kommer sannolikt att krävas för att säkerställa detta samt att skyddade arter och deras miljöer inte påverkas negativt.

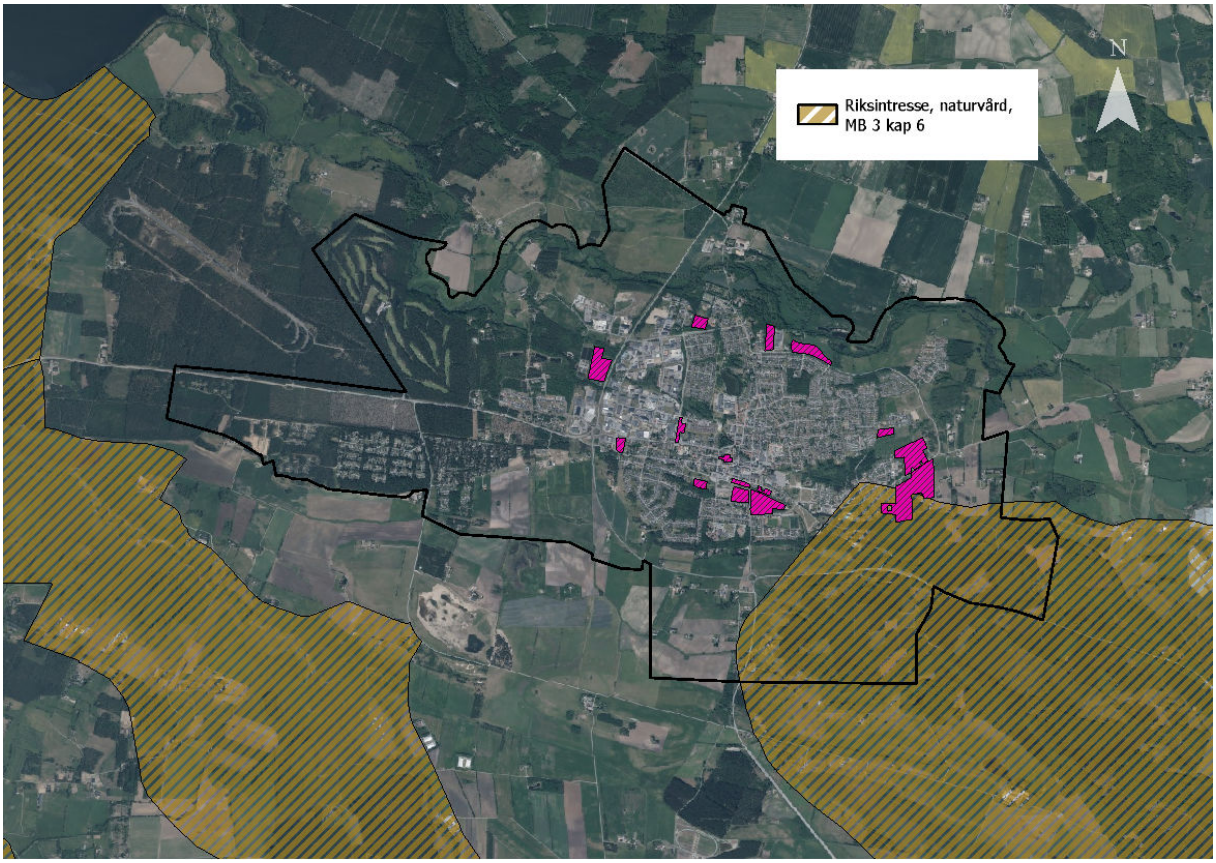

Figur 6. Riksintresse för naturvård Sjöbo Ora-Fyledalen-Nybroån med biflöden i sydost och riksintresse för naturvård Klingavälsån i sydväst. (Karta: Sjöbo kommun, 2025)

Område för utvecklad grönstruktur vid Sjöbo Ora har anpassats för att begränsa påverkan på riksintresse för naturvård.

Riksintresse naturvård – Klingavälsån (NRO 12 081)

Riksintressets värde och förutsättning för bevarande

Riksintresse Klingavälsåns (4 564 ha) dalgång hyser ett rikt naturvärde i form av meanderande vattendrag, silängssystem, naturbetesmarker samt art- och individrika växtsamhällen. Riksintresset angränsar i sydväst om planområdet, se Figur 6 ovan. Klingavälsån är berömt för sitt rika fågelliv med många häckande vadare (Naturvårdsverket, 2000). Klingavälsån har måttlig ekologisk status och uppnår ej god kemisk status.

Förutsättningar för bevarande:

- Bibehållen vattenkvalitet och vattenbalans.
- Fortsatt jordbruk med åkerbruk, ängsbruk, naturvårdsinriktad betesdrift och skötsel av landskapselement. Restaurering av igenvuxna ängar och naturbetesmarker. Områdets värden kan påverkas negativt av: minskad eller upphörd jordbruks/betesdrift,

Tillhör nämndsbeslut 2026-04-14 SBN § 25 PLAN.2020.1257

skogsplantering av jordbruksmark, energiskogsodling, igenväxning, spridning av gifter eller gödselmedel, bebyggelse, nydikning, täkt, luftledningar, vägdragningar.

Delar av Klingavälsåns riksintresse är också Natura 2000-område enligt fågeldirektivet respektive art- och habitatdirektivet. Natura 2000 är ett nätverk bestående av skyddade naturområden runtom i hela EU. Två Natura 2000-områden finns inom riksintresse Klingavälsån: *Klingavälsån (fågeldirektivet)* samt *Klingavälsån – Karup (art- och habitatdirektivet).*

Planförslagets påverkan på riksintresset

Klingavälsåns riksintresse bedöms inte påverkas negativt av planförslaget. Planförslaget ger förutsättningar för att vattenmiljöerna på sikt ska kunna påverkas positivt av planförslaget. Se kapitel 6.1 Vattenmiljö.

Riksintresse för friluftsliv – FM 12 Fyledalen

Riksintressets värde och förutsättning för bevarande

Ett riksintresse för friluftsliv ligger delvis inom området för planförslaget, *FM 12 Fyledalen*. Se Figur 7. Det är ett område med särskilt goda förutsättningar för berikande upplevelser i natur- och/eller kulturmiljö. Området nyttjas för vandring, strövande, promenader, cykling, naturupplevelser, kulturupplevelser, bär och svampplockning, löpning, fågelskådning, ridning, dressincykling.

Fyledalens vackra och unika landskap karakteriseras av branta sluttningar och en flack botten där Fyleån rinner fram. Dalbottnen utgörs främst av åker- och betesmarker med inslag av gamla kärr medan lummiga bokskogar präglar sluttningarna. Under år 2013 har en omfattande restaurering av delar av Fyleån genomförts och ån har återfått sitt slingrande lopp och olika typer av våtmarker och kärr har återställts. Fyledalen är relativt opåverkat av buller och här kan man uppleva stillhet och tystnad. De skiftande naturförhållandena i dalgången har lett till ett rikt och varierat växt- och djurliv med många ovanliga arter och dalen är ett av de botaniskt mest artrika områdena i hela Skåne. Lövgrodan har här en av sina absolut bästa lokaler i hela Norden. Hela Fyledalen har stor betydelse för såväl häckande som rastande och övervintrande rovfåglar och den är ett viktigt tillhåll för kronhjort.

Fyledalen är en av norra Europas finaste platser för rovfågelsskådning och lockar många långväga besökare. De höga naturvärdena gör området intressant för alla former av naturstudier och exkursioner.

Sjöbo Ora, som ligger i direkt anslutning till Sjöbo, är ett lättillgängligt närrekreationsområde med stigar och motionsslingor. Från Orans branta sluttningar har man en vidsträckt utsikt över slätten och den dominerande Romeleåsen. Skåneleden korsar riksintresseområdet.

Förutsättningar för bevarande och utveckling av områdets värden är att naturvärdena och befintliga anläggningar för friluftslivet bevaras och underhålls liksom Skåneleden som passerar området. Enligt beskrivningen av riksintresset finns potential att utöka tillgängligheten via kollektivtrafiken och det finns möjlighet till utveckling av stråk för vandring och cykling samt enklare anläggning för friluftsliv. Naturreservaten inom riksintresset förvaltas enligt skötselplaner.

Planförslagets påverkan på riksintresset

Planförslaget påverkar riksintresset positivt. Vid utveckling som sker i tätortsgränsen ska god tillgänglighet till omgivande natur säkerställas enligt planförslagets riktlinje. Området vid Oran är utpekat som ett område där rekreation ska utvecklas.

Tillhör nämndsbeslut 2026-04-14 SBN § 25 PLAN.2020.1257

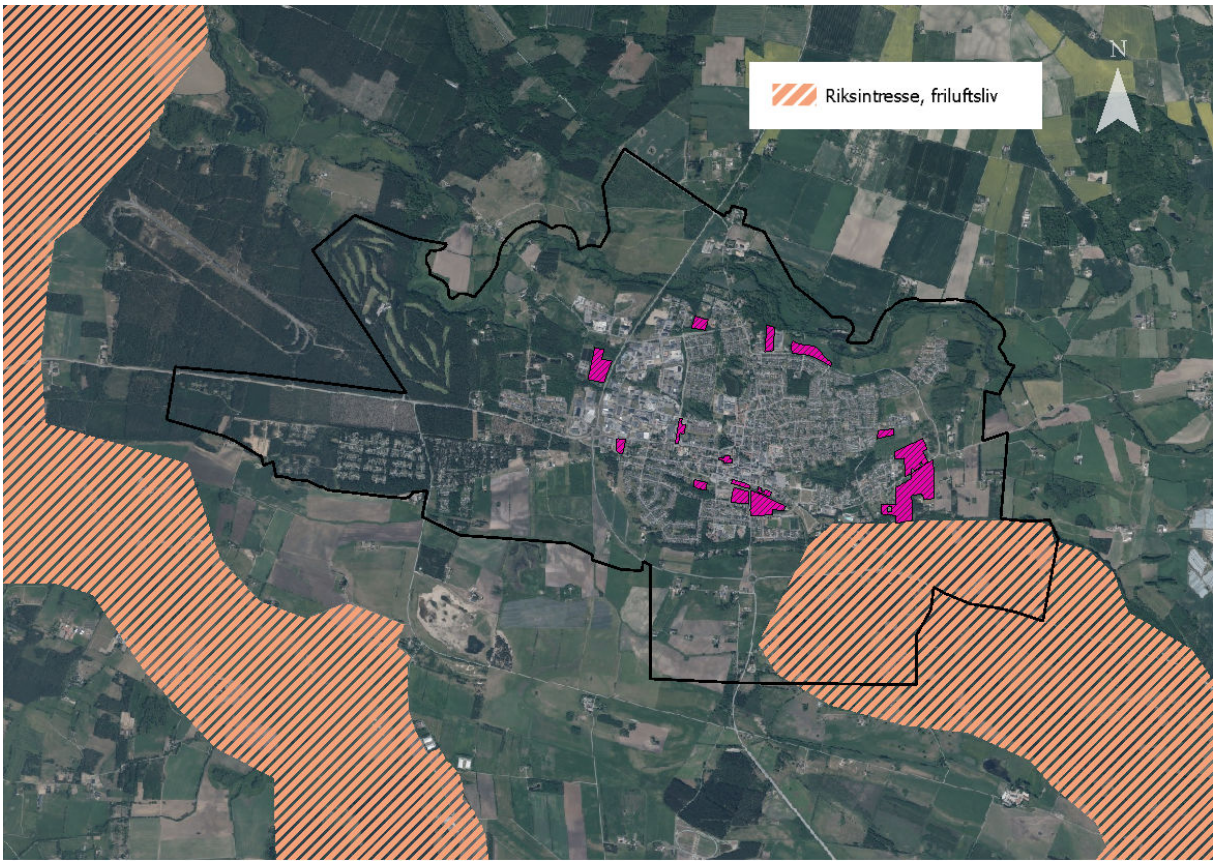

Figur 7. Riksintresse för friluftsliv, Fyledalen. (Karta: Sjöbo kommun, 2025)

Riksintresse för kulturmiljö – Södra Åsum (M180)

Ett före detta riksintresse för kulturmiljövård, Södra Åsum finns i planområdets norra del, se Figur 8 nedan. Riksintresset avsåg sockencentrum med odlingsbygd runt Åsumsån.

Länsstyrelsen Skåne beslutade efter en översyn att riksintresset Södra Åsum skulle utgå. (Länsstyrelsen i Skåne, 2024)

Planförslagets påverkan på riksintresset

Även om riksintresset inte skulle utgått är bedömningen att utbyggnadsområde Stapelgränd inte påverkar riksintressets värden. Inom riksintresset finns redan bebyggelse och Stapelgränd utgör en lucka som kan följa bebyggelsestrukturen i området. Riksintressets dragning är dessutom väldigt grovhuggen och Stapelgränd ligger en bit ifrån de värden som är bevarandevärda i riksintresset. De båda kyrkomiljöerna är skyddade enligt Kulturmiljölagen och anses inte heller påverkas av Stapelgränd. Kvarnmiljön är välbevarad och ligger långt utanför Stapelgränds utbyggnadsområde. De regionala värden som uppmärksammas i Kulturmiljöprogram för Skåne ligger på sådant avstånd från Stapelgränd att de inte bedöms påverkas.

Planlagt området Stapelgränd har minskats något efter samråd.

Tillhör nämndsbeslut 2026-04-14 SBN § 25 PLAN.2020.1257

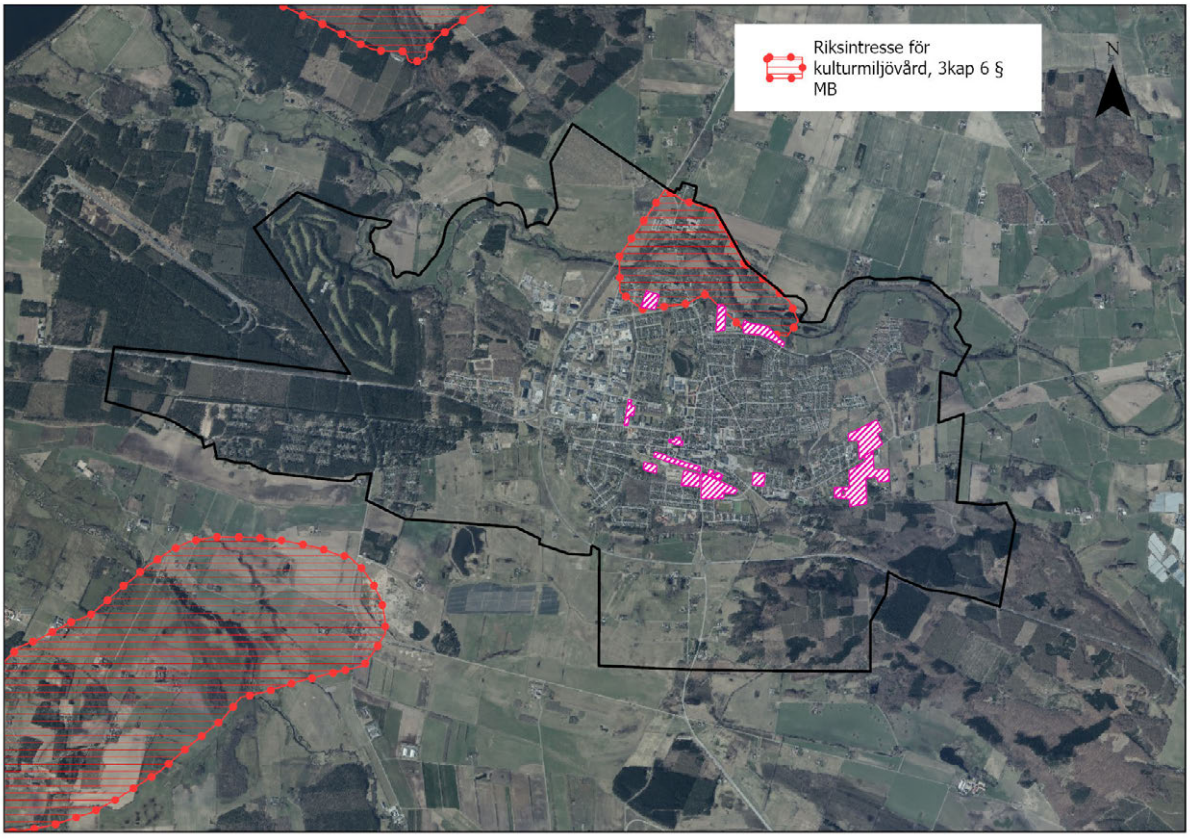

Figur 8. Tidigare riksintresse för kulturmiljövård – Södra Åsum. Objektet i Sjöbos norra del avgränsat med röd linje. Riksintresset har utgått. (Karta: Sjöbo kommun, 2024).

Riksintresse Försvarsmakten – Björka övningsfält (i anslutning till planområdet)

Björka övningsfält som är en före detta flygbas anskaffades år 1939 och är ett komplement till Revingehed övningsfält. Björkafältet i sin tur omfattar ca 300 ha och är beläget i både Lund och Sjöbo kommuner cirka fyra kilometer väster om Sjöbo.

Planförslagets påverkan på riksintresset

Inga utbyggnadsområden som kan påverka riksintresset finns redovisade i planförslaget.

5.3 Skyddade områden

Vattenskyddsområde

Vattenskyddsområde är ett mark- eller vattenområde som enligt 7 kap. 21§ miljöbalken utses av länsstyrelsen eller kommunen i syfte att skydda en grund- eller ytvattentillgång som brukas eller kan komma att brukas som vattentäkt. Vattenskyddsområdena hanteras i kapitel 6.4.

Strandskydd

Enligt 7 kap 13 § miljöbalken har strandskyddsområden två syften. Dels syftar strandskyddet till att långsiktigt trygga förutsättningarna för allemansrättslig tillgång till strandområden, dels till att bevara goda livsvillkor för djur- och växtlivet både på land och i vatten. Strandskyddet omfattar enligt 7 kap 14 § miljöbalken land- och vattenområdet intill 100 m från strandlinjen och undervattensmiljön är även den inkluderad. I det enskilda fallet får länsstyrelsen ta beslut

Tillhör nämndsbeslut 2026-04-14 SBN § 25 PLAN.2020.1257

om att utvidga strandskyddet till högst 300 m om det är nödvändigt för att strandskyddets syften ska kunna tillgodoses.

I de fall då det finns särskilda skäl går det att söka dispens från strandskyddet. Enligt 4 kap 17 § plan- och bygglagen får kommunen upphäva strandskyddet i en detaljplan om särskilda skäl föreligger i enlighet med 7 kap 18 c och d § miljöbalken.

Ett vattendrag inom planområdet omfattas av strandskydd, Åsumsån, se Figur 9. Ån rinner norr om Sjöbo tätort och mynnar ut i Vombsjön. Åsumsån har en rik fauna med bland annat tjockskalig målarmussla, ål och havsöring.

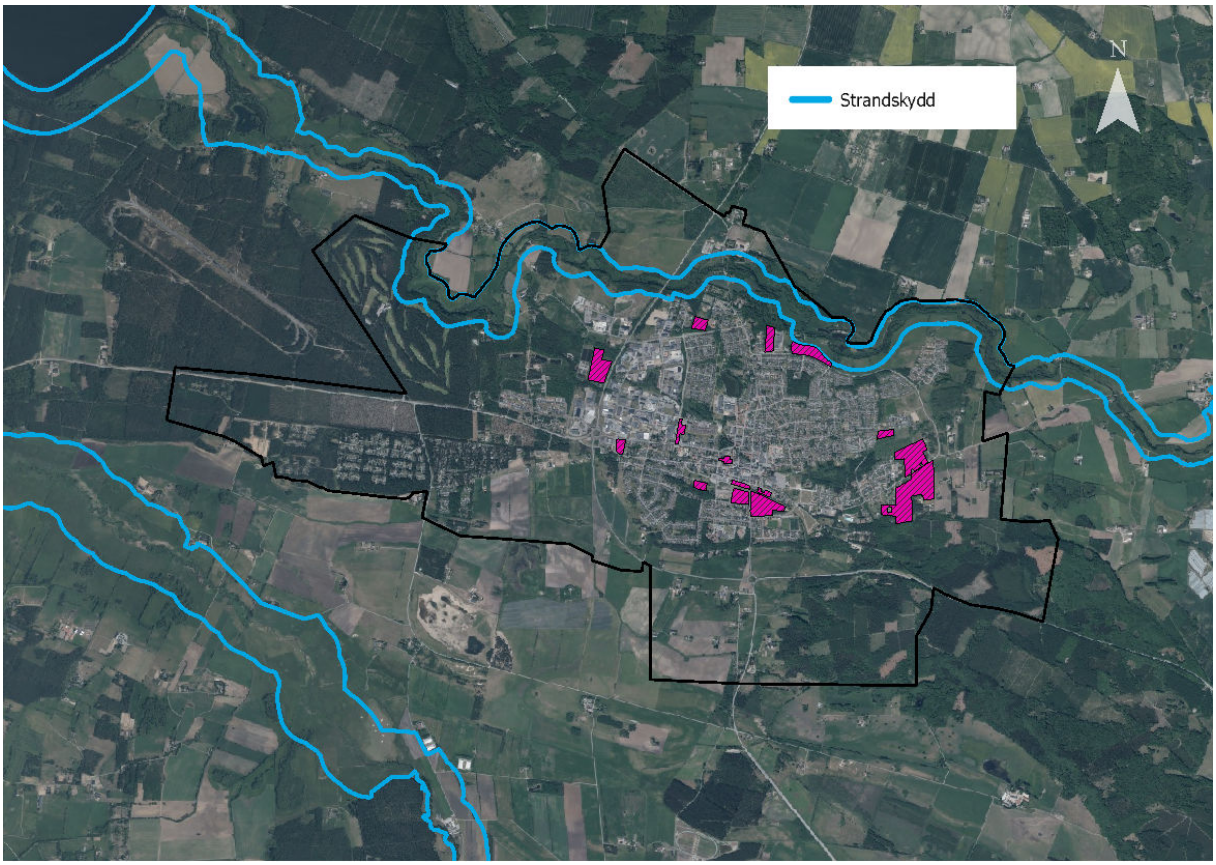

Figur 9. Strandskyddsområde. (Karta: Sjöbo kommun, 2025)

Dikesföretag

Det finns ett flertal dikningsföretag inom föreslaget planområde. Dessa är viktiga att identifiera och bedöma påverkan på vid förändringar i dagvattenhantering och anläggning av reningsanläggningar för dagvatten. Påverkas dessa kan de behöva omprövas eller upphävas.

I FÖP redovisas dikningsföretag med båtnadsområden. Enligt planeringsinriktningarna ska dikningsföretag kontaktas i samband med planläggning om nytt dagvatten planeras att släppas ut i systemet.

Biotopskydd

Små mark- och vattenområden som bland annat utgör viktiga livsmiljöer för hotade växt- eller djurarter får med grund i 7 kap 11 § miljöbalken förklaras biotopskyddsområden. Det finns två olika typer av biotopskyddsområde. Det finns ett generellt skydd för biotoptyper som anges i bilaga 1 till förordning (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m. m. Det andra

Tillhör nämndsbeslut 2026-04-14 SBN § 25 PLAN.2020.1257

biotopskyddet innebär att ett skydd för en särskild biotop beslutas i varje enskilt fall. Enligt 7 kap 11 § första stycket 2 miljöbalken är det en myndighet eller kommun som får besluta att ett område ska förklaras biotopskyddsområde.

Biotopskydden identifieras och hanteras vid upprättandet av nya detaljplaner eller vid bygglov. Beskrivs i FÖP under rubriken Riksintressen och skydd.

Naturminne

Ett naturminne är ett särpräglat naturföremål som enligt 7 kap 10 § miljöbalken får utses av länsstyrelsen eller kommunen om det behöver skyddas eller vårdas särskilt. Även det område på marken som krävs för att bevara naturföremålet och ge det behövligt utrymme får omfattas av naturminnesförklaringen.

Naturminnen identifieras och hanteras vid upprättandet av nya detaljplaner eller vid bygglov.

Skogligt biotopskydd

Inom planområdet förekommer fyra områden som har skogligt biotopskydd, 1 i Oran och 3 vid Omma. Samtliga områden består till en majoritet av ädellövskog utanför våtmark med inslag av triviallövskog. Ingen exploatering kommer att ske inom de områden som omfattas av skogligt biotopskydd.

Fornlämningar 2 kap kulturmiljölagen

Fornlämningar omfattas av ett generellt skydd enligt 2 kap kulturmiljölagen (1988:950). Det innebär att det är förbjudet att utan tillstånd rubba, ta bort, gräva ut, täcka över eller på annat sätt skada en fornlämning. Till varje fornlämning hör också ett fornlämningsområde som har samma lagskydd som fornlämningen. Storleken på fornlämningsområdet varierar från fall till fall och avgörs av Länsstyrelsen. Det omfattar även nyupptäckta fornlämningar som skyddas automatiskt, utan att något myndighetsbeslut behöver fattas.

Inom planområdet finns ett flertal möjliga fornlämningar och eventuell påverkan på dem hanteras i detaljplaneskedet eller vid bygglov. Kända fornlämningar redovisas i FÖP.

Landskapsbildskydd

Planområdet angränsar till ett område med landskapsbildskydd i planområdets sydöstra del, se Figur 10 nedan. Skyddet syftar till att förhindra att en åtråvärd landskapsbild förstörs. Exploateringar som kan riskera att påverka en landskapsbild som är skyddad behöver tillstånd från länsstyrelsen. Planförslaget bedöms inte påverka landskapsbildskyddet.

Tillhör nämndsbeslut 2026-04-14 SBN § 25 PLAN.2020.1257

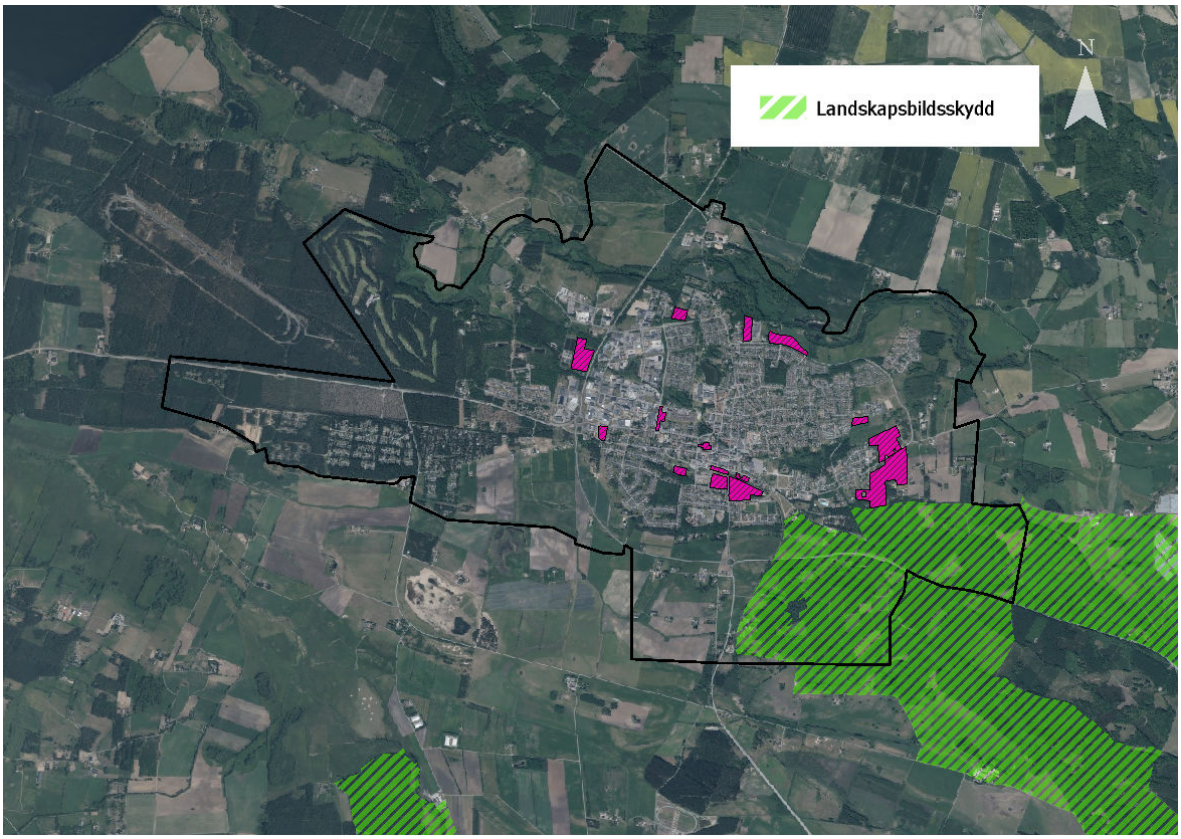

Figur 10. Landskapsbildskydd. (Karta: Sjöbo kommun, 2025)

6 Miljöbedömning av miljöaspekter

6.1 Vattenmiljö

Förutsättningar

Bedömningsgrunder

I miljöbalken (1998:808) finns bestämmelser om kvaliteten på mark, vatten och miljön i övrigt. Bestämmelserna kallas för miljökvalitetsnormer och de syftar till att varaktigt skydda människors hälsa eller miljön eller för att avhjälpa skador på eller olägenheter för människors hälsa eller miljön. Enligt 5 kap 1 § miljöbalken är det antingen regeringen eller myndigheter som utsetts av regeringen som får meddela miljökvalitetsnormer.

Bedömning för ytvattenförekomster har sin grund i Havs- och vattenmyndighetens föreskrifter (HVMFS 2019:25) om klassificering och miljökvalitetsnormer avseende ytvatten. Klassificeringen av ytvattenstatus utgår ifrån biologiska, fysikalisk-kemiska och hydromorfologiska kvalitetsfaktorer.

Sveriges geologiska undersöknings föreskrifter (SGU-FS 2023:2) om miljökvalitetsnormer för grundvatten syftar till att säkerställa att grundvattenförekomster har god status nu och i framtiden.

Minsta acceptabla åtgärdsbehov för dagvattenrening i samband med detaljplaneprojekt är normalt att miljökvalitetsnormerna (MKN) för recipienten inte får äventyras. Det innebär att området som minimum inte ska försvåra möjligheterna för recipienten att nå MKN efter planerade exploateringar.

Tillhör nämndsbeslut 2026-04-14 SBN § 25 PLAN.2020.1257

Målet bör dock alltid vara att bästa möjliga förbättring ska eftersträvas då det kan antas att det är i områden med pågående eller kommande stadsutveckling som en större andel av förbättringsbehovet i praktiken kan tillkomma. Genom att sträva mot en så stor förbättring som möjligt kan vi därför minska reningsbehovet och ytanspråket i befintliga områden som ofta har sämre förutsättningar för förbättringar. (DHI Sverige AB, 2023)

Vattenförekomster - Ytvatten

Kävlingeån: Vombsjön-Tranåsbäcken (Björkaån/Åsumsån/Tolångaån) är ett av Skånes största vattendrag som rinner västerut från Vombsjön och mynnar i Lommabukten norr om Bjärred. Sydöst om Vombsjön ligger Sjöbo och de mindre vattendrag som passerar här räknas även de till Kävlingeån. Sträckan norr om Sjöbo tätort benämns Kävlingeån: Vombsjön-Tranåsbäcken (Björkaån/Åsumsån/Tolångaån) (WA78517976), se Figur 11.

Figur 11

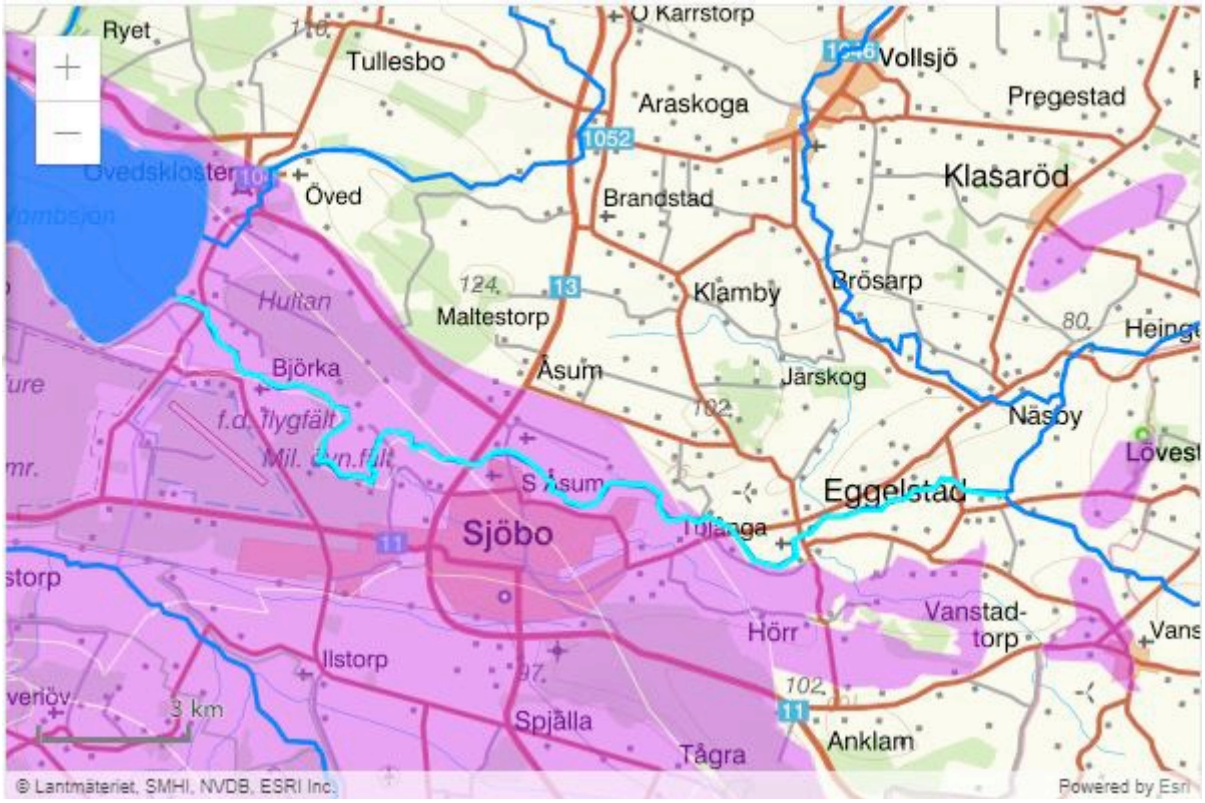

Figur 11. I ljusblått visas sträckningen Kävlingeån:Vombsjön-Tranåsbäcken (Björkaån/Åsumsån/Tolångaån) och i rosa grundvattenförekomster. (DHI Sverige AB, 2023)

Detta vattendrag omfattas av miljökvalitetsnormer. Statusklassning är bedömd som måttlig ekologisk status då det finns ett flertal vandringshinder som kan påverka de akvatiska organismerna negativt. Ån är påverkad av övergödning och den naturliga morfologin och hydrologin är påverkad genom rätning och rensning av vattendraget. Ån har också problem med miljöfarliga ämnen. (VISS, 2023)

Den urbana markanvändningen bedöms ha betydande påverkan på vattendraget avseende miljögifter och/eller övergödning. Kommunen ansvarar genom miljötillsyn och fysisk planering för att dagvattenåtgärder genomförs så att god ekologisk status ska kunna uppnås. Enligt beslutad förvaltningsstatus ska vattendraget uppnå god ekologisk status år 2033.

Tillhör nämndsbeslut 2026-04-14 SBN § 25 PLAN.2020.1257

Exempel på åtgärder som föreslås i VISS för att förbättra ekologiska statusen i Kävlingeån (VISS, 2023) som kan påverkas av en översiktsplan:

- För att reducera läckaget av näringsämnen från jordbruksmark kan en så kallad anpassad skyddszon anläggas. Det innebär att det ska finnas ett visst avstånd mellan jordbruksmark och exempelvis ett vattendrag.
- Förbättra dagvattenhantering i Sjöbo. Förbättra infrastrukturen.
- Åtgärd för att minska påverkan från små avlopp.
- Åtgärd särskilt förorenande ämnen.
- Anlägga dagvattendammar för rening och näringsretention.

Skyfall

Enligt branschstandard och Svenskt Vatten AB:s (2019) publikation *P110 Avledning av dag-, drän- och spillvatten* bör det försäkras vid ny exploatering att inga skador uppstår vid skyfall med minst en återkomsttid på 100 år. Vid skyfall antas alla dagvattenledningar och magasin gå fulla och vatten avrinner endast ytligt. För att bedöma översvämningsrelaterade risker vid skyfall har en lågpunktskartering utförts (Sigma Civil AB, 2021). Syftet är att identifiera kritiska punkter i form av lågpunkter och större avrinningsstråk. Dagvatten ska kunna ta sig ytligt från området i händelse av kraftig nederbörd och fullt ledningssystem utan att utgöra risk för skada av byggnader eller för människans hälsa.

Sjöbo ligger i en dalgång med ett större vattendrag Åsumsån norr om centrala Sjöbo som rinner från öst till väst. Marken runt Sjöbo består till största delen av isälvssediment med god infiltrationsförmåga. Norr om Åsumsån återfinner man sandig och lerig morän med medelhög till låg markgenomsläpplighet.

Vid lågpunktskarteringen identifierades 12 lågpunktsområden som kan behöva åtgärder för att klara av ett 100-årsregn, se Figur 12.

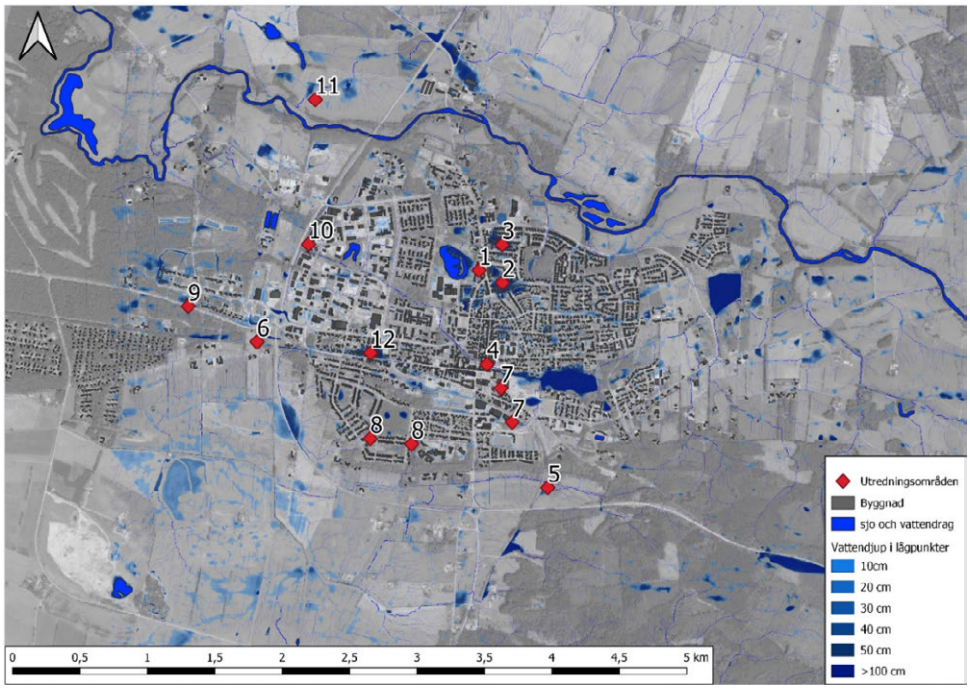

Figur 12. Figuren visar de problemområden (lågpunkter) som identifierats och som utretts vid skyfallskarteringen. (Sigma Civil AB, 2021)

Tillhör nämndsbeslut 2026-04-14 SBN § 25 PLAN.2020.1257

Påverkan och effekt

Skyfall och översvämning

Det har i skyfallsutredningen givits förslag på åtgärder vid lågpunkterna både där det finns befintlig bebyggelse och där exploatering planeras. (Sigma Civil AB, 2021)

Översvämningarna kan uppstå både inom planerade exploateringsområden eller nedströms till följd av exploateringen. Typ av åtgärder varierar och kan utgöras både av lokal höjdsättning av mark, byggande av vallar eller breddning av diken och trummor. Större åtgärder kan vara fördröjningar uppströms med hjälp av anlagda våtmarker, dammar eller strypta flöden av huvudbäckfåror samt omledning av avrinningsvägar.

I planförslaget finns vägledning och ett flertal förslag på åtgärder för att minska påverkan av skyfall. I mark- och vattenanvändningskartan finns utpekade områden för klimatanpassning som inte ska exploateras eller hårdgöras, se Figur 13 nedan. Områden som kan användas för tillfällig översvämning ska identifieras och planeringen inriktas på multifunktionella lösningar som kan ta hand om stora flöden vid skyfall. Allmän platsmark inklusive parkeringsytor ska utformas så att de kan infiltrera dagvatten och samtidigt skapa värdefulla ekosystemtjänster. För mark inom vattenskyddsområde gäller särskilda regler. Samhällsviktig verksamhet samt all ny-, om- och tillbyggnad av bebyggelse ska säkras mot 100-årsregn med klimatfaktor.

I arbetet med den fördjupade översiktsplanen har ny bebyggelse lokaliserats så att det finns möjlighet till avledning och fördröjning av dagvattnet. I FÖP redovisas generella riktlinjer för dagvatten kopplat till miljökvalitetsnormer, översvämningsproblematik och kommunalt VA som det hänvisas till i de utbyggnadsområden där så är extra viktigt.

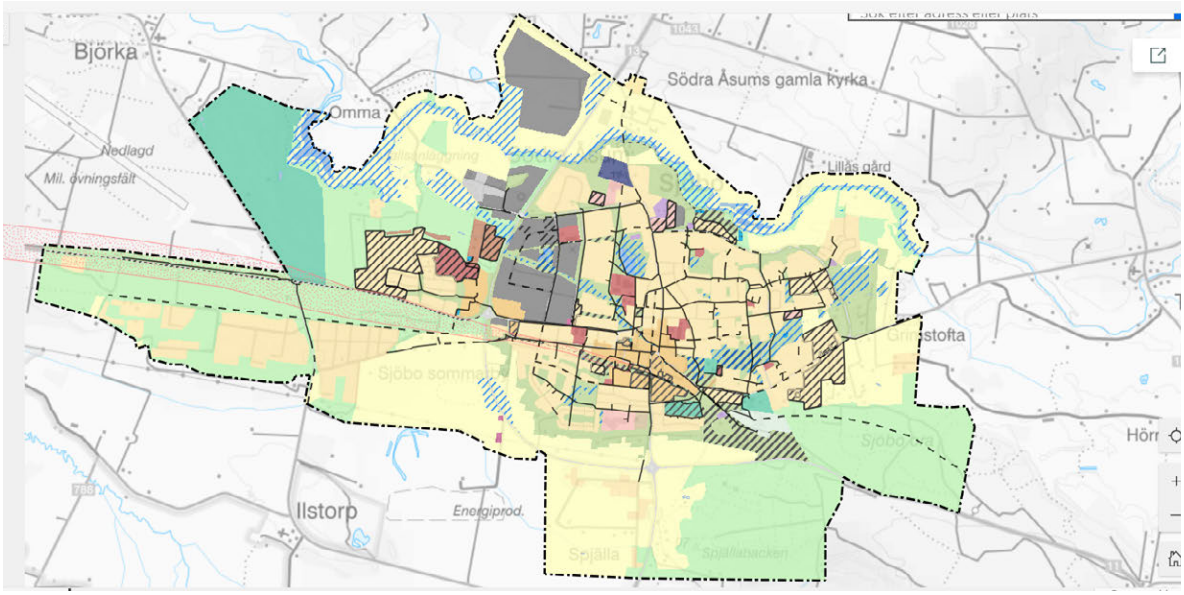

Figur 13 Markanvändningskarta för Sjöbo kommun med områden för klimatanpassning i blått (Sjöbo kommun, 2026)

Miljökvalitetsnormer vatten

Enligt planförslaget ska rening av dagvatten från ny bebyggelse säkerställas. Planbeskrivningen hänvisar till de förslag som finns i utredningen Dagvattenpåverkan på Kävlingeån från Sjöbo tätort med avseende på MKN (DHI Sverige AB, 2023). Vid detaljplanearbete och vid exploatering inom vattenskyddsområde ska risker för vattentäkten utredas och ett aktivt arbete för förbättrad yt- och grundvattenstatus bedrivas.

Tillhör nämndsbeslut 2026-04-14 SBN § 25 PLAN.2020.1257

Störst åtgärdsbehov för att inte öka belastningen på Kävlingeån i samband med planerade exploateringar ses i de avrinningsområden där skogs- eller jordbruksmark tas i anspråk för nya exploateringar. För att inte försämra möjligheterna för vattenförekomsten att nå MKN krävs störst insatser vad gäller rening av dagvatten i de avrinningsområden där exploateringsplanerna är störst.

Vid jämförelse av föroreningsberäkningarna för befintlig och framtida situation ser vi att halterna ökar för samtliga studerade ämnen förutom koppar och krom. Beräknade mängder ökar dock för samtliga ämnen med undantag för kvicksilver vilket kan förklaras med den ökade avrinningen (DHI Sverige AB, 2023). Resultatet är väntat då de planerade exploateringarna framför allt innebär minskning av skogs- och ängsmark som ersätts av ny bebyggelse i form av villa- och radhusområde samt industrimark (detaljplanelagd). Detta innebär, förutom ökade halter av olika föroreningar i dagvattnet, en större andel hårdgjord yta och därmed att en större dagvattenvolym avrinner från området mot vattenförekomsten.

Det är viktigt att säkerställa att tillkommande fosforutsläpp från planerade exploateringar hanteras med tillräcklig rening för att inte öka utsläppen mot recipienten och därmed riskera att MKN inte kan uppnås.

För att Sjöbo tätort aktivt ska bidra till att vattenförekomsten kan nå god ekologisk status bör fokus ligga på förbättrad rening av dagvatten från avrinningsområde 1 och 3 som tar emot stora delar av dagvattnet från de mer centrala (urbana) delarna av Sjöbo tätort. Vad gäller reningsanläggningar förespråkas anläggningar som är särskilt lämpade för avskiljning av kväve och fosfor. Dagvattnet från dessa områden leds idag via dagvattenledningsnätet till Grimstoftabäcken och Möllers mosse, se Figur 14. Genom närmare undersökning och viss restaurering av dessa anläggningar bör Sjöbo kunna bidra till att ytterligare minska utsläppen av kväve och fosfor och på så vis bidra till att vattenförekomsten kan nå god ekologisk status.

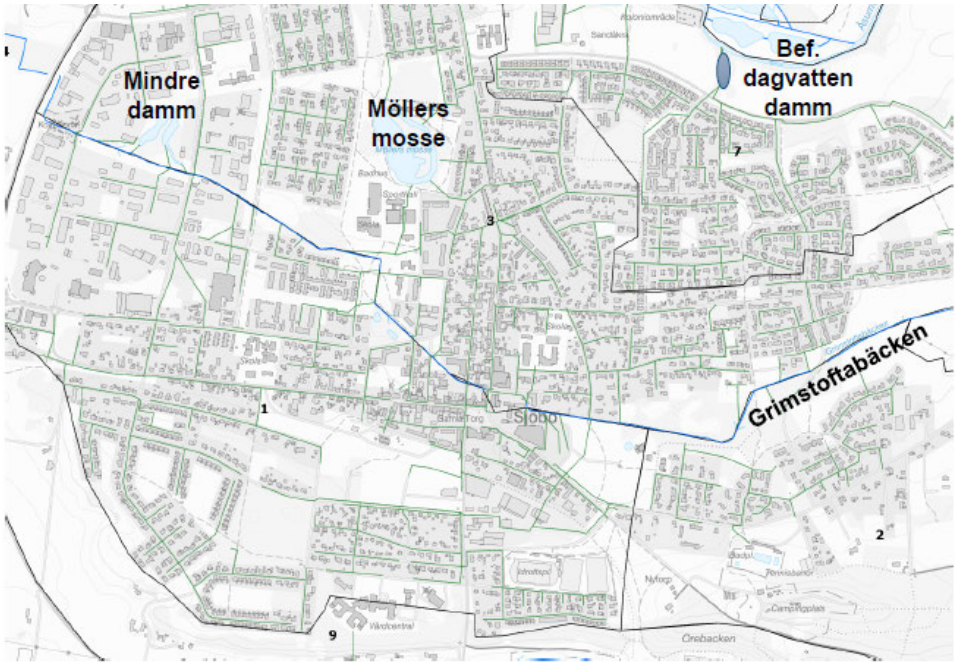

Figur 14. Befintliga vattenkroppar som tar emot dagvatten från Sjöbo tätort. Översikt av funktionen i dessa skulle ge ökad reningseffekt och därmed bidra till att vattenförekomsten kan nå MKN. (DHI Sverige AB, 2023)

Tillhör nämndsbeslut 2026-04-14 SBN § 25 PLAN.2020.1257

Enligt planförslagets riktlinjer så bör sårbarhet för infiltration av dagvatten hanteras vid all planläggning av bostadsområden och verksamhetsområden i kommunen. Tillkommande detaljplaner bör ta hänsyn till grundvattnet. Grundvattentäkten ska skyddas genom hantering av dagvattnet men effekten av att fler hårdgjorda ytor ger mindre infiltrationsytor och minskad grundvattenbildning bör också analyseras.

Enligt planförslaget bör inga farliga verksamheter uppströms vattentäkten (klassade, ABC) få anläggas. Detta minskar risken för negativ påverkan genom oförutsedda händelser. Om farliga anläggningar trots rekommendationer behöver anläggas bör riskutredning avseende risken för påverkan på vatten (olyckor, brand, översvämning, transporter, sabotage med mera.) utredas noggrant.

Konsekvensbedömning

Planförslaget bedöms kunna ge *positiv konsekvens* på hanteringen av skyfall då planförslaget tagit stor hänsyn till skyfallsproblematiken och ger vägledning för hur risken för påverkan av skyfall ska förbättras.

Planerade exploateringar i Sjöbo tätort kommer bidra med ökad hårdgörningsgrad och föroreningsbelastning i dagvattnet. För att säkerställa att planerade exploateringar inte äventyrar recipientens möjlighet att nå MKN krävs rening av dagvattnet. Det krävs även att fullgoda lösningar för vatten och avlopp säkerställs där anslutning till det kommunala VA-nätet borde vara en självklarhet i planerade utveckling i anslutning till tätortens samlade bebyggelse.

Dagvattenutredningen har fokuserat på användningen dammar och svackdiken som varit Sjöbo kommuns önskemål. I de avrinningsområden där det finns möjlighet att samla upp stora delar av dagvattnet i samlade punkter förespråkas dammar och i de områden där det är svårt att samla dagvattnet förespråkas svackdiken längs gatustrukturen.

I utredningen har det antagits att 50 % av den ökade dagvattenbelastningen hanteras inom de planerade exploateringarna och att 50 % av den ökade belastningen behöver hanteras på kommunal mark. Presenterade ytanspråk för rening av dagvatten kan därmed bli mindre eller större beroende på om högre eller lägre krav på rening behövs inom planerade exploateringar.

I Sjöbo tätort finns goda förutsättningar för att säkerställa att planerade exploateringar inte äventyrar Kävlingeåns möjlighet att nå MKN och att ytterligare kompletterande rening i den befintliga miljön bidrar till att recipienten kan nå god ekologisk status med avseende på näringsämnen.

Planförslaget bedöms kunna ge förutsättningar för att ge *positiva konsekvenser* på ytvattenmiljöerna.

Intressets värde	*Effekter, förändringens omfattning*			
	Stora negativa effekter	*Måttlig negativa effekter*	*Små negativa effekter*	*Positiva effekter*
Högt värde	*Stor negativ konsekvens*	*Stor negativ konsekvens*	*Måttlig negativ konsekvens*	*Positiv konsekvens*
Måttligt värde	*Stor negativ konsekvens*	*Måttlig negativ konsekvens*	*Små negativa konsekvenser*	*Positiv konsekvens*
Lågt värde	*Måttlig negativ konsekvens*	*Små negativa konsekvenser*	*Små negativa konsekvenser*	*Positiv konsekvens*

Tillhör nämndsbeslut 2026-04-14 SBN § 25 PLAN.2020.1257

Åtgärdsförslag

Dammar och småvatten som etableras för att rena och fördröja dagvatten kan med rätt utformning även gynna biologisk mångfald och bidra till kolinlagring.

Skötselplan med ansvarsfördelning rekommenderas tas fram för dagvattenanläggningarna i området. Skötselplanerna bör innehålla åtgärder för att minimera negativ påverkan på biologisk mångfald vid skötsel till exempel slamsugning, rensning och eventuell tömning.

Hantering av dagvatten vid skyfall bör utredas så att inte befintliga dagvattendammars rening och biologiska mångfald skadas. Risk för näringsläckage och spridning av föroreningar kan finnas vid ett okontrollerat skyfall. Även vattendragen med de känsliga strandzonerna kan skadas genom erosion om stora mängder dagvatten kommer från tätortens hårdgjorda ytor utan kontroll.

6.2 Klimatpåverkan

Förutsättningar

Vid fysisk planering är klimataspekter ett allmänt intresse att ta hänsyn till. I begreppet klimataspekter ingår både minskad klimatpåverkan och klimatanpassning. Klimatanpassning och minskad klimatpåverkan är två skilda aspekter av det allmänna intresset rörande ”hänsyn till klimataspekter” i plan- och bygglagen 2 kap. 3 §. Klimatanpassning hanterar effekterna av pågående och kommande klimatförändringar. Minskad klimatpåverkan handlar om att försöka bromsa, stoppa eller motverka mänsklighetens påverkan på klimatet på lång sikt. Minskad klimatpåverkan kan handla både om att arbeta med åtgärder för lagring av koldioxid och att bidra till minskade utsläpp av växthusgaser. (Boverket, 2024)

Denna MKB har avgränsats till att hantera aspekten klimatpåverkan. I kapitel 6.3 Vattenmiljö hanteras hanteringen och anpassning till skyfall.

Sveriges klimatmål säger att halten av växthusgaser i atmosfären ska stabiliseras på en nivå som innebär att människans påverkan på klimatsystemet inte blir farlig. Målet har utformats i enlighet med FN:s ramkonvention för klimatförändringar. Riksdagens vision är att år 2050 nå nettoutsläpp noll av växthusgaser. Genom Parisavtalet har EU gjort ett gemensamt åtagande om att senast 2030 minska växthusgasutsläppen från hela EU-ekonomin med minst 40 procent jämfört med 1990. (Boverket, 2024)

I Sverige är utmaningen att minska utsläppen av växthusgaser störst inom transportsektorn, jordbruket och basindustrin. Av dessa är det framför allt transportsektorns utsläpp som går att påverka genom planläggning. En klimatsmart planering bidrar till struktur som ger människor närhet till arbetsplatser, samhällsservice, fritidsanläggningar och handel. Det handlar också om att ta tillvara naturens förmåga att ta upp koldioxid genom att behålla och utöka de så kallade kolsänkorna såsom skogsområden, parker, grönområden, dammar och sjöar. (Boverket, 2024)

Boverket har på uppdrag av regeringen tagit fram en vägledning för översiktsplanering som ett led i arbetet att nå miljömålet God bebyggd miljö. Den beskriver hur översiktsplaneringen kan bidra till de nationella klimatmålen, regeringens ambition om en transportsnål samhällsstruktur samt visionen om noll nettoutsläpp till 2050.

Till miljökvalitetsmålet "God bebyggd miljö" finns tio preciseringar varav flera med tydlig koppling till klimatpolitiken.

- Hållbar bebyggelsestruktur: En långsiktigt hållbar bebyggelsestruktur har utvecklats både vid nylokalisering av byggnader, anläggningar och verksamheter och vid

Tillhör nämndsbeslut 2026-04-14 SBN § 25 PLAN.2020.1257

användning, förvaltning och omvandling av befintlig bebyggelse samtidigt som byggnader är hållbart utformade.

- Hållbar samhällsplanering: Städer och tätorter samt sambandet mellan tätorter och landsbygd är planerade utifrån ett sammanhållet och hållbart perspektiv på sociala, ekonomiska samt miljö- och hälsorelaterade frågor.
- Infrastruktur: Infrastruktur för energisystem, transporter, avfallshantering och vatten- och avloppsförsörjning är integrerade i stadsplaneringen och i övrig fysisk planering samt att lokalisering och utformning av infrastrukturen är anpassad till människors behov, för att minska resurs och energianvändning samt klimatpåverkan, samtidigt som hänsyn är tagen till natur- och kulturmiljö, estetik, hälsa och säkerhet.
- Kollektivtrafik, gång och cykel: Kollektivtrafiksystem är miljöanpassade, energieffektiva och tillgängliga och det finns attraktiva, säkra och effektiva gång- och cykelvägar.
- Hushållning med energi och naturresurser: Användningen av energi, mark, vatten och andra naturresurser sker på ett effektivt, resursbesparande och miljöanpassat sätt för att på sikt minska och att främst förnybara energikällor används.
- Hållbar avfallshantering: Avfallshanteringen är effektiv för samhället, enkel att använda för konsumenterna och att avfallet förebyggs samtidigt som resurserna i det avfall som uppstår tas till vara i så hög grad som möjligt samt att avfallets påverkan på och risker för hälsa och miljö minimeras.

En ny lag om klimatdeklaration för nya byggnader trädde i kraft den 1 januari 2022. Införandet av lagen är ett nytt styrmedel för att minska klimatpåverkan från byggnader vid uppförande.

Byggande av hus och infrastruktur påverkar alltid klimatet negativt både genom materialanvändning, energiåtgång och genom att mark tas i anspråk. En kraftig minskning av användandet av fossila bränslen har inneburit att utsläppen av växthusgaser från uppvärmning i bostäder och lokaler har minskat med 90 procent sedan 1990. Klimatbelastningen från byggprocessen och produktionen av byggmaterial är fortfarande betydande. (Boverket, 2023)

De skånska växthusgasutsläppen minskade med 37 procent mellan åren 1990 och 2018, främst tack vare halverade utsläpp från industrin och utfasning av fossil uppvärmning.

Minskningen har under senare år stannat av och takten måste flerdubblas de kommande åren för att Skåne ska nå sitt mål om 80 procent lägre utsläpp 2030 jämfört med 1990. (Länsstyrelsen i Skåne, 2023)

Enligt visionen noll nettoutsläpp 2050 ska Sverige år 2050 inte ha några nettoutsläpp av växthusgaser i atmosfären. I ett klimatsmart samhälle är det av betydelse att kommunen har en vision och målbild av ett samhälle med noll nettoutsläpp av växthusgaser. I PBL:s portalparagraf anges det att syftet med lagen bland annat är att främja en god och långsiktigt hållbar livsmiljö för människorna i dagens samhälle och för kommande generationer. I lagen sägs det också uttryckligen att kommunen ska ta hänsyn till miljö- och klimataspekter vid all planering enligt PBL.

Lokalisering och utformning har stor betydelse för planens klimatpåverkan. I planer kan välplacerade och trygga cykelparkeringar och busshållplatser regleras, orienteringen av byggnaderna för att optimera för solceller kan skapas.

Planerna reglerar inte människors beteende, men kan skapa förutsättningar för och främja ett klimatsmart beteende. Val av byggmaterial i byggnaders stomme går inte att reglera genom bestämmelser i en detaljplan men kommunen kan informera, ta fram vägledningar, ställa krav i upphandlingar med mera. Lokalisering och hur trafikinfrastrukturen är planerad är av avgörande betydelse för klimatpåverkan. Se illustrationen i Figur 15.

Tillhör nämndsbeslut 2026-04-14 SBN § 25 PLAN.2020.1257

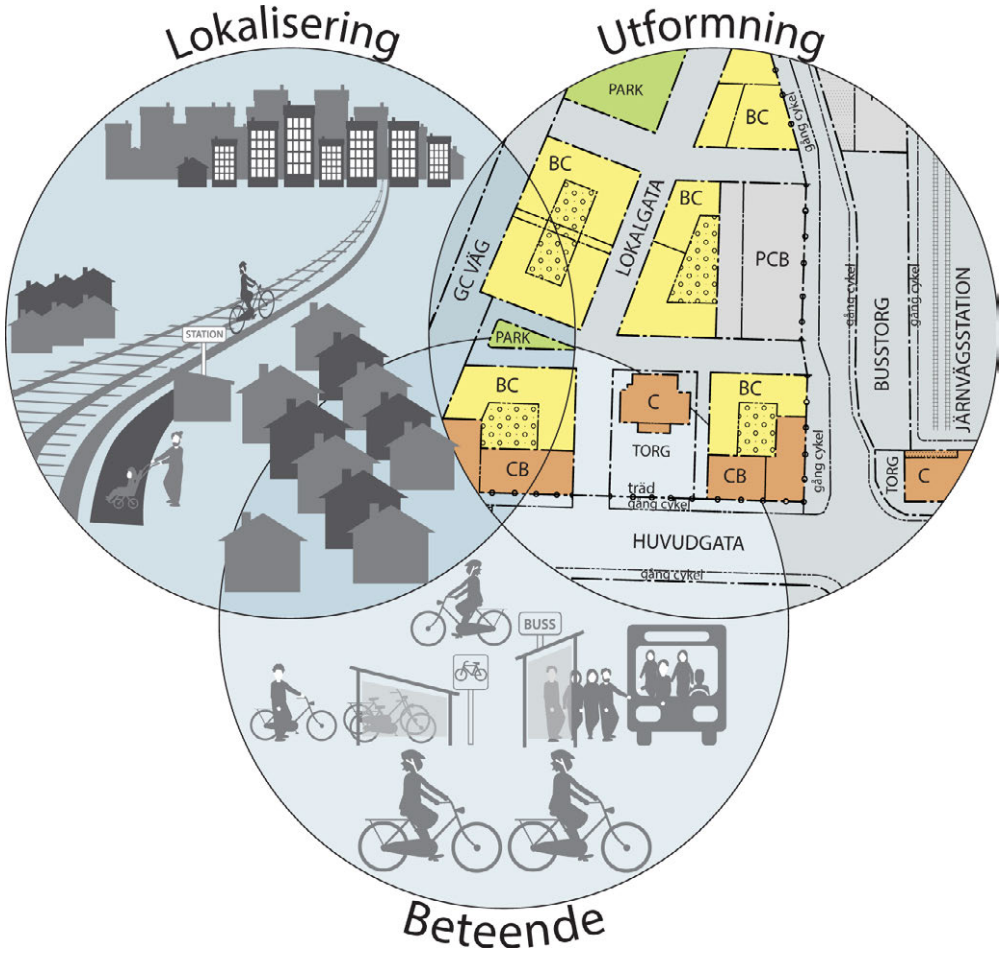

Figur 15. Illustrationen visar faktorer som tillsammans kan skapa förutsättningar för minskad klimatpåverkan. Dessa är lokalisering, utformning samt beteende. Källa: (Boverket, 2023)

För Sjöbo kommun är samspelet med omlandet avgörande för det dagliga livet och för samhällsutvecklingen i stort. Till exempel är Malmö, Lund och Ystad mycket viktiga pendlingskommuner för arbete och studier, och även viktiga målpunkter för service och verksamheter.

Sjöbo kommun har tagit fram egna miljömål, Hållbart Sjöbo 2034. Flera av de miljömålen är kopplade till klimatet:

Klimatsmarta transporter till alla Andelen cykel- och gångvägar ska öka samt kollektivtrafiken utvecklas, och alla invånare ska ha tillgång till trygga, tillgängliga och miljösmarta transportsystem år 2034. Kollektivtrafikens attraktivitet stärks med fokus på landsbygden. Ett stort utbud av tankställen för förnybara bränslen främjas. Kommunorganisationens fordonsflotta består av miljöklassade fordon och inspirerar övriga lokala aktörer.

Klimatsäkrad kommun För att säkerställa ett hållbart samhälle till alla som bor och verkar i kommunen, utreds de klimatutmaningar vi står inför. Arbete med klimatanpassningsområden i den fysiska miljön är av stor vikt för att uppnå en hållbar framtid och är en naturlig del i verksamheternas arbete år 2034.

Tillhör nämndsbeslut 2026-04-14 SBN § 25 PLAN.2020.1257

Klimatkunskap Redan i tidig ålder läggs grunden för goda vanor. Skola och förskola ökar klimatkunskapen hos barn och unga, för att främja framtida hållbara klimatsmarta val. Även kunskapen och förståelsen för gröna områden och natur samt om hållbar konsumtion ska öka.

Hållbar energi Målet innebär att andelen biobränslen, solkraft, vindkraft och/eller återvunnen energi ökar samtidigt som energianvändningen minskar till år 2034

Påverkan och effekt

I Sjöbo tätort finns möjlighet till anslutning till fjärrvärme som produceras av Solär Bioenergi Syd AB som kommer från nästan 100 procent fossilfritt bränsle. Användning av fjärrvärme bidrar till en minskad klimatpåverkan och bör stimuleras.

Den fördjupade översiktsplanen kommer främst att ha en påverkan på klimatet genom den nybyggnation som görs samt av de trafiklösningar som väljs. Det finns därför flera riktlinjer för dessa som ska leda fram mot ett mer hållbart Sjöbo med en minska klimatpåverkan.

Planförslaget föreslår utbyggnadsområden främst i form av förtätning eller i anslutning till befintlig bebyggelsestruktur. En del grönområden (ca 13 ha) och jordbruksmark (cirka 21 ha) kommer då att behöva tas i anspråk och på så sätt försvinner områden som idag utgör en så kallad kolsänka. All denna yta kommer inte att hårdgöras utan kommer fortsatt att kunna fungera som kolsänka i viss mån beroende på hur de planeras.

I planförslagets mark- och vattenanvändningskarta finns riktlinjer för att utveckla befintliga och nya grönytor till effektivare kolsänkor vilket är positivt.

Från Sjöbo finns goda förutsättningar att pendla till de större orterna i närheten med kollektivtrafiken. Förutsättningarna för att helt lämna bilen hemma alternativt att inte äga en bil är i Sjöbo begränsade då den lokala kollektivtrafiken är begränsad. Utveckling av tätortens centrala delar ger dock förutsättningar för hållbart boende med nära till det mesta utan att behöva vara bilberoende jämfört med om byggnation sker längre från centrum.

De flesta av de föreslagna utbyggnadsområdena är kollektivtrafiknära och anslutande gång- och cykelvägar finns på flertalet platser. Kompletterande cykelvägar och mer säkra övergångar vid större vägar föreslås i planförslaget vilket är positivt. Det gynnar både befintlig bebyggelse och de nya utbyggnadsområdena. Hänsyn till kollektivtrafik och cykelvägar har således tagits då de nya utbyggnadsområdenas lägen har planerats.

Gratis pendlarparkering finns vid Sjöbo busstation och en ny planeras till hållplatsläget i Sjöbo väst.

I Sjöbo kommun finns en mobilitetsnorm, antagen 2021, i vilken kommunen anger det parkeringsbehov som fastighetsägaren ska tillgodose. Mobilitetsnormen behandlar parkering på kvartersmark i Sjöbo tätort. Den anger flexibla parkeringstal, med möjlighet till reduktion av antalet bilparkeringsplatser vid användning av mobilitetstjänster så som bil- och cykelpool och inkluderat busskort i hyran. Reducering ges även utifrån geografiskt läge nära kollektivtrafikknutpunkt.

Enligt planförslaget är avsikten att samla så mycket parkering som möjligt till gemensamma anläggningar för att hantera befintligt parkeringsbehov på ett rationellt sätt vilket är en förutsättning för att kunna förtäta i centrala Sjöbo. Med parkering samlat i gemensamma anläggningar exempelvis parkeringshus eller parkeringsgarage kan trafiken styras dit i stället för att bilister söker av många små markparkeringar. Informationstavlor längs infartsleder med uppgifter om beläggningsgrad underlättar sökandet efter parkering ytterligare och kan minska söktrafiken. Markparkeringar längs vägarna tar upp mark som i stället kan användas till säkrare gång/cykelvägar. Markparkeringar på kvartersmark bidrar i förlängningen till en glesare ort med ett större bilberoende. En strategisk utformning av parkeringshus/garage i anslutning till

Tillhör nämndsbeslut 2026-04-14 SBN § 25 PLAN.2020.1257

kollektivtrafik stimulerar pendling med kollektivtrafik till/från tätorten. Trygga och säkra cykelparkeringar med anslutande cykelvägar till kollektivtrafik stimulerar till cykling lokalt och till vidare pendling kollektivt. Säker cykelparkering ska ingå i konceptet med mobilitetsnod vid busstationen och hållplats Sjöbo väst/Björkakorset. Detta minskar samhällets bilberoende.

Stora delar av fordonsflottan förväntas bli eldriven inom en relativt snar framtid och kommunens fysiska planering kommer att behöva samordna möjligheten att ladda elbilar både vid parkeringsanläggningar, bostäder, arbetsplatser och för genomresande. Det finns en riktlinje att det ska planeras för möjlighet att ladda elfordon vid utveckling av nya utbyggnadsområden.

Inom planområdet finns idag inga större elproducenter och möjligheten att producera energi begränsas av kapacitetsbrist i regionala elnätet. Endast småskalig elproduktion finns idag.

Tillsammans med Sysav (Sydskånes avfallsaktiebolag), har kommunerna Sjöbo, Kävlinge, Lomma, Simrishamn, Skurup, Svedala, Tomelilla, Trelleborg, Vellinge och Ystad tagit fram en gemensam kretsloppsplan, "Gemensam kretsloppsplan – från avfall till resurs". Syftet med den gemensamma kretsloppsplanen är att skapa en hållbar resursanvändning där avfall förebyggs, material och produkter stannar i kretsloppet och det avfall som ändå uppstår ses som en resurs. Sjöbo kommun har även föreskrifter för avfallshantering.

Framtida krav på insamling av avfall kommer troligtvis innebära att kommuninvånare ska ha större möjlighet till källsortering och återvinning nära bostaden. Idag är fyrfackssystemet fullt utbyggt i kommunen. Det är inte osannolikt att fler fraktioner kommer behöva sorteras ut eftersom Sveriges övergripande mål pekar mot mer återvinning och utsortering av olika fraktioner. Detta ställer höga krav på framkomlighet för avfallsfordon och på vägnätet inom planområdet. En sådan utveckling kan medföra konflikt mellan naturvärden och avfallshantering då fler platser behöver tas i anspråk och eventuellt kan påverka befintlig grönstruktur och konflikt med befintliga eller nya träd i gaturummen.

Konsekvensbedömning

Planförslaget innehåller förslag och strategier för att kunna minska påverkan på klimatet. Planen kommer främst att ha en klimatpåverkan kopplat till nybyggnation och trafiklösningar.

Byggande av hus och infrastruktur påverkar alltid klimatet negativt både genom materialanvändning, energiåtgång och genom att mark tas i anspråk. Markintrånget kan till viss del kompenseras genom att annan mark görs om till en bättre kolsänka. Stärka grönområden, plantera träd, anlägga våtmarker är förslag på detta.

Planförslaget innehåller ett flertal riktlinjer rörande resurseffektivitet, materialval och typ av energiförsörjning vid nybyggnation vilket ger vägledning och en viss möjlighet att minska miljöpåverkan vid nybyggnation.

I Sjöbo tätort finns möjlighet till anslutning till fjärrvärme som produceras av Solär Bioenergi Syd AB som kommer från nästan 100 procent fossilfritt bränsle. Användning av fjärrvärme bidrar till en minskad klimatpåverkan och bör stimuleras. Riktlinje finns att all nybyggnation ska sträva efter att anslutas till fjärrvärmenätet.

De nya områdena är placerade nära befintlig tätort och kan på de flesta platser på ett bra sätt länkas till befintlig infrastruktur. Det finns förslag på att göra vissa vägpassager säkrare i samband med utbyggnaden vilket gynnar även befintlig bebyggelse. Förutsatt att gång- och cykelvägarna byggs ut/kompletteras enligt förslaget och parkeringarna optimeras för att gynna kollektivtrafiken bedöms planen kunna ge möjligheten att kunna transportera sig med minskad klimatpåverkan på sikt.

Planförslaget bedöms sammantaget ge *en positiv konsekvens* för aspekten klimatpåverkan då planförslaget ytterligare kan förstärka skrivningar som bidrar till minskad klimatpåverkan.

Tillhör nämndsbeslut 2026-04-14 SBN § 25 PLAN.2020.1257

Intressets värde	Effekter, förändringens omfattning			
	Stora negativa effekter	Måttlig negativa effekter	Små negativa effekter	Positiva effekter
Högt värde	Stor negativ konsekvens	Stor negativ konsekvens	Måttlig negativ konsekvens	Positiv konsekvens
Måttligt värde	Stor negativ konsekvens	Måttlig negativ konsekvens	Små negativa konsekvenser	Positiv konsekvens
Lågt värde	Måttlig negativ konsekvens	Små negativa konsekvenser	Små negativa konsekvenser	Positiv konsekvens

Åtgärdsförslag

- Utföra klimatberäkning/CO2-budget för markanvändningen och definiera hur klimatmålet nettoutsläpp noll till år 2045 följs upp.
- Förbättra de gröna ytornas kapacitet att vara ”kolsänka”. Detta kan göras genom plantering av träd, buskar, klätterväxter, gröna tak och mer naturliga grönytor som slås eller klipps endast ett par gånger per år. Val av växter som inte kräver vattning eller skötsel med maskiner. Sträva efter öppen dagvattenhantering. Öppna vattendrag, diken och dammar utgör en viktig kolsänka.
- Genom att vid en upphandling av planering och byggnation av nya bostads/verksamhetsområden, infrastruktur och liknande ställa krav på minskning av miljöpåverkan. Detta kan göras genom att ställa krav på koldioxidinfångning (exempelvis vid val av cement, biogas), utformning, val av material, anslutning till fjärrvärme, effektiva uppvärmningssystem/VA, utformning av grönytor (kolsänka) med minimal hårdgjord yta, utformning och underhåll av vägar med mera.
- Det finns idag stora möjligheter att välja byggmaterial med lägre klimatpåverkan såsom trä, betong med bra klimatprestanda eller återbrukat material. Att installera mer effektiva uppvärmningssystem och använda sig av mer miljövänliga byggmetoder och konstruktionslösningar är andra exempel som kan begränsa utsläppen av växthusgaser.

6.3 Hushållning med mark- och vattenområden – Jordbruksmark

Förutsättningar

En långsiktigt god hushållning är central i arbetet för en hållbar utveckling. I kapitel 3 och 4 miljöbalken finns bestämmelser för hushållning med mark- och vattenområden som syftar till att tillgodose samhällets gemensamma intressen. Enligt 3 kap 1 § miljöbalken ska mark- och vattenområden användas för det eller de ändamål för vilka områdena är mest lämpade med hänsyn till beskaffenhet och läge samt föreliggande behov. En sådan användning som medför en från allmän synpunkt god hushållning ska ges företräde.

Jordbruksmark är en samhällsresurs som behöver värderas i planprocesser. Att ta jordbruksmark i anspråk för exploatering är en irreversibel process som innebär att marken inte kommer att kunna användas för livsmedelsproduktion igen.

Enligt 3 kap 4 § miljöbalken är jordbruk av nationell betydelse. Brukningsvärd jordbruksmark får endast tas i anspråk för bebyggelse och anläggningar om det behövs för att tillgodose väsentliga samhällsintressen och detta behov inte kan tillgodoses på ett från allmän synpunkt tillfredställande sätt genom att annan mark tas i anspråk.

Sjöbo är en kommun som ligger i ett jordbrukslandskap, för att kommunen ska kunna växa så behöver jordbruksmark tas i anspråk.

Tillhör nämndsbeslut 2026-04-14 SBN § 25 PLAN.2020.1257

Enligt ÖP2040 finns följande planeringsprinciper:

- Lokalisera ny sammanhängande bebyggelse i anslutning till befintlig samhällsservice.
- Värna våra värdefulla naturlandskap och tillgängliggöra områden med rekreativa kvaliteter för fysiskt och mentalt välbefinnande.
- Ta ställning till ny spridd bebyggelse på landsbygden i hela kommunen.
- Förbättra förutsättningarna för ekosystemen.

Enligt utvecklingsstrategin för bebyggelsestruktur i ÖP2040 ska all ny sammanhängande bebyggelse lokaliseras i anslutning till befintlig samhällsservice. ”Samtliga av kommunens tätorter anses ha tillgång till befintlig samhällsservice i form av kommunalt vatten och avlopp, hållplatslägen och förskolor. Även om alla tätorter kan anses ha viss tillgång till befintlig samhällsservice ska ny sammanhängande bebyggelse fram till 2040 huvudsakligen koncentreras till kommunens centralort Sjöbo samt serviceorterna Blentarp, Vollsjö och Lövestad. I de orterna är utbudet av befintlig samhällsservice bredare än i övriga tätorter.”

Påverkan och effekt

Sjöbo kommun har behov av att växa och behöver ta ny mark i anspråk för bland annat bostäder och verksamheter. Då tätorten inte kan förtätas hur mycket som helst för att kunna behålla den gröna infrastrukturen behöver kommunen ta brukningsvärd jordbruksmark i anspråk. I planförslaget har några platser som i dag utgörs av jordbruksmark pekats ut som utvecklingsområden för bostäder, se Figur 16. En övergripande lokaliseringsutredning har gjorts av Sjöbo kommun (Sjöbo kommun, 2025).

Vid val av plats för utbyggnadsområden har aktuella planeringsförutsättningar beaktats med stöd av en checklista. Utbyggnaden inom Sjöbo tätort kommer att ske genom förtätning eller i direkt anslutning till tätorten. De utbyggnadsområden som ligger i direkt anslutning till tätorten utgörs huvudsakligen av områden som idag helt eller delvis nyttjas för areell näring.

I söder är, enligt ÖP 2040, jordbruksmarken klassad som "Areella näringar" (överordnat intresse). Det föreslås inga utbyggnadsområden i södra delen av föreslaget planområde då jordbruksmarken där är sammanhängande och skalan på jordbruksblocken över lag är större än andra områden inom föreslaget planområde FÖP. Jordbruksmark i söder ligger också i högre grad i anslutning till befintliga gårdar. En del mark i området har dessutom problematiska förutsättningar för ny bebyggelse vad gäller översvämningsrisken, dikningsföretagens båtnadsområden och höga grundvattennivåer.

I norra delen längs med Åsumsån föreslås att jordbruksmark ska tas i anspråk vid ett mindre område vid Stenänga. Skalan på jordbruksblocken söder om Åsumsån är relativt små, dock blir de större österut. Jordbruksblocket vid Stenänga är litet och föreslås som utbyggnadsområde. Kvarvarande jordbruksmark föreslås övergå till grönområde vid exploatering av utbyggnadsområdet för att ta hänsyn till omkringliggande naturvärden runt Åsumsån och fungera som en buffertzon.

Jordbruksblocken vid bokalerna (boendeform som kombinerar bostad och lokal) och Stapelgränd bedöms i huvudsak redan ha annan användning (Sjöbo kommun, 2025) och bör utgå som jordbruksblock då en större del redan är bebyggda samt till största del redan planlagda för bokaler. Norra delen av Stapelgränd är i dagsläget en grusplan, södra delen är grönyta. Dessutom är kvarvarande jordbruksblock inklämt och kan inte anses ha ett traditionellt brukningsvärde som åker eller betesmark på grund av att det är svårbrukat och inget intilliggande jordbrukslandskap finns i dagsläget. Området har minskats något efter samrådet.

Tillhör nämndsbeslut 2026-04-14 SBN § 25 PLAN.2020.1257

Jordbruksblocken vid Omma industriområde är små och på delar av dessa pågår verksamhet eller så ligger de inom förorenat område (äldre deponi). Det förorenade området kommer troligen få en efterbehandlingsplan som inte medger jordbruksmark eller ny bostadsbebyggelse. (Sjöbo kommun, 2025)

I de östra delarna av föreslaget planområde, söder om Tolångavägen längst österut (runt Tofta trädgård), är jordbruksmarken klassad som "Areella näringar av överordnat intresse" i ÖP 2040. Området är där ett splittrat jordbrukslandskap med små jordbruksblock. Delar av området är klassat som förorenad mark (gammal plantskola med DDT-rester).

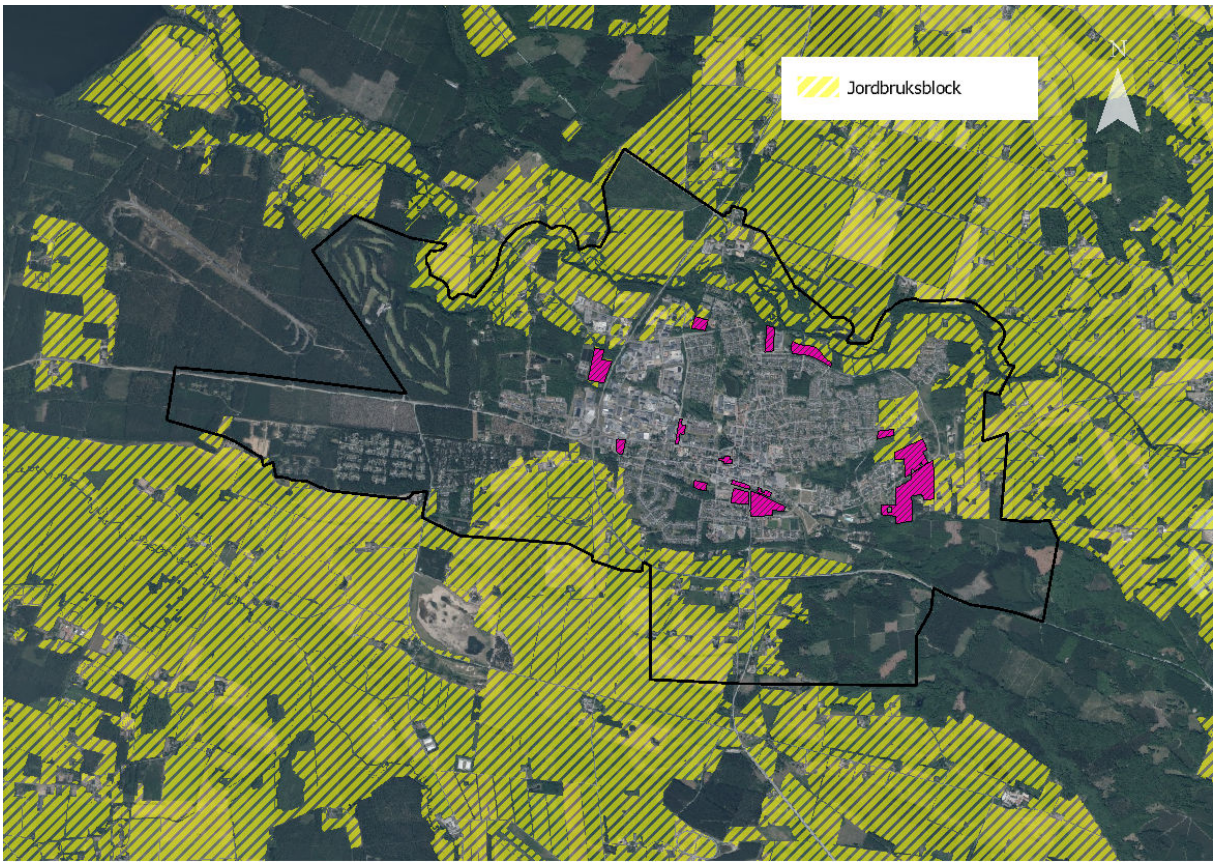

Figur 16. Jordbruksmark (gul) samt utbyggnadsområden utan pågående detaljplaneprocess (rosa). Samtliga utbyggnadsområden i tätortens utkant berör jordbruksmark, se text (Karta: Sjöbo kommun, 2025)

Utmed Tolångavägen planeras två nya bostadsområden, Tofta och Tofta trädgård. På den norra sidan mellan Tolångavägen och Grimstoftabäcken planeras ett utbyggnadsområde för enbostadshus och radhus, Tofta. Inom området finns förorenad mark vilket behöver hanteras. Området är även beläget inom vattenskyddsområde. För att minska risken för negativ påverkan på vattenförekomsten har antalet planerade bostäder halverats i jämförelse med samrådsförslaget. Utbyggnadsområdet bedöms nu kunna rymma 50 bostäder.

Utbyggnadsområde "Tofta trädgård", söder om Tolångavägen, medger en gles bebyggelseutveckling för att behålla den småskaliga och lantliga karaktären i området. Utbyggnadsområdet bedöms rymma ca 20 bostäder. Eftersom det finns en efterfrågan på mer enskilt boende bedöms ett område som medger gles bebyggelseutveckling i ett tätortsnära läge minska risken för spridd bebyggelse i övriga delar av kommunen. Genom att peka ut ett större område tar kommunen ett samlat grepp över hela det berörda området i en kommande detaljplaneprocess.

Tillhör nämndsbeslut 2026-04-14 SBN § 25 PLAN.2020.1257

Tätorten är omgiven av värdefull naturmark och jordbruksmark och den mark som föreslås för exploatering är de jordbrukssegment som kommunen definierat som något sämre, alternativt att de områdena ligger strategiskt bra för utbyggnad då de blir lätta att knyta till befintlig bebyggelsestruktur och infrastruktur.

Kommunen gör sammantaget bedömningen att konsekvenserna på jordbruksmarken blir som minst vid exploatering av planområdets östra delar, samt delvis i de norra delarna, på grund av små och splittrade jordbruksenheter. Konsekvenserna av exploatering i de östra delarna är som minst närmast tätorten, med tanke på både jordbruksklassning och konnektivitet i jordbrukslandskapet. (Sjöbo kommun, 2025)

Planförslaget har inför granskning kompletterats med riktlinjer för nya byggnader eller andra anläggningar på jordbruksmark som ligger utanför de utbyggnadsområden som föreslås i planen.

Konsekvensbedömning

Planen innebär exploatering för bostäder på jordbruksmark. Eftersom jordbruksmark skyddas som ett nationellt intresse enligt Miljöbalken (MB) 3 kapitel 4 § förutsätter en exploatering att markanvändningen utgör ett väsentligt samhällsintresse som inte på ett tillfredsställande sätt kan tillgodoses på annan mark.

Enligt kommunens riktlinjer för bostadsförsörjning finns ett behov av 800 – 1300 nya bostäder i Sjöbo tätort mellan 2022 och 2050. Kommunen har idag en planberedskap för 800 – 1000 nya bostäder, främst i radhus och flerfamiljshus. Genom att komplettera planen med LSS-boenden samt fler områden för enbostadshus, kan kommunen erbjuda en större variation av bostadsalternativ. Den fördjupade översiktsplanen möjliggör ytterligare cirka 630 bostäder. Totalt finns därmed möjlighet till ungefär 1430 – 1630 nya bostäder i Sjöbo tätort fram till 2050.

Jordbruksmark tas även i anspråk för att möjliggöra utveckling av kommunens reningsverk.

Enligt kommunens planeringsprincip i ÖP 2040 ska ny sammanhängande bebyggelse lokaliseras i anslutning till befintlig samhällsservice. Då Sjöbo tätort är omgiven av jordbruksmark finns begränsade möjligheter att växa utan att ta jordbruksmark i anspråk. Alternativ har studerats i en lokaliseringsutredning. Det finns motstående intressen som höga värden för natur- och friluftsliv och problematik kopplat till översvämning som begränsar tillgången på exploateringsbar mark.

Det samlade markanspråket för nya utbyggnadsområden i FÖP omfattar cirka 45 ha där den största delen av utvecklingen föreslås ske genom förtätning. Totalt föreslås 21,4 ha jordbruksmark som utbyggnadsområden vilket är knappt hälften av den samlade arealen. Av detta är 4,2 ha betesmark som reserveras för reningsverkets utveckling.

Tillhör nämndsbeslut 2026-04-14 SBN § 25 PLAN.2020.1257

Den jordbruksmark som kommer att tas i anspråk har relativt små jordbruksblock och osammanhängande struktur. Värdet bedöms ändå som *högt* då det är odlingsbar mark som tas i anspråk. De negativa effekterna bedöms som *små* på grund av att det enligt kommunens lokaliseringsutredning är mindre, splittrade enheter som tas i anspråk. Planförslaget bedöms därför få *måttlig negativ konsekvens* på jordbruksmarken i området.

Intressets värde	*Effekter, förändringens omfattning*			
	Stora negativa effekter	*Måttlig negativa effekter*	*Små negativa effekter*	*Positiva effekter*
Högt värde	*Stor negativ konsekvens*	*Stor negativ konsekvens*	*Måttlig negativ konsekvens*	*Positiv konsekvens*
Måttligt värde	*Stor negativ konsekvens*	*Måttlig negativ konsekvens*	*Små negativa konsekvenser*	*Positiv konsekvens*
Lågt värde	*Måttlig negativ konsekvens*	*Små negativa konsekvenser*	*Små negativa konsekvenser*	*Positiv konsekvens*

6.4 Hushållning med mark- och vattenområden – Dricksvatten

Förutsättningar

I Sjöbo kommun finns det åtta kommunala vattenverk. Det största vattenverket i kommunen är Sjöbo vattenverk. Det är Sjöbo vattenverk som förser planområdet med dricksvatten. Samtliga vattenverk i Sjöbo kommun tar vatten från grundvattnet i marken. Vattenkvaliteten på grundvattnet i kommunen är mycket god och därför behövs inga eller endast få reningssteg i vattenverken. Samtliga vattenverk är försedda med UV-ljus som säkerställer att dricksvattnet är fritt från mikroorganismer som bakterier och virus.

Sjöbo tätort omfattas av verksamhetsområde för VA, se Figur 17. Störst täckning har verksamhetsområde för dricksvatten. Verksamhetsområde dagvatten omfattar endast de centrala tätbebyggda delarna av Sjöbo. Sjöbo reningsverk hanterar även spillvatten från Grimstofta och Sjöbo sommarby. Det renade avloppsvattnet från Sjöbo reningsverk infiltreras i mark och når vattendraget efter cirka 1 år.

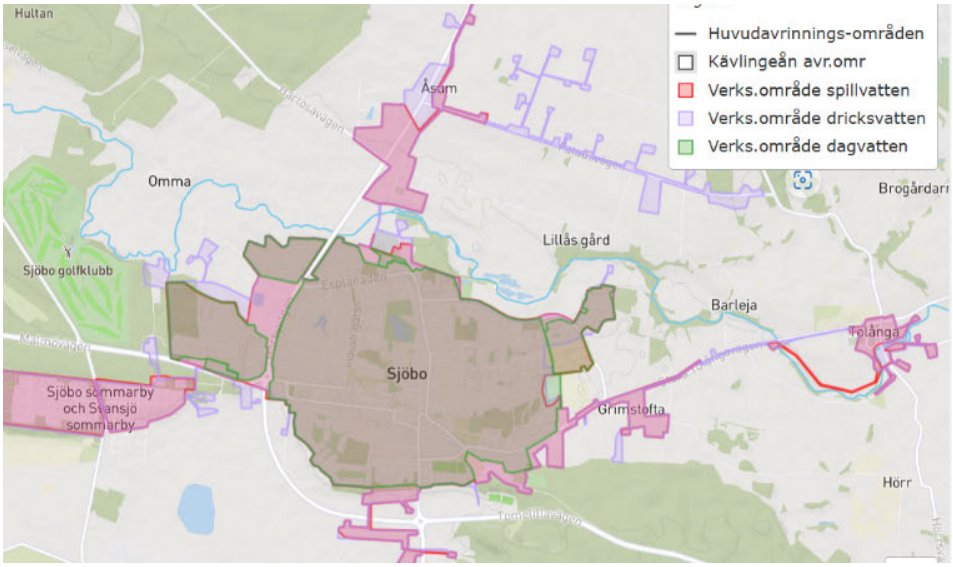

Figur 17 Verksamhetsområde VA & dagvatten ((Kävlingeåns vattenvårdsförbund, 2025)

Tillhör nämndsbeslut 2026-04-14 SBN § 25 PLAN.2020.1257

VA-enheten på Sjöbo kommun arbetar med att successivt bilda vattenskyddsområden för alla vattentäkter i kommunen. Två aktiva vattenskyddsområden ligger inom föreslaget planområde; Grimstofta (2012227) (80,5 ha) i tätortens sydöstra del och Gröndal (224,5 ha) strax sydost om Sjöbo tätort, se Figur 18. Både skyddsområden och föreskrifterna behöver enligt kommunen arbetas om. (Tekniska förvaltningen, Sjöbo kommun, 2023)

Både grundvattentillgången och den kemiska statusen har klassats som god i vattenförekomsterna i de södra och västra delarna av kommunen. I den nordöstra delen av kommunens grundvattenförekomster har grundvattenstatusen inte klassats ännu.

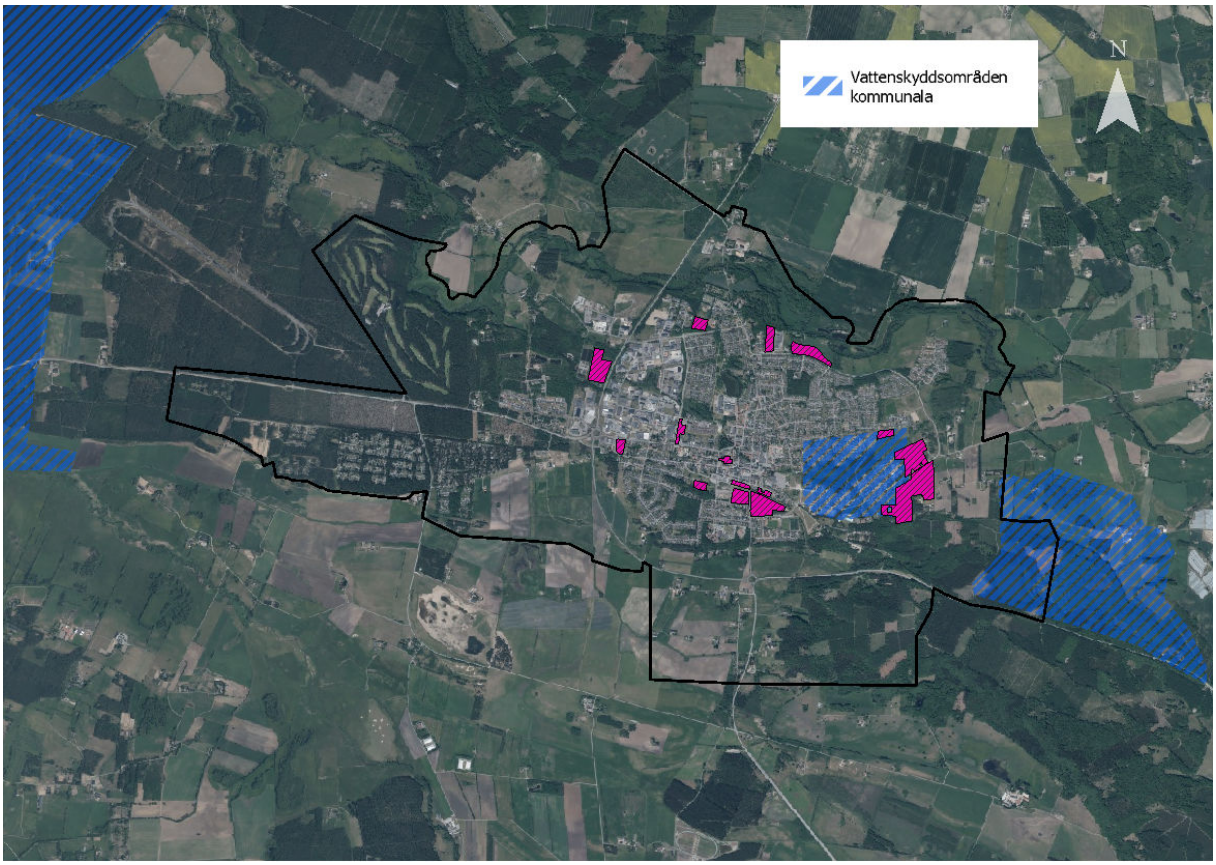

Figur 18. Kommunala vattenskyddsområden i Sjöbo. (Karta: Sjöbo kommun, 2025)

Under Sjöbo tätort sträcker sig grundvattenförekomsterna Revingehed, Eriksdal och Vombsänkan och de överlappar delvis varandra. De omfattas av miljökvalitetsnormer och har enligt VISS (2024-04-15) god kemisk och kvantitativ status.

Vombsänkans grundvattenförekomst skyddas också av krav enligt dricksvattenföreskrifterna vilket innebär att det finns särskilda krav för att vattnet ska anses som hälsosamt och rent efter att det renats. Kraven ställs alltså inte på råvattenkvaliteten i vattenförekomsten. Urban markanvändning är inte utpekad som föroreningskälla för grundvattenförekomsten. Betydande påverkan kommer framför allt från jordbruksmark som är en viktig markanvändning inom Vombsänkan som helhet (VISS, 2021).

Påverkan och effekt

SGU fick 2018 i uppdrag av regeringen att karaktärisera grundvattensresurser i bristområden. Som del i detta utfördes hösten 2019 undersökningar i Vombsänkan med syfte att kartlägga och

Tillhör nämndsbeslut 2026-04-14 SBN § 25 PLAN.2020.1257

tydliggöra lämpliga områden för större grundvattenuttag. I Figur 19 visas ett delresultat från arbetet som pekar ut områden med en mäktighet över 10 m med sand- och grusvattenlagringar över grundvattenytan. Dessa områden är sannolikt viktiga nybildningsområden för grundvatten. Även om samspelet mellan avrinning från urban mark och grundvatten inte studeras närmare i SGUs utredning är det viktigt att vara medveten om grundvattenförekomsten och att grundvattenbildning via infiltration kan bli aktuellt i framtiden för att avhjälpa vattenbrist i området. (DHI Sverige AB, 2023)

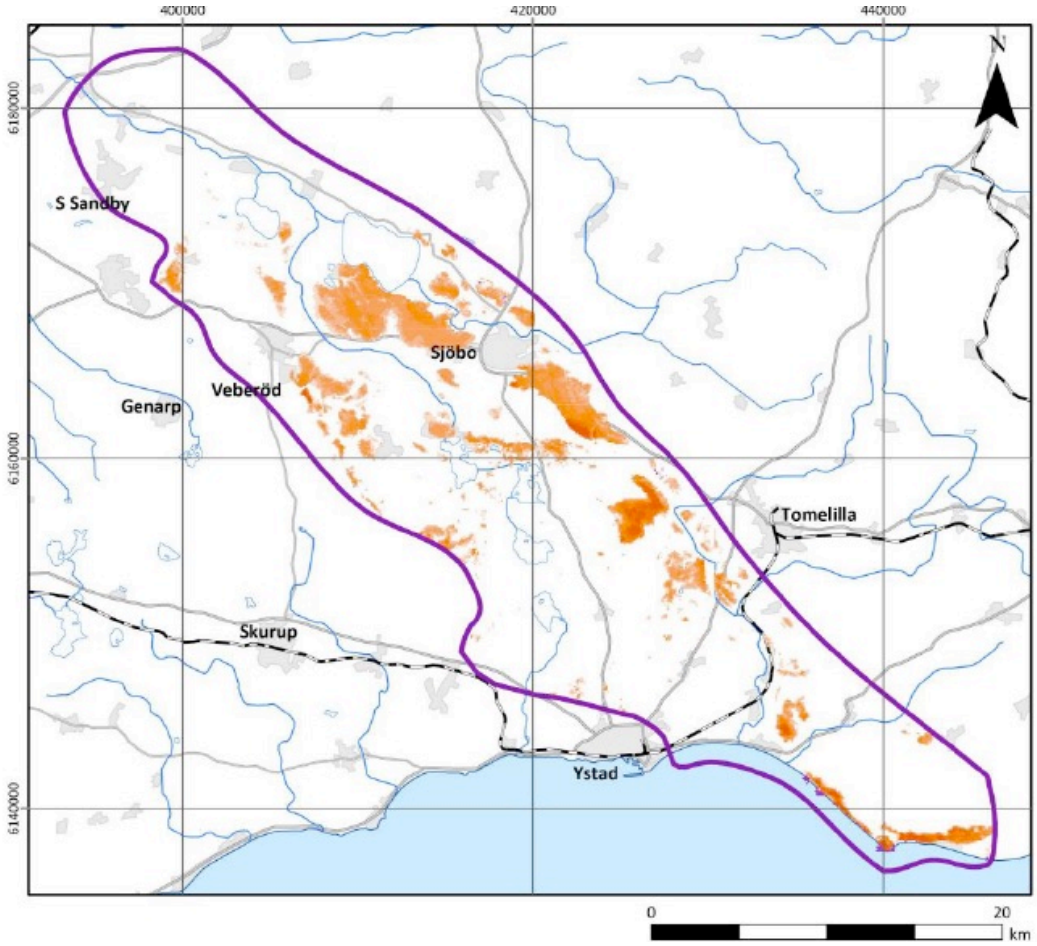

Figur 19. Identifierade områden med över 10 meter mäktiga jordlager som sannolikt utgör viktiga nybildningsområden för grundvatten. (DHI Sverige AB, 2023)

Vattenskyddsområdena kan påverkas av bland annat jordbruk och markföroreningar samt klimat såsom skyfall och torka. De riskerar också att påverkas av avloppssituation, dagvattenhantering och en minskad nybildning av grundvatten vid hårdgöring av markytor.

Gällande skyddsföreskrifter för vattenskyddsområde Grimstofta är sedan år 1975 men berör flera aspekter som aktualiseras i samband med en exploatering för nya bostäder. Detta gäller frågor som rör väghållning, transporter men framför allt hantering av avloppsvatten. För utbyggnadsområdena Sambagatan, Tofta och Tofta trädgård som är belägna inom vattenskyddsområdet gäller särskilda krav på mycket stor hänsyn till vattenskydd i kommande detaljplanering.

För samtliga utbyggnadsområden gäller krav på anslutning till kommunalt dricksvatten och spillvatten. Riktlinjerna för varje utbyggnadsområde förtydligas med hänvisningar till de generella riktlinjerna samt områdesspecifika krav.

Tillhör nämndsbeslut 2026-04-14 SBN § 25 PLAN.2020.1257

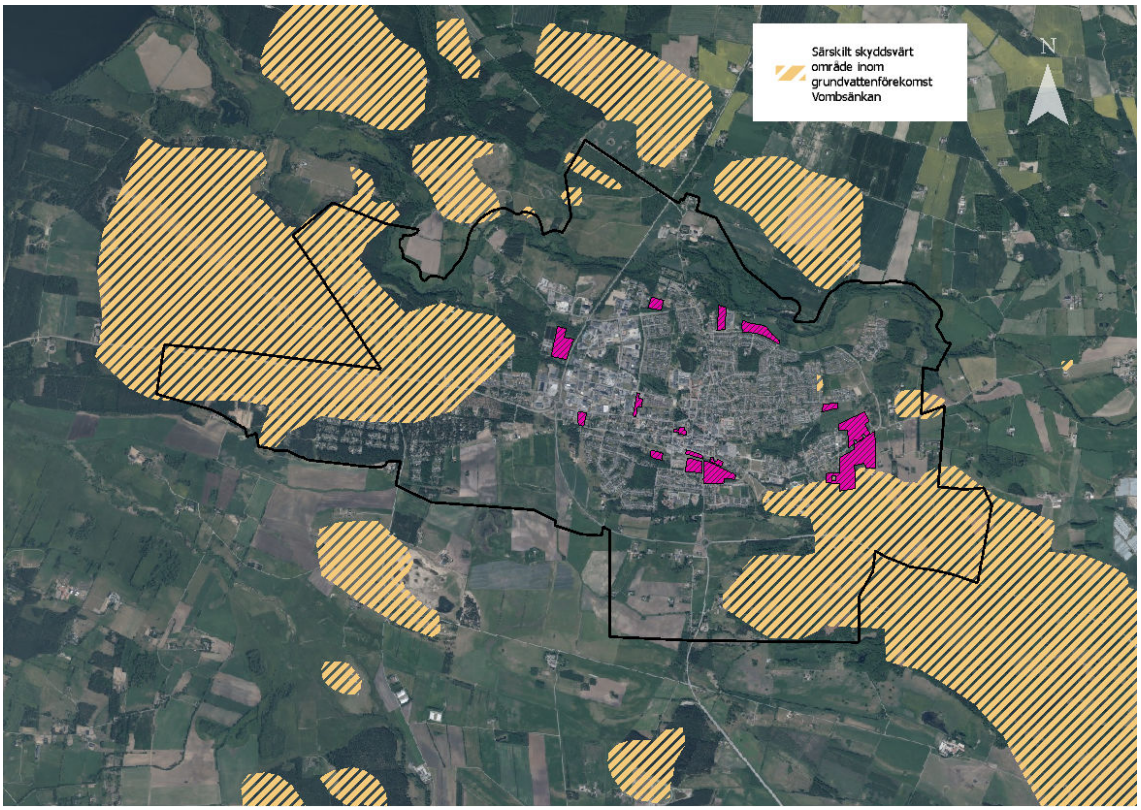

Figur 20. Särskilt skyddsvärt område inom grundvattenförekomsten Vombsänkan. (Karta: Sjöbo kommun, 2025)

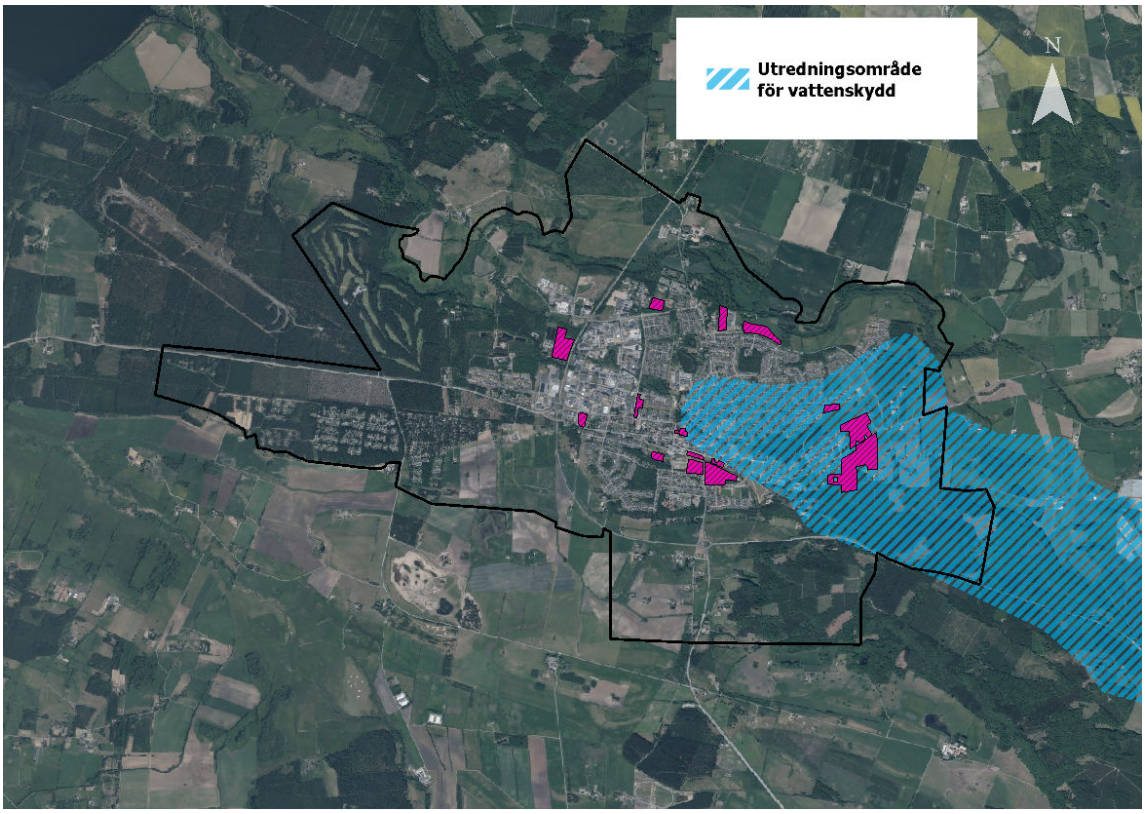

Figur 21. Utredningsområden för vattenskydd. (Karta: Sjöbo kommun, 2025)

Tillhör nämndsbeslut 2026-04-14 SBN § 25 PLAN.2020.1257

Enligt de generella riktlinjerna för teknisk försörjning ska anslutning till det kommunala vatten- och avloppsnätet eftersträvas vid nybyggnation. Om en byggnad inte kan anslutas till det kommunala VA-nätet ska vatten och avlopp lösas med i första hand en gemensam, och i andra hand en enskild, anläggning på ett ekonomiskt och miljömässigt hållbart sätt vilket även framgår av kommunen vattentjänstplan (Sjöbo kommun Tekniska förvaltningen, 2023 05 12).

Sjöbo kommun har en vattentjänstplan (Tekniska förvaltningen, Sjöbo kommun, 2023) där kommunens långsiktiga planering med syfte att tillgodose behovet av kommunalt vatten och avlopp redovisas. Dessutom redovisas hur kommunala anläggningar ska säkras för att klara framtida skyfall. Enligt vattentjänstplanen måste Sjöbo avloppsreningsverk kunna möta det framtida behovet med en ökade belastning av en ökande befolkning enligt ÖP 2040 och eventuella utbyggnadsplaner och nya områden som ansluts.

Då samtliga kommunens vattentäkter är grundvattentäkter är risken mindre att vattenkvalitén blir påverkad av skyfall, jämfört med ytvattenverk. Om vattentäkten skulle bli översvämmad så att ytvatten rinner ner i brunnarna skulle vattenkvalitén kunna påverkas.

Konsekvensbedömning

Inom planområdet och dess påverkansområde finns områden som är utpekade som grundvattenförekomster och det finns också kommunala vattenskyddsområden vilket bedöms som ett *högt värde* enligt bedömningsgrunderna.

I markanvändningskartan redovisas områden för klimatanpassning. Områdena bildar en sammanhängande blåstruktur som ger förutsättningar för en lokal dagvattenhantering och infiltration.

Planen redovisar specifika riktlinjer för samtliga utbyggnadsområden med krav på anslutning till kommunalt dricksvatten och spillvatten och anpassade krav utifrån varje områdes förutsättningar. För hela planområdet gäller generellt riktlinjer för teknisk försörjning. Sammantaget bidrar planen till ökade förutsättningar för hänsyn till känsliga vattenförekomster i samhällsplaneringen.

Om åtgärderna som föreslås för fördröjning och rening av dagvatten, lokalt omhändertagande av dagvatten och sanering av förorenad mark genomförs, bedöms planen kunna ge förbättrade grundvattenförhållanden med avseende på kvalitet och kvantitet och därmed kunna ge en *positiv effekt* på grundvattnet och därmed också på möjligheten att nyttja denna resurs som dricksvatten. Föreslagen plan bedöms därmed ha förutsättningarna för att kunna ge *positiva konsekvenser* på grundvattnet.

Intressets värde	*Effekter, förändringens omfattning*			
	Stora negativa effekter	*Måttlig negativa effekter*	*Små negativa effekter*	*Positiva effekter*
Högt värde	*Stor negativ konsekvens*	*Stor negativ konsekvens*	*Måttlig negativ konsekvens*	*Positiv konsekvens*
Måttligt värde	*Stor negativ konsekvens*	*Måttlig negativ konsekvens*	*Små negativa konsekvenser*	*Positiv konsekvens*
Lågt värde	*Måttlig negativ konsekvens*	*Små negativa konsekvenser*	*Små negativa konsekvenser*	*Positiv konsekvens*

Tillhör nämndsbeslut 2026-04-14 SBN § 25 PLAN.2020.1257

Åtgärdsförslag

Utveckling av nya utbyggnadsområden förutsätter en utvidgning av kommunalt verksamhetsområde för VA för att inte riskera att ge betydande miljöpåverkan på viktiga vattenförekomster. I kommunens vattentjänstplan påtalas behovet att samordna åtgärder inom befintliga allmänna anläggningar som vattenverk och avloppsreningen med utbyggnaden av vatten- och avlopp till ytterligare bostadsområden. VA-planeringen kommer i praktiken att påverka när det är möjligt att bygga ut nya bostadsområden.

Vid flera nya utbyggnadsområden krävs reningsåtgärder utanför området vilket kan påverka redan antagna detaljplaner eller behovet av nya. Kommunen bör ha en strategi för att säkerställa att denna mark går att ta i anspråk för så att nödvändiga reningsåtgärder som behövs för att inte riskera att påverka MKN kan genomföras.

7 Påverkan på miljömål

7.1 Relevanta miljömål

FN:s globala hållbarhetsmål

Agenda 2030 och de 17 globala målen togs fram och beslutades år 2015 av Förenta nationerna (FN). Målen ska hjälpa oss till en social, ekonomisk och ekologisk hållbar utveckling. Agenda 2030 är ingen lag, utan ett dokument som länderna frivilligt har skrivit under. Ansvaret för att nå målen till år 2030 ligger på regeringar i alla FN-länder.

Figur 22. FN:s globala mål. Illustration: globalmalen.se

FÖP Sjöbo tätort berör framför allt mål 11 med dess delmål, Hållbara städer och samhällen. Planen berör även i olika grad mål 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 12, 13 och 15.

Nationella miljökvalitetsmål

Det svenska miljöarbetet bygger på ett generationsmål, 16 miljökvalitetsmål och flera etappmål som ska fungera vägledande för samhällets olika aktörer. Målen svarar för den miljömässiga dimensionen av Agenda 2030.

Tillhör nämndsbeslut 2026-04-14 SBN § 25 PLAN.2020.1257

Figur 23. Sveriges 16 miljömål. Illustration: sverigesmiljomal.se. (u.å.).

Av de nationella miljökvalitetsmålen bedöms följande miljömål beröras av den fördjupade översiktsplanen:

- Begränsad klimatpåverkan
- Frisk luft
- Bara naturlig försurning
- Giftfri miljö
- Ingen övergödning
- Levande sjöar och vattendrag
- Grundvatten av god kvalitet
- Myllrande våtmarker
- Levande skogar
- Ett rikt odlingslandskap
- God bebyggd miljö
- Ett rikt växt- och djurliv

Regionala miljömål

Klimat- och energistrategi för Skåne 2025–2030

Länsstyrelsen är den instans som anpassar arbetet med de nationella miljökvalitetsmålen till regional nivå. I den regionala klimat- och energistrategin

Tillhör nämndsbeslut 2026-04-14 SBN § 25 PLAN.2020.1257

presenteras åtta åtgärdsområden med stor potential att minska växthusgasutsläppen och stärka energisystemet:

- Fossilfri energitillförsel
- Klimatsmart fysisk planering
- Effektiva och fossilfria transporter
- Effektiva och fossilfria bostäder och fastigheter
- Effektiv och fossilfri industri
- Klimatsmart konsumtion
- Klimatsmart jord- och skogsbruk
- Försörjningstrygghet och beredskap

Kommunala miljömål

Det lokala miljömålet för Sjöbo kommun ”Hållbart Sjöbo 2034” antogs 2022-11-30. Miljömålet är en fördjupning av kommunens dokument ”Vision 2034” som beskriver kommunens målsättning fram till år 2034. De lokala miljömålen för Sjöbo kommun har samma fokusområden som de regionala förutom att de två sista fokusområdena har slagits ihop.

I miljömålet nämns tre fokusområden: hållbara samhällen, hållbar mark- och vattenanvändning samt hållbar produktion och konsumtion. Inom varje fokusområde beskrivs den omställning Sjöbo kommun behöver göra för att uppnå hållbar utveckling.

Hållbara samhällen (globala mål 11, 13, 3)
”I det hållbara samhället kan invånaren leva klimatsmart, hälsosamt, tryggt och står rustad för klimatförändringens effekter. Hållbara transporter och närhet till grönområden ger ökad livskvalitet. Här finns frisk luft, sköna områden med skugga och tillgång till tystare områden.”

Hållbar mark- och vattenanvändning (globala mål 3, 15, 6)
”En hållbar mark- och vattenanvändning bidrar till att generera ekosystemtjänster, en långsiktig god hushållning med naturresurser samt god kvalitet på dricksvatten. Här kan invånarna njuta av en hälsosam närmiljö som ger ökad livskvalitet och bevarad biologisk mångfald.”

Hållbar konsumtion och produktion (globala mål 2, 12, 7)
”Hållbar produktion och konsumtion bidrar till en hög biologisk mångfald samt minskade utsläpp samtidigt som den är resurseffektiv, cirkulär, klimatsmart och bidrar till en giftfri miljö. Ett tryggt och motståndskraftigt livsmedelssystem står emot klimatförändringarna bättre samt ger ett större utbud av lokala och hållbara livsmedel. Invånarna uppmuntras att göra medvetna hållbara val.”

De lokala miljömålen för Sjöbo kommun går i linje med kommunens Vision 2034 och ska fungera som ett övergripande paraplydokument som integrerar målen kopplade till miljömässig hållbarhet i till exempel Grönstruktur- och naturvårdsprogram (GNP), Kretsloppsplan, VA-plan och Trafikplan (TRAST).

Tillhör nämndsbeslut 2026-04-14 SBN § 25 PLAN.2020.1257

Figur 24. Miljömål 2034, Sjöbo kommun (sjobo.se, 2024-03-08)

7.2 Avstämning miljömålen

Nationella miljökvalitetsmål

Nedan följer en avstämning av planförslaget och nollalternativet mot relevanta nationella miljökvalitetsmål, se tabell 6. Markeringens färg indikerar till vilken grad planförslaget respektive nollalternativet bidrar till eller motverkar att miljökvalitetsmålen uppfylls.

Miljömålen utvärderas med hjälp av den regionala preciseringen av delmålen och sammanfattas med tabell 6 nedan.

Ja, förslaget bedöms bidra till att uppnå målet.

Förslaget varken bidrar eller försämrar möjligheterna att uppnå målet.

Nej, förslaget bedöms inte bidra till att uppnå målet.

Tabell 6. Samlad bedömning om hur de olika alternativen bidrar till måluppfyllelse av de nationella miljömålen. Jämförelse nollalternativ och planförslag till granskningshandling

Mål	Noll-alternativ	Granskning-shandling	Antagande-handling	Motivering
Begränsad klimatverkan				I planförslaget görs anpassningar för klimatsmarta transporter. Kollektivtrafik och cykelstråk byggs ut. Planförslaget kan förtydliga inriktningar avseende åtgärder för minskad klimatpåverkan ytterligare. Nollalternativet förespråkar järnväg vilket skulle varit positivt för klimatet. Planen innehåller i övrigt inte vägledning avseende klimat.
Frisk luft				Luftkvaliteten är överlag bedömd som god i Sjöbo tätort. Viss olägenhet kan föreligga i sommarbyarna på grund av vedeldning. Stimulans till att åka kollektivt alternativt cykla och gå lokalt samt omställningen till fossilfria transporter bidrar till en ännu bättre luftkvalitet.

Tillhör nämndsbeslut 2026-04-14 SBN § 25 PLAN.2020.1257

Mål	Noll-alternativ	Granskningshandling	Antagandehandling	Motivering
Bara naturlig försurning				Bidrar till omställning till fossilfria transporter. Central förtätning, Gång- och cykelvägar förbättras och knyts an till kollektivtrafiken för att stimulera minskad bilpendling.
Giftfri miljö				Planförslaget bidrar till minskad spridning av markföroreningar och bättre rening av dagvatten.
Levande sjöar och vattendrag				Planförslaget ger förutsättningar för bättre rening och fördröjning av dagvatten. Dammar bidrar också till den biologiska mångfalden. Nollalternativet bedöms inte innehålla den vägledning som behövs för att minska kommunens påverkan på vattenmiljöerna.
Grundvatten av god kvalitet				Efterbehandling av överliggande föroreningar minskar risken för påverkan på grundvattenmagasinet. Fördröjning av dagvatten renar dagvattnet och ökar dagvattenmagasinen. Planförslaget medvetandegör behovet av att säkerställa infiltrationen till grundvattenmagasinen i viktigaste områdena.
Myllrande våtmarker				Översvämningsytor och ev. dammar planeras i samband med klimatanpassningsområden.
Levande skogar				Planering av nya områden genom förtätning. Hänsyn tas till skogsmarkerna. Ekosystemtjänster vidmakthållna och friluftslivet värnas. Riksintressena natur påverkas inte.
Ett rikt odlingslandskap				Åkermark tas i anspråk vilket inte bidrar till måluppfyllnaden. Inriktningar för att bevara värdefulla landskapselement
God bebyggd miljö				Planförslaget bidrar till hållbar bebyggelsestruktur och en hållbar samhällsplanering. Förbättrad infrastruktur. Gynnar gång- och cykel samt kollektivtrafik. Natur och grönområden finns i närheten och 3-30-300 framhävs i planförslaget.
Ett rikt växt- och djurliv				Planförslaget har tagit hänsyn till de närliggande riksintressena för naturvård. Behov av naturinventeringar då mark tas i anspråk. Blå-grön infrastruktur har identifierats och hänsyn tagits.

Regionala miljömål

Se avstämning nationella miljömål.

Lokala miljömål

Konsekvenser för miljömål 2034 indikeras med + (positivt) eller – (negativt).

FÖP Sjöbo tätort bedöms beröra Miljömål 2034 i nedanstående punkter:

- Klimatsmarta transporter till alla +
- Klimatsäkrad kommun +

Tillhör nämndsbeslut 2026-04-14 SBN § 25 PLAN.2020.1257

- God tillgång till grönområden för alla +
- Bevarade och utvecklade natur- och kulturmiljöer +
- Friskt vatten +
- Hållbara lantbruk +/–

Planförslaget bedöms sammantaget bidra till att uppfylla miljömålen som Sjöbo kommun antagit i Miljömål 2034.

8 Kumulativa effekter

Effekter från flera källor kan samverka och bidra till kumulativa effekter. Dessa ska identifieras, beskrivas och bedömas i en miljöbedömning. Det kan handla om att olika typer av effekter från en och samma verksamhet samverkar eller att effekter från olika verksamheter samverkar.

Kumulativa effekter är särskilt viktiga att hantera i långsiktiga planer och program på övergripande nivå. Inte minst kommer effekter som beror av ett förändrat klimat att bli nödvändiga att relatera till i kommande miljöbedömningar. Vilka klimatscenarier som bedömningen behöver utgår ifrån i nuläge och framskrivet läge, nollalternativet, blir en central fråga för bedömningen. Andra effekter är sådana som beror av övergripande strukturer som behöver hanteras i tidiga och strategiska planer och program, exempelvis grön infrastruktur och möjligheten att ta hand om stora mängder vatten eller brist på vatten med mera där kumulativa effekter får långtgående konsekvenser i tid och rum. (Naturvårdsverket, 2024)

Förtätning i de centrala delarna av Sjöbo kan medföra förstärkt dagvattenproblematik med ökad hårdgöring av ytor och minskad infiltration av nederbörd. Denna effekt har analyserats i dagvattenutredningen och det finns förutsättningar att ta hand om det dagvatten som uppstår i tätorten utan att minska möjligheten till att miljökvalitetsnormer kan nås. Ytor för klimatanpassning och omhändertagande av höga flöden redovisas i mark- och vattenanvändningskartan.

Sjöbo reningsverk är kommunens största reningsverk. Enligt kommunens vattentjänstplan från 2023 behöver reningsverkets kapacitet utredas både vad gäller anläggningens dimensionering och tillstånd för att kunna möta det framtida behovet vid en ökande befolkning. Planen säkerställer de fysiska förutsättningarna för en samordnad utveckling av reningsverket för att kunna möta framtida krav på ökad kapacitet och rening. Den planerade utbyggnaden av Sjöbo förenas med tydliga krav på att nya bostadsområden ansluts till kommunalt VA och samordnas med motsvarande utveckling av reningsverket. Positiva kumulativa effekter kan uppstå om även hushåll som i nuläget har enskilt avlopp i samband med detta kan erbjudas kommunalt VA. I FÖP har mark reserverats för att möjliggöra reningsverkets utveckling.

Befolkningsökningen i centrala delarna ger ett ökat underlag för att förbättra kollektivtrafiken och de nya bebyggelseområdena bidrar till att gång- och cykelvägarna byggs ut. Detta bidrar till att skapa förutsättningar för ändrade resbeteenden och en minskad klimatpåverkan.

Genom en medveten gestaltning kan flera funktioner byggas in som bidrar till att förstärka naturvärden i planområdet och stärka den gröna och blå infrastrukturen med intilliggande landskap. Växtval kan bidra till att gynna pollinatörer och fåglar. I området naturligt förekommande växt- och trädarter bör användas.

Jordbruksmark tas i anspråk vilket kan minska näringspåverkan på närliggande vattendrag från jordbruk. Planerade exploateringar i Sjöbo tätort kommer dock att innebära en ökad hårdgörningsgrad och föroreningsbelastning i dagvattnet där framför allt fosfor och metaller bedöms öka i jämförelse med tidigare. Även om minskade utsläpp från jordbruk räknas in så är

Tillhör nämndsbeslut 2026-04-14 SBN § 25 PLAN.2020.1257

det viktigt att säkerställa att tillkommande fosforutsläpp från planerade exploateringar hanteras med tillräcklig rening för att inte öka utsläppen mot recipienten och därmed riskera att MKN inte kan uppnås.

När jordbruksmark tas i anspråk minskar andelen odlad mark både i kommunen och i Sverige vilket ger negativa konsekvenser när Sveriges självförsörjandegrad minskar.

Utveckling av vattenförekomster, träd och natur i stadsmiljö har positiva effekter på människors hälsa och gynnar också den biologiska mångfalden.

9 Uppföljning av betydande miljöpåverkan

Utifrån den bedömning som har gjorts inom ramen för den här miljökonsekvensbeskrivningen finns några aspekter som bör följas upp.

Kommunen har ett ansvar att i fortsatta skeden följa upp konsekvenser av planen. Särskilt viktigt är att följa upp de frågor som här bedömts ha risk för betydande negativ miljöpåverkan enligt miljöbalken. Dessa är:

- Påverkan på yt- och grundvattenförekomster (MKN).
- Påverkan på jordbruksmark. Följa upp hur mycket jordbruksmark som tas i anspråk.
- Klimat/transporter (nyttjande av kollektivtrafik och gång- och cykelbanor).
- Klimatkalkyl (andel grön-blå-ytor/kolsänkor).

Vid sidan av uppföljning av betydande miljöpåverkan skulle kommunen kunna ta fram fler uppföljande indikatorer kopplade till planens utvecklingsinriktning och klimatpåverkan.

10 Samlad bedömning

10.1 Sammanfattning av miljökonsekvenser för planförslaget

Vattenmiljö: Planförslaget har tagit stor hänsyn till skyfallsproblematiken och ger vägledning för hur risken för påverkan av skyfall ska förbättras. Det finns också goda förutsättningar att fördröja och rena dagvatten på ett sådant sätt att MKN för ytvatten inte äventyras. Planförslaget bedöms därmed kunna ge förutsättningar för att ge *positiva konsekvenser* på ytvattenmiljöerna.

Klimatpåverkan: Planförslaget innehåller förslag och strategier för att kunna minska påverkan på klimatet. Planen kommer främst att ha en klimatpåverkan kopplat till nybyggnation och trafiklösningar. Genom riktlinjen i planen att eftersträva ett hållbart byggande vid nybyggnation finns stor potential att minska klimatpåverkan. De föreslagna utvecklingsområdena är placerade nära befintlig tätort och kan på de flesta platser på ett bra sätt länkas till befintlig infrastruktur och med gång- och cykelvägar. Planförslaget bedöms sammantaget ge *positiv konsekvens* för aspekten klimatpåverkan.

Hushållning med mark- och vattenområden – jordbruksmark: Utvecklingen av Sjöbo tätort sker till största delen på så kallad övrig mark och grönområden men innebär även en viss exploatering av bostäder på jordbruksmark i direkt anslutning till tätorten. Alternativ har studerats i en lokaliseringsutredning. Förutom jordbruk finns även motstående intressen som höga värden för natur- och friluftsliv och klimatrelaterade risker som begränsar tillgången på exploateringsbar mark för att kunna uppfylla kommunens riktlinjer för bostäder. Jordbruksmark tas även i anspråk för att möjliggöra utveckling av kommunens reningsverk.

Tillhör nämndsbeslut 2026-04-14 SBN § 25 PLAN.2020.1257

Den jordbruksmark som kommer att tas i anspråk har en splittrad struktur och består av relativt små jordbruksblock. Då jordbruksmark är nationellt intresse bedöms planförslaget sammantaget medföra *måttlig negativ konsekvens* på jordbruksmarken i området.

Hushållning med mark- och vattenområden – dricksvatten: Inom planområdet och dess påverkansområde finns områden som är utpekade som grundvattenförekomster samt kommunala vattenskyddsområden med uttag av dricksvatten. Med föreslagna åtgärder för bland annat fördröjning och rening av dagvatten bedöms planen kunna ge förbättrade grundvattenförhållanden med avseende på kvalitet och kvantitet och därmed också på möjligheten att nyttja denna resurs som dricksvatten. Tydliga riktlinjer med krav på att nya utbyggnadsområden ansluts till kommunalt VA och generellt riktlinjer för hantering av alla avlopp bedöms minska påverkan från enskilda avlopp. Planen bedöms kunna ge *positiva konsekvenser* på grundvattnet och grundvattenförekomster.

Riksintressen och skyddade områden: Planförslaget har i sina riktlinjer tagit hänsyn till riksintressena för natur, friluftsliv samt försvar och kommer enligt riktlinjerna att vid utbyggnad inom eller nära riksintresse att utreda och planera för att riksintressets värden inte ska påverkas negativt.

Planförslaget bedöms sammantaget ge en positiv konsekvens på riksintressena för natur och friluftsliv. Övriga riksintressen berörs inte.

Miljökvalitetsnormer (MKN)*:* I Sjöbo tätort finns goda förutsättningar för att säkerställa att planerade exploateringar inte äventyrar Kävlingeåns möjlighet att nå MKN. Ytterligare kompletterande rening av spillvatten och dagvatten i den befintliga miljön bidrar till att recipienten kan nå god ekologisk status med avseende på näringsämnen.

Planförslaget bedöms inte försvåra möjligheten att uppnå gällande miljökvalitetsnormer för vatten förutsatt att tillräcklig stor areal avsätts för fördröjning och rening av dagvatten. Anläggningen av dammar och andra tekniska lösningar för rening av dagvatten behöver ske i takt med utbyggnaden av Sjöbo. Nya utbyggnadsområden förutsätts anslutas till kommunalt VA.

Om åtgärderna som föreslås för fördröjning och rening av dagvatten, lokalt omhändertagande av dagvatten samt sanering av förorenad mark genomförs, bedöms planen kunna ge förbättrade grundvattenförhållanden med avseende på kvalitet och kvantitet och därmed kunna ge en *positiv effekt* på miljökvalitetsnormerna för grundvattenförekomster.

Sjöbo kommun berörs ej av kvalitetsnormerna för luft och buller.

Miljömål: Planförslaget ger förutsättningar för positiva effekter på alla relevanta miljömål utom de som är kopplade till jordbruksmark.

10.2 Nollalternativ

Den nuvarande FÖP Sjöbo 2013 har av kommunen bedömts ha sådana brister att den inte längre utgör ett vägledande verktyg för efterföljande detaljplanering och bygglovshandläggning. Anledningen är bland annat avsaknad av riktlinjer för befintlig bebyggelse och nya enstaka byggnader utanför detaljplan, bristande vägledning för dagvattenhantering och klimatanpassning, samt bristande vägledning för kommande detaljplanering av nya bostäder.

Det finns därför en risk att miljökvalitetsnormerna för vatten kan påverkas negativt och därmed får en betydande miljöpåverkan. Nollalternativet innehåller inte heller den vägledning som behövs för att Sjöbo kommun ska kunna nå klimatmålet netto noll vid år 2050.

Tillhör nämndsbeslut 2026-04-14 SBN § 25 PLAN.2020.1257

10.3 Avfärdade alternativ

Sjöbo kommun har i planeringsprocessen kontinuerligt studerat olika alternativ för att uppfylla kommunens behov av att utveckla Sjöbo tätort för att uppfylla beslutade mål, strategier och gällande lagstiftning. Befintliga kunskapsunderlag har sammanställts och nya tagits fram i processen, exempelvis för översvämningsrisk och skredrisk.

Lokaliseringsutredning

Inom tätortsavgränsningen för FÖP Sjöbo har olika alternativ för lokalisering av nya utbyggnadsområden studerats. Studien utgår ifrån kommunens behov av nya bostäder enligt beslutade riktlinjer för bostadsförsörjning samt de planeringsprinciper som anges i Översiktsplan för Sjöbo kommun 2040. Lokaliseringsutredningen har skett successivt och sammanställts i en slutrapport våren 2025.

I lokaliseringsutredningen har olika alternativ bedömts med stöd av en checklista som omfattar ett stort antal aspekter. Det redovisas även vilken typ av mark som tas i anspråk fördelat på jordbruksmark, grönområde eller övrig mark.

I arbetet med lokaliseringsutredningen avfärdades 17 områden med en samlad areal på ca 141 ha varav 73,5 ha jordbruksmark. De studerade utbyggnadsområdena är företrädesvis lokaliserade i utkanten av Sjöbo tätort, se Figur 4.

I lokaliseringsutredningen redovisas motiv till att vissa områden har valts bort i den fortsatta processen. Som huvudsaklig anledning anges för flera områden avstånd till centrum men även motstående intressen som jordbruksmark, höga natur-, kulturmiljö- eller landskapsvärden. Det finns även planeringsfrågor kopplat till infrastruktur eller klimatanpassning som gör vissa områden mindre lämpliga för exploatering.

FÖP Samråd

I april 2023 genomförde Sjöbo kommun ett avgränsningssamråd med Länsstyrelsen i Skåne avseende den fördjupade översiktsplanen för Sjöbo tätort. Vid samrådet redovisades en skiss över planerade utbyggnadsområden, områden med höga värden och lagstadgade skydd samt genomförda utredningar. Relevanta miljöaspekter redovisades och risk för betydande miljöpåverkan att hantera i en MKB presenterades.

Sjöbo kommun har därefter upprättat ett förslag till ny fördjupad översiktsplan för Sjöbo tätort, med tillhörande miljökonsekvensbeskrivning och barnkonsekvensanalys med utgångspunkt från de synpunkter som framkom vid avgränsningssamrådet. Miljökonsekvensbedömningen har genomförts parallellt och synpunkter beaktats genom anpassningar i både markanspråk och riktlinjer, se avsnitt Avfärdade alternativ 3.3.

Samråd enligt Plan- och bygglagen (PBL) har genomförts mellan 17 juni och 15 september 2024. Inkomna synpunkter har beaktats i revidering av FÖP inför granskning (Sjöbo kommun, 2025).

FÖP Granskning

Kommunstyrelsen beslutade den 27 maj 2025 om granskning enligt Plan- och bygglagen (PBL).

Inkomna synpunkter har beaktats i revideringen av FÖP inför beslut, se avsnitt 3.3. Det samlade markanspråket är oförändrat med mindre justeringar av användningsområden. Riktlinjer har utvecklats, framför allt rörande vatten och VA. Ändringarna kan betraktas som små och positiva.

Tillhör nämndsbeslut 2026-04-14 SBN § 25 PLAN.2020.1257

10.4 Samlad bedömning

Den nya fördjupade översiktsplanen för Sjöbo tätort bedöms bidra till utvecklingen av ett mer hållbart Sjöbo där stor hänsyn tagits i planering till riksintressen, vattenmiljöer och bebyggelsestrukturer och främjar en omställning till fossilfria transporter. Planförslaget ger förutsättningar att möta upp framtida klimatförändringar och bidrar också till att minska Sjöbos klimatavtryck.

Miljökonsekvenserna för vattenmiljö, klimatpåverkan och hushållning dricksvatten bedöms sammantaget vara positiva under förutsättning att planens inriktningar följs och nya utvecklingsområden ansluts till kommunalt VA. Planen medför trots anpassningar under planeringsprocessen att jordbruksmark tas i anspråk för utveckling av nya bostadsområden samt Sjöbo reningsverk. Miljöpåverkan bedöms som måttligt negativ när det gäller hushållning med jordbruksmark vilket får vägas mot andra väsentliga samhällsintressen.

Tillhör nämndsbeslut 2026-04-14 SBN § 25 PLAN.2020.1257

11 Referenser

Boverket. (2021). *Försörjande ekosystemtjänster*. Hämtat från https://www.boverket.se/sv/samhallsplanering/sa-planeras-sverige/planeringsfragor/ekosystemtjanster/olika-typer-av-ekosystemtjanster/forsorjande-ekosystemtjanster/ den 04 08 2023

Boverket. (2021). *Kulturella ekosystemtjänster*. Hämtat från https://www.boverket.se/sv/samhallsplanering/sa-planeras-sverige/planeringsfragor/ekosystemtjanster/olika-typer-av-ekosystemtjanster/kulturella-ekosystemtjanster/ den 04 08 2023

Boverket. (2021). *Reglerande ekosystemtjänster*. Hämtat från https://www.boverket.se/sv/byggande/hallbart-byggande-och-forvaltning/ekosystemtjanster/olika-grupper-av-ekosystemtjanster/reglerande/ den 04 08 2023

Boverket. (2021). *Stödjande ekosystemtjänster*. Hämtat från https://www.boverket.se/sv/samhallsplanering/sa-planeras-sverige/planeringsfragor/ekosystemtjanster/olika-typer-av-ekosystemtjanster/stodjande-ekosystemtjanster/ den 04 08 2023

Boverket. (2022). *Typer av eosystemtjänster*. Hämtat från https://www.boverket.se/sv/samhallsplanering/sa-planeras-sverige/planeringsfragor/ekosystemtjanster/olika-typer-av-ekosystemtjanster/ den 08 08 2023

Boverket. (den 07 11 2023). Hämtat från boverket.se: https://www.boverket.se/sv/PBL-kunskapsbanken/planering/detaljplan/lamplighetsbedomning/buller-vid-detaljplanering/regler-och-riktvarden-for-buller/

Boverket. (den 28 11 2023). *Boverket PBL-kunskapsbanken*. Hämtat från https://www.boverket.se/sv/PBL-kunskapsbanken/planering/oversiktsplan/allmanna-intressen/hansyn/miljo_klimat/klimatpaverkan/positiv_negativ/bostader_mm/

Boverket. (den 28 11 2023). *Boverket.se*. Hämtat från https://www.boverket.se/sv/samhallsplanering/sa-planeras-sverige/planeringsfragor/klimat/klimatpaverkan/

Boverket. (den 11 03 2024). *Boverket*. Hämtat från Klimatmålen och internationella åtaganden.: https://www.boverket.se/sv/PBL-kunskapsbanken/planering/oversiktsplan/allmanna-intressen/hansyn/miljo_klimat/klimatpaverkan/klimatmalen/

Boverket. (den 11 03 2024). *Klimatfrågor i planeringen.* Hämtat från Boverket.se: https://www.boverket.se/sv/samhallsplanering/sa-planeras-sverige/planeringsfragor/klimat/

Boverket. (den 16 01 2024). *PBL Kunskapsbanken*. Hämtat från Minskad klimatpåverkan i deljplaneringen: https://www.boverket.se/sv/PBL-kunskapsbanken/planering/detaljplan/lamplighetsbedomning/klimatpaverkan/

Boverket. (u.å.). *Grönska och vatten reglerar tempreaturer vid värmeböljor*. Hämtat från https://www.boverket.se/sv/PBL-kunskapsbanken/teman/ekosystemtjanster/naturen/betydelse/reglerar/ den 10 07 2023

DHI Sverige AB. (2023). *Dagvattenpåverkan på Kävlingeån från Sjöbo tätort med avseende på MKN.*

Efterklang. (2022). *Bullerkartläggning 2022, Sjöbo tätort.*

Försvarsmakten. (2023). Riksintressen för totalförsvarets militära del 1, Skåne län 2023, FM2022-23088:1.

Kävlingeåns vattenvårdsförbund. (den 08 04 2025). *Vattenatlas*. Hämtat från Vattenatlas: https://vattenatlas.se/?zoom=10&center=13.29,55.7&ol=VE,Haro,Anlagd%20vatmark,Avrinningsomrade_KVR&bl=mapboxcolor

Tillhör nämndsbeslut 2026-04-14 SBN § 25 PLAN.2020.1257

Länsstyrelsen i Skåne. (den 21 09 2023). *Skånes miljömål*. Hämtat från https://www.skanesmiljomal.info/bedomningar-2021/begransad-klimatpaverkan-2021/

Länsstyrelsen i Skåne. (den 26 02 2024). Begäran om avstående av riksintresseanspråk för Södra Åsum [M180] Södra Åsum socken, Sjöbo kommun, Skåne län. *Dnr 30901-2023*.

Malmqvist, P. (1983). *URBAN STORMWATER POLLUTANT SOURCES.* Chalmers.

Markera Mark Göteborg AB. (2025). *PM Geoteknik, Översiktlig bedömning av risk för ras, skred och erosion.*

Naturvårdsverket. (2000). *Klingavälsån, registerblad.*

Naturvårdsverket. (2017). *Föroreningar i dagvatten.*

Naturvårdsverket. (den 17 05 2023). Sjöbo Ora-Fyledalen-Nybroån med biflöden, registerblad . *Värdebeskrivning Sjöbo Ora-Fyledalen-Nybroån med biflöden*.

Naturvårdsverket. (den 15 04 2024). *Miljöbedömningar enligt kapitel 6 miljöbalken*. Hämtat från https://www.naturvardsverket.se/vagledning-och-stod/miljobalken/miljobedomningar/strategisk-miljobedomning/kumulativa-effekter/

Naturvårdsverket. (u.å.). *Ekosystemtjänster*. Hämtat från https://www.naturvardsverket.se/ekosystemtjanster den 08 08 2023

Naturvårdsverket. (u.å.). *Kumulativa effekter inom strategisk miljöbedömning*. Hämtat från https://www.naturvardsverket.se/vagledning-och-stod/miljobalken/miljobedomningar/strategisk-miljobedomning/kumulativa-effekter/ den 26 07 2023

Region Skåne. (2022). *Regionplan för Skåne 2022-2040.*

Region Skåne. (2023). *3-30-300 i Skåne. Analysmodell för grönare och hälsosammare städer.* Region Skåne.

Sigma Civil AB. (2021). *Sjöbo skyfallskartering.*

sjobo.se. (den 19 12 2023). Hämtat från https://www.sjobo.se/bygga-bo-och-miljo/oversiktsplan-och-detaljplaner/oversiktsplanering/pagaende-fordjupad-oversiktsplan-for-sjobo-tatort.html

Sjöbo kommun. (2013). *FÖP 2013 för Sjöbo tätort.*

Sjöbo kommun. (2023). *Samrådsunderlag inför avgränsningssamråd.*

Sjöbo kommun. (2025). *Samrådsredogörelse Förslag till fördjupad översiktplan Sjöbo tätort.* Sjöbo kommun.

Sjöbo kommun. (den 15 03 2025). *Övergripande lokaliseringsutredning inför beslut om föreslagen exploatering av jordbruksmark.*

Sjöbo kommun Tekniska förvaltningen. (2023 05 12). *Vattentjänstplan 2023 Dnr TNN2023/69.* Sjöbo kommun .

Sjöbos kommun. (2023). *Samrådsunderlag inför avgränsningssamråd.*

Svenskt Vatten AB. (2019). *Avledning av dag-, drän- och spillvatten.*

Tekniska förvaltningen, Sjöbo kommun. (2023). *Vattentjänstplan 2023.*

VISS. (den 30 11 2023). *Vattenkartan*. Hämtat från https://ext-geoportal.lansstyrelsen.se/: https://ext-geoportal.lansstyrelsen.se/standard/?appid=1589fd5a099a4e309035beb900d12399

Tillhör nämndsbeslut 2026-04-14 SBN § 25 PLAN.2020.1257

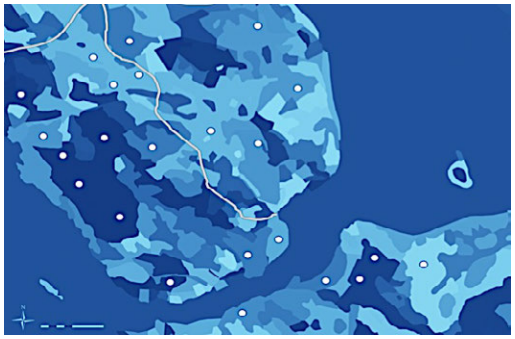

Tillhör nämndsbeslut 2026-04-14 SBN § 25 PLAN.2020.1257

Hemsida: www.calluna.se • E-post: info@calluna.se • Telefon växel: 013-12 25 75
Huvudkontor: Calluna AB, Linköpings slott, 582 28 Linköping

1. Inledning

Dessa bedömningsgrunder har tagits fram av en arbetsgrupp från Calluna och har anpassats till bedömningen miljökonsekvensbeskrivningen för FÖP Sjöbo tätort 2050. De baseras på ett stort antal källor bl.a. miljöbalken, nationella, regionala och kommunala miljömål, Boverkets och Naturvårdsverkets vägledningar och hemsidor, riktlinjer för dagvatten etc.

/Projektledare Anna K Eriksson, Calluna AB. 231220

2. Bedömningsgrunder – metod

Bedömning av värde, effekter och konsekvenser
I arbetet med konsekvensbedömning vägs värdet på berörda områden samman med effekten av ingreppets/störningens omfattning. Områdets bedömda värde och effekt vägs ihop i en matris, i vilken en antagen konsekvens kan utläsas, se tabell 1.

Värdeskalan är indelad i högt, måttligt eller litet värde.

Effekten beskrivs som stor negativ, måttlig negativ, liten eller positiv effekt. För några miljöaspekter, exempelvis buller och vibrationer, används riktvärden som hjälpmedel för att beskriva de effekter som uppstår.

Konsekvensbedömning av respektive aspekt är indelad i följande skala:

- Stor negativ konsekvens
- Måttlig negativ konsekvens
- Liten negativ konsekvens
- Ingen eller obetydlig konsekvens
- Positiv konsekvens

Tillhör nämndsbeslut 2026-04-14 SBN § 25 PLAN.2020.1257

Tabell 1 – Matris som illustrerar bedömningsmetodik

Intressets värde	*Effekter, förändringens omfattning*			
	Stora negativa effekter	*Måttlig negativa effekter*	*Små negativa effekter*	*Positiva effekter*
Högt värde	*Stor negativ konsekvens*	*Stor negativ konsekvens*	*Måttlig negativ konsekvens*	*Positiv konsekvens*
Måttligt värde	*Stor negativ konsekvens*	*Måttlig negativ konsekvens*	*Små negativa konsekvenser*	*Positiv konsekvens*
Lågt värde	*Måttlig negativ konsekvens*	*Små negativa konsekvenser*	*Små negativa konsekvenser*	*Positiv konsekvens*

Vid osäkerhet kan även ett ”mellanläge” för konsekvensbedömningen användas, exempelvis måttliga-stora negativa konsekvenser. Matrisen avser att skapa en flexibilitet kring hur värden och olika skyddsformer, exempelvis riksintressen, värderas. Påverkan på ett riksintresse eller annan skyddsform, ska inte per automatik få stora konsekvenser utan beaktas utifrån dess adekvata värde.

Vid osäkerhet kan även ett ”mellanläge” för konsekvensbedömningen användas, exempelvis måttliga-stora negativa konsekvenser. Matrisen avser att skapa en flexibilitet kring hur värden och olika skyddsformer, exempelvis riksintressen, värderas. Påverkan på ett riksintresse eller annan skyddsform, ska inte per automatik få stora konsekvenser utan beaktas utifrån dess adekvata värde.

Bedömningsgrunderna är framtagna för påverkan i bygg- och driftskede för att kunna göra en så objektiv bedömning som möjligt.

Tillhör nämndsbeslut 2026-04-14 SBN § 25 PLAN.2020.1257

3. Vattenmiljö

Vattenmiljö som begrepp omfattar i denna MKB ekologi i vattenmiljöer samt status och miljökvalitetsnormer för ytvatten.

SIS-standarden för naturvärdesinventeringar har identifierat två kriterier för att beskriva värdet av biologisk mångfald på olika nivåer.

- I ekosystemkriteriet bedöms ekologiska förutsättningar för biotopen, dess storlek, grad av isolation samt dess samband med annan värdefull natur.

- I artkriteriet bedöms förekomsten av arter som är extra skyddsvärda, till exempel rödlistade arter, och arter som visar att ett område har höga naturvärden, så kallade signalarter. Dessutom bedöms om det finns en rik mångfald av arter i området.

Miljöaspekten Ytvatten är avgränsad till den påverkan och de effekter och konsekvenser som järnvägen har på/för ytvattnet i närliggande sjöar och vattendrag samt de eventuella konsekvenser detta får för vattenförsörjning eller för de djur och växter som lever där (den akvatiska naturmiljön). Åtgärder får inte leda till att miljökvalitetsnormer inte uppnås. Status får inte försämras i vattenförekomsterna.

Tillhör nämndsbeslut 2026-04-14 SBN § 25 PLAN.2020.1257

3.1. Kriterier för bedömning av värde

Högt värde: Vattenområde som på grund av sina limniska naturvärden skyddas som Natura 2000-område enlig art- och habitatdirektivet samt naturreservat och biotopskyddsområde enligt 7 kap MB. Vattenområde som har stor betydelse för ekologiska samband och funktioner och/eller goda förutsättningar för artrikedom. Motsvaras ofta av naturvärdesklass 1 och 2 (mycket högt och högt naturvärde).

Måttligt värde: Vattenområde som ingår i skyddat område. Vattenområden med påtagligt naturvärde (enligt SIS-standard för naturvärdesbedömning). Vattenområde som har viss betydelse för ekologiska samband och funktioner och/eller vissa förutsättningar för artrikedom. Motsvaras ofta av naturvärdesklass 3 (påtagligt naturvärde).

Lågt värde: Vattenområde som har små förutsättningar för artrikedom. Motsvaras ofta av naturvärdesklass 4 (visst naturvärde).

3.2. Kriterier för bedömning av effekter

Stora negativa effekter: Uppstår om åtgärder innebär att ekologisk funktion eller artmångfald minskas. Uppstår även vid fragmentering av naturmiljön som påverkar arters rörelsemönster eller spridningsförmåga eller när samband mellan ekologiska strukturer/funktioner bryts.

Uppstår om åtgärder varaktigt försämrar ytvatten med avseende på fysikaliska och kemiska egenskaper eller om åtgärder medför skada på allmänna eller enskilda intressen. Uppstår om åtgärder varaktigt försämrar en ytvattenförekomsts ekologiska

eller kemiska status, status för en kvalitetsfaktor under ekologisk status, eller möjligheterna att uppnå/följa en miljökvalitetsnorm.

Måttliga negativa effekter: Uppstår om åtgärder innebär att ekologisk funktion eller artmångfald till viss grad minskas. Uppstår även om ekologiska strukturer/funktioner delvis påverkas negativt och fragmentering ökar i mindre skala.

Uppstår om åtgärder innebär en mindre försämring av eller tillfälligt försämrar ytvatten med avseende på fysikaliska och kemiska egenskaper eller om projektet medför skada på allmänna eller enskilda intressen. Uppstår om åtgärder innebär en mindre försämring av en ytvattenförekomsts ekologiska eller kemiska status, status för en kvalitetsfaktor under ekologisk status, eller möjligheterna att uppnå/följa en miljökvalitetsnorm.

Små negativa effekter: Uppstår om åtgärder innebär utan varaktiga effekter eller med högst marginell påverkan på ekologisk funktion/ekosystem eller artmångfald.

Uppstår om åtgärder innebär en mindre försämring av eller tillfälligt försämrar ytvatten med avseende på fysikaliska och kemiska egenskaper och som inte medför skada på allmänna eller enskilda intressen. Uppstår om åtgärder innebär en mindre försämring av en ytvattenförekomsts ekologiska eller kemiska status, status för en kvalitetsfaktor under ekologisk status, eller möjligheterna att uppnå/följa en miljökvalitetsnorm.

Positiva effekter: Uppstår om åtgärder innebär att förutsättningarna förbättrar status för arter och naturtyper, bidrar till ökad artmångfald samt främjar ett naturligt rörelsemönster och möjliggör spridning för naturligt förekommande arter.

Uppstår om åtgärder innebär en förbättring av ytvatten med avseende på fysikaliska och kemiska egenskaper och som är av nytta för allmänna eller enskilda intressen. Uppstår om åtgärder medför att en ytvattenförekomsts kvalitet förbättras där den tidigare varit låg eller där det tidigare har funnits problem. Uppstår om åtgärder innebär att möjligheterna att uppnå en miljökvalitetsnorm förbättras.

Tillhör nämndsbeslut 2026-04-14 SBN § 25 PLAN.2020.1257

4. Naturresurs grundvatten/dricksvatten

Miljöaspekten Grundvatten är avgränsad till den påverkan och de effekter och konsekvenser som FÖP Sjöbo innerstad har på/för såväl grundvattenkvalitet som grundvattenkvantitet, dock ej påverkan på naturmiljöer. Aspekten inkluderar exempelvis risken för påverkan på vattenförsörjning eller skyddsobjekt kopplad till bortledning eller dämning av grundvatten. Åtgärder får inte leda till att miljökvalitetsnormer inte uppnås. Status får inte försämras.

4.1. Kriterier för bedömning av värde

Högt värde: Områden vilka är utpekade som grundvattenförekomster och kommunala vattenskyddsområden samt enskilda brunnar. Vattenområde som har stor betydelse för ekologiska samband och funktioner och/eller goda förutsättningar för artrikedom.

Måttligt värde: Vattenområde som ingår i skyddat område. Vattenområde som har viss betydelse för ekologiska samband och funktioner och/eller vissa förutsättningar för artrikedom.

Lågt värde: Vattenområde som inte ingår i skyddat område. Vattenområde som har små förutsättningar för hög artrikedom.

4.2. Kriterier för bedömning av effekter

Stora negativa effekter: Uppstår om åtgärder kraftigt och varaktigt försämrar grundvattnet med avseende på kvalitet eller kvantitet. Uppstår genom kraftigt avsänkta grundvattennivåer som medför att enskilda eller allmänna intressen skadas på ett bestående och betydande sätt.

Måttliga negativa effekter: Uppstår om åtgärder innebär en mindre försämring av eller tillfälligt försämrar grundvattnet med avseende på kvalitet eller kvantitet. Uppstår genom grundvattenbortledning som medför viss påverkan på allmänna eller enskilda intressen.

Små negativa effekter: Uppstår om åtgärder marginellt eller kortvarigt förändrar grundvattenförhållandena med avseende på kvalitet eller kvantitet. Påverkan bedöms ha endast liten eller ingen praktisk betydelse för allmänna eller enskilda intressen.

Positiv effekt: Uppstår om åtgärder medför att grundvattenförhållanden, med avseende på kvalitet eller kvantitet, förbättras där den tidigare varit låg eller där det tidigare har funnits problem.

5. Naturresurser - Jordbruksmark

Enligt 3 kap 4§ miljöbalken är jord- och skogsbruksnäringarna av nationell betydelse. Brukningsvärd jordbruksmark får tas i anspråk för bebyggelse eller anläggningar endast om det behövs för att tillgodose väsentliga samhällsintressen och detta behov inte kan tillgodoses på ett från allmän synpunkt tillfredsställande sätt genom att annan mark tas i anspråk.

Stora negativa konsekvenser: Uppstår om betydande areal produktiv jordbruksmark eller mark som används för övrig odling tas i anspråk, eller brukandet av marken försvåras avsevärt till följd av fragmentering så att ekonomiskt lönsamt jordbruk inte kan bedrivas.

Måttligt negativa konsekvenser: Uppstår om produktiv jordbruksmark eller mark som används för övrig odling tas i anspråk, eller brukandet av marken försvåras till följd av fragmentering.

Små/inga negativa konsekvenser: Uppstår vid ingrepp som kräver ringa markanspråk och möjligheterna att bruka marken kvarstår.

Tillhör nämndsbeslut 2026-04-14 SBN § 25 PLAN.2020.1257

Positiva konsekvenser: Uppstår om förutsättningar att bruka marken förbättras eller genom att tidigare improduktiv mark exempelvis genom fragmentering kan omföras till produktiv mark.

6. Riksintressen

Med riksintresse avses riksintressen utpekade enligt kap 3 och 4 MB. Riksintressen ska värnas på lämpligast sätt ur ett helhetsperspektiv, för att undvika skada så långt som möjligt. Bedömningen av vad som utgör skada på riksintresse är specifik och knuten till åtgärdens art och omfattning.

Stora negativa konsekvenser: Ingrepp som innebär att ett område förlorar de värden som motiverat dess utpekande ska bedömas som påtagligt skadligt och stora konsekvenser.

Måttliga negativa konsekvenser: Ingrepp som innebär att utpekade kärnområden och viktiga funktionella samband påverkas negativt i ett riksintresse utan att värdet som motiverat utpekandet förloras men en viss försämring av områdets värde har uppstått.

Små negativa konsekvenser: Ingrepp som påverkar riksintresset geografiskt men inte påverkar de värden som motiverat dess utpekande.

Positiva konsekvenser: Ingrepp och åtgärder som påverkar riksintressets utpekade värden positivt. Det kan till exempel vara att minska barriäreffekter eller restaureringar.

7. Klimatpåverkan

Bedömning av hur FÖP Sjöbo innerstad förhåller sig till nationella, regionala och lokala miljömålen.

Stora negativa konsekvenser: Ökad klimatpåverkan genom att planen föreslår sämre trafiklösningar med risk för köbildning eller längre körsträckor. Försämrad kollektivtrafik och längre till hållplatser/station. Inget uttalat val av byggnadsmaterial vid nybyggnation, försämrad avfallshantering. Försämring för gång- och cykeltrafik. Motverkar klimatmålen.

Måttliga negativa konsekvenser: Inga anpassningar för att minska klimatpåverkan finns i planen exempelvis trafiklösningar, kollektivtrafik, val av byggnadsmaterial, avfallshantering, underlätta för gående och cykeltrafik. Påverkar klimatmålen negativt.

Små negativa konsekvenser: Viss anpassningar för att minska klimatpåverkan finns i planen exempelvis trafiklösningar, kollektivtrafik, val av byggnadsmaterial, avfallshantering, underlätta för gående och cykeltrafik. Det går att göra mer. Påverkar klimatmålen negativt men flertal lösningar finns för att minska klimatpåverkan.

Tillhör nämndsbeslut 2026-04-14 SBN § 25 PLAN.2020.1257

Positiva konsekvenser: Föreslagen plan genomsyras av ett klimattänk och det finns uttalade målsättningar och lösningar för att minska miljöpåverkan exempelvis trafiklösningar, kollektivtrafik, byggnadsmaterial, avfallshantering, återbruk och återvinning, avfallshantering. Förbättring för gång- och cykeltrafik och pendling med kollektivtrafik alternativt samåkningsparkeringar, bil- och cykelpooler etc. Nyplanteringar av träd för koldioxidupptag eller anläggning av andra kolsänkor.

Nybyggnation ger nästan alltid en negativ miljöpåverkan. För att planen ska bedömas ge positiva konsekvenser på klimatet ska planen främja den hållbara staden och planen ska genomsyras av lösningar för att minska klimatpåverkan och det ska också finnas tydliga lösningar och ytor för koldioxidupptag.

Tillhör nämndsbeslut 2026-04-14 SBN § 25 PLAN.2020.1257

8. Landskaps- och stadsbild

”Landskap är ett område sådant som det uppfattas av människor och vars karaktär är resultatet av påverkan av och samspel mellan naturliga och/eller mänskliga faktorer.” (Europeiska landskapskonventionen, ratificerad av Sverige 2011)

Landskapet är ett resultat av naturförutsättningarna och människans kulturpåverkan. Landskapsbilden är den visuella upplevelsen av landskapet som präglas av våra erfarenheter och värderingar. Genom att analysera landskapet avseende struktur och landskapselement kan det beskrivas och karaktäriseras. Utifrån det kan en bedömning göras om hur landskapsbilden kommer att påverkas av att nya element förs in.

I tätorter används ofta begreppet stadsbild istället för landskapsbild för att beskriva strukturer, skala och rumsliga sammanhang i staden. Ofta sammanfaller kulturhistoriska värden med tydliga stadsbildskaraktärer. På samma sätt som med landskapsbilden kan en bedömning av stadsbilden göras utifrån påverkan av nya element. I dessa bedömningsgrunder beskrivs stadsbild och landskapsbild under samma rubrik.

8.1. Kriterier för bedömning av värdet

Högt värde: Området har särskilda visuella kvaliteter med tydlig karaktär och struktur som kan ha nationell representativitet. I områden med högt värde kan de rumsliga, ekologiska, funktionella eller historiska sammanhangen tydligt utläsas. Dessa områden är känsliga för att karaktären förändras genom att nya element förs in.

Måttligt värde: Området har visuella kvaliteter med tydlig karaktär och struktur som är typiska/representativa för regionen. I områden med måttliga värden kan de rumsliga, ekologiska, funktionella eller historiska sammanhangen delvis utläsas. Dessa områden är måttligt känsliga för att karaktären förändras genom att nya element förs in.

Lågt värde: Området har få visuella kvaliteter där landskapet och stadsbilden t.ex. har otydlig identitet. Dessa områden är mindre känsliga för att karaktären förändras av att nya element förs in.

8.2. Kriterier för bedömning av effekter

Stora negativa effekter: Uppstår när föreslagen åtgärd står i mycket stor kontrast med omgivande landskap eller stadsmiljö och att åtgärden påverkar och försämrar upplevelsen av omgivningen; skala, orienterbarhet, invanda stråk, avgränsningar, landmärken och utblickar.

Måttliga negativa effekter: Uppstår när föreslagen åtgärd står i kontrast med en del av omgivande landskap eller stadsmiljö och att åtgärden lokalt förändrar skala, struktur, orienterbarhet, invanda stråk, avgränsningar, landmärken och utblickar.

Små negativa effekter: Uppstår när föreslagen åtgärd förändrar landskaps- eller stadsbilden i liten omfattning vad gäller utblickar, orienterbarhet, rumslighet etc.

Tillhör nämndsbeslut 2026-04-14 SBN § 25 PLAN.2020.1257

Positiva effekter: En förändring som innebär att karaktären och strukturer i landskapet och stadsmiljön, såsom orienterbarhet, tillgänglighet, skala, rumslighet och utblickar förstärks/förbättras.

9. Kulturmiljö

Med kulturmiljö menas av människan påverkade spår i landskapet från historiska skeenden och processer som lett fram till dagens landskap. Människors livsmönster under olika tider kan följas i landskapets fysiska strukturer, samband och rörelsemönster. Det kan gälla allt från enskilda objekt till stora landskapsavsnitt och tidsmässigt spänna över allt från förhistoriska lämningar till dagens bebyggelsemiljöer.

Miljöer, objekt och samband längs med sträckan värderas och bedöms utifrån hur väl de representerar landskapets bärande karaktärsdrag och utifrån hur väl de bidrar till läsbarheten av landskapets historiska utveckling.

9.1. Kriterier för bedömning av värdet

Högt värde: Särskilt representativa miljöer och objekt som berättar om en viss historisk funktion, ett förlopp eller ett sammanhang. Miljöerna är välbevarade och ingår i ett tydligt sammanhang. Ofta har de hög grad av historisk läsbarhet. Högt värde omfattar även objekt som är särskilt betydelsebärande för ett förlopp eller en tid trots att sammanhanget idag är otydligt eller har brutits.

Måttligt värde: Representativa miljöer som berättar om en viss historisk funktion, ett förlopp eller ett sammanhang. Miljöerna är vanligt förekommande men viktiga för den historiska läsbarheten.

Litet värde: Avgränsade miljöer där sammanhanget är otydligt eller har brutits. För dessa miljöer är graden av historisk läsbarhet låg.

9.2. Kriterier för bedömning av effekter

Stora negativa effekter: Uppstår när föreslagen åtgärd medför att kulturmiljövärden går förlorade och den historiska läsbarheten försvåras kraftigt eller upphör helt.

Måttliga negativa effekter: Uppstår när föreslagen åtgärd medför att kulturmiljövärden fragmenteras eller skadas. Värden går delvis förlorade så att helheten inte kan uppfattas och den historiska läsbarheten reduceras.

Små negativa effekter: Uppstår när föreslagen åtgärd medför att kulturmiljövärden som inte är betydelsebärande för kulturmiljöns helhet och historiska samband/strukturer skadas eller tas bort. Den historiska läsbarheten kan även fortsättningsvis uppfattas.

Positiva effekter: Uppstår när föreslagen åtgärd medför att värdebärande karaktärsdrag förstärks och läsbarheten av landskapets utveckling förbättras.

Tillhör nämndsbeslut 2026-04-14 SBN § 25 PLAN.2020.1257

10. Naturmiljö

Naturmiljö som begrepp beskriver olika naturtyper, livsmiljöer, arter och ekologiska funktioner inom ett område. Naturmiljö omfattar både orörda områden, miljöer som skapats av människan samt jord- och skogsmark. Olika naturmiljöer har olika förutsättningar för biologisk mångfald.

SIS-standarden för naturvärdesinventeringar har identifierat två kriterier för att beskriva värdet av biologisk mångfald på olika nivåer.

- I ekosystemkriteriet bedöms ekologiska förutsättningar för biotopen, dess storlek, grad av isolation samt dess samband med annan värdefull natur.
- I artkriteriet bedöms förekomsten av arter som är extra skyddsvärda, till exempel rödlistade arter, och arter som visar att ett område har höga naturvärden, så kallade signalarter. Dessutom bedöms om det finns en rik mångfald av arter i området.

Därutöver är det viktigt att beakta ekologiska samband och sammansättning på landskapsnivå.

Tillhör nämndsbeslut 2026-04-14 SBN § 25 PLAN.2020.1257

10.1. Kriterier för bedömning av värde

Högt värde: Områden som har stor landskapsekologisk betydelse, stor betydelse för ekologiska samband och funktioner och/eller goda förutsättningar för artrikedom. Motsvaras ofta av naturvärdesklass 1 och 2 (mycket högt och högt naturvärde) enligt NVI.

Måttligt värde: Områden som har viss landskapsekologisk betydelse, viss betydelse för ekologiska samband och funktioner och/eller vissa förutsättningar för artrikedom. Motsvaras ofta av naturvärdesklass 3 (påtagligt naturvärde) enligt NVI.

Lågt värde: Områden som har ordinär landskapsekologisk betydelse och har små förutsättningar för artrikedom. Motsvaras ofta av naturvärdesklass 4 (visst naturvärde) enligt NVI.

10.2. Kriterier för bedömning av effekter

Stora negativa effekter: Uppstår när ekologisk funktion eller artmångfald minskas. Uppstår även vid fragmentering av naturmiljön som påverkar arters rörelsemönster eller spridningsförmåga eller när samband mellan ekologiska strukturer/funktioner bryts.

Måttliga negativa effekter: Uppstår när ekologisk funktion eller artmångfald till viss grad minskas. Uppstår även om ekologiska strukturer/funktioner delvis påverkas negativt och fragmentering ökar i mindre skala.

Små negativa effekter: Uppstår utan varaktiga effekter eller med högst marginell påverkan på ekologisk funktion/ekosystem eller artmångfald.

Positiva effekter: Uppstår när förutsättningarna förbättrar status för arter och naturtyper, bidrar till ökad artmångfald samt främjar ett naturligt rörelsemönster och möjliggör spridning för naturligt förekommande arter.

11. Rekreation och friluftsliv

Friluftsliv är ett samlingsbegrepp för fritidsaktiviteter som genomförs utomhus och inkluderar både organiserade som oorganiserade verksamheter. Naturen har i alla tider svarat för en mycket viktig del av befolkningens möjligheter till rekreation och fritidsaktiviteter. Allemansrätten är avgörande för friluftslivet och turismen. Den är en viktig tillgång för både stad och land, regional utveckling och lokala turistföretag. Allemansrätten ger tillgång till naturen så att man kan ta del av det som naturen erbjuder. Friluftslivet ger god hälsa, naturförståelse och regional utveckling och omfattar alla människor.

11.1. Kriterier för bedömning av värdet

Högt värde: Områden med mycket goda förutsättningar för rekreation och friluftsliv vad gäller tillgänglighet, mångformighet, storlek och upplevelser. Det kan vara naturmiljöer och stråk som nyttjas ofta och av många och som är utpekade i kommunala och regionala planer samt riksintressen för friluftsliv eller områden som är attraktiva nationellt och internationellt och som i stor grad bjuder stillhet och naturupplevelser.

Måttligt värde: Områden med goda förutsättningar för rekreation och friluftsliv vad gäller tillgänglighet, mångformighet, storlek samt upplevelser. Det är områden som är särskilt lämpade för friluftsliv.

Lågt värde: Områden med mindre goda förutsättningar för rekreation och friluftsliv vad gäller tillgänglighet, mångformighet, storlek samt upplevelser.

11.2. Kriterier för bedömning av effekter

Stora negativa effekter: Uppstår om föreslagen åtgärd förstör möjligheten till nyttjande av ett friluft- och rekreationsområde eller skapar barriärer mellan viktiga målpunkter. Om föreslagen åtgärd kraftigt försämrar upplevelsevärdet.

Måttliga negativa effekter: Uppstår om föreslagen åtgärd försämrar möjligheten till nyttjande av friluft- och rekreationsområdet och i viss mån skapar barriärer mellan viktiga målpunkter. Om föreslagen åtgärd försämrar upplevelsevärde.

Små negativa effekter: Uppstår när föreslagen åtgärd inte ändrar nyttjandet av området. Åtgärden påverkar i liten grad områdets tillgänglighet och upplevelsevärde.

Positiva effekter: Uppstår när föreslagen åtgärd förbättrar möjligheterna att nyttja naturen för friluftsliv och/eller minskar barriärer mellan målpunkter.

Tillhör nämndsbeslut 2026-04-14 SBN § 25 PLAN.2020.1257

Markanvändningskarta
Fördjupad översiktsplan för Sjöbo tätort 2050

Antagandehandling

Bilaga 2

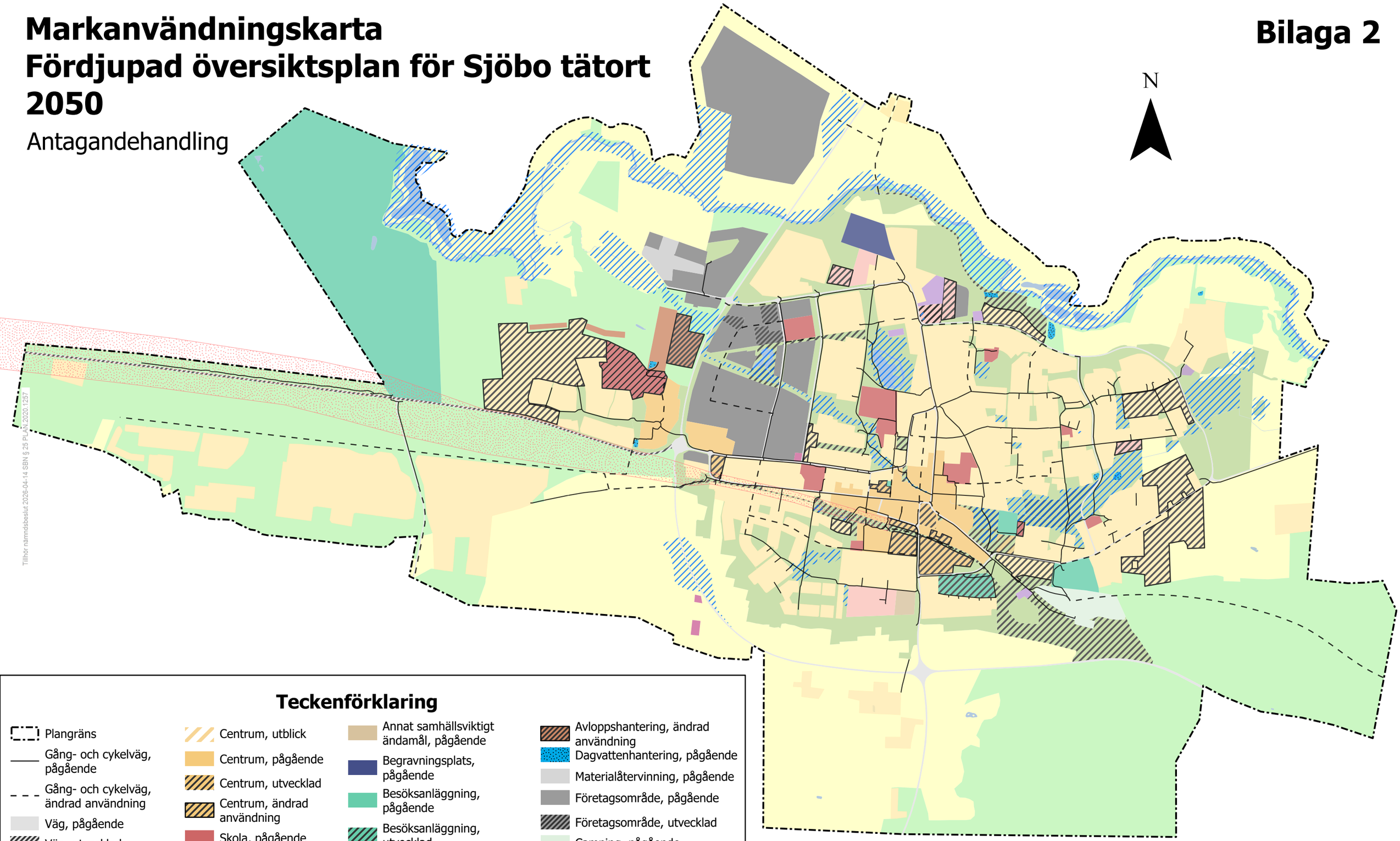

Tillhör nämndsbeslut 2026-04-14 SBN § 25 PLAN 2020.1257

Teckenförklaring

- Plangräns
- Gång- och cykelväg, pågående
- Gång- och cykelväg, ändrad användning
- Väg, pågående
- Väg, utvecklad
- Järnväg, ändrad användning
- Bostäder, pågående
- Bostäder, ändrad användning
- Centrum, utblick
- Centrum, pågående
- Centrum, utvecklad
- Centrum, ändrad användning
- Skola, pågående
- Skola, ändrad användning
- Vård, pågående
- Vård, utvecklad
- Vård, ändrad användning
- Annat samhällsviktigt ändamål, pågående
- Begravningsplats, pågående
- Besöksanläggning, pågående
- Besöksanläggning, utvecklad
- Annan användning, pågående
- Klimatanpassning, pågående
- Energiförsörjning, pågående
- Avloppshantering, pågående
- Avloppshantering, ändrad användning
- Dagvattenhantering, pågående
- Materialåtervinning, pågående
- Företagsområde, pågående
- Företagsområde, utvecklad
- Camping, pågående
- Naturområde, pågående
- Grönområde, pågående
- Grönområde, utvecklad
- Vatten, pågående
- Jordbruk, pågående

Tillhör nämndsbeslut 2026-04-14 SBN § 25 PLAN 2020.1257

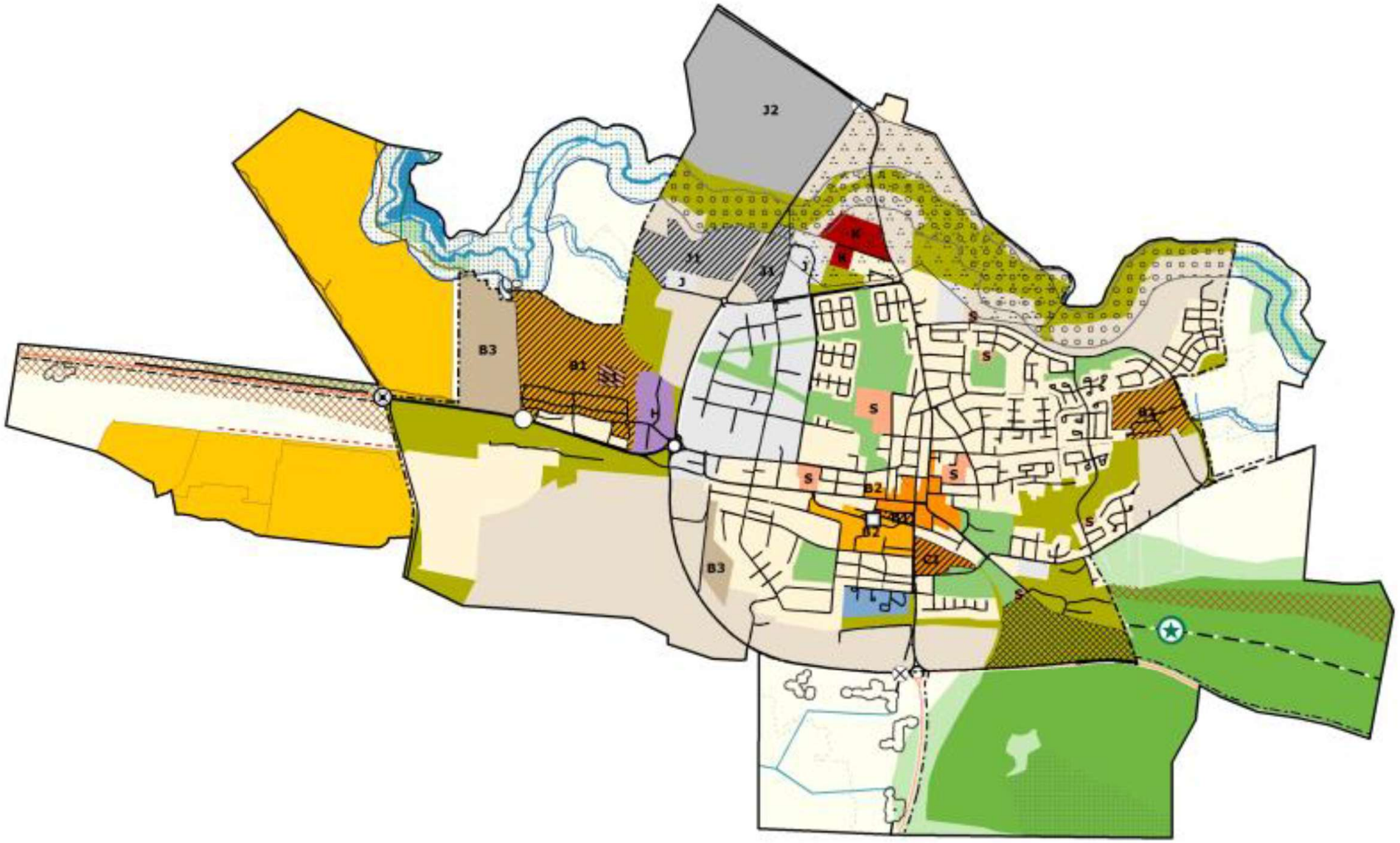

- Mobilitetsanlä...
- Mobilitetsnod
- Mobilitetsnod, utvecklad
- Mobilitetsnod, utvecklad (lokalisering är under utredning), och strategisk gång- och cykelpassage för att uppnå säkra skolvägar, utvecklad
- Alternativ lokalisering av mobilitetsnod (under utredning)
- Strategisk gång- och cykelpassage för att uppnå säkra skolvägar, utvecklad
- Rekreationsnod
- Rekreationsnod, utvecklad/ny
- Busstrafik (övergripande stråk)
- Gång- och cykelväg
- Cykelväg, ny
- Bymiljöväg eller motsvarande, ny
- Eventuell ny gång- och cykelväg: Ungefärlig sträcka att utreda ifall hållplatsläge Sjöbo sommarby flyttas (sträckan ligger inom föreslagen FÖP-gräns för Sjöbo tätort)
- Fast strandskydd
- Flytande strandskydd
- Detaljplan
- Sammanhållen bebyggelse
- Järnvägsreser...
- Ostört område
- Strandskydd
- Särskilt värdefulla ytvatten
- Övriga ytvatten
- Våtmark
- Naturvård. Annat betydande intresse: Areella näringar och i vissa fall rekreation
- Areella näringar. Annat betydande intresse: Naturvård och i vissa fall rekreation
- Areella näringar. I vissa fall med rekreation som annat betydande intresse

Karta från Sjöbo kommun 2023

N

FÖP Sjöbo tätort 2050
Markanvändningskarta 9/4 2024

Teckenförklaring

- Plangräns

Transportinfrastruktlinje
- Gång- och cykelväg, Pågående
- Gång- och cykelväg, Ändrad användning

Mångfunktionell bebyggelseyta
- Besöksanläggning, Utvecklad
- Centrum, Utvecklad
- Centrum, Ändrad användning
- Centrum,Pågående
- Skola, Pågående/ Befintlig detaljplan
- Bostäder, Pågående/ Befintlig detaljplan
- Annat samhällsviktigt ändamål, Pågående
- Begravningsplats, Pågående
- Besöksanläggning, Pågående
- Bostäder, Pågående
- Klimatanpassning, Pågående
- Skola, Pågående
- Bostäder, Ändrad användning
- Vård, Pågående
- Centrum,Pågående/ Befintlig detaljplan
- Vård,Ändrad användning

Teknisk anläggning
- Avloppshantering
- Dagvattenhantering
- Energiförsörjning
- Materialåtervinning

Verksamheter och industri
- Annan användning, Pågående
- Annan användning, Pågående/Befintlig detaljplan

Natur och friluftsliv
- Camping

Grönområde och park
- Grönområde,Pågående
- Grönområde,Utvecklad
- Lekplats,Pågående
- Lekplats,Ändrad användning

Vatten
- Ej specificerad

Areell näring
- Jordbruk

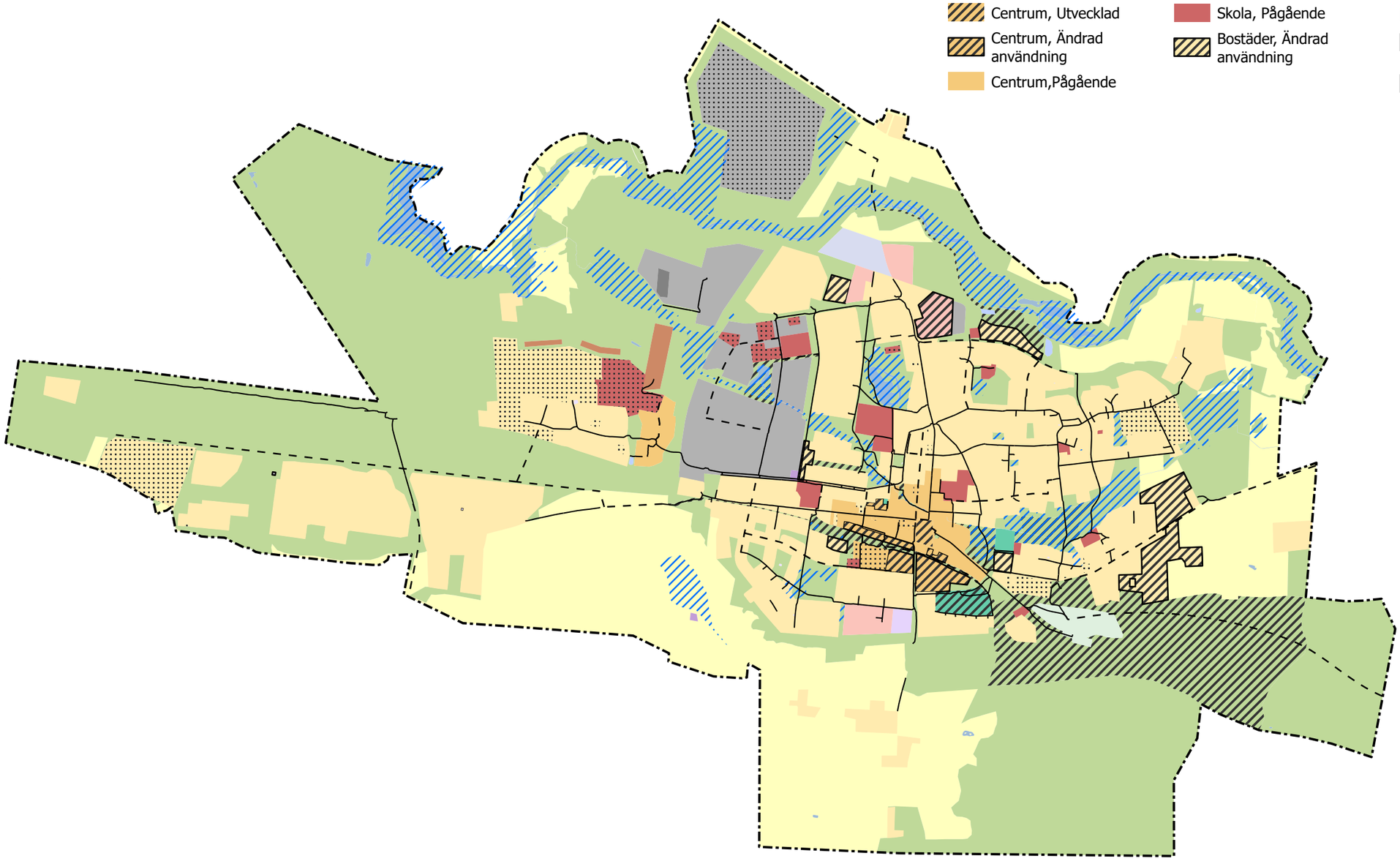

0 0,5 1 2 Kilometer

Bilaga 4
Markanvändningskarta
FÖP Sjöbo tätort 2050
samrådshandling

Tillhör nämndsbeslut 2026-04-14 SBN § 25 PLAN.2020.1257

KANSLI 2024/163
KANSLI 2025.1169
2025-06-11

Samrådsredogörelse

För Fördjupad översiktsplan för Sjöbo tätort 2050
Antagen av kommunstyrelsen i Sjöbo kommun
2025-06-04

Tillhör nämndsbeslut 2026-04-14 SBN § 25 PLAN.2020.1257

Ankom: 2025-06-11 Ärende: PLAN.2020.1257 Handling: 621002

SJÖBO
KOMMUN

Om samrådet 1
Yttranden 1
Länsstyrelsen Skåne 1
Trafikverket 13
Region Skåne 13
Räddningstjänsten SÖRF 17
Kävlingeåns vattenråd 17
Grannkommuner 18
Kommunala instanser och politiska partier 19
Föreningar, organisationer och företag 27
Privatpersoner 32

Tillhör nämndsbeslut 2026-04-14 SBN § 25 PLAN.2020.1257

Ankom: 2025-06-11 Ärende: PLAN.2020.1257 Handling: 621002

Om samrådet

Under samrådstiden har 23 yttranden kommit in via e-post, och ytterligare 43 yttranden via kommunens digitala Tyck till-formulär, som varit öppet under hela samrådsperioden i samband med planförslaget.

I början av samrådet skickades en informationsbroschyr om planförslaget ut till alla hushåll inom planområdet. Information har också publicerats i en kungörelse i den lokala tidningen, på kommunens Facebook-sida och på kommunens hemsida. Under Sjöbo marknad fanns kommunens representanter på plats för att kunna prata direkt med allmänheten om planförslaget. I samma syfte hölls en öppen dialogträff på biblioteket i augusti, och kommunen har även haft samtal med ungdomsrådet och tillgänglighetsrådet.

Under större delen av samrådstiden har planförslaget funnits på en dator på Sjöbo bibliotek samt i form av informationsbroschyrer på biblioteken i Vollsjö, Lövestad och Blentarp. Kommunen har även gjort en kort film som förklarar planförslaget. Dessutom skickades ett informationspaket om den fördjupade översiktsplanen till skolpersonal, så att lärare skulle kunna prata med elever om planförslaget under skoltid.

Följande aktörer meddelar i sina yttranden att de avstår från att lämna synpunkter om planförslaget:

- Lantmäteriet
- Lunds kommun

Dessa aktörers yttranden redovisas därför inte i denna samrådsredogörelse.

Yttranden

Länsstyrelsen Skåne

Länsstyrelsens sammanfattande bedömning

Länsstyrelsen ser positivt på att kommunen i arbetet med ÄÖP Sjöbo tagit fram en rad olika underlag för arbetet med planen, som en grund för avvägningar och utformning av planförslaget. Dels för frågor som handlar om klimatrelaterade risker och vattenkvalitet, men också för frågor som inventering av sociala värden i tätortens grönområden samt barnkonsekvensanalys.

Länsstyrelsen ser att kommunen har goda möjligheter att inför granskningen utveckla ÄÖP Sjöbo med ytterligare vägledning för att underlätta för efterföljande planering och prövning. Länsstyrelsen utvecklar dessa synpunkter i de följande delarna av samrådsyttrandet.

Länsstyrelsens synpunkter

Riksintressen

Av kommunens planeringsprinciper framgår att ”Bebyggelseutveckling ska inte medföra negativ påverkan på närliggande riksintressen för naturvård, friluftsliv och försvaret”. Det är en god utgångspunkt men Länsstyrelsen påminner om att det av översiktsplanen ska framgå hur kommunen anser att riksintressen ska tillgodoses, dvs hur den mark- och vattenanvändning som föreslås kan genomföras utan påtaglig skada på riksintressenas värden. Länsstyrelsen konstaterar att bedömning av påverkan på riksintressen finns i miljökonsekvensbeskrivningen och menar att kommunen inför granskningen behöver redogöra för sin bedömning på riksintressena i själva planhandlingen.

Tillhör nämndsbeslut 2026-04-14 SBN § 25 PLAN.2020.1257

Ankom: 2025-06-11 Ärende: PLAN.2020.1257 Handling: 621002

Länsstyrelsen vill upplysa om att Naturvårdsverket 2023-06-22 beslutade om uppdaterad värdebeskrivning för riksintresseanspråket för naturvård NRO 12 075 Sjöbo Ora – Fyledalen – Nybroån med biflöden.

Av MKB:n framgår att bedömningen är att ÄÖP Sjöbo påverkar riksintresseanspråk för friluftsliv FM 12 Fyledalen positivt bl.a. utifrån att område vid Sjöbo Ora är utpekat som ett område där rekreation ska utvecklas. Länsstyrelsen menar att kommunen också behöver bedöma hur ovan nämnda riksintresseanspråk för naturvård tillgodoses vid föreslagen utvecklad rekreation inom området.

Riksantikvarieämbetet har 2024-05-13 fattat beslut om att avstå riksintresseanspråket för kulturmiljö Södra Åsum M180. Detta behöver uppdateras i handlingarna. Sjöbo kommun hade ingen erinran gällande avståendet i den kommundialog som fördes. Sjöbos samhällsbyggnadsnämnd lyfte däremot miljöns lokala kulturvärden och koppling till Övedskloster samt betonade vikten av att lyfta Södra Åsums kulturmiljövärden i kommunens strategiska planering. Länsstyrelsen menar att det är önskvärt att denna intention följs upp i ÄÖP Sjöbo.

Kommunens svar angående *Riksintressen*: Tack för era synpunkter! Sjöbo kommuns bedömning av planens påverkan på riksintresseområdena har lyfts in i en samlad hållbarhetsbedömning i kapitlet Konsekvenser. Till granskningen har de generella riktlinjerna om riksintressen i planen förtydligats.

Avsnittet "Mark- och vattenanvändning" har uppdaterats och det område som tillåter utvecklad grönstruktur har begränsats och fått en ny riktlinje för att bättre ta hänsyn till de båda riksintressena. Planen möjliggör fortsatt utveckling i den västra delen av Oran, där tidigare exploatering redan skett, för att stärka kopplingen mellan tätorten och natur- och friluftsområden, dock med stor hänsyn till riksintresset för naturvård och med krav på kompensationsåtgärder om det behövs.

Sjöbo kommun har, tillsammans med Lund och Eslövs kommuner, ansökt om att bilda Biosfärområde Storkriket, som väntas bli antaget hösten 2025. I och med detta väntas besökstrycket öka, vilket gör det nödvändigt för kommunen att planera strategiska noder för att hantera och styra besöksflödet på ett hållbart sätt.

De generella riktlinjerna för "Kulturmiljö och hållbart byggande" har uppdaterats och anses ta hänsyn till de lokala kulturvärden som finns vid bland annat Södra Åsum.

Miljökvalitetsnormer (MKN) för vatten

Kommunen redogör i ÄÖP Sjöbo på ett bra vis hur Sjöbo kommun arbetar för att minska sin påverkan på ytvatten från reningsverk, pumpstationer och bräddpunkter. Länsstyrelsen ser positivt på att kommunen utrett dagvattenpåverkan på Kävlingeån från Sjöbo tätort med avseende på MKN för vatten. I planeringsprinciperna finns hänvisning till att rekommendationer för dagvattenhantering finns i ovan nämnda utredning. Länsstyrelsen menar att de viktigaste slutsatserna från utredningen behöver framgå av planhandlingen, både vad gäller var åtgärdsbehoven är som störst och vad för typ av åtgärder som föreslås. Samt vid behov redovisa ytor i mark- och vattenanvändningskartan som behövs för fördröjning och rening. Detta bekräftas också av MKB:n som anger att ”Planförslaget behöver förtydligas med den mark som behövs för rening och fördröjning samt process och strategi för dagvattenhantering då behoven av denna typ av mark ligger utanför utbyggnadsområdena”. Länsstyrelsen menar också att det i ÄÖP Sjöbo med fördel kan tillföras ett avsnitt som samlat redovisar hur kommunen anser att MKN för vatten ska följas.

Kommunens svar angående *Miljökvalitetsnormer (MKN) för vatten*: Tack för era synpunkter! De viktigaste slutsatserna från Dagvattenpåverkan på Kävlingeån från Sjöbo tätort med avseende på MKN (DHI, 2023) har lyfts in

Tillhör nämndsbeslut 2026-04-14 SBN § 25 PLAN.2020.1257

Ankom: 2025-06-11 Ärende: PLAN.2020.1257 Handling: 621002

som en generell riktlinje i planförslaget, tillsammans med ett antal andra riktlinjer som också syftar till att främja ytvatten- och grundvattenstatusen inom och i anslutning till planområdet. Mark- och vattenanvändningskartan har även kompletterats med ett par redan planlagda dagvattendammar. Alla generella riktlinjer som syftar till förbättrad vattenstatus har samlats under en rubrik med samma namn.

Hälsa och säkerhet

Dricksvattenförsörjning

Länsstyrelsen menar att kommunen på ett bra vis redogör för dricksvattenförsörjningen och att tillgången till grundvatten är god. Det anges dock i ÄÖP Sjöbo att vattenverket behöver utökas för att klara efterfrågan. Innan vattenverket har utökats kan det begränsa nyanslutningar både i och utanför Sjöbo tätort. Kommunen redogör även för att ett alternativ till utökning av vattenverket kan vara att uttagsbegränsningar införs. Länsstyrelsen menar att kommunen inför granskningen behöver förtydliga om begränsningarna kan innebära att det inte är lämpligt att anta nya detaljplaner innan åtgärder har vidtagits.

Kommunens svar angående *Dricksvattenförsörjning*: Tack för synpunkten! Planen har förtydligats med ett resonemang kring dricksvattenförbrukning. Det finns i nuläget inga begränsningar för att anta nya detaljplaner gällande dricksvattenförsörjning.

Buller

Det är bra att kommunen som underlag till ÄÖP Sjöbo låtit göra en bullerkartering av de stora vägarna inom planområdet. För att ge tydligare vägledning för efterföljande planering och prövningar menar Länsstyrelsen att kommunen för respektive utbyggnadsområde samt områden för ändrad markanvändning bör redovisa om området är berört av buller och eventuella behov av åtgärder i efterföljande detaljplanering. Kommunen bör också korrigera att texten om buller så att det framgår att det är Förordning (2015:216) om trafikbuller vid bostadsbyggnader som planeringen av bostäder ska utgå från.

Kommunens svar angående *Buller*: Tack för era synpunkter! Texten i planen är korrigerad så att den hänvisar till förordningen om trafikbuller. För de utbyggnadsområden och områden med ändrad markanvändning som är berörda av buller och därmed eventuellt behov av åtgärder i efterföljande detaljplanering har uppdaterats med riktlinjer avseende detta.

Förorenad mark

Överlag framgår det av ÄÖP Sjöbo att kommunen är medveten om att frågan om både kända och eventuella föroreningar kommer behöva hanteras i den vidare planeringen. Länsstyrelsen är positiv till den medvetenhet som uttrycks gällande behovet att utföra vidare utredningar avseende markföroreningar. Under rubriken Förorenade områden skriver kommunen att de allra flesta områden som är, eller kan misstänkas vara, förorenade har kartlagts av länsstyrelsen och kommunen och sammanställts i den nationella databasen EHB-stödet. Länsstyrelsen vill understryka att föroreningar som kan utgöra en risk för människors hälsa och säkerhet även kan komma från andra källor än identifierade EBH-objekt. Det kan exempelvis röra sig om fyllnadsmaterial, jordbruk, diffusa utsläpp med mera, vilket bör synliggöras i planen.

Kommunens svar angående *Förorenad mark*: Tack för synpunkten! Ett förtydligande om att EBH-objekten inte nödvändigtvis är heltäckande och att man alltid ska vara uppmärksam på potentiella föroreningar har lagts till i planen.

Verksamheter med omgivningspåverkan

I ÄÖP Sjöbo finns information om var det finns anmälningspliktiga och tillståndspliktiga miljöfarliga verksamheter inom planområdet.

Tillhör nämndsbeslut 2026-04-14 SBN § 25 PLAN.2020.1257

Ankom: 2025-06-11 Ärende: PLAN.2020.1257 Handling: 621002

Länsstyrelsen saknar en beskrivning av vilken omgivningspåverkan det miljöfarliga verksamheterna har och hur detta eventuellt kan påverka föreslagna utbyggnadsområden och andra områden med ändrad användning. För verksamheter med miljötillstånd måste fullt utnyttjat tillstånd vägas in i bedömningen av risker. Länsstyrelsen menar att ÄÖP Sjöbo bör beskriva riskperspektivet för den eventuella omgivningspåverkan som kan finnas för respektive utbyggnadsområde eller område för ändrad användning.

Länsstyrelsen konstaterar att några utbyggnadsområden ligger nära befintliga verksamheter och/eller intill mark som är planlagd för industri. Det gäller t.ex. utbyggnadsområdet Västra Törnedal. För utbyggnadsområdet Tofta trädgård anges att skyddsavstånd till befintlig verksamhet behöver beaktas och studeras mer, det framgår dock inte vad för verksamhet som det rör sig om. Länsstyrelsen konstaterar vidare att det i ÄÖP Sjöbo inte finns något resonemang om risksituationen för föreslagen bostads- och skolbebyggelse i Sjöbo väst nära Sjöbo reningsverk. Se även Länsstyrelsens samrådsyttrande (2024-05-30, dnr 14299–2024) till pågående detaljplanering av området för mer information.

Kommunens svar angående *Verksamheter med omgivningspåverkan*: Tack för era synpunkter! En beskrivning av miljöfarliga verksamheters omgivningspåverkan och en bedömning kring påverkan på utbyggnadsområden har lagts till i planförslaget. Fullt utnyttjat miljötillstånd har vägts in i bedömningen. Planförslaget har uppdaterats med information gällande utredningar kring risksituationen för föreslagen bostads- och skolbebyggelse i Sjöbo väst. Planförslaget har också uppdaterats med beskrivning för de utbyggnadsområden, Västra Törnedal och Ängsgården, som angränsar industriområden (icke störande). För utbyggnadsområdet Tofta trädgård har planförslaget uppdaterats med information om befintlig verksamhet som är i from av en blomsterhandel. Eftersom utbyggnadsområdet utökats att även inkludera fastigheten för denna verksamhet har riktlinjen om skyddsavstånd kompletterats med en mening att vid byggnation av bostäder inom verksamhetens fastighet, Grimstofta 3:21, behöver verksamheten upphöra.

Sjöbo reningsverk

Länsstyrelsen är tillsynsmyndighet för reningsverket och erfar att miljötillståndet för reningsverket idag är i princip fullt utnyttjat. I ÄÖP Sjöbo anges att reningsverket ska utredas och att reningsverket måste kunna möta en utökning beroende på framtida ökade krav på rening. Kommunen konstaterar också att det finns områden runt reningsverket som skulle kunna användas om det behöver byggas ut och att det därför är viktigt att kommunen håller ett tillräckligt säkerhetsavstånd till reningsverket för nybyggnation av bostäder. Det framgår vidare att kommunen har låtit ta fram en lukt- och skyddsområdesutredning för Sjöbo avloppsreningsverk (WSP, 2023). Utredningen kartlägger förutsättningar för att lokalisera ny bebyggelse i närheten av reningsverket. Länsstyrelsen påminner om att påverkan från reningsverket inte enbart handlar om lukt och smittspridning, även andra riskfaktorer som t.ex. brand och explosionsrisk behöver beaktas. Länsstyrelsen kan i ÄÖP Sjöbo inte heller utläsa om kommunen bedömer att den markanvändning som föreslås nära reningsverket innebär att tillräckligt avstånd till reningsverket hålls. Länsstyrelsen menar att om verksamheten i framtiden ska ha möjlighet att expandera och ta hand om större mängder avloppsvatten kan genomförandet av utbyggnad i Sjöbo väst medföra att det blir svårare att få ett nytt miljötillstånd med eventuell utökad kapacitet för rening av avloppsvatten.

Kommunens svar angående *Sjöbo reningsverk*: Tack för era synpunkter! Planförslaget har uppdaterats med information om utförda riskutredningar i samband med den pågående detaljplanen för Sjöbo väst.

Tillhör nämndsbeslut 2026-04-14 SBN § 25 PLAN.2020.1257

Ankom: 2025-06-11 Ärende: PLAN.2020.1257 Handling: 621002

Kommunens bedömning har även förtydligats under utbyggnadsområde Sjöbo väst.

Transport av farligt gods

Länsstyrelsen ser positivt på att kommunen synliggjort de rekommenderade transportlederna för farligt gods. Länsstyrelsen instämmer i att 150 m kan fungera som ett generellt riktvärde för vidare undersökning, men vill påtala att Trafikverket inte har något sådant riktvärde. Länsstyrelsen önskar förtydligande gällande vad kommunen menar med att vissa objekt bör behandlas med extra känslighet. Länsstyrelsen menar att denna beskrivning inte ger tydlig vägledning för efterföljande detaljplanering.

Länsstyrelsen menar också att kommunen kan förtydliga om det finns områden/verksamheter som utgör målpunkter för transporter av farligt gods för att belysa potentiella riskkällor att ta hänsyn till i kommande detaljplanering i kommunen.

Kommunens svar angående *Transport av farligt gods*: Tack för era synpunkter! Informationen om farligt gods har uppdaterats i planen. Hänsyn till eventuella riskobjekt inom planområdet säkerställs genom rutiner för dialog och förankring i detaljplaneprocessen.

Underlag för riskbedömning

Det finns olika typer av kommunala underlag som redovisar risker inom kommunen, bland annat kommunens risk- och sårbarhetsanalys. Denna analys kan utgöra ett underlag för att identifiera vilka risker som kan behöva beaktas i den fysiska planeringen. Länsstyrelsen noterar att ingen hänvisning sker till denna analys i planförslaget. Ytterligare ett underlag som kan användas för riskbedömning är den handlingsplan som kommunen ska ta fram enligt lagen (2003:778) om skydd mot olyckor, LSO. I handlingsplanen ska kommunen ange de risker för olyckor som finns i kommunen och som kan leda till räddningsinsatser, och hur verksamheten är ordnad och hur den planeras.

Kommunens svar angående *Underlag för riskbedömning*: Tack för era synpunkter! I planförslaget hänvisas nu till den kommunala risk- och sårbarhetsanalysen. Riktlinjer har också tillkommit i planförslaget som inkluderar ett risk- och sårbarhetsperspektiv.

Risk för översvämning, ras, skred och erosion

Länsstyrelsen ser positivt på att kommunen som underlag för arbetet med ÄÖP Sjöbo bl.a. tagit fram en skyfallsutredning för hela tätorten. Länsstyrelsen ser att de planeringsprinciper som tas upp under ”Klimatanpassa den byggda miljön” utgör en god utgångspunkt för hantering av klimatrelaterade risker kopplat till översvämning vid efterföljande planering.

Det är också värdefullt att kommunen pekat ut klimatanpassningsområden i mark- och vattenanvändningskartan och tagit ställning för att de inte ska exploateras eller hårdgöras. Länsstyrelsen menar att kommunen bör överväga om det finns ytterligare områden som skulle tjäna på att redovisas i mark- och vattenanvändningskartan eller annan karta i ÄÖP Sjöbo, för att synliggöra inom vilka områden det krävs åtgärder för att få de klimatrelaterade riskerna för den byggda miljön att minska eller upphöra. Kommunens övergripande ställningstaganden i detta avseende bör framgå av ÄÖP Sjöbo, även om ytterligare information kan finnas i skyfallskarteringen för tätorten.

Länsstyrelsen vill i sammanhanget lyfta att en del i arbetet med att redovisa hur klimatrelaterade risker (översvämning, ras, skred och erosion) kan minska eller upphöra kan vara att identifiera befintliga detaljplaner inom riskområden i översiktsplanen och ta ställning till om detaljplaner ska förnyas, ändras eller upphävas. Exempelvis genom att

Tillhör nämndsbeslut 2026-04-14 SBN § 25 PLAN.2020.1257

Ankom: 2025-06-11 Ärende: PLAN.2020.1257 Handling: 621002

föreslå upphävande av hela detaljplaner eller del av detaljplaner med outnyttjade byggrätter på låglänt mark.

Kommunens svar angående *Risk för översvämning, ras, skred och erosion*: Tack för era synpunkter! En översyn har gjorts av detaljplanerade områden, och I planen föreslås nu att en detaljplan inom riskområde för översvämning på kommunal mark upphävs.

Många av åtgärderna som anges i skyfallskarteringen är på en alltför detaljerad nivå för att hanteras i den fördjupade översiktsplanen. Det kan handla om höjdsättning på trottoarkanter, lutning av cykelbanor med mera. Dock har de åtgärder som ligger på en mer översiktlig nivå, och som anses lämpliga att genomföra, lagts till i granskningsförslaget genom att omnämnas i riktlinjerna till relevanta delar av mark- och vattenanvändningskartan. Ett övergripande ställningstagande om att klimatanpassa den byggda miljön finns i kapitlet Framtidsbild.

Ras, skred och erosion

Kommunen har gjort en översiktlig geoteknisk bedömning. I det geotekniska PM:et anges att vid planläggning av områden behöver en mer detaljerad bedömning utföras för respektive område. Länsstyrelsen delar den bedömningen och menar att det är viktigt att den detaljerade bedömningen omfattar både naturliga förhållanden och planerade förhållande som kan skapa geotekniska risker i permanentskedet såsom exempelvis belastning av marken, schakt och fyllning.

Det är oklart om de utpekade riskområdena i planen kan påverka den byggda miljön och Länsstyrelsen menar att kommunen behöver förtydliga detta, samt hur riskerna ska minska eller upphöra. Av ÄÖP Sjöbo framgår inte heller om det finns fler områden som behöver utredas mer i detalj eller om de översiktliga bedömningar som genomförts är tillräckliga för att bedöma att befintlig bebyggelse har tillfredställande stabilitet. Det saknas bedömningar för den södra delen av planområdet.

Länsstyrelsen vill upplysa om att det sedan hösten 2023 finns en vägledning om geoteknisk säkerhet i kommunal planering från SGI. I den finns råd kring hur man kan arbeta med dessa planeringsfrågor, vad planen bör innehålla samt vad som behöver ingå i en översiktlig bedömning eller i mer platsspecifika utredningar. Vägledningen nås via följande länk Geoteknisk säkerhet i kommunal planering – SIG.

Kommunens svar angående *Ras, skred och erosion*: Tack för era synpunkter! Utredning av risken för ras, skred och erosion inom planområdet har kompletterats med en bedömning av den södra delen av planområdet. Riktlinjer har lagts till i planen om att en bedömning av rasrisk behöver göras i varje enskilt fall vid detaljplaneläggning och bygglovsprövning. I samband med planläggning ska en detaljerad bedömning utföras för det aktuella området. Vid markanvändning i anslutning till vatten bör nuvarande och framtida risker för stranderosion beaktas. Riktlinje har också lagts till om att utreda behovet av förbättrat erosionsskydd i anslutning till vägbron över Åsumsån (väg 13).

Länsstyrelsens rådgivning

Övergripande rådgivning

Enligt 3 kap. 27 § PBL ska sambanden med och konsekvenserna för översiktsplanen som helhet redovisas när en ändring av planen görs. Länsstyrelsen råder kommunen att inledningsvis i ÄÖP Sjöbo förtydliga sambanden mellan ÖP 2040 och ÄÖP Sjöbo. Samt förtydliga hur dessa ska läsas ihop för att underlätta efterföljande prövningar. Är det t.ex. tillräckligt att vid efterföljande prövningar inom avgränsningen för ÄÖP Sjöbo att enbart ta del av vägledningen i den, eller behöver även delar ur ÖP 2040 beaktas. Länsstyrelsen noterar även att avgränsningen för ÄÖP Sjöbo skiljer sig något åt från den avgränsning som redovisas i ÖP 2040, vilket bör kommenteras i ÄÖP Sjöbo.

Tillhör nämndsbeslut 2026-04-14 SBN § 25 PLAN.2020.1257

Ankom: 2025-06-11 Ärende: PLAN.2020.1257 Handling: 621002

Länsstyrelsen råder kommunen att inför granskningen vara tydligare kring ställningstaganden och vägledning inom hela planområdet. Länsstyrelsen saknar t.ex. beskrivning av de olika markanvändningstyperna samt vilken vägledning som är aktuell för respektive användning. Det gäller särskilt de områden som inte är utpekade som utbyggnadsområden men där ändrad användning föreslås.

Länsstyrelsen tolkar det som att det utöver utbyggnadsområdena finns andra områden där ändrad eller utvecklad användning föreslås. Länsstyrelsen råder kommunen att för dessa områden förtydliga för vilka av områdena som detaljplanering pågår, eller där avsikten är att ändra gällande detaljplan. Detta för att förtydliga inom vilka områden avvägningen mellan olika intressen ännu inte är avgjord.

Länsstyrelsen kan inte utläsa om utbyggnadsområdet som anges som utblick, Tofta, är en utblick inom eller efter planperioden, och råder kommunen att förtydliga detta inför granskningen.

Kommunens svar angående *Övergripande rådgivning*: Tack för era synpunkter! I granskningshandlingen har förtydligats hur den fördjupade översiktsplanen och översiktsplanen förhåller sig till varandra. Riktlinjer för hela planområdet har förtydligats i mark- och vattenanvändningskartan. I den digitala versionen av planförslaget är ytorna klickbara och visar bland annat riktlinjer. Dessa riktlinjer kan också utläsas i arkivversionen av planförslaget. Utbyggnadsområden med pågående detaljplanering har lagts till och förtydligats i planen. Utblicksområden avser områden som kan bli aktuella för byggnation först efter planperioden, vilket också har förtydligats i planen.

Rådgivning översiktsplanens konsekvenser

Kommunen har gjort en övergripande bedömning av de konsekvenser som kan uppstå av respektive utbyggnadsområde. Kommunen har också tagit fram en särskild barnkonsekvensanalys vilket Länsstyrelsen ser positivt på. Utöver att sammanfattningen av de konsekvenser som identifierats i miljökonsekvensbeskrivningen (MKB) redovisas i ÄÖP Sjöbo menar Länsstyrelsen att kommunen med fördel också kan redovisa planens övriga väsentliga konsekvenser samlat.

Som framgår av ÄÖP Sjöbo har kommunen och Länsstyrelsen haft ett avgränsningssamråd gällande MKB:n. Länsstyrelsen konstaterar att kommunen arbetat vidare utifrån den inriktning som diskuterades i det samrådet. Utifrån det underlag som nu presenteras i ÄÖP Sjöbo menar Länsstyrelsen att kommunens arbete med att utreda alternativ för utbyggnad på jordbruksmark med fördel synliggörs i alternativredovisningen i MKB:n. Redovisningen visar att fler alternativ än de som presenteras i MKB:n har övervägts i arbetet med ÄÖP Sjöbo.

Kommunens svar angående *Rådgivning översiktsplanens konsekvenser*: Alternativredovisningen från kommunens jordbruksmarksutredning har lyfts in i granskningsversionen av miljökonsekvensbeskrivningen. Kapitlet Konsekvenser i planen har kompletterats med en samlad hållbarhetsbedömning.

Regionplan för Skåne 2022-2040

Sjöbo tätort är i regionplanen utpekad som en centralort. Det framgår av regionplanen att det är viktigt att utveckla centralorterna och stärka deras funktion som serviceort och mötesplats. Länsstyrelsen menar att ÄÖP Sjöbo går väl i linje med detta.

Tillhör nämndsbeslut 2026-04-14 SBN § 25 PLAN.2020.1257

Ankom: 2025-06-11 Ärende: PLAN.2020.1257 Handling: 621002

Rådgivning behov av bostäder och nya markanspråk

Kommunen nämner riktlinjerna för bostadsförsörjning från 2022 som innehåller mål om att säkra förutsättningarna för att bygga mellan 45 och 70 nya bostäder per år i kommunen. Länsstyrelsen råder kommunen att tydliggöra hur bostadsbehovet för Sjöbo tätort ser ut. Länsstyrelsen noterar att det finns ett resonemang om det i lokaliseringsutredningen om exploatering av jordbruksmark (s 3), där kommunen anger att ungefär 30-50 nya bostäder per år behöver byggas i Sjöbo tätort. Länsstyrelsen tolkar också det som att det är utifrån de siffrorna som kommunen räknat fram behovet av cirka 800-1300 nya bostäder i Sjöbo tätort fram till 2050.

Av planhandlingen framgår att ÄÖP Sjöbo möjliggör cirka 1450-1650 nya bostäder inom tätorten fram till 2050. Siffran inkluderar planberedskap i antagna detaljplaner, pågående detaljplaner och nya utbyggnadsområden. Kommunen menar att antalet bostäder är befogat för att kunna planera för en långsiktig planreserv samt kunna möta framtida efterfrågan på varierande boendetyper. Länsstyrelsen har förståelse för att kommunen vill ha möjlighet till en viss planreserv, men menar att det är särskilt angeläget att nya markanspråk kan motiveras utifrån kommunens faktiska behov.

Kommunen har inom ramen för arbetet med ÄÖP Sjöbo gjort en utredning gällande jordbruksmark. I den har kommunen gjort en bedömning av jordbruksmarken inom planområdet för att avgöra lämplig lokalisering av nya utbyggnadsområden samt vilka konsekvenser planförslaget kan få på hushållningen av jordbruksmark i området. Länsstyrelsen ser positivt på kommunens ansats, men kan varken i utredningen eller i ÄÖP Sjöbo utläsa kommunens bedömning av om behovet av bostäder inte kan tillgodoses genom att annan mark tas i anspråk. Länsstyrelsen menar också att i och med den relativt långa planperioden som sträcker sig över 25 år skulle det i ÄÖP Sjöbo kunna vara relevant att ange någon typ av etappindelning eller prioriteringsordning. För att så långt som möjligt hushålla med marken och i första hand använda den mark som redan är ianspråktagen.

Kommunens svar angående *Rådgivning behov av bostäder och nya markanspråk*: Tack för era synpunkter! I granskningshandlingen har tydliggjorts vilket bostadsbehov som anges för Sjöbo tätort i kommunens gällande riktlinjer för bostadsförsörjning. Det finns också ett utvecklat resonemang kring kommunens syn på behovet av en planreserv för bostäder i tätorten fram till 2050, främst kopplat till en önskan att kunna tillhandahålla varierade bostadstyper. I Stenänga, Tofta och Tofta trädgård finns det möjligheter till andra typer av bostäder än de som föreslås i centrala Sjöbo. I arbetet med att ta fram den fördjupade översiktsplanen har många möjliga utbyggnadsområden utretts med hjälp av en checklista och kvalitativa bedömningar, vilket har resulterat i att ett antal av de utredda områdena har valts bort till förmån för de som presenteras i planen. Detta förklaras nu tydligare i både jordbruksutredningen och planhandlingen. Då majoriteten av de föreslagna utbyggnadsområdena i planhandlingen utgörs av privatägd mark anser kommunen det i praktiken svårt att sätta en prioriteringsordning för dem.

I planförslaget finns nu också en riktlinje för nya byggnader eller andra anläggningar på jordbruksmark som ligger utanför de utbyggnadsområden som föreslås i planen.

Rådgivning transportsystem

Det är svårt att utläsa av markanvändningskartan vilka gång- och cykelvägar som planeras, det vill säga om alla prickade streck är planerade/önskade gång- och cykelvägar. Av texten framgår

- att kommunen vill utveckla gång- och cykelvägar som knyter an till andra orter och målpunkter

Tillhör nämndsbeslut 2026-04-14 SBN § 25 PLAN.2020.1257

Ankom: 2025-06-11 Ärende: PLAN.2020.1257 Handling: 621002

- gång- och cykelvägar länkas samman för ett tillgängligt och nära Sjöbo. Utveckling föreslås också längs banvallen, Tolångavägen och mot Anklam som skapar kopplingar till tätortens omland.
- en ny cykelväg planeras längs med Tolångavägen för att binda samman Sjöbo tätort med Tolånga. Cykelvägen har planerad byggstart 2024.

Det vore önskvärt med en sammanställning över de större gång- och cykelvägarna som kommunen önskar och hur de är tänkta att kunna genomföras, bland annat avseende väghållare och finansiering. Länsstyrelsen efterlyser i sammanhanget en analys enligt fyrstegsprincipen för att visa på behovet av gång- och cykelvägarna.

För cykelvägen längs väg 1029/Tolångavägen, Sjöbo–Marielundsvägen, finns en lagakraftvunnen vägplan och väntas vara klar hösten 2024. Projektet drivs av Trafikverket. https://www.trafikverket.se/vara-projekt/projekt-i-skane-lan/vag-1029-sjobomarielundsvagen-gang--och-cykelvag/

Länsstyrelsen menar att det är även svårt att utläsa av ÄÖP Sjöbo hur kommunen avser att arbeta aktivt för bättre framkomlighet och förbindelser för kollektivtrafiken. Gäller det fysiska åtgärder för förbättrad framkomlighet för bussen eller exempelvis tätare tidtabell? Vilka linjer avses? Vilken rådighet har kommunen?

Under utvecklingsområdena redogörs för konsekvenser för bland annat Klimatpåverkan ur perspektivet om området är kollektivtrafiknära. I sammanhanget är det även relevant att redovisa vilken turtäthet och vilka öppettider kollektivtrafiken har, inte bara närheten till en hållplats.

Under avsnittet planeringsförutsättningar framgår att kommunen valt att behålla en del av det tidigare framtida riksintresset för järnväg genom Sjöbo tätort som järnvägsreservat. Länsstyrelsen kan dock inte utläsa om detta återspeglas i mark- och vattenanvändningskartan eller hur kommunen menar att hänsyn ska tas till järnvägsreservatet i efterföljande prövningar. Om kommunen menar att hänsyn ska tas till reservatet råder Länsstyrelsen att förtydliga vägledningen i ÄÖP Sjöbo.

Kommunens svar angående *Rådgivning transportsystem*: Tack för era synpunkter! Resonemang om genomförandet och prioritering av föreslagna cykelvägar har lagts till. Utpekade nya cykelvägar bygger på medborgardialog och är framför allt utvalda så att befintligt cykelnät ska kunna länkas ihop och optimeras.

Rådgivning klimatanpassning

Länsstyrelsen ser positivt på att kommunen pekat ut klimatanpassningsområden i mark- och vattenanvändningskartan, och klargör att dessa områden inte ska exploateras eller hårdgöras. Länsstyrelsen menar att kommunen även skulle kunna föreslå att det är på dessa ytor som det kommer att anläggas åtgärder för klimatanpassning såsom ex fördröjningsmagasin eller ytor för återvätning. Eftersom Sjöbo kommun och även Sjöbo tätort omfattar jordbrukslandskap menar Länsstyrelsen att det hade varit värdefullt om kommunen även kan innefatta möjliga områden för återvätning och även utse möjligheten för utökning av kolinlagring. Länsstyrelsen ser positivt på att kommunen jobbat med värmekartering och ger vägledning om hur detta kan behöva hanteras i efterföljande planering i utbyggnadsområdena.

Kommunens svar angående *Rådgivning klimatanpassning*: Tack för era synpunkter! Riktlinjen för klimatanpassningsområdena i mark-och vattenanvändningskartan har utökats för att även inkludera möjlighet till lokaliseringar av klimatanpassningsåtgärder. Angående återvätning och kolinlagring bedömer kommunen att det arbetet bedrivs bäst och mest effektivt inom ramen för Kävlingeåns vattenråd, där kommunen är medlem och aktiv part.

Tillhör nämndsbeslut 2026-04-14 SBN § 25 PLAN.2020.1257

Ankom: 2025-06-11 Ärende: PLAN.2020.1257 Handling: 621002

Rådgivning elförsörjning och elektronisk kommunikation

Länsstyrelsen menar att kommunen i ÄÖP Sjöbo bör redogöra för planens påverkan på elnät och elförbrukning för att tydliggöra om den struktur som finns idag är tillräcklig eller om förstärkningar krävs för att klara en högre elförbrukning.

Länsstyrelsen vill upplysa om att den förstärkning av transmissionsnätet av en ny likströmsförbindelse från Skåne till Tyskland som planerades att gå genom Sjöbo kommun inte längre är aktuell eftersom regeringen i juni 2024 beslutat att inte bevilja Svenska kraftnät koncession.

Länsstyrelsen saknar i ÄÖP Sjöbo diskussion om bredbandsinfrastruktur, redundans och robusthet. Även om frågan hanteras i ÖP 2040 vill Länsstyrelsen lyfta att det har hänt mer kring utbyggnaden sedan ÖP 2040 antogs, så uppdatering är av vikt även om det enbart gäller Sjöbo som tätort.

Kommunens svar angående *Rådgivning elförsörjning och elektronisk kommunikation*: Tack för era synpunkter! Kommunen har bedrivit dialog med det lokala elnätsbolaget, och även med fjärrvärmebolaget, där förutsättningarna för genomförande har diskuterats. Riktlinjer angående elnätsförstärkning och fjärrvärmeanslutning har lagts till i planförslaget. I utbyggnadsområden där elnätsförstärkningar krävs redogörs det för detta i planen. Sjöbo kommun har idag goda förutsättningar för lokal elproduktion. Planen har justerats i enlighet med senaste beslut om ny likströmsförbindelse från Skåne till Tyskland. Ett resonemang kring bredbandsinfrastruktur har tillförts gällande Sjöbo tätort.

Rådgivning kulturmiljö

Länsstyrelsen ser mycket positivt på att kulturmiljöperspektivet lyfts fram och ges en viktig roll, bland annat i målet ”Ett Sjöbo med identitet och framtidstro”. Kombinationen av att vårda befintliga kulturmiljöer och att tillskapa nya, kvalitativa tillägg som tar hänsyn till befintliga förutsättningar ligger i linje med både de nationella kulturmiljömålen och politik för Gestaltad livsmiljö.

Tillskapandet av nya bostäder ska till stor del ske genom förtätning i de centrala delarna, där det också finns kända kulturvärden. Länsstyrelsen vill betona vikten av att riktlinjerna i ÄÖP Sjöbo följas upp i efterföljande detaljplanering med konkreta åtgärder för platsspecifik utformning, varsamhet och skydd.

Fornlämningar

Det kan finnas fornlämningar som kan komma att påverkas av kommunens olika utbyggnadsplaner, både direkt och indirekt. Det går dock inte i att i detalj peka ut samtliga fornlämningar och fornlämningsmiljöer utan detta är något som får ske i dialog med Länsstyrelsen vid framtida exploatering.

De kända fornlämningarna är bara en del av det totala antalet fornlämningar i området och Länsstyrelsen kan i enlighet med bestämmelserna i 2 kap. 11 § kulturmiljölagen komma att ställa krav på arkeologisk utredning vid en exploatering som tar ett större markområde i anspråk om det finns goda skäl att anta att exploateringsområdet innehåller under mark dolda, ej registrerade fornlämningar. Kommunen bör därför vid större markingrepp samråda med Länsstyrelsens kulturmiljöenhet för att få klarhet i om en utredning ska utföras eller ej. På plaster med redan känd fornlämning kan i enlighet med bestämmelserna i 2 kap. 11 § kulturmiljölagen komma att ställa krav på arkeologisk förundersökning.

Länsstyrelsen vill i sammanhanget också lyfta att till en fornlämning hör enligt 2 kap. 2 § kulturmiljölagen förutom själva fornlämningen även ett så stort område som behövs för att bevara den och ge den tillräckligt utrymme med hänsyn till dess art och betydelse. Detta kan vara av särskild vikt att känna till i ett landskap som präglas av gravhögar och rösen.

Tillhör nämndsbeslut 2026-04-14 SBN § 25 PLAN.2020.1257

Ankom: 2025-06-11 Ärende: PLAN.2020.1257 Handling: 621002

Kommunens svar angående *Fornlämningar*: Tack för era synpunkter! Kommunen har tillfört en riktlinje om fornlämningar i planförslaget.

Rådgivning naturmiljö

Länsstyrelsen menar att hänsyn till naturvärden har vägts in på ett tydligt sätt i kommunens riktlinjer för utbyggnadsområdena. Det är positivt att kommunen lyfter artvärden som t.ex. kommunala ansvarsarter samt den fridlysta arten tjockskalig målarmussla i Åsumsån.

För utbyggnadsområdena Stenänga och Ängsgården, lyfter kommunen behovet av anpassning till bl.a. strandskydd, skyddade arter och naturvärden vid en utbyggnad. Länsstyrelsen instämmer i detta, och vill informera om att områdena även gränsar till ytor utpekade i länets naturvärdesöversikt pga. höga art- och naturvärden. Fladdermöss och fåglar kan finnas i närområdet.

Kommunens svar angående *Rådgivning naturmiljö*: Tack för era synpunkter! För Stenänga och Ängsgården finns riktlinjer om hänsyn till naturvärden i den kommande planeringsprocessen.

Strandskydd

För utbyggnadsområdet Stenänga, som ligger intill strandskyddat område, bör kommande planläggning undvika exploatering som ex. dagvattenanläggningar eller byggnader inom strandskydd, då särskilda skäl sannolikt kommer att saknas.

Kommunens svar angående *Strandskydd*: Tack för synpunkten! Kommunen har för att förtydliga bifogat info om det under utbyggnadsområdet.

Generellt biotopskydd

Länsstyrelsen menar att generellt biotopskydd bör tas upp i ÄÖP Sjöbo. Skyddet omfattar flera små mark- och vattenområden av värde för växt- och djurlivet, huvudsakligen i jordbrukslandskapet. Det är förbjudet att skada biotoperna, och ny bebyggelse behöver anpassas efter dem. Det kan bli aktuellt för de utbyggnadsområden som föreslås på jordbruksmark, eller nära alléer i tätorten.

Kommunens svar angående *Generellt biotopskydd*: Tack för synpunkten. Kommunen har lagt till ett avsnitt om generellt biotopskydd under planeringsförutsättningar.

Planeringsunderlag

Länsstyrelsen vill informera om nya planeringsunderlag för Skåne, i form av ett kartunderlag för grön infrastruktur i länet, samt en naturvärdesöversikt för Skånes mest värdefulla naturområden. Dessa kan utgöra ett stöd för att identifiera och peka ut värdefulla stråk i planen. Se: https://www.lansstyrelsen.se/skane/samhalle/planera-bygga-och-bo/gron-infrastruktur/kartor-och-underlag-for-planeringsarbete-for-gron-infrastruktur.html

Det är positivt att kommunen arbetar med habitatnätverk baserat på träd och skogsfåglars behov, och pekar ut befintliga och saknade gröna länkar runt Sjöbo. Detta kan med fördel kompletteras med analyser för arter som inte förekommer i skog utan är beroende av andra livsmiljöer, ex. gräsmark och sötvattensmiljöer.

Kommunens svar angående *Planeringsunderlag*: Tack för synpunkten! Utifrån kartunderlaget för grön infrastruktur har kommunen fokuserat på att minska befintliga barriärer i tätortens grönstråk. Dessa hinder är idag relativt små och kan åtgärdas med rätt insatser. Genom att stärka sammanhängande grönområden utanför tätorten och bevara

Tillhör nämndsbeslut 2026-04-14 SBN § 25 PLAN.2020.1257

Ankom: 2025-06-11 Ärende: PLAN.2020.1257 Handling: 621002

spridningslänkar även i tätbebyggda områden, skapas en mer robust grönstruktur och en långsiktigt hållbar grön infrastruktur. En strategisk fördelning av resurser utifrån habitatnätverk och en bättre sammanlänkning av grönstråk stärker dessutom den ekologiska strukturen. Det bidrar även till att invånarna får ökad tillgång till grönområden och bättre möjligheter till rekreation.

Värdetrakterna Ädellövskog, Öppna landskap med ek och Öppna landskap med ädellövträd bedöms ha goda förutsättningar för att minska barriäreffekten. Däremot är övriga värdetrakter inte aktuella i detta planförslag, då barriärerna där anses vara för stora.

Rådgivning beredskap

Totalförsvaret och samhällets robusthet är viktiga frågor att belysa i översiktsplaner i den mån den fysiska planeringen berörs, exempelvis vad gäller viktig infrastruktur, riksintressen och samhällsviktig verksamhet. Till följd av den senaste tidens förändringar i omvärlden har exempelvis kommunens tillgång till skyddsrum blivit en aktuell fråga och är ett behov som bör belysas i ÄÖP Sjöbo. Skyddsrummen kan påverkas av ianspråktagande av mark i närheten.

Även dricksvattenförsörjning är en sådan fråga som lämpligtvis hanteras i en översiktsplan då det är viktigt ur ett totalförsvarsperspektiv. Länsstyrelsen bedömer att kommunen i ÄÖP Sjöbo redovisat dricksvattentillgång och dricksvattentäkter i kommunen på ett tillräckligt sätt. Detta kan användas som ett underlag när kommunen planerar för höjd beredskap.

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) publicerade under senvåren en uppdaterad vägledning om ”Totalförsvarets civila intressen i samhällsplaneringen”. I den finns ytterligare exempel på aspekter att ta hänsyn till inom ramen för den fysiska planeringen. Läs mer på Totalförsvarets civila intressen i samhällsplanering (msb.se)

Kommunens svar angående *Rådgivning beredskap*: Tack för synpunkten! Kommunen har tillfört en riktlinje om skyddsrum.

Rådgivning planförslagets läsbarhet

Länsstyrelsen vill påminna om att det när ÄÖP Sjöbo är antagen kommer vara PDF-versionen av planen som är originalhandlingen och den måste vara läs- och tolkningsbar oberoende av om det finns en digital version. Länsstyrelsen råder därför kommunen att se över läsbarhet och upplösning av kartorna i pdf-handlingen, särskilt mark- och vattenanvändningskartan.

Kommunens svar angående *Rådgivning planförslagets läsbarhet*: Tack för synpunkten! Kommunen har till granskningen höjt läsbarheten av PDF dokumentet.

Remisshantering

Länsstyrelsen har i aktuellt ärende hört följande myndigheter:

- Försvarsmakten - avstår
- Luftfartsverket
- Myndigheten för samhällsskydd och beredskap
- Post- och telestyrelsen
- Skogsstyrelsen
- Statens geologiska undersökning
- Statens geotekniska institut
- Svenska kraftnät
- Trafikverket

Tillhör nämndsbeslut 2026-04-14 SBN § 25 PLAN.2020.1257

Ankom: 2025-06-11 Ärende: PLAN.2020.1257 Handling: 621002

Tillhör nämndsbeslut 2026-04-14 SBN § 25 PLAN.2020.1257

Ankom: 2025-06-11 Ärende: PLAN.2020.1257 Handling: 621002

Trafikverket

Trafikverket har tagit del av samrådshandlingarna för den fördjupade översiktsplanen.

Tillståndspliktig zon

Trafikverket vill uppmärksamma att den tillståndspliktiga zonen för väg 11 väst om Sjöbo är 50 meter och öst om tätorten 30 meter. För väg 13 gäller en tillståndspliktig zon på 30 meter. Det är länsstyrelsen som fattat beslut om utökad tillståndspliktig zon, här finns mer information samt en karta Bygga vid väg | Länsstyrelsen Skåne (lansstyrelsen.se). Trafikverket anser att denna information behöver revideras i den fördjupade översiktsplanen.

Farligt gods

I den fördjupade översiktsplanen anges också att Trafikverket skulle ha ett riktvärde på 150 meter gällande vidare undersökning av påverkan från farligt gods. Det är inte Trafikverket som tagit fram det riktvärdet, vi önskar att detta korrigeras. Hänsyn till farligt gods ska beaktas för exploatering enligt de rekommendationer som länsstyrelsen anger från vägen.

Buller

Notera för framtida bullerkarteringar att Trafikverket nu tagit fram trafikprognoser för år 2045.

Gång- och cykelväg Tolånga

Cykelvägen Sjöbo – Marielundsvägen väntas vara klar hösten 2024. Se uppdaterad information om projektet här:

- Väg 1029, Sjöbo–Marielundsvägen, gång- och cykelväg - www.trafikverket.se

Trafikverket har i övrigt inga synpunkter.

Kommunens svar: Tack för era synpunkter! Kommunen har till granskningshandlingen uppdaterat texten om den tillståndspliktiga zonen samt tillfört en hänvisning vad gäller 150 meters undersökningszon av farligt gods led. Informationen om pågående projekt med gång- och cykelväg till Tolånga utgår då den numera är färdigställd.

Region Skåne

Region Skåne har mottagit ovanstående samrådshandling för synpunkter.

Bakgrund

Den fördjupade översiktsplanens syfte är att visa hur tätorten ska utvecklas fram till 2050. Planen ska vara vägledande och ett underlag för dialog mellan olika parter och aktörer i samhällsbyggnadsprocessen. Planen är ett viktigt verktyg i kommunens arbete med detaljplaner och bygglov. Kommunen ska i översiktsplanen redovisa de förhållanden som med hänsyn till de allmänna intressena i 2 kapitlet plan- och bygglagen (PBL) kan ha en väsentlig betydelse för hur mark- och vattenområden ska användas och hur den byggda miljön ska användas, utvecklas och bevaras.

Region Skånes synpunkter

Sammantaget ställer sig Region Skåne positiv till planförslaget och nedanstående synpunkter ska framför allt ses som förslag till hur planförslaget kan utvecklas ytterligare. Sjöbo utgör en strategisk nod i Regionplan för Skåne 2022–2040 utifrån ortens betydelse för tillgången till service, kollektivtrafik och rekreation. De strategiska noderna är väsentliga för en levande landsbygd och för att dra nytta av och utveckla Skånes flerkärnighet. De bidrar till ett mer varierat utbud av attraktiva boende- och livsmiljöer i hela Skåne. Genom att utveckla de strategiska noderna

kan ett bättre underlag för kollektivtrafik och service nås viket minskar behov av bilresande och stärker det hållbara resandet. Från kommunalt och regionalt håll är det viktigt att verka för att utveckla de strategiska noderna och stärka deras funktion som serviceort och mötesplats. Viktiga utvecklingsfrågor handlar om levande centrum, attraktiva boenden, hållbar mobilitet samt god tillgänglighet med kollektivtrafik till närmaste regionala kärna eller tillväxtmotor. Region Skåne bedömer att den fördjupade översiktsplanen hanterar dessa frågor på ett sätt som kommer att bidra till att stärka Sjöbo och dess roll som strategisk nod.

Effektiv markanvändning

Planförslaget innebär att jordbruksmark tas i anspråk. I Regionplan för Skåne 2022–2040 framhålls vikten av en balanserad och effektiv markanvändning med sammanhållen bebyggelse. Att värna Skånes värdefulla jordbruksmark är en förutsättning för en hållbar markanvändning. Även i ett beredskapsperspektiv är det viktigt att vara restriktiv med exploatering som gör det omöjligt att vid behov återställa mark för livsmedelsproduktion. När Skåne utvecklas kommer värdefull mark ibland att behöva tas i anspråk och det är då viktigt att detta sker efter noggrant övervägande och analys av effekterna av exploateringen. Vid ett förändrat klimat och yttre påverkan behöver den lokala försörjningen av bland annat livsmedel öka för att Skåne ska vara en robust och attraktiv region. I framtiden beräknas den svenska jordbruksmarken också bli mer värdefull än idag. Region Skåne anser att de kumulativa konsekvenserna av exploateringen av jordbruksmark måste ses i ett mellankommunalt, regionalt och nationellt sammanhang över tid och beaktas i den fysiska planeringen. Utifrån Skånes behov av livsmedelsförsörjning är det positivt att planen på strategisk nivå resonerar kring värdet av att så långt möjligt bevara brukningsvärd jordbruksmark. Region Skåne anser dock att planen på ett tydligare sätt hade kunnat visa på alternativa möjligheter att bygga fler bostäder gällande de mer perifera områdena Tofta, Tofta Trädgård och Stenänga. Analysen bör även ta hänsyn till bebyggelsens lämplighet i övrigt med tanke på valet att lokalisera det samhällsviktiga behovet av fler bostäder till mark som även ur andra aspekter kan vara svår att exploatera på ett hållbart sätt. Detta gäller till exempel avstånd till service och kollektivtrafik, markens beskaffenhet samt känslighet för påverkan och störningar. I de fall jordbruksmark ändå behöver ianspråktas bör exploateringen enligt Region Skånes uppfattning ske på ett så yteffektivt sätt som möjligt, med beaktande av platsens förutsättningar i övrigt. Med hänsyn till marknadens realistiska förutsättningar att bygga ut bostäderna under planperioden kan planen med fördel även förses med en prioritetsordning för önskad utbyggnadstakt.

Kommunens svar angående *Effektiv markanvändning*: Tack för era synpunkter! I arbetet med att ta fram den fördjupade översiktsplanen har många möjliga utbyggnadsområden utretts med hjälp av en checklista och kvalitativa bedömningar, vilket har resulterat i att ett antal av de utredda områdena har valts bort till förmån för de som presenteras i planen. Detta förklaras nu tydligare i både jordbruksutredningen och planhandlingen. Det finns också ett utvecklat resonemang kring kommunens syn på behovet av en planreserv för bostäder i tätorten fram till 2050, främst kopplat till en önskan att kunna tillhandahålla varierade bostadstyper. I Stenänga, Tofta och Tofta trädgård finns det möjligheter till andra typer av bostäder än de som föreslås i centrala Sjöbo. Vad gäller valet av antalet bostäder i Tofta och Tofta trädgård, utgår detta ifrån det faktum att områdena ligger inom vattenskyddsområde, samt från en analys av hur ny bebyggelse kan passa in i kulturlandskapet. Då majoriteten av de föreslagna utbyggnadsområdena i planhandlingen inte är på kommunal mark anser kommunen det i praktiken svårt att sätta en prioriteringsordning för dem.

Tillhör nämndsbeslut 2026-04-14 SBN § 25 PLAN.2020.1257

Ankom: 2025-06-11 Ärende: PLAN.2020.1257 Handling: 621002

I planförslaget finns nu också en riktlinje för nya byggnader eller andra anläggningar på jordbruksmark som ligger utanför de utbyggnadsområden som föreslås i planen.

Transporter och hållbart resande

Region Skåne ser positivt på att Sjöbo kommun lyfter fram vikten av att sammanlänka gång- och cykelvägar för att skapa ett tillgängligt och nära Sjöbo. Det är även positivt att översiktsplanen förespråkar anläggande av cykelparkeringar båda vid nybyggnation och vid större målpunkter. Dessa ställningstaganden har potential att bidra till ökat hållbart resande och går i linje med Regionplan för Skåne 2022–2040 och dess planeringsprinciper om att satsa på stärkt infrastruktur för fotgängare och cyklister, samt att stärka deras roll i samhällsplaneringen. Region Skåne ser även positivt på att översiktsplanen föreslår förtätning i centrala lägen samt utveckling av Sjöbo busstation med mobilitetshus och fler närliggande bostäder. Att verka för förtätning samt för att samla mobilitets- och serviceutbud till kollektivtrafikens bytespunkter är ett bra sätt att öka kollektivtrafikens attraktivitet. Översiktsplanen föreslår även en utvecklad mobilitetsnod i västra delen av tätorten mellan Sjöbo busstation och Sjöbo Sommarby som trafikeras av Skåneexpressen 5 och 8. Region Skåne vill vara tydliga med att Skåneexpressen 5 bara kommer att kunna stanna vid en hållplats efter Sjöbo busstation och att det vid den hållplatsen bör finnas en pendlarparkering. Region Skånes inriktning är att Skåneexpressen 5 bör stanna vid den nya mobilitetsnoden. Skåneexpressen 8, som har en kortare linje, kommer att kunna stanna vid båda hållplatserna. Ur ett socialt hållbarhetsperspektiv är det positivt att Sjöbo lyfter tillgänglighet för alla medborgare, utformning som fungerar för personer med funktionsvariationer och barn samt trygghet genom belysning och allmänna ytor som fungerar som mötesplatser för olika åldrar och aktiviteter. Sjöbo kommun har i översiktsplanen bara behållit den västra delen av järnvägsreservatet för Simrishamnsbanan. Region Skåne hade gärna sett ett tydligare resonemang i översiktsplanen kring detta beslut och dess effekter. I Strategi för ett hållbart transportsystem i Skåne 2050 pekas Simrishamnsbanan ut som ett långsiktigt behov. I nuläget finns dock inga planer på att bygga ut Simrishamnsbanan och den ingår inte bland Region Skånes aktuella prioriteringar. Region Skåne ser det dock som önskvärt att inte omöjliggöra en framtida utbyggnad på lång sikt.

Kommunens svar angående *Transporter och hållbart resande*: Tack för era synpunkter! Kommunen är införstådd med Region Skånes hållning vad gäller Skåneexpressen 5 och 8. Detta hanteras dock inte inom ramen för den fördjupade översiktsplanen. Ett förtydligande resonemang och riktlinjer kring kommunens beslut om järnvägsreservatet har lagts till i planen.

Hälsofrämjande livsmiljöer

Region Skåne arbetar aktivt för att främja hälsa och förebygga ohälsa. Det innebär bland annat att på olika sätt arbeta hälsoförebyggande i samhällsplaneringen samt att mäta och följa upp välfärdsmått som beaktar hälsa och välbefinnande. Genom att investera i hälsa i ett tidigt skede sparar samhället pengar på lång sikt. Regionplan för Skåne 2022–2040 stödjer satsningar på gröna hälsofrämjande miljöer i kommunens tätorter bland annat genom miljöer som uppmuntrar till fysisk aktivitet samt tillgängliga grönområden och en välfungerande grön infrastruktur som kan leverera de ekosystemtjänster vi människor är beroende av. Region Skåne vill understryka vikten av att öka tryggheten och främja folkhälsa i den fysiska planeringen. Kvalitetsaspekter som nämns i planen avseende kopplingarna mellan fysisk aktivitet och hälsa samt kopplingar mellan hälsofrämjande miljöer och värden för naturvård och friluftsliv är positiva. Det är även bra att insikten om de blå-gröna miljöernas betydelse för livskvaliteten växer i takt med att stress, utmattningssyndrom och övervikt ökar. Stadsgrönska har många hälsofrämjande effekter, bland annat för att förbättra befolkningens allmänhälsa och livskvalitet.

Tillhör nämndsbeslut 2026-04-14 SBN § 25 PLAN.2020.1257

Ankom: 2025-06-11 Ärende: PLAN.2020.1257 Handling: 621002

Grönskan främjar lek och fysisk aktivitet och leder till bättre motorisk och kognitiv utveckling hos barn. Dessutom förebygger gröna miljöer aggressiva beteenden och dålig mental hälsa hos barn och ungdomar.

Grön infrastruktur och ekosystemtjänster

Region Skåne ser positivt på planens ambitioner i avsnittet Ett hållbart och grönt Sjöbo, såsom att gröna kopplingar länkar ihop större sammanhängande områden för natur- och friluftsliv och utgör viktiga spridningsvägar för växt- och djurarter. Dessa ambitioner ligger i linje med Regionplan för Skåne 2022–2040 genom att stödja tydliga satsningar på grön infrastruktur och ekosystemtjänster. Det är även positivt med planens ambition att säkerställa kopplingar mellan kommunens större tätorter till sammanhängande värdetrakter och värdekärnor i omgivande landskap. En tydligare kartbaserad strategi efterlyses dock för förbättrade länkar (rekreativa och ekologiska värden) i landskapet. Även en karta som visar framtida nätverk av gröna värdekärnor och blå-gröna huvudstråk som tillsammans med rekreativa leder kan bilda stommen i den gröna infrastrukturen i Sjöbo kommun. Det är av stor vikt att bebyggelsestruktur, trafikinfrastruktur och grön infrastruktur ges likvärdig tyngd i den fysiska planeringen. I sammanhanget kan nämnas att balanseringsprincipen kan användas som ett redskap för planering av framtida grönstruktur. Principen innebär att kvaliteterna på de allmänna värdena skall vara balanserade efter en förändrad markanvändning, antingen inom området eller i landskapet som helhet. Det är viktigt att säkerställa att den gröna infrastrukturen är utformad för att hantera framtida klimatförändringar, såsom ökad nederbörd, torka och värmeböljor. I detta klimatanpassningsarbete kan utvecklade kantzoner kring vattendrag och anläggande av våtmarker och tvåstegsdiken i lågpunkter vara viktiga åtgärder. De utgör också viktiga landskapselement som kan bidra till att skapa attraktiva promenadstråk, möjliggöra naturbaserade lösningar för dagvattenhantering och återskapande av våtmarker och återställande av landskapets vattenbuffrande förmåga.

Kommunens svar angående *Grön infrastruktur och ekosystemtjänster*:
Tack för synpunkterna! Utifrån kartunderlaget för grön infrastruktur har kommunen fokuserat på att minska befintliga barriärer i tätortens grönstråk. Dessa hinder är idag relativt små och kan åtgärdas med rätt insatser. Genom att stärka sammanhängande grönområden utanför tätorten och bevara spridningslänkar även i tätbebyggda områden, skapas en mer robust grönstruktur och en långsiktigt hållbar grön infrastruktur. En strategisk fördelning av resurser utifrån habitatnätverk och en bättre sammanlänkning av grönstråk stärker dessutom den ekologiska strukturen. Det bidrar även till att invånarna får ökad tillgång till grönområden och bättre möjligheter till rekreation. Habitatnätverket ska vara ett vägledande underlag för grönstrukturen.

Inom de olika bebyggelseområdena har en uppdatering skett där det är av extra stor vikt att ta hänsyn till befintlig grönstruktur eller där grönstrukturen behöver utvecklas för att ta hänsyn till habitatnätverk, värmeöar etc.

Barnperspektivet

Att barnperspektivet är genomgående i översiktsplanen och att det gjorts en barnkonsekvensanalys ser Region Skåne som positivt.

Klimat och energi

Regionplan för Skåne 2022–2040 lyfter fram att samhällsplaneringen måste skapa möjligheter som minskar avtrycken på miljön och klimatet. Hur samhället möter de utmaningar som ett förändrat klimat medför är en viktig framtidsfråga för Skåne. Utifrån detta perspektiv är det positivt att översiktsplanen lyfter fram betydelsen av att klimatanpassa den byggda

Tillhör nämndsbeslut 2026-04-14 SBN § 25 PLAN.2020.1257

Ankom: 2025-06-11 Ärende: PLAN.2020.1257 Handling: 621002

miljön, bland annat genom att säkra mot översvämningar, ras, skred, erosion och värme.

Digital informationshantering

Region Skåne ser positivt på att den fördjupade översiktsplanens kartor tar utgångspunkt i Boverkets ÖP-modell. En större digital enhetlighet inom den översiktliga planeringen underlättar för regionala analyser samt skapar förutsättningar för ett mer effektivt mellankommunalt och regionalt samarbete. I samband med antagandet av den fördjupade översiktsplanen önskar Region Skåne att få ta del av den geodata som ligger till grund för plankartorna i planen för att använda som underlag för regionala analyser och stärka det mellankommunala perspektivet.

Region Skånes utvecklingsuppdrag och ansvar som remissinstans

Region Skåne yttrar sig över fördjupad översiktsplan för Sjöbo tätort, utifrån nedanstående ansvar. Region Skåne har ansvar för vård och hälsa i Skåne enligt Hälso- och sjukvårdslag (2017:30) samt ett samordnande ansvar för Skånes utveckling, enligt lag om regionalt utvecklingsansvar (2010:630). Detta ansvar innebär att utarbeta och fastställa en strategi för regionens utveckling och samordna insatser för genomförandet av denna samt att upprätta och fastställa planer för regional transportinfrastruktur. Region Skåne är också enligt lag om kollektivtrafik (2010:1065) regional kollektivtrafikmyndighet i Skåne län, vilket innebär det politiska och ekonomiska ansvaret för den samhällsfinansierade kollektivtrafiken.

Region Skåne ansvarar för den regionala fysiska planeringen i länet och har genom detta ett regionplaneuppdrag enligt plan- och bygglag (2010:900). Genom regionplaneuppdraget arbetar Region Skåne med att tydligare koppla samman det regionala utvecklingsansvaret och kommunernas översiktsplanering. Dessutom utgör Region Skåne formell remissinstans avseende översiktsplaner enligt plan- och bygglagen (2010:900) och enligt lagen om kommunernas bostadsförsörjningsansvar (2000:1383) avseende riktlinjer för bostadsförsörjning. I handläggningen av detta ärende har avdelningen för regional utveckling, avdelningen för hälso- och sjukvårdsstyrning, primärvården, psykiatri och habilitering, Skånetrafiken, Regionfastigheter och Region Skånes kulturförvaltning deltagit. Enheten för regional planering samordnar Region Skånes yttrande.

Räddningstjänsten SÖRF

Räddningstjänsten vill uppmärksamma att det bör tas hänsyn till Länsstyrelsens Riktlinjer för riskhänsyn i samhällsplaneringen, RIKSTAM, som SÖRF har som grund för beaktan av risker och fysisk planering, framförallt i detaljplaneskedet men det kan även vara en idé att beakta redan i en översiktsplan.

I övrigt inget att erinra.

Kommunens svar: Tack för er synpunkt! Kommunen har tagit RIKTSAM i beaktning när planen har arbetats fram.

Kävlingeåns vattenråd

Yttrande angående fördjupad översiktsplan Sjöbo tätort 2050

Kävlingeåns vattenråd tycker att klimatanpassningsfokuset i den fördjupade översiktsplanen är väl genomtänkt, det är positivt med mark och vattenanvändningskartan och med ett lager över klimatanpassning. Att se vattenfrågorna lyftas fram, diskuteras och att det finns konkreta riktlinjer för deras hantering är avgörande för att säkerställa hållbar

Tillhör nämndsbeslut 2026-04-14 SBN § 25 PLAN.2020.1257

Ankom: 2025-06-11 Ärende: PLAN.2020.1257 Handling: 621002

vattenförvaltning i kommunen. Vattenrådet är positiva till att i framtiden ytterligare samarbeta med kommunen gällande vattenvårdsfrågor och klimatanpassningsfrågor kopplade till vatten. I senaste förslaget till Lunds kommuns översiktsplan, 2024 så implementeras en 25 m buffertzon vid vattendrag som inte omfattas av strandskyddszonen. Denna åtgärd inte bara skyddar naturen från negativ påverkan utan minskar också risken för påföljder av översvämningar, särskilt med tanke på de växande utmaningarna med klimatförändringar. Vattenrådet ger detta som en medskick till att eventuellt implementera i er plan.

Kommunens svar: Tack för yttrandet! Klimatanpassningsområdena i mark- och vattenanvändningskartan fungerar som en form av buffertzon längsmed vattendragen, dock bara där kommunen har rådighet över marken. För att skydda mot översvämningar finns även generella riktlinjer om att inte planera på et sätt som ökar översvämningsrisken för nya och befintliga byggnader och anläggningar.

Grannkommuner

Eslövs kommun

Samrådsförslaget är välarbetat och lyfter flera relevanta planeringsaspekter. Kommunledningskontoret har inga synpunkter på förslaget, utöver att det hade varit intressant att få en bild av hur Sjöbo kommun ser på kopplingen mellan tätortens utveckling och arbetet med biosfärområde Storkriket.

Kommunens svar: Tack för yttrandet! Kommunens medverkan i biosfärområdet Storkriket bidrar till att lägga ett extra stort fokus på hållbar markanvändning, ökade möjligheter till rekreation och utveckling mot hållbara transporter inom planområdet. Kopplingen har förtydligats i planen.

Tomelilla kommun

Planförslaget, som sträcker sig fram till år 2050, omfattar fyra strategiområden för att nå kommunens utvecklingsmål. Under större delen av 2023 har Sjöbo kommun bedrivit medborgardialoger för att samla in invånarnas synpunkter och idéer om tätortens framtid.

Det är ett genomarbetat och tydligt förslag till fördjupad översiktsplan.

Tomelilla kommun anser att planförslaget, inför granskningen, bör inkludera delar av den nyligen antagna gemensamma infrastrukturstrategin för SÖSK, särskilt ambitionerna och målen som anges i strategin för väg 11, för att stärka det mellankommunala och regionala perspektivet.

Tomelilla kommun noterar att den östra delen av markreservatet för Simrishamnsbanan har tagits bort från markanvändningskartan. Eftersom Sjöbo kommun fortfarande har kvar markreservatet för Simrishamnsbanan västerut, önskar Tomelilla kommun att Sjöbos framtidsplaner och avsikter med markreservatet tydliggörs i planhandlingen.

Kommunens svar: Tack för era synpunkter! Ett förtydligande resonemang och riktlinjer kring kommunens beslut om järnvägsreservatet har lagts till i planen. Kopplingen till SÖSK:s infrastrukturstrategi har förtydligats, bland annat genom en riktlinje för väg 11 i mark- och vattenanvändningskartan.

Tillhör nämndsbeslut 2026-04-14 SBN § 25 PLAN.2020.1257

Ankom: 2025-06-11 Ärende: PLAN.2020.1257 Handling: 621002

Ystads kommun

Ystads kommun har getts möjlighet att lämna synpunkter på Sjöbo kommuns förslag till fördjupad översiktsplan för Sjöbo tätort. Planförslaget stäcker sig fram till år 2040 och innefattar fyra olika strategiområden för hur kommunen ska nå målbilden i utvecklingsinriktningen. Inför framtagandet av planförslaget har Sjöbo kommun under större delen av år 2022 arbetat med medborgardialoger i olika former för att fånga in invånarnas åsikter och idéer om tätortens utveckling.

Ystads kommun har med stort nöje tagit del av ett välarbetat och tydligt förslag till fördjupad översiktsplan. Det digitala planförslaget innehåller lättlästa och kärnfulla kartor och texter.

Ystads kommun kan konstatera att planförslaget inför granskningen bör lyfta in den numera antagna gemensamma infrastrukturstrategin för sydöstra Skåne i planhandlingen för att förstärka det mellankommunala och regionala perspektivet. Kommunen anser även att Sjöbo kommun med fördel borde lyfta fram ambitionerna med väg 11 och väg 13 mer i planhandlingen eftersom översiktsplaneringen är ett viktigt verktyg för att argumentera för statliga infrastruktursatsningar. I infrastrukturstrategin för sydöstra Skåne finns ett uttalat mål för väg 11 och väg 13 samt vad SÖSK kommunerna ska arbeta för gällande vägarna.

Ystads kommun kan konstatera att den östra delen av markreservatet för Simrishamnsbanan har utgått i markanvändningskartan. Eftersom Sjöbo kommun har kvar markreservat för Simrishamnsbanan västerut önskar Ystads kommun att kommunens framtidsbild för Simrishamnsbanan och avsikter med markreservatet tydliggörs i planhandlingen.

Slutligen ser Ystads kommun mycket positivt på att kommunen vill utveckla tätortens pendlingsnod, vilket kan skapa större attraktivitet för hållbara resor och minska bilresandet mellan orterna i sydöstra Skåne.

Kommunens svar: Tack för era synpunkter! Ett förtydligande resonemang och riktlinjer kring kommunens beslut om järnvägsreservatet har lagts till i planen. Kopplingen till SÖSK:s infrastrukturstrategi har förtydligats, bland annat genom en riktlinje för väg 11 i mark- och vattenanvändningskartan.

Kommunala instanser och politiska partier

Tekniska nämnden

Frågor rörande tydlighet i planen

Tekniska förvaltningen anser generellt att FÖP:en är välarbetad, har mycket bakgrundsinformation och väl avvägda planeringsprinciper. Förvaltningen anser dock att det viktigaste avsnittet för framtida utveckling och utbyggnad i kommunen är under avsnittet Planeringsprinciper under Mark- och vattenanvändning. Detta avsnitt behöver lyftas fram eller betonas vikten av.

Utöver att lyfta fram avsnittet borde planeringsprinciperna kunna förtydligas eller kanske delas upp på annat sätt. Förvaltningen förstår varför detta kapitel indelats i 4 olika områden (Ett Sjöbo med identitet och framtidstro, Ett hållbart och grönt Sjöbo, Ett livskraftigt och tryggt Sjöbo, Ett tillgängligt och nära Sjöbo). Tyvärr blir uppdelningen på detta sätt rörig för den verksamhet som vill leta upp hur en viss utbyggnad berörs eller hur man ska agera i en viss fråga, eftersom information i den särskilda frågan finns i punktform under alla dessa underkapitel. Det måste bli enklare och tydligare att hitta den information som söks.

Under respektive utbyggnadsområde står det bland punkterna ”För dagvattenhantering, se avsnitt ”Planeringsprinciper””. Man förväntar sig då att under planeringsprinciper hitta ett avsnitt om dagvatten, men dagvattenhanteringen står omnämnd på flera olika ställen bland

Tillhör nämndsbeslut 2026-04-14 SBN § 25 PLAN.2020.1257

Ankom: 2025-06-11 Ärende: PLAN.2020.1257 Handling: 621002

punkterna. Text om dagvattenhanteringen och hantering av dikningsföretag bör samlas till en plats.

Under planeringsförutsättningar Lanskapsanalys bör det anges i respektive område när de ingår i vattenskyddsområde (3d,6,7,8,10) respektive om de är viktiga områden för nybildning av grundvatten (1b,3d,4,7, 10).

Svar angående *Frågor rörande tydlighet i planen*: Tack för era synpunkter! De generella riktlinjerna har delats in i olika temaområden vilket förhoppningsvis gör dem mer samlade och lätta att hitta. Landskapsanalysen har kompletterats med information om vattenskyddsområde och nybildning av grundvatten.

Frågor rörande klimatanpassning

Under underrubriken Hållbart Sjöbo 2034 (s.7) anges att kommunen ska vara klimatsäkrad. Det behövs en genomlysning av vad kommunen behöver göra för att rusta sig. Om det ska uppfyllas behöver kommunen lägga mer fokus på detta arbete och tillföra resurser till både Stadsbyggnadsförvaltningen och Tekniska förvaltningen för både utvärdering av åtgärdsbehov och genomförandet av åtgärderna. Ett hållbart och grönt Sjöbo, Förtäta och exploatera med hänsyn till platsens förutsättningar. (s.16) Bland punkterna bör det anges att hållbart byggande och plats för byggande ska ta utgångspunkt i om platsen är väl vald utifrån klimatförändringsperspektiv, tex översvämning. Även i punkterna om faktorer för ny detaljplan bör det läggas till ändrade förutsättningar för området för anpassning till framtida klimat. Det finns ett utpekat klimatanpassningsområde i Grimstoftabäckens sträckning öster om Folkets park. Grimstofta bäcken är ett reglerat dikningsföretag (egen juridisk person) med fastställs sektion och botten, frånsteg från detta kräver att företaget förrättas om. Området håller redan idag mycket vatten i och med att det utvecklats mot sumpskog, troligen delvis på grund av en uppdämning i bäcken nedströms. Tekniska förvaltningen vill se att genomströmningen förbi området snarare ökar än minskar, då kvarhållningen av vatten hotar kommunens vattenverk och vattentäkt. VA-enheten har gjort en skyfallskartering över området och de vattenmängder som ansamlas i området vid ett skyfall kan påverka både vattenverkets funktion och vattenkvalitén. (s.17)

Svar angående *Frågor rörande klimatanpassning*: Tack för ert yttrande! Många av åtgärderna som anges i skyfallskarteringen är på en alltför detaljerad nivå för att hanteras i den fördjupade översiktsplanen. Det kan handla om höjdsättning på trottoarkanter, lutning av cykelbanor med mera. Dock har de åtgärder som ligger på en mer översiktlig nivå, och som anses lämpliga att genomföra, lagts till i granskningsförslaget genom att omnämnas i riktlinjerna till relevanta delar av mark- och vattenanvändningskartan. Hänsyn till klimatrelaterade risker vid framtagande av nya detaljplaner säkerställs i den fördjupade översiktsplanens generella riktlinjer. Tanken bakom klimatanpassningsområdet i Grimstoftabäckens sträckning öster om Folkets park är främst att förhindra tillkommande bebyggelse då området utgörs av en lågpunkt. Den fördjupade översiktsplanen motsäger inte åtgärder för att öka genomströmningen i området, alternativt vattenhållande åtgärder uppströms från området.

Frågor rörande påverkan på kommunens ekonomi

Förtätning och hög bebyggelsetäthet i tätortens centrala delar innebär en ökad belastning på kommunens redan ansträngda vatten- och avloppsledningar. Ledningarna, men även avloppsreningsverk och vattenverk, kommer behöva utvecklas/utökas när belastningen ökar ytterligare. VA-utbyggnader på vattenverk, avloppsreningsverk och ledningsnät är mycket kostsamma. I den samlade bedömningen (s.90) anges att dagvattenhanteringen behöver byggas ut i takt med exploateringarna och att det behövs samordning mellan planering och tekniska kontoret. Tekniska förvaltningen anser det riktigt att

Tillhör nämndsbeslut 2026-04-14 SBN § 25 PLAN.2020.1257

Ankom: 2025-06-11 Ärende: PLAN.2020.1257 Handling: 621002

samordningen behöver öka; framförallt för att gemensamt hitta dagvattenlösningar som är de ekonomiskt mest hållbara för kommunen. De ska ha en stor fördröjande och renande effekt, men minimalt behov av underhåll. Alla nya anläggningar medför en ökad kostnad för Tekniska förvaltningen vilket medför ett ökat behov av ekonomiska resurser för drift och underhåll.

Svar angående *Frågor rörande påverkan på kommunens ekonomi*: Tack för era synpunkter! Behovet av utredning av Va-nätets kapacitet har förtydligats i planen.

Samhällstjänster

Frågor rörande dagvatten

Generellt sett är det bra att utforma parkeringsytor så de kan infiltrera dagvatten. Det bör dock anges i FÖP:en att dagvattnet från parkeringar eller andra potentiellt förorenade ytor ska avledas via kommunens ledningar inom vattenskyddsområde. (s.17+18). På s.18 anges ”Inom vattenskyddsområde ska anslutning ske till kommunens dagvattennät där det är möjligt.” Tekniska förvaltningen föreslår ett tillägg ”Inom vattenskyddsområde ska anslutning ske till kommunens dagvattennät där det är möjligt. Potentiellt förorenade ytor som parkeringsytor ska anslutas, men rena ytor får infiltreras. Inom vattenskyddsområde där dagvattennät inte finns utbyggt kan uppsamlingsanordning/rening av från potentiellt förorenade ytor komma att krävas.”

Svar angående *Frågor rörande dagvatten*: Tack för er synpunkt! Riktlinjen för utbyggnad inom vattenskyddsområde har uppdaterats i enlighet med formulering ni föreslår.

Frågor rörande utbyggnadsområden och konsekvenser

Utbyggnadsområde Tofta Trädgård har i kommunikation med Tekniska förvaltningen utpekats som ett utbyggnadsområde med ett fåtal hus och lantlig karaktär. Området kommer vara beläget i primär skyddszon i vattenskyddsområde för kommunens huvudvattentäkt och är ett viktigt nybildningsområde för grundvatten till vattentäkten, området är mycket känsligt för föroreningar. Tekniska förvaltningen anser att ytterligare 20 bostäder utgör en risk för vattentäkten och anser att antalet bör begränsas till mellan 5-10 bostäder. Risken för grundvattnet och vattentäkten bör tas med i konsekvenstabellen (s.32). Utbyggnadsområde/Utblicksområde Tofta kommer vara beläget i primär skyddszon i vattenskyddsområde för kommunens vattentäkt. I och med ett kort avstånd till uttagsbrunnar och då området är beläget i direkt strömningsriktning mot brunnarna är området mycket känsligt för föroreningar. Tekniska förvaltningen anser att 100 bostäder är för många i området med tanker på risken för vattentäkten; det bör diskuteras/utredas vidare om området ska bebyggas och i så fall för hur många fastigheter. Risken för vattentäkten bör tas med i konsekvenstabellen (s.43). Under Konsekvenser, Miljöbedömning, sätts naturresurser dricksvatten som en positiv konsekvens. Det beskrivs att fördröjande åtgärder för dagvatten kommer öka inströmningen av ytvatten till grundvatten, vilket är helt korrekt. Det bör dock även nämnas i konsekvensanalysen att det planeras in flera bostadsområden i de mest känsliga nybildningsområdena för grundvatten, med risk för minskad infiltration och förorening av grundvattnet som följd. Detta får ses som en negativ konsekvens, både i tabellen Miljöaspekt-Samrådsförslag (s.88) och Miljömål-Planförslag (s.89).

Svar angående *Frågor rörande utbyggnadsområden och konsekvenser*: Tack för er synpunkt! Utbyggnadsområde Tofta Trädgård har utökats något vad gäller geografisk omfattning, vilket innebär en glesare bebyggelseutveckling i området. Antalet bostäder för utbyggnadsområde Tofta har reducerats till hälften. Risken för grundvattentäkten har tagits med i konsekvenstabellerna för de två områdena.

Tillhör nämndsbeslut 2026-04-14 SBN § 25 PLAN.2020.1257

Ankom: 2025-06-11 Ärende: PLAN.2020.1257 Handling: 621002

I MKB beskrivs förutsättningarna för hushållningen av dricksvatten som resurs. Avgörande för bedömningen av påverkan och effekt i MKB har varit beskrivningen av dricksvatten som resurs i FÖP under avsnittet Teknisk försörjning och de generella riktlinjer som ska tillämpas i all planering. För områden inom vattenskyddsområde gäller dessutom specifika riktlinjer. Stor hänsyn ska där tas till att områdena är inom vattenskyddsområde i den kommande detaljplaneringen. Befintliga markföroreningar ska hanteras i samband med detaljplanering. Dagvatten från potentiellt förorenade ytor ska avledas via kommunala ledningar. I jämförelse med nuvarande situation med lokala föroreningar bedöms påverkan därför att minska under förutsättning att inriktningarna i FÖP följs.

Frågor rörande bilagor

Både bilagorna ”Skyfallskartering” och ”Dagvattenkvalitet i Sjöbo tätort” är väl utförda och innehåller många bra förslag på åtgärder som kan genomföras. Innan kommunen eventuellt går vidare med åtgärderna är det viktigt att stämma av med Tekniska förvaltningen då det är tydligt att konsulterna inte i sina förslag inte tagit hänsyn till de tekniska anläggningar som finns i området. Vissa åtgärdsförslag kan nedprioriteras pga att befintliga lösningar finns, andra åtgärdsförslag är inte lämpliga att genomföra pga påverkan på tekniska anläggningar. Tekniska förvaltningen anser inte att MKB:n (Miljökonsekvensbeskrivningen som hör till FÖP) har tillräckligt belyst alla de delar som det i den tematiska avgränsningen anges ska belysas:

I MKB:n sätts naturresurser dricksvatten som en positiv konsekvens. MKB:n har dock inte bedömt riskerna för grundvattenkvalitén med att bygga nya bostadsområden inom vattenskyddsområde, med närhet till uttagsbrunnar, vilket borde ge en negativ konsekvens för dricksvattnet. I MKB:n görs inte heller någon bedömning avseende att bostadsområden utvecklas i viktiga nybildningsområden för grundvatten utpekade av SGU; även detta borde ge en negativ konsekvens då ytan för infiltration minskar och risken för att föroreningar infiltreras till grundvattnet ökar. Det bör även bedömas den indirekta effekten av en utbyggnad genom att utbyggnaden medför en ökad belastning av avloppsledningsnät och avloppsreningsverk.

Svar angående *Frågor rörande bilagor*: Tack för era synpunkter! Åtgärderna som beskrivs i bilagorna ”Skyfallskartering” och ”Dagvattenkvalitet i Sjöbo tätort” har diskuterats med Tekniska förvaltningen och inkorporerats i planen i lämplig omfattning.

I MKB beskrivs förutsättningarna för hushållningen av dricksvatten som resurs. Avgörande för bedömningen av påverkan och effekt i MKB har varit beskrivningen av dricksvatten som resurs i FÖP under avsnittet Teknisk försörjning och de generella riktlinjer som ska tillämpas i all planering. För områden inom vattenskyddsområde gäller dessutom specifika riktlinjer. Stor hänsyn ska där tas till att områdena är inom vattenskyddsområde i den kommande detaljplaneringen. Befintliga markföroreningar ska hanteras i samband med detaljplanering. Dagvatten från potentiellt förorenade ytor ska avledas via kommunala ledningar. I jämförelse med nuvarande situation med lokala föroreningar bedöms påverkan därför att minska under förutsättning att inriktningarna i FÖP följs.

Renhållning

Generellt gällande avfallshantering: Sjöbo kommuns gällande föreskrifter för avfallshantering beskriver vilka förutsättningar som krävs gällande tillgänglighet för fordon, utformning av miljörum etc. för att kunna genomföra tömning effektivt och säkert. Dessa föreskrifter ska konsulteras tidigt i processer för bästa möjliga avfallshantering. Kraven på insamling av avfall innebär att kommuninvånare ska ha möjlighet till källsortering och återvinning på fastigheten. 2027 ska samtliga hushåll ha full fastighetsnära sortering enligt beslut som togs av Sveriges regering 2022. I Sjöbo är detta redan fullt utbyggt genom fyrfackssystem för en-och tvåbostadshus samt

Tillhör nämndsbeslut 2026-04-14 SBN § 25 PLAN.2020.1257

Ankom: 2025-06-11 Ärende: PLAN.2020.1257 Handling: 621002

gemensamma miljöutrymme för flerfamiljshus. Fraktionerna som ska samlas in fastighetsnära i nuläget är restavfall, matavfall, tidningar samt 4 förpackningsfraktioner papper, plast, metall och glas. Det är inte osannolikt att fler fraktioner kommer behöva sorteras ut i takt med att Sveriges övergripande mål pekar mot mer återvinning och utsortering av olika fraktioner. Detta ställer höga krav på framkomlighet för avfallsfordon och vägnätet i hela kommunen. Detta kan medföra konflikt mellan naturvärden och avfallsfrågorna, dels gällande uppställningsplatser för återvinning men även för avfallsfordonens framkomlighet.

Angående användningsområdena i kommunen: Storymap beskriver de olika användningsområdena i kommunen. ”Materialåtervinning” är markerat med mörkgrått. I nuvarande storymap inkluderar den området som återvinningscentralen huserar på, fastighet Omma 2:50, samt Omma 2:48. Detta är korrekt. Omlastningsstationen som togs i bruk 2020 bör också markeras ut inom samma kategori. Detta gäller fastighet Betongblandaren 4. Eventuellt bör även offentlig utemiljös mellanlagring av avfall (massor och trädgårdsavfall) markeras ut, fastighet Omma 2:49. Förutom återvinningsstationerna för förpackningar som är placerade på 10 platser i kommunen är ovan 4 fastigheter de som hanterar kommunens avfall. ”Figur 37” på sid 63 i översiktsplanen bör justeras efter ovan kommentarer.

Utbyggnadsområden: För utbyggnadsområden i stadskärna med begränsat utrymme bör hänsyn tas till en rad faktorer; vad finns det för tillgänglighet för renhållningsbilar? Om de inte kommer åt att köra överallt, kan miljörum placeras på strategiska punkter vid farbara vägar? Miljörum bör även designas så att de är tillräckligt dimensionerade för att kunna hantera de boendes avfallsmängder. Exempel på ett sådant område där utrymme och tillgänglighet för renhållningsbilar kan bli en utmaning är t ex ” Möllan” med sin placering centralt, och även ”Bruket” där främst flerfamiljshus planeras.

Lättillgängliga insamlingsplatser: Från och med 2027 ska så kallade lättillgängliga insamlingsplatser- LIP- användas för att samla in skrymmande förpackningar av papper, kartong och plast. Det är alltså att likställa med en återvinningsstation, fast i något mindre skala. Övrigt förpackningsmaterial ska ske fastighetsnära. Det innebär att det behöver finnas uppställningsplats för LIPar med utrymme för parkering i nära anslutning samt utrymme för tömningsbilar.

”Populära insamlingsplatser”: Hänsyn bör även tas till att fr o m 2026 ska det finnas insamling av förpackningsavfall på torg/parker som är över 2 000 kvadratmeter och där det förekommer betydande mängder förpackningsavfall. Därmed måste utrymme för denna typ av insamlingspunkter finnas. Och även infrastruktur för att dessa ska kunna tömmas med lämpligt fordon.

Svar angående *Renhållning*: Tack för era synpunkter! Planen har kompletterats med informationen om att Betongblandaren 4 och Omma 2:49 markeras som materialåtervinning. Planen har även kompletterats med information om LIP:ar samt insamling av förpackningsmaterial på vissa torg/parker. En bedömning har gjorts huruvida platser för LIP ska pekas ut i markanvändningskartan med resultatet att detta blir för detaljerat och att dessa platser kan rymmas inom andra användningar.

För utbyggnadsområdena Kvarteret Möllan och Bruket som ni nämner i ert yttrande har riktlinjer lagts till som anger att utrymme för avfallshantering och tillgänglighet för renhållningsbilar särskilt behöver hanteras.

Offentlig utemiljö

Planförslaget redovisar utveckling av natur- och parkområde, vilket vi är positiva till. För att planen ska kunna realiseras vill vi förtydliga att det inte är möjligt utan att samtidigt tillsätta mer resurser till drift och underhåll av våra park- och naturområde. Vid varje kommande utvecklingsinsats behöver en avvägning av resurser samt övriga intresse, som t ex

Tillhör nämndsbeslut 2026-04-14 SBN § 25 PLAN.2020.1257

Ankom: 2025-06-11 Ärende: PLAN.2020.1257 Handling: 621002

trafikmiljöer och underhåll, göras. Även gällande de nya kopplingarna för gång- och cykelstråk önskar vi ett förtydligande. Dessa är inte med i tidigare planeringsunderlag och därför har verksamheten inte med detta i investeringsplaneringen. Det finns inte utrymme för fler satsningar i en redan slimmad investerings- och driftbudget. Under rubriken ’Ett tillgängligt och nära Sjöbo’ på sidan 19 anges under den näst sista punkten ’Säkerställ att bil- och gångtrafik separeras genom tydligt markerade trottoarer, både för nya och befintliga bostadsgator.’ Att ha separerade gångbanor på samtliga bostadsgator kommer att kräva stora resurser och detta anses inte motiverat med tanke på bostadsgatornas låga trafikintensitet. Tidplanen för gång- och cykelvägen längs Tolångavägen har ändrats. Byggstart blir inte 2024 som anges utan projektet ligger för tillfället i planen för 2028.

Svar angående *Offentlig utemiljö*: Tack för era synpunkter! Planen har förtydligats med ett genomförande-perspektiv gällande bland annat utveckling av grönstruktur. Där skrivs att resurser behöver tillsättas för både utveckling och drift och underhåll framåt. Riktlinjen om separerad bil- och gångtrafik har tydliggjorts genom att skrivningen "där det finns behov och bedöms möjligt" har lagts till. Dialog har förts med tekniska förvaltningen angående nya kopplingar för gång och cykel. Efter denna dialog har en prioriteringsordning gemensamt fastställts och det har förtydligats att dessa föreslagna gång- och cykelvägar kan ligga till grund för framtida investeringsplaner. Informationen kring projektstart för gång- och cykelvägen längs Tolångavägen har plockats bort ur planen eftersom denna typ av information ofta är föränderlig.

Fritid

Förvaltningen anser att exploatering av östra delen av marknadstorget är positivt med det attraktiva läget i nära anslutning till Orans friluftsområde. Vi bedömer att bebyggelsen inte kommer att påverka Sjöbo marknad som är av betydelse för orten. Övriga delar av marknadstorget och Östergatan fram till Tolångavägen har inte på långa vägar varit fullbelagt de senaste åren. Att Sjöbo idrottsplats förblir på samma plats som tidigare är också positivt, under förutsättning att planerna i Gumparpsdalen kompletteras med faciliteter som servicebyggnader med vatten och avlopp.

Svar angående *Fritid*: Tack för ert yttrande! Området vid Gumparp omfattas av åtgärdsprogram för kommunala ansvarsarter/rödlistade arter vilket behöver beaktas när åtgärder planeras i området. Den yta för servicebyggnader som framkommit i dialog med verksamhetschef för fritid är ytan väster om kastringen vilken idag består av buskage. Ytan bedöms fungera för att etablera servicebyggnader men behöver studeras i detalj när åtgärden väl planeras. För att gynna de kommunala ansvarsarterna/rödlistade arterna ska även åtgärder göras i samband med att servicebyggnader byggs. Dessa innebär att allt harris som växer grävs upp och förs bort samt spara lite bar sand och/eller sår in fibblor (helst med frön från platsen). Efter kommunikation med verksamhetschef för VA har det framkommit att det är möjligt att ansluta servicebyggnader i Gumparp till kommunalt vatten och avlopp.

Familjenämnden

1. Familjenämnden delar den bild som framkommer under rubriken barnkonsekvensanalys i samrådshandlingen, att "Ett ännu högre barnfokus med uttalade, ambitiösa mål om barns mobilitet och tydligare riktlinjer för trafik skulle kunna förbättra förslaget ur ett barnperspektiv.". Familjenämnden ställer sig därför positiva till att barnkonsekvensanalysens förslag till fortsatt arbetet övervägs i framtagandet av den slutgiltiga översiktsplanen.

Tillhör nämndsbeslut 2026-04-14 SBN § 25 PLAN.2020.1257

Ankom: 2025-06-11 Ärende: PLAN.2020.1257 Handling: 621002

Tillhör nämndsbeslut 2026-04-14 SBN § 25 PLAN.2020.1257

2. Barnkonventionen lyfts fram som ett nationellt styrdokument under hälften av framtidsbilderna, men skulle kunna vara befogat kopplat till samtliga fyra framtidsbilder.

3. Generellt har samrådshandlingen ett stort fokus på förtätning vilket kan innebära en risk för att den allmänna platsmarken, som är vår gemensamma, glöms bort och minskar. Inte minst ur barn- och ungas perspektiv är detta negativt, men även ur ett folkhälso- respektive miljö- och klimatperspektiv kan det få negativa konsekvenser om den allmänna platsmarken minskar för mycket.

4. Familjeförvaltningen har fört fram ett behov av en aktivitetslokal i kvarteret Möllan (som kan nyttjas både av kommunala aktörer och föreningar), men i samrådshandlingarna det står istället omnämnt ”fritidsgård” vilket bör ändras.

Svar: Tack för ert yttrande! Under samrådet bjöds skolor i tätorten in till att arbeta med samrådsförslaget och lämna synpunkter på planen, genom att ett informationspaket skickades ut till lärarna som stöd i undervisningen.

Planen har efter samrådet fått ett förtydligat perspektiv om barn och unga. I de generella riktlinjerna fanns sedan tidigare två riktlinjer om trafik som riktade sig specifikt till barn och unga. Utöver dessa har det tillkommit en riktlinje om att barnens bästa alltid ska vara en vägledande princip vid all planering som påverkar barn, samt en riktlinje om att beakta barnperspektivet vid utformningen av nya offentliga rum och stråk. Vidare har en strategi lagts till i framtidsbilden om att aktivt arbeta för att barn och unga känner sig hemma i Sjöbo. Barnkonventionen lyfts nu även fram under samtliga framtidsbilder.

Angående risk för den allmänna platsmarken är det tre av utbyggnadsområdena i centrala Sjöbo som ligger på kommunal mark, nämligen Västra Törnedal, Kvarteret Möllan samt delvis Linden. I Västra Törnedal föreslås en utveckling av grönytan i anslutning till utbyggnadsområdet vilket kan mildra förlusten av allmän platsmark. Kvarteret Möllan föreslås bland annat kunna rikta sig till barn och unga som en utökad mötesplats (men det är ju något som permanent avgörs först i detaljplaneskede). Vid utbyggnadsområde Linden riskerar viss allmän platsmark försvinna, vilket är en negativ konsekvens av det utbyggnadsområdet. I anslutning till området föreslås dock ett utvecklat grönstråk som sträcker sig längsmed den gamla banvallen, vilket bland annat är tänkt att gynna barn och unga genom att skapa ökade möjligheter till aktiviteter och möten.

Även utblicksområde Marknadsplatsen ligger på allmän platsmark, detta är dock en utblick som sträcker sig till efter FÖP:ens mål-år 2050, och konsekvenserna av en sådan utbyggnad behöver utredas mer i detalj i framtiden. Utöver de utvecklade grönområden som nämnts här föreslår planen även ett antal andra grönområden att utveckla fram till 2050.

Ordet "fritidsgård" i riktlinjerna för Kvarteret Möllan har ändrats till "aktivitetslokal".

Vård- och omsorgsnämnden

Vård- och omsorgsnämnden har inga synpunkter på förslaget "Fördjupad översiktsplan för Sjöbo tätort 2050".

Kommunens svar: Tack för ert yttrande!

Ankom: 2025-06-11 Ärende: PLAN.2020.1257 Handling: 621002

Tillhör nämndsbeslut 2026-04-14 SBN § 25 PLAN.2020.1257

Ankom: 2025-06-11 Ärende: PLAN.2020.1257 Handling: 621002

Vänsterpartiet Sjöbo

Vi önskar en tydlig politisk diskussion om FÖPen så att vi kan vara så eniga som möjlighet så den står sig över val och i flera år. Vänstern ser att vi behöver bli tydligare vad gäller kollektivtrafik och cykel/gångvägar men också bli tydligare i vår vision om hur vi vill ha ett levande centrum i Sjöbo. Vi ska inte bebygga marknadsplatsen.

FÖPen ska ange riktningen för hur Sjöbo ska utvecklas fram till 2050 och är ett av våra viktigaste framtidsdokument. I det stora hela ställer sig Vänsterpartiet bakom styrets förslag till FÖP med några undantag:

Kollektivtrafik

Idag är det bara de som bor runt stationen, idrottsgatan och Sommarbyarna som har nära tillgång till kollektivtrafik. Vi vill utöka med två eller tre noder till med trafik. En vid Getinggränd för Skåneexpressen 5an och 8an för att täcka hela Sjöbo från stationen och västerut med kollektivtrafik. Vi vill då inte flytta hållplatsen i Sommarbyn utan ha två stopp från stationen och västerut. Vi vill också förlänga 8an så att den kör vidare från stationen ner på gamla banvallen och sedan hitta ett eller två stopp vid marknadsplatsen och sedan på Grimstofta. Då ger vi även de östra delarna tillgång till kollektivtrafik och det påverkar inte restiden på 8an. I texterna behöver det stå tydligt att en utbyggnad av kollektivtrafiken till 2050 ska genomföras samt förslag på hur en större andel av befolkningen får tillgång till bussar.

Svar angående *Kollektivtrafik*: Tack för synpunkten! Utveckling av kollektivtrafiken behöver ske i samråd och dialog med Skånetrafiken, vilket inte ligger inom ramen för den fördjupade översiktsplanen. I planen anges dock att kommunen ska arbeta aktivt för framkomlighet och förbindelser för kollektivtrafiken. Till granskningen har planen uppdaterats med att kommunen ska arbeta för två hållplatslägen längs väg 11, ett vid Sjöbo väst och det befintliga hållplatsläget vid Sjöbo sommarby. Dessa diskussioner och beslut har kommit i anslutning till en ÅVS som tagits fram för väg 11 under 2024/2025.

Bostadsbyggandet

Vänsterpartiet vill inte att marknadsplatsen blir ett bostadsområde utan fortsätter att vara ett "eventområde" använda året om till marknader, motorträffar, cirkus, tivoli med mera. Istället vill vi flytta idrottsplatsen söderut till södra rondellen och skapa ett helt nytt bostadsområde som tillsammans med Bränneriet skapar ett mer tätt centrum. Vi ser också möjligheter att bygga mellan befintliga bostadsområde för att binda ihop Sjöbo. Vi vill alltså ändra utbyggnadsplanerna till dagens idrottsplats och bränneriet i första hand sedan titta på områden som knyter samman dagens bebyggelse. I centrum vill vi våga bygga på höjden med.

Svar angående *Bostadsbyggandet*: Tack för synpunkten! Marknadsplatsen är inte längre ett utbyggnadsområde i planen utan föreslås istället som ett så kallat utblicksområde. Utblick innebär att byggnation inte är aktuellt inom ramen för denna plan fram till 2050. För diskussion om bostäder på idrottsplatsen, se svar nedan angående flytt av idrottsplatsen. I planen anges att ny bebyggelse ska harmonisera med omgivande bebyggelse och landskap. Utöver det finns inga skarpa riktlinjer angående hur högt man får bygga. Detaljplanen på platsen är dock alltid juridiskt bindande och gäller tills den ändras eller skrivs över av en annan detaljplan.

Mer aktivt centrum

Vi vill i planen ha en vision om ett levande centrum kring Västergatan, Busstationen, Torget och Marknadsplatsen. Vi vill skapa stråk och ett kompakt centrum där det ska vara enkelt att kunna gå från ställe till ställe. Exempelvis beachplaner på marknadsplatsen och allaktivitetsplatser. Serveringar på och omkring torget och inte bara bostäder. På sikt vill vi lägga mer av de butiker och inrättningar som kräver bil ligger utanför centrum, exempelvis Sjöbo väst och att skapa ett centrum för gående och

cyklar. En vision om att göra det nämnda området till vårt levande centrum där det ska planeras in för mer centrumverksamheter och inte bara bostäder.

Svar angående *Mer aktivt centrum*: Tack för synpunkten! Arbetet med centrum har tagits vidare i den fördjupade översiktsplanen inför granskningsskedet. I det nya planförslaget presenteras en målbild för centrum i kapitlet "Framtidsbild -> Ett livskraftigt och tryggt Sjöbo". Dessutom har ett nytt kapitel, "Viktiga stråk i centrum", lagts till i de generella riktlinjerna. Detta kapitel lyfter fram de stråk som är centrala för att skapa ett levande och tillgängligt centrum. Riktlinjer har också lagts till för utveckling av specifika platser, som Gamla torg och Marknadsplatsen, för att stärka deras funktioner och betydelse. Planen inkluderar även förslag om att utveckla centrumfunktioner i flera av de centrala utbyggnadsområden som pekas ut.

Flytta idrottsplatsen

Vi vill på sikt flytta idrottsplatsen till ett läge vid södra rondellen för att skapa en modern mötesplats för unga och föreningsaktiva. Det blir möjlighet att låta våra föreningar växa och utvecklas och skapa en trygg plats att ta sig till och från med cykelvägar med mera.

Svar angående *Flytta idrottsplatsen*: Tack för synpunkten! I den fördjupade översiktsplanen har olika lokaliseringsalternativ av idrottsplatsen utretts. En skiss har tagits fram i samråd med Tekniska förvaltningen som visar att en utveckling i befintligt läge är möjlig. Det är också det mest resurseffektiva alternativet, vad gäller både ekonomi och hushållning med mark. Det södra läget vid rondellen bedöms mycket svårt att exploatera, dels med hänsyn till kommunens ansvarsarter i området, och dels med hänsyn till geotekniska förutsättningar. Det läget är också mindre tillgängligt för gång- och cykeltrafikanter. Planen föreslår därför en utveckling av idrottsplatsen i befintligt läge.

Bygg samman Sjöbos cykelvägar

Idag är det svårt att ta sig mellan olika stadsdelar, exempelvis Sjöbo Väst och Sjöbo sommarby. Det är också svårt att ta sig från sommarbyarna gående eller via cykel på ett enkelt sätt till handelsplatsen på Sjöbo väst och sedan in i centrum. I sommarbyarna saknas trygga och säkra vägar för barn att ta sig till skolorna eller skolskjuts. På flera andra ställen är inte cykelvägarna sammanbundna. Vi vill lyfta fram det som ett prioriterat område i FÖP:en.

Svar angående *Bygg samman Sjöbos cykelvägar*: Tack för synpunkten! I den fördjupade översiktsplanen föreslås ett antal nya gång- och cykelvägar som ska länka ihop det befintliga cykelnätet. En av dessa är en gång- och cykelpassage under väg 11 vid det tillkommande hållplatsläget på Sjöbo väst. I sommarbyarna har kommunen tyvärr inte rådighet över vägarna, däremot föreslås att banvallen utvecklas till en gång- och cykelväg och i samband med det behöver övergången över Ilstorpsvägen ses över.

Föreningar, organisationer och företag

E.ON

E.ON Energidistribution AB (E.ON) har tagit del av inkomna handlingar i ovan rubricerat ärende och har inga synpunkter.

Fortsatt planarbete

E.ON önskar vara delaktiga i en fortsatt planering av utbyggnaden i enlighet med den fördjupade översiktsplanen. Bolaget är angeläget om ett gott samarbete med kommunen vid dessa och andra infrastrukturella projekt. Det är önskvärt att kommunen tidigt i planprocesserna och i nära samråd med elnätsägare arbetar för att hitta bästa möjliga framdragning av nytt elnät med minsta möjliga intrång. Vid nya anslutningar till elnätet

Tillhör nämndsbeslut 2026-04-14 SBN § 25 PLAN.2020.1257

Ankom: 2025-06-11 Ärende: PLAN.2020.1257 Handling: 621002

är det önskvärt att E.ON kontaktas i god tid. Detta i synnerhet när det gäller vindkraft-, solcellsanslutningar eller andra effektkrävande verksamheter då det ställer stora krav på var i elnätet man kan ansluta den levererade effekten. Planärenden som berör E.ON tar vi tacksamt emot via pbl@eon.se.

Kommunens svar: Tack för ert yttrande!

Grimstofta frukt och grönt AB

Vi önskar att fastigheter Grimstofta 3:21 enligt bifogad karta, läggs till i den fördjupade översiktsplanen och därefter tas med i detaljplanen.

Kommunens svar: Tack för ert yttrande! Fastigheten har lagts till i utbyggnadsområden inför granskningen.

LRF

LRF är en intresse- och medlemsorganisation med drygt 140 000 medlemmar som företräder de gröna näringarna. LRF har 17 regioner. LRF Skåne är en av dessa och har ca 15 000 medlemmar. Regionens medlemsorganisation är uppbyggd av lokalavdelningar, kommungrupper och en regionstyrelse. LRFs synpunkter beskrivs ur ett perspektiv där vikten av hållbarhet, möjlighet till utveckling av de gröna näringarna och framtida livsmedelsproduktion, inte minst ur ett beredskapsperspektiv, är grunden. LRF värnar om landsbygdsutveckling och äganderätt.

Jordbruksmark och exploatering

LRF ser positivt på att förtäta befintliga områden för att på så sätt hushålla med marken i stort. Det främjar såväl livsmedelsproduktionen som den lokala beredskapsförmågan. Saknas resonemang kring varför jordbruksmark kan tas i anspråk. Utredningen som gjorts är i grunden bra men fokus ligger mer på att motivera att föreslagna planområden räcker för att uppfylla kommunens bostadsförsörjningsplan än att motivera varför brukningsvärd jordbruksmark kan tas i anspråk.

Tofta trädgård, Stenänga och Tofta utblick

Om Tofta trädgård, Stenänga och Tofta utblick skulle exploateras i enlighet med planförslaget så kommer jordbruksmark att tas i anspråk. Kommunen anger som konsekvens att en exploatering av området skulle ha negativ påverkan gällande resurshushållning. LRF håller med om det och förespråkar att området inte exploateras. Vidare står det att ”Skyddsavstånd till befintlig verksamhet behöver beaktas och studeras mer i detalj i fortsatt planering.” Här vill LRF betona att all planläggning behöver ta pågående omkringliggande verksamheter i beaktning. En eventuell kommande detaljplan får inte medföra inskränkningar i pågående verksamheter utanför planområdet. Därför ska detaljplanen innehålla de skyddsåtgärder som kan komma att krävas, till exempel grönområde som skyddszon mot åkrar och djurhållning. LRF vill också skicka med kommunen vikten av att i det fortsatta arbetet föra en nära dialog med de grannar och markägare som kan tänkas ha inspel.

Djurhållning

LRF vill att det tydligt ska framgå att pågående verksamhet, jordbruk och djurhållning, inte ska påverkas negativt av nybyggnation av bostäder i närområdet. Plan- och bygglagen reglerar hur planering ska ske i förebyggande syfte för att inte påverka pågående verksamheter. Planering får inte leda till att Miljöbalkens regler träder in och leder till inskränkningar eller förelägganden på verksamheten. Det är även viktigt att jord- och skogsbruket ska kunna utvecklas i framtiden. En utökning av befintlig verksamhet är i många fall en nödvändighet för att lantbruken ska kunna överleva. Exploatering kring lantbruk får inte förhindra detta.

Tillhör nämndsbeslut 2026-04-14 SBN § 25 PLAN.2020.1257

Ankom: 2025-06-11 Ärende: PLAN.2020.1257 Handling: 621002

Kartmaterialet

I storymap är områden i kartan klickbara och det framgår att om det är ändrad markanvändning. För att underlätta för den som läser förslaget så är det önskvärt att det framgår vad pågående markanvändning är samt hur ändrad markanvändning motiveras.

Dialog och samråd

I framtida processer förväntar sig LRF att det förs en god dialog med markägare och att deras synpunkter lyssnas in. Markägarna har stor kunskap om sina fastigheter. De är företagare som har sin mark som arbetsplats där såväl tid som pengar investeras. De areella näringarna är en viktig del i Sveriges livsmedelsförsörjning och klimatomställning. En nära dialog med markägarna skapar såväl större acceptans som en möjlighet för dessa företagare att kunna fortsätta bedriva sina verksamheter. Äganderätten är grundlagsskyddad och ska i alla förslag och beslut värnas och beaktas.

Kommunens svar: Tack för ert yttrande!

I arbetet med att ta fram den fördjupade översiktsplanen har många möjliga utbyggnadsområden utretts med hjälp av en checklista och kvalitativa bedömningar, vilket har resulterat i att ett antal av de utredda områdena har valts bort till förmån för de som presenteras i planen. Detta förklaras nu tydligare i både jordbruksutredningen och planhandlingen. Det finns också ett utvecklat resonemang kring kommunens syn på behovet av en planreserv för bostäder i tätorten fram till 2050, främst kopplat till en önskan att kunna tillhandahålla varierade bostadstyper. I Stenänga, Tofta och Tofta trädgård finns det möjligheter till andra typer av bostäder än de som föreslås i centrala Sjöbo.

I planförslagets mark- och vattenanvändningskarta finns nu också en riktlinje för nya byggnader eller andra anläggningar på jordbruksmark som ligger utanför de utbyggnadsområden som föreslås i planen.

Vad gäller hänsyn till befintliga verksamheter har planförslaget förtydligats med den generella riktlinjen "Vid exploatering i närheten av befintliga verksamheter ska skyddsåtgärder för att säkerställa verksamheternas fortsatta aktivitet ingå i detaljplanen". Förutom att kommunen skickar ut den här fördjupade översiktsplanen på samråd och granskning, kommer närmare dialog att föras med grannar och sakägare i kommande detaljplaneprocess. Apropå riktlinjen om skyddsavstånd till befintlig verksamhet så har det gjorts en översiktlig bedömning inom utbyggnadsområdet för Tofta trädgård, genom att området pekas ut som lämpligt för utveckling av bostadsbebyggelse. I efterföljande detaljplan behöver frågan dock studeras mer i detalj. Jämfört med samrådsförslaget ingår i granskningsförslaget även fastigheterna Grimstofta 3:21 och Grimstofta 3:9 inom utbyggnadsområdet Tofta trädgård efter önskemål från fastighetsägarna. För byggnation av bostäder inom Grimstofta 3:21 behöver verksamheten upphöra, vilket lagts till i en riktlinje om skyddsavstånd till befintlig verksamhet.

När det gäller påverkan på närliggande areella verksamheter så finns det alltid en viss påverkan när tätorter växer geografiskt. Kommunen bedömer bostadsutvecklingen som ett samhällsviktigt intresse som är motiverat i enlighet med MB 3 kapitel 4 §. Kommunens bedömning av ianspråktagande av jordbruksmark i relation mot angivet bostadsbehov finns i en separat lokaliseringsutredning, samt i den fördjupade översiktsplanen i kapitlet Konsekvenser. Samtidigt värnar kommunen det lokala jordbruket vilket varit en utgångspunkt i arbetet med den fördjupade översiktsplanen då eventuell risk för påverkan hanterats och minimerats vilket också tas vidare i de efterföljande detaljplaneprocesserna. Vad gäller påverkan på jordbruksmarken öster om

Tillhör nämndsbeslut 2026-04-14 SBN § 25 PLAN.2020.1257

Ankom: 2025-06-11 Ärende: PLAN.2020.1257 Handling: 621002

Tofta trädgård så planeras i planförslaget för relativt få bostäder vilket innebär en relativt låg risk för eventuella klagomål.

Mark- och vattenanvändningskartan ska visa vilken utveckling inom planområdet som ska möjliggöras under planperioden. Vidare använder kommunen Boverkets ÖP-modell vilken begränsar möjligheten att lägga till egna kolumner i attributtabellen. Däremot framgår det nu tydligare i beskrivningarna av utbyggnadsområdena vilken den befintliga markanvändningen är. Utbredningarna av nya bostadsområden är också mycket generaliserade. De visar önskvärd omfattning av framtida detaljplaneläggning och hela det i kartan visade utbyggnadsområdet kommer sannolikt inte exploateras, utan även innefatta annan mark såsom grönområden, skyddsavstånd till befintliga verksamheter med mera.

LENY

Synpunkter på förslag till Fördjupad översiktsplan för Sjöbo tätort.

1. Planen omfattar det planerade industriområdet väster om Rv13. Det finns inte omnämnt i planen. Finns det inte anledning att ha verksamhetsområdet med i planen för att ange riktlinjer om tex en förfrågan om en större företagsetablering skulle dyka upp?

2. Flera utbyggnadsområden för bostäder presenteras, dessa motsvarar upp till 1.000 st nya bostäder. Denna utbyggnad torde kräva en lokalisering ny högstadieskola, då nuvarande enda högstadieskola, Färsingaskolan, redan idag inte har kapacitet att ta emot mer än ca 70% av eleverna i Sjöbo Kommun. En anvisning om var en skola kan byggas borde framgå.

3. Området kring vårdcentralen omnämns inte, det tolkar vi som att det inte längre är aktuellt med en utbyggnad av Björkbacken eller fler bostäder.

4. En ny detaljplan på Sjöbo Väst är under framtagande som medger 300 st bostäder, men planen finns inte med i FÖPen. Denna detaljplan torde räcka flera år, men varefter pekar inte FÖPen ut Sjöbo Väst som ett utbyggnadsområde. Kan detta innebära problem vid framtida önskemål att planlägga mer mark, då FÖPen pekar ut andra områden tex i östra Sjöbo istället?

5. Den ovan nämnda detaljplanen innebär ett stort antal bostäder som inte byggs i ett kollektivtrafiknära läge. Det vore önskvärt att tydligare peka ut en tänkbar hållplats eller station i närheten av Sjöbo Väst för den ev. spårbundna trafik som kan komma som möjlig i framtiden.

Kommunens svar: Tack för ert yttrande! Företagsparken väster om väg 13 är detaljplanelagd sedan tidigare varpå bestämmelserna i detaljplanen gäller. Om detaljplanen av någon anledning skulle behöva göras om, vilket inte föreslås i den fördjupade översiktsplanen, så gäller de generella riktlinjerna i översiktsplanen.

Planläggning av en ny skoltomt pågår på Sjöbo väst. Detaljplanen specificerar inte vilka årskurser som ska gå där, utan utgör en möjlighet för att bygga en skola i framtiden. Då det är pågående detaljplanering omnämns det inte med särskilda riktlinjer i översiktsplanen, dock finns tomten utpekad i mark- och vattenanvändningskartan.

Området kring vårdcentralen har kompletterats med en vägledande riktlinje för framtida förfrågningar om bebyggelseutveckling på platsen.

Under denna fördjupade översiktsplans tidshorisont föreslås ingen mer planläggning på Sjöbo väst utöver det som redan pågår. Istället föreslås andra områden i tätorten.

Tillhör nämndsbeslut 2026-04-14 SBN § 25 PLAN.2020.1257

Ankom: 2025-06-11 Ärende: PLAN.2020.1257 Handling: 621002

Till granskningen har planen uppdaterats med att kommunen ska arbeta för två hållplatslägen längs väg 11, ett vid Sjöbo väst och det befintliga hållplatsläget vid Sjöbo sommarby. Dessa diskussioner och beslut har kommit i anslutning till en ÅVS som tagits fram för väg 11 under 2024/2025.

Postnord

PostNord har i uppdrag att tillhandahålla den samhällsomfattande posttjänsten vilket bland annat innebär att det är Postnord som ska godkänna placeringen och standarden på postmottagningsfunktionen. I denna roll representerar Postnord samtliga postoperatörer som är verksamma i det aktuella området.

Post ska kunna delas ut miljövänligt, kostnadseffektivt och med hänsyn till arbetsmiljön för chaufförer och brevbärare. För att det ska kunna genomföras i praktiken behöver utdelningen standardiseras.

Vid nybyggnation av villor och radhus placeras postlådan i en lådsamling vid infarten till området. I flerfamiljshus ska man ta emot sin post i en fastighetsbox på entréplan.

Kontakta PostNord i god tid på utdelningsforbattringar@postnord.com för dialog gällande godkännande av postmottagning i samband med nybyggnation eller annan förändring gällande befintlig alt ny infrastruktur.

En placering som inte är godkänd leder till att posten inte börjar delas ut till adressen.

Kommunens svar: Tack för ert yttrande!

Sjöbo hundparksförening

Sjöbo hundpark förening är en unik hundpark mycket på grund av sin yta men även att det finns olika växtlighet såsom lite kullar och träd där hundarna kan springa fritt utan att vara tätt inpå varandra. Till hundparken kommer inte bara hundar och dess ägare som är bosatta i Sjöbo kommun utan även många som bor utanför kommunen, tex har vi i sommar haft gäster som semestrar i kommunen från både olika länder men även från stora delar av vårt avlånga land, hundparken har blivit känd för sin storlek och att det är trivsamt att vara där med hundarna. 2022 fanns 5432 registrerade hundar i Sjöbo kommun. 2016 låg Sjöbo kommun på sjunde plats som Sveriges hundtätaste kommun. Hundparken har blivit en naturlig samlingsplats för oss hundägare där inte bara hundarna trivs utan en plats där nya vänskapsrelationer skapas man finns i ett socialt sammanhang där alla får plats, pensionärer, ensamstående, daglediga, sjukskrivna, nyinflyttade osv. Vi motsätter oss inte nybyggnation öster om parken men vi anser att hundparken skall finnas kvar i befintlig storlek och miljö.

Kommunens svar: Tack för ert yttrande! Sjöbo kommun är positiv till hundparken och dess goda effekt för folkhälsa. Kommunen upplåter mark gratis åt hundparksföreningen och vid tecknandet av arrendeavtalet var parterna överens om att markupplåtelsen är tidsbegränsad och tillfällig fram till dess att kommunen behöver marken till något annat. Då kommunen anser att verksamheten är viktig för Sjöbo kommer kommunen i möjligaste mån bidra till att hitta en ny likvärdig plats när det blir aktuellt.

Skanova

Skanova önskar i ett tidigt skede medverka i planarbetet, det vill säga när detaljplanarbete påbörjas, för att få med befintliga ledningar i

Tillhör nämndsbeslut 2026-04-14 SBN § 25 PLAN.2020.1257

Ankom: 2025-06-11 Ärende: PLAN.2020.1257 Handling: 621002

Tillhör nämndsbeslut 2026-04-14 SBN § 25 PLAN.2020.1257

Ankom: 2025-06-11 Ärende: PLAN.2020.1257 Handling: 621002

planeringsunderlaget. På så sätt kan oförutsedda hinder i planeringen som berör Skanovas nät undvikas för att få en smidigare och snabbare planprocess. Om så önskas kan ledningarna skickas digitalt i dwg-format för att infogas på planeringsunderlaget. Kontakta ledningskollen.se För ledningssamordning kontakta Nätförvaltningen telia-natforvaltning@teliacompany.com.

Kommunens svar: Tack för ert yttrande!

Privatpersoner

Skriftliga yttranden

Privatperson 1

Hej,

Tack för en utförlig beskrivning av planerna. Jag skulle vilja addera ett förslag om att göra början av Linnégatan i Sjöbo till en återvändsgränd. Detta skulle skapa en säkrare miljö för de många barnfamiljer och skolbarn som rör sig på gatan dagligen. Då gatan nu står öppen för infart från Fågelgatan händer det ofta att hastigheten på Linnégatan blir för hög, speciellt eftersom vägen är så bred. Bristen på träd som avgränsar eller trottoarer gör också att det inte finns en tydlig plats för gång- och cykeltrafikanter att röra sig på. Jag ville uppmärksamma detta, och hoppas att det finns möjlighet att kika på det framöver. Tack för er tid!

Kommunens svar: Tack för ditt yttrande! I den fördjupade översiktsplanen pekas Linnégatan ut som en plats där det bör tillkomma någon form av gång- och cykelväg. Det ligger även med i kommunens styrdokument "Trafik för en attraktiv stad - Sjöbo tätort". I detta dokument prioriteras åtgärder i trafikmiljön. Sträckan är med i den långsiktiga planeringen men det finns inga pengar avsatta för att genomföra den i dagsläget. Ditt förslag om återvändsgränd tas med och utvärderas i kommande utredningsarbete, dock inte inom ramen för den fördjupade översiktsplanen.

Privatperson 2

Figur 1. Planera för framtida byggnation av ny blåljusstation. Skapa utrymme för bostäder, trygghetsboende, vård i anslutning till vårdcentral och kollektivtrafiknära.

Figur 2. Skapa utrymme för bostäder. Angöring till fotbollsplaner, Gumparp via gamla banvallen.

Tillhör nämndsbeslut 2026-04-14 SBN § 25 PLAN.2020.1257

Ankom: 2025-06-11 Ärende: PLAN.2020.1257 Handling: 621002

Figur 3. Skapa utrymme för bostäder.

Figur 4. Planera för framtida bostäder. Kollektivtrafiknära. Hantera buller och farligt gods med vall mot ringvägen lika som de gjort i Staffanstorp.

Figur 5. Skapa ny idrottsanläggning. Det måste finnas lösningar i samråd med Länsstyrelsen, det behöver utredas. Planera för framtida bostäder på gamla idrottsplatsen.

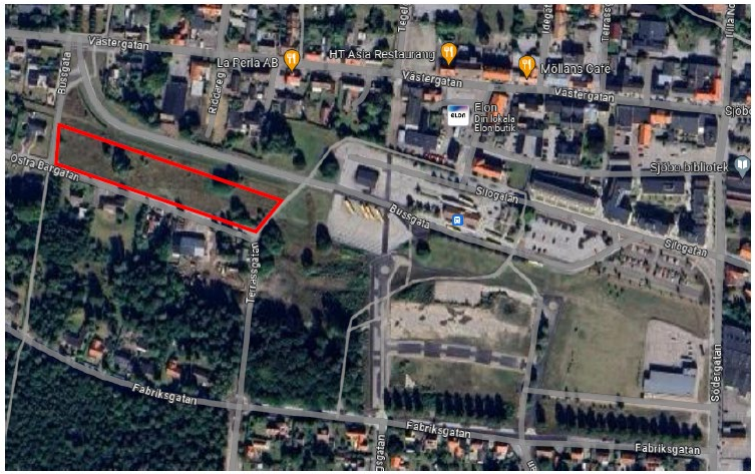

Figur 6. Någon plan borde finnas för denna ytan. Ta med tillsammans med "Linden".

Kommunens svar: Tack för ditt yttrande! I arbetet med den fördjupade översiktsplanen har många potentiella utbyggnadsområden inom planområdet utvärderats och värderats. De områden som nu ligger i planförslaget är de som har bedömts mest lämpliga för byggnation utifrån ett antal olika planeringsförutsättningar, samt utifrån det bostadsbehov som finns fram till 2050. Riktlinjer för området vid Björkbacken har lagts till i granskningsförslaget.

I den fördjupade översiktsplanen har olika lokaliseringsalternativ av idrottsplatsen utretts. En skiss har tagits fram i samråd med Tekniska förvaltningen som visar att en utveckling i befintligt läge är möjlig. Det är också det mest resurseffektiva alternativet, vad gäller både ekonomi och hushållning med mark. Det södra läget vid rondellen bedöms mycket svårt att exploatera, dels med hänsyn till kommunens ansvarsarter i området, och dels med hänsyn till geotekniska förutsättningar. Det läget är också mindre tillgängligt för gång- och cykeltrafikanter. Planen föreslår därför en utveckling av idrottsplatsen i befintligt läge.

Yttranden från Tyck till-funktion

Nedan följer en sammanfattning av de yttranden som kom in från privatpersoner i kommunens digitala Tyck till-funktion som fanns i anslutning till planförslaget under samrådet sommaren 2024. Siffran inom parantes anger hur många kommentarer som kommit in med den synpunkten i tyck till-funktionen.

Bevara marknadsplatsen

Bevara marknadsplatsen som kulturhistorisk plats: Förslaget att bygga på marknadsplatsen är inte bra och saknar förståelse för dess historiska och kulturella värde. Viktigt att marknadsplatsen används och utvecklas för rekreation och olika aktiviteter (37).

Förslag på alternativ användning: Skapa en stadspark som fortsättning på Malenas park med träd, blommande träd, ängsytor, promenadstråk och sittplatser (6).

Kommunens svar angående *Bevara marknadsplatsen*: Tack för era synpunkter! Marknadsplatsen är inte ett längre ett utbyggnadsområde i planen utan föreslås istället som ett så kallat utblicksområde. Utblick innebär att byggnation inte är aktuellt inom ramen för denna plan fram till 2050. Den fördjupade översiktsplanen föreslår istället att hela marknadsplatsen utvecklas som ett grönområde för till exempel aktiviteter, sociala möten och rekreation. Exakt hur en sådan utveckling ska se ut ligger inte inom ramen för den här planen att bestämma, utan behöver utredas av berörda parter när ett genomförande väl blir aktuellt. Era inspel är dock mycket värdefulla för kommunen att dokumentera och ta med sig framåt till det arbetet.

Grönområden och rekreation

Mer grönområden och rekreationsytor: Bevara och utveckla gröna ytor, såsom promenadstråk och områden för rörelse, exempelvis frisbeegolf vid ankdammen eller marknadsplatsen (5).

Föreslagna aktiviteter: Skapa beachhandbollsplaner bakom Färsingahallen för skolor och föreningar samt spontanidrott (6).

Önskemål om grillplatser och aktivitetsytor: Flera grillplatser föreslås, exempelvis vid lekplatsen vid Fabriksgatan (2).

Kommunens svar angående *Grönområden och rekreation*: Tack för era synpunkter! Den fördjupade översiktsplanen föreslår ett antal grönytor som kan utvecklas för både rekreation, sociala möten och aktiviteter. Exakt hur en sådan utveckling ska se ut ligger inte inom ramen för den här planen att bestämma, utan behöver utredas av berörda parter när ett genomförande väl blir aktuellt. Era inspel är dock mycket värdefulla för

Tillhör nämndsbeslut 2026-04-14 SBN § 25 PLAN.2020.1257

Ankom: 2025-06-11 Ärende: PLAN.2020.1257 Handling: 621002

kommunen att dokumentera och ta med sig framåt till det arbetet. Arbetet med att utveckla ytan bakom Färsingahallen ligger utanför den här fördjupade översiktsplanen, men era inspel tas tillvara och är viktiga medskick i den framtida planeringen.

Föreningar och sociala mötesplatser

Värna föreningsliv: Viktigt att skydda områden som Stenänga där hundrastgården finns, då detta är betydelsefullt för sociala och fysiska välmående (2).

Utveckling av mötesplatser: Skapa fler mötesplatser på Gamla torg, med fokus på sittplatser istället för parkeringsplatser (2).

Kommunens svar angående *Föreningar och sociala mötesplatser*: Tack för era synpunkter! Sjöbo kommun är positiv till hundparken och dess goda effekt för folkhälsa. Kommunen upplåter mark gratis åt hundparksföreningen och vid tecknandet av arrendeavtalet var parterna överens om att markupplåtelsen är tidsbegränsad och tillfällig fram till dess att kommunen behöver marken till något annat. Då kommunen anser att verksamheten är viktig för Sjöbo kommer kommunen i möjligaste mån bidra till att hitta en ny likvärdig plats när det blir aktuellt.

I planförslaget har riktlinjer lagts till för utveckling av specifika platser, som till exempel Gamla torg, för att stärka deras funktioner och betydelse. Exakt hur en sådan utveckling ska se ut ligger inte inom ramen för den här planen att bestämma, utan behöver utredas av berörda parter när ett genomförande väl blir aktuellt. Era inspel är dock mycket värdefulla för kommunen att dokumentera och ta med sig framåt till det arbetet.

Trafik och mobilitet

Parkering och tillgänglighet: Önskemål om bättre parkeringsmöjligheter vid busstationen och nära butiker. Parkeringshus anses inte ekonomiskt hållbart i mindre orter (3).

Kollektivtrafik och cykelvägar: Förbättra förbindelser mellan byar och skapa fler cykelvägar (3).

Trafikförbättringar: Förbättrade avfarter på väg 11, till exempel vid Sjöborondellen, för bättre trafikflöde (2).

Kommunens svar angående *Trafik och mobilitet*: Tack för era synpunkter! I den fördjupade översiktsplanen avsätts en yta för ett eller flera mobilitetshus i anslutning till busstationen. Det innebär inte att kommunen har beslutat att en sådan anläggning ska byggas. Det den fördjupade översiktsplanen gör är att möjliggöra en sådan utveckling i framtiden, förutsatt att det är ekonomiskt genomförbart och att rätt förutsättningar och vilja finns. Då den fördjupade översiktsplanen tittar på de stora penseldragen för utvecklingen i centrum, hanteras inte frågor såsom exakt placering av framtida parkeringsplatser med mera. Däremot startas nu ett annat projekt i kommunen parallellt med arbetet med den fördjupade översiktsplanen, där delar av centrum kommer att studeras mer i detalj, bland annat med hjälp av medborgardialog.

I planens mark- och vattenanvändningskarta föreslås utveckling av ett antal gång- och cykelvägar, både för att sammanlänka och förbättra befintligt gång- och cykelnät, men även för att förstärka kopplingarna mellan Sjöbo tätort och andra delar av kommunen. I Översiktsplan för Sjöbo kommun 2040 (antagen av kommunfullmäktige 2022) föreslås också utvecklade cykelvägar, främst mellan Sjöbo tätort och kommunens olika serviceorter.

Förslag på lämpliga åtgärder på väg 11 hanteras inte i den fördjupade översiktsplanen, eftersom dessa ligger på en alltför detaljerad nivå. Däremot pågår ett sådant utredningsarbete parallellt, i ett samarbete mellan kommunen, Trafikverket och Skånetrafiken. I den fördjupade översiktsplanen är väg 11 dock utpekad som en väg att utveckla i enlighet med Sydöstra Skånes Samarbetskommittés (SÖSK) infrastrukturstrategi.

Tillhör nämndsbeslut 2026-04-14 SBN § 25 PLAN.2020.1257

Ankom: 2025-06-11 Ärende: PLAN.2020.1257 Handling: 621002

Detaljplanering och kommunikation

Utökad information till boende: Boende på områden inom föreslagna utbyggnadsområden i planförslaget önskar mer information om vad förändringarna innebär för dem (1).

Strötomter som alternativ: Utnyttja lediga strötomter inom kommunen som ett första steg istället för att exploatera marknadsplatsen (1).

Kommunens svar angående *Detaljplanering och kommunikation*: Tack för era synpunkter! Planförslaget har justerats så att befintlig bostadsbebyggelse inte ligger inom föreslaget utbyggnadsområde Tofta. Inom föreslaget utbyggnadsområde Tofta trädgård finns en befintlig bostadsfastighet som har en stor tomt som skulle kunna vara lämplig för ytterligare bebyggelse och därför ligger den kvar inom utbyggnadsområdet. Detta innebär en möjlighet för fastigheten, byggnation är inte ett krav. Informationsbrev skickas till denna fastighetsägare. Fastigheter som ingår inom planområde för pågående detaljplan, exempelvis Sjöbo Väst, får information inom ramen för planarbetet.

I arbetet med den fördjupade översiktsplanen har många potentiella utbyggnadsområden inom planområdet utvärderats och värderats. De områden som nu ligger i planförslaget är de som har bedömts mest lämpliga för byggnation utifrån ett antal olika planeringsförutsättningar, samt utifrån det bostadsbehov som finns fram till 2050.

Övriga synpunkter

Viktiga kulturhistoriska platser: Bevara Kärleksstigen, gamla bron i Åsum, möllan och kvarnrännan. Dessa platser borde vara riksintresse (2).

Klimatanpassning: Vid förändrat klimat är det viktigt med gröna ytor och ytor som hanterar skyfall och regn naturligt (3).

Ökad trygghet och livskvalitet: Positivt med förslag om nya lekplatser, tryggare trafikmiljöer och förbättrade mötesplatser (2).

Kommunens svar angående *Övriga synpunkter*: Tack för era synpunkter! I planförslaget föreslås utvecklad grönstruktur längsmed Kärlekstigen. Exakt hur en sådan utveckling ska se ut ligger inte inom ramen för den här planen att bestämma, utan behöver utredas av berörda parter när ett genomförande väl blir aktuellt. Södra Åsum omfattas inte längre av riksintresse efter beslut från Riksantikvarieämbetet, men området är fortfarande kulturhistoriskt värdefullt. I den fördjupade översiktsplanen finns generella riktlinjer som anger att ny-, om- och tillbyggnad ska harmonisera med det omkringliggande kulturlandskapet och kulturhistoriskt värdefulla bebyggelseområden.

Kommunen instämmer i att det är viktigt med gröna ytor som naturligt hanterar skyfall och stora regn. I planförslagets mark- och vattenanvändningskarta finns klimatanpassningsområden med tillhörande riktlinjer utmarkerade som är tänkta fungera precis så. Riktlinjer om naturlig dagvattenhantering finns även för ett par andra områden i mark- och vattenanvändningskartan, till exempel för det utvecklade gröna stråket längsmed gamla banvallen.

Tillhör nämndsbeslut 2026-04-14 SBN § 25 PLAN.2020.1257

Ankom: 2025-06-11 Ärende: PLAN.2020.1257 Handling: 621002

SJÖBO KOMMUN
Kommunstyrelsen

TJÄNSTESKRIVELSE

Kommunledningsförvaltningen

DATUM 5 maj 2026
ÄRENDENUMMER 2026/158

HANDLÄGGARE
Ninda Wegbratt Menkus
ninda.wegbrattmenkus@sjobo.se

TILL
Kommunstyrelsen

Strategi för arbetsmarknadsinsatser i Sjöbo kommun kopplade till aktivitetskravet.

Kommunledningsförvaltningens förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta att:

1. anta strategi för arbetsmarknadsinsatser i Sjöbo kommun kopplade till aktivitetskravet att gälla för kommunens förvaltningar samt uppdra åt bolagsstyrelserna för Sjöbohem AB och Sjöbo Elnät Service AB att anta strategin inom respektive verksamhet.
2. familjenämndens kostnader hänförliga till aktivitetskravet för år 2026 finansieras genom medel från den kommungemensamma finansieringen utifrån faktiskt upparbetade kostnader, dock högst 2,0 mnkr.
3. finansieringen av familjenämndens kostnader hänförliga till aktivitetskravet för åren 2027 och 2028 hanteras inom ramen för respektive års budget.
4. familjenämnden ska återrapportera implementeringen av aktivitetskravet till kommunstyrelsen i november 2026 samt i maj 2027 och maj 2028.

Sammanfattning

Lagändringen om aktivitetskrav inom ekonomiskt bistånd träder i kraft den 1 juli 2026.

För Sjöbo kommun innebär detta ett utökat ansvar att planera och erbjuda arbetslivsinriktade aktiviteter som, utifrån individens förmåga, motsvarar heltid (40 timmar per vecka, alternativt 30 timmar per vecka för föräldrar med barn under 8 år). Syftet är att minska långvarigt biståndsberoende genom att tydligare koppla rätten till ekonomiskt bistånd till deltagande i arbetslivsinriktade och kompetenshöjande insatser.

Målgruppen i kommunen beräknas i april 2026 omfatta cirka 64 arbetslösa samt omkring 40 sjukskrivna individer utan sjukpenninggrundande inkomst (SGI) per månad. För den sistnämnda gruppen krävs fördjupad samverkan med hälso- och sjukvården samt medicinska underlag för att kunna fastställa aktivitetsförmåga. Införandet av aktivitetskravet är ett kommunövergripande åtagande som kräver samordning och ansvarstagande från samtliga förvaltningar samt kommunala helägda bolag. Detta förutsätter att hela kommunkoncernen bidrar till att tillhandahålla lämpliga aktiviteter och praktikplatser.

Som en del av beredningsarbetet har familjeförvaltningen gjort en uppskattning av behov och kapacitet avseende aktivitetsplatser. Med ett riktvärde om cirka en aktivitetsplats per 15–20 tillsvidareanställda bedöms kommunen ha förutsättningar att bereda plats för motsvarande cirka 75 procent av målgruppen. Resterande del av målgruppen bedöms kunna delta i arbetslivsinriktade aktiviteter hos andra aktörer, såsom inom det lokala näringslivet, genom insatser hos Arbetsförmedlingen eller genom arbetsmarknads- och etableringsinriktade studier. Bedömningen tar höjd för att behovet av kommunala aktivitetsplatser varierar över tid beroende på individernas situation och pågående insatser hos andra aktörer. Barnperspektivet ska beaktas genom individuella barnkonsekvensanalyser, och kommunen ansvarar för att tillhandahålla nödvändig barnomsorg för att föräldrar ska kunna delta i anvisade aktiviteter.

Från och med juli 2027 kan Inspektionen för vård och omsorg (IVO) besluta om sanktionsavgifter på upp till 10 miljoner kronor vid systematiska brister i kommunens tillämpning av aktivitetskravet.

EKONOMISKA ÖVERVÄGANDEN

Införandet av aktivitetskravet innebär ett utökat och varaktigt åtagande för kommunen, både organisatoriskt och ekonomiskt. Som en del av regeringens bidragsreform erhåller kommunen generella statsbidrag i syfte att stödja kommunernas implementering av aktivitetskravet.

Samtidigt medför reformen ökade resursbehov, dels för myndighetsutövning – särskilt avseende utredning, bedömning och uppföljning inom enheterna för försörjningsstöd och arbetsmarknad – dels för att säkerställa tillgång till

barnomsorg i den omfattning som krävs för att möjliggöra deltagande i aktiviteter. Statsbidraget kan bidra till att stärka genomförandet, exempelvis genom ersättning för handledning inom verksamheterna eller genom insatser såsom subventionerade anställningar.

En kommunövergripande strategi är central för att statsbidragen ska kunna användas ändamålsenligt och med långsiktig effekt samt för att bygga hållbara strukturer som möjliggör att kommunen kan hantera uppdraget även efter att det statliga stödet upphör. Strategin skapar gemensamma ramar för ansvarstagande, planering och uppföljning och minskar risken för parallella strukturer, kortsiktiga lösningar och ökade kostnader över tid.

Mot bakgrund av att statsbidraget är tidsbegränsat behöver en samlad bedömning göras av hur uppdraget ska organiseras och finansieras långsiktigt. Utan en tydlig strategisk styrning finns en påtaglig risk för bristande likvärdighet, ineffektivt resursutnyttjande och svårigheter att leva upp till lagstiftningens krav, vilket på sikt kan medföra ekonomiska konsekvenser för kommunen, inklusive sanktionsavgifter vid tillsyn.

KONSEKVENSER FÖR BARN

Införandet av aktivitetskravet inom ekonomiskt bistånd berör indirekt barn i hushåll där vårdnadshavare uppbär försörjningsstöd. Enligt artikel 3 i barnkonventionen ska barnets bästa beaktas i alla beslut som rör barn, även när besluten formellt avser vuxna.

Syftet med aktivitetskravet är att stärka den enskildes möjligheter till egen försörjning och därigenom minska långvarigt biståndsberoende. På längre sikt bedöms detta kunna bidra till förbättrade levnadsvillkor för barn genom minskad ekonomisk utsatthet och ökad delaktighet i samhällslivet. Detta ligger i linje med barnkonventionens artikel 6 om barnets rätt till liv, överlevnad och utveckling samt artikel 27 om barnets rätt till en skälig levnadsstandard.

För att säkerställa att barnets bästa beaktas ska individuella barnkonsekvensanalyser göras i ärenden där barn påverkas av beslut inom ramen för aktivitetskravet. Vid avslag eller andra ingripande beslut ska behovet av kompensatoriska åtgärder särskilt övervägas. Individbaserade aktivitetsbedömningar ska göras i varje ärende, med hänsyn till både barnets behov och familjens samlade situation.

Sammantaget bedöms aktivitetskravet, vid en individuell, flexibel och rättssäker tillämpning, kunna bidra till positiva långsiktiga konsekvenser för barn.

JÄMSTÄLLDHET

Aktivitetskravet berör i något högre utsträckning män än kvinnor, då en större andel män inom målgruppen är arbetslösa. Samtidigt visar statistik från Sjöbo kommun att fler kvinnor än män har aktivitetsbegränsningar på grund av sjukdom, vilket innebär att kvinnor i något större utsträckning kan komma att undantas från aktivitetskravet eller erbjudas anpassade insatser. Skillnaderna är relativt små men har varit synliga över tid.

En jämställd tillämpning av aktivitetskravet förutsätter fortsatta individuella bedömningar utifrån den enskildes behov och förutsättningar. Åldersfördelningen inom målgruppen i arbetsför ålder är relativt jämn, vilket innebär att aktivitetskravet inte bedöms påverka någon särskild åldersgrupp mer än andra.

Ungdomar i åldern 18–20 år som studerar i gymnasieskola eller motsvarande utbildning undantas från aktivitetskravet, eftersom studierna bedöms uppfylla kravet på aktivitet. Detta bidrar till att unga ges förutsättningar att fullfölja sin utbildning och därigenom stärka möjligheterna till framtida egen försörjning.

FOLKHÄLSA

Långvarig arbetslöshet och biståndsberoende har väl belagda negativa effekter på både psykisk och fysisk hälsa. Aktivitetskravet har som övergripande mål att bryta passivitet och stärka individens möjligheter till arbete, studier och delaktighet i samhället.

För att dessa folkhälsoeffekter ska kunna uppnås krävs att reformen implementeras med kvalitet, struktur och långsiktighet. Strategin bidrar till detta genom att skapa gemensamma ramar för hur aktiviteter planeras, följs upp och utvecklas över tid.

En samordnad och strategiskt styrd tillämpning av aktivitetskravet bedöms därmed kunna bidra till förbättrad folkhälsa genom ökad struktur i vardagen, stärkt social delaktighet och ökat välbefinnande hos individer som annars riskerar långvarigt utanförskap.

Underlag för beslutet

Tjänsteskrivelse Kommunledningsförvaltningen den 5 maj 2026
Rapport aktivitetskravet – beskrivning av kommunens uppdrag och förutsättningar
Strategi för arbetsmarknadsinsatser i Sjöbo kommun kopplade till införande av aktivitetskravet under 2026-2028

Beslutet ska skickas till

Familjenämnden
Vård och omsorgsnämnden
Tekniska nämnden
Samhällsbyggnadsnämnden
Kommunstyrelsen
Sjöbohem AB
Sjöbo Elnät Service AB
Ekonomichef
HR-Chef

Ninda Wegbratt Menkus

Förvaltningschef

Sjöbo kommun
Familjeförvaltningen

Karin Lindén, enhetschef myndighetsenheten vuxen
Per-Daniel Olsson, enhetschef arbetsmarknadsenheten

FAM 2026/167
FAM 2026.1191

2026-04-27

AKTIVITETSKRAVET – beskrivning av kommunens uppdrag och förutsättningar

Sammanfattning
Den 1 juli 2026 träder lagändringen om aktivitetskrav i kraft som en del av regeringens drivkraftsreform. För Sjöbo kommun innebär detta ett utökat ansvar att planera och erbjuda arbetslivsinriktade aktiviteter som, utifrån individens förmåga, motsvarar heltid (40 timmar/vecka, alternativt 30 timmar för föräldrar med barn under 8 år). Syftet är att minska biståndsberoendet genom att tydligare koppla rätten till ekonomiskt bistånd till deltagande i kompetenshöjande insatser. Från och med juli 2027 kan IVO påföra kommunen sanktionsavgifter på upp till 10 miljoner kronor vid systematiska brister i tillämpningen.

Målgruppen i kommunen beräknas omfatta cirka 64 arbetslösa samt 40 sjukskrivna individer utan sjukpenninggrundande inkomst (SGI) per månad. För den sistnämnda gruppen krävs fördjupad samverkan med sjukvården och medicinska underlag för att fastställa aktivitetsförmågan. Barnperspektivet ska beaktas genom individuella barnkonsekvensanalyser, och kommunen ansvarar för att erbjuda nödvändig barnomsorg så att föräldrar kan delta i sina anvisade aktiviteter.

För att möta reformens krav utvecklar kommunen nya arbetssätt, däribland den forskningsbaserade BIP-modellen, tvärprofessionella team för komplexa behov och praktiska verksamheter som den hydroponiska odlingen "Trädgårn". Implementeringen stöds även av ekonomiska incitament som en statlig jobbpremie, där individer som går från bistånd till arbete får behålla 15 procent av sin arbetsinkomst före skatt i upp till 18 månader.

Inledning

Beslut om införandet av aktivitetskrav är en del av regeringens drivkraftsreform för personer som uppbär ekonomiskt bistånd. Lagändringen träder i kraft den 1 juli 2026 med första tillämpning den 1 oktober samma år och innebär en tydligare koppling mellan rätten till ekonomiskt bistånd och den enskildes deltagande i aktiviteter som syftar till att stärka möjligheterna till egen försörjning. Reformen är en del av statens arbete för att minska långvarigt biståndsberoende och skapa en mer likvärdig tillämpning av försörjningsstödet i landet. Socialstyrelsen har fått i uppdrag att stödja kommuner och regioner i implementeringen av aktivitetskravet.
För kommunen innebär aktivitetskravet ett utökat ansvar för att erbjuda, planera och

följa upp arbetslivsinriktade aktiviteter. Kommunen ska säkerställa att personer som beviljas försörjningsstöd ges tillgång till individuellt anpassade insatser som, så långt det är möjligt utifrån aktivitetsförmåga, motsvarar heltid. Det ställer krav på utvecklade arbetssätt, meningsfulla och kompetenshöjande aktiviteter, ökad samverkan med Arbetsförmedlingen och andra aktörer samt en tydlig struktur för planering, dokumentation och uppföljning.

För den enskilde innebär aktivitetskravet att deltagande i planerade aktiviteter blir en central del av rätten till försörjningsstöd. Aktivitetskravet aktualiseras som huvudregel efter tre månader med försörjningsstöd. Den som har arbetsförmåga förväntas aktivt medverka i insatser som syftar till att öka möjligheterna till arbete eller studier. Aktiviteterna ska anpassas utifrån individens förutsättningar, behov och eventuella hinder. Om den enskilde utan godtagbara skäl inte deltar i planerade aktiviteter kan detta påverka rätten till ekonomiskt bistånd.

Aktiviteten ska motsvara 40 timmar per vecka. För arbetslösa med barn under 8 år (årskurs 1 eller lägre) är kravet reducerat till 30 timmar per vecka.

Aktivitetskravet omfattar främst personer i arbetsför ålder som uppbär försörjningsstöd och som bedöms ha förmåga att delta i aktiviteter. Det gäller både personer som står nära arbetsmarknaden och personer med mer omfattande hinder, såsom begränsade kunskaper i svenska, låg utbildningsnivå, social problematik eller ohälsa.

Samtidigt finns det grupper som kan undantas eller få ett anpassat aktivitetskrav, exempelvis personer med dokumenterad sjukdom, omfattande social problematik eller andra särskilda skäl. Bedömningen ska alltid göras individuellt och utifrån den enskildes förutsättningar.

Sammantaget innebär Aktivitetskravet att den tidigare gemensamma målgruppen mellan AME och IFO kommer att utökas med individer som ska fylla ut aktiviteter anordnade av till exempel Arbetsförmedlingen med aktiviteter upp till heltid, samt med gruppen sjukskrivna utan SGI som ska ha aktivitetskrav utifrån aktivitetsförmåga. Särskilt den senaste målgruppen bedöms ha behov som kräver förberedelser, samverkan och anpassningar som behöver förberedas och byggas upp inom Arbetsmarknadsenheten.

I denna rapport redovisas nuläget för försörjningsstödet i Sjöbo kommun, med särskilt fokus på den arbetslösa målgruppen som är aktuell för arbetslivsinriktade insatser från kommunens Arbetsmarknadsenhet. Rapporten belyser både omfattning, sammansättning och komplexitet i målgruppen, samt vilka utmaningar och behov som framträder. Rapporten syftar även till att redogöra för de arbetssätt och insatser som riktas till den arbetslösa målgruppen som uppbär försörjningsstöd. Därtill presenteras en framåtblickande beskrivning av verksamheternas förberedelser inför den kommande aktivitetskravsreformen.

Definitioner och roller

Försörjningsstöd/ ekonomiskt bistånd
Ekonomiskt bistånd även kallat försörjningsstöd är en behovsprövad insats som regleras i socialtjänstlagen (SoL 2025:400) och syftar till att garantera en skälig levnadsnivå för individer och hushåll som saknar andra möjligheter till egen försörjning. Kommunen har ett yttersta ansvar för att pröva rätten till försörjningsstöd och att ge stöd som kan bidra till att den enskilde på sikt blir självförsörjande. Biståndet är villkorat på så vis att det krävs att den enskilde aktivt medverkar till att närma sig egen försörjning.

Aktivitetshinder pga medicinska eller sociala skäl och undantag från aktivitetskravet
Aktivitetshinder är omständigheter som tillfälligt eller varaktigt begränsar individens aktivitetsförmåga. Försörjningsstödstagare kan undantas från aktivitetskravet om de saknar förmåga på grund av fysisk eller psykisk sjukdom, pågående behandling för beroendeproblematik eller andra särskilda skäl. Socialtjänsten kartlägger den enskildes förutsättningar och gör en samlad bedömning av förutsättningarna att tillämpa aktivitetskravet. Undantag från aktivitetskravet ska grundas på en individuell bedömning, vara väldokumenterad och styrkas med underlag från sjukvården. Vid nedsättning av aktivitetskravet förutsätts att den enskilde medverkar till att undanröja hindret för att på sikt stå till arbetsmarknadens förfogande och omfattas av aktivitetskravet.

Samverkan och informationsöverföring mellan Arbetsförmedlingen och kommunen
Arbetsförmedlingen (AF) har ett primärt ansvar för arbetsmarknadspolitiska insatser. Kommunens aktivitetskrav ska inte ersätta statliga insatser utan komplettera dem. För att aktivitetskravet ska få avsedd effekt är samverkan mellan kommunen och Arbetsförmedlingen en viktig del.

Inför införandet av aktivitetskravet ökar behovet av ett effektivt och rättssäkert informationsutbyte mellan Arbetsförmedlingen och kommunen. Nya möjligheter till informationsöverföring har därför utvecklats, bland annat genom Säker digital kommunikation (SDK), som möjliggör säker överföring av sekretessbelagda uppgifter mellan myndigheter.

Utöver detta har sekretessreglerna förändrats för att underlätta samverkan mellan myndigheter. Den nya bestämmelsen i offentlighets- och sekretesslagen (OSL 10 kap. 15 a §) innebär att myndigheter i större utsträckning kan dela uppgifter när det behövs för att planera insatser, motverka felaktiga utbetalningar och säkerställa att rätt stöd ges. Genom förbättrad informationsöverföring skapas bättre förutsättningar för samordning mellan Arbetsförmedlingen och kommunen, vilket minskar risken för motstridiga krav på den enskilde och stärker möjligheten att planera ändamålsenliga aktiviteter inom ramen för aktivitetskravet.

Målgrupper, statistik

Personer som får beviljat försörjningsstöd delas in i kategorier enligt *Socialstyrelsens instruktioner för registrering av ekonomiskt bistånd.* I Sjöbo kommun identifieras i huvudsak två grupper som utgör den största delen av försörjningsstödstagarna. Den arbetslösa målgruppen och den sjukskrivna målgruppen som saknar SGI (sjukpenninggrundande inkomst). Barn som lever i hushåll med försörjningsstöd är inte inräknade i matris nedan. Antal individer har ökat något under åren men fördelningen över kategorierna är relativt jämn. Det är framför allt gruppen arbetslösa som stått för ökningen.

	2023	2024	2025
Arbetar	8	10	12
Arbetslös	46	60	64
Sjukskriven med läkarintyg	42	41	45
Sjuk- eller aktivitetsersättning	4	6	5
Pension	3	3	2
Föräldraledig	4	2	2
I etablering	10	5	5
Utan försörjningshinder	1	2	1
Arbetshinder, sociala skäl	18	12	17
Totalt antal individer	**136**	**141**	**153**

I denna rapport belyses särskilt den del av den *arbetslösa* målgruppen som omfattas av aktivitetskravet (64 individer per månad under 2025). Drygt hälften av denna målgrupp har varit aktuell för insats på Arbetsmarknadsenheten medan den andra hälften i gruppen arbetslösa har insatser från andra aktörer, framför allt Arbetsförmedlingen.

I målgruppen *Arbetshinder, sociala skäl* finns personer som ofta har en nedsatt aktivitetsförmåga till följd av skadligt bruk och beroende. I målgruppen finner vi också gymnasiestuderande ungdomar där ett aktivitetskrav ej ska tillämpas. Antalet hushåll och individer som uppbär försörjningsstöd har under de senaste åren legat på en relativt stabil nivå, varierande mellan cirka 130 och 160 individer per månad. Gruppen av biståndsmottagare är inte konstant. En genomsnittlig månad 2025 var det runt 10 nya individer som beviljats bistånd samtidigt som runt 10 individer avslutade sitt försörjningsstöd

Målgruppens komplexitet

Som nämns ovan identifieras i huvudsak två grupper som utgör den största delen av försörjningsstödstagarna. Den arbetslösa målgruppen och den sjukskrivna målgruppen som saknar SGI (sjukpenninggrundande inkomst)

I denna rapport belyses särskilt den arbetslösa målgruppen som kommer att omfattas av aktivitetskravet och därmed har behov av arbetslivsinriktade insatser från kommunens Arbetsmarknadsenhet. Den aktuella målgruppen utgörs av personer vars försörjning helt eller delvis är beroende av ekonomiskt bistånd. Gruppen omfattar individer med skiftande bakgrund, ålder, utbildningsnivå och livssituation. Det gemensamma kännetecknet är avsaknaden av egen försörjning genom arbete eller andra inkomster.

Samtliga målgrupper uppvisar i många fall en sammansatt problematik där avsaknaden av ett arbete inte är det enda hindret för självförsörjning. Följande hinder kan särskilt identifieras:

Hälsorelaterade hinder

- Psykisk ohälsa såsom depression, ångest, posttraumatiska besvär eller annan psykiatrisk problematik
- Fysiska sjukdomar, skador eller funktionsnedsättningar som begränsar arbetsförmågan
- Missbruks- och beroendeproblematik

Utbildnings- och kompetensmässiga hinder

- Avsaknad av fullföljd skolgång eller gymnasieutbildning
- Begränsad yrkeskompetens eller utbildning som inte motsvarar arbetsmarknadens krav
- Otillräcklig digital kunskap

Språk- och integrationsrelaterade hinder

- Otillräckliga kunskaper i svenska språket
- Begränsad kännedom om arbetsmarknadens strukturer, normer och förväntningar

Ekonomiska och sociala hinder

- Instabil boendesituation/ risk för hemlöshet
- Kriminalitet
- Barn med ohälsa och utökat behov av omvårdnad
- Utsatthet för våld i nära relationer
- Social isolering och svagt nätverk
- Överskuldsättning och bristande förmåga att hantera ekonomin

Arbetsmarknadsrelaterade hinder

- Långvarig arbetslöshet medförande brist på arbetslivserfarenhet, referenser samt försämrad motivation och självtillit
- Avsaknad av vardagliga rutiner och kontinuitet

Barn i ekonomisk utsatthet

I drygt vart fjärde hushåll som beviljats försörjningsstöd under 2025 finns det minderåriga barn och unga där majoriteten är stadigvarande bosatta, dvs inte umgängesbarn. Barn i familjer med mycket låg inkomst eller där familjen uppbär ekonomiskt stöd har i genomsnitt sämre hälsa, lägre skolprestationer, och högre risk för psykosociala problem än barn i högre inkomstgrupper. Detta har visats i flera studier och rapporter från bland annat Socialstyrelsen och Folkhälsomyndigheten.

Antal minderåriga barn 0-17 år	2023	2024	2025
Exkl. gymnasiestuderande 18-21	80	71	74

Ekonomisk utsatthet begränsar barns möjligheter till social delaktighet och meningsfull fritid, samtidigt som föräldrars långvariga arbetslöshet kan medföra ökad psykisk belastning och otrygghet i hemmet. Aktivitetskravet ska därför tillämpas med särskild hänsyn till barnets bästa. Socialtjänsten har ett ansvar att säkerställa att avslagsbeslut till följd av att en förälder ej medverkar i aktivitetskravet inte får oproportionerliga konsekvenser för barnens levnadsvillkor. En barnkonsekvensanalys ska dokumenteras i varje biståndsbeslut som rör barn. För föräldrar till barn under 8 år reduceras aktivitetskravet till 30 timmar per vecka.

I hushåll som uppbär försörjningsstöd vid en ögonblicksbild (april 2026) finns barn och unga i olika åldersgrupper.

Ålder	Antal	Procent av total
0-8	16	16 %
9-12	30	30 %
13-17	31	31%
18-21 (gymnasiestuderande i förälders försörjningsplikt)	24	24%
Totalt	101	100 %

Gymnasiestuderande ungdomar i åldern 18–21 år omfattas av föräldrarnas försörjningsplikt enligt föräldrabalken (7 kap. 1 § FB). Trots att dessa ungdomar är myndiga ingår de därmed i hushållets beräkning av försörjningsstöd och är beroende av föräldrarnas rätt till bistånd.

Detta innebär att även gymnasiestuderande ungdomar indirekt påverkas av aktivitetskravet. Om föräldrarna omfattas av aktivitetskravet och deras rätt till

försörjningsstöd förändras, kan detta få konsekvenser för hela hushållets ekonomi och därmed även för ungdomar i åldern 18–21 år.

Kommunens uppdrag att erbjuda barnomsorg

Aktivitetskravsreformen innebär att kommunen behöver säkerställa tillgång till barnomsorg för att möjliggöra föräldrars deltagande i planerade aktiviteter. Försörjningsstödet har dock inte varit kravlöst före införandet av aktivitetskravet. Krav på deltagande i aktiviteter har därför redan tidigare förekommit, vilket innebär att majoriteten av barn över ett år redan är inskrivna i kommunens barnomsorg.

Bedömningen är att reformen inte kommer att innebära någon betydande ökning av *antalet* barn i barnomsorg. Däremot kan behovet av *utökade tider* i barnomsorgen öka i takt med att aktivitetskravet införs.

Inom ramen för aktivitetskravet finns möjlighet till upp till fyra veckors uppehåll från aktiviteter per kalenderår. Antalet barn i hushållen följs kvartalsvis inom verksamheten. Därutöver sker en löpande uppföljning av barnens situation inom ramen för individärenden, i enlighet med barnperspektivet.

Återaktualisering och fortsatt biståndsbehov trots arbete

Det förekommer, men är relativt ovanligt, att ett hushåll fortsatt är i behov av ekonomiskt bistånd efter att en av hushållsmedlemmarna har inträtt på arbetsmarknaden. Detta är aktuellt i cirka 8 procent av hushållen som uppbär försörjningsstöd (april 2026). Situationen uppstår oftast i hushåll där två vuxna, gifta eller sammanboende, lever tillsammans med barn.

En förklaring är att hushållets samlade utgifter överstiger den arbetsinkomst som tillförs. Flera faktorer kan bidra till detta, såsom deltidsanställningar, visstidsanställningar eller låg timlön. Höga boendekostnader, särskilt för barnfamiljer, kan också leda till att inkomsten inte är tillräcklig för att täcka hushållets grundläggande behov.

Det förekommer även att individer som blivit självförsörjande genom arbete återaktualiseras för ekonomiskt bistånd efter en period av egen försörjning. Detta kan exempelvis bero på att anställningen upphör, inkomsten minskar eller att nya ekonomiska belastningar tillkommer. Av det totala antalet avslutade ärenden inom ekonomiskt bistånd år 2024 återaktualiserades 18 procent inom ett år *(Kolada)*. I detta mått ingår samtliga återaktualiseringar, oavsett avslutsorsak. Det har inte genomförts ytterligare mätningar av återaktualiseringar efter 2024, men den tidigare statistiken bedöms ge en relevant nulägesbild.

För att minska risken för återaktualiseringar behöver socialtjänsten och arbetsmarknadsenheten arbeta långsiktigt och samordnat med insatser som stärker individens etablering på arbetsmarknaden. Detta innebär att arbetsmarknadsrelaterat

stöd ofta behöver kombineras med parallella insatser utifrån en helhetssyn på individens situation. Ett sådant arbetssätt kan bidra till mer stabil och varaktig självförsörjning över tid.

Jobbpremie

Jobbpremien är en del av regeringens drivkraftsreform och syftar till att stärka incitamenten för personer som uppbär eller har uppburit försörjningsstöd att gå från bidrag till arbete. Jobbpremien är en statlig ersättning som beslutas och administreras av Försäkringskassan och innebär att personer som börjar arbeta kan få en ekonomisk ersättning utöver sin arbetsinkomst under en begränsad period.

Ersättningen uppgår till 15 procent av arbetsinkomsten före skatt, upp till ett fastställt tak, och kan lämnas under maximalt 18 månader. Jobbpremien riktar sig till personer som haft försörjningsstöd under en längre tid och som därefter påbörjar arbete. Syftet är att göra det mer ekonomiskt fördelaktigt att ta steget från försörjningsstöd till egen försörjning samt att underlätta etableringen på arbetsmarknaden.

Tillsyn av Inspektionen för vård och omsorg, IVO

Från och med den 1 juli 2027 får tillsynen av aktivitetskravet en tydligare och mer skarp utformning genom att Inspektionen för vård och omsorg (IVO) ges möjlighet att besluta om sanktionsavgifter mot kommuner som inte uppfyller lagens krav. Tillsynen omfattar bland annat kommunens skyldighet att erbjuda aktiviteter, göra individuella bedömningar, följa upp insatser samt att rapportera och redovisa arbetet med aktivitetskravet. Om IVO bedömer att det finns systematiska brister i kommunens tillämpning eller i rapporteringen kan myndigheten besluta om en sanktionsavgift. Avgiften kan uppgå till mellan 100 000 kronor och 10 000 000 kronor, och får sättas ned helt eller delvis om det finns särskilda skäl. Syftet med sanktionerna är att säkerställa en likvärdig tillämpning av aktivitetskravet i landet samt att stärka kommunernas ansvar för att lagstiftningen efterlevs.

Arbetsgång och process – krav på dokumentation och avslut

Arbetsgången från socialtjänstens beslut enligt 12 kap. 4 § socialtjänstlagen (SoL) om arbetslivsinriktad aktivitet till genomförande av insats inom Arbetsmarknadsenheten (AME) regleras genom en gemensam och dokumenterad process.

Socialsekreteraren ansvarar, i samverkan med arbetsmarknadscoach och vid behov arbetsterapeut eller annan relevant kompetens, för att utreda den enskildes arbets- och aktivitetsförmåga, planera aktiviteter samt säkerställa att den enskildes tid fylls med meningsfulla och ändamålsenliga insatser i enlighet med aktivitetskravet. Gemensam dokumentation sker i verksamhetssystemet Lifecare som sedan år 2025 har möjliggjort digital remittering och uppföljning genom modulen ”Uppdrag Arbetsmarknad”.

Aktivitetskravet aktualiseras som huvudregel efter tre månader med försörjningsstöd genom beslut enligt 12 kap 4 § SoL. Inför att aktivitetskravet inträder ansvarar socialsekreteraren för att genomföra en kartläggning och utredning av den enskildes förutsättningar för deltagande i aktiviteter. Kartläggningen innefattar bedömning av arbets- och aktivitetsförmåga, behov av stödinsatser samt samverkan med relevanta aktörer. Det finns dock inget hinder för att anvisa den enskilde till aktiviteter tidigare än efter tre månader, om det bedöms lämpligt utifrån den enskildes situation och förutsättningar.

Planeringen ska vara individuell, tidsatt och följas upp regelbundet. Dokumentationen ska tydligt visa sambandet mellan identifierade behov, beslutade aktiviteter och förväntad progression mot arbete, studier eller annan form av egen försörjning. Av dokumentationen ska även framgå hur uppföljning och återrapportering sker, med vilken intervall samt vilka parallella insatser som kan behöva initieras, exempelvis rehabiliterande, behandlande eller kompetenshöjande åtgärder.

Processen tydliggör också ansvarsfördelningen mellan socialtjänsten och Arbetsmarknadsenheten, där socialtjänsten ansvarar för beslut och uppföljning medan AME ansvarar för genomförandet av beslutade aktiviteter och löpande återkoppling till ansvarig socialsekreterare. Dokumentation och rapportering är en förutsättning för rättssäker handläggning, likvärdig tillämpning och möjlighet till uppföljning av insatsernas resultat.

Processen tydliggör även i vilka situationer ett ärende kan avslutas inom aktivitetskravet och inom kommunens arbetsmarknadsenhet. Avslut kan aktualiseras när den enskilde uppnår varaktig egen försörjning, övergår till arbete eller studier, eller när den enskilde övergår till annan ersättning eller insats som innebär att aktivitetskravet inte längre är aktuellt. Avslut kan även bli aktuellt när betydande sociala eller medicinska arbetshinder konstateras som omöjliggör deltagande, eller när individen inte längre är bosatt i kommunen.

Samtliga avslut ska dokumenteras och följas upp för att säkerställa en rättssäker och korrekt tillämpning av aktivitetskravet.

Om den enskilde avböjer eller uteblir från aktivitet enligt 12 kap 4 § SoL ska biståndet sättas ned eller avslås helt enligt bestämmelser i 12 kap 5 § SoL. Detta beslut är överklagningsbart.

Den aktuella arbetsprocessen kan komma att revideras i takt med att Aktivitetskravet tar form ger kommunerna praxis och vägledning.

Internt arbetssätt och utvecklingsarbete - *Team på Tvärs*

Ett arbetssätt som påbörjades under hösten 2025 är ”Team på tvärs”. Arbetssättet utvecklades efter att verksamheten identifierat en språksvag målgrupp med låg progression och ett långvarigt behov av försörjningsstöd. För dessa individer bedömdes insatserna ofta bli mindre effektiva när de planerades var för sig inom respektive verksamhet. För att stärka progressionen och skapa mer samordnade insatser beslutades därför att samla kompetenser från olika verksamheter för gemensam kartläggning och planering utifrån individens behov.

”Team på tvärs” innebär ett tvärprofessionellt arbetssätt där ett multikompetent team samlas kring individer med komplexa behov. Arbetssättet bygger på reflexiv praktik och har utvecklats genom verksamheternas gemensamma arbete med Beskæftigelses Indikator Projektet (BIP). BIP är en forskningsbaserad modell från Danmark som fokuserar på faktorer som främjar individens progression mot arbete eller studier. Personal inom arbetsmarknadsenheten och socialtjänsten har gemensamt utbildats i BIP-modellen för att skapa samsyn, gemensamma arbetssätt och en strukturerad uppföljning av individens utveckling.

Inledningsvis har arbetssättet riktats mot en grupp individer med försörjningsstöd som under en längre tid varit inskrivna i vuxenutbildningens SFI-undervisning.

En socialsekreterare som genomgått nyckelpersonsutbildning inom BIP leder det reflexiva samtalet tillsammans med individens socialsekreterare, arbetsmarknadscoach och SFI-lärare samt andra kompetenser vid behov. Syftet är att tillsammans med individen identifiera hinder, formulera delmål och fastställa mål som på sikt leder till arbete och egen försörjning.

Arbetssättet ”Team på tvärs” har visat goda resultat och bedöms bidra till ökad samordning, tydligare planering och förbättrad progression. Arbetssättet planeras därför att implementeras även för andra målgrupper under 2026.

Volym och dimensionering av aktivitetskravet

Kommunens ansvar blir, som tidigare nämnts, att erbjuda individer med försörjningsstöd en meningsfull sysselsättning på heltid, alltså 40 timmar i veckan med ledigt 4 veckor om året. Aktiviteterna ska förstärka individens möjlighet att arbeta och studera och delas in i fyra kategorier. *Se Innehåll i aktivitetskravet.*

Beräknat på nuläget är bedömningen att Arbetsmarknadsenheten kommer att ha mellan 30 och 40 aktiva deltagare löpande från målgruppen arbetslösa som inte har heltidsaktivitet via Arbetsförmedlingen.

Utöver dessa individer beskrivs en utökad målgrupp i nästa stycke som efter bedömning av sjukvården kan omfattas av aktivitetskravet, *se Utökad målgrupp - sjukskrivna utan Sjukpenninggrundande inkomst (SGI)*

Deltagarantalet kan uppskattningsvis öka ytterligare med ca 20 individer med anledning av att Arbetsförmedlingen (AF) planerar att arbeta mer aktivt med ”uttömda resurser” för inskrivna utan progression utifrån nya och tydligare processer. AF planerar att förbättra sin slutdokumentation över AF:s insatser som lämnas över till t ex kommunen och vars aktivitetsansvar inträder om individen går över i kommunens ansvar. Sannolikt kan ett skäl för uttömda resurser vara att individen står för långt från arbetsmarknaden och behöver någon form av yrkesutbildning, yrkessvenska eller grundläggande vuxenutbildning för att komma vidare (eftersom AF också gått ut med att utbildning är vägen till arbete). Fortsatt samverkan med Arbetsförmedlingen är av vikt inom lokal överenskommelse (LÖK) om individsamverkan.

Utökad målgrupp - sjukskrivna utan Sjukpenninggrundande inkomst (SGI)

Utöver den arbetslösa målgruppen, som beskrivs ovan, kan aktivitetskravet även bli aktuellt för en utökad målgrupp bestående av personer som idag är sjukskrivna utan sjukpenning men som trots detta bedöms kunna delta i aktiviteter i någon omfattning. Det kan exempelvis handla om personer med fysisk eller psykisk ohälsa, social problematik eller andra förhållanden som begränsar arbetsförmågan, men där det ändå finns förutsättningar för anpassade aktiviteter som på sikt kan stärka möjligheten till egen försörjning. Denna målgrupp innebär en förändring jämfört med den inledande inriktningen av reformen, där fokus främst låg på arbetslösa personer.

Socialstyrelsen har fått i uppdrag att stödja kommuner och regioner i implementeringen av aktivitetskravet för denna målgrupp. Inom ramen för uppdraget kommer Socialstyrelsen att ta fram stödmaterial för kommunernas arbete samt utveckla ett underlag för medicinsk bedömning som kan användas av Primärvård och specialistvård. Dessa medicinska underlag ska utgöra en del av beslutsunderlaget när kommunen prövar den enskildes förutsättningar att omfattas av aktivitetskravet. Socialtjänsten ska därefter göra en samlad bedömning utifrån tillgängliga underlag, där både medicinska, sociala och arbetsmarknadsrelaterade faktorer vägs samman.

Den utökade målgruppen innebär att ytterligare krav ställs på kommunens förberedelser inför införandet av aktivitetskravet den 1 juli 2026. Volymen av individer som kan komma att omfattas ökar, samtidigt som behovet av anpassade aktiviteter och särskild kompetens i verksamheten förväntas bli större. För denna målgrupp krävs ofta mer individanpassade insatser och en nära samverkan mellan socialtjänsten, regionen och andra aktörer. I nuläget uppskattas den utökade målgruppen omfatta cirka 40 individer. Det är dock i dagsläget oklart hur många av dessa som har förutsättningar att omfattas av aktivitetskravet. För att kunna göra denna bedömning krävs en fördjupad samverkan med sjukvården på individnivå, där medicinska underlag och bedömningar kan ligga till grund för socialtjänstens samlade bedömning av den enskildes förutsättningar att delta i aktiviteter.

Deltagare på Arbetsmarknadsenheten

Vid remiss till Arbetsmarknadsenheten skrivs deltagarna t o m april 2026 in på Framtidsprojektet, EMIC (ett ESF-projekt som sträcker sig till 260430) samt IRIS (FINSAM-projekt där verksamheten successivt ska övergå i ordinarie verksamhet genom att kommunerna tar över 50 % av finansieringen under 2027 och helt fr o m 2028). I Emic ingår bara deltagare som har försörjningsstöd remitterade inom kommunen, men i Framtidsprojektet och IRIS ingår även deltagare med externa remittenter. Från och med maj 2026 kommer alla deltagare med försörjningsstöd, och när det träder i kraft aktivitetskrav, att remitteras till Arbetsmarknadsenheten där en lämplig handlingsplan med för individen meningsfulla aktiviteter upprättas. Detta kan vara aktiviteter som tidigare har förekommit inom såväl Framtidsprojektet som Emic och som implementerats i ordinarie verksamhet. Till projektet IRIS kommer deltagare att remitteras direkt.

Under våren 2026 kommer Emic att upphöra som projekt och IRIS påbörja en förändring som innebär att kommunen tar över finansieringen stegvis, varför rapporten inte kommer att belysa projektperspektivet i andra fall än där det är motiverat. Avgränsningen i statistik gäller den gemensamma målgruppen, alltså arbetslösa individer med försörjningsstöd i Sjöbo kommun. Genom den utökade målgruppen med aktivitetskrav på deltid samt gruppen sjukskrivna med aktivitetsförmåga kommer den gemensamma målgruppen att växa med ett ännu okänt antal individer eftersom gränsdragningen kommer att göras utifrån riktlinjer som ännu inte existerar och i dialog mellan kommunen och andra aktörer.

Även om antalet individer i den gemensamma målgruppen inte ökar, så kommer kvantiteten tid som arbetsmarknadsenheten ska erbjuda deltagarna att öka då flertalet deltagare i dagsläget inte har aktiviteter som fullt ut motsvarar heltid. Hur mycket verksamheten behöver utökas i tid är emellertid oklart eftersom riktlinjer för hur aktivitetsförmåga ska bedömas fortfarande saknas.

Från och med januari 2026 och fullt utbyggt under våren tillkommer dessutom ESF-projektet Frö till framtid och den praktiska verksamheten “Trädgårn”, som är en hydroponisk inomhusodling, som ska drivas som en egen praktisk verksamhet med låg tröskel under projekttiden som varar t o m 30 juni 2028. Den kommer att vara tillgänglig för deltagare som står långt från arbetsmarknaden varav en del kommer in via aktivitetskravet.

Beskrivning av den målgruppen utifrån statistik från inskrivning vid Arbetsmarknadsenheten

Diagrammen syftar till att ge en bild av sammansättningen av AME:s målgrupp med försörjningsstöd. Statistiken omfattar 65 individer med försörjningsstöd som under ett

år är inskrivna vid AME. Bedömningen är att proportionerna mellan olika gruppen är ungefär desamma vid införandet av ett aktivitetskrav, men att antalet individer som omfattas när aktivitetskravet införs växer.

Av deltagarna är cirka två tredjedelar män, vilket överensstämmer med statistik som visar att kvinnor i högre grad väljer utbildning och sålunda är inskrivna på till exempel Vuxenutbildningen.

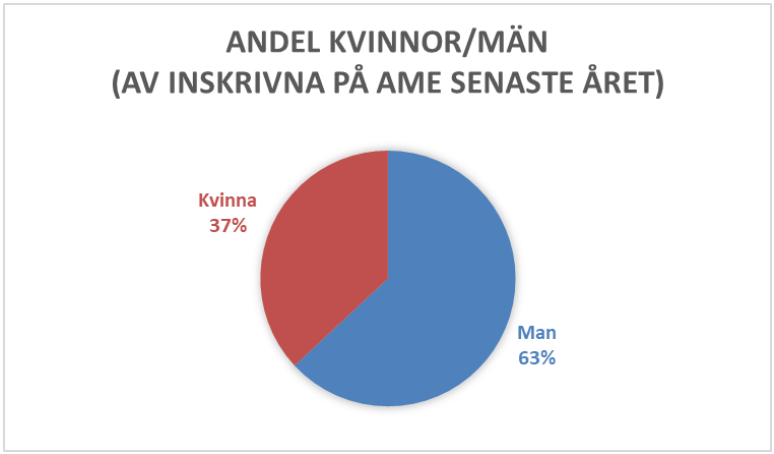

Det är stor variation i åldrar där de olika åldersgrupperna utgör ungefär lika stora delar. Det innebär att förutsättningarna att komma ut i arbete för deltagarna varierar mellan att vara 20 och ännu inte haft chans att etablera sig i arbetslivet till att vara över 60 och blivit arbetslös.

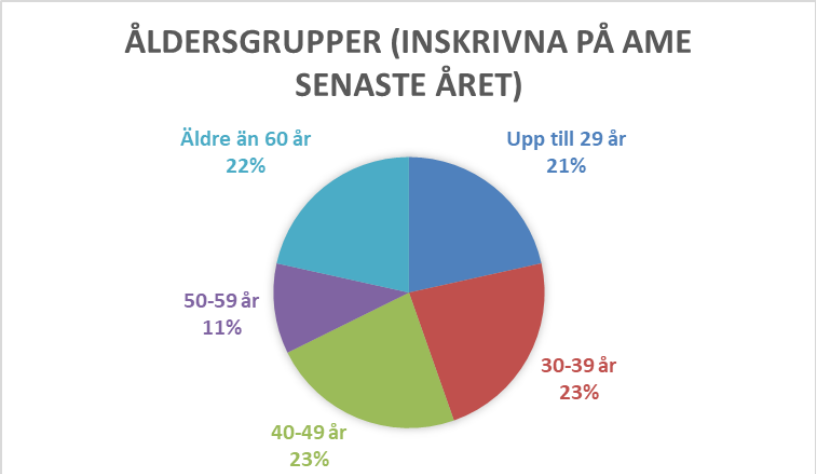

Deltagarna har också varit utan arbete/studier i varierande grad. Nära hälften av deltagarna har varit arbetslösa mellan några månader och upp till två år. Övriga har varit arbetslösa från tre år och uppåt med ett fåtal som varit arbetslösa längre – i yttersta fallet hela 17 år.

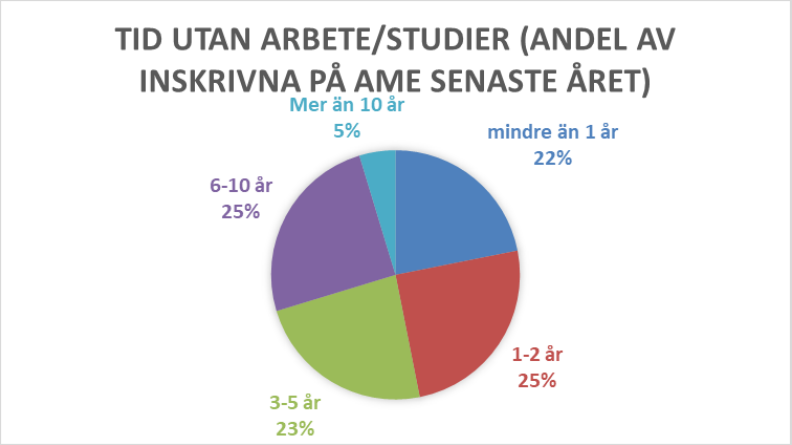

Bilden av målgruppen som är inskriven vid Arbetsmarknadsenheten bekräftar och förstärker bilden av målgrupper med en komplex problematik som när demografiska faktorer också läggs på medför att det är svårt att hitta uppenbara samband. Arbetsmarknadsenheten behöver därför ha ett flexibelt upplägg baserat på individens förutsättningar och förflyttningar under perioden som individen är inskriven.

Genomsnittstiden för dem som varit inskrivna det senaste året är 253 kalenderdagar, med ett intervall på 9 – 998 dagar. Median 202 dagar, alltså en mindre grupp individer med långa inskrivningstider som drar upp genomsnittet.

Arbetsmarknadsenhetens aktiviteter

- Individuell coachning – alla deltagare får en personlig coach som de träffar regelbundet. Coachens roll är att stegvis stötta deltagare i sin förflyttning mot arbete/studier. De gör till exempel övningar för självskattning, BIP, jobbar med motiverande samtal, stöttar i kontakter med arbetsgivare, förbereder eller följer med på anställningsintervjuer, matchar mot praktikplatser, stöttar i kontakter med vården eller andra myndigheter.

- Gruppaktiviteter
    - Grupphandledning i övningar som till exempel handlar om självkännedom, samspel med andra, motivation mm.
    - Regler, förutsättningar mm på arbetsmarknaden – teman om till exempel krav och villkor vid anställning, anställningsförhållandet, arbetsmiljö, söka jobb/skriva cv/personligt brev. Bristyrken, Arbetsförmedlingen, a-kassa och fackföreningarnas roll.
    - Studiebesök på arbetsplatser, myndigheter etc för att bredda individens omvärldskännedom.

- Social praktik – vanligaste praktikplatsen är på ett företag i eller i närheten av Sjöbo kommun. Det finns ett stort engagemang bland företagarna i Sjöbo och ett arbete har i skrivande stund initierats för att skapa möjligheter till fler sociala praktikplatser i kommunens regi. Under den sociala praktiken övar deltagarna på de spelregler som gäller på en arbetsplats, till exempel det sociala samspelet eller att ta sig till och från arbetsplatsen i rätt tid, tränar sin arbetsförmåga och att skala upp tiden på arbetsplatsen.

- Praktiska verksamheter i AME:s regi
    - Fritidsbiblioteket – att ta mot skänkt fritidsmaterial, snygga till och låna ut det till kommuninvånare och andra kommunala verksamheter. Öppet 6 timmar i veckan fördelat på två halvdagar.
    - Möbellagret Ge & Få – kommunens återbruksprojekt av kontorsmöbler.
    - *Verkstan* (utemiljöprojekt) – började som samarbete med Tekniska förvaltningen om att måla kommunens parkbänkar, men har utvecklats till att omfatta andra utemiljöer som lekplatser. Har haft öppet 11 timmar/vecka och kommer att få utökad öppettid under våren 2026 som ett led i att förbereda för aktivitetskravet. Finns intresse för att bygga ut verksamheten mot till exempel skolors utemiljö, möbler som behöver renoveras mm.
    - *Trädgårn* – ESF-projektet ”Frö till framtid” där en hydroponisk odling ska startas och drivas som en lågtröskelinsats för deltagare som står långt från arbetsmarknaden och behöver arbetsträna, öva språk och ingå i en social gemenskap under arbetsplatsliknande former.

- Häng med oss ut – Friluftsfrämjandets koncept för att utveckla välmående i grupper med psykisk ohälsa etc.

- Anpassningar och strategier med hjälp av arbetsterapeut–arbetsterapeutrollen är väsentlig för att kunna ge reellt stöd till individen att komma vidare i arbete. Arbetsterapeuten arbetar lika mycket med vägen till arbetet, från att man vaknar till att man checkar in på jobbet, då ett vanligt arbetshinder är att uppleva utmaningar med att gå hemifrån och ta sig till jobbet. Planen är att utveckla arbetsterapeutrollen inom AME:s praktiska verksamheter för helhetssyn. Likaså är bedömningen att arbetsterapeuten får en nyckelroll i och med den sjukskrivna målgruppens aktivitetskrav där individen trots sjukskrivning ska delta i aktiviteter motsvarande aktivitetsförmåga

- Studie- och yrkesvägledning – genom Emic har ett samarbete med kommunens studie- och yrkesvägledare förstärkts genom att rollen har ingått i projektet. Kompetensen att utveckla individens valkompetens och tilltro till sin förmåga att studera är ett viktigt perspektiv för att individen ska komma vidare.

- Språkutvecklande aktiviteter för deltagare där språkliga hinder föreligger, till exempel den svensksvaga målgruppen vars främsta arbetshinder är språket. Såväl gruppaktiviteter som de egna praktiska verksamheterna ska integrera språkutbildande moment i samarbete med lärare med kompetens inom svenska som andraspråk samt under 2026 på försök utveckla arbetet med appen Lingio, yrkessvenska på olika språk, som AME beviljats utvecklingsmedel för.

- Prova på studier-modul i samarbete med Vuxenutbildningen. Aktiviteter som innebär att deltagaren får öva på att utföra vanliga uppgifter inom den tänkta studieinriktningen, kan få stöd av lärare eller specialpedagog att hantera frågor om studiestrategier, att planera sina studier eller att göra studiebesök på utbildningar av intresse i kombination med studie- och yrkesvägledning.

Avslutande reflektion

Aktiviteterna ska bestå av:

- Aktiviteter för att öka den enskildes förmåga att arbeta eller studera
- Aktiviteter som förbättrar språkkunskaperna för att komma närmare arbete eller studier

- Arbetsplatsförlagda aktiviteter, till exempel praktik eller praktiskt genomförande av olika former av samhällsnyttiga insatser

- Jobbsökaraktiviteter.

Som rapporten visar är Sjöbo kommun väl förberedda på att aktivitetskravet ska träda i kraft genom att ha ett välutvecklat utbud av egna praktiska lågtröskelaktiviteter inom områden som utgör stora näringar i kommunen (främst bygg genom Verkstan och lantbruk genom Trädgårn) och ett välutbyggt samarbete med näringslivet för praktikplatser. Målet är att en individ som deltar i en praktisk verksamhet ska förstärka sin stegvisa förflyttning mot en bransch som kan erbjuda praktikplats och i förlängningen arbete. Samtidigt har AME en vana att arbeta med olika målgrupper som står olika långt från arbetslivet. För att vara rustade för nya målgrupper och att ta mot deltagare med mer komplexa förutsättningar har kompetens inom arbetsterapi och specialpedagogik rekryterats.

Bedömningen är att antalet deltagare kommer att öka då nya målgrupper som sjukskrivna och deltagare som går i annan deltidsinsats kommer att öka. Likaså är bedömningen att mängden tid AME ska erbjuda inom aktivitetskravet är större än idag. Hur målgrupper och tid kommer att förändras exakt är inte möjligt att veta i nuläget eftersom myndigheter och andra aktörer just nu arbetar med att ta fram sådan information. En uppskattning utifrån nuläget i Sjöbo kommun är att omfattningen på AME:s verksamhet kan öka med mellan 30 och 40 procent under 2026-2027.

Strategi för arbetsmarknadsinsatser i Sjöbo kommun kopplade till införande av aktivitetskravet under 2026-2028

Bakgrund

Bidragsreformen syftar till att minska långvarigt bidragsberoende och stärka vägen till egen försörjning. Reformen omfattar tre centrala delar: införandet av ett bidragstak, kvalificering till välfärden samt aktivitetskravet. Bidragstaket begränsar det samlade ekonomiska bistånd ett hushåll kan erhålla, medan kvalificeringsregeln innebär att nyanlända ska ha vistats lagligt i Sverige i minst fem år för att få tillgång till vissa bosättningsbaserade förmåner.
Lagändringen om aktivitetskrav inom ekonomiskt bistånd träder i kraft den 1 juli 2026. Bestämmelsen om att socialnämnden ska begära att den enskilde deltar i aktiviteter ska dock tillämpas första gången på försörjningsstöd som avser oktober 2026, i enlighet med att aktivitetskravet som huvudregel inträder efter tre sammanhängande månader med försörjningsstöd.
Aktivitetskravet innebär att personer som uppbär försörjningsstöd ska delta i heltidsaktiviteter för att behålla stödet. Aktiviteterna ska vara meningsfulla och bidra till att stärka individens arbetsförmåga, utveckla språkkunskaper samt förbättra möjligheterna till arbete eller studier. Aktiviteterna kan omfatta arbetsplatsförlagd praktik, inklusive olika former av samhällsnyttiga insatser, samt jobbsökaraktiviteter och ska motsvara upp till 40 timmar per vecka.
För kommunerna innebär aktivitetskravet ett utökat ansvar. Kommunen ska tillhandahålla och samordna aktiviteter för arbetsföra personer med försörjningsstöd, följa upp insatserna samt säkerställa att aktiviteterna är kunskapsbaserade och bidrar till egen försörjning.

Syfte och mål

Strategin för arbetsmarknadsinsatser syftar till att definiera kommunens långsiktiga arbete med arbetsmarknadsinsatser. Syftet är också att tydliggöra ansvarsfördelningen inom kommunen. Fokus är insatser riktade till den enskilde i syfte att främja arbetsmarknadsetablering och minska arbetslösheten. Strategin ska säkerställa att kommunen erbjuder praktik eller andra arbetsmarknadsinsatser i egen regi och i samverkan med Arbetsförmedling, näringsliv och vuxenutbildning.
Strategin ska även bidra till en långsiktigt hållbar, likvärdig och rättssäker tillämpning av aktivitetskravet inom Sjöbo kommun.

Målsättningen är att:

- stärka individers möjligheter att närma sig arbete eller studier och nå egen försörjning,
- arbetsmarknadsinsatser ska sträva mot att tillgodose såväl kommunens som näringslivets kompetensbehov och, där det är möjligt, integreras med utbildningsinsatser,
- kommunens förvaltningar och helägda bolag ska bidra till att ta emot personer i arbetsmarknadsinsatser,
- prioriterad målgrupp är kommunmedborgare som uppbär försörjningsstöd.

Utgångspunkter

Genom införandet av aktivitetskravet har Sjöbo kommun ett samlat ansvar för att skapa förutsättningar för arbete, delaktighet och självförsörjning för invånare som uppbär försörjningsstöd.

Det innebär att kommunens förvaltningar och helägda bolag bidrar till att:

- Erbjuda platser och uppgifter som ger struktur och meningsfullhet
- Skapa utvecklingsmöjligheter som stärker arbetsförmåga och självkänsla
- Se aktivitetskravet som en del av kommunens gemensamma samhällsuppdrag

Genom samverkan mellan förvaltningarna och de kommunala helägda bolagen säkerställs att kommunen som helhet kan möta det behov av aktiviteter som följer av den nationella lagstiftningen. Det gemensamma ansvaret utgör vidare en viktig del i kommunens arbete för social hållbarhet, egenförsörjning och ett inkluderande samhälle.

Ansvarsfördelning

Kommunstyrelsen ansvarar för övergripande styrning, samordning och uppsikt över nämndernas verksamhet samt för att säkerställa att kommunens samlade ansvar enligt aktivitetskravet fullgörs på ett ändamålsenligt och långsiktigt hållbart sätt.

Familjenämnden ansvarar för tillämpningen av aktivitetskravet inom ekonomiskt bistånd och fullgör därmed kommunens ansvar för arbetsmarknadsinsatser riktade till personer som uppbär försörjningsstöd.

Familjeförvaltningens verksamheter avseende försörjningsstöd och arbetsmarknad:

- Ansvarar för samordning, kartläggning och uppföljning av aktivitetsplatser
- Matchar deltagare mot lämpliga aktiviteter i samverkan med övriga förvaltningar

- Erbjuder coachning, introduktion och uppföljningsstöd till verksamheter som tar emot deltagare
- Ansvarar för att skapa gemensamma rutiner och ett lärande forum mellan förvaltningarna

Samtliga övriga verksamheter inom Familjeförvaltningen, övriga förvaltningar och helägda bolag:

- Bidrar aktivt till att identifiera och tillhandahålla meningsfulla platser, uppgifter eller verksamheter som kan ta emot deltagare.
- Planerar för att handledning och stöd till deltagare i det konkreta arbetet kan ges inom ramen för den egna verksamheten.
- Organiserar verksamheten så att ordinarie personal har förutsättning att få stöd och handledning i sitt uppdrag som handledare.
- Säkerställer att aktiviteterna genomförs med respekt för individens förmåga, integritet och utvecklingspotential.

Dimensionering

Som planeringsunderlag har kommunen, utifrån bedömningar gjorda inom familjeförvaltningen i april 2026, uppskattat att ett riktvärde om cirka en aktivitetsplats per 15–20 tillsvidareanställda ger förutsättningar att bereda plats för omkring 75 procent av målgruppen. Bedömningen utgör ett nuläge och ska ses som vägledande. Den kan komma att justeras över tid utifrån förändringar i målgruppens omfattning och sammansättning, individernas pågående insatser samt tillgången på aktiviteter inom och utanför kommunen. Former, omfattning och bidrag från respektive verksamhet kan variera över tid beroende på verksamheternas förutsättningar och kommunens samlade behov.

Handledning och finansiering

Förvaltningar och helägda bolag ska inom den egen budgetram ta höjd för att finansiera handledningstid och introduktion för de deltagare som är verksamma inom förvaltningen.
Familjeförvaltningen ansvarar för att handledarna ges stöd, introduktion och erfarenhetsutbyte samt att handledarrollen utvecklas långsiktigt.

Samverkan och uppföljning

Familjenämnden ansvarar för att följa upp samarbetet löpande och återrapportera årligen. Resultaten ska användas för gemensamt lärande, förbättring och planering av

kommunens samlade aktivitetserbjudande.
Med utgångspunkt i uppföljning, förändrade behov, förändrade riktlinje från staten och erfarenheter från tillämpningen kan strategin justeras eller kompletteras efter beslut av kommunstyrelsen.